T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SELİM SIRRI TARCAN'IN "TERBİYE VE OYUN" İSİMLİ DERGİSİNİN TRANSKRİPSİYONU

Yeliz ARSLAN

Ağustos-2025
BATMAN

T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SELİM SIRRI TARCAN'IN "TERBİYE VE OYUN" İSİMLİ DERGİSİNİN TRANSKRİPSİYONU

Yeliz ARSLAN

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Canan SARIYAR SEZAN

Diğer Jüri Üyeleri

Doç. Dr. Tekin İDEM Dr. Öğr. Üyesi Harun AYDIN

Ağustos-2025
BATMAN

TEZ KABUL VE ONAYI

Yeliz ARSLAN tarafından hazırlanan "SELİM SIRRI TARCAN'IN "TERBİYE VE OYUN" İSİMLİ DERGİSİNİN TRANSKRİPSİYONU" adlı tez çalışması 28/08/2025 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri	**İmza**
Başkan Doç. Dr. Tekin İDEM	……..
Danışman Dr. Öğr. Üyesi Canan SARIYAR SEZAN	……..
Üye Dr. Öğr. Üyesi Harun AYDIN	……..

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Murat ÖTER
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYANI

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını beyan eder, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sorumluluğu kabullendiğimi bildiririm.

ETHICAL DECLARATION

I declare that all the information in this thesis has been obtained within the framework of ethical behavior and academic rules, and that the source of any statements and information that do not belong to me in this study prepared in accordance with the thesis writing rules has been fully cited, and I declare that I accept all kinds of legal responsibility in case of any contrary situation.

İmza

Yeliz ARSLAN

28/08/2025

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SELİM SIRRI TARCAN'IN "TERBİYE VE OYUN" İSİMLİ DERGİSİNİN TRANSKRİPSİYONU

Yeliz ARSLAN

Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Tarih Ana Bilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Canan SARIYAR SEZAN

2025, 467 Sayfa

Bu çalışmada modern sporun Türkiye'deki öncülerinden olan Selim Sırrı Tarcan tarafından çıkarılan "Terbiye ve Oyun" isimli derginin Osmanlıcadan günümüz Türkçesi'ne çevirisi yapılmıştır. Osmanlı devletinin son dönemleri ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında çalışmalarıyla adından söz ettiren Selim Sırrı, beden terbiyesi ve spor branşında Türk gençliğini fikren, ahlaken ve bedenen şekillendirmeye yönelik önemli çalışmalar yapmıştır. Selim Sırrı Tarcan, Türkiye Milli Olimpiyatlar Komitesi'nin kurulmasına önderlik yapmış ve Türkiye'nin olimpiyatlarda temsil edilmesini sağlamıştır. Voleybol, tenis, eskrim, kriket, futbol ve jimnastik gibi birçok branşın Türkiye'de yerleşmesine öncülük eden Tarcan, "Terbiye ve Oyun" dergisiyle bu branşların nasıl uygulanması gerektiğini detaylı şekilde açıklamıştır. Selim Sırrı Tarcan, ayrıca Türkiye'de voleybol sporunun kurucusudur. İsveç'te aldığı eğitimlerle beden eğitimi ve spor branşı arasındaki farklara dergide geniş yer veren Selim Sırrı Tarcan'ın "Terbiye ve Oyun" isimli dergisinin ilk sayısı 14 Ağustos 1911 (1 Ağustos 1327 Rumi) yılında yayımlanmıştır. Dergi, İstanbul'da 15 günde bir okurlarla buluşmuştur. Toplamda 24 nüsha (sayı) olarak yayımlanan dergi 18. Sayıya kadar 18 sayfa, 19. Sayıyı ile birlikte 24 sayfa olarak çıkarılmıştır. Söz konusu dergi, 12. Sayıya kadar Ebu Ziya Matbaası'nda, sonraki sayılarda ise Karabed Matbaası'nda basılmıştır. Dergi toplamda 446 sayfa olarak basılmıştır. Bu çalışmanın amacı Osmanlıca olarak yazılan derginin günümüz Türkçesine çevrilerek, toplum tarafından anlaşılmasını sağlamaktır. Ayrıca beden eğitimi ve spor branşlarının Türkiye'deki tarihsel sürecinde araştırma yapanların başvurabileceği bir kaynağı daha bilim dünyasına kazandırmaktır.

Anahtar Kelimeler: Terbiye ve Oyun, Beden Terbiyesi, Olimpiyatlar, Selim Sırrı Tarcan.

ABSTRACT

MASTER THESIS

TRANSCRIPTION OF SELİM SİRRI TARCAN'S MAGAZINE "NURSERY AND PLAY"

Yeliz ARSLAN

Batman University Graduate Education Institute

History Department of Science

Advisor: Assoc. Dr.Canan SARIYAR SEZAN

2025, 467 Pages

This study translates the magazine "Terbiye ve Oyun" (Terbiye ve Oyun), published by Selim Sırrı Tarcan, one of the pioneers of modern sports in Turkey, from Ottoman to modern Turkish. Selim Sırrı, who made a name for himself with his work in the late Ottoman Empire and the early years of the Republic, made significant contributions to shaping Turkish youth intellectually, morally, and physically in physical education and sports. Selim Sırrı Tarcan led the establishment of the Turkish National Olympic Committee and ensured Turkey's representation in the Olympics. Tarcan pioneered the establishment of numerous sports in Turkey, including volleyball, tennis, fencing, cricket, football, and gymnastics. Through his magazine "Terbiye ve Oyun," he explained in detail how these sports should be practiced. Selim Sırrı Tarcan is also the founder of volleyball in Turkey. The first issue of Selim Sırrı Tarcan's magazine, "Terbiye ve Oyun" (Terbiye ve Oyun), which extensively explored the differences between physical education and sports through his Swedish training, was published on August 14, 1911 (August 1, 1327 Rumi). The magazine was published every two weeks in Istanbul. Published in a total of 24 issues, the magazine had 18 pages until issue 18, and 24 pages starting with issue 19. The magazine was printed at the Ebu Ziya Printing House until issue 12, and at the Karabed Printing House for subsequent issues. The magazine had a total of 446 pages. The aim of this study is to translate the Ottoman-language magazine into modern Turkish to enhance its comprehension. It also provides the scholarly world with another resource for those conducting research on the historical processes of physical education and sports in Turkey.

Keywords: Education and Games, Physical Education, Olympics, Selim Sırrı Tarcan.

ÖN SÖZ

Osmanlı Devleti'nin son dönemi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarına kadar süre gelen süreçte "beden eğitimi" ve "spor" branşlarının öncüsü olan Selim Sırrı Tarcan, modern sporların yaygınlaşmasında başat rol üstlenmiştir. Osmanlı Milli Olimpiyat Cemiyetini kuran isim olarak tarihe ismini yazdıran Selim Sırrı Tarcan, Türkiye'de voleybol sporunun da kurucusu olarak da bilinmektedir. Yine Türkiye'de "olimpizmin" öncüsü olarak da bilinen Selim Sırrı Tarcan, spor kültürün yaygınlaşması ve kurumsal yapıya sahip olması için önemli çalışmalara imza atmıştır. Bu tez çalışması iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Türkiye'de modern spor branşlarının yaygınlaşmasını sağlayan Selim Sırrı Tarcan'ın hayatı ve sporcu kimliği hakkında bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde ise Selim Sırrı Tarcan'ın "Terbiye ve Oyun" isimli dergisinin transkripsiyonu yapılmıştır. Bu dergi toplamda 24 nüsha (sayı) ve 446 sayfa olarak basılmıştır. Dergi, İstanbul ve vilayet için senelik 30 kuruş, 6 aylık 15 kuruş, eyalatı mümtaze ve memalik-i ecnebiyeye senelik ücreti 8 frank, talebelere senelik abonelik ücreti ise 20 kuruş olarak belirlenmiştir. Dergide farklı spor branşlarının nasıl yapılacağı ve çocuklarla ilgili oyunlara dair geniş bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca sporun yanı sıra dergide anatomi, sağlık, pedagoji, psikoloji, fizyoterapi, kadın, ahlak ve sanat konularında da bilgilendirici yazılara yer verilmiştir.

Tez çalışmam sırasında bana her aşamada destek verip, yol gösteren değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Canan SARIYAR SEZAN'a ve çalışmam sırasında her daim yanımda olan kıymetli eşim Barış ARSLAN'a, gözümün nuru evlatlarım Yiğit ve Çınar Ali'ye teşekkür ederim.

Yeliz ARSLAN
BATMAN – 2025

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **iv**

ABSTRACT ..... **v**

ÖN SÖZ ..... **vi**

İÇİNDEKİLER ..... **vii**

SİMGELER VE KISALTMALAR ..... **viii**

1. GİRİŞ **1**

2. YÖNTEM **4**

3. SELİM SIRRI TARCAN'IN HAYATI **5**

3.1. Eserleri 9

3.1.1. Beden eğitimi, jimnastik ve spor ile ilgili eserleri 9

3.1.2. Çocuk gelişimi, eğitim ve pedagoji ile ilgili eserleri 10

3.1.3. Seyahat gözlemleri ve uluslararası gelişmeler ile ilgili eserleri 11

3.1.4. Halk kültürü ve sanat ile ilgili eserleri 11

3.1.5. Hatıra, konferans ve denemeler 11

3.1.6. Askerî ve teknik konular 11

4. SELİM SIRRI TARCAN'IN "TERBİYE VE OYUN" İSİMLİ DERGİSİNİN TRANSKRİPSİYONU **12**

SONUÇ **459**

KAYNAKLAR **462**

EKLER **464**

SİMGELER VE KISALTMALAR

Kısaltmalar

Bkz : Bakınız

C. : Cilt

Ed. :Editör

s. : sayfa

UOK : Uluslararası Olimpiyat Komitesi

1. GİRİŞ

Osmanlı'ya matbaanın 18. Yüzyılda gelmesinin ardından basılı eserler de yaygınlaşmaya başlamıştır. Ülkemizde ise spor haberlerinin gazete ve dergilerde yer bulması 19. Yüzyılda yer bulmaya başlamıştır. Ata sporu güreşin dışında birçok spor branşının toplumda yayılması, süreli yayınların yaygınlaşmasıyla başlamıştır. Bu bağlamda hem Osmanlı'da hem de Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında beden eğitimi ve sporun öncüsü olarak bilinen Selim Sırrı Tarcan, 1911 yılında Türkiye'de bir ilk olan "Futbol" dergisini okurlarla buluşturmuştur. Ülkemizdeki ikinci spor dergisi ise yine Selim Sırrı Tarcan'a ait olan "Terbiye ve Oyun" dergisidir. Bu dergi ile sporun farklı branşlarını eğitsel yazılarla okurlara aktarmıştır. Beden eğitimi, çocuk oyunları ve sporun farklı branşlarının yaygınlaşmasında önemli çalışmaları bulunan Selim Sırrı Tarcan, subay, eğitimci, sporcu ve bürokrat gibi kimlikleriyle tanınmıştır. Türkiye Milli Olimpiyatlar Komitesi'nin kurulmasına önderlik yapıp ve Türkiye'nin olimpiyatlarda temsil edilmesini sağlayan Selim Sırrı Tarcan, "Terbiye ve Oyun" dergisinin politikasını gençlerin zihinsel ve bedensel gelişimine hizmet olarak belirlediğini deklare etmiştir. İlk sayısı 14 Ağustos 1911 (1 Ağustos 1327 Rumi) yılında çıkan dergi, maddi imkansızlıklar nedeniyle bir yıl gibi süre yayımlanmıştır. Dergi, 10 yıl aradan sonra 1922 yılında yeniden yayımlanmıştır. Derginin birinci yayın döneminin künyesinde "Sahib-i İmtiyaz ve Müdürü Selim Sırrı" olarak gözükmektedir. Selim Sırrı Tarcan, 22, 23 ve 24. sayılarda aynı zamanda başyazar (ser muharrir) olarak da gösterilmektedir.

İsveç Kraliyet Beden Eğitimi Akademisi'nde "İsveç usulü" jimnastiğin inceliklerini öğrenin Selim Sırrı Tarcan, 1910 yılında İstanbula' döndükten sonra bu ülkenin eğitim sistemi modelini esas alarak farklı spor branşlarını dergisinde tanıtmıştır. Tarcan, çocukları ve gençleri dikkate alarak içerikler oluşturmuştur. Ayrıca Selim Sırrı, 1912 Yılındaki Stoctholm Olimpiyatlarını da yerinde takip ederek dergide yer verdiği bilgiler ve fotoğraflar önemli kaynaklar oluşturmuştur.

Bu tez çalışmasının temel amacı; Türkiye'de spor branşının öncüsü olan Selim Sırrı Tarcan'ın Osmanlıca yazılan "Oyun ve Terbiye" dergisinin günümüz Türkçesi'ne aktarılmasıyla geniş kesimlere yayılmasını sağlamaktır. Bununla birlikte Osmanlı ve Cumhuriyet'in tarihsel süreçlerini araştırmacılara sunmaktır. Eserleri ve yaşamıyla

önemli bir kişilik olan Selim Sırrı Tarcan'ın tanıtmak da yine bu çalışmanın ana unsurlarındandır.

Büyük zorluklarla dergiyi halkla buluşturmaya çalışan Selim Sırrı Tarcan, dergide Osmanlı toplumundaki kadınlar ile Viyana'daki kadınları da karşılaştırarak, genç kızlara da beden eğitiminin önemine değinmiştir. Spor branşlarının yanı sıra dergide anatomi, sağlık, pedagoji, psikoloji, fizyoterapi, kadın, ahlak ve sanat konularında da bilgilendirici yazılara yer veren Tarcan, derginin her nüshasında "İnce fikirler" köşesiyle de dünyaca ünlü filozoflardan özlü sözlere de yer vermiştir. Derginin maddi imkansızlıklar nedeniyle kapanması oldukça manidardır.

Sporun öncüsü Tarcan'a ait Osmanlı Türkçesiyle kaleme alınmış birçok metin vardır. Bu metinlerin günümüz diline çevrilmesi, toplum ve araştırmacılar için kolaylık sağlayacaktır. Bu nedenlerle derginin günümüz Türkçesine çevrilmesi önem arz etmektedir. Türkiye'de beden eğitimi anlayışını sistemleştiren Tarcan, modern sporun yaygınlaşmasında önemli katkılarda bulunmuştur.

Selim Sırrı Tarcan'ın akademik makaleleri, kitapları ve tezleri mevcuttur. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi verilerine göre Selim Sırrı Tarcan hakkında beş yüksek lisans tezi ve iki doktora tezi bulunmaktadır. Bunlar aşağıda sıra ile verilmiştir.

*__M. Şevki Çapan (1996)__ – *Selim Sırrı Tarcan'ın Beden Eğitimi ve Spor Analizi*

*__Fatma Gamze Ançel (2005)__ – *18. ve 19. Yüzyıllarda Avrupa'da Beden Eğitimi Akımlarının Türkiye'deki Görünümleri ve Selim Sırrı Tarcan'ın Çabaları*

*__Veli Korkmaz (2013)__ – *Bir Eğitim Yöneticisi Olan Selim Sırrı Tarcan'ın "İbtidâi Muallimlerine Öğütlerim" Adlı Eseri*

*__Jalal Halel (2013)__ – *Selim Sırrı'nın Doğru Sözler Eserinin Latin Harfli Çevirisi ve Tematik Tahlili*

*__Osman Tolga Şinoforoğlu (2015)__ – *Selim Sırrı Tarcan ve İsveç Jimnastiği: Beden Eğitiminde İsveç Modelinin II. Meşrutiyet Dönemi Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonu*

*__Mustafa Mutlu (2019)__ – *II. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Spor ve Eğitimde Öncü Bir İsim: Selim Sırrı Tarcan*

*__Canan Sarıyar Sezan (2022)__ – *Selim Sırrı Tarcan'ın "Sporcu Neler Bilmeli" Adlı Eseri*

Selim Sırrı Tarcan ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde 31'i Osmanlıca, 29'u günümüz Türkçesi olmak üzere toplam 60 eseri tespit edilmiştir. Kaleme aldığı

eserlerin büyük çoğunluğu beden terbiyesi ve spor alanı oluşturmaktadır. Ayrıca sosyoloji, psikoloji, sağlık, sanat ve sosyal yaşam gibi pek çok konuya da değinmiştir. Dergi ve gazetelerde 2500 civarı yazı kaleme aldığı bilinmektedir (Sezan, 2023, s. 12).

446 Sayfadan oluşan eserin transkripsiyonu sırasında Osmanlıca sözlüklerden yararlanılmıştır. Anlatım bozukluğuna yer vermemek amacıyla harf hatası yapılan ve yazımı yanlış olan kelimeler düzeltilmiş, eksik yazım tamamlanmıştır.

Dergide çok sayıda şekil ve resim bulunduğundan çalışmanın geniş olan hacmini daha da artırmamak adına şekil ve resimler teze alınmamıştır.

2. YÖNTEM

Bu çalışma, tarama modeli çerçevesinde yapılandırılmıştır. Bu model, bir durumu olduğu gibi betimlemeye ve mevcut veriler üzerinden yorum geliştirmeye olanak sağlayan nitel bir yaklaşımdır. Çalışmada özellikle tarihi bir şahsiyet olan Selim Sırrı Tarcan'ın dergisinde yer alan yazılar/içerikler analiz edilmiş, bu analiz süreci, tarihsel araştırma yöntemine dayandırılmıştır.

Tarihsel araştırma yöntemi, geçmişte yaşanmış olayların belgeler aracılığıyla ortaya konulmasını ve bu belgelerin bilimsel yöntemlerle incelenerek yorumlanmasını hedefler. Bu yöntemde temel amaç, geçmişte yaşanmış olayların nedenlerini ve sonuçlarını, dönemin koşulları çerçevesinde anlamak ve açıklamaktır (Arlı ve Nazik, 2004). Araştırmada, Selim Sırrı Tarcan'ın yaşamına atıfta bulunulsa da ana tema "Oyun ve Terbiye" dergisinin transkripsiyonu olmuştur.

Çalışma, arşiv taraması yöntemiyle desteklenmiştir. Arşiv taraması, yalnızca yazılı belgelerle sınırlı kalmayan, konuya ilişkin araç-gereç, görsel materyal ve yapıta ulaşma, okuma, tercüme etme, analiz etme ve yorumlama sürecini kapsayan kapsamlı bir veri toplama sürecidir (Arıkan, 1995). Bu süreçte hem birincil hem de ikincil kaynaklara başvurulmuştur.

3.SELİM SIRRI TARCAN'IN HAYATI

Selim Sırrı Tarcan, 25 Mart 1874'te bugünkü Yunanistan sınırları içerisinde kalan Mora Yarımadası'nda ki Yenişehir'de doğmuştur. Babası Harput'un Kesrik köyünden ve orduda "Uzun Yusuf" lakabıyla tanınan Yusuf Bey, Karadağ Savaşı sırasında Bileke'de şehit düşmüştür (Yeni İstanbul, 23 Mayıs 1954).

Annesi Zeynep Hanım ise Kasriyeli yazıcı Selim Efendi'nin kızıdır (Tarcan, 1946). Zeynep hanım, eşi Yusuf beyin vefatının ardından iki yaşındaki oğlu Selim Sırrı ile iki kızını yanına alarak 1880 yılında İstanbul'a göç etmiştir. Ailenin bu zorlu döneminde en büyük desteği, Zeynep Hanım'ın kardeşi Rıfat Bey sağlamıştır (Çapan, 1999). Selim Sırrı, babasının vefatı sonrası annesinin çektiği zorluklarla ilgili anılarında şunları söylemekteydi; "Babam Karadağ'da şehit düştükten sonra dul kalan anacığımın fazla içlenmemesi için babama ait hatıraları ortadan kaldırmış resimlerini yırtmışlar. Ben iki yaşında yetim kaldığım için babamın ne şeklinde bin insan olduğunu bilmiyordum. Ondan bana iki hatıra kaldı. Biri bir mektuh diğeri bir türkü…" (Altın, 2016).

Zeynep Hanım'ın eğitime verdiği önem, Selim Sırrı'nın gelişiminde belirleyici bir rol oynamıştır. Bu bağlamda 12 Ağustos 1881 tarihinde Mekteb-i Sultanî'ye (Galatasaray Lisesi) 412 numarayla kayıt olmuştur (Yeni İstanbul, 27 Mayıs 1954). Ülkemizde spor alanında başta rol üstlenen Selim Sırrı'nın spora, özellikle jimnastiğe ilgisi okulun beden eğitimi öğretmeni Faik Bey (Üstünidman) aracılığıyla gelişmiştir. Beden eğitimi derslerinde gösterdiği performansla takdir toplamış ve her yıl ödüllendirilmiştir. Fakat ailesinin içinde bulunduğu maddi sıkıntılar nedeniyle 1890 yılında öğrenimini yarıda bırakmak zorunda kalmıştır. Aynı yıl Mühendishane-i Berr-i Hümayun'un giriş sınavına başvurarak başarılı olmuş ve Harbiye sınıfına kaydını yaptırmıştır (Tarcan, 1922a).

Bu yıllarda yalnızca sporla değil, sanat ve siyasetle de ilgilenmeye başlamıştır. Ayrıca Namık Kemal, Ziya Paşa ve Abdülhak Hamit gibi aydınların eserlerini gizlice okuyarak Jön Türkler'e karşı bir sempati geliştirmiştir (Yeni İstanbul, 1 Haziran 1954).

Selim Sırrı, 1897 yılında Mühendishane'den mezun olmuş, ancak bu eğitimin hayatında ciddi bir karşılık bulmadığını belirtmiştir. Mezuniyet sonrası dört yıl boyunca görev yaptığı İzmir'de önce Yenikale İstihkâmlarında, ardından şehir merkezinde kışla inşaatında görev yapmıştır. (Tarcan, 1922c). İzmir'deki beden eğitimi alanındaki

faaliyetleriyle tanınarak çeşitli okullarda öğretmenlik yapmış; ayrıca arkadaşlarıyla birlikte "Darülirfan" adında özel bir okul kurmuştur (Yeni İstanbul, 8 Haziran 1954).

İzmir yıllarında önemli aydınlarıyla kurduğu ilişkiler, onun entelektüel gelişimine büyük katkı sağlamıştır. Vilayet tercümanı Abdülhalim Memduh Bey'in desteğiyle "Hizmet" gazetesinde yazılar kaleme almaya başlamış ve yazarlık kariyerinin temellerini atmıştır (Tarcan, 1922c). İzmir'den ayrıldıktan sonra İstanbul'a dönmüş ve Anadolu Kavağı istihkâmlarına atanmıştır (Savaşır, 1950, s. 62-63, Yeni İstanbul, 12 Haziran 1954). Burada spor, jimnastik ve beden eğitimiyle ilgili yazıları da Servet-i Fünûn ve İkdâm'da yayımlamaya başlamıştır.

Selim Sırrı Tarcan, 5 Mayıs 1893'te Mühendishane-i Berrî-i Hümâyun'un Harbiye sınıfına kabul edilerek askeri hayatına başlamıştır. Eğitimini 15 Şubat 1897 tarihinde üsteğmen rütbesiyle tamamlamış ve 15 Mart 1897'de ilk görev yeri olarak Bahr-i Sefid (Çanakkale) Boğazı Torpido Müfrezesi'ne atanmıştır. Ardından İzmir'deki Yenikale İstihkâmları'na tayin edilmiştir (Tarcan, 1954a).

İzmir'deki askerlik görevi süresince aynı zamanda beden eğitimi alanındaki faaliyetleri ve yazarlık çalışmalarını sürdürmüştür. Dönemin İzmir Vali Muavini Samipaşazade Hasan Bey'in kızıyla nişanlanmış, ayrıca Fahri Padişah Yaveri unvanına layık görülmüştür. Ancak daha sonra bu nişan bozulmuş ve 1905 yılında Nafia Nezareti mektupçusu Fikri Bey'in kızı Hadiye Hanım ile evlenmiştir. Bu evlilikten iki kız çocuğu dünyaya gelmiştir (Yeni İstanbul, 12 Haziran 1954).

1906 tarihinde kıdemli yüzbaşı rütbesine terfi eden Selim Sırrı Tarcan, İstanbul'da görev yaptığı dönemde İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne katılmıştır. Mühendishane-i Berrî-i Hümâyun, Hendese-i Mülkiye, Aşiret Mektebi ve Darüşşafaka gibi kurumlarda görev yaparak öğrencilerle doğrudan temas hâlinde bulunmuştur. Dönemin entelektüellerinden Rıza Tevfik ile hareket ederek, merkezi otoritenin zayıfladığı ortamda İstanbul'un asayişinin sağlanmasında cemiyet adına etkili bir rol üstlenmiştir. 22 Ağustos 1908 tarihli Fransızca "L'Illustration" dergisi, Selim Sırrı ve Rıza Tevfik'in birlikte çekilmiş fotoğrafını "İstanbul'da kamu düzeni ve sultanın güvenliğini sağlayanlar" başlığıyla yayımlamıştır. Bu görünürlük, Osmanlı yönetimi içinde rahatsızlığa yol açmış ve özellikle Selim Sırrı'nın cemiyetle bağlarının koparılması yönünde girişimlere neden olmuştur. Söz konusu gelişmelerin ardından Selim Sırrı, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nden istifa ederek aktif siyasi hayattan geçici olarak çekilmiştir (Tarcan, 1954b).

Selim Sırrı Tarcan henüz lise yıllarında beden eğitimine önem vererek kendini geliştirmiştir. Askerlik mesleğinin yanı sıra çeşitli okullarda beden eğitimi dersleri vermeye başlaması da bu ilgisinin bir sonucudur (Mutlu, 2019). Galatasaray Lisesi'nde öğretmenlik yapan Mösyö Gouvery ile tanışması, onun boks ve alafranga güreşe yönelmesini sağladı. Türkiye'deki ilk boks karşılaşmasını 21 Eylül 1908 tarihinde Tepebaşı Millet Bahçesi'nde, yine Mösyö Gouvery ile gerçekleştirmiştir (Tarcan, 1923b).

1908 Yılında çeşitli spor alanlarından uzman kişilerin desteğiyle özel Terbiye-i Bedeniye Mektebi'ni kurmuştur. Ancak İsveç'e beden eğitimi uzmanlığı için gittiğinden dersleri vekil öğretmenlerle sürdürmüş ve okulun faaliyetini bir süre daha devam ettirebilmiştir (Şinoforoğlu, 2015: 33). 1909 Yılında İsveç'e beden eğitimi ihtisasına giden Tarcan, burada İsveç Kraliyet Askeri Beden Eğitimi Jimnastik Akademisi'nde 'Jimnastik' eğitimi almıştır (Gençay, 2002)

Meşrutiyet'in ilanının ardından Harbiye Nazırı İzzet Paşa, Selim Sırrı Tarcan'ı askeri görevinden ayırarak Paris'te ataşemiliter olarak görevlendirmek istemiş ama bu teklife karşılık Selim Sırrı İsveç'te beden eğitimi üzerine eğitim almak istediğini dile getirmiştir (Yeni İstanbul, 16 Haziran). Bu talep kabul görmüş ve beş aylık süre için İsveç'e resmi görevle gönderilmiştir. Gittiği sırada okullar tatilde olduğundan Eylül'de başlayacak yeni dönemde Kraliyet Jimnastik Enstitüsü'ne kabul edilip edilemeyeceği sorulmuş ve 12 Haziran 1909'da yapılan komisyon toplantısında uygun bulunarak 31 Temmuz 1909'da okula kabul edilmiştir (Şinoforoğlu, 2015: 26).

İsveç'teki eğitimi süresince Kral V. Gustaf ile tanışma fırsatı bulan Selim Sırrı Tarcan, onu tanıdığı en nazik kişi olarak tanımlamış; birlikte tenis oynamış ve kraliyet etkinliklerine katılmıştır. Ülkeye döndükten sonra da Kral ile iletişimini sürdürmüş ve 1912 Stockholm Olimpiyatları'nın ardından "Vasa Nişanı" ile onurlandırılmıştır (Şinoforoğlu, 2015: 27).

İsveç eğitim sistemini daha yakından gözlemleyebilmek için Maarif Nezareti'ne başvurarak tavsiye mektubu almış, böylece birçok okulda incelemelerde bulunma imkânı elde etmiştir (Tarcan, 1325).

1910'da eğitimini tamamlayarak yurda dönen Selim Sırrı, orada geçirdiği günleri şöyle özetlemiştir: "İsveç'te geçirdiğim hayat bana vücut egzersizlerinin gerçek anlamını öğretti; pazılarımla gittim ama kafamla döndüm" (Yeni İstanbul, 17 Haziran 1954).

Meşrutiyet sonrasında siyasî faaliyetleri nedeniyle öğretmenlik görevine uygun görülmeyen Selim Sırrı, 24 Kasım 1909'da Birinci Ordu'ya atanmıştır (Tarcan, 1946: 46). Bu karara karşılık Harbiye Nezareti'ne istifasını sunmuş, ardından sivil olarak Kadıköy'de her cuma ve pazar günleri beden eğitimi üzerine Türkçe ve Fransızca konferanslar vermeye başlamıştır. Talep üzerine, İsveç toplum hayatı, eğitimi ve öğretim yöntemleri hakkında da seminerler düzenlemiştir (Tarcan, 1326).

Dolaşırken Maarif Nazırı Emrullah Efendi ile karşılaşan Selim Sırrı, neden askerlikten ayrıldığını açıklamış; Emrullah Efendi de onun sivil olarak da memlekete faydalı olacağını belirtmiştir. Bir hafta sonra gelen resmi yazıyla 27 Temmuz 1910'da İstanbul Vilayeti Terbiye-i Bedeniye Müfettişliğine, 22 Haziran 1911'de ise Maarif Nezareti Terbiye-i Bedeniye Müfettişliğine atanmıştır. Bu görevler, beden eğitiminin ülkede sistemli biçimde yayılması açısından bir dönüm noktası olmuştur. Jimnastik derslerinin yöntemlerini öğretmek maksadıyla seminerler düzenlemiş, Darülmuallimin'de İsveç jimnastiğine dair bir çeviri eser yayımlamıştır. Kısa bir süre Tıp Fakültesi'nde medikal jimnastik derslerine de katlım sağlamıştır. 1911 yılı ağustos ayında ise "Terbiye ve Oyun" dergisini çıkararak spor ve oyunlar hakkında toplumu bilinçlendirme çalışmalarına başlamıştır (Mutlu, 2019: 41).

Selim Sırrı Tarcan, kız öğrencilerin de beden eğitimi alabilmesi için büyük çaba harcamış, 1914 yılında yürürlüğe giren "Islâh-ı Medâris Nizamnamesi" ile medrese müfredatına dahil edilen beden eğitimi dersi kapsamında, Ekim 1914'te Medreset'ül Vaizin'de beden eğitimi öğretmeni olarak görevlendirilmiştir (Geri & Sarıyar, 2021: 149; Yıldıran, 2008).

Saltanatın kaldırılmasıyla birlikte görevlerinden alınan Selim Sırrı, 24 Mart 1923-19 Mayıs 1925 tarihleri arasında Galatasaray Lisesi'nde beden eğitimi öğretmeni olarak çalışmış, ardından Maarif Vekâleti'nde sırasıyla Terbiye-i Bedeniye Müfettişliği ve Başmüfettişlik görevlerini üstlenmiştir (Çapan, 1999; Şinoforoğlu, 2015: 39).

Baron Pierre de Coubertin'in çağrısıyla 1908'de Osmanlı Olimpiyat Cemiyeti'ni kuran Selim Sırrı, Türkiye'yi 1909 Berlin Olimpiyat Komitesi toplantısında temsil etmiştir. Daha sonra yapılan araştırmalar, cemiyetin resmî olarak 1914'te onaylandığını ortaya koymuştur (Mutlu, 2019: 79).

Selim Sırrı, sonraki yıllarda 1910 Lüksemburg, 1911 Budapeşte, 1912 Stockholm, 1913 Lozan, 1914 Paris, 1925 Prag ve 1927 Monako Olimpik Kongrelerine katılmış; ayrıca 1912, 1924 ve 1928 Olimpiyat Oyunları'na da bizzat iştirak etmiştir (Tarcan, 1948: 32).

Selim Sırrı, özellikle olimpiyatların Yunanlara ait bir kavram olarak görülmesi nedeniyle "olimpiyat" kelimesinin Türkiye'de sorun teşkil etmesinin ardından 22 Haziran 1922'de kurduğu Milli Olimpiyat Komitesi'nin adını değiştirme ihtiyacı duymuştur. Komitenin ismi, "Cihan Müsabakalarına Hazırlanma Cemiyeti" olarak yeniden belirlenmiştir. Ancak 31 Temmuz 1922'de Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCİ) kurulduğunda, Selim Sırrı'nın kurduğu cemiyet feshedilmiştir.1926 yılında ise İzmir'de verdiği bir konferansta, profesyonel sporculuğu eleştiren Selim Sırrı, bu açıklamalarıyla tepkilerle karşılaşmış, Ekim 1926'da Ankara'da düzenlenen TİCİ toplantısında kınanmıştır. Bu olayın ardından Selim Sırrı, Milli Olimpiyat Komitesi toplantılarına katılmamaya karar vermiş, Mayıs 1930'da ise Türkiye'nin Uluslararası Olimpiyat Komitesi'ndeki temsilcilik görevinden de çekilerek tüm görevlerinden ayrılmıştır (Şinoforoğlu, 2015: 43).

Selim Sırrı Tarcan, 9 Şubat 1935 tarihinde yapılan seçimlerde Ordu milletvekili olarak seçilmiş ve 1946 yılına kadar bu görevini sürdürmüştür. Milletvekilliği görevinden emekli olduktan sonra, 1948'de Ankara Sigorta Kumpanyası İdare Meclisi Başkanlığı görevine atanmıştır (Şinoforoğlu, 2015: 39).

Tüm yaşamını ülkesinin eğitimine ve spor branşlarına adayan Selim Sırrı, Türkiye'de beden eğitimi ve olimpizmin öncüsü olarak kabul edilmiştir. Bu Selim Sırrı Tarcan, 2 Mart 1957'de İstanbul'da vefat etmiş, cenazesi Feriköy Aile Mezarlığı'na defnedilmiştir.

3.1. Eserleri

3.1.1. Beden eğitimi, jimnastik ve spor ile ilgili eserleri

- *İsveç Usulü Terbiye-i Bedeniye* (3 cilt), 1332–1333 (1917)
- *İsveç Usulü Terbiye-i Bedeniye ve Mektep Oyunları*, 1329 (1919)
- *İsveç Usulünde Jimnastik*, 1326 (1905)
- *Muallimlere Terbiye-i Bedeniye Rehberi*, 1926
- *Mekteplere Mahsus Aletsiz İsveç Usulü Terbiye-i Bedeniye*, 1926
- *Oniki Yaşından Onbeş Yaşına Kadar Kız Çocuklarına Mahsus İsveç Usulü Terbiye-i Bedeniye*, 1332 (1917)

- *Terbiye-i Bedeniye Nazariyatı ve Usul-i Talim*, 1335 (1918)
- *Terbiye-i Bedeniyye Tarihi*, 1928
- *Terbiye-i Bedeniye*, 1319 (1903)
- *Terbiye-i Bedeniye*, 1321 (1915)
- *Terbiye-i Bedeniye İsveç Usulü Mektep Oyunları*, 1331 (1916)
- *Spor Pedagojisi*, 1943
- *Spor*, 1330 (1910)
- *Sporcu Neler Bilmeli*, 1926
- *Spor İdmanları*, (Tarihsiz)
- *Türklerde Beden İdmanları*, (Tarihsiz)
- *Köy Mekteplerinde Beden Terbiyesi*, 1933
- *Beden Terbiyesi, Oyun, Jimnastik, Spor*, 1932 (Korkmaz, 2013: 12-14)

3.1.2. Çocuk gelişimi, eğitim ve pedagoji ile ilgili eserleri

- *İbtidai Muallimlerine Öğütlerim*, 1332 (1917)
- *Doğru Sözler*, 1332 (1917)
- *Çelimsiz ve Anormal Çocuklar*, 1944
- *Çocuklara Sağlık Öğütler*, (Tarihsiz)
- *Gençlerle Baş Başa, Nasıl Mesut Olabilir*, (Tarihsiz)
- *Yaşama Bilgisi*, 1942
- *Yaşama Öğütleri*, 1948
- *Vakitsiz İhtiyarlamanın Sebepleri, Daima Genç Kalmanıın Sırları*, 1947(Korkmaz, 2013: 12-14)

3.1.3. Seyahatgözlemleri ve uluslararası gelişmeler ile ilgili eserleri

- *Bizce Meçhul Hayatlar, İsveç'te Gördüklerim*, 1327 (1908)
- *Macaristan'da Terbiye-i Etfal*, 1330 (1910)
- *Prag Spor Pedagojisi ve Seyahat İntibaları*, 1925
- *Şimalin Üç İrfan Diyar*, 1940
- *Yeni ve Eski Olimpiyatla*, 1948

3.1.4.Halk kültürü ve sanat ile ilgili eserleri

- *Halk Dansları ve Tarcan Zeybeği*, 1948
- *Müziğin Dili*, 1945(Korkmaz, 2013: 12-14)

3.1.5.Hatıra, konferans ve denemeler

- *Hatıralarım*, 1946
- *Radyo Konferanslarım I, II, III. Cilt*, 1932, 1934, 1935
- *Dost Gözüyle Selim Sırrı Tarcan*, 1950
- *Olmuş Şeyler*, 1949
- *Kahkaha Sultan*, 1339 (1921)
- *Teni*, 1926(Korkmaz, 2013: 12-14)

3.1.6. Askerî ve teknik konular

- *Osmanlı Askerî Dağarcığı*, 1913(Korkmaz, 2013: 12-14)

4. SELİM SIRRI TARCAN'IN "TERBİYE VE OYUN" İSİMLİ DERGİSİNİN TRANSKRİPSİYONU

Numara 1- Sene 1Pazartesi, 1 Ağustos, 1327

Sahib-i İmtiyaz ve müdürü

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyât için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik: 30 kuruş Altı aylık: 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memâlik-i Ecnebiyyeye(Posta ücretiyle beraber)

Seneliği 8 franktır.

Talebeye, idareden alınmak şartıyla,

Seneliği 20 kuruştur.

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idare memuru Avni bey namına müracaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden veya pul olarak gönderilebilir.

Gençlerin terbiye-i fikriye ve bedeniyesine hâdim On beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

ARAMIZDA

Meslek ve Maksadımız

“Levla Murabbi Lema Ğurfete Rabbi”

İsmendirde istidlal olunduğu üzere gazetemiz hayat içtimaiye ve medeniyemize taluk iden iki mühim ve esaslı fenden bahis edecektir: Terbiye ve oyun gerek efradın gerekse heyeti içtimaiyenin münasebet medenilerine şamil olan terbiye sözünün daire-i taluku gayet vasidir. Binaenaleyh bizde selsele-i maksadımızın böyle vasi bir zamanda, umumi faide bahş bir tarzda olabilmesini temin için açık ve sarih bir lisanla yazmaya gayret edeceğiz. Şark ve garbın bağ irfanından toplayabildiğimiz mahsulatı genç, mütefekkir dimağların enzar istifadesine koyacağız; yükselen taali iden milletlerin tarz güzariş hayatını tetkik edeceğiz; bu suretle ensal atiyenin terbiyeyi bedeniye ve ruhuyesine ita edecekler. Bu iki terbiyenin rabıta-i kuvvesi herkesçe malum olmakla beraber, bizde daima terbiyeyi fikriye, terbiyeyi bedeniye tercih edilmiş, vücud büsbütün mahrum iltifat bırakılmıştır. Ondan başka bizi asıl müteellim iden cihet kadın terbiyesinin ihmal olunmasıdır. Bugün bütün medeni milletler kadınların terbiyesine fevkalade bir ehemmiyet atıf ediyorlar. Çünkü dünyada her türlü terkiyenin misdarı kamalatı medeniye ve bu kamalatın migyar sahihi kadınlardır. İyi bilinmelidir ki kadınların seviyeyi içtimaiyelerini yükseltmeye çalıştıkça bizim ne kendimize nede mensup olduğumuz cemiyeti müfid bir adem olmamız mümkündür. Kadınlarımızın alelumumi terbiyesinde gibi noksanı düşünmüş olmakla kendimizi onların pek fevkinde görüyor zanında bulunduğumuz farz olunmasın; biz pek ala biliriz ki zarf ile mazruf arasındaki münasebet pek sıkkıdır. Ancak kanaat vicdaniyemiz kadınların ali bir terbiyeye, ali bir tahsile ihtiyacı takdirden ibarettir.

Oyun kısmı fevaid sahiye ve içtimaiyesi terbiyeyi etfal ile meşgul olanlarca bi iştibah olan ahlak ve terbiyevi oyunların lüzum ve ehemmiyetinden, mekteplerde kız ve erkek çocuklara sürat taliminden bahis makalatı ihtiva edecektir.

SELİM SIRRI

ÇOCUK TERBİYESİ

“En hakiki yetim hak tabii medeniyesi olan tahsil ve terbiyeden mahrum bırakılmış çocuklardır.”

Kavanin tabiiye ahkamına nazaran yek diğeriyle akd rabıta eyleyen erkek ve kadın biri birine karşı yalnız bazı vezaif mütekabile ve hususiye ile mukayyed olmayup bu izdivacın netice tabiiyesi olarak dünyaya gelen evlatlarına vezaif müşteraki ile mükelleftir. Henüz mühim olan bir mahluk için bu kadar tahudatı deruhte etmek teşkil ailenin en ulvi maksadını o izdivacın, en kutsi, en muazzez amalini ihtiva eder. Bahse hayatı olduğu bir kimsenin sonra ne olacağını düşünmez. Veya o nura da bir muhabbat samimiye ile merbut olmayarak sarf sevk tabii ve telezzüatı ilca atiyle dünyaya gelmesi vesile olursa – kanun tabiat nazarında mesuliyeti mütekeffil olan insan – mahlukatın en sefil derkisine tenezzül etmiş olur.

Efrad beşerden birinin hayatına vesile olmak onun tahsil ve terbiyesini tekeffil olmak ve hilkatin kavanin mutlakası namına bir yüzünde hamisi olarak bil cümle felaketlerden vikaye etmeyi tabii ve fikriyesini gayret ederek onu ileride kendi kendini idare edecek ve bütün meşak mezahim hayatı iktiham edebilecek bir surette yetiştirmeyi taahüd etmek demektir. Bu da bir vazifeyi vicdaniyedir. Bir fidanı diken bahçıvan kendi nefsine karşı ona bakmaya da tekfil etmiş demektir. İşte zevç ile zevce çocuklarını büyütmeyi ve terbiye etmeyi ileride cemiyeti beşeriyeye, memlekete ğadim, hüsnü ahlak sahibi insan etmeye mecburdur. Çocuğun terbiyesine ana ile baba bir müşareket tame ile itina etmeli; kadın fezaili ahlakiyesini, erkek malumat ve müktesebatını çocuğa telkin etmelidir.

İzdivaçta evlatların terbiyeyi cismaniye ve ahlakiyesi ailenin başlıca şerait ve revabıt esasiyesini teşkil eder; fakat bu şeraitin lazım gayri mefariki olan asıl bir üçüncüsü vardır ki o da veraset keyfiyetidir. Bu hürriyet şahsiye ve hak hayatı doğrudan doğruya taluk eden bir mesele-i sahiye ve içtimaiyedir. Kadının en mühim vazifesi valide; sağlam, afiyetli tendrest ve bütün manasıyla tam essah bir valide olmaktır.

Menba-ı feyz ve hayat olan kadınlar evlatlarını yalnız doğurmak ve irza etmekle vazifelerini ikmal etmiş olmayup onların terbiyeleriyle de mükelleftirler. Evlatlarınınzeka ve vücudlarının mader mıhrabatı ve terbiyeyi fikirlerinin inkişaf ve etsaına ğadem bir merisidir. İşte şahsın ve cemiyetin istikbali bu gibi ihtimamata mevduu bir vazifeyi mukkadesedir. Kadınların cemiyeti beşeriye ve aile arasında,

kadınlık, validelik itibariyle en mühim, en muhterem, en ulvi bir vazifeye tekfil etmiş bulunurlar ki o da çocukların terbiyeyi maddi ve maneviyeleri ile hüsnü imtizaç ve refah ve saadet ailenin istikmalidir.

Bu irza ahlakı çocukların terbiyeyi cismaniyeye ihtiyacı nisbetinde valideler içinde mecburidir. Çocukların ilk mürebbi ahlakı olduklarından onlara terbiyeyi ahlakiyeyi ve bazı malumat iptidaiye medeniye öğretmeye mecburdurlar. Çocuklara vaktinden evvel telkin dilmek istenilen terbiyeyi umumiye aile nezdinde alınan terbiyeyi iptidaiye ve hususiyenin hiçbir vakit yerini tutamaz. Meşhur frobel (Froebel) derki: "valide çocuğun terbiyeyi iptidaiyesinin dahi kamalatı olmalıdır."İşte bu söz kadınların nasıl mükemmel bir tahsil görmelerine lüzumunu sarahaten gösterir. Bir çocuğu dünyaya getirdikten sonra terbiyesini ihmal etmek onu doğrudan doğruya bir zenbile koyup camii kapısına asmak cinayetten pek farklı değildir. En hakikik yetim hakkı tabii medeniyesi olan tahsil ve terbiyeden mahrum bırakılmış çocuklardır. Kendi evladını terbiye etmek nefsine karşıda fenalık etmek demektir. Çünkü vukua gelecek aksül amelden müteessir olacak yine ebeveyndir. İşte kendi tahsil ve terbiyesini ikmal etmiş peder ve validelerin en mühim vazifesi ihtiyacat cemiyete muvaffak bir surette yetiştirmektir.

Şimdi artık sözü fen terbiyeden büyük bir selahatiyle bahis etmek iktidarını haiz olan Fransa nazar sabıkasından Di Lenessan (G. L. De Lanessan) bırakalım; her hal ve zamanda cemiyet medeniye arasında kadının başlıca vazifesi öteden beri çocuğunu büyütüp onun terbiyeyi iptidaiyesine itina etmek olmuş ve bademade öyle olması lazımdır.

İşte o terbiyeyi iptidaiyedir ki çocuğu ilerde haluk veya haşin,hasta mizaç ve gürbüz harit efkara sahip veya başkalarının tahkimi altında esir, hülasa bir mütefekkir hakperest veya itikatten batıla ile meşbu' bir dimağ bi idrak hale koyar.

Bu vazifenin ehemmiyeti fikir ve muhakemeden, etrafında bulunana eşyanın mahiyeti idrakinden mahrum bir çocuğun karşısında bir kat daha tezaüfeder. Çocuk acıkınca meme emer; fakat ihtiyacının nevini takdirden acizdir. Eline geçen bir tahta parçasını veya lastiği validesinin memesi kadar bir iştahla çekiştirir. Gözleri var görmez, kulakları var işitmez, burnu var koklamaz, dili var söylemez, dimağı var düşünüp muhakeme edemez. Beş ayını ikmal etmiş bir nüzad kendi emziğini eşyayı

saireden fark edemediği gibi ağzını buluncaya kadar emziği yüzünün ötesine berisine sürer durur.

Çocuğun merakız asiyesi fevkalade tedricen neşvünema bularak fevayı hamsesi yavaş yavaş iktisab faaliyet eder. Önceleri bu ihtisasat gayet nakis ve hata alüddur.Belki aylarca icram semaviyeyi tutabilmek için ellerini uzatır. Lambaya ateşe bir pervane gibi bi perva saldırır. Gelmesi, ağlaması, bağırması, yüzüyle, gözleriyle, elleriyle işaretler yapması hep bilmeyerek bir taklitten ibarettir. Çocuğun daima neşeli bulunması uzuviyetinin bir hal mükemmeliyette bulunmasından neşet eder; yoksa neden güldüğünü idrakten acizdir.

Mamafih hilkat o beşer yavrusunu yavaş yavaş kemale erdirir. Merakız asiye vezaif tabiyesine pidayı mevanset eder. Haciret dimağiye ve zayif psikolojisine ifaya alışır, o mahluk bi izal mütefekkir bir insan olur. Evvelleri yavrusunu yalnız büyütüp neşvü nema bulunmasına hasır nefs etmiş bir sevdasından başka bir şey olmayan valide sonraları mühim bir merbiye vazifesini derguhte derki bir taraftan evladının sahtına itina edildiği halde diğer taraftan onun fikir ve ahlakının inkişafına çalışır. Evvelce sanat hakikatleri eşyayı iare edeceği bir simayı marufun tinini izhar etmiş olan validenin şimdi bir "şehduvar" vücuda getirmek için o hamura şekil vermesi lazımdır. Çiredestii mahareti olan o eser yapar ruh mütefekkir veya sadece hicr şecere kabilinden bir şey olabilir. Hiçbir valide metsur değildir ki daha karnında iken sevmeye başladığı muağeren çektiği zahmetlerle münaseben artan bir aşk saf ile taptığı mahsül hayatını dünya da herkesin evladının fevkinde yetiştirmek emelinde bulunmasın. O çocuk kendi kanından vücud bulmadı mı ? sütüyle beslemedi mi? Hülasa kendi bedeninden bir parça değil midir? Onun nazarında hiç kimsenin ondan güzel, ondan kavi, ondan zeki, ondan mükemmel olmak ihtimali yoktur. Hiç şüphe yok ki o kıymetdar mahsulü almak fevkinde bir dahi yapmak isteyecektir. Fakat heykeltıraş sanatı ne kadar güç ise validenin sanatı ondan bin kat müşküldür. Nasıl evvelkisine yalnız sanatın aşıkı olmak kafi değilse sonrakine de şefkat ve muhabbet maderana keyfiyet etmez. Heykeltıraş olduğu gibi valideye de gayeye vasıl için sanatın her türlü ğuvamzına vakıf olmak gerektir. Bu fen ve sanata hakkıyla vakıf acaba kaç valide vardır?

Pek çok valideler bu adem-i vukuf yüzünden ya evlatlarını lüzumundan fazla şımartır, birer hudbin yaparlar, yahut davetleri her kuvvetin karşısında secde eder birer melün haline getirirler.

Çocuğun terbiyesi ona içinde doğduğu cemiyet arasında temin mevcudiyet edebilecek, bir mahiyette olmalıdır. Bu cemiyetin ihtiyacını bilmeyen, cidal hayatında, rekabet içtimaiyeden bi haber olan valideler evlatlarını ne kadar büyük şefkatle severlerse sevsinler onları ne kendilerine nede mensup oldukları cemiyete müfid bir adem edebilmeye muvaffak olamazlar.

SELİM SIRRI

HANIMLAR İÇİN

Muhterem valideler muazzez hanımlar… Biz sizlerden çok şeyler bekleriz, her millete anlaşılmıştır ki kadınlar zeki ve tahsilli etmezlerse o millet yükselemez, büyüyemez… Sizler bu vatanın ensali atiyesini yetiştireceksiniz. En müşfik en sıcak sine validelerin kucağıdır. Orası şefkat ve muhabbet evidir. Şimdi bu kucaklarda büyüyün, okuyan, sevilen, vücudlar kız ve erkek bu memleketin sathı istikbalinin kahramanlarıdır. Binayı vatanın temsil direkleri o yavrulardır. Onlara feyz ve sohbet bahş ediniz. Atıl ve sakin bir köşede oturmak değil, cevval ve faal olmalarına gayret ediniz, daima koşturunuz. Her gün ittiriniz. Çünkü karıncalar bile durmayıp çalışırlar.

Alel ekser fazla şefkatli, fazla hisli bir ana muhabbeti ile yavrularınızı dert sahibi ediyorsunuz. Kapalı odalarda yazın bile pamuklular, fanilalar, zıbınlar, gömlekler,hırkalar içinde sakladığınız vücutlar muzır bir hassasiyet peyda ediyorlar. En ufak şeylerden pek çabuk müteessir oluyorlar. Bu suretle de yanlış bir yol takip eden tanıdığımız aileler çoktur. Evladını hüsnü muhafaza edeceğim derken illet sahibi etmek. Sonra doktorlar arkasında koşmak tebdil havalara gitmek, evvelden çaresi var iken maatteessüfihmal etmek neticesinde kadere bühtan etmek! Çocuk hırçın oluyor, cevabını değiştiriyor, kendisini hiçbir şeyle avutmak mümkün olmuyor. Bağırıyor münasebetli, münasebetsiz her istediğini yapıyor; sonra bu hal bütün ailenin kalplerini sızlatıyor. Düşüncelerini alt üst ediyor. Mebusvanlar mütellim giryefeşan bir vazi pürfütür içinde kalıyorsanız; düşünüyor, düşünüyorsunuz kuvvet şuruplarından başlayarak fosfatlı, arsenikli, çelikli her türlü ilaçlarlao mini mini nüzadınvücudunu takviyeden ziyade midesini tahrip ediyorsunuz ve neticede bazen hüsran… ebedi gözyaşları… İşte bütün bunlara mani olmak set çekmek istiyorsanız ki bu sizin en büyük vazifenizdir, çocuklarınızı mümkün oldukça açık havada serbest bulundurunuz.

Onları sevimli neşeli bahş gürültülerine tahammül ediniz. Koşup atlamalarına nevmidi ve hasaran etmekten ziyade nasıl koşmak ve ne vecihle atlamak gerektiğini talim ediniz.

O istikbal yavrularının büyümelerine, yetişmelerine, kuvvetli ve gürbüz olmalarına gayret eyleyiniz. Sizler… hala sizler… Daha ziyade muhtaç hareketsiz… Bugün bütün ailelerimizde hemen bilaistisna söylüyorum, bütün ailelerimizde bir sinirlilik vardır. Bu hal zevceleri, biraderleri maddi manevi endişeler altında eziyor. Gecenin yarısında gelen bir nöbet ailenin bütün efradını telaşa düşürüyor. Ötede sinir eleminin buhran nöbetiyle inleyen bir valide, bir zevce… Biride bu nöbetin sileyi ızdırabı ile hasta, muzdarip bir peder, bir zevç… Daha ötede pek yabancısı olduğu bu manzaranın huzur,heyecan ve dehşetinden bozulmuş için için ağlayan yavrular…Gelen tabibin tavsiyeleri acil tedavileri muvakkit bir tesir bahş eder. Ailenin zevk ve istirahati mizan, sıhhat ve istirahati bozulur. Evet… Akşam bir günlük sayik tevelüd ettiği yorgunlukla evine ümit inşirahla dolu kalbi çarparak, göğsü kabararak gelen peder, yahut zevç karşısında meyusmariz bir çehreyi müzemhil ve bitap bir vücud bulur. Kolonya sularıyla oğulmuş saçların perişaniyesi, bedenin rehaveti… İşte o zaman zevci, pederi bir hal terdit ve ebkemiyet istila eder. Bastonunu alıp çıkmaktan, titrek adımlar ile uyuşmuş bir beynin idaresi altında gayrı muayyen yürümekten... Nihayet alelekseri yüzlerce ciğerlerin mündefaat zehirleriyle dolu melus bir miğanenin ağuş himayesine! iltica mağrup bir ispirtonun meşum tesiri muhterisine teslim nefs ve irade ve en sonra müzelleyi sefahat ve sefilinde bir vücudun ğirayesi bir ailenin hufreyı enin ve elemde kalması… Şu pek ufak bir numune olan hallere maruz kalmak, her gün yanınızdan ayırmadığınızdan ilaç şişelerine evlatlarınızı muhtaç bırakmak istiyorsanız onlara verdiğiniz paralar kadar fen tavsiyelerine, hafız sıhhatin emirlerine rağbetkar olunuz. Saf hava en samimi, en şefik dost ve en hakiki gıdadır. Arayıp bulmak bir zahmet değildir. Paraya lüzum yoktur. Tebdili havaya gitmekten maksat İstanbul da evin odalarını boş bırakmak… Çamlıcanın, hisarın, adaların… Kışın derin uykusundan uyanan evlerini doldurmak hiç değil… Geziniz bahçede meşgul olunuz… Gecenin mahsur ve zararlı havasıyla yorulan ciğerlerinizi dışarının latif ve tatlı havasıyla canlandırınız…ailece eğlenceler tertip ediniz, bir kaide vardır: sıhhat olmayınca, neşe, zevkte olmaz. Halbuki hayattan murat yaşamaktan maksat lezzetiyap olmaktir. Buhranlar ile, elemler ile, kederler ile ömür geçirmek mevcudiyetten bi haber kalmaktır…

DOKTOR İHSAN

ŞİİR

BALKANLARA

Şimendiferden –

Sizin semalara akis eyleyen gururunuzun

Hurafeleri yaşıyor sinesinde ey dağlar!

Çıkın, çıkın, uzanın, tırmanın fakat heyhat!

Omaviliklere aşk ne boş emeller var…

Sizin gibi büyüyen, yükselen zavallı hayat:

Yazık değil mi, biraz sonra hakser olsun!?

Zamanı pençeleyen muhteşem etekleriniz

Sürüklüyor geçen aşıra doğru hülyayı;

O sisli şahikalar andırıyor heyülayı;

Harabeler rah-ı edvara haykıran berayiz:

Niçin ve huşa birer aşiyan gün olmuş?

Niçin buraları isaz bulup, yemiş, yolmuş?...

Şimendifer uçuyor… pek mühim olan dağlar:

Bütün haya gül tarihe sanki çay vakar-

Şimendiferle beraber uçardı peşimde;

Birer birer güzarın nazarı hayaliyle,

Nihayet, ah, düşündüm: evet bütün bunlar

Hülasa millet için bir zaman boğuşmuşlar …

OSMAN FAHRİ

MİHANİKİYET HAREKET

Bu serlevha altında yazacağımız satırların ehemmiyeti ziyadedir. Miğanikin bugün ilim fende vasi kadınlar açmış, bir semayı terakkiye doğru daima yükselmekte bulunmuştur. Vapurlar, lokomotifler, aeroplanlar, otomobiller, balonlar, macunlar… Hep fen miğaniğin sayesinde vücuda gelmiştir. Terbiye-i bedeniye de bunun dahili bil tabii ziyadesiyle vardır. Her hareketin miğaniği olmak tabiidir. Aynı zamanda bir jimnastikçi çinin yaptığı hareketin miğaniketi bilmemesi yüzünden çok defa büyük, küçük, kazaların vukua görülüyor. Binaen aleyh ufak ağaçta olsun, barda, gülle de olsun hareketleri bilmeden yapanlar ekseriya bu vukufsuzluk yüzünden az çok zarardan olurlar.

Her zaman, her vesile ile söylediğimiz gibi vücut tabiplere aittir. Bu vücuda müteallik bütün meseleyi onlara terk eylemelidir. Nokta-i nazarımız bu kaide üzerindedir. Bunun için de muağezenelerimiz doktorların terbiyeyi bedeniye ile mütevağil Fizyolojistlerin eserleridir.

Bütün kareler bu bahse ziyade ehemmiyet vermelerini tavsiye ederiz. Bahsi biz bütün fenni olmaktan kurtarmaya ve herkesin anlayabilmesi için az fenii Yazmaya çalışacağız. Tabirat tercihen Türkçelerini kullanacağız.

Burada bahis edeceğimiz şeylerin umumi çizgisi şudur: hareket umumiye, tahlilleri, mafsalların azaletin hareketlerde dahil ve vazifeleri, tabiatları, mafsalların, Hareketi miğanikiyet Hareketin kavanin umumiyesi terbiye evi hareketler, yürümeye, koşmaya, sıçramaya ve bunların hareketlerinin Tahlili, o safi…

Yürüme, kayma, patinaj… beygire binme, volasbit, dans ve dansın jimlastiğin ve zaileri …Vesaire …

HAREKETLERİN TARİFİ VE MİHANİKETİ

Terbiyeyi bedeniye insanın kuvvetini tezyid etmek maksadına matuftur. Fakat bu tezyid kuvvet maksadı ne gaye ve ne asıldır. Çünkü“Jimnastiğinin bir gaye değil, bir vasıta tekamildir.” İşte hedef esası tezyid kuvvet olmadığı halde nokta-i asli üyenin birini yine bu teşkil eder; lakin bu teşkil meselesi gayrı kabul itiraz olduğu kadar da büyük bir vasıf farkı haizdir ki o da: gayri mahsus olmamalıdır. Sağlam, sahih, mütenasip bir beden elbette kavidir, kuvvetlidir. Eğer bu kuvveti çabucak, vaktinden

pek çok evvel kazanmak murat edilir ve bunun için muhtelif vasıtalar düşünülürse pek şedit, pek muallem hatalara, düşülür. Bu kuvveti istihsal ve iktisap etmek için uzuvetin müvezenata hiçbir suretle halal gelmemeli, uzuveti teşkil ve tevellüt eden uzuvlarda ıslahat ve tadilat kudret müstehalikinin izdiyadi ile münasebetvar ahenksiz bir halde bulunmak için yavaş yavaş, tedrici bir surette olmamalıdır. Zaten bir kaide-i katiye, bir kanun tabiiyedir: Bugün bahçenize diktiğiniz bir ağacın meyvesini yarın yiyemezsiniz o ağaç meyve vermek için bir devir geçirdiği gibi meyve de birden bire kendiliğinden şekil mütekamil ve tabisini alamaz. Mevsim mahsusunda çiçek açar, çiçek meyve verir… Ve her şeyde çare bir kanun-u izamdır. Ve tabiatta hükmünü icra eden bu kanundan insanlar sırf efsal mahlükat olmaları dolayısıyla müstesna ve hariç kalamazlar.

İnsanlar neşvünema namına irsal etmek için hafız ve ilim ahval ruh tatbik malumatı keyfiyet ediyor. Bunların kuvay-i terbiye ve nebatiyesiyle zengin bir zaman üzerinden insanın atacağı her hatve kendisini semt-i re'es kemalat ve emniyete doğru ve sevk eder. Bugün tababet hıfsı sıhhatin kürsü-i saltanatına istinat ediyor. Mesela: Vereme yakalanan bir adamın tedavisi, zaman oluyor ki imkan haricinde kalıyor; fakat öteden birisi hıfsı sıhhatin kaidelerine riayet ve itaat ettiği için müsterih ve bahtiyar, Mutmain ve kamkar yaşıyor.

Hulasa bir defa kuvvet iktisap edildikten sonra onu sarf etmek; Tercihen israfetmiyor erken Hüsnü istimal eylemek lazım gelir. İşte miğaniket hareketi mütalaası bu Hüsnü istimali öğretir. Meselenin bütün nezaketi inceliği buradan çıkar kemala tekrar edileceği bunlar hem niyetsiz görülen basit, küçük şeyler müsabesinde kalır. Fakat malumdur ki merdivenin sırayla kademelerini ta kip etmeden gerek suud, gerek sukuttaOlsun, mutlaka bir muhatara, bir tehlike içindedir. Mademki Son günde nedamet faide bahşiş değildir; bidayette devrandaşlık ve nakiz evladır.

Hareketin nesk ve intizamına tekamili tahrikinin (Locomotion) safahat muhtelefesini bilmeden anlaşılmaz. Bir kimse daha mahir olur. Kuvvetinden büyük bir faide çıkarır, o adem hareketlerinin devre-i tekamilinden bulunur ki onun sebebi aramak icap eder.

ESBAB HAREKET- VÜCUDUN

Kuva-yı Dahiliye ve Hariciyesi

Vücudumuz alelade makinaların tabi olduğu kanunların tabiatı altında bulunur ve iki türlü kuvvet taht tesirindedir: Kuva-yı dahiliye ve kuva-yi hariciyedir. Uzuvlar cihazları, cihazlar da vücudu teşkil ederler. İşte azanın hareketleri vücudun kısmen değil, kütleten mevkini değiştirmesi ya kuva-yi dahiliye veya kuva-yi hariciyenin tesirinden tevellüd ider. Biz bu iki kuvvetin daima tahtı tesirinde bulunur ve öylece hareket ederiz.

Dahili kuvvetler azalan katımızda tevhit ve zuhur ederler. Vücudumuzun şeklini ve kemiklerin nesebi ve vaziyet etlerini tebdil eden bu dahili kuvvetlerdir. Etlerde tevhit ve zuhur eden bu kuvvetler de: naklis ve kuvve-i azliye, elastikiyet ve mukavemet nesciyedir.

İkinci nevi kuvvetler haricindedir harici kuvvetler dahili kuvvetler ile mütemadiyen metazüd ve mütebayindirler. Vücudumuz, uzmanlarımız, kafamızı tezyif etmek için kullandığımız ipler, sırıklar, diskler, javilular, Ufak ağaçlar, ufak parmaklar ve diğer kabul kabil nakl-i icaze ve alet gibi haiz sıklettirler. Bu sıklet ğalebe çalacak yahut mavazenet hasıl edecek bir kuvvettir. Bu kuvvet daima şafi'len icrayı tesir eder. Bu tesirin istikameti de değiştirmek için mevazene makinaları, hasa-i nakvisesi olan makinalar (Yani zemberekler) makinaları kullanılır. Hükümet kanunlarına ait olan bu meseleyi kolayca anlayabilmek için birinci şekle dikkat etmel

AT TUT!

Çocuklar üç yaşından itibaren top oyunlarına başlayabilirler. Bidayette topu doğru atmak ve yakalamak çocuklar için pek güç olduğundan resimde görüldüğü gibi içten örülmüş torba şeklinde bir ağ ihtimali tavsiye olunur. Tedricen aralarındaki mesafeyi arttırmalıdır. Tayin istikameti ve tahmini mesafeye alıştıkları gibi topu el ile alıp Tutabilirler. Her iki ellerini istigmal etmelerini tembih eylemelidirler. Top oyunları hem eğlenceli hem de faydalıdır çocukları teşvik için bazen büyükler de bu oyunlara iştirak etmelidirler.

ÇENBER

Üç beş yaşında çocukların koşmak en tabii eğlencesidir. Fakat maksatsız koşmak onları hem yorar, hem de usandırır. Birkaç çocuk bir araya gelince hissi rekabetle

hemen yarışa kalkarlar ki bu ekseri ahvalde mazurdur. Onların mefkuresini hüsnü surette işgal için çember çevirmek pek iyi bir tedbirdir. Çemberi takip etmek mecburiyeti onların pek şiddetli konuşmalarına mani olur. Çemberi düşürmeden sevk edebilmek için lazım gelen maharetli iktisabı uğraşırlar çemberin ekseriya i'vacaclı hareketi çocuğu muhtelif istikamette koşturur ve muhtelif vaziyetleri almaya mecbur eder ki bu hareket basit kendi bedenleri için bir nevi jimnastik olur.

Sikletinden mütevellit mukavemetlerin istikameti irae eden "şekil-1" ve bir numara ve vücudun پ sikletinin, yahut پ ,پ eşyayı sekilesinin mukavemetlerinin, istikameti; 2 numarada bir makara üzerinden geçen ipi bağlı پ vezninin tesirinin istikametinde ki tebdili gösteriyor.

Şekil var

Vezin beden icaze-i sebata veya mutehareke üzerine mevzui bulunduğuna göre sikletin makus cinayetlerinde ümidi aks-i tesirat hasıla getiriyor. Bu akis tesirat her nokta-i istinatta tazyikler sebebiyle tezahür ve tahsil ider.

Hikmet tabi'iyenin manivela bahsine talik iden bu nokta üzerinde fazla durmayarak erbabı meraka mezkur bahsi mütalaalarına tavsiye ederiz.Hiç hikmet okumamış olanlar için ziyade yorucu izahattan içtinap ediyoruz. Yalnız şu kadar söyleyelim: kuvvet, mukavemet, mesnet noktalarının vaziyetlerine göre üç nevi manivela nazar mütalaaya alıyor, birincisin de mesnet noktası ortada,kuvvet ve mukavemet noktaları iki yanda bulunur; ikincisinde mukavemet ortada, kuvvet ve mesnet noktaları yanlarda; Üçüncüsünde ise kuvvet noktası ortada, mesnet ve mukavemet noktaları yanlardadır.

Birinci nevi manivela ya emsal terazilerdir ki bunlar da mesnet noktası ortadadır bir terazide vücudu lazım olan doğruluk keyfiyeti için üç şartın vücudu lazımdır; evvela merkez sıklet mesnetten geçen hata şakülü üzerinde bulunmalı; Saniyen merkez sıklet mesnedin altında bulunmalı; Salisen terazi kolları yani kuvvet ile mukavemet noktalarının aralarına vasıl olunan hatlar mesavi olmalıdır. Bu şartlara malik olamayan teraziler sahih değildir, burada terazilerde atalet hassası vardır mesela eğer merkez sıklet mesnede yakın bulunmayacak olursa o kuvvet bu tembellik hasası zahir olur.

İşte aynı veçhe ile bu hasalar bedenide de vardır. Hareketlerde a'za kitlesinin tebdil sirayeti vaki olur bu bir ataleti ira'yı ve izhar eder ki pek mühim olan akis tesiri izalinden mütevellit mukavemet bunun mesdur zuhur ve tevellüdir.

Bundan başka vücudumuz tekalüzazli ile sıklet, tezayik, hevayı nesimi ve kuvayı zerbiye ile mütehasıl hareket dağiliye ye mukarerdır, mesela: ağdiyenin dahuli, mide ve barsağın hareketi, kalbin zerabatı, kanın damarlarda cevelanı, havanın ciğerlere girmesi, böbrek ve muhtelif gıdalar vasıtasıyla idrarın terşihi…

Bunlar dahili hareketleri pek güzel birer mesel teşkil ederler bütün bu hareketler gayri iradidirler, İni'kas terkiyle (Par reflet) yahut hayat uzviyenin merakız asaliye-i hususiyesi gibi ile idare olunurlar. (Bu hususta ileride daha vasi malumat vereceğiz.)

Bitmedi.

DOKTOR İHSAN

MEKTEP OYUNLARI

Oyunlarla çocuklar birçok evsaf maddeye ve maneviye iktisap ederler. Cesur, çevik, sürat intikal sahibi ve müteşebbis olurlar. Vücutları sürat harekete alışır, yekdiğerine muavenet, Mütehadden hareket gibi evsafiçtimaiyeiktisap ederler. Yalnız, şahsi şöhreti, bir kişinin ğalebesini birinciliği temin eden oyunlardan mümkün mertebe bidayette tevki etmelidir. Sen ve kabiliyet uzuvları yekdiğerinden pek farklı olmayan gençler arasında oyun tarzında tertip edilecek müsabakalarda daima zafer ğalibiyeti beş on gence birden tevciiye etmeli ve hiçbir talebe münferiden" ben kazandım, ben birinci geldim" diye dememeli “Biz kazandık, biz birinci olduk demelidirler.” İşte bu suretle gençler arasında icra edilecek, oyunlar kendilerini saatlerinin müsait olduğu bir devirde kazalı ve mahsurlu iddialardan vakaye ider. Kabiliyet bedeniye akran ve emsalinden devin bir seviyede bulunanların bir oyunda âdem-i mevkufiyetini arkadaşlarının muavenet ve gayreti setir etmeli, onların izzet-i nefsini rencide olmaktan muhafaza eylemelidir. Oyunun kazanılması için bil cümle posta efradını el birliğiyle çalışması lazımdır.

Faaliyet iddiayı temin eden bu oyunlardan çocuklar, cidal hayatında az kuvvette çok iş görebilmek, her şeyde taksim a'malli kaidesini tatbik edebilmek için Ameli bir takım dersler alırlar. Hülasa atalete bedel hareketin lüzum ve ehemmiyetini bil faal görüp takdir ederler. Oyun esnasında ifaal ve hareketin de her ve müstakil olan çocukların bir fikir intizam pürane ile yekdiğerinin hakkına riâyetkar olmalarına ve her türlü efrat ve rekabet şahsiyeden tevkii etmelerine muallimler dikkat etmelidir.

Oyunlar için en ziyade elli adam âdem dolu ve yirmi beş adem arzın da bir meydan lazımdır. Ondan daha küçük bahçe veya salonlarda oynamak lazım gelirse oyuncuların adedini azaltmak ve oyunlarda icap hale göre bazı tadilat yapmak iktiza eder. Oyunların müddet devamını ve sürat intiğabını çocukların tahammülüne ve mevsime göre tayin etmelidir. Şiddet hareketi, yorgunluğa icap ettiren oyunların yazın icrası katiyen caiz olmadığı gibi mevzu oyunların kışın açıkta tatbiki de gayri caizdir. Üç yaşından yedisine kadar çocuklar için faaliyet cismaniye yalnız oyundan ibarettir dünya bilir.Filhakika her gün sabahları beş on dakika peder veya validelerin muavenetiyle çocukların kol ve bacaklarını işleterek kendilerine terbiye-i jimnastiklere ait bazı hareket masalaha yaptırmak faydadan hali değilse de bu hareketi muvaffakiyetle tatbik edecek oyunun adedi pek azdır. Mamafih bu sene de çocuklara yalnız serbest oyunlar yaptırmakla da iktifa olunabilir. Çünkü onların mevcut dimağları bir usul tahtında terbiyevi hareketin tevlid edeceği yorgunluklara mütehamil değildir.

Çocukların oynayacağı münferit ve serbest oyunların nezareti altında bulundurulması oyunun vazifesidir: mesela evin bahçesinde veya sofasında mütemadiyen bil grup koşan, atlayan, top oynayan, bir ayağıyla sekerek dolaşan bir çocuğa terleyince su içmemek lazım geldiğini, minderden aşağı atlar iken dizlerini bükmek icap ettiğini ve sağ ayakla olduğu gibi sol ayakla da sekmesini topu atarken sağ ve sol elini kullanmasını iğzar ve tembih etmelidir.Mektep iptidaiyeler de muallimler bahçede oyunu kendileri bilfiil yapıp göstermeli, bazı oyunları çocuklarla birlikte oynamalıdır. Çocukların hatalı vaziyetlerini ara sıra tashih etmelidirler. Münferit serbest oyunlarla birlikte müctemi' serbest oyunlarda oynanılabilir. Yedi yaşından itibaren kavaid i mahsusa ile mekid bulunan oyunlar başlar; bu seneden itibaren çocuklara yaptırılacak jimlastiklerin kısmen oyun kısmen de terbiyevi hareket bedeniye den mürekkep olmalıdır. Çocukların zabt u rabt için askeri disipline lüzum yoktur. Ordudaki askerliği mektebe tatbike kalkışmak pek fahiş bir hatayı terbiyevidir. Çocuğa körükörüne bir itaat mutlaka ile kendi kendi kendine müteharrik bir makine haline getirmek matlup değildir, malum; ilim ve fazlı, metanet ahlaki, nüfuz nazarı ve ilmi terbiyeye vukufu sayesinde talebelerine her bir terbiye vermelidir. Bidayete yapılacak hareketin ekserisi sanayi muhtelife erbabının hareketini taklit tarzında olmalı: mesela semire üzere dizili çocuklara ondan yarmak tahta rendelemek, kalas biçmek, çekiç sallamak gibi o zaii o zeminde bir şarkı söyleterek birkaç kereler tekrar ettirmelidir. Çocuklar koşmalı; fakat idaa ile yarışmalarına müsaade etmeli ve koştuktan sonra

kalbin hareketi tanzim için dört beş kere derin nefesle hareket teneffüs yapmalarını tenbih etmelidir.

Dokuz on yaşına kadar kız ve erkek çocukların jimnastiğinin oyunlarında hiçbir fark yoktur. Mertebe oyunların haricinde olarak münferid oyunlar miyanında çenber çevirmeleri ve ip atlamaları pek faidelidir. Çocuklar için hengam-ıbuluğ en tehlikeli bir zamandır. Bütün uzviyette bir tahvil-i azim başlar. Bir takip azli arz olur. Ekseriyesin de infaalat asabiye görülür, pek çoğu sukut perver olur. Bu devir de hareket ve faaliyeti bil nesebi azaltmalı. Şiddet kuvveti icap ettiren efratlardan, fazla tesikatla yenmekten, ağır gülle kaldırmaktan katiyen içtinap olunmalıdır. Eğer bu senede çocukların fikir ve bedenleri büyük yorgunlukları maruz kalirsa kalp hastalığına, vereme düçar olabilirler. On altı başında sonra faaliyet cismaniyeye yine bir keremi tam verilebilir, ve artık jimnastiğin her türlü seviye-i istigmalata karşı en müesser bir silah hükmündedir; çocukları tütün, rakı vesire mazur sıhhat meşruiyetten, her türlü nameşariü ahvaldan vakaya içün nasihattan, tekdirden daha müessir ve daha emin bir vasıtadır.

İsporlara ancak yirmi yaşından sonra başlamalıdır. Çünkü idmanlar fikren, bedenen en şedidi bir faaliyeti icap ettirir. İsporda gaye-i müterakkiye ğalebedir. İspor eğlence tarzında bir cidal hayatıdır. Ğalebenin temini uğrunda gençler bütün kuvve-i hayatlarını sarf ederler; öyle şedidtahamülfersa bir mübarezeye hazır olunmuş vücutları pek çabuk yıpranır. Harap olur ve tam kendilerinden istifade olunacak bir çağda men cihete maruz olup gözden nihan olurlar. İşte onun içindir ki biz futbolun mekteplerinde yalnız oyun şeklini pek faideli gördüğümüz halde ispor süratinde oynanmasını pek mahzurlu görmekteyiz. Oyun ile ispor ileride teşrih edeceğiz.

Oyun ile jimnastiğin yekdiğerinin lüzum gayrı mufarikyedir. Bil tecrübe sabit olmuştur ki isporlar da en ziyade ibraz muvafakiyet idenler jimnastikle vücutlarını hazırlamış olanlar olduğu gibi iyi jimnastik yapanlarda daha küçük yaşta oyunlarda beynelkuran temyiz idenler olmuştur.

Jimnastiğin sanii fakat müessir bir usulü terbiye değildir. Oyun bir nevi faaliyet tabiiyedir. Fakat başlı başına bir usul-u terbiye değildir. Binaenaleyh yalnız oyun jimnastiğin yerine kaim olmadığı gibi oyunsuz jimnastiğinde nakıs bir usul-u terbiyedir. O halde terbiye-i bedeniye makul ve mükemmel bir tarzda olabilmesi ve en faideli semereler hasıl idebilmesi için bu iki nevi faaliyetin birlikte tatbik iktiza ider.

Oyun tam elsaha olan bir çocuğun fazla kuvvetini sarf ve istihalin için harekete olan ihtiyacından münbeis bir faaliyet.. Doktor Dimur'un tabirince "Une depense de luxe" dir. Sathı muhtel olan, fikr-i dame müptela olan çocuklar uyanmak istemezler, onların hayatı bütçesi fazla sarfiyata müsaid değildir. O halde oyun uzviyetin bir nevi meniyet supapidir.

Jimnastikte bu tabiilik yoktur. Çocuğun yaptığı hareket bedeniyeyi bir şahsi diğer onun ihtiyacına göre tayin takdir ider. Harekatının oyunda olduğu gibi sahip mutlakii değildir. Bilakis mertebe ve mukanin, bir takım kavaid altında verilen emre nazaran hareket ider bir makinedir.

Oyun zevk neşenin müvellididir. Çocuk oyunla güler, eğlenir, memnun olur; jimnastiğin daha ciddi bir ehemmiyeti vardır. Bir fen mahsustur. Fena talim edilirse can sıkar. Fakat sanatına vakıf bir muallim fününü saireden olduğu gibi bu dersi talebesine sevdirebilir. Jimnastiği talebenin sevmesi için yaptığı hareketin ne olduğunu ve ne faide temin eylediğini bilmesi lazımdır. Oyunun kıymeti his ile jimnastiğin ise akıl ve mantıkla tayin edilir. Buradan anlaşılır ki oyun bin nisbe dimağı daha az işgal ider. Faaliyet-i dimağiye oyunun başlangıcındadır. Yani çocuk oyunun neden ibaret olduğunu anlamak için sarf zihin ider. Ve oynadıkça anınla kesb-i ünsiyet iderek fikrin faaliyetine lüzum kalmadan oyunları gayrı ihtiyari yapar. Mesela ömründe hiç maniden atlamamış eline bir ip alıp da döndürerek sıçramak istese ipi, arkadan başlayıp, başının üstünden geçirdikten sonra tam ayağı istikametine gelince atlayabilmek için mesafenin tayini ve tam zamanında sürat lazime ile sıçramak ve tekrar yere ayağı teması müteakip bir hareket mütesesiyle hem sıçrayıp hem müntezamen bilmek lazımdır. Bunun için çocuğun fikren mütemadiyen meşgul olması iktiza ider. Fakat sonraları bu muhtelif hareketin nesk ve nizamına azayı bedeniyesi alışınca artık hareketin icrasında müfekkirenin aynı dikkat ve şiddeti imalesine lüzum kalmaz. O hareket otomatik bir şekil alır.

Bunu bisiklette daha iyi anlayabiliriz; ilk bindiğimi zaman iki tekerlek üstünde pedayı muvazenetle düşmemek için faaliyet-i fikriye pek şedididir. İnsanın başka bir şey düşünmek ihtimali yoktur; fakat bir müddet sonra azalet-i mufassalın iktisap ettiği idman ve ahengin hareket sayesinde külliyen fikirden düşmek, devrilmek tehlikesi bir taraf olunca insan artık ne muvazenete ne de makineye sevk idare içün sarf edeceği kuvvetli emale zihin eder.

Terbiyevi jimnastiklerde her hareketin icrası içün faaliyet dimağiyeye lüzum vardır. Bir hareket masalahanın hin icrasında muayyen bir kütle-i azliyesi dimağın asap vasıtasıyla tebliğ etmesi lazımdır. Böyle muhtelif azalata her hareketin icap ettirdiği tekasalatı ifa ettirmek için fikri daima intibah üzere bulunur.

Oyun sayesinde faaliyete gelen bir vücut çevik, atik olduğu gibi azalata peydayı kuvvet ider. Fakat oyunla vücuda matlup olan endamı verebilmek mümkün değildir. Azaletin tarz-ı teşkiline göre fen ve tecrübe ile lüzum ve ehemmiyeti tayin etmiş hareket fizyolojiye vardır ki usul-u kaide tahtında icrasını ancak terbiyevi jimnastikler temin ider.

SELİM SIRRI

Faaliyet-i ictimaiye

DARÜLFÜNUNDA İLK ESER FAALİYET

Darülfününumuzun bu sene istisna edildiği ahvalden biride serbest tedrisat vuku nefer insanlar oldu. Gerek minber-ül fikir, gerekse sathiben sahip malumatı olsun halkımızın en az alıştığı şey söz söylemek ve dinlemek keyfiyetidir. Ehemmiyetiyle beraber bizde bunun ihmaline fekadanına sebep hürriyet kelamiyenin mefkudiyeti iken ilanı meşrutiyeti müteakiptir. Bu ahvalin temadiyesine su-i itiyadi bahis göstermekten ve binaenaleyh kabahati yine kendimize atıf etmekten başka çare yok. Filvakaa çok yerlerde sürgülü alkışlarla karşılanan ateşin sözler, parlak nutuklar, konferanslar söylendi, verildi. Fakat hakikati söylemek lazım gelirse bunlardan halkın istifadesi nihayet bir iki saatlik vakit geçirmekten ibaret kaldı. Ğıdayı fikriye alamadı. Çünkü sevilen sözler güzafa binnihaye olan siyasetin olduğu gibi söylenenler içinde pekte sahibi iktisas olmadıkları tabii bunlar yalnız likaben konferans iderler.

Sözün dereceyi tesirini takdir edenler, milletler üzerinde ika edildiği tesirleri tetkik edenler bir memlekette bu noktayı nazardan vukua gelecek inkılâbatı, atılacak Hutuvat-ıterakkiye kemali men ile kabul ederler. Osmanlı darülfünun bu bahiste mucip fahri olacak bir teşebbüsü hakikaten ati için ümit bahş olacak bir mahiyettedir. Darülfünun tarihinde bir sayfa iyi rengin teşkil edebilen bu teşebbüs, terbiyeyi bedeniye kulubi teşkil ve serbest tedrisat-ı aslininvaziyidir. Bundan takriben 6 ay etten bir gün üçüncü dersi müteakip hukuğun son sene dershanesinde mutat hilafi Bir hal nazarı dikkatimi celp eyledi baktım;gerisi de yalnız resmini birkaç defa gördüğüm Selim Sırrı

Bunu tanıdım riyazat-ıbedeniye ile olan ihtisasını bildiğim cihetle darülfünun kürsüsünde bastığı makal edişi - bunu umuma karşı itiraf ediyorum ki- garip geldi. Kendi kendime diyordum: Mektep çocuğun jimnastik ile münasebatı nedir? İşte o zaman musayip zannettiğim bu düşüncelerle konferans salonuna girdim. İki peyke karip darülfünun müdaviminden ancak kırk ellisi iştirak etmişti. Çünkü herkes muallimin kolunu sallamaktan bacağını kaldırmaktan hâsıl olacak faideden bahis edeceğini temin ederek bu bi lüzum şeyler! Yapmaya sarf edecek zamanları olmadığından salona gelmeye lüzum görmemişlerdi. Sırrı beg Bizi o gün şiddet kelamı, belagatı bir vukuf ve tetabiki ile teşhir etmişti. Aynen şu sözleri söylemişti: "Maişeti hazıramız bir intihar tedricinden başka bir şey değildir. Memleketimizde sinirlerden hasta olan yalnız kadınlar değildir, vücut ile fikir arasındaki muvazenet bozulmuştur. En büyük en muhlik hasta hastalığımız her şeye karşı büyük bir lakaydı göstermemizdir. Vatanın selameti yalnız yaşasın!" diye bağırmak temin edemez onu yaşatacak kuvvetlidir noktam o kuvvet ise ilahi değil gibidir Avrupa'da en mütevekkil milletler vücutlarının terbiyesine en ziyade ihtimam iden milletlerdir. İlim kuvveti gibi beden kuvveti de terbiye-i dimağı ile olur. Dimağ ise azayı bedeniyenin hakim mutlakıdır, asaponun emrine tabiidir. Zaman oturmak zamanı değil koşmak zamanıdır… ilaahir…"

İkinci ders meseleye, biraz daha alaka his eylemeye başladım. Esasen az çok riyazet-i bedeniye ile iştiglam varsa da açık söyleyeyim muhterem üstadın irşadından evvel ben terbiyeyi bedeniyenin içtimaiyine, ehemmiyet beşeriyeye olan tesirini , teksir saharanesini takdir edemiyordum. Üçüncü dersi müteakip artık meclubioldum Sırrı beg terbiye-i bedeniyeden de bahis etmekle beraber arada terbiye-i ruhiye ve içtimaiyemizi de unutmuyor; milletlerin revabıta-i içtimaiyesinden alelumumi terbiyeden, kadın terbiyesinden, çocuk terbiyesinden, her şeyden evet fikir ve nazarımızıtenvir iden her şeyden bahis ediyordu. İmtihanlara kadar müntezamen her pençşenbe adedi gittikçe tezayid iden bir cemaate bir silsile-i muvaaze takip ediyor her hafta bize yeni bir leha-i ibret gösteriyordu. Bütün Maddi fiyatını tarihe Mesut vesait file ispat ve eray i ediyor ve bizi her hafta biraz daha birbirimize sevdir diyordu. O ğul ve ğuştan menfi şahsiyeden, binlikten azade bir kardeşliğe esasını kurmak istiyordu.

Bütün arkadaşlarımla itiraf ediyoruz, onun kadar, bize ait acı hakikatleri, gülünç etvarı teşrih iden görmedik. İçtimaiyede ki tevakusumuz o kadar çok; O kadar beddihi eder ki;

Sonra o nevakısamukabil cevahir'in tekamülatı terekkiyatını serd Ettikçe vaziyeti nesibe iyi beşeri üyemizi kuş bakışı nazarıyla tek aa yan görüyorduk.

Bir rehbere muhtaç olan genç mimarlarımız yavaş Ya var bu hakikaten iyiden iyiye ısındıkça başka ihtiyaca başka ihtisasa baş gösteriyordu ek sevkiyatıyla ismi geçen terbiyeye bedeniye kulüplerinin bizde misali bulunmayışıBir noksan olarak telakki olunmaya başladığı gün 10 o noksanı ikmal için ilk ad vei mah darülfünun oyna tavsiye ettiğini tahmin eyledik . Sırrı bey de ihmal ki maliyetten vaka olan ihtisasasından Yahut istila atı hususiyet den dolayı böyle bir teşebbüsün isabeti tezekkür ile beraber talebenin dereceyi temayülünü anlamak için bir müddet intizar sarı matlup gördü fakat gençlik, hararet dem garip bir hal fikri isabeti, teşebbüsün muvaffakiyeti müsellem iken durulur mu ya? Velhasıl teklif ile tesisin arası iki ay geçti.

Bir gün muallim bizi kazı günündeki ispor kulübüne davet etti ve orada bize bir taktik verdi “terbiyeyi bedeniye kulübü” o gün tesis etti, nizamname okundu. Hemen orada oyunlara başladık.Ohh bilseniz kahve iyi köşelerinde mütevazı asık bir halde oynanan tavla, iskambil ile bu açık saf temiz havada tatbik edilen sıhhı, terbiye oyunlar arasına dane büyük bir fark vardır. Kulübün maksadı ulvidir. İştiğalatı da mühimdir riyazet-i bedeniye de, iştiğlatı fenniyede, mufağir sana'iyede ihtisasat-ı milliye pek lüzumlu bir şey olduğundan her şeyde olduğu bir terbiyeyi bedeniye hususunda bize Osmanlılığa ait bakayayı ihyaihsaamelimizdir. Cirit ve emsali oyunlarımızın yakında saha zeyp olacağından şüphe etmemelidir . Darülfünun muhtelif şai'beti artık çok ve kirli haçlı nahif edipler, çelimsiz mariz doktorlar, üç kelimeyi bir araya getiremeyecekadliye merdivenini bir birini müteâfib iki defa çıkamayacak avukatlar yetiştiremeyecek, kavi, zeki, münir , faal, hülasa bütün mevcudiyeti ile temin, cevval adamlar yetiştirecek taşra halkının ihtiyacat-ı vesaik medeniyeye karşı olanmukabil çektiği mezahim, düçar olduğu mahrumiyetlerden onları çekip çıkarmak darülfünun terbiyeyi bedeniye kulübünün ihmam iştiğalatı olacak, icap eden yerlerde, hadaseti içtimaiye hakkında konferanslar itası nazar-ı ehemmiyetle gördüğü meşağulunden bulunacaktır. Almanya'da tam a'zameti küçük büyük her almanya'nın gönlünde yer tutanferidrinçluduviğ janınvatanım tahliyesini için takip edildiği hat hareket kısmen darülfünun terbiyeyi bedeniye kulübü için numuneyi imtisal olduğundan, onun kendi kulübüne alamet olarak koyduğu dört dane F harfi makamına kulübümüzde:mütekid, müteşebbis, metin, mütesesap manalarına dalaletten dört adet (mim harfi) harfi işaret fağire itğaz eyledi.

Maksadın büyüklüğüyle beraber kulüp azalmasının azmi katii' olduğu için gayeye ve usul muhakkaktır. İşte bu teşebbüs hayat ilmiye ve içtimaiyemizde şayan-ı kıt bir kaidedir. Millet bundan, bu ufak resimden büyük faydalar istihsal edecektir. Bunun en büyük şerefi müteşebbisi olan Selim Sırrı beye sonra da darülfünunlularadır. Zaten bu memleketi kurtaracak nesil, darülfünunulular olduğundan şüphe var mı? Almanya'da hali hazırdaki terkiyatın vazi' esasında ludoviğ Jan ile meslektaşı hem maksadı olan gençlere ait hasa-i şerefin Osmanlılıkta bir mesele de darülfünun terbiyeyi bedeniye kulübüne ait evvelse sizedir.

Hukuk muavinlerinden
Burhaniliddin

DARÜLFÜNÜN GENÇLERİ TERBİYE-Yİ BEDENİYE KULÜBÜ

NİZAMNAMESİ

MUKADDEME

Darülfünun gençleri bir rücaati nizamnameye tevfiken “darülfünun gençleri terbiyeyi bedeniye kulübü” Namıyla bir kulüp tesis edilmiştir.

Kulübün a'zâsı; a'zâ-yı asliye, a'zâyı fahriyye, a'zâ-yımuhabere olmak üzere 3 nevi a'zadan mürekkeptir.

Azanın cümlesinin mukarrem ahlakiye ile mutasıf olması şarttır.

Hayat ve sıhhati tehdit eden her türlü suiistimaliden tevki edilecek ve tea'vün emri celiline imtişalenherkes yekdiğerine kavlin ve fa'alenmuzaheratta bulunacaktır.

Darülfünunşayet muhtelifesinden her arzu eden genç seraiti dahili ifaa ederek azann asliye saftına iktisap edebilir.

A'za-yi Fahriyye kulüpüceistifade me'mul a'za-yı asliyenin ekseriyat mütalakası tarafından kabul olunan zevatdan ibarettir.

Taşra mektebi aliye talebesi a'za-yı muhabere saftını iktisap edebilir.

A'za-yı Asliye kulüp veznesine yirmi ğuruş ma'ada eşharı beş ğuruş tediyesiyle mükelleftir.

A'zanın bir heyeti umumiye, bir de heyeti idaresi vardır.

BİRİNCİ FASIL

Kulübün maksat tesisi beyanındadır

Kulübün maksat tesisi fikriyle cismin muvazenatı temin ve terbiye içtimaiyemizdeki noksanlıkların azalmasıdır.

Biçimli, kavi müteşabis, faal, becerikli, mütehammil olmasını temin eden her nevi jimnastik ve isporları kava'idi hıfsı sıhhiyeria'yeten mevki-ifaale koyacaktır.

Kulüpten ve siyasetten ma' ada her nevi mesaili içtimaiye vesıhhiye üzerine mevakire ve mudaveleyiedilecektir, bu hususta hariçte dahi konferanslar tertip edilecektir.

Kulübün programında ati 'deki isporlar vardır.

Her nevi top oyunları, temiz, golf, kriket.

Yaya yarışlarının enva'i muhtelifesi ve atlamaları.

Disk, cirid, ok bir gün nişan atmak, yüzmek ve eskrim.

Büyük yarınlar, ve volaspid, sandal… ilaahiri

İKİNCİ FASIL

Heyeti idarenin sureti teşkili ve vezaifi beyanındadır.

Heyeti idare a'za-yı asliyenin ekseriya selaseti tarafından rey hafi ile intihap edilen bir reisi, bir reis sani idare memuru bir kitap ve bir sandukalardan ibaret olmak üzere beş kişiden … gibidir. Reis evvelaa'za-yı Fahriyyeden intihap edilebilir.

Heyeti idare a'zası senede bir tebdiledecek fakat heyet sabıka a'zasının tekrar intiğabı haiz olacaktır.

Reis-i mezakeratı idare ve mevzu'i bahis olacak mevadın programını evvelce bizzat veya a'zadan biri tarafından verilen takrir üzerine tanzim ile hin in'ikaatte heyeti heyete arz ve vera'- iye ve evrakı imza eder.

İdare memuru eşya ve emvali muhafaza kulubün malumatı ve ve muba'ayatını idare, müracaat ve vaka'yayı kabul ve mevad-ı mezkureden lüzum görülenleri heyet i idareye arz etmek vazifesiyle mükelleftir. müba'ayiatta heyeti idare azasından iki zat hazır olmak lazımdır.

Kitap mezakiratı ve mukarreratı zapıt ve evrak cemiyeti tanzim ve muhafaza ider.

Sandukalar kulübün varidatını dağıtımını el kasaları vasıtasıyla toplayacak ve masrafatı eda edecektir. Kasalar heyeti idare huzurunda küşat olarak vardat evvelce heyeti umumiyiyenin itfakıyla tayin olunacak biri namına bir bakaya teslim edilecektir.

Heyeti idare on beş günde bir içtimai eder. Fevkalade içtima'i içap ederse reis tarafından sürat mümküna ile a'za-yi heyet ihbar olunmak lazımdır.

Heyeti idare ev vela kulübün hâsıl maksadına mütevazi bir cümle tedbiri ciddiyet ve intizam dairesinde ihh hiza etmek, saniyen tahsilat ve hususa satı sağ direğe müteallik defter defterin intizamı 10'a çıkart dikkat eylemek, Salih isen masrafı tahti karara almak bir gün rabianın her sene nihayetinde kulübün seneyi atiye için muhtaç olduğu ısla hatı mütedair amin bir layiha tanzim etmek vazifeleri ile mükelleftir.

Müdürü Mesul: Selim Sırrı -Matbaayı Ebul Ziya

Numara 2- Sene 1Pazartesi, 15 Ağustos, 1327

Sahib-i İmtiyaz ve müdürü

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyât için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik: 30 kuruş Altı aylık: 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memâlik-i Ecnebiyyeye

(Posta ücretiyle beraber)

Seneliği 8 franktır.

Talebeye, idareden alınmak şartıyla,

Seneliği 20 kuruştur.

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idare memuru Avni bey namına müracaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden veya pul olarak gönderilebilir.

Gençlerin terbiye-i fikriye ve bedeniyesine hâdim On beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

ÇOCUK TERBİYESİ

Vâlideevlâdı'nın ileride dâhil olacağı cemiyetin ihtiyâcını tayin edebilecek kadardürbin olmalıdır.

Her türlü mesâil-i hayâtiye'nin yalnız kuvvet-i bazuyla halledildiği kurûn-ı vüstâ derûnunda insanlar terbiye-i fikriyeleriniIhmal etmek mecburiyet-ieylemesinde oldukları gibi hatta tabakâ-ı âliyeyemensub kimselerin pek çoğu bile belki kendi imzalarınıAtamayacak kadar cahil izler hele kadınlar o zavallılar daha dün bir seviyede kalmışlardı o zamana göre kadın erkekler için hazmı kolay bir meyveden başka bir şey değildi.

İlim ve irfânındanbibihervâlidelerzâtenbirşeyBilmek ihtiyacından vâreste olan Çocuklarına hiçbir şey öğretemezlerdi. Kuvvet, zorbazu, yalnız o makbul; hakkın adâletinin hepsinin fevkinde o akıl zekâ, malûmat, mesâiye-i fikriye bunların hepsi hiç menzilesinde idi. Mürüvvet, merhamet, ulv-i cenâb gibi fezâil-i ahlâkiye birer eser-i zaaf telakki Olunurdu Hülasa erkekler vahşet âlud, kanlı müsârialara Dayanacak bir kabiliyeti iktisâb için dövüşür ve vuruşur uğraşır kadınlar kızlar ise o muharebelerin o cengaverlerin hicabaverhevesâtınabirer baziçaolurlardı.

Bugünkü cemiyetlerin tabi oldukları Şerait-ihayatiyebüsbütün başkadır. Bittabibu fikrinle insaniyetinbehîmiyettentamamı ile mülkiyete intikal ettiğini iddia edecek kadar saf derun değilimve dünyayı zümrüdîn-i çimenirde, sâyedâr ağaçlıklar altında kemâl-i emniyet ve istirahatle kuzular ve otlayan bir merî diye tasavvur etmem. Ve bazı hunhavar Katil dişli kurtların bîrahm ve bî aman tecâvüzânı'nındabu 20 Asır medeniyetinde devam etmekte olduğuna kanaatim vardır.Her ne kadar insanların vukuat-ı ruzmeresibize kuvvetin Hakk'a Galebe ettiğini göstermekte ise de bugün bir mahkeme-i Vicdan vardır ki o hakkı batıldan ayırır ve bize kuvvete karşı mukavemetacize karşı Merhamet hissi verir.işte bizim de medeniyet-i hâzıradan beklediğimiz bu gibi hissiyat-ı necîbe-i insaniyedir. İnsanların bugünkü hayat-ı ictimâiyesibirçok nikat-ı nazardanşüphe etmem ki hayli terakkiye Mazhar olmuştur bir kere fikirler inceleşmiştir tarz muhakeme değişmiştir Şimdi artık çocuğunu mektebe başlatan bir peder Hoca Efendi'ye eti senin kemiği benim diyemediği gibi derse çalışmayan yaramazlık eden çocuklara tabanlarını patlatıncaya kadar dayak atan veya kovaladıklarını yırtacak kadar vahşet gösteren Medeni muallimler yeryüzünde mevcut değildir hükümetler cenhadeğil cinayât ilemahkum olanların bile esbâb-ı

istirâhatinitemine çalışıyorlar.eski zindanların işkencelerin Hülasa insaniyete yakışmayan her türlü Mezalim-imenfurenin Medeni milletlerce isimleri bile unutulmaya başlamıştır bugünkü insanlar daha büyük bir İstiklal-iefkara Malik olduklarındandır ki meçhul ve mahiyeti na malum kuvvetlerin karşısında artık baş eğmiyorlar hükümât-ı mutlaka'nınbirer birer sükutu Buna en büyük delildir.kendinin Yalnız müessir bazı kuvvetin tahtı tesirinde yaşayan dimağlar fikir ve muhakemenin nefislerineverdiği bir İtimat ile Hakayik-i âlemidaha Nafiz birnazarla görüyor. Ve nefsine İtimat ve kendi kendine idare eden bilmek kabiliyetini hissedince zulmü istibdadı deviriyor. zâtenmuhâribât-ı hâzıra bile eskisi kadar…. Bâis olmuyor. Hatta yeni icat edilen esliha düşmanı öldürmek değil saftan hariç kılmak esasına müstenittir Harikulade bir sürat-i seyreMalik olan mermiyât-ı cedîde ilemuharebelerde ezmine-i kadîme ve kurûn-ı vasatiye nisbetle hiç şüphe yok ki daha Az insan telef oluyor.kılıçlar hançerler, gürzler ve yatağanların, nokta-i istinâdi demir kollar yedi; Şimdiki top tüfek ve mitral gözlerin mesnedi ise sağlam bir bedendeki Salim fikirdir gerek insanlar gerek Milletler arasındaki mücadele-ihayatiye ve rekabet-iictimaiye maziye nispetle daha şiddetli bir surette hüküm fermadır.fakat aradaki fark büyüktür bugünkü cidal-i hayatiçin harb-i ictimâiiçin en mükemmel silah say,zekave malumattır.işte bunun içindir ki biz geçen haftadaki makalemizde kadınların mükemmel bir tahsil ile perverşiyâbolmalarını mısran dilemiştikve kadınların evlatlarını hıfz-ı sıhhat kavâniyineriâyetenbüyütmek mecburiyetiyle beraber bir gün kendilerinden ayrıldıktan sonra dahil olacakları cemiyetin ihtiyacına göre bir terbiye-imahsusa vermeleri de lazımdır.

SELİM SIRRI

MİHANİGİYET-İ HAREKET 1

Hareket-i Mafsaliye

Mafsalların isimleri ve tabii hudutları pek mühim ve pek faydalıdır. Sûret-i tesmiyeleri içinburada uzun uzadıya teşrih-i mutâliât ve izahatınagirişmiyoruz. Ale'l-umumkemiklerin yekdiğeriylebirleştikleri mahallelere mafsal oynak yeri derler.Bu iki nevad ya tam ya gayr-ı tam Olur Tam olursa hareket yoktur. Gayr-ı tam Olursa hareket vardır.asıl mafsal ismi bunları Murat eder işte bu mafsalların hareketlerinin vüsat-ı mümkinelerinibilmek ve onlardan her birinin hududunu mütala eylemek hem çok lazım hem çok faydalıdır.

Vaziyet-i müstakîmede Durulduğu zaman bervech-i âtitarifat kabul ve mütalaa olunur.

-Hareket-i terfiiye (elevation): Bu Vücudun bir kısmını şakülen yukarı kaldırmaktır. Mesela: ayakta durulduğu Halde kolları omuzlar istikametinde başın yukarısına kaldırmak bir hareket-i terfiiyedir.bu hareketin öne arkaya yanlara amûdimâil ufki envâı vardır. Hareket-i tenziliye (Abaissement) bunun makûsu olub Kolların yukarıdayken yana veya aşağıya indirilmesidir.

-Bu kemiğe Flexion: iki kısm-ı azamiye aralarında azçokhadd-ı birzâviye teşkil edecek vechilebirini diğerinin imtidâdıncatahrik etmek fiiline derler.Şekil 2 gövdenin kalçalar üzerinde bükülme hareketidir.

-Hareker-i insibâtiye (extension): Hareket-i inkibâziye'nin aksidir. Şekil 3 gövdenin Eller hareket-i terfiiyede olduğu halde hareket-i inbisâtiyesini gösterir.

-Hareket-i mahûriye (Rotation): Herhangi bir uzvun kendi mahuru etrafındaki hareket-i devriyesine derler.Bunun da içeriden

Dışarıdan olmak üzere nevileri vardır. İleride tarih ve tahlil edeceğiniz şekil 4 kolların vaziyet-i ufkiyededış tarafa hareket-i mahûriyesinigösteriyor.

-Hareket-i mebade (Abduction): İki uzun biri birinden ayrılmasıdır. Şekil 5 deki bacağın hareketi gibi.

Hareket-i mukarribe (adduction): uzvun

hatt-ı mütevassıta yaklaşmasıdır. Şekil 6 kolların hareket-i mukarribesini gösterir

-hareket-i mahrutiye (circumduction): Helozoni bir harekettirki uzvun nihâyeti bir takımdâireler.

çizer. Yahut Merkezi uzuvdan ibaret olan bir mahrût-ı mefrûzun üzerinde hudut-ı dâireyeresm eder. Şekil 7 hareket-i mahrûtiye de bulunan bir kolun resmettiği mahruttur. Ve her hatt-ı mahrûtun mahurudur. Kol evvela ve vaziyet-i müsteirrizasındabulunur.sonra b, hkavis dairesini çizer. Adalâtın, Etlerin isimleri teşrihkitaplarında iskelet üzerindeki irtikazlarınave tesir-i münferidelerinegöre verilmiştir.

Bu tarikat öğrenildikten sonra bedenin muhtelif kısımlarının hareketlerini bilmek lazım Gelir onları da baştan başlayarak sırası ile zikir ve tadat edeceğiz.

başın hareketleri:baş öne arkaya ve iki yan taraflara eğilebilir sağ ve sola çevrilebilir.ön tarafa hareket-i atlâsın ve mahûrun bel kemiğinin baştan itibaren 1, 2 kemikleri lokma kemiklerin üzerindeki iri çıkıntılara lisan-ı teşrihtelokma denir.

Ve nahiye-i unukiyeninboyun nokta-i ibtidâsıaralarında bukuğa gelir şekil 8 başın ön tarafa initâfı

bu hareket çekecek ve azim kasın göğüs kemiği müsâdifesiyle arka taraftan kâbız etleruribatların(ligaments et musclesflechisseurs) Gerilmesi ile tahdit olunur.şekil 9 başın sağ tarafa

initâf-ı cenbiyesidir.Bundan da mukabil tarafın adalât ve Rabıtasının tevettürü yani Gerilmesi tahdit eder.jimnastik lisanında Başın sağ ve sola bükülmesidir. Hareket-i mahûriyebaş sağ veya sola döndürmek yani tedevvür atlas ve mahûrarasındave boyun kemiklerinde vâki olur. Şekil 10

Başın sol tarafa tedevvürü şekil 11 başın hareket-i inbisâtiyesidir.

Cezin (Gövdenin) hareketleri: Gövde bükülür uzanır. Cânibentemâyül eder.Ve mahûruetrâfında döndürülür;Fakat burada dikkat olunacak bir nokta vardır.hareketlerinirtibası yani birbirine karışmasıdır mesela gövdenin res-i fahzler üzerinde hareketleri vardır. Bir de bel kemiğini hareketleri vardır ki bu hareketler.

Gövdenin şeklinde tebeddülâthusulegetirirler.İşte bu iki nevi hareketlerin birbirinden tefriki

Şimdi aşağıdaki iki harekete dikkat edelim:

Bir numaralı hareket hareket-i sahîhadır. F F hattı res-i fahzlerden geçen hattır. Gövdenin asıl hareketi budur. 2 numaralı hareket gayr-ı sahîhadır. F f hattı havsala'nınkısm-ı münharefinden geçiyor. Halbuki evvelinde mezkûr hatt-ı müstakim bulunuyor.

Gövdenin bükülmesi bel kemiğinin… Peyda etmemesi demektir.bunda vaziyet:ne ve çene azm… takarrub ederler. O zaman gövdenin kâbızalarından Karın etlerinden ve başın kâbızalarından mütevellit yalnız bir inhâ vardır. Şekil 13' dikkat olunsun; bu gövde'nin Kalçalar üzerinde bükülmesidir kalçalar üzerinde gövdenin bükülmesine daha çok ziyade vasi hareket kalçanın mafsallarınla vaki olur Galebe çalacak Bir mukavemet mevcut olan seri hareketlerde bükülmüş gövdeye mesnet

hizmetini gören kâbzalar değildir orada bilakis bâsitalar iş görürler.Siklat-i bedeni ön tarafa düşürmekten men ederler.

Bükülme bir mahdûdiyet arz ederki buda erbata-i asferin elastikiyetini iki nihayeti ile azme yahut bir nihâyetini azme diğer nihayeti kıkırdağı merbut bulunarak kemikleri birbiriyle münâsebettebulunduran Bağlara rabıt denir.Bunların az çok elastikiyetini ve kabiliyet-i temdidiyesivardır. İkrâs-ı beyne'l-fukarâtınIşlekliği bel kemiğini teşkil eden ve ismine fıkra denilen kemiklerin Aralarında bulunan Kurs şeklinde yastıklaraitlak olunur. Ve fakraların harekât-ı mafsaliyesi'nin vüsatı iledir. İhşâ-yıbatniye'nin (karindeki uzuvların) hacmine nisbetenbuinhinâ azdır. Zayıf bir kimse ayaklarını eliyle kolayca tutabilir hacimli bir karında bükülme için bir adem-ikabiliyet Esasiye vardır.

Fiil ve tesirini gösteriyor ki bunların taklislerindeâne göğüs kemiğine takarrub eder.Gövde'ninsibâtıfakralarda ve kalçanınmafsalında Vaki bükülme gibi vukua gelir gövdeyi germek bel kemiğini tashih ve takvim etmek demektir. Bu tashihi kâfil ve dâmen şerâit de ayrıca bir bahiste hatta jimnastik şerâit-i bedîiyesinâmıaltındabir bahiste mütâlaa yaşâyandır.

Bel kemiğinin boyun sırt ve bel kısımlarını gayr-ı kâbiltağyir birsurette tashih ve takviye Ettirmek ve bir cümle fukarâtınıişlemek ve râbıtlarınımüteâkibenelastiki bir hale getirmek lazımedendir. Başı geriye bükmek için şekil 15

Başı yukarı kaldırmak kafi değildir Bilakis çeneyi boyunla tespit etmeli ve İkisini birlikte kaldırarak bükmelidir Bel kısmını işletmek için karın etlerini taksirettirmelidir. Gövdenin hareket-i inbisâtiyesi'nin gövdenin geriye bükülmesi kalçalar üzerinde hududu oldukça mahsur ve mahdudtur.Bu kalçaların gövde üzerindeki insibâtı'nınbacakları yukarı bükmek aynıdır vücudun temayülü hatt-ı şâküliyitecavüz ettiği anda bâsitalargevşer. İşte şekil 3 kolların hareket-i terfiiyesiyle gövdenin insibâtınıirâe ediyor ki gövdenin kabzalarında olan karın etleri pek gergin bulunuyorlar. Eğer gövdenin bâsitalarını işletmek onların şiddetli bir surette fiil ve tesirlerini husule getirmek istenirse bunun için gövdenin vaziyet-i müstakîmesini Muhafaza etmesine son derece gayret etmek şartıyla ön tarafa eğilmeli.

Gövdenin yan taraflarda bükülmesi Ben üzerinde vukua gelir. Lakin bunda kalçaların tespiti ehem ve elzemdir. Eğer kalçaların tespitine dikkat olunmazsa bu hareket yani gövdenin yan taraflara bükülmesi kalça üzerinde cüzünharekatı ile

karışır.buna mani olmak için bir sıra üzerine beygire biner gibi oturmak yahut havsale'nin lazım olan tespitini husule getirmek için bacakları gergin olduğu halde ayırmak elleri kalçaya koymak kafi ve lazımdır.

Havsale'ninBu tespiti kezâ Gövdeyi bükme hareketlerinde daha ziyade lazımdır şekil 15 gövdenin sağa bükülmesi.bu harekette arka tarafgörülebilir. Fakat bu hemen büsbütün başa ve kalçaya münhasırdır.

Bacaklar ayrılmış yahut bir iskemli üzerine beygire biner gibi oturulmuş olursa bu hareket iadesi ile azalır ve aynı zamanda daima başta ve omuzlarda hafif hareketler ile terâfuk eder.işte 15 şekil bu ciheti tetkik ve mütala eder. Bükülme (torsion) Boyunda ve belde mümkünü'l-icrâdır. Sırt hemen Sırt ve katıdır.bu kısmın adına büyük bir muhafazakar vazifesi vardır.ciğerler kalp ve en büyük kan damarları Burada bulunur. Binâen aleyh bükülmeler bu kısmın sertliğinden dolayı kâbil olmadığından ne ciğerler ne büyük kan damarları mutazarrır olmazlar.

Bel kemiğinin muhtelif nahiyelerinde kabiliyet-ihareket birkaç şeye vâbestebulunur. Fakraları naralarındaki kurslarınkalınlığı fakraların mafsallarının istikameti… şekillerin çıkıntı dolu ve birbiri üzerine mevzu bulunması bu cihete tesir eder.

Malumdur ki göğüs kafesini teşkil eden kaburga kemikleri kavis şeklinde olup arka taraftan uçları bel kemiğine mafsallanır.İşte bunları çıkarsak bel kemiğinin yalnız bıraksak o zaman bel kemiği bir elastikiyet hassası iktisâb eder. Mesela öyle bir bel kemiğini bükersek bıraktığımız vakit söylediğimiz hassasından dolayı elastiki bir kavis gibi derhal şekl-i ibtidâiyesini alır, bütün notaları her bir fıkranın iki yanlarında arkasında bulunan Horoz ibiği gibi kemik çıkıntıları şekil 17, 1,4 cism fıkra, 5 delik. Bu delikler birbiri üzerine gelerek bir boru teşkil ederler ki içinde murdar ilikbulunur.kaldırılacak olursa o zaman bel kemiğinin tahrikiyeti artar. İşte bu tecrübeler ile anlaşılıyor ki hareketlere merbûtnihayetlerine tesir ederler. Bunlar hemen etlerin fiil ve tesirlerine amut kuvvetli manevelalardır.

Gövdenin bükülmesi alel husus cenbiinitâflar biraz Yağlı kimselerde vüsatenmütenâkıstır. Onlarda ahşâ (batn uzuvları) ve mazğûtnescler bir bir hudut-ı muayyene kadar harekete Bir yastık gibi tekabül ederler o zaman adalât-ı kâbızamunatıf tarafın hademetine tesirine dâhil olurlar.

Doktor İhsan

KUM OYUNLARI

Avrupa şehirleri parklarının hepsinde küme kümekum yığınlarına tesadüf edilir.Bunlar çocukların oynamaları için belediye tarafından vaaz edilmiştir her akşam 20-30 Mini masum okum yığını üzerine üşüşürler.küçük arabalarını doldurup boşaltırlar müteahhit tepecikler vücuda getirirler ellerindeki küreklerle çukurlar kazarlar Karıncalar gibi durmayıp çalışırlar Kuşlar Gibi ötüşürler bağırışırlar.orası adeta sıbyandır. Çocuk lisanından anlayan Erbab-ı merak için onların masumane oyunlarından daha ruhperver bir manzara mutasavvur değildi.r Bu Tabii sıhhi çocuk oyunu evliyâ-yıetfâletavsiye ederiz.Bahçenin bir köşesine birkaç küfe kum atmak büyük bir külfet değildir.

KUM OYUNLARI

Terbiyevî ve sıhhî olan Bu faydalı eğlence biri 3 diğeri 5 yaşında olan bu iki kardeşi birbirine daha ziyade sevdirir.Oyunla Yek diğerine yardım etmenin lüzum ve ehemmiyetini müşavirketle her işin hafiflediğini bil amel görüp öğrenirler.erbabı birlikte imlâettikleri gibi bahçenin diğer cihete götürmek için yine birlikte çekerler.Kumu kürekle arabaya koyarken küreği nasıl tutacağını birkaç kere göstermek lazımdır resimde görüldü vecihle sol el küreğin vasatında sağ el ile safına yakın bir mahalleden tutmalı sol ayak ileride sağ ayak geride bulunmalıdır.Küreği pek doldurmamalarınıve doldururken kambur durmamalarını tembih etmelidir kumun bir tarafını ıslatarak birkaç tahta parçasıyla küçük bir ağız veya kulübecikvücuda getirmek çocukları pek ziyade zevkiyat eder.

KUVVET

İki kol pür tahakküm ateşnâk

İndirir darbeler: anud ve sabur

Ve çekiçten taşan enin gurur

Örs'ün üstünde bir küçükvolkan

Soğutur hırpalar ezer çek ve çak

En sonunda muhavvef bir kalkan

Karşısında eğilmez irkilmez

Bir kılıç şekli bahş eder demire

Ocağın intizâr-ı dehşetine

Haykırır müsterih bir feryat

Oh artık muzafferiz, işte

Neşedar aksi bir zaman

İnsan evladı aynı kudretle

Mevt-i peydâ-yı eyler istihkar

Koca tarihi dâima tekrar

Her geçenden kalır hazin bir yâd

Kılıç- asude- bekliyor bir harb

Galeyan etse dalgalar gibi kalb

Atılır cenge her kavi bazu

Ona elbette en emin daru

Belki vicdan hayrı yaralayan

Bir kılıçtır biçer bağlar

Dirilirkan içinde insanlar

Hıçkırır örs orakta pür heyecan

Bir cehennem kitâbesi ezilir

Raylar üstünde biraklarcereyân

Eyliyor bir şimendüfer yerden
Yıldırım şiddetiyle sanki uçar
Bir kılıç sille-i terakkidir
Görüleben top tüfek sükut etse
Her neren ufku kat edüb gitse
Yine örs ‘ün gariyubîdârı
Sarsıyor en çelimsiz efkârı
Yeniden bir şerâre bir ateş
Yeni bir hamle bir demirli güneş
Ocağın kairkolnârinde
Sıçrar yükselir …plan
İşte kuvvet ve kuvvetin eseri
Bazen insanı oynatır bazen
Başak bir şey değil oyuncaktan
Kime bend olsa bir adım ileri

Osman Fahri

SPOR ÂLEMİNDE

Tenis

Bundan takriben 20 sene mukaddem moda çaperine birkaç arkadaş top oynamaya giderek hiçbir gaye ve maksat takip etmeyerek yalnız ayağımızın bir çelik yay şiddeti ile indirdiği darbe tesiriyle meşin topun havalanmasından zevkiyâb olur. Ve 20-30 metre irtifâa yükselen bir cismin semadan gülle gibi sükutunu başımızla karşılayarak güler haykırır eğlenirdik moda burnu yakınındaki çayırda etrafı 3-4 metre yükseklikte tel ile tahdit edilmiş ortasındaki düzlüğe bir takım beyaz hatlarla eşkâl-i muntazama çizilmiş bir Mahall-i mahsusvardı.Oraya başları 15 ile 40 45 Hatta 50 arasında 5.10 İngiliz akşamları gelir şapkalarını ceketlerini çıkarır karşılıklı iki taraf olurlar ellerindeki ortasına tanbure tellerim gerili saplı bir kasnakla üstü Beyaz bez kaplı lastikten Mamül küçük topları çelerek Birbirlerine atarlardı.o zaman ailesi modada Ikamet eden mutaassıp bir arkadaşıma bu oyunun ne olduğunu sormuştum o da bana şu izahatı vermişti monşer orası düzcesi bir destegâh-ı muâşikadır. O gördüğün küçük toplardamuhabbet mekikleridir.senin anlayacağın buradaki İngilizler genç kız ve erkeklerin mercimeği fırına verebilmesi için bir mahfil-imahrem teşkil etmişlerdir.O bunun ismine tenis diyorlar ama Hakikatte fesat ahlak.

O zamandan beri ben de bu oyuna karşı bir hiss-i münâferethasıl olmuştu. Devr-i sâbıkta bazı frenk Dostlarımın ziyaretine giderdim benim spor meraklısı olduğunu bildiklerinden nasıl teniste oynar mısınız diye sordukları Vakit manidar bir tebessümle yüzlerine bakar. Kadın oyunlarını sevmem bana bokstan eskirimdenzorâversporlardan bahsediniz derdim.Tabii herkesin zevki bir olmadığından Kimse benim fikrime muteriz Bulunmazdı fakat gariptir bir vakitler dans etmek hususunda aynı fikr-itaassuba Malik idim.pek iyi hatırlarım 15 16 yaşında iken Fenerbahçe'sine giderdik Cuma ertesi akşamları belvo’dabir takım genç kızları delikanlıların kolları arasında sıçrarken gördüğüm zaman ne ahlaksızlık ne Rezalet derdim büyüyüp fikrim tenebür ettikten ve dünyaya gezip tozduktan sonra öğrendim ki Cihan-ımedeniyetin her noktasında erkekler kadınlarla dans ediyor ve bu danslara krallar imparatorlar daiştirak ediyor.o zaman kendi kendime dedim ya Kainat ahlaksızdır Ya ben idraksizim Neyse bunun Şimdilik bahsi bize taallükü yok.

Seneler geçtikçe İngilizlerce pek makbul ve mergub olan bu oyunun her memlekette taraftarları çoğalmaya kulüpleri tesis olunmaya başlamıştı. Hatta bundan 7

sene mukaddem Büyükada'da ihtiyar ikamet ettiğim zaman orada hükümet-i Hamidiye tarafından Aforoz edilmiş bir kulüp vardı.Onun bahçesinin önünden gelip geçtikçe yerli frenklerin tenis oynadıklarını

Görür ve aynı nağmâtı içimden tekrar ile muhabbet mekiki işliyor derdim. Ada'da ikâmet eden birkaç İngiliz âilesininbahçelerinde de tenis yeri vardı. Bir gün komşumuz mösyö kostalli'yiziyâretegitmiştim. Beni akşamları bahçesinde tenise davet etti. İmtina Ettiğimi görünce fakat ne için dedi bilmiyorsanız öğrenirsiniz sizin gibi bir sportmeni için tenis oynamamak bir nakîsadır. Haydi Yarından tezi yok bekirden bir raket alınız. Benim çocuklarım size oyunu talim ederler eminim ki çok seveceksiniz pek eğlenceli ve meraklı bir oyundur yalnız iyi oynamak pek güçtür Hatta pek küçük yaşta başlamak lazımdır. Mamafih yine öğrenebilirsiniz dedi Birkaç gün sonra beyaz pabuç keten pantolon sadakor gömlekle Ben de onlara benzemiştim. Kastillininbüyük kelimesi oyunun kavâidinibana bir kere tarif etti vazifemi söyledi yerimi de tayin ettikten sonra oyun başladı bütün atikliğim çevikliğim hiç kar etmiyordu.

Topu bir türlü matlûb vecihle karşılayamıyordum. Onlar vurunca doğru gidiyor ve nokta-i matlûbeyevasıl oluyor Ben vurunca değil fileden tel ile tahdit edilen oyun mahallinden bile dışarı aşıyordu.Bir sağa bir sola bir ileri bir geri koşarak tam bir saat kanter içinde kaldım.Oyunun hitamında onların yalnız biraz yüzü kızarmıştı benim ise gömleğim sırılsıklam idi.

Gayet güzide bir terbiye görmüş olan kastilli ailesine o yaz müdâvemetimbenim hayli fikrimi tashihamedâr oldu. Bir kere tenisteki Maksadın benim tasavvurum gibi bir takım âmâl-i mefsedetcuyâneye matuf olmadığını ve bilakis terbiye-i ahlâkiye fikriye ve bedeniye nokta-i nazarından Pek istifadeli bir oyun olduğunu takdir ettim Avrupa'ya vaki olan seyahatimde memâlik-i mütemeddine'nin kasabalarınavarıncaya kadar bu oyuna büyük bir ehemmiyet verdiklerini raye'l-aynmüşahede ettim. Ziyaret ettiğim mekteplerin hemen hepsinin bahçesinde bir tenis mahali vardır bu oyunun bizim hayat-ı hususiye ve ictimâiyemizdene kadar rağbet bulacağını bilemezsem deBeyoğlu mekteb-i sultâniyesi'nin jimnastikhanesi dahiline bir tenis mahalli tesisine muvaffak olduğum gibi dârü'l-fünûnterbiye-ibedeniye kulübüne de bu defa Avrupa'dan kâbil-inakilbir tenis takımı getirdim.Bu medeni oyunun bizim hamam kızdı ve güvercin taklağıgibi oyunlarımızın yerine kâimolmasınıtemenni ederim.

Tenisalelakser 4 kişi ile oynandığından bir müşariket oyundur. Tenis ale'l-ekser dört kişi ileoynandığından bir müşareket oyunudur oyunu kazanmak için birbirine lüzumu anında yardım etmek lazımdır Zafer'e galibiyete iştirak iki kişi arasında fikir teâvünütakviye eder.Oyunda gayet atik ve çevik olmak lazımdır muhtelif istikametlerden gelen topu karşılamak ve Cihet-i matlûbeîsâl edebilmek için büyük bir mülke ve mümârise lazım olduğu gibisürat-i intikâledemalik olmak iktizâ eder.bazen yüksekten ve bazen de pek alçaktan atılan topu kaçırmamak için kol ve bileklerin gayet işlek olması matlubdur.tenisteasab-ı hissiye ve muharrike'ninpek mühim vazifeleri vardır. Mahdûtbir saha dahilinde yana ileriye sıçrayarak bazen koşarak vücudun Daimi harekette bulunması pek faydalı ve nafi bir demandır. Tabii her oyunda olduğu gibi bunda da kavâid-i hıfz-ı sıhhateriayet şarttır.terliyken su içmemeli soğuğa maruz bulunmamalı pek sıcakta oynamamalı oyunu müteâkib banyo etmeli.

Veya bir havlu ile vücudun terini silmeli hem sağ hem sol el ile oynamayı Itiyat edinmeli. Elh. Tenis mahalli yer gayet düz olmalı Avrupa'dan yere Çakıl ve Kum ferşettikten sonra üzerinden silindir geçirirlerdaha üstüne kiremit tozudöküp yine silindir ile tesviyeederler.ve sonra da beyaz boya veya kireç suyu ile 5-6 santim kalınlığında çizgiler çizerler.Dolu 23, 8 arzı 10,97metre olmak üzere evvela bir mustatilresmedilir. Mustatilin uzun dalgalarının muntasıf noktası olan "h"noktalarından 1006 metre irtifâındabir ağ file girilir. Ebâd-ı sâire Şeklin üzerine vaz edilmiştir.oyuncular iki kişi ise her biri Filenin bir tarafında durur. 4 ise ikisi bir tarafa Diğer ikisi karşı tarafa geçer oyuna başlayacak olan sağ eline raketin sol eline de iki beyaz topu alıp bulunduğu cihetin sağ başında "b k" ingerisinde ve esas hattı olan "b h" 'ınharicinde durur. Ve "b h" Hattına basmamaya dikkat eder.Elindeki Raketle topa o vecihle vurur kim topu Filenin diğer cihetinde bulunan iki numaralı küçük mustatiliniçine düşürmeye gayret eder;Aksi takdirde elindeki ikinci topu da çeler,Eğer onu da mustatilin dâhilinedüşüremez ise 15 sayı kaybeder. "b g"hattı haricinden çeliğinden topu karşılamak üzere Cihetmukabil de bulunan oyunculardan biri bir diğeri 2 numaralı küçük mustatillerin dâhilinde "k" ve "f"noktaları civarında topun vürûduna muntazır olurlar.Top 2 mustatilin içine Düşünce ikisinden topa en yakın olan raketi ile çeler ve topu geri gönderir Fakat bu defa top Filenin öbür cihetine düşmek üzere büyük mustatilindahilinde hangi noktaya düşse makbuldür. Ilk oynandığı vakit topu yere temas etmeden çelmek caiz değildir şayet F civarında Duran oyuncu karşıdan B noktasından

atılan topu çelmeye muvaffak olamaz veya çeler de Filenin öbür tarafında “h b c h”dahilinde düşüremezse 15 sayı kaybeder.

İkinci defa “b” ve “h” noktasındaki oyuncular tebdil-i mevki ederek oyuna.oyuncu “7”noktasından bir numaralı mustatildebekleyen oyuncuya bir top çeler aynı vecihle bir numaralı mustatilindahiline düşürmeye muvaffak olursa “k”civarında bulunan oyuncu mukabeleeder.top mukabiltarafta dilediği noktaya düşürür ve elh. Oyuna devam eder.Yalnız her oyuna başlarken ilk topu çelen mustatilindış kenarında bulunmaya mecburdur.oyuna başladıktan sonra mustatilinher noktasında durur her kazandıkça veya Aksi halde arkadaşıyla yerini değişir.

Sayılar:1 ve 15 İkincide 33 de 40 itibar edilir 40'ı Kemalimüteakip bir kere dahakazanan oyunu alır sonra toplar kamilen karşı tarafa geçirilir ve onlardan biri oyun mahallinin sağ köşesinden yani “h”noktasından oyuna başlar.Bu oyunda İki taraftan birinin galibiyetiyle binneticetoplarına karşıya geçirilirve ilk başlayan tarafın ikinci oyuncusu “b”noktasından oyuna başlar O da oyunu İkmal edince mukabil cihetin ikinci oyuncusu oyuna başlar 4 oyuncu da bir kere topu çeldikten sonra yerler tebdil edilir. 6 oyun Kazanan taraf partiyi ikmal eder.top Çelen taraf bervech ati halatta sayı kaybeder.

1- İlk oyuncu 2 topu bir defa çeldiği halde 2 numaralı mustatiliniçine düşüremezse15 sayı. sayı kaybeder.Top Filenin üst kenarına çarparsa bir üçüncü defa çelme hakkına maliktir.

2-Mukabeletençelinen topukarşılayıp çelmeye muvaffak olamazsa kaybettiği sayı 30 olur.

3- Mukabeleden çalınan topu karşıladığı halde dış hatların haricine düşürürse ziyan 40 olur.bir hata daha yapınca oyunu kaybeder.

4- Mukabil taraf bervech-i ati ahvaldepartiyi kaybeder.

1- 2 numaralı mustatiledüşentopu karşılayıp çelemez ise 15

2- Karşılayıp çeldiği halde dış hatların haricine düşürürse 30 sayı

3- İki defa daha bu kabilden bir hata yaparsa oyunu kaybeder.

Hakk-ı richan:bir taraf 40 sayıyı yaptığı halde mukabil taraf da kırkı İkmal ederse ilk 40'ı İkmal edenin bir defa daha kazanması kendisine bir hak-ı richanverir ki ikinci bir muvaffakiyetle oyunu ikmal eder. buna muvaffak olamaz da kırkı ikmal eden karşı ki taraf kırktan sonra bir defa kazanırsa hakk-ı richan bittabio tarafa geçer.

Bu nazarıyat gayet basit olmakla beraber oyunu bir defa seyretmek ve kavaid-iameliyatını bir bilenden talin etmek lazımdır.yoksa hangi şeyi olursa olsun görmeden eline geçirdiği bir nazariyat kitabını hemen tatbike kalkışanlar az çok hatalara düşmekten kurtulamazlar.oyunun levazımı:Şekilli görülen mustatil için Lazım olan mahallenin biraz daha küçük yapılmasında pek beyis yok ise de daha büyük yapılamaz bahçede bu oyuna bir Mahal tahsis Edilmiş ise mustatilin1 veya 2 metre mesafe ile etrafına 3 Hatta 4 metre irtifâında bir telçevirmek lazımdır.ortadaki al gayet güzel gerili olmalı bunun için alın 2 müntehasında zemine rekzedilen kazıklar muhkem olmalıdır.Ayağabehmial altı düz bir terlik giymeli zemin gayet iyi tesviye edilmiş çizgilerde muntazam ve ayağa behmial altı düz bir terlik giymeli zemin gayet iyi tesviye edilmiş çizgilerde muntazam ve uzaktan iyice Görülecek bir halde olmalı raketler 1/2 13 veya 14 numaralı Olmalı.çocuklar için 13 numaralı raket kullanılabilir.40 kuruşa bir raket tedariki mümkündür.Parası olanlar 1 liralık raket tedarik etmelidirler.

Toplar mutlaka tenis topu olmalı bu topların tanesi 5 kuruştur.bir oyun en az 6 topla oynanır fakat bir düzine top tedariki daha muvaffaktır.bahçeleri müsait olan mekatib-i idâdiyeve Sultaniye müdürleri bu oyunu tesis etmek fedakarlığındabulunurlarsa behmehâl yekdiğerinden ikişer metre fasıla ile 3 tenis mahalli yaptırmalıdırlar kiher defa 12 talebe oyuna iştirak edebilsin.tenis pek güzel bir aile oyunudur. Serveti müsait olan kimseler 4-5 lira fedakarlık edip Harem bahçelerinde bir oyun mahalli yaptırırlarsa atalete mahkum olan hanımlarımızı faydalı surette işgale muvaffak olurlar.

SELİM SIRRI

Uyuşukluk mevtin başlangıcıdır

İskender centlikte Yekta idi Harikulade bir maharetle yürürdü büyük tarihi umumi.

Şu cümlenin ihtiva ettiği büyüklüğe İskender namını tenvik eden büyüklük arasında ebedi bir münasebet-ifenniye görüyorum. Vatanın hû-yipürşehâmetiyle senedhavzalarında fırtınalar icat eden o dahi zaferin sihr-ihüviyetini yine şu iki cümlenin zıll-i sâkıtındayaşatmak istiyorum.tarihin bir mislini henüz kaydedemediği o sahne-i cidâlinkahramanı Bence ne İskender ne askeri ve ne de Tali-i harbdir. Ben bu

eklilmübâhâtı yunan-ı kadiminbütün terbiye-imedeniye hâdimlerine ithaf edersemaldanmam zannederim.

Yunanlar çocuklarını bir cendibirsilahşör bir insanın kamil olarak yetiştirmeselerdi bugünün de tebcilettiği kahraman Yunan vücut bulmazdı, karikatürlerine bile benzetmeye kalmamak cesaret edemediği şimdiki Yunanlılar gibi mevcudiyetlerini başkalarına medyun olurlardı. Terbiye-ibedeninin bir millet üzerindeki tesirini göstermek için bin bu kadar senenin yekdiğerinden ayırdığı şu aynı evladın hal ve vaziyetine dikkat etmelidir. Birinin ilmen kemâlençıktığımevkiye diğeri ancak habâlenyetişebilir, bu ne acı bir hakikat.

Sonra bu hususta bizimle şaya yani merhamet hallerimiz vardır.

Bugün Türkler Elin bir huy-i atâletiçinde uyuşmuş eseri hayat bile gösteremiyor. Terbiye-i bedeniye'nin mülkümüzde kopmalık züpbelikle tasvip edildiği günden itibaren zavallı unsurumuz eski Hamaset ve şecaatin mevlidi olan sağlam vücutları kavi bünyeleri artık yetiştiremez olmuştur.her tarafta katil bir lâkâydi hüküm fermuar cümlemiz dünyaya geldiğimizde pişman et var ve harekatımızda hatta sözlerimizde bile atıl bir dimağının müessir yorgunlukları vardır.gariptir ki biz bu uyuşukluklara tevekkül vakar ve ciddiyet namı altında varis oluyoruz. Aptal ve tembel insanlara vapur Kamil süsü veren bir milletin evlat-ımüstakbelesini nihayet bir sürü koyuna benzer. Muhittin terbiyenin hissiyat-ıbeşeriyeüzerindeki tesiratı inkar edilmezse bu tarz telakki ile mevcudiyet-i Osmaniye'nin her gün biraz daha dün çağrı tehdit olduğu kendiliğinden meydana çıkamaz mı?İnsanlar yaşamak için iptida mükemmel bir vücuda Malik olmalıdırlar. Marzîlerne memleketlerine de akıllarını idare edebilirler. Ecdadımız terbiye-ibedeniyeye ettikleri itina sayesinde daima Muzaffer yaşamışlardı. Yeniçerilerin şark ve galiba meydan okuması ocaklarının bir terbiye-ibedeliye Mektebi şeklini muhafaza ettiği müddete İnhisar etmiştir. Hatta daha ileri giderek en müstesna simalarımızındevşirme çocukları arasında yetişmesini yine terbiye-ibedeniyenin bir netice-itabiiyesi olarak telakki ederim. Şecaat ve muhabbeti darbı mesel hükmüne giren eski türkler ermek için pek çok hârikalar göstermişlerdir.

Geçen sene askeri müzesini ziyâret ettiğim vakit bir hiss-i gurur ve iftiharla göğsümü kabartan En ziyade bir gözle bir şişperönünde ihtiramla eğilmiştim,bakınız niçin?bizi gezdiren zat bir eliyle gözü kaldırıp kaldıramayacağımısorduğu vakit ciddiyetine ihtimal vermediğim sualine fiilen cevap vermek için hemen göze

sarıldım.bir top gibi elinde oynatacağımı ümit ettiğim bu demir çomak sinirlerimdeki kuvveti çektikçe isyan ediyordu. İki saniye sonra bütün kuvâ-yıadeliyeminbir cereyan elektrikigibi akıp gittiğini hissetmiştim şimdi mafsallarımın müşteki çıtırtıları mağlubiyetime gülen seslere karışarak kulaklarımı tırmalıyordu ter dökerek anlamıştım ki bir elimle bu mini mini gözü kaldırmak benim için Kabil değil.ve emin olunuz Muhterem karîlersözlerinde asla mübalığa yoktur. Düşünmeliyiz ki ecdadımızın baziça-iarzusu olan bir şişperibir gürzi bileyerinden kımıldatamayacak derecedezaaflar gösteriyoruz ve bize böyle bir inkiraz-ı ırkiyedoğru yuvarlandıkça İstikbal nasıl pürsaadetolabilir?

Bugün bilhassa Türk nesli cidden acınacak bir haldedir.

Anadolu'da seyahat edenler gördükleri levha-i sefaletinmatemini tutuyorlar.Ben bile gezdiğim üç dört vilayette kurulmuş vücutlardan sararmış yüzlerden Feris sönmüş gözlerden başka bir şeye tesadüf etmedim.Her taraf behîmibir tevekkülün atâletsâhân-ı seyyiâtiylekararmıştı.

Yekz, temin-i hayat kâbil olur mu? Biz terbiye-i medeniyemüntesipleri,bir hizb-i kalil,katiyen olmaz diyoruz.

Sizde selâmet-i efkârınselâmet-i bedeniye ile kâbil olabileceği muterefeniz Fikrimizde yanılmadığımızı teslim edersiniz.Türklüğü biz değil ancak insâl-i âtiyeihyâ edecek Diyenler kabiliyet-ibedeniye ve dimâğiyemizinbir hükümeti hem deinkılap devirlerini yaşayan bir hükümeti idareye müsait olmadığını Demek ki anlıyorlar.bari hiç olmazsa bu ümit ile müteselli olmak için yavrularımızı kendimize benzetmeyelim;atılacakları sâha-i cidâlin dest-i terbiyetinetevdîedelim,Zira bu vatan ancak terbiye-ibedeniye'yeitina ile yükselebilecektir.

Mesûd Fâni

Dârülfünûn gençleri terbiye-i bedeniye kulübü nizamnâmesinden mâ badi

22-Heyet-i idâre reis-i evvelden mâadâ cümleten hâzır olmadıkça ictimâ edemez. Mukarrerâtısülüsân veyâ ittifâkmeşrût olan husûsâttanmâadâ ekseriyet-i mutlakaile ittihaz olunur.

23-Heyet-i idâre azasından biri vefat eder veya istifa eder veya azâ-yı asliye sıfatını zâyi eder veya bilâözürkavi iki ictimâdahâzır bulunmazsa yerine diğeri tayin olunur; fakat bunun müddetiselefi'nin müddet-i bakiyyesi hakkında cârîdir.

24-Henüz müddetihitâm bulmadanbir heyet-i idâreden emniyet-i umûmiyemünselib olur ve bu cihet heyet-i umûmiye'nin sülüs azâsı tarafından tahriran beyan olunursa reis heyet-i umûmiyicelb ile emniyet reyi talebine mecburdur.

25- heyet-i idâremukarrerâtına heyet-i umûmiyemuhâlefetedüb heyet-i idâre karar-ı vâkide ısrar ile emniyet reyi talebine kalkışacak olur ve adem-i emniyet reyi tahakkuk ederse heyet-i müstafî addolunur.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Heyet-i Umûmiyebe yânındadır

26- Heyet-i umûmiyeazâ-yı asliyeden mürekkebolub meclis idâre reisinin davetiyle ictimâ ederek kulübün programında münderc oyun ve sporları yapacak ve üç ayda birde heyet-i idâremukarrerât ve icraatını ve her ne zaman isterlerse muâmelât mâliyesini teftiş edebileceklerdir.

27- Heyet-i umûmiye heyet-i idâre reisi ve gıyâbında reis-i saniriyâset ve heyet-i idâre kâtibi îfâ-yı kitabet eyler.

28- Heyet-i umûmiyeicrâ eylediği teftişât neticesinde heyet-i idâreye emniyet veya adem-i emniyetreyiniitâ eder. Adem-i emniyet reyi her halde azânınekseriyet-i sülüsân arasıyla verilir ve bu takdirde heyet-i idâre hemen istifâ ile intihâbât-ı cedîdeicrâ olunur.

29- Heyet-i umûmiye sülüsünden ziyâdesi hazır olmadıkça mukarrerât ittihaz edemez ve kararlar, ekseriyet sülüsân ve ittifak meşrût olmayan husûsâttamevcûdun ekseriyet-i mutlakasıyla verilir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Mevâdd-ı şitâ beyânındadır

30- Kulübe dâhil olanlar yerli mamûlâtıolmak üzere numûnesinetevfîkan birer kat elbise çorap kondurur, çanta ve sâiretedârik edeceklerdir.

31- kulübün alâmet-i fârikası mutekadmetin,müteşebbismütenâsib manalarını ifâde eden dört tane (m mm m) olub hârici elbisenin tokası üzerindeki düğmelere ve dâhili elbisede gömlek üzerine nakş olunacaktır.

32- Kulübün vâridâtı evvelâ aza tarafından verilecek mebâliğ-i şehriyeden sâniyen gerek azâdan ve gerek hâriçten vâki olacak teberrüâttan ve mesârif, meclis idârecetakarrur edecek mekâdirdenibârettir.

33- Lede'l-hâce tezyîd-i vâridâtiçüniâne cemi veyahut kulüb menfaatine tiyatro ve müsâmerelertertibi gibi husûsât meclis-i idârece kararlaştırılacaktır.

34- Azadan biri şehr-i itâya mecbur olduğu meblağı ay başında itâ etmediği halde kulübe Oyunlara kabul olunmayacak ve ikinci ay iptida'sında azaldıktan müstağni addolunacaktır. Ve o kimse kulübe tekrar dahil olmak istedikteduyûn-ı sâbıkasınıtediyeedecektir.

35- Azâ ıslahat ve tecdîdât ve nizamnâmece tadîlâticrâsıiçün meclis-i idâreyemahtûmenbeyân-ı mutâlia edebilir. Reis işbu mütâlia nâmeleri mevki-i müzâkereye vaz ile kabul veya reddine bir karar itâ olunmasını teklif eder.

Mâ badi var

Dârü'l-fünûn terbiye-i bedeniye kulübünden

Dârülfünûn terbiye-i bedeniye kulübüne dâhil olmak isteyen idâdî mezunlarıyla dârülfün3un talebesinin cumadan mâadâ her gün öğleden akşama kadar idârehânemizemürâcaatları

Terbiye-i bedeniye kulübü heyet-i idâresinden burhan beyin idâre azâlığından vuku bulan istifası üzerine yerine azâdansâmi bey muvakkaten tayin edilmiştir.

Müdür-i mesul: Selim Sırrı Matbaa-i ebuzziya

Numara 3 -Birinci SenePençşenbe, 1 Eylül, 1327

Sahib-i İmtiyaz ve müdürü

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyât için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik: 30 kuruş Altı aylık: 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memâlik-i Ecnebiyyeye

(Posta ücretiyle beraber)

Seneliği 8 franktır.

Talebeye, idareden alınmak şartıyla,

Seneliği 20 kuruştur.

İSTANBUL

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idare memuru Avni bey namına müracaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden veya pul olarak gönderilebilir.

Gençlerin terbiye-i fikriye ve bedeniyesine hâdim On beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

İCTİMÂİ

Hicâb

Medhûl ihtiyarlarımızdan, muzırr-ı göreneklerimizden, eyi diye ensâlimize telkin edegeldiğimiz terbiyelerden bir hicab var kiheyet-i ictimâiyemize olan mühim tesîrât-ı muzırrası birkaç kalemi defaatle kendi aleyhineharekete celbe bihakkın lâyıktır. Bu hicâb sırf memleketimize mahsûsve vatanımıza müstevli ve şahsiyet-i müstakileyi hâiz bir dâ-i asabî olduğu için bir isimle meselâ "hicâb-ı şarkî"nâmıyla tevsim olunmalıdır. Malum yahicâb ile cebânet de karışıktır. Tam tabiriyle bu iki haslet bir sâk ile göbeklerinden birbirine bitişik bir mesh-i hâlet-i beşeriyedir. Bir çocuğumuz, bir nev-resîde kızımız hatta tahsilinde ilerlemiş bir gencimiz kehiller kendinden büyükler meclisinedâhil olmak mecburiyeti karşısında bulununca ibtidâ kapının önünde kıvranır, sıkılır döner dolaşır âdeta terler. Birçok tereddüt derece derece heycanlardan sonra nihâyet girebilir. Kendisine gösterilen sandalye'ye değil kapıya en yakın olana elyelerinden ancak bir hatt-ı sandalye'nin evin kenarına ilişmek üzere oturur. Oturunca ilk işi başını öne eğüb durmaktır. Çünkü edeb öyle! Biri kendisine tevcîh-i hitâb ederse birkaç cümle söylemek lâzımkenancak birkelime ile cevap vermek ve yine ser-nigûn hicâb olmak. Çünkü adam gibi serbest oturmak nasıl mûcib-i âr ise büyükler nezdinde söz söylemek de öylece muhall-i terbiyedir! İşte çocuklarımıza gösterdiğimiz numune, verdiğimiz terbiye bu yoldadır.

Şu terbiyenin muzırra-i tesîrâtından olmak üzere evlat-ı vatanda hem kendi âtîleri hem de selâmet-i millet nâmına en mühim olan teşebbüs-ü şahs ve katiyyet-i harekât, itimâd-ı nefs gibi fezâil-i bir güzide zâil olub yerine tereddütler cebânetler gibi en makdûh hasâil-i süfliye kâim olmaktadır. Ekseriyet efrâd-ı millette ahvâl-i mezkûranın muhassala-i tesîrâtı bir nevi cebânet îcâd ve ikâme eylemiştir ki hususiyeti hâiz bu cebânete de "cebânet-i şarkiye"demek lâzımdır. Bizde bu hal mevcut oldukça terakkimiz kâbil olamaz. Gençlerimiz bu sebepten sahne-i hayâtiyede bir mübâriz gâlib olamıyor, hiçbir iş yapamıyor, hatta iki lakırdıyı bir araya getirip söyleyemiyor.

Hicâb piskoloji nokta-i nazarındantam bir dâ-i asabîdir. Ahvâl-i dimâğıye-i beşerde asıl olan teşebbüs ve metânet-i hal ve kâldir. Binâen aleyh bu marazdan şifâyâb olmalıyız.

Beyânâtımla hicâbı şarklıların yüzünden kaldırmak istemiyorum. Ve biliyorum ki fıtratennamuslu ve hakperest kimseler en ziyâde mahcub olanlardır. Fakat burada

eskiden beri birbirine karıştırılmışolan hicâb ile hayatı tefrik ve teşhis etmek lâzımdır. El hayâü mine'l-îman. Evet hayâ îmân hak ve fezâilinden neşet eyler. Hayâ teşebbüs-ü şahsîyi kesreylemez, bilakis kesb-i salâbetine hâdimdir. Hicâb ise sâhibini tereddütlere ilkâ ve verdiği cebânetlecidâl-i hayattaen lâzım olan teşebbüs-ü şahsî ve merdânigîyi izâle eyler.

Bütün inzâr-ı cihanda tayin ettiği gibi en sâlim terbiye İngiliz terbiyesidir. Bu terbiye mea't-teessüfbizim şarkın terbiyesiyle taban taban zıttır. Teşebbüsât-ı iktisâdiyesinde her nevi mücâdelât-ı hayâtiyesindebir İngiliz ne kadar merd ve metinise bizler de o kadar müteredditve cebiyyeniz. İngiliz meydan ve ğâ-yi habbâtın arslanıdır. Biz ise fâreleriyiz. Erbâb-ı basirete malumdur kiTürk bünyesifıtratı İngiliz halkatına pek müşabihtir. Fakat terbiye bizi yekdiğerimizden ayırıyor.Hem öyle ayırıyor ki taban tabana zıt tabirinemâ sıdk ediyor. İngilizlerle terbiye ve tahsilimizi birleştirmemiz âcilen tevessül edilecek bir lâzime-i mühimmedir. Bundan böyle çocuklarımızı bir söze karışınca "sus her şeye karışma" bir işe başlayınca kendi kendine iş görme! Gibi itabları karşılamayub omacılar çarşanba caddeleri ile tahvif etmeyüb kendilerini teşebbüse cesârete istiklâl-i fikre hür-endişliğe hürriyet-i harekâta alıştıralım. Tâ ki müteşebbis, metin, cesur olsunlar da cidâl-i hayâta kâbiliyet kesb etsinler. Âtiye-i millet ve vatan bu noktadadır. Bir de çocuklarımızagelen gidenin elini bûs ettirmekbahusus terbiye diyeetek öptürmekonları fikren ve fiilen esârete sevk etmek demektir. Böyle alışan kimseler ya esir gibi birinebende olarak yaşamağı veya kesb-i iktidar eder ise diğerlerini taht-ı esâretinde yaşatmağı kadem-i âmâl bilir.

Bendeniz gibi devr-i esâret ve istibdâda mahsûs tabirâtı da terk etmeliyiz. Bu gibi tabirât evvelden Fransızlarda dahî vardı. Fakat inkilabdan sonra o hezeyanları kâmilen unuttular. Bunlar da çocuğu hicâb ve cebânete sevk ve teşebbüs-ü şahsîdenkuvve-i azm ve sebattan tebîd ederler.

Hülâsa söyleyeceğim şey bize hatta Fransız ve Alman terbiyesi de değil, bir İngiliz terbiyesi lâzımdır. Fransız terbiyesiyleçocuklarımızı oldukça hoppa, hevâperest, oldukça hayâlâtamağlûb, hissiyâta tâbi, zevke meyyâl, istihâle-i nisviyeye uğramış birer mahlûk esîri; Alman terbiyesiyle kaba, haşin, der-şet, bî-hiss, hod-gâm, menâfi-i hissiyesine düşkün birer demir makine yapmayalım.

İşte koca Japon'un muvaffâkiyet-i rahşânı İngiliz ve çırağı olan Amerika terbiyesinin tıfl-ı ihtiyâridir. Pek mühim olan bu noktaya umumun bilhassa meârif

nezaretinin nazar-ı dikkatinicelb etmeyi pek mukaddes bir vazifebilir ve bir Osmanlıyıingiltereden iktibâs-ı envâr-ı marifet etmiş bir Japonyalı gibi görmeyi ez-cân ve dil temenni eylerim.

Doktor Rızâ Nur

Nâfile koşarsın; terbiye benim elimdeoldukça çizdiğim dairedenbir hatve hârice çıkamazsın. Çıkmağa çabalarsan sırt üstü düşersin. Çünki tiz-i riftâr olanpâyine dâmen dolaşır.

-Ben koşmuyorum. Benim hükm-ü zamân harâret-i terakkî sevk ediyor.

Zannetme emek gider yabâne

Mutlak didiğin ider zâmâne

HANIMLAR İÇÜN

Terbiye-i Bedeniye'nin Lüzûm ve Ehemmiyeti

Bugün'ün fihrist-i muâliyât ve bedâyiinde gençç kızlar yetişmiş hanımlar içünayrılmış müzehhib satırlar arasında en bârizve nazar-ı pîrâ kelime sıhhattir.

Evet bir genç hanım için dâimâ münevver ve şirâre nesâr bir sıhhatten âhenksâz bir surette neşv ü nemâ bulmulmuş bir vücuttaincilâdâr bir zekâdandaha samîmî daha prestişkâr bir mevhibe tasavvur ve tahlil olunamaz. Ve müsâriatensöyleyeyim ki bütün harekât-ı bedeniyeye bigâne bir kızıngonca-i hüsnü inkişâf edemez;etse de ya pekvakitsiz olmasından çabuk solar yahut tekemmül etmemesinden hiçe gider. Şurasını da kaydedelim ki burada çehrenin evsâf-ı hüsnü veyâ hudut-u vecîhiyenin talâkat-ı câzibesimevzu bahis değildir. Lakin daha mühimmi olarak vücudun şekli ifâde ve intibâât-ı umumiye-i zindegî ve ondan neşet eden zarâfet musâhibenin aslıdır.

Hayatta yanlış anlayış ve sû-i taklid yüzünden tesâdüf edilen fenâlıklar pek çoktur. Bilmelidir ki hakîki hüsn ve bedî-i letâfethiçbir zaman bir fütûr-ı marazî, bir inhitât-ı bedenî değildir. İncelik narinlik, zafiyet evsâf-ı lâzime-i nisvandan olduğunu mişar bir kelimeyebile tesâdüf edilmemiştir. Fennin, bedâyiin, sanatın, hatta felsefe-i bedâyiin hâricindehâlâ… olan o pejmürde ve akîm fikirlerininhaklı ve sarih ve mağlûbiyet karşısında artık mevkilerini terk etmişlerdir.Saltanat-ı nesviyenin hâkime-i

zî şeref ve mutlakısanat-ı bedâyi bugün pek kavî nâ kâbil inderas ve izmihlâl mesnetlere mâliktir. Bu da jimnastikdaha doğrusuterbiye-i bedeniyedir. Garbın bütün mahâfil-i nisvânında şerâit-i bedâyi ve kavâid-i hüsn ilemütevağğıl sahnelerde dârü'l-ameliyelerde bir bedâhet-i fenniye şeklini almıştır ki jimnastik harekât-ı bedeniye, eskiden zannolunduğu gibi zarâfetinârinliği gidermez. Bilakis bu evsâfın hasâis-i cismâniyenin kâfilidir, onlarımîzân-ı kıymete kor. Say-i uzliyetamamıyla uzak ve yabancı kalmış bir hanım ancak muvakkat, serîu'z-zevâl bir şiâ… mâlik olabilir. O zaaf ile fert-i semâne arasında.

Kinder Garten Salonunda

Kinder Gartenlerin mucidi pestalucinin şâkirdi "Ferubel" dir. İlk Kinder Garteni 1837'de tesis etmiştir. Frubel insanların daha pekküçük iken iktisâb edebilecekleri bazıevsâf ve imtiyâzât-ı fikriye tohumlarının bu çocuk bağçelerinde bulunduğunu âlem-i insâniyete isbât etmiş ve bütün medeni milletler bu tarz terbiyeyi kabul ve tatbik eylemişlerdir. Fakat isveç kadarhiçbir milletin kinder gartenleri mükemmel değildir.Bu mini mini çocuklar sept ururlar. Alçı ile kil ile bütün ecsâmın münessem şekilleriniyaparlar. İhzâr edilmiştahtalardaneşkâl-ibasite vücuda getirirler ve daha fikirleriniaçan yüzlerce istifâdeli amelî dersler görürler.

Müstereddidâne sallanır. Lâkin asla tabii ve aslî bir şekil, câzib ve şîvegâr bir vaziyet iktisâb edemez. Çünkü ne mecmua-i izâmın ne gülle-i uzalâtın âhenklineşv ü nemâsıyoktur. Şekli bedeni irâe ve tayine den muhîdâtıntayin ve tasrihiiçin uzâlânın tesbiti lâzımdır. Bir tabaka-i şahmiyevücuda bir şekil vermekten çok uzak kalır. Yağ… göre o vücudu tadîl ve tağyir eder.

Atâletve gûşe neşinliğin neticesi , hediye-i maraziyesi olan bu semîn vücutlar mea't-teessüf memleketimizde bir nişâne-i sıhhat gibi görülüyor. Öteden berievlat ve ahfâdın tevârüs ettiği bu hal pek tabii bulunuyor. Evet şu keyfiyet gayr-ı tabiiye mîrâs olarakterk ediliyor. Diyebiliriz kiale'l-umyâ bizlerde hüsn için yanlış bir telakki vardır. Şişmanlık gözlüğünmütememmâtındandır. Herkesin efrâd-ı âilesi arasında ale'l-ekser birkaç semin vücut bulunur.Ve gözbu vücutları göre göre ezvâk-ı bedâyi perverânesinikaybeder. Şişmanlık da bir hâssa-i tabiiye-i sıhhiye sırasına geçer. Halbuki şişmanlık da zayıflık gibi bir hastalıktır. Tedavisi ise terbiye-i bedeniyeden başka bir şey değildir. Artık bunlardan pek sıkıcı gayr-ı tabii hallerden kurtulmalıdır. Bunun için de yapılacak şey çüzî bir harekettir. Ve hem buna lüzum vardır. Kadınlığın semâ-yı

satvet ve fütûhâtı bu sâyede vüsat ve azamet kazanacak ifk-i teâlî ve rağbet artacak genişleyecektir.

Metlûn, müterеddit bir mevcudiyetinribka-i keşmekeş ve pîç-â-piçinden kurtulmak bülend ve muhteşem bir şâhika-i sıhhat ve tendürestîden sâfi ve hâkimâne nazarlar ile lâ yefnâ bir muzafferiyet-i maneviyeye sâhib olmak.. Elbette bunlarher kadının hazâin-i âmâlinde kitâbe-i sâf tahassüsâtında ilk bulunanlardır. O halde fazala-i itinâyı lüzumunasarf etmeye ihtiyâc-ı şedit var.

Tezyin, tuvâlet, güzellik, şîve-i hatvet ve suhûlet evzâ nokta-i nazarından fâidelidir. Lakin bunun için vücûd kostüme değil , kostüm vücudatatbik ve Tevfik edilmelidir. Tuvâlette gâye saçların tertin ve tanzimi ileelbiseninfeşâfeş-i harûriyesi arasındasıkışub kalmaz. Kostüm şekil hatâlarını setr ve ihfâ edemez. İfrat derecede boğulmuş bir korse yahut içi bez parçalarıyla doldurulmuş bir elbiseen mükemmel bir üstad elindençıksa da yine dâi mahzur olmaktan kurtulamaz. Tabii zarâfeti hareketi ref ve men eder. Cismâni çirkinliklerin pek çoğu mahsul-i ihmâl ve hatâ-yı zâtîdir. Ve böyle bir kimse menâzırında kendine karşı bir hüsn-ü tabiiyet ve zevk-i selim, zarâfet noksânını vücudun adem-i âhengini mişar bir fikir uyandırır.

Hüsn ve bedâyia meftuniyet kabaca nefreti îcâb ettirir. Ve bi'n-netîcedeondan ictinâb olunur. Ona karşı fazla bir hassâsiyetve her nevi vesâit ve tedâbir ile onu red ve ilgâ esas olur.

Vücûdu zirve-i kemâlâta doğrusevk ve îsâl ve bu hâssa-i irâdiyeye mâkiliyet bu esas ve kâidelerinrükn-ü evvelidir. Vücudu say ve faaliyet karşısında bulundurmamak, bundan kim bilir nasıl fikirler ile muhteriz bulunmak büyük bir zaaf –ı ahlâkînini zaaf-ı metânet ve hasletin nişâne-i tulûu'dur.

Bütün ruhlu, zekâlı kadınlar âbide-i bedâyi karşısında berbezmin tazim ve inkiyâd; mebad-i kudsiyet ….hüsn-ü huzurunda mutî ve hürmet nesâr olmalıdır. Çünki onların rehgüzâr mevcudiyetlerini sevk-i tabii ile bu his doldurmuştur.Vücûd tedâbir ve nakîdât-ımübremeyearz-ı ihtiyaç eder. Mevzûn berk ad ve kâmet zarif bir şekl-i mâlikiyet ve muhafazası her gün harekât-ı tabiiye icrasının taht-ı elzemiyet ve mecburiyettedir.

Zaaf-ı bedeni kendi kendisineâdetâ mağfilâne bir tarzda tekemmül eder. Ve onu meydana çıkaracak ancak zamandır. O bir netîce-i malûliyet îrâs ve nihâyetü'l-emr uzviyete bir adem-i iktidâr ve salâhiyet terk eder, artık hiçbir vâsıta-i suniye bu hâle

çâresâz olamaz. Zayıf dermansız bir vücuda muvakkaten bir şîve-i zahireye bir letâfet-i cealeye verilebilir. Fakat bu dao harâbiyimen ve tevkiftenpek uzak bulunan bilakis onu tacil ve tesrî eden kadını menâbi-i muvaffakiyât-ı hareketten men ederek ve zindegiye-i zâyiasını kendisine yeniden bahş ve iâde edecek yegâne anâsır-ı asliye ve müsteideden mahrum eyleyerek vesâit-i mağfele ve riyâkârâne ile verilebilir. Faaliyet-i bedeniye noksânı teşevvüşât-ı asabiye ile mücehhez ber-müvekkeb müzmahil ve muhâcimşeklinde zâhir ve peydâ olur.

Hülâsa kadınlık hayâtının çalaki müstemire velâzimesini bir levha-i prestişkâr samimiyet, bir bedîa-i kemâlâtvaz u hâlinde besleyecekbüyütecekhüviyet-i nesviyeyi ebedi şaşaalarladâimî firûzân kılacak terbiye-i bedeniyedir. Bundan mahrum çocuklara bilhassa kız çocuklarınaâit mütâliâtımızı gelecek defa takib ederiz.

Doktor İhsân

ŞİİR

Mevlid-i Nebî

Şarktan garba birden bire bir büyük nur uzandı.

Gece, günü beklemektensanki artık usandı

Karablıklar parçalandı, henüz şafak sökmemiş.

Âlem başka âlem oldu: Sübhânallar bu ne iş!

Gökyüzünde söndü gitti küçükbüyük yıldızlar

Yerler gökler susub durdu. Bir doğacak güneş var

Bir güneş ki onun nuru rahmeten lil âlemin

Bir güneş ki onun ile şeref buldu gök zemin

Ol saatte zedelendikisrâların eyvânı

Yed-i kudret sanki sarstı baştan başa irânı

Bin senelik ateşinde sönüyordu bir anda

Save gölü yere battı yine aynı zamanda

Semâvenin vâdisindesular taştı yayıldı

Bütün bunlar o yerlerdebir işâretsayıldı

O sırada rüya gördü farsadaki mübdân

Âl-i sâsân pâdişâhıkorkuyordu bunlardan

O sırada daha nice alâmetler belirdi

Çünki bir nurinecekti gökten haber gelirdi.

Herşey bekler doğsun artık peygamberin güneşi

O nurdur o hürdür yoktur tahkik bir eşi

Beytü'l-haram onu bekler onda bir pirbu gece

Dua eder Allahına yapayalnızgizlice

Bir ses gelir duvarlardansizin soydan biri var

Ki doğacak şimdimüjde! Ey mübârek ihtiyâr!

Herkes bekler, Abdullah'ınodasında âmine

Derin derin uyuyordu ülker doğmuş yüzüne

Biri geldi rüyasında yâ amine bilesin

Dedi çünki sen ol ulu peygambere gebesin!

Hüdâ sevmiş senin gibi bir mübârek kadını

Sen muhammed koymalısın evladının adını

Kadın tatlı uykusundan birde bire uyandı

Şifâ hatun bekliyordu onu hayli zamandı

Her tarafta bir durgunluk bir büyük ses işitti

Ona bir hal oluyordu biri gelmiş zannetti

Kimse yoktu şifâ hatun bakıyordu sessizce

O ürküyor, ürperiyor ne olmuştu bu gece

Bir aralık gözlerinebir beyaz kuşgöründü

Yavaş yavaş ilerleyübkanadıyla sürüdü

Arkasını sığayarak korkma dedi âmine

Kadın dalgın bakınırdı arkasına önüne

Uzun boylu güzel kızlar etrâfında geziyor

Düşünüyor bunlar kimdi her halde seziyor

Şimdi ne ev ne de o da var! Yerde gökte nurlar

Çıkub iner dolaşırlar nur vücutluhuriler

Her biri de abd-i menaf kızlarını andırır

Döşeğini tavâf edertatlı söyler kandırır

Biraz sonrabir yanından bir ak kâseuzandı

Nur içinde bir beyaz su veriyorlar o sandı

Alub içti çünkü ona tatlı şerbet sundular

Etrafına hep melekler saf saf gelüb kandılar

Gözlerinden perde gitti selam durdu melekler

Yüzü suyu hürmetinekabul olsun dilekler

Bu sırada bütün bitler yere düştü kabede

Canlı cansız ona herşeytazim kıldı secdede

Yer, gök, âdem melek, Cebrail karşıladı. Ne hürmet!

Çocuk doğdu: Âhir zaman peygamberi muhammed

Ali Ulvi

Tetebbu Hakkında Mütâlaa

Hayât-ı mülkiyesinitakibe başlamış bir gencin terbiye-i şahsiyetinasıl bir mâ badi hâiz olmalıdır?

Bence bu mesâilde şahsiyetin ilk terbiyesi kadar mühimdir. Bâhusus bizde olduğu gibi âile ve mekteb hayâtında şahsiyetin terbiyesi eksik ve fenâ bir tarzda devam etmiş olursa bu mesâile daha ziyâde ehemmiyet kesb eder.

Tâli ve âlî tahsilini bitirmiş gençler ekseriya yeni bir hayât-ı mütâliaya giriyorlar fakat önlerinde hiçbir rehber mütâlaalarında bir usûl yoktur. Bunlar karanlıkta yürüyen

bir adam gibi mütâlaa hayâtında müterеddit, kararsız ve itradsızdırlar. Her ele geçen kitabı okumak henüz basit bir tarih felsefe, ilm-i hayat, ilm-i rûh okumadan en yüksek âsâr-ı fikriyeyi meselâ sebepsiz âsâr-ı felsefe ictimâiye ve terbiyeviyesini tetebbua başlamak. İşte ekser gençlerimizdeki işte ekser gençlerimizdeki hayât-ı mütalaanın tabiatı budur. Fakat bu pek garib şahsiyetin terbiyesi için gayet fenadır. Çünki sarf edilecek kuvvete mukâbil ve muâdil bir semere bir fâide elde etmek mümkün değildir. Dâimâ nazariyât ameliyâtan doğar. Kavânîn-i vekâyi ile şerâiti arasındaki münasebetlerdir. Dâimâ vekâyi tetkik tertîb olunur. Şerâiti araştırılır. Kavânîn ve nazariyât bu mesaiden teraşşuh eder. Binâen aleyh âit olduğu vekâyii bilmeden bir nazariyeyi anlamaya çalışmak hiçbir zaman doğru ve fennî bir usûl-i tetebbu değildir. Bu hal tıpkı bir itikâdı kabule benzer. Nazariye bir itikad gibi tahlil edilmeden unsurlarına ayrılmadan unsurlarına ayrı ayrı vukuf ve itikad peydâ olmadan alınmış olur. Böyle nazariyelerle dolmuş bir dimağ bir fen dimağı değildir. Bir itikâd dimağıdır. İyi yetişmiş bir dimağ iyi terbiye olunmuş bir şahsiyet sahibi olunmak için mütâlianın usûl ve intizâm dâiresinde cereyân etmesi ve mütâlaa edilecek eserler arasında bir intihâb veistifnâ olması lazımdır. Acı ve zararlı tecrübelerimle anladım ki yeni bir devre-i mütâliaya giren bir genç evvelâ bir muharriri okumalı. Sonra başka bir muharrire geçmelidir. Fende şahsiyet yoktur. Fennin kavânîniumumi cihâni zaman ve mekanda aynıdır. Binâen aleyh fende bir veya diğer bir muharrir okumak pek o kadar mahzurlu değildir. Fakat edebiyatta olduğu gibi felsefede de şahsiyetmizac hüküm sürmektedir. Tarif felsefe herşeyden evvel gelmiş geçmiş filozofların mizaçları'nın tarihidir. Tabiatın arzın hayatın cemiyetin zuhur ve tekâmülü hakkında hemen her filozofun fikir ve telakkîsi başka başkadır. O haldeevvelâ bir muharriri okumak onun fikirlerini kanaatlerini tafsîlâtıyla ince ânâtıyla tanımak ondan sonra başka bir muharrire geçmek lâzım geliyor. Bir eseri bir muharrirden diğer bir eseri başka bir muharrirden okumak kadar dimağ ve şahsiyetin terbiyesi için mazar bir şey yoktur. Böyle yetişmiş dimağlar ekser gençlerimizde görüldüğü gibi mea'l-esefbir izdât ve mugâleta mecmuasıdır. Anâsır-ı malûmât dimağa karma karışık dolmuştur. Bir taavvus tebler geçirmemiş ecnebi şeylerden tathîr edilmemiş zıt fikirler hârice tard olunmamıştır. Ondan dolayı bazen en ziyâdebirbirinden uzak iki fikri müdâfaa etmek garâbeti hemen hepimizde görülmektedir. Bu türlü yetişmiş dimağlardayirninci asrın ziyâları toplandıkça ziyâ yerine zulmet tevlit ediyor. Şahsiyet pek ziyâde bozuluyor. İrâde zaaf ve kararsızlık gösteriyor. Böyle malûl yetişmiş dimağlar veşahsiyetlermübârize-i hayat için hiç de iyi hazırlanmamışlardır. Evvelâ fikir ve irâdenin zaafı hayat-ı tağdî üzerine

de tesir ederek uzviyetin mukâvemetini azaltıyor. Sıhhat iklim ve mevsimin tebeddülüne karşı mübârize edemeyerek muhtel oluyor. Sâniyen maişet ve mübârize hayâtına girildiği vakit mukâvemet istidâdı gösterilemiyor. Vehayatta ve galebe başkalarına nasip oluyor. Hülâsa mütalaaya evvelâ bir muharriri tanımakla başlamalı. Bir muharriri tanımak için de yalnız bir eserini okumak kâfi değildir. Şâhsiyet sâhibi her muharririn efkârı arasında aza ve insâcı arasındaki kadar hakîki bir birlik bir tenâsüb vardır. Onun nesh-i efkârı öyle bir binâ-yı felsefî ertesâmi irâe eder ki yalnız bir eser mütâlaa adesesi altında bu binanın yalnız bir cephesini gösterir. Bütün binâyı görmek için bütün eserleri okumak zaruridir. Muharrir bir eserinde bir meseleyi gayet kısa geçer. Halbuki bu mesâile başka bir eserinde tafsil edilmiştir. Netîce şu oluyor ki muharririn eserleri yekdiğerinin mütememmimidir. Ve muharriri tanımak için bütün eserlerini okumak îcâp eder. Bir muharririn fikirlerine muttali olduktan sonra bu suretle devam edilerek birçok filozofların şahsiyetleri tanınmış olur. Sonra bu anâsır-ı malûmât dimağda tahlil ve terkîb olunur. Âdeta teblereder. Birbirine zıt mizac ve şahsiyete gayr-ı muvafık olanlar atılır. İşte iyi bir şahsiyet böyle teşekkül eder. Muharrirleri takip ederken de dimağın inkişâf kanunlarını düşünerek basitten mürekkebe gitmek lâzımdır. Bir filozof'un eserlerini de bu kâideye tevfikan okumak pek suhûleti mûcib olur. Muharrirleri intihab ve tertib ederken bir ziyaya bir rehbere ihtiyaç zaruri oluyor. Evvelâ tetkik edilecek muharrirler sonra bir muharririb tetebbu edilecek eserleri basitten mürekkebe tertib edildikten sonra muharririn ilk eserini ne yolda mütâlaa etmeli. Bunun için az okumak ve çok düşünmek fâidelidir. Çok okumak ve çok tekrar etmek ve nihâyet ezberlemeyi taklidi mûcib olur. Azar azar okunmazsa fikir yorulur. Eserin iskeletine nüfuz edilemez. Bir eseri iyi hazm ve temsil için evvelâ heyet-i mecmuasını ihâta etmek iskeleti anlamak lâzımdır. Düşündükçe teferruât tafsilat fikre kendi kendinetebâdür eder. Bir resme bakıldığı vakit gösterilen bâriz noktalardan tafsilatı nasıl istihrâc edersekbir eserin de iyi tanınmış esaslarından iskeletinden teferruat istidlâl olunabilir. Bence birçok filozofları tetkik etmek felsefe kitaplarını dolduran keşmekeş efkârı nihâyetine kadar takib eylemek gayet güç bir mesâildir. Bir muharririn şahsiyetini tanımak efkârını temsil etmek bir haftada bir ayda hatta bir senede herkese nasip olur. Bir mevhibe olmasa gerektir. Üstün körü okunmuş bir eserden daha ilk defada not almak yalnız notları okumak fena bir usuldür eserin esasını ihata etmek muhtelif Ser levhalar altında yazılmış maddeler arasındaki hakiki irtibat ve münasebetleri fikirde keşfetmek mümkün olmaz ve öğrenilen şeyler kendine mal edilmez.Tasarruf olunamaz. Hele bugün okunmuş bir kitaptan yarın bir makale çıkarmak şahsiyetin terbiye ve

teesüsüne manidir.Dimağ yalnız yazılan makalelerin sadık bir gramafonluğu vazifesini görür ve daima gramofon kalır eserlerde muharrirlerde tesadüf edilen fikirleritasarruf için lâ ekal 1 senelik bir Hazım devresi bırakmalıdır bugün tasarruf edilen yazılan şeyler hiç olmazsa bir sene evvel okumuş olmalıdır itikadımca hayat-ı meslekiyesine girmiş bir gençte terbiye-işahsiyetin mâ badiböyle bir yol takip etmelidir.bu hususta Erbab-ıihtisas tecrübelerini fikirlerini bildirirlerse mütalaanın Engin denizleri içinde usulsüz ziyasız kaybolmuş zavallı gençliğin mütenebbi ve mütefekkir gençliğin eline bir birpusula vermiş olurlar.

Haydar Paşa , 6 Ağustos, 327

Edhem Necdet

SPOR ALEMİNDE

Her Azânın idmanı ayrıdır.

Hayat hareketle kâimdir sözü pek umumidir. Bu sözün ihtiva eylediği hakikati bulup çıkarmak ve her meslekte suver-i tecelliyâtınıtayin ve takdir edebilmek ihtisasa vâbestedir.

Bizler yani terbiye-i bedeniyefenni ile mütevaggılolanlar her şeyden evvel uzviyetin idâme-i hayâtıiçin muhtaç oldukları gıdanın Nebi ve miktarını bilmez ve onu bir hekimin hastasına reçetesinde yazdığı ilaç kadar bir ehemmiyet-i riyâziyeile tayin etmemizlazımdır.Çünkü vücuda faide veren rastgele yapılan hareketler değil uzviyetin vezâif-i tabîiyesini teshîle medâr olan harekettir.

Şimdi bir misal alalım:50 kilo sikletinde bir gülleyi akran ve emsalimiz arasında bir el ile havaya dikmeye muvaffak olduğumuz zaman yüzümüz güler göğsümüz kabarır bu telezziz-i manevînin cümle-i usbiyemiz üzerine bir tesir-i fâide bahşâsı vardır. Ancak böyle bir muvaffakiyetin tecellisi için sarf edilen şiddet kuvvetin cevf-i sadr iledahil-i batında ne gibi hâlât husûlegetirebileceğini biraz düşünmek lazımdır. Sonra bir ikinci mesele daha var ki o da pek mühimdir acaba kollarımızın uzalâtının tarz-ı teşkili dâiye-i enâniyet veyâ hiss-i rekâbetle yapılan böyle zor avradmanlara müsâit midir? Bir kıyas yapalım ayak diz ve kalça mafsalları ile amud fakrının şekli insanın atlamak hâssasına malik olduğunu takdirde şüphe bırakmıyor fakat acaba

vücudun bu hassa-i elastikiyesi minarenin tepesinden atlamayı temin edebilir mi şüphe yok ki bu kabiliyet şahsa tarz-ıterbiyeye göre az çok değiştiği gibi hiçbir zaman da bir hadd-i marûfu aşamaz. Avrupa etibbâ-yı hâzırasından terbiye-i bedeniye ile mütevaggıl Profösör Doktor Filib tiysiye Yorgunluk ve İdman-ı beden "fatigue et l'entrainement physique" namındaki eserinde fennen ispat ediyor ki ağır yük kaldırmanın iddia ve inat ile vücudu zorlamanın ilk zararını azayı dahiliye görüyor. Fıtık ve dâi'l-biher ile malul birçok pehlivan ve atletleri misal getiriyor ve diyor ki:

Temaşa-yı zâhiriyesikalbimize hürmetle mütemezzic bir meftûniyet bedâyi perestâne ilkâ eden dağ gibi Pehlivanlar ayrı uzalâtı mea't-teessüf Mukavemet-i uzviyeyitemin edemiyor.saatlerce hasmının savlet-işiranesineKemal-i metanetlegöğüs geren o Pehlivanlarbazen en küçük en ehemmiyetsiz hastalıklara bir çocuk kadar dayanamıyorlar.

Bizim muhakememizi şaşırtan daima o bazulardır.Çünkü görüyoruz ki her gülle kaldıranın kolları kalın ve sert oluyor kalın ve sert olan kol ise kuvvetlidir.Binaen aley gülle kaldıralım diyoruz halbuki mesele büsbütün başkadır evet gülle kaldıranların kollarının yardımıyla vücudunu Sabit Demir de işletenlerin adalâtısertleşiyorve zaten faaliyette bulunan her adele sertleşir. Varyoz Sallayan demircilerin kolları serttir. Hatta pek basit bir misal söyleyelim dişlerimizi sıkıp da çene etlerimizi muayene edersek ne kadar sert buluruz baldırlarımızda kollarımıza nispetle daha sertçedir. Bu yumma keyfiyeti ise doğru değildir.Bazu büyük görünür fakat hacmen büyümez… tarz-ı harekete göre şekil almak hassasına maliktir binaenaleyh müddet-i medîde takallüs ile'l-merkezi Suretinde bir hareket-i inkibâziye ileçalışan zâtü'r-re'sîn adelesinin elyaf ve ensecesi kısalır. İşte büyük görünmesi bundan neşet eder. Yine ilm-i teşrîh bize öğretiyor kizâtü'r-re'sînadelesinin… kemiğine iltisâkı mâilâdır. Bu tarz-ı irtikâz büyük bir şiddete tahammül edebilecek mahiyeti haiz değildir işte buradan anlıyoruz ki adalâtımızatatbik edeceğimiz idmanlar ale'l-umyâşeyler değil adele'nin sûret-i teşekkül ve tarz-ı irtikâzına nazaran lüzûmufennen sabit olan harekettir.

Bazı hareketler vardır ki sâha-i tatbîkivücudun bir kısmını pek ziyade faaliyete getirdiği halde diğer aksamımünasebat-ıfizyolojiyesinispetinde bil vasıta müstefit olur.Bilfars zayıflamak için çok yol yürüyen kimselere her gün 2 saat yürüdükleri halde hiçbir fayda görmediklerini kemâl-i yeis ileitiraf ederler. Fakat bilmezler ki yürümekten vücudu taşıyan bacaklarla, semirmekkabiliyeti ibrâz eden nevâhiye-i batniyeaynı derecede müstefit olamaz. Zayıflamak veya tabir-i sahîh ilevücudun hal-i

tabiiyesinegelebilmesi harekât-ı batniye ilekabil olabilir.İşte hareketin Taksim-i imâlkaidesi mucibince tesirat-ı mevziiyesibu demektir.

SELİM SIRRI

15 günden beri idare hanemize kadın erkek evliyâ-yı etfâlin birçok temenniyâtı muhtevî vürûd eden mektupları bizi kendilerine medyun şükrân ediyor. Vukû bulan istîzahlara hülâsaten şu cevapları vereceğiz:

1-Mecmuamızın günü gününe çıkması tabii zarûri ve mecbûridir. Devâm-ı intişârıise kâriilerin iltifâtına tâbidir.

2- İşârımızda mâi ela siyah gözlerin; lapsika, açık, kumral saçların tulû ile grubun tasâvir-i dilpezîrinetercîhen etfâlin terbiye-i fikriye ve ictimâiyesine hâdim mevzûlar intihâb edeceğiz.

3- Takib edeceğimiz meslek ne İngiliz, ne Fransız, ne de Alman terbiyesi olacaktır. Yalnız bu üç büyük milletten şâyân-ı takdir olan evsâf ve müzâyâyıtaklid etmeğe mecbûruz. Bütün âmâlimiz, evlâdımızı, ileride maruz kalacaklarıcidâl ve mübârize-i hayattamağlûb olmamaları içinmilel-i mütemeddine-i sâire gibi silahlandırmak müteşebbis azimkâr bir Türk yapmaktır.

Hemen hepsi aynı meelde olan mektûbların dercine hepsine ayrı ayrı cevâb itâsına gazetemizinhacmi müsâit değildir. Yalnız bir tânesini sâhibinin hüviyyetini bilmediğimiz halde mündercâtının ehemmiyetine binâen aynen derc ediyoruz. Cevâbını gelecek nüshada vereceğiz.

S. S.

Mektûb

Üsküdâr, 20 Ağustos, 327

Terbiye ve oyun risâlesinin intişârı benim gibi hiç tereddüt etmeden söyleyebilirim- birçok evliyâ-yı etfâlin teşfiye-i sudûruna medâr oldu.

Avrupa'da genç kızların ve kadınların terbiye-i fikriye ve rûhiyelerine hâdim bunca resâil-i mevkûte mevcût olduğu halde mea't-teessüf bizde…

Belki fert-i taassubumdan be bu ana kadar yetişmiş kızlarımın gazete okumalarınamüsâide etmiyordum. Fakat şimdi evlatlarımaişte sizin gazeteniz diye "terbiye ve oyun" risâlesini kemâl-i emniyetle verdim benim gibi saçı sakalı ağarmış dört çocuk babası bir ihtiyarın sözlerinin sizin gibi Avrupa görmüş münevver fikirli gençler tarafındanne dereceye kadar mesmû olabileceğinibilemez isem de bazı ihtârât hayr-ı havâhânede bulunmağa kendimde bir mecbûriyet-i vicdâniye hissettim. Gençler de intişâr eden iki numaralı nüshanızda "tenis"oyununu tavsiye ediyorsunuz. Tabii bu oyunun hıfz-ı sıhhat ve terbiye-i bedeniye nokta-i nazarından lüzûm ve ehemmiyetini inkâr edecek değilim. Ancak ifâdâtınızdanistidlâlolunduğuna nazaran bizde tenis, futbol, golf, kariket, basketbol, elh…gibi oyunların tamim ve intişârını arzu ediyorsunuz. Sizin vatanperverliğinizi takdir edenlerdenim. Yalnız bu oyunların milletimizle ne dereceye kadar alâkadar olduğunu bilmek isterim. Acaba bizde öteden beri mütedâvil olan oyunlar bu ihtiyâcımızı temin etmiyor mu? Etmiyorsa onların ıslâhıyla bir hal-i mükemmeliyete ircâı mümkün değil mi?

Büyük oğlum futbola pek meraklı hatta bazı akşamlarıkadıköyünde "oniun klübe beni de sürüklüyor. Gol, penaltı, ofsayt gibi bir takım ingilizce kelimeler âdeta kulaklarımı tırmalıyor. Rica ederim memleketimizde kurduğunuz

Kinder Garten Bahçesinde

Çocuk oyunla güler, oyunla büyür oyunla tâze hayat bulur. Çocuğu oyundan men etmek onun hayâtına kasdetmek demektir. Sudan mahrûm olan bir çiçeğin nasıl sararub solması muhakkak ise oyundan mahrûm edilençocuklar da öylece mahkûm-ı zevâl olurlar. Şu gördüğümüz iki levha çocuk bahçesine âittir. Mekteb hayâtından evvel çocukların bahçe hayatı başlar. Terbiye mütehassıs muallimlerinnezâreti altındadört yaşından altı yaşına kadarçocuklar oyunlabir ders-i tertib görürler. Hem eğlenir hem müstefid olurlar. Çocukların hayâtının kısm-ı azamı bahçede terbiyevî oyunlarla geçtiğinden dolayı mektebin adına kendi garten yani çocuk bahçesi denilmiştir.

NUMARA 4 Birinci senePençşenbe, 15 Eylül, 1327

Sahibi-i imtiyaz ve müdür

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânındanumero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her günba'de'z-zuhur saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyet için

(Posta ücretiyle berâber)

Senelik 30,altı aylık 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memalik-i Ecnebiye'ye

(Posta ücretiyle beraber) seneliği 8 franktır.

Talebeye idâreden alınmak şartıyla seneliği 20 kuruştur.

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idâre memuru Avni Bey nâmına mürâcaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden gönderilmelidir. Pul kabul edilmez.

Gençlerin terbiye-i Fikriye ve bedeniyesinehâdim on beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

Terbiye karilerine bayramı hürmetle tebrik eder

Terbiye karilerine tebrik-i îyd eyler.

İCTİMÂİ

Hele kuzum, bir daha söyle ayakları kaç kuruşmuş?

Heyet-i talimiyesi bir müdür, ikimuallim bir mubassırdan ibaret halimize göre oldukça muntazam bir istidâimektebi 3 sınıf için 3 büyük dershane bir de müdür odası var yalnız mektebin bahçesi yok sabahleyin daha dersler başlamadan heyet-i talimiyeMüdür Efendi'nin odasında toplanmış müdür dumanı tütmekte olan nargilesini fokurdutuyor ve dereden tepeden bahsediyorlardı. Müdür Efendi birden doğruldu ciddi bir mübahiseye girişmek üzere sakalını birkaç kere sığadıve dedi ki:

- Arkadaşlar tesadüf beni geçen gün birisiyle tanıştırdı. Daha doğrusu Boğaziçi vapurunda otururken yanıma bir çal çene geldi.Filhakika doğrusunu söylemek lazım ise hayli istifadeli şeyler nakletti ama sonunda sapıttı vapur yeniden kalktı O da galiba o iskeleden binmiş olacak ki biraz sonra o Güvertede yanımdaki Boş yere gelip oturdu elimde Cevdet Paşa merhumun kavâidi vardı.Yan Gözde kitaba bir baktı Sonra bana teklifsizce galiba mektep hocasısınızdedi.Tabii müdür olduğumu anlattım ben bir şey sormadığım halde kendisinin de mektepçiliğemerakı olduğunu Viyana'yı,Parisi, Berlin'i Kopenhağı, Brüksel'i bilhassa mektep görmek merakıyla dolaştığını o diyar-ıecnebiyede neler işitip neler gördüğünü köprüye kadar anlattı vapur yoluna devam ile adalara gitse zannederim oraya kadar söyleyecekti.Dinleyin aklımda kalanları ben de size nakledeyim:

Jöntürk Muallim şöyle diyordu:

Bir vakitler Almanya devleti gayet düşkün ve perişan bir halde imiş. Civar devletler kılıçlarının kuvvetini Alman kafasında tecrübe ederlermiş hatta bugün şimalde bizce mevcudiyeti meşkük olan İsveçliler bile Almanya'yı yağma etmişler. En son bundan yüz sene mukaddem büyük Napolyon Avrupa'yı istila ettiği vakit o da Almanları bir iyice tepelemiş.O zamanın Alman hükümdarı kendi generallerini, nedemâsıçağırıp akd-i meşveret etmiş ey benim Danişmend vezirlerim görüyorsunuz ki düşman İstilası bizi bitirip mahvediyor çare-ihalasımız için bir tedbir bulunuz millet ve vatanı izmihlal tehlikesinden kurtarmanın yolunu gösteriniz demiş.Akil oldukları kadar ihtiyac-ı zamânedengafil olan bendegâni her biri birer mülahaza ve içtihatta bulunmuşlar. Kimi darülfünunları ihya etmek kimi orduyu ala etmek kimi halkı ittihada davet etmek lazımdır gibi mütala da bulunmuşlar içlerinden yalnız bir pir-i salhurde bir alim-i heyetşinâs: haşmetmeabmekâtib-i ibtidâiyeyi ıslah ediniz ve işe oradan başlayınız

demiş.İhtiyarın bu rey-i münferidi kralın nazarı dikkatini celbetmiş ve peki iptidai mekteplerini ıslah edelim fakat oradan yetişecek çocukların bu memlekete hizmet edebilmesi 25-30 seneye bakar halbuki ben bir çare-iacil istiyorum.Rusya'yı bir millet-i Hakime görmek isterim. İhtiyar cevaben mea't-teessüfbu kabil değildir.Hatta belki oğlunuz da görmeyecektir.Fakat bilahare Cihan-ımedeniyet bir Almanya'ya görecektir demiş.O zatın ismi Prusya tarihine geçtiği gibi namına heykel de rekz edilmiştir ve her sene o muallimin ilk tesis ettiği yeni usul-iiptidai mektebi'nin gününde Almanya şehirlerinde mekatib-iibtidâiye talebesi merasim icra edermiş görülüyor ki Muallim-ievvel sözünü keserek:

- Pekala biz de bunun böyle olduğuna kanaat-ıkamilemiz var.Ama onun orasını düşünecek biz değiliz.Maarif nezaretidir.

Dünyada parasız bir şey olmaz bana 500 lira versinler de size bu salaş'ın yerine altın kaplı saray yapayım.

Muallim-i sâni söze karışarak:

- Ah Para her şey onunla bitiyor 500'den geçtik bolca müteferrika verseler de şu odaya erkan minderleri yaptırsak insan bu iskemlelerde bir türlü rahat edemiyor, bağdaş kuramazsın yan oturamazsın

Mubassır Mehmet Efendi de bir şey söylemiş olmak için, teklifsizce:

Kuzum müdür Efendi Çarşamba günü çocukları bir mesireye götürsek sayenizde sere serpilebir kuzu yesek.Bütün mektepler gitti donanma menfaatine Abdi'yi getirtip bir de orta oyunu versek.

Müdür sesini biraz yükselterek:

- Canım neden lakırdığımı kestiniz hem zemin-i mübahaseyi değiştirmeyelim Jön Türk muallim mekâtib-i ibtidâiyeninlüzum ve ehemmiyeti hakkında kendi mütalaatını söyledikten sonra Macaristan'a nak-i kelam ileoradaki ibtidâiyeleri pek beğendiğini söyledi. Budapeşte şehrinde Darü'l-mualliminler'denbirinin müdürü Doktor Çekereznamında bir zat kendisine mektepleri göstermiş ve oradaki ibtidâiyelerinher birinin yalnız binasına 20.000 lira sarf edilmiş binaların her metre mikabıbir buçuk liraya mal olmuş.Mekteplerde her türlüLevazım-ıtedrisiye en son en yeni şeylermiş hatta tuhaf bir şey nakletti dershaneler içinden geçen borularla ısınırmış her dershanenin derece-i hararetibir olduğu gibi mektebin divanhaneleri, taamhâneler,her taraf aynı

derecede ısınırmış dershanelerin divanhane diyetindeki duvarlarına 4 köşe küçük bir delik açmışlar içeriden dışarıya çift cam koyup ortasına da bir derece Vaziyetler Divan hanelerde dolaşan bir memur o camdan her odanın derece-ihararetini görür ona göre makineyi ayar edermiş 5 seneden beri bu mekteplerden aynı tertibat ile yalnız peşte şehrinde senevî14 mekteb-i idâdîinşa edilmiş imiş.

Muallim-i sâni yine müdürün sözünü keserek:

- Bu mekteplerin hocalarının maaşı kaç kuruşmuş sormadınız mı?

- Canım Mehmet Efendi amma aculusün dur hele bir dinle.Sormaz olur muyum? İbtidâi muallimleriidâdi tahsilini ikmâlettikten sonra ibtidâidârü'l-muallimlerindeiki sene hem usul-i tedrîsgörür hem de tatbikat yaparlarmış. İbtidâi muallimlerinin maaşı 150 kuruştanbaşlarmış (bizim para ile takriben 750 kuruş) ve her üç senede say ve gayreti görülen muallimlere maaşının rubunispetinde zamâimicrâ edilirmiş. Hülâsa bir ibtidâi muallimi için gaye otuzilere maaş imiş.bi't-tabii sanatında ibraz-ıkabiliyet edemeyen muallimlerde istifaya mecbur edilirmiş:

Mubassır Mehmedefendi:

- Ama efendim biz de böyle ibtidâi mektepleri yapılamaz.bütçemiz müsait değil. Baksanıza dârü'l-fünûnumuz bile konaktan bozma bir şey.

Müdür işitmemezliğe gelerek devam ile:

- Muallim çekerez midir, kekerezmidir, ne kara katıdır Yine bir gün kendisine bazı zekûr ve ünâsmekteplerini gezdirdikten Sonra demiş ki:

- Zannederim sizin ibtidâi mektepleriniz bu kadar mükemmel değildir. Ben de bu kadar mükemmel mektep yaptırmanızı tavsiye etmem. Bunlar zaman ile olur biz de bundan 60 sene evvel sizin şimdiki halinizde idik ve bu mektepleri ancak bu son senelerde yapabildik ben 67 yaşındayım gençliğimde İsviçre'de İkmal-i tahsilettikten sonra hükümet beni Macar köylerinden birine 80 kurun ile (400 kuruş) Muallim tayin etti.Tam 10 sene tahtınabarakalar içinde ders okuttum.benim gibi o zaman yüzlerce gencim pedagoji öğrenmek üzere İsviçre'ye gönderdiler müdür burada yine sırıtarak: Jön TürkFransızca bildiğini göstermek için lügat paraladı Ama galiba yanlış söyledi vakti ile bir kıraat kitabında okumuştum aklımda kaldığına göre pestaluciolacak. Ne isegıybet lazım değilgeçelim.o Macar Muallim yine demiş ki sizin de yapacağınız bir şey varsa Avrupa mualliminin sanatını tahsil etmek üzere adam göndermektir şimdiki

usul-i tedris büsbütün başkadır bu öyle birkaç seyahatle öğrenilmez burada bizim içimizde lâ ekalliki sene yaşamak lazım bizim tatbik ettiğimiz şeyler en yenidir Bize adam gönderiniz Hem biz Türkleri çok severiz Hatta size mahremâne söylerim,Avusturyalılardan pek fazla severiz. Ve bu muhabbetimiz samimidir ciddidir bir istifade emeliyle değildir zarar yok mektepleriniz daha bir müddet eski halde kalsın fakat içindeki muallimlerin başını perdahlayınız.

Mubassır kaba kabagülerek- herif bizim kafamızı bilardo yuvarlağı mı sanmış?

Muallim-i evvel, lakırdıya atılarak-Peki efendim,bizim usül tedrisimiz fenaymış.Bir kere bu mecruh ben âcizânebuvatana 20 senedir binlerce adam yetiştirdim bugün içlerinde bilârütbesinde olanlar pek çok fakir 6 ayda evelallah çocuklara kıraatini söktürürüm maarifekapı kadar layiha verdim ama tarafını bulamadığımdan hep hasır altı oldu.

Mubassır, atılarak- rica ederim ölçüsüz lakırdı söylemeyelim. Devre-i meşrutiyetteyiz. Müsavat, Hürriyet adalet var.Öyle taraf falan eski devirde olurdu.

Müdür sözüne devam ile:

- Canım beni dinleyin,asıl tatlısı burada bizim usulümüz eskiymiş çocukları başka yolda yetiştirmek lazımmış 20 asır medeniyetin ihtiyacına göre insâl-i atiye başka tarzda Talim ve Terbiye görmeliymiş.Zaten artık dinlemekten benim de kafam şişmişti köprüye de yanaşıyorduk. Jön Türk muallime sordum: Peki beyefendi O gördüğünüz mükemmel mekteplerde en ziyade hangi derse ehemmiyet veriyorlar?Bunu olsun söyleyiniz bize bir destur-ı hareket tayin etmiş olursunuz.bu sualime ne cevap verse beğenirsiniz?Oyuna demesin mi?

O zamana kadar gülmeye mahya olan ağızlar gevşedi Kahkahalar tavanı çınlattı o gürültü arasında Muallim-i sâniaynı nağmâtıtekrar ediyordu.

- hele kuzum Bir daha söyleaylıkları kaç kuruşmuş?

SELİM SIRRI

ARAMIZDA

Mekteblerde Terbiye ve Hayat lâzım

İnkilâb-ı siyâsi şecere-i istibdâdı yıkmak ve inkilâb-ı ictimâi de enkâz-ı istibdâd üzerine binâ-yıhürriyeti kâşâne-i saadeti kurmaktır.

Bir şey yapmak yıkmaktan daha müşkil olduğundan nesil-icediydin mühim bir vazife ile mükellef olduğunu takdir edip atılacakları sahne-i mübârizede e her ihtimale karşı muvaffak olabilmek için iktiza eden kuvvet ve malumatla mücevher olmaları lüzumunu herkes itiraf eder binaen aleyh millet-i necîbe-iOsmaniye'nin ümîd-i istikbâli olaninsâl-i cedîde fen ve mantıkın akıl vehikmetinemreylediği bir sûrette terbiye ve talim edilmelidir.

Dinen ve kanunen mecburi olan tahsil-i ibtidâiyitakip eden yüz binlerce evlat-ıvatanın terbiyesi ihmal ve hayatı imha ediliyor.

hakiki istatistiklere nazaran mekâtib-i ibtidâiyeye

İP ATLAMA OYUNU

Çocuklar bütün ihtârâtarağmenatlamaktan vazgeçmezler.Söz nasihat dayak beyhudedir. ilk fırsatta hiç olmazsa minderden aşağı atlarlar bu tabii ihtiyaca mani olmaktan ise usulünü öğretmek daha muvafaktır.Her 3 yaşında bulunan bir masumu bile elinden tutup bir karış yüksekliğinde basamaktan atlamalı ve dizlerini yaylandırmayı talim etmelidir. 5 yaşındakilere ip atlama oyunlarına müsaade etmeli ve nasıl atlayacaklarını tarif edip göstermelidir, pek faydalı ve sıhhi olan bu oyunu çocukların sû-i istimâledüb fazla ter ve yorgunluğa maruz kalmalarına oyunun nezaret etmesi lazımdır.Aksi takdirde fayda yerine mazarrat melhuzdur.

Okusun okumasın kışın 6 ay müddetle devam eden Etfal nüfûs-ı umûmiyeyenisbetle %12 Caddesi'nde olduğundan nüfus-ı islamiye 20 Milyon olduğuna nazaran mekâtib-i ibtidâiyeyedevam eden Etfal-i müslîmininadedi 2, 400.000’ bâliğolur kibu yekününekseriyet azîmesiniteşkil eden kavîmekâtib-i ibtidâiyesietfâlininhali acınacak daha doğrusu Ağlayacak bir derecededir.Bu masumların ek serisi terbiye ve talimden mahrum oldukları gibi kudret-i samadâniyenininsanlara bahşeylemiş olduğu ziya ve havadan damahrumdurlar. Ziyâgirimiz hava almaz basık odalarından toprak üzerinde tahta veya hasır üstünde daima diz üstüne oturmaya ve hareket etmemeye

mahkumdurlar.Bu safhat-ı elîmeyigöz önüne alan mütefekkirîntarafından terbiyenin talimden evvel olduğu teslim edilip bütün alemînerahmet olan peygamberin emri risaletpenahisinemütâbiatleilm-i ebdântahsilininilm-i edyântahsiline takdim edilmesi ve usul-iterbiyenin kavânîn-iitimaiyemucebincezavâbıt-ı hıfzu's-sıhhaaltına alınması bir hayat meselesi olduğu halde mea't-teessüf terbiye-i etfâl Fen ve sanatı mekâtib-i ibtidâiyeyehenüz girememiş ve Muallim ve merbîlertarafından da layık olduğu derecede ehemmiyeti anlaşılamamış olduğundan bu mesele-imühimme-iictimâiye ileeshâb-ı ihtisâssûret-i ciddiyedeiştigâl eylemelidir. Bir cinayet işleyen adam hakkında takibat-ıanuniye İcra ve icab ederse bir ordu istimal edilir.Acaba 7-8 yaşlarında zekûr ve ünâsetfâl-i masûmeyi ziya girmez hava almaz rutubetli bir odalarında yevmiye 5-6 saat diz üstü oturtup hareketten mahrum ve mevtemahkum eden merbîlerhakkında 20. Asır medeniyetinde kavanin-i hıfzü's-sıhha ne gibibir muamele ve onları ne gibi bir evsâf ileyad edecektir? Emrâz-ı ictimâiyeve ruhaniyetimizi teşvik ve tedavi etmek hususunda her Osmanlı'nın vazifeder olduğuna kanaat ederek meşhûdât-ı âcizânemiinzâr-ı mütefekkirinearz etmek istiyorum.Çünkü ırk bozuluyor gençler zayıf ve cılız olarak yetişiyor binaen aleyh bu teçhizatla muhafaza-ihayat-ıitimayıkabil olamayacaktır.Terbiye,terbiye-i bedeniye, terbiye-i fikriye,terbiye-i ahlâkiyenamıyla başlıca üç kısma ayrıldığından mekâtib-i ibtidâiyede terbiye-i bedeniyeyeher şeyden ziyade ehemmiyet verilmesi lüzumunu bütün muallimlere ve merbîlereanlatmak iktiza eder.

Bu lüzumu bu hakikati anlayacak ve takdir edecek muallimlerimiz mea't-teessüfpek azdır. Memâlik-i Osmâniye30 vilayet 122 Sancak 540 kazanahiye 67783 karyedenibaret olduğuna nazaran 70.000 muallim'e ihtiyaç vardır açılmış ve açılacak olan Darül mualliminler hadd-i azamî olaraksenede 300 Muallim yetiştirse bile ancak 233 senede bütün muallimlerin dârü'l-muallimîn mezunlarındanolabileceklerinden ve 233 sene intizar etmek doğru olamayacağından bir taraftandarü'l-mualliminler küşâdbir taraftan da mevcut muallimleri ıslah eylemek ve onları fenn-iterbiyenin bugün iktisabeyle değil tekamülden haberdar etmek ve bu sayede sıhhat ve afiyetleri mahkum-ı zevâl olaninsâl-i âtiyeyibir inkiraz-ı muhakkaktankurtarmak lazımdır.

Çatalca30 Ağustos

M. H.

HANIMLAR İÇÜN

Kızlık Hayâtında

Bir milletin mevcûdiyet-i âtiyesininsernâme-i zafer ve tebcilinde evvel bi evvel kızları, kız çocukları vardır. Her millette kızlar uğrunda sarf edilen mesai büyük bir mecmua-i yekûnteşkil eder. Onlara bütün müdekkik nazarlar matûftur. Bütün mütefekkir dimağların sermaye-i endîşesionlarınkemalât-ıumumiyedenhissemendve müstefit olmalarıdır. Çünkü mazlum bir âtininderin ve korkunç çukurlarını matara tarhlarıyla nazarî tezyin eden bir gülşenşeklinde tecsim edecek o yavrulardır.

Bugünkü kızlar yarınki validelerdir. Binaen aleyh âileninbu müstakil validelerinin sıhhatleri müzâif bir derece-i kıymetemaliktir.O halde onları unutmak müsâhaetmek nasıl mümkün olur.

Biz de mea't-teessüf kızlarımızın terbiye-ifikriyesi gibi terbiye-imedeniyeti de çok ihmal edilmiştir.Hala acı zehir handbir surette dudakları tatlis eden hitaplar karşısında erkeklerimizin bu bîgâne ve yabancı fikirleri arasında kendimizi hemen yeisler içinde gördüğümüz halde kızları için elbette bu müsamahayı hoş görmek lüzumu tebyin ediyor.Biz bu satırlarda jimnastiğin esaslarından ziyade kavâid-i sıhhiye veumumiyesini hanım validelere muhterem hemşirelere anlatmak ihtiyacını duyuyoruz ve bunu daha faydalı görüyoruz.Genç kızların kavvâsı, sıhhati makul bir terbiye-ibedeniye ile tezâyid eder.Bu sayede onların ailelerinin istikballerine ve doğrudan doğruya ırka hüsn-ü tesîrâtbahş ve îfâ edilmiş olur. Pek çok işlerimizde olduğu gibi izdivacdadabir esas bir kaide bir maksat bir gaye takip etmiyoruz. Hiç olmazsa terbiye-ibedeniye bu ciheti de peşin teemmüle korç in bundan tevellüt edecek Hakayik-i cismâniye en mevsûk bir şehâdetnâme olur. Kefviyle münâsibiyle izdivac etmek için sıhhat ve kuvvetin alâim-i merîyesinemalik olmak kadar hiçbir şey onlara fayda baş olamaz.Onlar izdivâcettiklerizaman aranacak hasta mizâc bir letâfet ve câzibedir.

Bu güzellik bu cazibe geçicidir her halde bîkararve müteredditbir kadına zayıf ve Mahya-yıSükut çocuklara malik olmak kadar sıkıcı ruh şekn bir şey yoktur.

Sâhilsaray sıhhatte emin ve müsterih yaşamak zevk-i hakîkiyihissetmek bir serabnevâr hayal derecesinde ulvî ve neşâtâver değil midir? İnsanlar umûmiyetle teşennüehazûz, harîsteâlîdir.

Fakat bunların da ancak sıhhat-i tâmme ile kâbil ve mümkün olacağını bilmek değil tasavvur etmek hüsne mağlûb olmamız îcâb eder.

Bir çocuk âdem-i harekette atâlet ve betâitte pek fenâitiyadlariktisâb eder. Salonun loş köşesini saatlerce işgal mecbûriyetinde bırakılan odaların musahhan ve muattar havalarını bir teslimiyet-i cismâniye ile mütevekkil ve sabûr-ı teneffüs eden çocuklara mürüvetkâr, samîmi bir nazar-ı alâkadâr atfedecek yerde ekseriyâhasîs bir hissilememnûn onu ziyâretcilere ahbâbatakdîm ederiz. O zavallının o sükûnette iktisâbettiğifenâitiyadlarsonralarımekteblerin müsâidekâr muhitlerinde kemâl bulur. Biz burada bütün o itiyadların tezâhürât-ı uzviye ve maddiyesini tahlîl edeceğiz.

Çocuk sofrada yatakta mektebde istirâhat ve gezme zamanlarında huysuz hırçın asabî rahatsız olur. Bütün âileninâhenk-i zevkini ihlâl eder. Güzîde ve ruhperver bir eğlence onun ihtirâz ettiği tar-ı asabiyetle nağmeler, dağdağalar ile dolar.

Diğer taraftan çocuğun boyu da fena bir teşekkül kesb ve irâe eder. Omurgada amûd-ı fakrîde inhirâfâtpeydâ olur.

Bu aksâm-ı münharife mekteb muhitlerinde mütemâdiyen çoğalır. Tutulan istatistikler bir hakîkat-ı müellimearz ve irâe ediyor. Küçük ibtidâi sınıflar için yüzde yirmi beş lise ve kavlillahjelerinâlî sınıfları için yüzde yetmiş beşe vâsıl olan bu adetler az câlib-i endişeolmasa gerektir. Bugün mektebler birer haclegâh-ı irfan olmak lâzım gelirken töhmetkâh-ı uzviyet oluyorlar. Genç kızlarda onların masum ve kudretsizkurbanları.

Hıfz-ı sıhhat nâmı altında neler yapıldığını düşünmek insanı esef ve teessürden acı acı güldürür. Fenne isyân ve istihzâteşkîl eden garib hareketler ile buhafî hayat, harekât-ı uzliyenoksani elbettehüsn-ü semere veremeyecektir. Bu kedernâk, esef akinnetîcelerin bunlardanbaşkasebebini aramağa hâcet yoktur.

Kadın hayat-ı muzdaribesindeşâyân-ı tetkik ve taharrî bir nokta-i mühimme vardır. Kadın kostümleri ve korse (dipnot) bunlar nisvânınadem-i kâbiliyet-i bedeniyeleri cihetinden büyük bir hisse-i iştirâkesâhibtirler. Bunlar sadr ve batnı tazyik ederek harekât-ı teneffüsiyeyi tahdit ederler. Böyle hârici bir zerre ile muhâtbir beden hemen kollarını kaldırmak yâhut eğilmek için bir adem-i kâbiliyet içindedir. Azanın harekatı bu suretle mahsur kalınca atıl ve tembel kalan adalâtzamûredûçar olur.Küçülür vücut zayıflar İşte o zaman onlara o demirlerin iânesineihtiyac.

Dipnot: İhtirâsât-ı ahîreden olan korselerin vücûdunkâbiliyet-i hareketine mâni olmadığı iddiasındabulunanlara cevâben deriz ki: vücûda şekil vermekiçün demir

veyabale nâlı korseistimâledilmeyübketenden mamûl sıkı bir gömlek iktisâ eylemek bile mazarr-ı sıhhattir. Vücut ancak hareket ve faaliyet sâyesinde iktisâb-ı intizâm edebilir.

Hakîki hâsıl olur. Zira artık bu suni vasıtaların yardımı olmaksızın vücut vaziyet kaime ve müstakimesini muhafaza edemez evvela, sevk-i tabîiye-i tezyinin ilcaatıileadem-i vukufunhimâye ettiğiibrâmâr ilebir manken gibi haşin ve barit bir vaz ve tavır veren bu demirlererağbet ve sonralarıbütün bütünlüğü bu defa mahiyeti malum olmadan cebreden bir hisle tezâyid eder. Genç hanım bundan sonra bu ızdırap işkence makinelerini hiç terk edemez çünkü çökmek, Sükut etmek korkusu daima gözünün önündedir bu şimdiki bedeni sükut ile evvelki hayali suutbeynindeki fark ve tefâvütü muazzez kârilere terk ediyordum.Kendilerinin meydan-ı hakîkatve insafa koyacakları hâsıla-i hükme râzıyım.

İşte mutîâne ve sabûrâne bir tevekkül ile taşınan bu fazla ve dâimâyı lüzum olan eşyâ onda bazı kazaların zuhûruna da sebep olur. En azı fıtık olan bu kazalar yalnız metanetsiz vücutlarda sürat-i hadûsemâliktir. O genç kıza artık kibarım mutena salonlar nafi muhavereler daha muksi daha kasvet bahşgelir. Kuytu köşelerde bir havayı müsemmim teneffüs eder.Tamamıyla gayr-ı sıhhi zehirnâk vasatlar ve rehâvetbahş muhitler ile kesb-i ülfet eyler. Saf herâihtiyâc… hissetmekonun tevlid… tarâvet ve serbesti sürat-i hareket ve itiyadlaberâbergider. Derece-i harâretintebeddülâtınahasâs ve ifrât derecedemüngayr ve zayıfolanvücûtbilâmütâvemetvermekmünkad tahrîbâtı girdendâde-i ifsâd ve izmihlâli olur. Bundan sonra da iâde-i kuvvâ ve sıhhat vâsıtalarına hiç atf-ı nazar-ı iltifat ve ehemmiyet vermeksizin kendi kuyûd ve şerâiti dâhilinde dâimââzâde ve bîkayd yaşar.

Hatta pek besleyici gıdalar bile zayıflayan muattal...uzviyeti kuvvetlendirmek için na kafi ve acizdir. Çünkü onlar azim ve temsil olunamaz açık havadaki hayat-ı çalaki ve faaliyetancak iştaha bahş olmayamüsait ve muvafıktır.İyi hazin ile en kıymettar olan beşâşet-i rûhiye ve neşât-ı kalbîyiancak bu verir.

İstirahatta hareket- idman- kadar lazımdır.

Küçük kızlar rüya ile teşviş edilmemiş olmak üzere 10 saatlik bir uyku uyuyabilirler.Fakat harekatın muntazam ve dakik bir surette tayin ve hesap edilmiş olması şart-ı esâsidir.O zamandır ki onlar serbest cevvâl zinde bir neşe-i âmâde say ve faaliyet olurlar. Bilhassa yataktagezinmeler,dönmeler uzanıp kıvranmalar hiç olmamalı.

Kâide: uyanmalı derhal kalkmalı sonra biraz vücudu işletmeli müteakiben su ile yıkanmalı havlu ile kuru kuruya ovunmalı. İşte ancak bunlar gecenin zıll-i sâketindebîtâb hareket uyuyan vücudu sabahın jâle-i kuvvetinden müstefid edebilir. Bir gâze-i şafak renk-i mütebessim günün mâ badi hademâtındauluvv-ı riz olacak hakîki bir gurur sıhhat ve hayat yaşatacak çâreler bunlardır. Dimağ kadar beden de genç ve küçük hanımlar için feyz ve itinâyamuhtactır.

Doktor İhsan

ŞİİR

Otomobil Geçerken
Elde safha-i târih bir meâliyesi
Fütûr içinde şu âfâki bekleyen türkün
Açıldı şimdi bütün âtiye-i zilâlisi
Fakat netîce ve maksad uzakta kaldı bugün
Evet, seviyye-i irfanda garba nisbetle
Görünce bizdeki noksanı
Sızlıyor kalbim,
Bu hatveler mütenâsib değil o süratle
Nasıl yetişmeli bilmem ki ah yârim

Geçende caddede olmuştu bağtetenpeydâ
Bizim lisanda henüz ismi olmayan araba
ki bir nazar bile yetmezdi seyr-i süratine

Göründü hande-i hayret bütün dudaklarda
Koşardı peşine herkezgörüb sokaklarda
Kıyam eder gibigarbın dehâ-yı sanatına

İbrahim Alaaddin

ÇOCUKLARIN FELSEFESİ

Fâide-i Mevt

Üfledim: elimdeki gelen bayrakları döküldü;

-Aman ne kadar nahif ve nazik ne olur

Her şeye hatta fiskelere darbelere mukavemet etse

Solmasa kırılmasa ile'l-ebed böyle kalsa

Beni dinleyin amcam:

-Gelin yaprakları demirden olsaydı bu mümkündü!

Cevabını verdim

Doğru amca dedim fakat o zaman da bu letafetitaravetihaiz olabilir miydi?

Bu letafetitaravetihaiz olabilir miydi?

-Nerede emin ol ki hiç sevmeyecek

Üzerine titremeyecektik. Her güzel şey rakik emeller gibidir. Yaklaşılır yaklaşılmaz uçar gider.

-Peki amca bir daha üflemem. Eyvah ki o biraz sonra kendi kendine dökülecek gâib olacak.

-Bu da sana güzellikfikr ve hüsnü vermek içüneğergarûb etmekteolan güneş senelerce öyle kalsaydı biz o levha-i renginden hiç bir haz duymazdık. Sular akmasa denizler dalgalanmasa kuşlar kelebekler uçmasa bütün mevcûdât muhafaza-i sebât etseler tabiat taş kesilir.

Bu aralık taş yürekli insanlar düşündüm.

AYN.F

ÇOCUK TERBİYESİ

Terbiye-i etfâlhakkındaki tetkikat ve tetebbuatımız Türk ailelerinin bir kısım münevvere için yazıyoruz avama ve halkın cahil ve mutaassıp güruhuna bu hususta söz anlatmak bizdehenüz mümkün olmadığını biliriz fenne müstenit tecârübleistihsal edilennetâyic-i müfîde ve makûleyeitimat etmek için tezahüratı fenniyeyeitikat birinci şarttır.

Çocuğa bakmak onu kavâid-i hıfz-ı sıhhate riâyeten büyütmek ve o mahluk bîzebâne muhtaç olduğu ihtimamâtılâyıkı ve lüzûmuvecihleifa edebilmek her sanatta olduğu gibi bir ihtisasa vabestedir . Bizde analık sanatı mea't-teessüf hepacıtecrübelerden alınan derslerle öğrenilir her valide ikinci çocuğuna birinciden daha itinalı bakar ve üçüncüyü diğerlerinden daha ihtimamlı büyütür çocukların ilk devre-i hayâtiyesineait takayyüdât Avrupa'daadeta bir kanun-ı umûmisırasına geçmiştir.ve neslinintekamülüne itina eden Milletler Mümkün mertebe o kavâidi tatbike say ediyorlar. Dünyaya evladgetiren bir kadının inzâr-ı dikkati fenn-i terbiyenin üç nikât-ı mühimmesinematûf olmalıdır.

Bunlardan birincisi irzâ meselesidir. Bunda vâlideler bağrına taş basıp hekimin tavsiyesini harfi yiyen tatbik eder muntazam saatlerde mukannenzamanlarda yavrularını emzirmelidir şurasını iyi bilmelidir ki çocuğun ilk terbiye-iahlakiyesi keyfiyet-i irzâ ile başlar.Her ağladıkça meme emmeyi itiyat edinençocuklar aç gözlü huysuz oldukları gibi vakitli vakitsiz imlâ Midelerinin de kabiliyet -i hazmiyesibozulur.Çocuk mukannen saatlerdememe emmeye alışınca hayatı intizama girer Bu sayede hem kendisi hem validesi rahat eder.

İkincisi mesele-i nezâfettir. Bu da pekmühimdir. Bi't-tecrübesabit olmuştur ki vakitli vakitsizsüt emen çocuklar altlarının daima kirletirler ve saatle tağdiye edilenlerde ise def-i Tabii muntazam olur. Tabiidir ki çocuğu her kirlendikçe yaş tülbent veya süngerle temizlemek veiyice kurutmak lazımdır.Önce bu tuvalet yapıldıkça haykırırlar.Fakat bir defa alışınca da altlarının kirlenmesine bir dakika tahammül edemez olurlar.

Her gün aylık su içinde banyoya etmek sayesinde çocuklarda pişik ve isilikden eser kalmaz.Banyonun tuzlu veya kükürtlü olması hekimin bileceği bir iştir.

Üçüncüsü hareket meselesidir. Her zî hayat harekete muhtaçtır çocuklarda bu ihtiyacın ne kadar şedit olduğu daha ilk günlerde aşikar olur arka üstü yere yatırınca

başını kollarını ayaklarını mütemadiyen hareket ettirmek ister valide her banyodan evvel çocuğunun kollarını itina ile tutup bir aşağı bir yukarı hafifçe çekerek uzatmalı çirklemeli,aynı suretle ayaklarını dahi ileri geri işletmelidir. Çocuğa mazarolan sarsılmalardır. Mea't-teessüf bu sakîm vemünasebetsizitiyâd en kibar âilelereintişâr etmiştir. Beşik salıncak bunların ikisi de katiyen terk edilmeli ve nuzâd büyük adam gibi şilteüstünde yatmaya alışmalıdır.

Vakti hali müsait olan aileler ale'ekser çocuğa bakmak üzere dadı tutarlar. Bittabi bucahil kadın kendi bildiğini köyünde öğrendiğini çocuğa tatbik etmek ister beşik salıncak olmayınca çocuğu ağlamaktan Men için müracaat ettiği ilk tedbir kucağında hoplatmak veya kış kış diye mütemadiyen sallamaktır bunların ikisi de salıncak kadar fenadır bu çalkanmaktanhem midesi hem beyni mutazarrır olur.Bir kere böyle kucakta mütemadiyen sallanmayı çocuk İtiyat edinince Fişfiş artık insangibi yatıp uyuması mümkün olmaz. Fena itiyadlardan biri de çocuğu sükut içinde uyumaya alıştırmaktır bu hal bütün ailenin rahatını ihlal eder çocuğu uyutuncaya kadar türlü şaklabanlıklar edilir hiç işler peş piçler ninniler şarkılar kucakta mütemadiyen sallamalar nihayet çocuk sersemleyip sızınca herkes sükuta davet edilir artık bağırmayınız gülmeyiniz şarkı çağırmayınız piyano çalmayınız hülasa nefes almayınız vesselam bu kabil mi?Halbuki herkesi sükuta mahkum etmekten ise çocuğu gürültüde Uyutmaya alıştırmak daha muvafık değil midir?

Çocuk iyice beslenip temiz bakılarak yavaş yavaş neşv ü nemâbuldukça kendisinde gördüğü eşyayı tanımak işittiğini hissetmek eline geçen eşyayı ağzına götürmek gibi hassa-i tabiyelerde inkişâfa başlar. Daha ilk aylarda gördükleri şeyleri taklide başlarlar etrafındakilerin güldüklerini görünce Güler ağlayanlarla beraber ağlarlar bağırınca bağırır elinizi kulağınızı sallarsanız O da yapmak ister. Hülasa karşısında yapılan her türlü evzâı mana ve medlûlünübilmeyerek taklit etmek ister bu pek tabiidir bizler de bilebir fikir dimağımızdan daha geçerken hutût-ı vechiyemizde fiil-i münakistezâhür eder. İşte valide çocukların uzviyetinin neşv ü nemasına pekmüfid olan gülmek kollarını sallamak gibi sevinç alametlerini çocuğuna talim etmelidir. Çünkü bu gibi evza-ı cereyan demîtesrî ve cümle-i asabiyeyitenbih eder kibunların her ikisi deçocuğun uzviyetinin bir hal-i sıhhat ve selâmette inkişâfınamedâr olur.buna mukabili Gam ve Hüzün alâimi ise hem kanıncereyânınıtasîb hem de cümle-i asabiyeyi tahrîş eylediğinden bu yüzden faaliyet-i hayâtiye zaaf ve taabbadûçâr olur. Hiddet, inat, gazab gibi itiyâdât cümle-i devrâniye ve asabiyeyipekziyâdetahrîk eylediğindendimağ-ı

ihtikân dememaruz olduğu gibi kalbin darbânıintizâm ve itrâd hareketini gâib eder. Çocuğun bu hâssa-i taklidimalum olunca abûs, hırçın, gamkin çehrilerin mümkün mertebe yanından uzaklaştırmalı.Valide ve etrafında onunla meşgul olanlar kendisine daima tebessümler izhar etmelidirler. Bir Valide ne kadar şefkatli olursa olsun evladına daima güler yüz göstermedikçe katiyen iyi bir Valide sayılamaz çocuğa selam okşama buse işaretleri talim ede ede onları kendi mevcudiyetinden alakadar olanlara ısındırmak mümkün olur. Çünkü her işaret ifade ettiği fikrin tulûuna vesile olur. Binâen aleyhdiyebiliriz ki çocuk babasını sevmeyi bu işaretlerle öğrenir. Çocuklar 2 yaşına gelince onların inzâr-ı dikkatine birçok faydalı şeyler vaz etmelive bir tehlike zuhuruna meydan vermemek için de mütemadiyen dikkat ve intibah üzere bulunmalıdır.Mesela çocuk buzun çok soğuk olduğunu suyun ıslattığını lambanın sobanın sıcak olduğunu ve parmakla dokunulursa insanın eli yandığını köpeğin ısırdığını kedinin tırmaladığını horozun gagasıyla vurabildiğini elh.Hep küçük tecrübelerle öğrenmeli ve sonra kedi ve köpekle hoş geçinmek için onları okşamak ve onlara yiyecek vermek lazım geldiğini hayvanata da hüsnü muameleetmek icap ettiğini böyle faaliyet ile göstererek kendilerinde daha pek küçük yaşta tecârüb vemülahaza fikri uyandırmaya gayret etmelidir.

Hatta 3-4 yaşına geldikleri zaman bu tecârüb-i fikriyelerinin terbiyesinin daha ileri götürmek için onların oyuncaklarının da hüsn-ü intihâbı şarttır.

Mesela bîmana bir takım oyuncaklarla onları işgal etmekten ise terbiye-i Fikriye ve ahlaki yelerinemedârolacak oyuncaklar intihabı elbette faydalıdır.Mesela altından yayına basıncael çırpan palyaçodan veya kapağı açılınca içinden fırlayan tavşandan bir hacı yatmazdan çocuk ne anlar?Hatta teneke Kılıç tüfek top arabası vesaireden fikren ne istifade edebilir?Halbuki bunların yerine alçıdan bir takım Hayvanat-ıehliye ve vahşiye modülleri yapma Kuşlar muhtelif cins ve ırklara mensup insan şekil ve kıyafetleri çiçek resimleri ev Saray mabet gibi bir hakikat-i basîtayıihtiva eder faydalı oyuncaklar hakkında onların küçücük dimağlarınınanlayabileceği izahatı vermek ve bu suretle etraflarında mevcut olan eşyanın mahiyetini anlatmaya çalışmak daha makul ve daha muvafık bir usul-iterbiyedir.

SELİM SIRRI

MİHANİGİYET HAREKETİ

Omuzların hareketleri: Omuzun hareket-i terfiiye ve tenziliyesi vardır.ön ve arka tarafa hareket edebilir.doğrudan doğruya yani ikinci nüshada Harekat-ı mafsaliye kısmındasöylediğimiz ve 7 numaralı şekil ile gösterdiğimiz muayyen ve sarih değil fakat muhtelif bir hareket-imahrûtiyeye kâbiliyeti vardır.

Omuzların sırt etlerininfiil ve tesiriyle geriye çekilmesidir. Bu hareketlerin hudût-ı tabiiyeleri bittabi vaziyet-i teşrîhiye dolayısıyla daha nisbîdir. Göğüs kemiği ile mafsalterkova köprücük kemiğinin hududu ve İstidat-ı taksiri olan adelâtınvazifeyi fizyolojiyesini ifa etmesi yani tekassur edebilmesi ile muhattır.

(Dipnot: Bu adalâtın hangileri olduklarını beyan ve izâh etmiyoruz. Nitekim evvelki bahislerde de etlerin vazifelerine dâirbirşeysöylemedik. Çünki ileride bahs-i mahsusunda mütâlaa edeceğimizden etnabdan içtinap ediyoruz.

SIHHÎ ÇOCUK OYUNLARI

At Oyunu

Çocukların en çok zevkiyâp oldukları oyun koşmak bağırmak ve atlamaktır.Hatta ekseriya yalnız kaldıkları zaman bağırıp oradan oraya koşarlar sıhhati yerinde olan her çocukta bu hal tecelli eder iyi bilmelidir ki bir köşeye büzülüp oturan ve gülüp oynamak ihtiyacını göstermeyen çocuklar hastadırlar. 4-5 yaşında çocukların seve seve oynadıkları oyunlardan biri de at oyunudur. Bazı çocuklar ellerine geçirdikleri bir kamışıbeygir yaparak iki bacağı arasına kıstırıp koşarlar ki bu tehlikelidir. Çıngıraklı bir kuşum takımını miniminilerden birinin boynuna geçirip terbiyeleri de diğerinin eline vermek ve münavebeten çıngırakları birinden çıkarıp diğerine takmak pek faydalı bir eğlencedir.

Mesela: omuzun vaziyeti şiddetle ve bir suret-i anîfedeâtiyentebdîl olunacakolursa ve bu hareket

Omuzu göğüsten ayırmak hatta koparırcasına ayırmak tarzında vuku bulursa adalât-ı mütezâde orada mümâniat ederler.Hareketin hududunu tahdit eylerler.Omuz kendini mestur adalâtın salâbetini mûcib olur. Şekil vevaziyeti dâimâ vaziyet-i mukâbelede bu kuvvetlerinmüvâzenetinetaalluk eder:

Adalât-ı merbia-i muayniyelerhareket-i mukarribe-i halîfelere hâdimdir.

İşte bundan anlaşılıyor ki üçüncü şekilde merbia-i muayniyeadeleleri iş görür. Omuzun şu muhtasaran tarif ve beyan ettiğimiz hareketleri kendisinin teşrih ve fizyolojinokta-inazarından mütalaasından ve tadât-ı evsâfındanibarettir.Burada bu kadarla ittifak ederik.ileride sırası geldikçe daha bazı tafsilat vereceğiz mesela halkalar ile yapılan bir hareket-i makûseyi tahlil edeceğiz.

Havselenin hareketleri- havsale daha azhareket eder. Çünkü havselede hemen katî ve mutlak bir salâbet vardır. Kalçanın hareketleri nâhiye-i kataniyyenin yani amud-ı fakarî'nin belkısmınınmüteharrik olmasından ve re's-i fahzlar üzerindekihareketten mütevellittir. Eğer gövde sâbit ise havsala amuıfakarî üzerinde hareket edebilir.Bilakis havsala sâbit olacak olursa amud…onun üzerinde hareket edebilir. Yani birinin sebâtı diğerinin hareketin imûcibdir. Fakat gövdenin bu hareketlerini yine gövdenin re's-i fahzlar üzerinde vaki harekatıyla karıştırmamak lazımdır.

İkinci nüshadaki 13. 1 ve 2 numaralı şekilde bu ciheti tetkik etmiştik binaeni alevi fazla dikkat ve itinayı galip olan bu hareketler tabii lüzumu vecih ile mütalaaya şayandır ve oldukça bir karışıklık arz eder mamafih icrâ-yı harekâtta cüzî bir dikkat vesîle-i ülfet olur. İtiyâd peyda ettirir. Yalnız bidâyette çok dikkat sarfını mûcibdir. Kolların hareketlerinin vüsat-ı azîmesi kısmen azm-i ketf (kürek kemiği) kolun tarz-ı mafsaliyesinden fakat hâssaten kürek kemiğinin harekât-ı mahsûsasından mütevellittir.

İşte terbiye-i bedeniyenin bütün fennî esasları burada mündemicdir. Beden mıntıkalarının enmühimi en şüphesiz göğüs kısmıdır. Bu fesahat-i sadriye bütün jimnastik kitaplarında çok sahifeler işgâl etmiştir. Kollar Her nevi hareket-i müba'ade ve mukarrebe, terfiiye ve tenziliye, mahûriye, mahrûtiye…gibi.

Doktor İhsan

NASIL JİMNASTİK YAPMALI?

İyi jimlastik yapmak için herkesin fizyoloji alimi olması iktiza etmez.Yalnız yaptığı hareketin mahiyetine az çok Vakıf olmak her heveskâr için elzemdir ünlü lüzumsuz her hareketin vücuda nafi olduğunu farz etmek hatadır. Bedenin şerâit-i sıhhiyesine tevafuk eden harekâtın kavâid-i mevzûaya tamamıyla tetâbukuiktizâ eder.

Terbiyevî jimnastiklerde Gözetilecek En mühim nokta hareketin şekil ve intizamıdır buna dikkat olunmazsa çekilen emek ve sarf edilen zaman beyhudedir muhtelif vaziyet ve hareketlerin suret-iicrasının vücuda olan tesiratı hakkında mücemmilenvereceğimiz izahat ve irâeedeceğimiz eşkaliyi fenadan doğruyu yanlıştan tefrika medâr olur ümidindeyiz.Hazır ol bir hareket icrasından mukaddem verilen bu kumanda ile vücut düzgün muntazam bir Vaziyet alır bu vaziyetin icrasında gözetilecek nikât-ı mühimmeşunlardır:

1- Topuklar bitişik ayak burunları müsâveten bir ayak boyu kadar dış tarafa açık

2- Bacakların arası mümkün olduğu kadar kapalı ve dizler gergin.

3-Kalça düzgün karın göğüse nispetle daha içeride

4 -Sırt ve ense aynı istikamette

5 -Sırt kemikleri düz omuzlar aynı yükseklikte ve biraz geride

6-Çene hafifçe içeriye çekilmiş Baş doğru ve dik

7 -Kollar hal-i tabîide ana sarkmış dirsekler düz

8 -Parmaklar hafifçe kırık fakat hepsi yekdiğerine mülâsık

9-Vücudun merkez-i siklatiayakların Ökçe ve burunlarının teşkil eylediği müsellesin merkezindeki noktada bulunmak.

10-Adalâtınpek gergin olmaması ve fiil-iteneffüsün de hal-i tabîidebulunması lazımdır.

Bidâyet-i emirde bu 10 şartı düşünmek ve vücudu böyle kusursuz bir vaziyette tutabilmek zann olunduğu kadar kolay olmadığından iyi ve dürüst yapıyorum zannıyla heveskerân bir takım terbiyevî hatâlarederler.Bu hatalar bir ayna karşısında düzletilmezveya ir Muallim tarafından İhtarât -ımükerre ile tashîh edilmezse maksat hasıl olmaz.

Şimdi şu eşkâli tetkik edecek olursak.

1 -Adalâtlüzûmu kadar gergin değil

2 -Karın göğüsten ileride olduğundan vücudun merkez-i siklatidaha geride.

Edilen en fenâ ve sıhhatemazar bir vaziyettir. Göğüs çıkarmak kaydıyla bel çukurlanmıştır. Kusursuz alınan hazır ol vaziyeti en esaslı bir hareket-i musalliha olduğunu bilmelidir.

Numaralı nüshamızda mündercistîzâhnâmeye cevâbımız.

F. C.Beye

Efendim

Mektubunuzu geçen nüshamıza derc eyledik. Mecmua hakkında gösterdiğiniz itimat ve teveccühü bir eser teşvik olmak üzere telakki ediyoruz fakat bazı ifadatınız bizi iyi tanımadığınıza delalet ediyor Avrupa görmüş olmamız kendimizden büyüklerine hürmetsizliği icab ettirmez. Bilakis Kemal-itevazu ile onların sözlerini dinler ve Kabil-i icrâolan ihtarlarını tatbikte Bir an tereddüt etmeyiz tenis futbol golf elh… Oyunlarının milletimizle bir rabıtası var mıdır diye sual buyurursunuz bu oyunların Millete değil insanlıkla terbiye-ifikriye ve ahlakiye ilerabıtası vardır.İlim ve fende olduğu gibi terbiyevî bir şekli hâizolan oyunlarda da milliyet aranmaz. Tenis futbol kıriket bunların üçü de İngiliz oyunudur Fakat ne Fransızlar ne de İtalyanlar bunları kabul ve tatbik ettikleri zaman milliyetleri ile kâbil-i telif olub olmadığınıdüşünmemişlerdir.Gol penaltı tabirlerine gelince bunda hakkınız var… Çünkü Fransızlar vesair Milletler futboldaki tabiratı kendi lisanlarıyla Kullanırlar Halbuki bizde bu kelimeleri Türkçeleştirmek futbol kulüplerine ait bir meseledir.Milli oyunlarımızı ıslah mümkün değil midir hayır mümkün değildir. Çünkü o oyunlar ne esas ne de Gaye itibariyle bizim mesleğimize uymuyor. Medhu bir itiyâdsakîm hâlini almış olan birdir bir ve sâiroyunlardakievzâ-ı mazarra ve tabirât-ı müstehcineyi çocuklarımıza unutturmak için o oyunların isimlerinibile dimağlarından silmemiz lâzmdır.

Taassub-ı mülkiyenizi takdir ederim. Lakin mahalline masrûf olmak şartıyla ahkâm-ı zamânailcaatıyla vukua gelen inkilâbâtı takib husûsundataassub bir felakettir.

Ey muhterem peder kulaklarınızı tenis kriket basketbol kelimelerini işitmeye alıştırınız bu tabiratınuzun eşek hamam kızdı birdirbir tabirlerinden daha mûnisdaha terbiyevîolduğuna kanaat ediniz.Huzmasafâ deme keder

Selim Sırrı

SPOR ALEMİNDE

İstanbul 1911- 1912 ligleri

Eylül dördüncü pazar günü Kadıköy'ünde ünyonespür kulübünde akşam zevâli saat üçte birinci ve ikinci Futbol lig'lerinin teşkili husûsunda ictimâvâki olmuştur.

Birinci lige (liğa) Galatasaray, mevâdd, terakkî (Galatasaray numero 2) , Fener, Kadıköy, istirağlarız futbol kulüpleri ve ikinci liğiçündahîGalatasaray (numero 3), Funiks, durk, makriköy, tatavla kulübleri iştirak etmiştir.

Moda kulübü İngiltere'denşehrimize yeni gelen birçok İngilizlerin ictimâıylakuvvetli bir timvücûda getirecektir. Diğer kulübler ise sinîn-i vefîreden biri edegeldikleri tecârib-iadîde neticesiolarak iyi ve intizam perverazâları ile mükemmel timleri çıkarmağagayret etmektedirler.

İkinci liğ'dan tatavlakulübü'nün geçen seneye nisbeten iyiceterakkî ettiği görülmektedir. Makari köy futbolcuları ise kuvvetli bir timle meydan-ı faaliyete çıkabilmek içün bir makari köy futbol ittihâdı vücuda getirmişlerdir. Mezkûr ittihâda Ayestefanos'unve makari köyün dört kulübü dâhil olubbu beş kulübdenbir tim meydana çıkarılacaktır. Mamafîh köylerinde Futbol'un temin-i terakkîsihusûsunda bir de makari köy Futbol liğini meydana getirmeğe muvaffak olmuşlardır. Makari köy gençlerinin ısporlara ehemmiyet vermeye başladıkları mea'l-mesâr görülmektedir.

Ahalisini tebrik ederim.

Ahmed Robinson

Kapıdaki fihriste rağmen benim usulüm'ünmâ badi mündercâtımızın kesretine binâen bu nüshaya koyamıyoruz. Karîlerimize beyân-ı itizâr ederiz.

Terbiyevî İsveç Jimnastikleri

Mekteb Oyunları

Birinci Kısım

Nakli: Selim Sırrı

Mekâtib-i mülkiye terbiye-i bedeniye dersleri için tertib edilen ve üç kısımdan ibâre olanbu kitabın birinci cüzü intişâr etti. Fiyatı 2 kuruştur. Bâb-ı âlî caddesindeki kitapçılarda satılır.

Mekteb Muallimlerine Tebşir

Avrupa mekâtib-i ibtidâiye ve rüştiye talebesinin ders programlarına hâsseten marangozluk doğramacılığa âit el işleri idhâl edilmiştir. Furubelinîcâdı olan bu usûldevr-i meşrûtiyetin hulûlünden beri dârü'l-mualliminlerimizdedahî tatbik olunmağa başlamıştır.

Bu hususta muallimlere bir miftâhmakâmınakâim olmak üzere isveç'ingöteburg şehri dârü'l-mualliminindetatbik edilmekte olan usûlülisânımızdatercüme eyledik ve gelecek nüshadan itibâren mecmuamızda masûr olarakneşre başlayacağız.

Matba-i ebu'z-ziyâMüdür-i mesûl: Selim Sırrı

NUMARA 5 Birinci seneCumartesi, 1 Teşrin-i evvel, 1327

Sâhib-i imtiyaz ve müdür

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyet için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik 30,altı aylık 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memalik-i Ecnebiye'ye

(Posta ücretiyle beraber) seneliği 8 franktır.

Talebeye idareden alınmak şartıyla seneliği 20 kuruştur.

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idâre memuru Avni Bey nâmına mürâcaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden gönderilmelidir. Pul kabul edilmez.

Gençlerin terbiye-i Fikriye ve bedeniyesine hadim on beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

YUVA

Aile filozofu ŞarlVağner'in meşhur eserlerinden

Birinci Bâb

Ev

Bütün tesîrâtımın bütün hâtırâtımıncây-i nakşı benim evim olduğu için içerisine kalbim heyecanlarla çırpınarak girerim.

Ev: evvelâ bir ilticâgâhdır.Fırtınalar güneşler dostlar düşmanlar karşısında insan ev yapar tamir ve takviye eder. Melcesiz olmak hiçbir şeysiz kalmakla müsâvidir. En elim sefâletleri tasvir ederken yersiz yurtsuz tabirini Kullanırlar. Bir de bunun aksini düşünelim. Medeni mükemmel bir saadet tersim edelim: işte tam bir aile;çocuklar gençler ihtiyarlar himâyetkârbir çatı altında Şen bir Ocak başında akşam yemeği…

Ev mülce'den bir de merkez takarrürdür.

İnsanın muhâfaza-i nefsi için eve ihtiyâcı olmasa bile şu vâsi âlemde hususi bir bucak mûnis bir köşe arar. Evet hayat bir seyahat hepimiz birer yolcuyuz. Fakat her nedense bir vatan kucağına düşmekten kendimizi alamıyoruz. En enbîpervâ seyyah, en yorulmaz kâşif durmadan dinlenmeden dolaşamıyor uzakların cazibesine kapılarak serseriyâne gezip koştuktan tehlikelerden bedâyia, bedâyiden tehlikelereatıldıktan sonra gönlünde taharriye-i miskin arzusumutlak uyanıyor. Ne kadar memleketler insanlar manzaralar görürsek yine neticede istikrar samimiyeti ana koyunun sükûnet ve muhabbetini dinliyoruz.

Oh bu sakin ve emin bana koynu. Oraya hiç darılınır mı? Oradan hiç ayrılınır mı bütün yollar oraya müntehi olur Orada pek derin bir İnşirah teab duyulur.

Ev aynı zamanda inkişâfât-ı fikriyeninde şekl-i maddiyesidir. İnsan kendinden habir olmak için hayaline göre bir alem icat etmeye kendi kendine Sadık kalmaya daima muhtaçtır Demek ki ev Bu alemin Hülasa-i şefkati.

Acaba hissiyât-ı kalbiyemize evimiz kadaraşina bir şahit gösterebilirmiyiz? En ibtidâien kaba evdenen büyüken bilâpervâkâşânelere kadar hepsi kendisahibinin ruhuna makes hayat olur. Tavanların duvarların tezinatı rengi eşyanın vaz ve tertibi resimler levhalar, matbahmasa Hatta pencerenin kenarına koyup sevdiğimiz bir saksı bile bize bir mana bir nişane-i tahassinesâr eder.işte adam işte hülyası işte evi.

Tarihin kocaman harflerle işaret ettiğim her devrin her medeniyetin kendine göre evi tarz-ıitimaiyesinin kalbi var ev daima bir essü'l-itikâdüzerine inşa edilmiş her ümit evden beklenmiş Ademoğlu emin gördüğü yere çatısını kurarak ona sîmâ-yı ruhunu sîmâ-yı zevkinitavr-ı âmâlini vermiş ikâmetgâhını faziletiyle süslemiş şefkatiyle ısıtmış. Habâsetiyle de lekelemiştir. Evinde onun ulv-i cenâbı gülümser. Fenâhubu homurdanır. Birinin evi in gibi vahşi müfterist birinin evi sevimli mültefit burada ubûdiyetkâr. Bir boy dindârâne yükselir. Öte'de menfaatler hırslar para mücâdeleleri haykırır. Kendinizi ya pazarda ya Bursa'da zannedersiniz en hissiz misafir bile orada rû-yi kabul görür. Hz. Yakub'un şu sözleri hatırınızda kalsın Riyakar adam evini örümceğin ağı gibi yapar orada her şeyi iğfâl ve tezvire kizb ve nuhuvvete âlet olur.

İşte her evde ayrı ayrı tezahür eden bu hisler onun hayatı ne kadar nüfusu olduğunu hemen anlatıyor lakin şekl-i hâriciye de pek aldanmamalıbu tamamıyla şekl-i ruhadelalet etmeyebilir. Bazı kere evleri görürsünüz birçok aileler barınır gerçeği her kısmın yapısı planı birdir Fakat her odanın heva'yı tabiatı değişir hepsinin ayrı hududu vardır hepsi ayrı bir şehir değil bir odaya bir hapishaneye de baksanız yine oturanın huyunu anlarsınız bir adamın eldivenleri başkasının elinde bir adamın esvâbıbaşka bir adamla nasıl değişiyorsa aynı duvarlar aynı odalarda sahipleri değiştikçe yeni tahavvüllere uğrar.

Bütün bu fikirlere istinaden ev hayatı insaniyede pek mühim tesirler husule getiren bir şart-ı ictimâidir diyebiliriz. Oraya mukadderâtımızdan kısm-ı azamı bağlı hiç kimse ona karşı lâkaydkalamıyor herkes hülyâ-yı samimiyeti içinde evini görüyor evini süslüyor kendi evinde ne kadar basit olursa olsun kendi eşyası arasında bulunmak kadar büyük saadet tasavvur etmiyor herkesin herkesinistinadgâh ümit-i refâhı evidir. Herkesin hayalinde evinin tertibat-ı müstakbelesi müstahzırdır. Hatta oraya kalben fikren çoktan yerleşilir işte dünyada en insani amel lakin eyvah ki bu emel haddizatında mümteni-ül icraolduğu halde ekseri ya ne kadar manilerlekarşılaşıyor bâhusus ahvâl-i hâzıraen nazik emelleritıpkı ilkbaharın handeriztezhirâtınıdonduran çiytaneleri gibi merhametsizce kurutuyor kırıyor. Ey hülyâmızın kâşânesi sen belki bir taşını koymaya muvaffak olamadan yıkılırsın ve dâlaşırsın.

Bugünkü cemiyetin netâyic-i zarûriyesinden olan tecemmü merkezi halkın büyük şehirlere nakl-i maîşet etmesievlerinhususiyetini kaybettiriyor. Mea't-teessüf her şey gibi onları da İsimsiz şahsiyetsiz bırakıyor.Kalabalık içinde insan ve evi nâbedit olmuş hele bu fıkrada o kadar aşikar ki.Hatta tabiatın saf hava geniş yer Ziya su gibi

Kemal-i mebzûliyetlebâd-i hevâihsân ettiği nimetleri bile pek çok para ile tedârik etmek mecbûriyetizavallıları elim dertlere düşürüyor. Azim bir kitle-i mesâi şerâit-i hayâtiyeden uzaktasıcaklara souklaraictinâblara karşı nâkıs bir sıhhat içinde didinübduruyor. Bu zarûret arasında nasıl olur da revâbıt-ı âile terbiye-i âile bütün kuvvetiyle inkişâf eder. Nasıl terakkî eder. Yatmak için yerden mahrum bir âiledehayât-ı hakîkiyeâsudegiye-i fikr ve hiss-i teessüs edebilir mi?

Bundan dolayı cinsler karışıyor. Milliyet fesada uğruyor herkesin mütekabilen yek diğerini sıkıştırıyor müzayika bir yığın mezâhimimütemadiyen sürükletiyor. Maddi ahlaki zehirler bu Kapalı yerlerde fırsat gözetiyor. Emrâz ve levsiyât çoğalıyor. Acaba daha müreffeh sınıfında rahat Hayat mevcut mu? Birkaç müstesna'dan sarfnazar emin olunuz ki memnuniyet-ikalbiye acı bir şüphe altında. Ayda bir senede bir değiştirilen kendilerinden ziyade sahipleri değişen apartmanlarahiç benim evim diyemeyiz. Evet Avrupalılar sokaklarda yaşıyor adeta Göçebe halinden zerre kadar farkı yok. Ne yazık bedevinin bile serbest bir çadırı hafif birkaç parça eşyası geniş ufukları var odadan odaya darbe göçebe hayatı işte gark medeniyetinin elim yarası herkes birbirine yabancı daima bir evet bir hayır rabıtası yabancıları yabancılar istihlaf ve takip ediyor . Ruhumuzdan bir parça bırakmak kabil değil şu duvara bizden kayıt gelen kiracının nazarı dikkatine çarpıyor bile. Hususi izler bırakmadan geçip gidiyoruz bugünkü apartmanların hatıratı eğer evde bir geçici bir muhacir değilse ancak kapıcının odasındaki defterde kalıyor.

Bu ne boşluk vatan için fikr-i umûmi için bu ne mübhem ne meşûş ne mütegayyir esas-ı mevcûdiyetini çerçeveleyememek ne acı bedbahtı bilseniz müessese-i ictimâiyemetânet-i maddiyeyesebât-ı hisse ne kadar muhtacdır. Bu dâimigelüb gitmene kavîmaneviyetleri ne kıymetli hazâin-i rûhiyeyiefnâ ediyor. Avrupa'da bu etyâmnâpezîrbir cerîhaönünde şarkın saadetine gıpta etmemek mümkün değil.

Efkâr-ı itikâdât ve kavânîn hepsi bu mütemadi güç usulü devam ettikçe tedricen küçücük hiçbir şeyin yerinde kalmayacak bir aile tıpkı dün gece nerede yattığını yarın nerede yatacağını bilmeyen sefiller, bîvâyeler gibiserseri kâşekine kadar küçük olursa olsun Herkesin bir evi ecdadın ahfâdateslim-i ruhettiği bir mevâsı olsa her ev Muazzez sergüzeştilerini unutulmaz çocukluk hatıralarını vedâîlerinikavuşmalarını tebessümlerine göz yaşlarını ebediyen yad etse.Ey Muhterem Baba Ocağı kalplerimizde pek derin teessüfler uyandıran senin şefik simanı nerelerde bulacağız?

Arıyoruz arıyoruz hiçbirinden eser yok hepimizin en şaşır ve şen devirlerini yaşayan bahçelerden kırlardan şimdi remirler geçiyor annemizin nineleri çınlayan sakin evleri şimendüferler çiğniyor. Yalnız hepsinden acı bir hatıra kaldı dumanları savrulan bir baca derelere serferû eden söğütler ara sıra ağlayan hülyamızı okşuyor. Hele şehirlerde doğanlara babanın evi nerede diye sorunuz bilmiyorum diyor benim falan sokakta falan numarada doğduğumu söylüyorlar ertesi sene o evden çıkmışız işte mahall-i tevellüdüme daha hayır malumat. Belki o sokağın ismi bugün değişmiş numara silinmiş hatta mahallem büsbütün ortadan kalkmış.

Emin olunuz ki ilk terbiye için hayat-ıinsaniyenin tesisine medârolan ananât-ı maziyeiçin bunun pek ziyade ehemmiyeti vardır. Köy çocukları şehir çocuklarının nispetle krallar gibi çünkü hiç olmazsa doğdukları yerleri biliyorlar efkar-ıecdada tevârüsediyorlar.

Babasının ocağında bağların ormanların rûh-ı âşinâmızdırkisükuneti ne yetişip büyüyen köylü çocukların ne kadar mesut sabah güneşi onu daha uykusunda selamlar.Kuşlar ona ithâf-ı terâne eyler. Çiçekler bütün ömrünü râyihadâr kılareski ağaçlar bir eski dost gibi yorgunluklara sahâbetkâr kollar açarlar.

Evin kapısında grubun nevr-i nevâzişkârıyla ısınan büyükbaba yavrusuna geçen hikayeleri ağır ağır naklederek ona mevcudiyet-i dünyeviyenin adem-i bekâsı hüsnü müstemir olan şeyinyalnız iyilikten ibaret olduğu fikrini verir fazilete Rabt-ı kalbetmenin ulviyetini anlatır. Hafidini metin ve sâbit bir şekle koymaya çalışır.

Haydi haydi hakikate ircâ-ı hayat eyleyelim, insan olalım.Gönlümüzü teessüflerle cesâretsiz lekelerle incitmiyelim. Hayât-ı ameliyeyi piş teemmülümüzealarak onu mümkün mertebetenziye edecek sebepleri ayıralım. Şu kırık kalan yuvalara Şu zayıf aileye devâ-yıebedî bulalım.insanın evine sadakate mecburiyeti hiçbir vakit lâkaydiyemaruz kalamaz. Evsiz aile vatansız millet gibi yaşayamaz eğer pek mübrem ihtiyaçlarbizim takarrur-ı beytiyemize mâni oluyorsa o zaman bari eşyamızı benimseyelim bize birer menkibe-i ecdât okuyanşeyleri kemâl-i ihtimam vehürmetle muhafaza eyleyelim. Her zaman gördüğümüz bir kanapeyeetrafında yükseldiğimiz bir masaya bile dudak bükmeyelim Bunlar ne kadar adi olsalar yine bize çocuklarımız.

Sıhhî çocuk oyunları

Çocukların en ziyâde merak ile sevdikleri oyunlardan biri de nişancılıktır.Yani attıkları bir cismi hedefe tesadüf ettirmektir.Bizde bu maksatla mütedâvil olan bervech-i âtioyunların sûret-i katiyede meni lazımdır.

1- Kaydırakla bikoya atmak

2- Şeftali çekirdeği veya cevizi çukura atmak

3- Ceviz veya zibzibleçivi üzerine dikilen metale atmak

4- Bir daire dahilindeki zibziblerekafa atmak

5- Herhangi bir hedefe taş atmak

Bu oyunların terbiye-iahlâkiyenokta-inazarından mahzurları vardır.

içün birer kıymet-i rûhiyeyi hâizdirler. Büyük babanın kullandığı köhne Bir saat en kıymettar âsâs-ı âiledendir.onu eskicilere götürüp satmak kadar hıyanet olamaz.hayat bizi sarstıkça sarsar piç ve tâbiçinde yuvarladıkça bu Mukaddes yadigarlara istinat-ıhayal etmek kadarteselliyetbahihiçbir şart-ıinşirah tasavvur olunamaz.

Bunlar emvâc-ı derd üzerindeki selâmetpârelere benzer.

Mamâfih bu kadar ehemmiyetine rağmen âileyi teşkil eden de yalnız ev değil.ile ocağınıçerçevelemeyenhiçbirşeyi eksik olmadığı halde ev bomboşkalıyor. Ana baba, çoluk, çocuk hepsi bir tarafa dağılıyor.ile târumâr oluyor. Bazen de ev denecek hiç bir kaydı bulunmayan fakir çadırında çocuklar hâr ve samîmi bir ana döşeği sıcak bir çorba buluyorlar. İşte fikr-i âile işte bütün esâs . Kurtarmak beslemektakviye etmek îcâb eden bu fikirdir. Gök yaşarsa gayr-i münbitarâzide bile çiçeklenir.

Her vakit bizim mesut eden başkalarının saadetine bizi vasıta eden bu fikri harabe-imedeniyet arasından kurtaralım. Ona bir zemin-i eminhazırlayalım. Bir daha tezelzule uğratmayalım işte insaniyetin sarsılmayan temennisi.

Osman Fahri

İNCE FİKİRLER

Kanada reis-i nezârı servilfridlevriye'nin hakîmâne bir sözü:

Taht-ı idâremizde bulunanakvâma karşı bizde bir fikr-i tahakküm yoktur. Vakti ile kendileri ile Muharip bulunduğumuz kimseler muhabbet ve hürmet etmeyi öğrendiğimiz gibi onlara da Kendimize karşı hürmet ve muhabbet etmelerini öğrettik.

ŞİİR

Harbe Karşı

-Vahşetin şiiri-

Hep müellim geçen zamanlardan
Bahseden ey sahâif-i tarih
Seni andıkça var mı ağlamayan
Bugün artık birer birer teşrîh
Edelim her cerîha-i kalbi
O zaferller hayâl olub gitti

Döğülen kan, günah maziyi
Setreden birnikâbafvolsun
Unutulsun ve yalnız ebedi
Bize bir ders-i ictinâb-ı şuun
Verecek inkirâz tehlikesi
Ufk-ı âtiye gösterilmeli
Kanlı eller himâye eylemesin
Fikret ümidi yükselir bunlar
Kendi kuvvetleriyle top senin
Hükmü yok hepsi sonradan anlar
nedir insana hükmeden kuvvet
Size ey gülleler bütün lanet

Açtınız yaralar, nişânesidir
Kalb-i millette sızlayan mâtem

Her topun akseden birer sesidir
Boğacak korkarım ki deyu adem
Gelen âsuvahbî haber nesli
Gitmesin top! sakın sesinileri

Yuvalar târumâr olur mu yazık
Yavru kuşlar düşer mi hiç yuvadan
Anneler titriyor bırak azıcık
Merhamet et ölürse yavru vatan
Her bişeyin bir mezar olursa eğer
Buna isyân eder felâketler
O zaman müfterisakûr ve hasûd
En zayıf en mecalsiz yavru
Kurtarır pençesiyle hak yolunu
Ser adlinde tâc-ı hûn âlûd

Çâre yok ihtirâsa karşı gelir
Yeni bir ihtirâs kim yenilir
O zaman top sükût etmeyecek
O zaman bir hatibharb olacak
Gülleler hakka serferu ederek
Fikr-i târâcigasbedüb yolacak

İşte maksad ve maksadın şekli
Medeniyet önünde söylemeli

F. AYN

İÇTİMAİ

Memleketimizdeki Rumlar nasıl çalışıyor?

Cümlenin taht-ı itirafındadır ki gerek istanbul'da gerek taşralarda Rumların mektebleri hele inâs kısmı bizim mekteblerdenmükemmeldir. Bu acı hakîkati bilmem benimle berâbermeârif-i memleketle meşgûl olan arkadaşlarım itirâf etmek isterler mi? Artık illetin teşhis olunmak zamânı gelmiştir. Bize böyle kendimizi deyuayinesinde gördükçe terakkî etmek şöyle dursun tedennî etmekten kurtulamayacağız.

Rum mekteblerinde terbiye-i fikriyeyeâit derslerin ne halde bulunduğundan bahsetmeyeceğim Çünkü sadedimizinharicindedir.Fakat biz de henüz bir şekl-i terbiyevî iktisâb edemeyenjimnastiklerden bahsedeceğim. Akın zamana kadar İstanbul rumlarının mekteplerinde senelerden beri tesis etmiş jimnastik haneleri ve Beyoğlu'nda Galata'da tatavla'da Arnavutköy'ünde ve daha şair yerlerde jimnastik kulüpleri vardı.Birkaç sene mukaddem Bunlardan bazılarını ziyaret ettim. Usulün fenalığına muallimlerin vukufsuzluğuna rağmen yine hepsinde terbiye-ibedeliye dersine bir mail ve muhabbet ve incizâbgörmüştüm.Hatta geçen sene 2-3 Run mektebine jimnastik imtihanında bulundum Şu bizim birkaç mutahhassıbgencin mahiyetini bilmeyerek yaptıkları Alman jimnastiklerinin hala o mekteplerde tatbik ve takip edilmekte olduğunu kemâl-i esefle görmüş ve kendilerinebu usûlünsekâmetinden bahsetmiştim. Bundan iki ay mukaddem patrikhaneMillet Meclisi azasından Doktor limarakiye bir gün müsâdif oldum. Benim jimnastik ile iştigalimi bildiğinden büyük bir sevinçle gülerek elimi sıktı. Vemonşer bizde jimnastiğiartık ıslaha muvaffakolacağız.Atina'nın en meşhur jimnastik muallimi profesör harisofisi Yunanistan'dan getirttik. 60 Erkek ve 40 genç kız intihâb ettik. Bunlar yarından itibaren yeni usulde kalyoncu kolluğundasilufilulugos da her gün birer saat nazariyât birer saat de ameliyyât olmak üzere jimnastik dersi görecekler içlerinde eski jimnastik hocaları da var ama onlar da bu yeni usulü öğrenmeye mecbur tutulacaklar dedi.

-Bu yeni usul, Yunan usulü mü? diye sordum bu suali sormakta mazur idim. Ekseriya megali idea sâhibi kimseler tuttukları yolunhatâlı olduğunu bilselerde kafalarından dönmek istemezleriyi de olsa başkabir usûlü kabulde taassub gösterirler.

-(gülerek) yok canım nasıl Yunan usûlü İsveç usulü mösyö hrisofisisveçdârü'l-muallimininindeikmâl-i tahsil etmiş ve Yunanistan'da bu usûlü tesise muvaffak olmuş bir

muallimdir. Biz kendisiyle iki ay için yüz lira mukâbilinde kontrat ettik. Sonra bir ay da mekteblerimizde müfettiş sıfatıyla bulunacaktır ki onun için de ayrıca elli lira vereceğiz.

Kendisini tebrik ettim, fazla birşey söylemedenayrıldım. Oradan iki ay geçti dün bize eski jimnastik hocalarından fakat munassıf ve hakîkati teslim eden hocalardan mösyö istangalisin oğlu geldi. Bana iki aydan beri İsveç usûlünü mösyö hrisofisten öğrendiklerini kendisiyle berâber altmış Rum mualliminin geceli gündüzlü çalışmakta olduklarını nakl etti ve bir haftaya kadar deslere nihâyet verileceğinden gidüb bir gün görmekliğir icâ etti. Kendisine teşekkür ettim. Bir onları bir de kendimizi düşündüm.

S.s

Mihânigiyet-i Hareket

Kolların hareket-i mebadesininsûret-i icrâsı üç devre inkisâm eder:

1- Kolun 45 derecelik bir zaviye teşkil edinceye kadar tebâudu'dür ki uzliyedâliye ve fevka'ş-şevkeyinin bütün aksâmının takallüsü sâyesinde tahassül eder.

Fakat mesennie-i kebîreamud-ı fakriyi aşağı doğru çekerek hâffe-i şevkiyeyi göğse koyan muntabık kılarak gerek onun gerek amud-ı fakrinintevâzününütesis eder. Halbuki adele-i merbia'nınkısm-ı ulviyesiketfinzâviye-i ulviyesini tevlit eyler.

Bir hareket-i anîfeesnâsındaazm-i ketfîtesbit eden avâmil şunlardır: Adalât-ı merbia, merbia-i muayniye, ve zâviyûye..tesîrâtı

3- Kolun hareket-i terfiiyye-i amûdiyesi'dir ki adele-i dâliyeninkısm-ı mütevassıtıkolu ancak bir vaziyet-i ufkiyeye kaldırabilir. Ondan fazlasına muktedir olamaz. Orada bir nokta-i mânia vardır. Ohrim (omuz ucu) azd kemiğinin başı ile karşı karşıya gelirler. Bu zaman ısrâr-ı meşûm bir neticenin husûlünü davetten başka birşeye yaramaz. Kol bir kıta-i ecnebiye gibi sallanır, kalır. Aşağı taraftan çıkar.Adele-i dâliyeninkısm-ı mütevassıtınadele-i fevka'ş-şevkiye ile berâber fiil ve hizmeti kolu ketfetesbît etmektir.

O vakit mesenne-i kebîrenin taht-ı tesirinde kolun ve azm-i ketfin cümle-i salebesi aşağı yukarı hareket eder. Bir hareket-i mütenâvibe-i sâide ve sâkıtaicrâ eyler. Ve mufassalın cevf-i inâbiyesini âliye çevirerek kolu vaziyet-i amûdiyeyegetirerek90 derecelik bir hareket -i zâviyûye husûle getirir. Bu hareket tıpkı bir çıngırak manevelasının hareketine benzer. Hemen hemen kürek kemiğinin zâviye-i dâhiliyesiile muntabıkmütesâdif bir merkez etrâfında vukua gelir. Şekil 5 kolun hareket-i

terfiiyesiesnâsında kolun ve kürek kemiğinin inip çıkıcı hareketi. He he hattıhatt-ı efki ve ve hattı hatt-ı şâkülüdür.

Terkov yani köprücük kemiği bu hareketi takib eder ve ohrimi omuz başınınihâyet kasabanınbir bad-i sâbitindebulundurur. Bu sâyede kendisi inkibâzamatûfolantazyîkâtadûçâr olur. Ve kezâ kolları ilezor âver hareket yapanlarda fransızcas harfi şeklindekıvrılmış bir inhinâ arz eder.

Şekil 6 ve 7 kolların hareket-i terfiiye-iefkiye ve cânibiyesidir. 6.şekilde: duruş hazır ol duruşudur. Bade kumanda ile fakat jimnastikte pek mühim olan esas vaziyeti tebdil edilmeksizin kollar yan taraflara açılır bunda da her iki kolun aynı sath-ı müstevîüzerinde bulunmasına ve gerginliğine dikkat şarttır. Bunda el içleri zemine müteveccihtir (7. şekilde)ya hazır ol duruşundan sonra sayı ile yahut evvelki vaziyetten bu vaziyete geçilir yine kolların aralarında mesafenin daima müsavi olmasına bilhassa boyun kısmına fazla dikkat at olunur başına çenenin göğse takarrubu ileaşağı ve öntarafa düşük ne de kafa arka tarafa fazla sarkıttır baş hareketlerinde ve 11 12 şekillerde bunu gösterdik iyi ve fena bükülmeler ziyade ehemmiyeti haizdirler kolun ön tarafa hareket-i mübadesio derece tahallüfeder ki 1. ve 2. zamanlar adele-i dâliyeninkısm-ı kadâmiyesiyleitmâm ve icrâ edilir.

Üçüncü zamanda yani ketfin hareket-i mütenâvibe-i sâideve sâkıtasıesnasında tekallüs fiili adele-i dâliyeninmütevassıt kısmına kadar intişâr eder. Böylece kolu ve ketfi aynı sâha-i müsteviyeye kadar îsâl eyler.

Şekil 8 kolların tarafa hareket-i terfiiye-i efkiyesi şekil 9 el içleri ön tarafa müteveccihiolmak üzere kolların hareket-i terfiiyesidir.

Kolun arka tarafa hareket-i mebadesi az vüsatlidir.

Ancak 40 derecelik bir zâviyeye kadar kâbiliyeti vardır.

Onu tecâvüz edemez. Yani 45 derecenin fevkinde bir hareket-i mebade vaziyet-i teşrîhiye nazar-ı dikkate alınınca kâbil-i isâf olamaz. Bunda hareket-i re’s-i azadın ohrim ile tesâdüfî ve nitve-i garâbı ile tahdît olunur. Evvelkisi yukarıdan ikincisi aşağıdantesir eder. İşte 10. şekil kolların arkaya hareket-i mebadesi o kâbiliyeti gösterir. Ketf artık hareket-i mütenâvibe-i sâkıta ve sâideicrâ edemez. Bu hareketi husûle getiren adele-i dâliyeninkısm-ı halfiyesi kolun ve sudurdaninfikâ ki hizmet eden ketfinzâviye-i süfliyesiyle bir tebâuduntahsilidir. Bu ciheti daha kolay anlamak ve anlatmak mümkündür. Fakat onun için az çok teşrîhmalumâtınamâlik olmak omuz mafsalının

teşekkül-i vazifiyesini bilmek onu tahlil ve tetkik ederek itâ-yı hükmeylemekîcâb eder kibu da hiç teşrîh bilmeyenler için hemen böyle bir kaç satır ile kâbil değildir. Binâen bu kadarla iktifâzarûri oluyor.

Bilhassa ters asılma vaziyetinde hareket-i mebade 90 dereceyi tecâvüz edebilir. Yani tabii olan söylediğimiz 45 lik hareket-i mebadenin iki mislinden fazla olur. Işte şekil 11 halkalar ile bir vaziyet-i intikâsiyede azadın hareket-i mebade-i müferritası yani gayr-i tabiiyesi görülmektedir.

Bütün nikât-ı nazarca mayûb olan mazarrattan kurtulamayan bu vaziyette kollar şekl-i mütevâziyelerinimuhafaza ederler. Vezn-i beden tamamıyla öyle bir tesir icrâ eder ki sanki omuz yerinden kopacaktır. Aynı mühim ve nazikbir menavelanınbir kolunun nihâyetine benzer ve bu hamûle-i müferrita ve fevka'l-âde omuz mafsalının adalât ve râbıtası vâsıtasıylatamâmen yükletilmiştir. Bu mübâlağakârvüsatin mahzurlarını daha ziyâdemünâsib olmak üzere ileride sayacağız. Mamafîh şimdiden kaviyyen nazar-ı dikkati celbetmekten kendimizi alamayız.

Kolun hareket-i mukarribesi vücûdun evin ve arka taraflarıyla kâbil-i icrâdır. Her iki halde fazla olarak mahdût ve münhasır olan hareket koluncüz 'ilemüsâdifesiyle temdît olunmuştur. Ön tarafta göğüs etleri arka tarafta bunlardan daha ziyâdesâhib-i galebe olan büyük sırtetleri(kebîreler) burada iş görenlerdir. Mesela iki numerodaki 6. şekil kolların hareket-i mukarribesidir. Ve adelelerinvazîfelerişekilden pek kolay anlaşılıyor.

Kolun hareket-i mahûriyesi tahmînen 180 dereceliktir.

Bunda mühim bir keyfiyet vardır. Kolun hareket-i mahûriyesini elin ve sâidin (elden dirseğekadar olan kısım) hareketleriylekarıştırmamalıdır. Kolu tedvir eden adeleler kolun hareket-i tenziliyesindeazamî tesire hareket-i terfiiyesindeasgarî tesire mâliktirler. Sadriye ve zahariye-i kebîrelerinve terleri (etlerin kemiklere yapıştıkları sinir gibi mâvi...aksâma ve ter denir) hareket-i mahûriye esnâsında kemiklerin üzerine dolaşır. Yine ikinci nüshadaki dördüncü şekle mürâcaat ediniz. Bu kolların içeriden dışarıya hareket-i mahûriyesiniirâe eder. Bu nüshamızdaki 16 şekil yine kolların fakat dışarıdan içeriye hareket-i mahûriyesidir. Her ikisinde de kollar hareket-i terfiiye-i efkiye vaziyetindebulunurlar.

Kolların hareket-i mahrûtiyesiumûmiyetle fenâ anlaşılmakta ve bundan dolayı da yanlış yapılmaktadır. Eğer kolun müsâitve mütehammil olduğu tam vüsatle hareket

icrâ olunursakol ile yalnız birmüstevî dâhilinde bir dâire çizmek adem-i imkânına yakînen ve pek kolayca kanaat ve itmînântam hâsıl olur.

Hareket, imtidât. Kolun ön tarafa hareket-i terfiiyesiyle başlayarak vaziyet-i amûdiyedetevakkuf edilecek ve artık kudâmiye-ihalefi müstevî dâhilinde kolu aşağı indirmek gayr-ı kâbil olacaktır. Hareket-i tenziliye omuzların kendine amud olan sathı dâhilinde kuvvetlice bir sûrette vukua gelecektir. Bu tarifâtı tahlilve tasrîh etmek için âtîdeki şekillere dikkat edelim.

13. şekil bir hareket-i mahrûtiyede kolun mütevâli ve müteâkib vaziyetlerinigösteriyor. 14. şekilde kolun hareket-i mahrûtiyesininkudâmiye-i halefi bir müstevî dâhilinde mevzû iki kavsdâiredetahlîl ve tefrik hareketi muhtevîdir. 1, 2, 3 numerolar bu kavsdâireler; 3, 4, 5 numerolar bir sath-ı müsterızdır. O hattı kolun resmettiği mahrûtunmahûrunun istikâmetidir. Dördüncü şekle dikkat olunursa bir kısalık görülür. Bu elin mahrûti seri bir hareketle çizmesiylemütehassıldır. İmdi hareket-i mahrûtiyesatvehmüstatile dâhilinde iki nısfdâireden mürekkebdir. Az vâsi hareketlerdekol kudâmiye-i halefi ve münharif yani müstearrız iki sath ile tahmînen 45 dereceye müteveccih mahurlara mâlikmahrûtlar resmedebilir.

Kolun harekât-ı mebadesi zahmetli ve o kadarda elimdir. Zira adele-i dâliyenin azanın hemen bütün basitleri gibi azm-i müteharrike amud elyafı hiç yoktur. Kendi menavela kolu taraf-ı ulvînin yani kolların mecmû-u tavlinenisbeten çok ziyâde kısadır. Buna binâendirki çocuklara ve zayıf kimselere ellerine halter vererek kâideyemuvâfık usûlemutâbık olarak gergin kolların harekât-ı efkiyesini yaptırmak menfaat değil zarûri kitlesiyle davet olur. Çünki pek müşkil olanbu idmanın fâidesi onlar içinhiçtir. Çekecekleri zahmet ve acı yanlarına kar kalır.

Doktor İhsan

Bu makaleye âit şekillerin klişeleri vaktiyle yetişmediği cihetle bunları gelecek nüshaya ayrıca bir sahife hâlinde ilaveten derc edeceğimizi beyan ederiz.

MEKTEB EL İŞLERİ

El işlerinin kıymet-i terbiyeyi artık bizde de takdir edilmiş olduğundan bu hususta fazla bir şey söylemeye lüzum görmeyeceğiz. Dârü'l-mualliminin programına bu derste girmiştir ancak bizde henüz pek yeni olan bu usul-i tedrisintatbikine bir rehber adeta bir ders kitabı olmak üzere arangozluk daha doğrusu alelumun tahta el işleri hakkında İsveç muallimlerinden evarudne 'nin telif-i kıymettârı olan eseri bu nüshadan İtibaren parça parça derc etmeyebaşlıyoruz. Karîlerimizdenbilhassa vazife-italim ile meşgul olan mütâlialarımız dannâil olacağımız ufak bir hüsn-ü telakkîve takdir şimdilik bizim için bir mükafat-ı kâfiyedir.İmkanın müsadesi nispetinde tatbik eylediğini degörürsek tabii sayininnetîce-i(dipnot 1 El işlerine isveçliler "slojd" namı veriyorlar.) Bu kelimeye mukabil eskiden beri bizde mütedâvil olanev işleri terkibini istimalde muzattar kalıyoruz. Halbuki bunun envâı olan Tahta demir kağıt gibi işlerden bahsetmek isteyince tahta el işleri demir el işleri gibi tertipler kullanmaya mecburiyet var aynı zamanda Demir tahta kelimelerinin iş hemi yoksa "el" hemiait olduğunu da Ilk nazarda anlaşılmıyor Zira iltibâs hâsıl oluyor.İngilizler "Slojd" şekl-i imlâsıyla bu kelimeyikabul etmişler. Fransızcaya ve Almancaya da geçmiş Türkçemizde buna ek bir kelimeden ibaret ve tam bir mukabil olmak Kabil değilse lisanımızda pek de az olmayan ecnebi kelimeleri arasında bir de İsveççe bulunmasında mahsur tasavvur edilmezse bu kelimeyi Aynen kabul etmeliyiz.

Mesûdesine nâil olan her say gibi bizde müftehar oluruz.

Bugün tekmîl-i Avrupa'da el işleri hususi bir ders olarak programlara ithal edilmiş ve her yerde bulunan pek çok umulmaz derecede istifadeler hasıl olmuştur Fakat bu usul-i tedrisinadeta vatanı veya hiç olmazsa müsakkatresi denebilecekbir yer varsa o da şüphesiz İsveç'tir.bugün el işleri için yegane büyük dârü'l-muallimînşimâlin bu küçük büyük milletinin memleketinde nees şehrindebulunuyor.

Bu dârü'l-muallimîndenmâadâAyrıca birçok el işi mektepleri de vardır. Mehızımız işte bunlardan biri olan göteburgel işleri mektebi müdiresievarudene'nin eser-i telifidir.

Bizce mechûlhayatlar da el işleri hakkındaki mütealiatı buraya aynen derc ediyoruz.

Silvid yazılışta bir hecâdan ibaret olan bu kelimenin ihtiva ettiği mana pek vasidir. Buna Fransızca en muvafık tabirle travailmanuldomestiquediyeceğiz.

Çümkülevâzım-ı beytiyeyeâit en ince bir tenteneden en kaba bir marangoz işine kadar el ile imal edilen bir cümle eşya silvid'e dahildir. İşte bizim çocuklarımıza her şeyden evvel öğretmeye çalıştığımız budur ilk defa olarak iskandinavya'da pestaluci'ninbu prenslerin tefsir ve tatbik eden ilm-i terbiye-i etfâl-ı mütehassıs şehri Finlandiyalı Uno Stygneus'dur. Sonra çocuk bahçeleri müesses hekimi Froebelkin dergartenlerde aynı prensipleri destur ittihaz etmiştir. Hülasa şunu diyebilirim ki bi'l-farz silvidin bir şubesiolan marangozluk dersinde adi bir dolabın imalinden çocukların fikren ve bedenen birçok istifadeleri olur bir odunu tahta haline getirmek için biçmek tesviye için rendelemek lamba ve zıvana açmak bütün bu teferruat-ısanatın mükemmel âlât ve edevât ileevvela bileceğini ve kör aletle iş görmek mümkün olmadığını çocuk bi'l-amel anlar ve bir de iş elin âyinesidir. Tabii dikkat ve itina edilirse vücuda getirilen eserde o nispette mükemmel olur hele demircilik dersinde erkek çocukların bedenen ettikleri istifade bertaraf,ateşte nar gibi kızarmış demiş Örs üzerinde çekici vurdukları zaman ilk aldıkları ders ahlakı demir sıcak iken dövülür. Kavl-i hikmetidir.

Hiç şüphe edilemez ki bir küçük çocuk dahi bir büyük adam gibi kendi haliyle mütenasip bir takım harekât-ıbedeniyeye muhtaçtır mütemadiyen sınıfta oturmak büyükler hakkında ne kadar fena ise küçükler için de o kadar mazardır. Yalnız ve münhasıran iştigâlât-ı zihniyedebulunmak büyük küçük herkes için mahzurdan salim değildir.

İsveç mekteplerinde 12 seneden beri tahta el işleri tatbik ediliyor bu usul daima çocukların merakını arzusunu artırıyor ve kemal-i cesaretle iddia edebiliriz ki çocuğun muhtelif nikât-ınazardan neşv ü nemâsınaher cihetle yardım ediyor.

İbtidâi el işleri (isveççesmasloejd) namı verilen tatbikat-ı ibtidâiyekinder gartenin son senesinden yani 5 yaşından başlar ve ibtidâi mektepte ders-i sâire ile münâvebeten çocuk asıl el işlerine başlayabilecek bir sene 9 yaşına gelinceye kadar devam eder.

El işleri çocuğun kuvvâ-yıtabiiyesini tezyideher türlü faaliyet-i bedeniyedenziyade yardım eder.ev işlerinde oturmak mümkün olmadığından çocuk daima ayakta durur ve işin muktezasına göre Mütemadiyen tebdili vaziyet eder. El işlerinde çocuk Yalnız ayrı ayrı hazır kesilmiş ince çubukları birleştirip muayyen bazı şekiller elde etmez alel Eksen bütün parçalarını kendi Keser düzletir yan yana kor ve çiviler. Matlub olan eseri kendi sayı ve gayretiylevücuda getirir.İsveç

ibtidâimekteplerinde başlıca 20 model istimal edilir bunların bir kısmı eşkal-ihendesiyediğerleri ilm-i eşyâyaait eşkaldir. Başkaca çocukların kendi fikir icatlarına göre şekiller yapmaları da serbest bırakılmıştır.

İbtidâi el işleri ile resim hesap ve ilim eşyâ dersleri arasındaki revâbıtsûret-i husûsiyedeizah edilmeye layıktır.

İnce çocukları muhtelif vaziyetleri koymakla çocuk bir kere alfabeyi erkâmı hatta cemii tarhı tabii ve kolayca kendi kendine öğrenir. Mecmû, erksinâm, vaziyet, cihet, sıra… Gibi mefhumları anlar gördüğü bir şeklin manasına medlûlünedikkat etmeye alışır Frobel'indeneyi gibi bu incecik çubuklar hüsn-ü istimalleriniilenler için hakiki birer sihirbaz değneğidir. Frobel gibi biz de modelleri iki kısma ayırıyoruz.

SIHHÎ ÇOCUK OYUNLARI

Çocukları tahmin-i mesâfeyealıştıran fikren ve bedenen istifadelerine hadim olan sıhhi oyunlardan kindergartenler de ve mekâtib-i ibtidâiyedeşâkirdânamüsâideolunan oyunların 6 tanesini isimleri ve resimleri ile irâe eyliyoruz.Bunların Beyoğlu mağazalarından tedariki mümkündür. Bu oyuncaklar ekseriya bir kutu dahiline mevzudurki orada oyunun tarifâtınımişar bir de kağıt vardır.

1 Shipquoit 2 çenber çubuk 3 deyâbolu 4 arslan ağzı 5 kiğaleşpil 6 sipkavit

ilm-i eşkâli (erkrenntnissformen) hayât-ı eşkâli (lebensformen).

İlm-i eşkâli bazen çubuklarla bazen resm-i hattı ile yapılmış modellerleirâe olunur. Hendese eşkâlibuna misaldir. Hayât-ı eşkâli yalnız uzviyâtaâit şekiller değil hayâta taalluku râbıtası olanbütün eşyânın eşkâlidir. Meselâ bir adam bir ev bir kundura.

Modellerin intihâbına gelince bu hususta mösyö salomonun el işleri ve terbiyedeki hizmeti om slojdensasomuppfostringsmedel nâmındakieserinde münderc on kâideyeriâyet ettik. Bu kaidelerin ikincisi diyor ki: yapılan eşyanın bir kıymet-i ameliyesiolmalıdır.Yani bir şeye yarayabilmelidir.Modellerimiz arasında bir hayli oyuncaklar var şu kadar söyleyelim ki biz oyuncakların küçük çocuklar için faide ameliyatı olduğuna kâniiz.

Bazı terbiye şinaslar şekillerin oyuncak olmasına itiraz ediyorlar diğer bir takımı da Bilakis böyle olmasını takdir ve tahsin ediyor.

Yine bazı terbiye mütehassısları eşkâl-i hendesiye yerine diğer resm-imodellerinin istimâline muhalefet ediyorlar. Fakat biz çocukların mesela modele göre bir çoban veya bir at şekli yapmak için ne kadar merakla çalıştıklarını gördüğümüz cihetle böyle modellerin dersten çıkarılmasını doğru bulmuyoruz. Biz sebatı En mühim fezâilden biriatlettiğimiz için herhangi model bu fazileti temenniye ve takviye ederse biz onu en iyi addediyor ve en başa koyuyoruz.

Kitabımıza birçok modeller derc edilmiştir. Bu kesret kısmen muallimlerin bunların arasındanistediklerini ayırmaları ve kısmen debunların kitapta bulunmayan diğer eşkâle âitmodellerin sûret-i tertib ve imâlinedâirbir fikir verebilmeleri maksadına mübtenîdir. Gelecek nüshadan itibaren el işlerine ait resimleri sırasıyla derc ederek o resimler hakkındaki tarifatı izaha başlayacağız.

BENİM USÛLÜM

Birçok kimseler sıhhatlerinin muhtell olmasından yine kendileri mesuldür. Çünkü öteden beri bilerek bilmeyerek nefeslerine karşı cinayet derecesinde kabahatler irtikâbetmişlerdir. Bu seyyiât saymakla bitmez. Güneşten sudan istifade etmesini bilmezler dişlerine midelerine bakmazlar adalelerinin Gıda-yı yevmiyelerini vermezler kapalı odalarda mütefessih bir havateneffüs ederler. Elh. sıhhatine itina etme ya kimseler cenab-ı Hakk'a karşı da bir günah irtikâbeylemiş olurlar ki er geç cezâ-yıamellerini çekerler. Vücudun müsâmâtıüzerinde hasıl olan tersebâtıher gün temizlemek her türlüavâmil-i müessereyekarşı vücudun mukavemetini artırmak lazımdır. Hıfz-ı sıhhate adem-i riâyetyüzünden bazı memurîn-i devletinhasta olup dabir müddet esirfirâş olarak deruhde eyledikleri vezâifde tekâsül göstermeleriaffolunmaz bir kabahattir. Geçenlerde Danimarka gazetelerinden birinde garip bir vaka münderc idi. Oğlunun veremden vefatı münasebetiyle bir amele bulunduğu şehirde veremlilerin tedavisine mahsus sanatoryum bulunmamasından dolayı Sıhhiye nazırınıoğlunun katili olmak üzere itham ediyordu.Şüphesiz ki bu peder böyle düşünmekte bir dereceye kadar haklıydı. Ancak bu iddiasının tamamı ile muhakkakolması için hükümetin bir salahiyet-i vâsıa ile memlekette her türlü sû-i istimâlâtımenamuktedir olması lazımdır.Yoksa beliyye-i işret ve ahlaksızlık yüzünden dûçâr-ı mücâzât-ı ileyholanların mesuliyeti hükümete değil müsebbitleri olan eşhasa aittir. Medeniyet kisvesi altında hıfz-ı sıhhate karşı her gün irtikâb etmekte olduğumuz cinayâtı nasıl inkar edebiliriz. Makâm-ı

müdâfiadakavâid-i sıhhiyeye riâyet etmeyerekâfiyetle muammer olan birkaç misalgösteriyorlar.Belki o adamlar kuvveti pederlerinden tevârüs etmişlerdir. Fakat emin olmalıdır ki bu verâsethasta tabii olan zenginlerin yeri gömdükleri hazinelere benzer ki tenmiye edilmediğinden ekseriyâşahıslarla birlikte münadem olur.

Hakikate karşı göz yummayalım vücutlarımıza arız olan sanat ve marazın müsebbibi kendimiz veya boynumuz olduğunu bilelim: Mütevekkilâne boyun bugün onu hüdâya isnat etmeyelim ve mümkün olduğu kadar bir an evvel hastalık boyunduruğunu üzerimizden silkip atalım öyle bir gayret gösterelim ki bilahere evlatlarımız nehâfet-ive deniyelerinden dolayı bizi muâhıza etmesinler. O halde ne yapalım? Yapılacak şey pek kolaydır taze havayı bırak suyu sevelim Ziya-yı şemsten müstefid olalım, vücudumuzun bi'l-cümle uzviyetiniher gün biraz işletelim. Atâletbirhal-i gayr-ı tabiidir. İnsanın vaktinden evvel vücuttan düşürür ve ihtiyarlatır. Hayat hareketle kaimdir. Ömr-ü tabiinin müntehâsına insanı zinde ve afiyetli yaşatan ancak harekettir.

Ekseriya Vuku bulan rahatsızlıklarımıza nasıl kendimiz sebep olursak sıhhat ve selamet-ibedeniyemizde istersek kendimiz temin edebiliriz.

Tâsid der ki: 30 yaşına vasıl olan adam eğer abdal değilse kendi vücudunun hekimidir. Bu hekim kelimesinin yerine hıfz-ı sıhhat ve mütehassıs tabirini kullanalım insan kendi vücudunu tedavi edemezse de hasta olmamak için kavâid-i hıfz-ı sıhhate riayeti isterse pek güzel bilebilir.

Benim usulüm ne pek çok vakit ziyâına ne de ihtiyar-ı masraf edübâlât ve edevâttedârikinelüzum göstermez. Biraz Hüsnü Niyet biraz Sebat kâfidi.

Yalnız yapacağımız şeyler tarif etmeden evvel size biraz kendimden bahsedeyim. Babam öyle pek cüsseli ve afiyetli bir şey değildi.Hatta bilakis ufak tefek hastalıkları vardı ben 2 yaşında iken az kaldı basurdan ölüyordum. Hengâm-ı tıfıliyetimde her türlü çocuk hastalıklarına maruz oldum. Mektep hayatımda da senede 2-3 defa en küçük bir soğuk algınlığından yatmaya mecbur olurdum bunları söylemekten maksadım afiyetim bana tevârüs suretiyle intikal etmediği gibi öyle büyük bir ihtimal ve dikkatle de büyümedim. 1874 senesinde daha 8-10 yaşında iken fizyoloji ve hıfz-ı sıhhate dâir çocuklara mahsûs kitapları okumağa başladım. Büyüdükçe terbiye-i bedeniyeye meyl ve merâkım tezâyid etti. 1881'de on altı yaşında iken Avusturya'da ısporların müessisi viktorsilipereri'nin eserlerini okuduktan sonra Danimarka'da

gördüğüm usullerle vücudumu kuvvetlendiriyordum. Bir taraftan da ısporlardaki maharetimi tezyide çalıştım.

Adelâtımı büyütmek için evvela pek usul tahtında olmayarak atılanın tavsiye ettiği gülle talimlerini yaptım. Bir müddette makaralı iplerin ucuna merbûtsekaletleri ve sonra…makaralı ipler yerine istimâl ettiği lastikleri kullandım. Bu âlât ve edevâtına dalâtım üzerine olan tesirini inkâr edemem. Yalnız ipler bir müddet sonra aşınıyor lastikler gevşiyor veya kopuyordu Bir de levhalardaki Harekatı tamamı ile yapmak için lâ ekal bir saat uğraşmaklazım idi kiher gün bir saati bu suretle zayi etmek bana çok geliyordu.

Sanduvin hafif gülle talimlerine gelince fi'l-hakîkabu hafif sekaletler atılan usûlünen isbetle daha makul idi ise de her gün aynıharekâtı tekrar etmekten bana bir can sıkıntısı ârız oluyordu. Ve bütün bu harekâtın azâ-yı dâhiliyem üzerine ciddi bir tesiri olmayordu.

1903Senesinde muallim sanduvinlondra'daintişâr eden Physicaldevelopementnâmındaki risâlesinde tarif ve tavsif ettiği evzâ-ı muhtelife sâyesinde gayet metin bazular ve iri adalât hâsıl etmek mümkün olduğunu söylüyor ve misal zîhayat olan kendi vücûdunu teşhir ediyorlardı. Fakat kuvvâ-yıhayâtiyebazulardanibâret değildir. Ben çok kimseler tanırım ki kolları demir gibi sert ve sağlam olduğu halde kanları bozuk mide ve ciğerleri hastadır.

Vücûdunaksâm-ı sâiresinenispetle göze çarpan bir uzvun böyle fart-ı tenemmüvünden Kalbin ciğerlerin fiil-i hazmınmükemmel,cildin renkli olmasının daha çok ehemmiyeti vardır.Halbuki sanduvinDaha çok ehemmiyeti vardır. Adalâtıntemenniyesi1. derecede haiz-i ehemmiyet olubbi'l-cümle uzviyetin Ahenk ve zarafeti ise derece-i sâniyedekalıyordu. Sanduvineserinde ve neşrettiği levhada nazar-ı dikkate çarpan müdevvirsırtlar ve makûs bacaklar idâmı müeyyittir.

Ben Londra'da bu kadar şöhrete ve bu yüzden mühim bir servete malik olan sanduvinvücudunu hiç beğenmem sanduvinadalâtıkendi boyuna nispeten pek fazladır. O kadar iri ve mütekallis adalâtta biatiyle işlekliğini kaybeder benim hayretle takdir ettiğim şey sanduvinzekasıdır ki ale'l-âdebir sanatkar professionelolduğu halde anglosakson kavmine kendisini terbiye-ibedeniye aleminin bir dahiye-i kemalatı gibi tanıtmasıdır. Sanduvinlondra'da intişâr eden bir jimnastik risalesinde benim aleyhimde bir tenkit yürüterek adalât-i batniyemin fazla… bir kusur olarak göstermiştir ben bu

hususta makam-ı müdâfaadaderim ki nevâhiye-i batniyeminşekl-i hâzırını yunan-ı kadiminheykellerine benzetmek için ihtimalle nemalandırdım hem atletizm spor ve jimnastik başka başka şeylerdir.

Mâhiyet-ifeniyesi düşünülmeksizin ale'l-âde yapılan her türlü hareketlere atletizm ve bir mükafat mukabilinde veya iddialı bir eğlence tarzında yapılan idmanlara spor cisim ile ruhun tekamülüne sıhhatin idaresine çeviklik cesaret ve itidal gibi hasâil-i maneviyenininkişafına Medar olan usul-iterbiyeden jimnastiktir.ve benim noktayı nazarıma göre her hareket tarz-ı tatbikinenazaranbazen spor bazen jimnastik telakki edilir bunu bir takım misallerle izah edelim. Adelât-ı zaheriyye ve batniyeninneşv ü nemâsımaksadıyla usulü vecihle mukannen bir zamandaer gün kürek çekmekle İdman etmeye jimnastik bütün kuvvâ-yıbedeniyesinisarf edip bir kayık yarışına iştirak etmeye spor; bacak mefâsıl ve otarinin işlekliğini temin içinsıçrama sehpası üzerinde her gün kavâid-i mahsûsasınatevfîkan atlamalaradevam etmeye jimnastik ve bir iddia-yıteveffuklapek yüksek mahalleler atlamaya savuşmaya spor, bir jimnastik muallimi talebelerinden bir kısmının herhangi şubede idmanlarını artırmak için daima o suretle çalıştırıp o Harekatı mükemmel bir hale getirmesine spor ve heyet-iumumiyesinin tekemmülât-ıcismaniyeleriyleuğraşmasınajimnastik denir.

Çocukların ihtiyacât-ı bedeniyelerininazar itibare alarak zayıf olan aksâm-ı bedeniyelerinintakviyesine medar olacak surette tatbik edilen harekat ise terbiyevîimnastiklerdir. Yalnız bu ihtiyacın Nebi ve derecesini tayin edecek muallimlerin ilim ve fen erbabı olmaları elzemdir çünkü bilfarz amud-ı fakriyesinde Esasen bir inhiraf-ı kudâmı görünen bir çocuğa vücudu geriye bük hareketini haddizatında Makul bir hareket olmakla beraber yaptırmak o çocuğun malûliytineebep olmak demektir. İşte bunun içindir ki mekteplerde müctemianyaptırılan jimnastiklerin faydası pek umumi bir tarzadır. Çünkü her talebe ile ayrı ayrı uğraşmaya imkan yoktur.

Ben bu muhtelif mesâil-i hayâtiyeyi 30 sene tetkik ve tetep bu ile tecrübe ile uğraştım ve neticede şuna kanaat ettim ki insanlar bugün takip etmekte oldukları gelişi güzel Usul ile gâye-itekamül-i bedeniyedenuzaklaşıyorlar.Bunun başlıca sebebi cild ve aksâm-ı batniyelerinelüzumu kadar ehemmiyet vermedikleridir. İşte bu noksanın telafisi için benim usulümü dünyanın her tarafına neşr ve tamime çalışıyorum. Mâ badi var

Profesör Müller

MUHAREBEDEN ALINAN DERSLER

İstilâ

Fransa Akademisi azasından Lüdovikhelevi 70-71 muharebesinde Fransa'nın esbâb-ı mağlûbiyetini ve esnâ-yımuhârebedecereyan eden ahval ve vakâyii cem ve telfik ileistila namı altında bir eser-i kıymettârvücuda getirmiştir.Birçokvesâik-i mühimme-i tarihiyeyive ibret alacak pek mühim dersleri ihtiva eden bu eser-i mutenâyıhanedanı saltanata mensup bir Şehzade bana tevdi ederken Aynen şu sözleri söyledi insanlar için her felaketten bir ders almak gerektir Fransa'nın insal-i âtiyesiiçin pek hakîmâne ve vâkıfâneyazılmış olan bu eserde Bizim için de hisse alacak şeyler vardır sanırım lisanınıza tercüme etmenizi tavsiye ederim Ümit ederim ki evlat-ıvatana iyi bir yadigar olur.

Gelecek nüshadan itibaren bir kitab-ı harbden ziyade bir mecmua-i nefîse-i ahlâkiyeolan bu eseri risalemize tefrika edeceğimizi kârilerimize tebşir ederiz.

S.

Matbaa-i ebu’z-ziya / Müdür-i mesul: Selim Sırrı

NUMARA 6 Birinci sene Cumartesi, 15 Teşrin-i evvel, 1327

Sâhib-i imtiyaz ve müdür

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyet için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik 30,altı aylık 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memalik-i Ecnebiye'ye

(Posta ücretiyle beraber) seneliği 8 franktır.

Talebeye idareden alınmak şartıyla seneliği 20 kuruştur.

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idâre memuru Avni Bey nâmına mürâcaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden gönderilmelidir. Pul kabul edilmez.

Gençlerin terbiye-i Fikriye ve bedeniyesine hadim on beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

TERBİYE VE TEDRÎSAT

Bir çocuk ecdadından mevrûs-ı kâbiliyât-ı muhtelifeyi hamil olarak dünyaya geldiği dakikadan itibaren hayat-ı uzviye fikriye ve ahlâkiyesi üzerinde icrâ-yı onun tesir eden her şeyi bu çocuğun terbiye-i umumiyesi üstünde de bir müessir amildir ve bu amilerin tesiri 1 derece-i ehemmiyette olanların bir tanesini her manasıyla muhit teşkil ediyor çocukların doğdukları günden bede ileen ziyade maruz-ıtesiratı oldukları muhitler içinde de aileden sonra mektebi hiç şüphe yok ki en büyük ehemmiyetli zikredebiliriz. Filhakika ilmi terbiyenin zamanımıza gördüğü telakkiye nazaran mektepler etfalin beden fikir ve ahlaklarından ayrı ayrı mesul olan birer dârü't-terbiyedirler. Çünkü çocukların terbiye-iFikriye ve ahlaki yeri üzerinde bulundukları mektebin muhtelif nikât-ı nazardan tesiratı vardır. Bu hususta mektebin binasından tutunuz da mualliminin müstahdimi'nin giyinişleri konuşuşları Hatta en ufak teferruat-ı umur ble ayrı ayrı haizi ehemmiyet oldu mesail-iterbiye ile biraz iştigal edenler için bedîhiyyâtsırasına girmiş hakikatlerdendir. Binâen aleyh bir mektebin oraya müdavim Etfal üzerinde gerek müdürün ve gerek gayrı müdürün bir surette su-i tesir husule getirecek her şeyden tevakkî ve bilakis müessirat-ı nâfiayı daher suretle tezyid eylemesi bir vazife-iEsasiye teşkil eder. Fakat biraz düşünülürse hemen görülecektir ki çocukların terbiye-ifikriye ve ahlakisine hizmet için mektebin elindeki en büyük vasıta tedrisattır. O halde bu tedrisatın bizim mekteplerimizdeki tarz-ıicrasını tetkik bu hususstaki emrâzımızıteşhis ve tayin ile bunlara elimizdeki vesâitin verdiği imkan dairesinde çareler aramazsak terbiye ve mealif mesele-i mühimmesinin en esaslı cihetlerinden birini nazari dikkate almamış olacağız ve vaki olacak teşebbüsâr meârifperveranemizde bittabi sağlam temellere istinat edemeyecek. Bir kere tedrisat gayesi itibariyle suret-i umumiyede kaça ayrılır onu anlayalım terbiye şinaslar bunu ikiye taksim ediyorlar.

1- Tedrîsât-ı terbiyeviye, 2- Tedrîsât-ı meslekiye ve âliye. Bunlardan ikincisinin hîn-i icrâsında muallim öğreteceği hüner'in sanatın ilmin hasılı vereceğim malumat-ımeslekiyenin îcâbât-ı husûsiyesini ne ise mesela bir insanın doktor mühendis avukat elh olması ne gibi bilginlere maharetlere mütevakkif isemünhasıran onları öğretmeye o melekeleri şakirdlerine kazandırmaya çalışır. Bu vazifeyi ifa ederken verdiği derslerin o dersi alanlar üzerindeki tesiratı ahlaki ve sairesini ayrı ayrı tetkike bunlara da başka iştigale mecbur değildir. Çünkü onun muhatabı olacak olanlar zaten bir terbiye-i esasiye almış farz edebilirler. Binâen aleyhbu nevi tedrisatın gayesi sırf hakikat-ıfenniye îcâbât-ı sanâiye ve tatbikiyeden mütevellid netâyic olabilir. Fakat 1 nevi tedrisata gelince

bunda tarif ettiğim gibi bir gaye takibi caiz ve zaten kabil değildir. Zira maarifin daha ilk ziyalarına arz edilmeye başlayan genç ve taze mahluk henüz melekâtı tekamül etmemiş bir dimağ, hasâil ve hissiyâtı azim ve iradesi henüz teşekkür ve takarruf edememiş bir ruhtur. Şu sebeple ittilâât-ı insâniye'nin çetin sarp cihetlerine doğru ilerlemiş oralarda yürüyebilecek kadar meleke kazanmış olanlar hakkında kullandığımız usulleri henüz bu yollarda sendelemeden yürüyemeyecekkadar zayıf olanlar hakkında da kullanmak istersek pek aşikardır ki çok yanılmış oluruz. Binâen aleyhtedrisat-ı âliye ve meslekiye ile meşgul olmayan bütün mekâtib, ibtidâiyeler, rüştiyeler, idâdîler şâkirdânın tahsilinde âlî ve meslekî tedrîsâtlaiştigâl eden müessesâttan sırf başka gâyeler takib edecek onlardan bütün bütün başka metotlar kullanacaktır ve ancak böyle hareket etmektedir ki bu nevi medâris-i terbiyeyeTahsil-i âligörmeye ve bir gün muvaffakiyetle hayat-ı hakîkiyeye girmeye muktedir vücutlar yetiştirebilir.

Benim şu makalede mevzu bahis etmek istediğim tedrisatta bu nevi mekâtibdekitedrisat,yani tedrisat-ı terbiyeviyedir.Acaba bütün terbiye-ifikriye'ninesası terbiye-iahlaki'nin en mühim ameli olan bu nevi tedrisat bizde nasıl gidiyor?

İtiraf edelim ki şu mübâhisle meşgul olanlar tarafından bu suale verilecek cevap pek elinle pek şayan-ı teessüftürçünkü bizde teceddüdeterakkiye… en bîgânekalmış şey mektepler ve bilhassa tedrisatın tarzıdır demekle yanlış bir şey söylemiş veyahut mübalağa etmiş olmayız. Hemen her gün tekrar edilen muallim yok kelimeleri hatta bunu tekrar edenlerden pek çoğunun da keyfiyetini idrâk edemediği bir kathî ilan eylemektedir. Ve vakti ile Mustafa satı beyin yazdığı vecihle muallimliğin de doktorluk avukatlık çiftçilik gibi bir meslek yani ihtisasa Meleke-i mahsusa'ya Arz-ıihtiraç eden bir şey olduğunu takdirde ne kadar gecikirsek tedrisatın bugünkü Şayan-ı teellüm haliçinde o kadar fazla kalacağı şüphesizdir. İbtidâi, rüştî ve idâdî derecâtındaki mekteplerimizle muhtelif dersler var. Fakat bunların tarz-ı tertib ve tedrisi terbiyevî olmaktan yani şâkirdin fikren ve ahlâken hadd-i azamı istifâdesini temin edecek şerâitten tamamıyla uzaktır. İbtidâiler rüştiyeler idâdîler etfâlin bütün melekât-ı akliyesini bütün hasâis-i maneviyesini inkişaf ettirmek vazîfe-i asliyesi ile muvazzaftır. Tedrîsâtta çocukların muhayyilesine muhakemesine kuvve-i mümeyyizesine renk-i sıhhati kuvvet ve selâmet vermek cihetleri düşünülmez muallimler ayrı ayrı dersler verirken bir takım muayyen ve müşterek gayelere doğru yürümeyi unutur ve inkişafını deruhte ettikleri zayıf genç dimağları sadece kendi nokta-iihtisaslarına doğru çekerlerse bundan tevellüt edecek netice ekseriyet-i azîme ilegörüldüğü gibi müvazenesiz bir baştır

ve böyle hiçbir şey manayı hakikiyesiylebilmediği gibi öğrenmek ihtimalin de ekseriyetle kaybeden gençler hazır alınmış hazmedilmemiş fikirlerle felsefe kuruntularıyla meşbû ve kendini beğenmiş birer zavallı kalırlar mekteplerimizde icra kılınan tedrisat esnasında muhtelif mübâhisinmuhtelif derecat-ı ehemminde bulunan aksamı muallimlerce nazarı itibari alınarak talebenin hafızasına müfid bilgiler birleştirmek mahfûzât-ı zihniyemizin takarruru içün riâyeti zarûri olan şerâit-i pskolojiye dikkat etmek etfâli fikr-i fenni denilen tarz-ı tefekküre sağlam ve müsebbit muhâkemelere alıştırma hususlarına sarf-ı gayret olunmazsa bu mektepler hiçbir zaman hakiki bir terbiyegâhsıfatını iktisap edemezler. İdâdîlerimizden çıkan ve sınıflarının en güzide simalarından addedilen bazı gençler görüyoruz ve kendilerinin iyi bir beyin sahibi olmak için bazen hakikaten pek müstesna bir kabiliyet-i tabiiye sahibi oldukları da pek çabuk hissediliyor.Fakat bunlardan ekserinin ancak pek sade dillere şayanı takdir gözüken cilâ-yı fikriyesini biraz kazıdığınız zaman o kadar çürük ve boş bir zemin görüyorsunuz ve o kadar mecbur teessüfkalıyorsunuz tarif edilemez.

Bunların içinde edibler, şairler, filozoflar, münakkıdlar var.Hepsi öteden beriden duyulmuş birbirine rab ve insak edilememiş karmakarışık fikirlerin içinde onlara esir ve zebûnolarak en ufak bir hürriyet-i tefekkürden bile mahrum bir halde çırpınıyor hiçbir şey bilmedikleri halde bütün cahiller gibi her şey hakkında kati şedîdhükümler veriyorlar.

Bu iğtişâş fikrinin bu dimağı sû-i hazımların ki mazarratı çok uzaklara kadar sirayet ediyor. Esbâbını tetkik edecek olursak tedrisatın tarz-ı tedrîsâtın fenalığı nazarımıza belki en önce çarpacaktır.

Bu bahsettiğim ahval-i müessifeyi nesl-i hâzırın fikir ve ruhunda bir eser-i intibâh bir alamet-i bîdâriolarak kabul etmek isteyenler var.Zannımca onlar büsbütün yanılıyorlar çünkü etfalde ikaz ve temenniyesine çalışmamız lazım olan merak ve tecessüs, fikr-i tetkik, serbestiye-i tefekkür, selâmet-i muhâkeme ve sâire gibi hasâisle çocukların inkişaf istidâdı dakîka-i mühimmesini müvâzenesiz malumatsız mahrum, zevk kendini beğenmiş bir dimağ teşkil etmek manasını almak pek fahiş bir hatadır biz tedrisatın tesirat-ımaneviyesini yani ahlakı dalayık olduğu ehemmiyetle düşünmüyoruz. Zaten ahlaktan hatta birçok edeba ve mütefekkiriyemizin bile anladığım mea'l-esefpek gülünç bir şeydir.İşte mekteplerimizinen büyük en sârimarazlarından biri daha!

Halbuki insanlarda en mühim hasâilin itiyâdâtın esâsât-ı irâdiyenin zamân-ı terbiyesiçocukluktur ve biz bir ruha temâyülât-ı milliye ve âliye'nin fezâil-i sâire-i mühimmenintahminlerini ancak onun hîn-i sabâvetinde ekebiliriz. Binâen aleyh mekteplerimiz tedrîsât esnasında etfâli hakîki bir terbiye-i medeniyesahibi sağlam iradeli ve fikir ve vazifeye malik birer vücut haline getirmek vazife-iesasiyesine artık nazar-ı itibari almalıdırlar. Çünkü hakiki bir ihtisas için de her şeyden evvel kuvvetli metin bir terbiye-i esâsiye lazımdır.

Fi'l-hakîka Avrupa ve Amerika mekâtibette etfâlin en ufakyaşından itibaren malumat-ı muhtelife-i meslekiye alması esbâbınagünden güne fazla gayret edildiğini terbiye şinaslar yazıyorlar. Fakat zannedilmemelidir ki onlar çocuklara bu meleke-i meslekiyeyikazandırırken etfâlin terbiye-i esâsiyesiniakıllarından tamamen çıkarmış olsunlar. Bilakis hatta hür serbest memleketlerde terbiye-i esâsiye ihtiyacı günden güne o kadar tezâyidediyor ki bazı mütefekkirler tedrîsât-ı meslekiye ve âliyeesnasında bile bu nokta-imühimmenin nazarı itibaren uzak tutulmasını verdikleri konferanslarda muallimine şiddetletavsiye ediyorlar.

Fazıl Ahmed

İNCE FİKİRLER

Oyun çocukluk hayâtının nısfıdır.

Boisun?

Çocukların zevk ve neşeye nebâtâtın ziyâya olan ihtiyacı kadar mühimdir.

Doktor lağranj

Gençliği temdîd İhtiyarlığı tehir işte sırr-ı hayât.

Masvo

Sıhhî Çocuk Jimnastikleri

Sıhhî çocuk oyunları gibi bir takım harekât-ı münfaileden ibâret sıhhî çocuk jimnastikleri de vardır. Bunları evlâdının terbiye-i bedeniyesine itinâ eden oyun bazı kavâid-i husûsiyeye riâyet etmek şartıyla üç yaşından itibâren çocuklarına pek güzel tatbik edebilirler.

Çocuğa baş parmağınızı tutturup diğer dört parmağınızla bileklerini kavradıktan sonra yavaş yavaş yukarıvaziyette tevakkuf edüb yine yere indirmeli. Bu hareketi her sabah bir kaç kere tekrar etmeli.

ŞİİR

İntizâr

Beşeriyetin bütün iniltilerine kulaklarım tıkalı saadetin bütün nurlarına kalbim açık hayata doğduğum gün etrafında garip esrarlı bir zulmet bulmuştum her şeyi muammâlaştıran en yakın eşya üzerinde bile fikri bir vehim hata ile durduran, nim bir zulmet.Fakat her şeyin sönük ve meşûş,tabiatın renksiz ve kâtimolduğu bu siyah Muhittin siyah ufkunda cazip ve hasta bir güzellik kızıl bir bulutun kucağında titreyen narin bir hilal vardı. Onun hasta çehresinin yıkandığı ölü denizler üzerinde uzaklardan karanlıklardan gelen takdis terânelerigeziniyor onun solgun pembeliğiyle birazhayat elânbu siyah kubbenin altında her şey herkes bir huşu ihtiramla susuyordu. Ve ben de güzellik büyüklük ebedi iştiyakı ile dolu kalbimde lâ yetenâhî bir vecd-i taabbuddiz çökmüş ilk defa onun önünde ağlamıştım. Fakat bu gözyaşlarında muhteşem, feyyaz güneşlerin takip edeceği şeffaf mehtapların ümit teşaşuu, mestiye-i intizârıvardı. Bekliyordum bekliyordum ki o hasta çehre parlasın ve yükselsin hep hak münacatta sürüklenen bu renksiz ve şekilsiz hayalât nurlar içinde canlansın semalara baksın dizlerim dayandığı toprağın haşvetinden incinmiş ruhum bu payansız karanlıktan bunalmış,gözlerim aydınlığı beklemekten kararmış,dudaklarım münacattan yorulmuş.Hala bekliyorum.

27 Haziran sene 327 Büyükada

Hayriye Malik Hunc

MİLLETİN DERDİ

Bu yerleri alın teri şehit kanı dökerek

Eski temiz mert yürekli Osmanlılar almışlar

Zaman geçmiş sonrakilertembelliğe dalmışlar

O miskinlik acısını işte biziz çekecek.

Demir tutmaz sapan sürmez sanki uyuşmuş eller

Böylelikle elbet Vatan yangın yerine döner

Düşmanların şu sözleri acı fakat az haklı söylüyor

Çalışmayan milletlere bu ilkeler yakışmaz

Hayır desen haklı olsak kimse bize karışmaz

Marifetsiz milletlerin silahı da kör olur

Düşman gelir Vatan kopar hep yürekler dağlanır

Acı sözler kalbinizin gayretini büyütsün

Düşünün ki bizim için her tarafta düşman var

Bağrınızda ör Türklük kanı düşman kinini gütsün

Şu yaşamak kavgasında kendimize güvenin

Vatan vatan dediğimiz viraneyi şenletin

Unutmayın bu acılar kalbinizde yer etsin

Unutmayın çektiğini şu zavallı milletin

İbrahim Alaaddin

Nasıl Jimnastik Yapmalı

Her şeyde bir tekamül arayan insanlar hiç şüphe yok ki duruş, ruş-i endamda da bir biçim güzellik bir zarafet ararlar. Halkaten müstaid olduğu kemâlât-ı bedeniye'nin iktisâbı içinçalışıp uğraşacak kadar azm-i teşebbüsten Mahrum olan insanlar bittabibir takım vesâit-i suniyeyemüracaat ederler.Mesela vücudunuzun daiması halde olmasını arzu ederseniz her gün bir çeyrek saatinizi terbiye-ibedeniyeye tahsis ediniz.

Vücudunuzun her azasını işletiniz diye vaki olan tavsiyelerimize rağmen şarlatan birkaç Avrupalı'nın yanaklarınızın kırmızı vücudunuzun tendürestsinirlerinizin kuvvetli olmasını isterseniz vidolun kuvvet şurubundan her yemekte bir kahve kaşığı içiniz veya doktor pişve'ninçelik hapından her sabah bir tane yutunuz tavsiyesi daha mühim bir tesir hasıl.Çünkü bunda yorulmak yok zahmet yok kolayca marazınmündefiolabileceği ve sıhhatin kazanılacağı zanne olunur hiçbir faydasını görmediği halde bu yalancı mafsalhaplar gibi insaniyet acaba ne zehirli şeyler yutmuştur.

Zarâfet-i endâmın şerâit-i mühimmesinden biri belki başlıcası göğsün muhaddibiyeti sîneninileridebulunmasıdır.Bu hususta herkes biçimsizliğini gidermek için terzilerin dest-imaharetine arz-ı iftikar eder. Balinalar demirler pamuklar korseler hep bu zavallı mahkum-ı atalet olan binâ-yı bedenin destekleridir. Bu dersimizi bizi bütün bu bî lüzum mazarr-ı sıhhatin vesâit-i gayr-ı tabiiyeden kurtaracak bir mü mahiyeti haiz olan aynı zamanda hem vücudumuza biçim hem ahşâ-yı dahiliyemize kuvvet ve sıhhat verecek olan bir hareketin tesirat-ı fizyolociyesine ve tarz-ı icrâsına hasredeceğiz.

Hazır ol vaziyeti almış olan talebeye muallim memdût olarak başı geriye bük kumandasını verir talebenin ek serisi baş geriye bükmek için çenelerini yukarı kaldırıp enselerini çukurlaştırıp şekil bir de olduğu gibi gözlerini havaya dikerler hareketin bu tarzda icrası yanlıştır ve bu tarzın İsveç usulü ile bir alakası yoktur. Baş bu suretle ileri geri işletmekten unukun bazı adalât ve mefâsili kesb-i kuvvet ederse de maksad yalnız adalâtın kuvvetlenmesi değil şekl-i matlûbu iktisap etmesidir. Binâen aleyh muallimin memdût olarak verdiği başı geriye büyük kumandasıyla çene hafifçe geri çekilerek adalâtın ankiye? Takallus ettirilübvücudun vaziyet-i esâsiyesimuhafaza olunmak üzere baş boyun ve çene bir kitle-i müttehidesuretinde bir inhinâ-yı dâirevî ilegeriye bükülür.Uçları azm kafa ile ketflerve amud-ı fakriye merbût olan adalâtın ankiye'nin de bulunduğu gibi bir hareket-i mevziiye üzere faaliyete gelir. Bu tarz -ı makul üzere idman eden adalât başın londâne duruşunu temin eder.

Hazır ol vaziyeti almış olan talebeye muallim memdût olarak: Dolabına falan kolları önden yukarı kaldır kumandasını verir ve bu hareket omuz mafsalı etrafındaki adalâtı adâlât-ı ketfiye, zahriye ve dendâneyi işletmek içindir…ekseriyâ hareketi ale'l-âde (şekil-3) de görüldüğü vecihle yanlış ve fena bir tarzda yapar ve asıl işlemesi matlup olan adalâtı hal-i atâlette bulundurur.Bunun sebebi bir kere esas vaziyetteki kusurlardır. Ezcümle (şekil-3) de Görüldüğü üzere bel göğüs ve başım vaziyetleri

kusurludur. Evvela bunlar düzletilmelidir. Sonra da dirseklerin gergin parmakların bitişik olacağı ihtar olunduktan sonra kollar (şekil 4) de görüldüğü gibi vücudun istikamet-i şâküliyesinde iyice yukarı.

Uzatılmalıdır o zaman hareketten matlûb olan istifâde temin edilmiş olur. İsveç jimnastikleri'nin mahsûsâtından olan harekât-ı musâlaha'nın en mühim niye gövdeyi geriye ve ileri uzatmaktır. Ekseriya bu iki hareketi gövdeyi geriye bük ve aşağı uzat harekâtıylakarıştırırlar veya gayet fena bir tarzda icra ederler bu iki hareketin amud-ı fakri ve adalât-ı batniye üzerine olan tesirat-ı mühimmesinden nâşi riyâzet-i tıbbiye'nin der-setsâzi şubesine dahil olmuş (küfüz ve lordusun) tedavisinde etibbâ-yı mütehassısatarafından marzâya muvaffakiyetletatbik olunmakta bulunmuştur. Gövdeyi geriye uzat! Bu hareket mesnetli Mesnetsiz olarak iki surette yapılır. Kavâid-i mevzûaya riâyeten muntazam bir surette yapabilmek pek güç olduğundan bidâyeten istinadlıolarak talim etmek ve müddet-i medîdeçalışıp lazım gelen mümârise hâsıl olduktan sonra istinadsezde muvaffakiyetle yapmak mümkün olur.Galebe İsveç jimnastiklerine mahsus olan Fransızca "espalier"Türkçe ufkîparmaklık namı verdiğimiz alta sırtını tercih edübbir ayak mesafe ile hazır ol vaziyeti alır.Kolları önden yukarı kaldır gövdeyi geriye uzat. Ufkî ağacı tut. Kumandaları yekdiğerini müteâkib verilir.

Bu kumandalarla talebe bervech-i âti vaziyet alır.

Gövde kol ve bacaklar tamamen gergin olduğu halde sırtın yalnız kısm-ı ulyâsı bükülerek vücudun heyet-i umûmiyesi merkez sekalettengeçen hat şakül kâide-i istinâdiye'ninharicine düşecek vecihle geri meyillendirilerek ellerle(şekil 5) degörüldüğü üzere parmaklık tutulur,kollar başı gövde zahrınteşkil ettiği mukaariyetle mütecâniz bulunur.

Dirsek ve omuz mafsallarının tamamen gerilmiş olması cüzün içeriçökmesine mani olur. Bu hareketin tesirat-ı adeliyesi:

Adalât-ı zahriye'nin inbisâtını mûcib olan bu hareketle bir taraftan ellerle ufkî parmaklığa diğer taraftan ayaklarla zemine istinat eden vücudun cüz-ü kısmiiçeriden dışarıya bir muhaddebet teşkil eder. Bu vaziyetin ahzı adalât-ı zahriye ve batniye'nin müştereken faaliyette bulunmamasını icap ettirir. Adalât-ı zahriye ve bilhassa beyne'l-kitfin ve zahrın bâsıtaları adalât-ı kebîre-i zahriye ve ribatların inbisâtıyla câzibe kuvvetine galebeçalmak içün tekallüs eder, adalât-ı batniye cüzün kısm-ı katniyesinin inkibâzına mâni olur.

Ayaklarla ufkî parmaklık arasındaki mesâfe iki hatta 3 ayak boyu tezyid edilirse hareket o nispette güçleştirilmiş olur Çünkü o zaman gövde geri uzatılırken vücudun ahzedeceği meyilli vaziyette merkez sekalettengeçen hat şakül kâide-i istinâdiyedendaha uzaklaşmış olur ki vaziyet bi'n-nisbedaha suubetli olur. Aynı zamanda vücudun geriye sükûtununşiddetini tahfif için cüzün adalât-ı zahriyesi şiddetle takallus eder. Bu takallusâtla birlikte vuku bulan inbisât adelî amud-ı fakrini kısm-ı ulyâsının iyice doğrulmasına medar olduğu gibi adalât-ı batniyenin inbisâtıbelin çukurlaşmasına mani olur.

Görülüyor ki bu hareket adalât-ı zahriye'nin takallusu ile inhinâ-yı halfiyenin veya zahr-ı muhaddebin ve yine adalât-ı batniye'nin inbisâtıyla da inhinâ-yı kudâmînin tedâvisine hizmet ediyor.

Adalât-ı mütezâdesi'nin takallusât ve inbisâtıyla ve bilhassaadalât-ı zahriye'nin …sadriyelerinani'l-merkezi harekâtıyla cüzün aksâm-ı azîmesi mükemmel bir şekil iktisâb eder.

Adalât-ı batniye'nin inbisâtı ihşibâ-yı batniye ve kanâd-ı devrâniyeüzerine bir tazyik icrâ ederek bedenin kısm-ı ulyâsındaki merâkizde terâkim demi mûcibolur. İşte bu sebebden nâşidir ki isveç usûlü kâni merâkize celb eden harekâtı müteâkib kanın tekrar mühite defi içün ya harekât-ı teneffüsiyeyi veyâ ak ve bacak harekâtı'nınicrâsını şiddetle tavsiye eder.

Gövdeyi geriye uzat hareketi muhtelif tarzda yapılır bunları en kolaydan başlayarak en güç şekline kadar sıra ile tarif edeceğiz.

1-İsveç jimnastik aletlerinden bum tabir edilen sâbif ufkî ağaca sırtı Kürek kemikleri hizâsından istinâd ettirüb kolları yukarı kaldırıp gövdeyi geri uzatmak (şekil 6)

2-Aynı ufkî ağacı amud-ı fakrînin aksâm-ı katniyesi hizâsına indirüb yine gövdeyigeri uzatmak (şekil 7)

3-Ufkî parmaklığa sırtını tevcih edüb bir ayak mesâfeden kollar yukarı kaldırılmış olduğu halde geriye uzatmak.

4-Mesafeyi tedricen tezhip ederek azami bir adından gövdeyi geriye uzatmak ve topuk kaldırmak (şekil 8)

5-Bu aletler bulunmadığı halde canlı mesned tabir edilen bir arkadaşın arkadan elleriyle başaistinâd etmesiyle gövdeyi geri uzatmak.

6-Arkadaşın arkada ellerini ufkî parmaklık makâmında sabit tuttuğu halde vücut geri uzanılıp eller mesnedin ellerinetemas edinceye kadar vücudu geriye meyillendirmek

7- Sâbit ufka ağacı ters tutub ayak ileri gelmek ve sırt zemine müteveccih bulunmak üzere asılıp kollar omuz mafsalının bir hareket-i takallesiyesiyle vücûdu öne fırlatıbkolları gererek gövdeyi geri uzatmak (şekil 11)

8- Canlı ve cansız mesnedlerin fakdânı hâlinde yere yüzüstü uzanıp kollar gergin olduğu halde elleri arkaya götürüp parmakları yekdiğerine girift edübbaşı boyunu amud-ı fakrî üzerinde kavislendirübgöğsü tamâmen yerden ayırmak.

9- Ayakta bir duvara sırtını tavsiye edüb bir ayak boyu ileri çıkarak kolları yukarı kaldırubgövdeyi geriye uzatmak. Ve tedrîcen mesafeyi çoğaltmak ve sağ dizi yukarı bükmek.

10- Mesnetsiz olarak kolları yukarı kaldırub gövdeyi geri bükmek (şekil 13) muhtelif tarzı tarif edilen bu hareketin icrâsında ekseriyâ vukua gelen hatâlar şunlardır:

1-Amud-ı fakrî sırttan bükülmesi lazım gelirken belden bükmek. Şekil (14)

2- Göğüsü dışarı çıkarmak

3- Kendini sıkub nefs-i inkitâa uğratmak

4- Vücudu geri uzatırken başı öne getirmek (şekil 14)

5- Dizleri kırub kalçaları sâbit tutmak

6- Dirsekleri gergin bulundurmamak

7- Ufkî ağacı omuz genişliği kadar

tarafeynden müsâvi baidde tutmak. Bu harekethususi olarak evde yapıldığı zaman her gün

Terbiyevî İsveç usûlü nâmındaki kitabda gösterilentarifât-ı vecihle icrâ edilir.

Selim Sırrı

Muhârebeden Alınan Dersler

İstila

İstilâ nâmı altındaki cem ve telfik eylediğim vekâyi-i harbiyenin mâhiyeti hakkında karîlerime birkaç söz söylemek isterim. Esâsen meselede pek az alâkadâr olduğumdan bu hususta serbestce idâre-i lisân edebilirim.

Vekâyiin yalnız ikisi ihtisâsât-ı husûsiyeyi ihtivâ eder. Mütebâkiyesi her türlü ihtirâsât-ı şehsiyeden münezzeh nâmuskâr bir takım şühûdun ifâdeleridir. Düşmanla göğüs göğüse süngü süngüye harb etmiş büyük kalbli bir kaç asker muharebede gördüklerini işlediklerini bana nakletmelerini rica ettim. Onlar söyledi ben de mümkün olduğu kadar bir ihtimal ile Aynen zapta çalıştım. Hülasa ben bir istanoğraf hizmetini gördüm vesselam. Ha sahih az daha Unutuyordum. Bazen de müstensihlik ediyordum. Çünkü mesela bana muharebenin vuku bulduğu gece freşvillerve gravilüt (1) açık ordugahlarında ale'l-acele kurşun kalemle yazılmış yazısı silinmiş mebde müntehâsıbelli olmayan notlardan tevdi ettiler. Mahall-i vakadada cereyân eden ahvâle âit olan bu mühim vesâiki mühimmâ emeğin anlaşılabilecek bir şekle koydum. Yazılır mı neşrettiğim gün hatırlarım muhârebenin hitâmında idi. Levâzım-ı seferiyemize dâir olan tenkîdâtım tan gazetesinde bir takım kîl ve kâle sebep oldu.

Siz muhârebeyi levâzimât ve sevkiyattan ibâret zannediyor ve itidâl ile bahsedilmesi lazım gelen cihetleri yüksek sadâ ile ve biraz mübâlağakârâne naklediyorsunuz denilmişti.

Halbuki mesele öyle değil şark seferine ve villerse fesl muhârebesine iştirâk etmiş olan Fransız dilâverleri bana vekâyi-i harbiyeyi naklederken bizi mağlûb eden prusyalılar değil sefâlet idi.

Dediler. Hem o da bertaraf bazı hakîkatler vardır ki saklanamaz. Biz itirâf etmesek bile yarın tarih yüzümüze çarpar. Ez cümle temâyüs muhâbir-i askeriyelerinin o zamanki kullandıkları lisan heman yekdiğerinin aynı idi.

Günün birinde her kim Fransız ve Alman seferi hakkında bir tarih yazmak isterse Londra'nın bu mühim gazetesinin sütünlarında safhât-ı harbin gâyet

Dipnot:

Freşeviller ve Gravilüt Alsaz Loren köylerindendir.

Doğru tafsîlâtına desters olabilir. Orada her şeygünü gününe zapt ve kayıt olunmuştur. Taymıs muhayyerleri umûmiyetle bizi sevmezlerdi. Alman orduları nezdinde müsâfiretonları adeta Almanlaştırmıştı. Zaten onun içindir ki o adamların istişhâdâtınındaha ağır bir kıymeti vardır.Prusyalılar kendi muzafferiyetlerini itila ettirmekiçin Fransızların kuvvet ve mukavemetlerini Med ve Sena etmek ve bizi olduğumuzun sevkinde göstermek mecburiyetinde idiler.bu hakikat malum olduğu halde bile bakınız temâyüs muharrirleri ne diyor?

Prens Frederik Şarl ordusu refakatinde bulunan muhâbir Urlean şehrinden 28 kanun-ı evvel de temâyüse şöyle yazıyordu.

Fransızlar bir kış seferi için istihzârât-ı lâzimede bulunmamışlar.Ayakkabıları ve kalçınları çok çamur ve kar tutuyor. Efrâdın mişi ve hareketinemani oluyor. Halbuki Alman piyadesinin pantolonu üstüne çektiği çizmelerin içine kar dolmuyor.Ayakları da ıslanmıyordu onların da noksanları yok değildi fakat yemek içmek ve giyinmek hususunda her şeyleri evvelden düşünülmüş olduğundan askerin karnıdoyuyor sırtı da ısınıyordu bu ikisi muharebede birinci derecede nazar-ı dikkate alınacakkeyfiyettir.

Ertesi gün kanunu evvel tarihiyle kasilden bir muhâbir yine mezkûr gazeteye şöyle yazmıştı; geçen haftanın nihayetinde ikinci orlan muhârebesinde esir edilen 1.500 Fransız askerini getirdiler tüccar eşyası gibi furgonlarda adeta üst üste istif edilmişlerdi. Trenin kasele muvâsalatında soğuktan bir asker ölmüş bir çoğunun da muhtelif azası incimâd etmişti.Bu zavallı neferciklerin çoğu kaputsuz ekserisinin dahi ayağında bez pantolon vardı.

11 kanun-ı sânide yine temâyus da okuduğum bir 3 havadisle işhâdâtımanihayet vereceğim:

“Mans” vürûdeden kuvve-i imdâdiye kısmen asâkir-i muvazzafa kısmen de milis askerinden müteşekkilidi. En son gelen taburların bazısında ne kalçın ne dekundura var. Biçâre efrâdınayağında gönüllülerin giydiği sabu tabir olunan bir nevi tahtadan mamul arkalıklı takunya vardı. İşte koca temâyüs muhâbirleri böyle söylüyor ve böyle söylemeye de hakları vardı. Gambeta ve rufekâ-yı mesâiyesi aleyhine vuku bulan muhâcemâttabüyük haksızlıklar büyük ihtirasâtmevcuttu. Gambeta necib bir Fransız ruhuna malikti.Onun vatanperverliğinden fedakarlığından cesaret-i medeniyetinden asla şüphe edilemez. Memleketin şerefve haysiyetini ile mütenasip kuvvetli bir ordunun vücudunu iddia etmek abestir. GambetaAlmanya'nın yarım asırlık muvaffakiyetini

birkaç ayda meydana getirdi işte hakikat budur insan bunu söylemekle vatanını sevmemekle itham edilemez yine itiraf olunmalıdır ki Rusyalılarla harp edebilecek bir halde bulunan yalnız meç “metz”ordusu idi.Ve herkes de bilir ki o kahramanları nasıl harp etti.Başka cihetlerde ise kuvvetler mütevâzin değildi. Bu nisbetsizlik efrâdın kıymet-i askeriyeleriyle zerre kadar alakası olmayan bir takım esbâbdab ileri geliyordu. Tabii bunun Prusyalıların mekâsid-i siyâsiyelerinin istihsâli üzerine tesiri olmadı. Fakat Prusya ordusunun şanına nakîse vermekten de hâli olmadığını unutmalıdır.

Vilâyette ale’l-acele teşekkül eden gönüllü alaylarının henüz silah istimalini layıkıyla bilmeyen acemi efrâdı pek cesûrâneve merdânedüşmanın muallim ve muntazamtam 6 ay baş tuttu. Paris ise Kahta maruz kalmadıkça sükut etmedi. Bismarck'ın 23 Kanun-ı sâni 1871’demösyö jol favere söylediği sözlerin pek büyük bir kıymeti vardır. Bir millet ne kadar vatanperver olursa olsun bir anda ordular cem ve teşkile muvaffak olamaz bizim karşımıza çıkanların cesaret-i kahramâneleri ve istihkâr-ı mevt husûsundafedakarlıları münker değildir. Binâen aleyh bizimmuallim vedisiplin görmüş askerimize dayanamadı.

Yazılarımın altına kendi imzam yerine vekâyi-iharbiyenin kahramanı olanların isimlerini koymak daha makul olurdu. Ne çare ki içlerinden birçoğu henüz şanlı ordumuzda müstahdemdir. Binâenaleyh meskût anh geçmeğe mecburum.

Daha var.

(Lodvik Halavi)

MİHANİGİYET-İ HAREKET

Beşinci nüshamızdaki mihânigiyet hareket kısmımızda kolların hareket-i mebidesinin üçe inkisâm ettiğini söylemiştik.

1 ve 3 dizildiği halde 2 sehven mürettib olarakunutulduğundan mea'l-itizâr 2'yibu nüshaya yazıyoruz.

2- 45 dereceden 90 dereceye kadar tebâudidir ki adele-i fevka'l-şevkiye res-i azdî cevf-i inâbiye mukâbil tazyik ve muhâfaza ettiği esnâda adele-i dâliye'nin kısm-ı mutavassıtınıntekassülü ile müstahsildir. Bu vaziyet azm-i ketfi zâviye-i vahşiyesi etrâfında bir hareket-i mütenâvebe-i sâkıt ve sâide icrâ ettirmekhâfe-i şevkiyesini âliden esfele ve hâricden dâhile tevcih etmek suretiyle kaldırmak ve bir kelime ile ketfi bir kanat şeklinde sadrdan tefrîk etmek kasdıyla tabir-i müstamel umûmiyesiyle gergin kol'dur.

(5.) şekil bir numara'da; kol hareket-i terfiiye-i efkiyede iki numeroda hareket-i terfiiye-i amûdiyede bulunduğu halde adelât-ı merbia ve müsennie-i kebîrelerin fiil-i tesiri'dir. Üç numero bu adelelerin zamûre dûçâr oldukları zaman kolun ve omuzun alacağı vaziyetigösterir.

Beşinci nüshadaki mihânigiyet-i hareket makâlesinin şekilleri.

SIHHÎ ÇOCUK JİMNASTİKLERİ

Bu hareket dahî üç yaşından itibâren kız ve erkek çocuklara yaptırılabilir. Çocuğu bir masa üzerine yüzüstü yatırıp kollarını arkaya doğru uzattırmalı şehadet parmağınızı tutturmalı yavaş yavaş başını yukarıya kaldırmasını söylemeli çocuk başını yukarıya kaldırırken sırt adalâtının vezâifini teshil etmek üzere ellerinden geri ve yukarı hafifçe çekmeli ve bu hareketi 4 ve 5 defa tekrar etmeli.

Günün bir çeyrek saatini İdman-ı beden tahsis etmek hiç şüphe yok ki pek azdır bu müddet-i kalîle makul ve maksada hâdim birsurette istimal edilirse birçok hastalıkların zuhuruna meydan verilmeyerek idâme-i sıhhatmümkün olur. Vücut şımarık çocuk gibi söz anlamaz bir haldeyken gördüğü terbiye sayesinde kuvve-i iradenin mütâvaatkâr bir hizmetkârı olur.Ben her gün 15 dakikayı terbiye-i bedeni için kafi görüyorum. Ve bu müddet zarfında bütün Nazar-ı dikkati sıhhate nâfi olan harekâta imâle etmek mümkün olursa günü teşkil eden mütebaki 1425 dakikalık birer mande

artık vecûsedle iştigâle lüzûm kalmaz. Benim usulümden mukaddemki usullerin hepsinde cildin terbiyesi ihmal edilmiştir. Halbuki benim her gün idmana tahsis ettiğim zamanın bir kısm-ı mühimmini cilt terbiyesine ait olan istihmâm-ı vedlinyâbes teşkil eder.

Ben usulümü vücuda getirmeden evvel her türlü usulleri tecrübe ettim ve Neticede istihmâmın idman müddetinin ortasında icrasını en nâfi gördüm ve ancak bu suretle odanın pencereleri açık olduğu halde yaz kış tehlikesizce yıkanmak mümkün olabiliyor. Ben Evvelce İtiyat edinmiştim yataktan fırlayınca su dökünürdüm. Bunun mahsurunu gördüm çünkü yatağın harareti hareketten mütevellit hararet kadar devamlı olmuyor. Duşu müteâkibhemen giyinip yürümek veya biraz İdman etmekle kanın cereyanını e süratlendiripterlemek yeniden yıkanmak mecburiyeti tevhid ediyor evvelce idman edip deiyice yorulup terledikten sonra istihmâm ise hareketle pek ziyade yükselmiş olan hararet-i bedeniyeüzerine soğuk suyun vukuagetireceği şiddetli aksü'l-amele Her vücut tahammül etmiyor ben her gün yıkanmayı elzem adlediyorum benim bu fikrime karşı aristokrat geçinen kimseler meyânındabazen garip itirazattabulunanlar oluyor mesela fabrikalarda Madenlerde çalışan amele için her gün istihmâm lazım. Bu doğrudur fakat bizim için bâ-husussık sık çamaşır değiştirdiğimiz halde neden her gün vücudumuzu yıkamaya mecbur olalım? dyorlar, biz bu mülâhazâtaşöyle cevap veririz.Fabrika ve maden ocaklarından intihar edip de cildin üzerine yapışan tozlar ne kadar siyah olursa olsun hiçbir vakit ifrâzât-ı cildiye kadarzehirli tehlikeli ve mazarr-ı sıhhat olamaz. Bu tersâb temizlenmeyince beşere yenidenonun bir kısmını mas ve bel ederekkana karıştırır ki bu toksinler kanı zehirler.Cildin beşere vâsıtasıyla hâricle dâhil-i bedenarasında peydâ-yı münâsebet ettiğine dâir bir misal zikredelim. Eğer cildin sathî hâmiz-i sâlisîlât mahlûlü ile tılâ edilse bir saat sonraorada bu hâmiz müşâhede olunur. Cildin ter sûretinde ifrâz ettiği mevâdd-ı şahmiye temizlenmezse bunlar ağır, müstekire bir koku peydâ eder. Birçok kimseler bu gibi İğrenç şeylerden bahsi muvafık terbiye bulmazlar.Fakat ben bunların söylenmesi ve bilinmesi taraftarıyım. Yıkanmayı ihtiyat edinmeyen kimselerin en müteaffin azasıayaklarıdır. Onun ne tahammülfersâ olduğunu anlamak için cemiyetle bir arada ikamet eden kimselerin bir sabah erkenden yatakhanelerini ziyaret etmek kafidir. Böyle vücudu ve ayakları müteaffinkimselerin bir de ağızlarının koktuğunu tasavvur edin.

İstihâm-ı vedlin yâbes vücûdun jimnastikidir. Eviye-i şiiriye ve asâb üzerine icrâ-yı tesir onların sıhhat ve mukâvemet-i hayâtiyelerini tezyid ederek bu sâyede bi'l-

cümle uzviyet hâl-i tabiiyede îfâ-yı fiil eder. Cildin itinâ veya ihmâli bedende derhal tesirini gösterir. İnsanın derisi su geçmez bir kılık değildir cildin vezâif-i teneffüsiye'ninbir kısmını ifa edenhararet-i garîziyeyi ayar edenbir uzv-ı mühimdir. Vücut üzerinde Peyda olan tersebâtıtemizleme şartıyla her gün biraz terlemek faydadan hâli değildir.

Mektepler husûsen askerler şiddet-i hareketi fart-ı faaliyeti îcâb ettiren büyük idmanlardan sonra hiçbir takayyüdât-ı sıhhiye'de bulunmadıklarıgibi ekseriyâda bir manevrayı veya bir meşit askeriyeyi müteâkib gölge bir mahalde bilâ hareket muallimlerin tenkîdât ve münâkaşât-ı nazariyelerini dinlemek yüzünden içlerinden pek çoğunun zâtü'r-ree veya sair hastalıkların kurbânı oldukları bütün gün görülmektedir. Eğer o biçarelerin hareket-işedideyi müteakip 3 nihayet 5 dakikalık zaman zarfında vücutlarının üst kısmını olsun bir el havlusu ile ovuşturup tellerini temizlemelerine imkan gösterilse hiç şüphe yok ki birçok hastalığın önü alınmış olurdu. Terliyken çamaşır değişmenin bir faydası olması için evvelce vücudun terini silmek lazımdır bazı kimseler terin vücutta kurumasının bir tedbir-i sıhhîolduğu itikadında bulunurlar.Bu yanlıştır. Fi'l-hakîkabazı ahvalfevkaladede de çamaşır değiştirmeğeimkan olmazsa teri sırtında kurutmaya alışanların bu halden pek müteessir olmadıkları görülmekte ise de her halde ifrâzât -ı bedeniyeyitemizlemek üzere yanında daima biri el havlusu bulundurmak daha muvâfıktır,terli terli açıkta soyunup bir havlu ile oğunmak ve sonra derhal giyinmek zararlı olunduğu kadar tehlikeli değildir belki Asıl tehlikeli olan telli ve yorgun gelip bî hareketbir çayıra uzanmak veya açık bir pencere önünde oturmaktır. Hele o hararetle bir buzlu limonata içmek veya dondurma yemek bir intihardan başka bir şey sayılmaz bazı kimseler hiç terlemediklerini makâm-ı iftihardasöylerler. Bu gibiler ifrâzât-ı bedeniyelerininkatran gibi vücutlarında bir kaşr peydâ etmiş olduğunu söylemekle iktifâ ederiz.

(mâ badi var)

Müller

NUMARA 7 Birinci sene Salı, 1 Teşrin-i sani, 1327

Sâhib-i imtiyaz ve müdür

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyet için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik 30,altı aylık 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memalik-i Ecnebiye'ye

(Posta ücretiyle beraber) seneliği 8 franktır.

Talebeye idareden alınmak şartıyla seneliği 20 kuruştur.

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idâre memuru Avni Bey nâmına mürâcaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden gönderilmelidir. Pul kabul edilmez.

Gençlerin terbiye-i Fikriye ve bedeniyesine hadim on beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

İCTİMÂİ

Yavru (1)

Pek haklı ihtilallerle krallar devrilirken on dokuzuncu asrın inkılabı arasında bir çocuk hükûmeti tulû etmiş ve günden güne metânetlenensîmâ-yısâfiyeti önünde medeniyetleri serferuya mecbur eylemiştir.

Artık şeyi onun hüsn-ü teveccühünü kazanmak içün el ele verdi. Evvelâ şâirlereskiden hiç tanımaz tenezzületmezkenbirden bire bütün meftuniyetleriyle şu mini mini insâniyetehitab ettiler. Victor Hugo ve muâkibleribeşik etrâfındailk tebessümleri topluyor.İlk mışıltılarnağmeliyor, hepsien küçük oyunlarla (1) terbiye filozofî "filekstumas" 'ın meşhurve mütenevvic eseri.

Meşgûl dâimâ istikbal rüyalarıyla dembeste-i neşât olan yavrunun anı sürûr ve elemine iştirâk ile ona daha şimdiden kucak kucak şefkatler fedâkarlıklar döken âile çevresindeki saadetleritasvir ediyorlardı. Bu derağuşlardano kadar samimi o kadar zarif şiirlervücuda geldi ki

-Sonra romancılar şairlerde özendiler muhabbetkarrakik bir ihtimal ile daha ziyade beşiklere ikilerek Çocuğun Nura Vicdan ve akla hissiyata doğru yavaş yavaş yükselen ruh… Bir dost değil bir alimnazarıyla tetkike koyuldular.

Çocukluğun ve gençliğin şokunu tezyid eden şu tetkikat bilseniz ne cazip eserler yazdırdı: Jorjsan, alfons dude, anatolfransimargritbirâderler, piyerloti , janajalber, ruzniler, mersilprevo, jib, daha pek çokları yavruyu yavrunun heyecanlarının geçen asrın âlem-i merbîlerindenkat kat fazla ve iyi gördüler edebiyatın o zamana kadar mahrum kaldığı letafet-i Samimiye tarâvet ve sâdegî bir yığın hatıralarla tahassüslerle inkişaf ediyordu. Bütün bu güzellikleri ressamların hep aynı cihandan mühim levhalarından da seyredaldık. Bu tablolardaki simalar camidbihareket mutantan bir hüsn-ü muktebes değil Bizim tanıdığımız bizim sevdiğimiz şen tavırlarla teklifsizce koşup cıvıldaşan yavrular bir taraftan sanatta mütemadiyen çalışıyor hatır ve hayale gelmeyen şık müfit oyuncaklar icat ediyor zevk-i tıfılaneyi bitmez tükenmez memnuniyetlerle okşuyor.

Asıl en büyük engöze çarpan tekemmül aile içinde nümayadır.Şüphesiz ki pek kadimlerden beri her devirde her muhitte son derece şefkatli Muhterem ailelere tesadüf olunur. Pelutarık'ın kendi kızının vefatında arkadaşlarından birine yazdığı mektup bize bu hususta bir fikr-itam verebilir.Hatta kurun-u vüstânınen meşûm günlerinde bile

çocuklar taciz edilmiş 18 asırda jean-jacques Russo'nun tesiri ile bu hürmet ve izâzterakkiye başlamıştı. Mamafîh filozofun lazeriatı hilafına mekteplerde olduğu gibi ailelerin kısm-ı azamında da nevâzişlericezaların takip ettiği görülüyordu pederin haşin elleri altında çocuğun daima boynu bükük bugün değişen bu şu tahavvül,dimağlara adeta musallat olan fikirlerin eseridir. Anlaşıldı ki kız erkek bütün çocukların yalnız vazifeleri değil hukuku onların da tıpkı babalarınki gibi bir 89 ihtilali var bu ilca-yı fikrîaileyi ta esasından ıslaha başladı. Ona kati mecburiyetler çizdi. Cemiyyât-ı hâzıra'nın yeni tarz-ı teşekkülleri'nindahli inkâr olunamaz. Muhtelif sunûf-ı ictimâiye arasındaki erişilmez farklar kalkınca sırf tevellüt üzerine müptini imtiyazlar lav olunuyordu hukuku beşer beyannamesinin Kanuni nazarında bütün efrad-ı vatan müsavi olduğundan herkes memleketin bütün hademât ve makâmât-ıumumiyesinde seyyanen yalnız ehliyetleri fazilet ve marifetleri gözetilmek şartıyla Kabil-i istihdamdırlar maddesiyle fakir amele bir gün oğlunu âli birmevkide görmek hülyalarını kavrayabiliyor ailelerinin hayat-ı âtiyesini servetlerine istinad ettiren zenginler evlatlarının ancak terbiye ile yaşayabileceklerine Onların da yaşamak ve Sükut etmemek için çalışmaya mübareze etmeye mecbur kalacaklarına kanaat ediyorlardı şu an kanaatten itibaren ebeveyn ile çocuklar zenginlerle fakirler arasında bir arzuvî tekaddüm uyandı. Bu gayret muhafaza-i meşrûiyet ettikçe daima hüsnün netice elde edilir hepimizin aynı muhabbetle sevdiği şu bizden gelen bize ihtiyacı olan Latif ve zayıf yavru artık hakiki bir şahs-ı ahlaki addedilmiş hayat hakkına hürmet hakkına Kuvayi bedeniye ve fikriyesine ihtimam hakkını tamamıyla nail olmuş sonra bir şahs-ıictimai telakki edilerekyarınki vatandaş unvanı ile memleketin hepimiz gibi azası meyanına geçmiştir.

Daima Efkar umumiyeyi temsil eden hükümet çocukların tahsilinin de deruhte ettiği için bu yeni fikirlerden kendini kurtaramadı En mühim meşağlınıtıfilliyet ve şebâbın Talim ve terbiyesi teşkil etti umumiyetin hakkı teslim edilince talim ve terbiyeden herkes mecbur tutmak ve meccanen mektepler açmak lazım geliyordu onları sevimli bir hale getirmek arzusuyla hıfz-ı sıhhat kavâidi düşünüldü. Viran müesseseler yıkıldı en küçük kasabalara kadar her yerde sanatın son bedâyi-i irfâtı açıldı. Mümkün olduğu kadar hepsinden haberli semereler beklemek için hocaların tarz-ı ihzârına dikkat edildi her sene bütçeden ağır fedakarlıklar çıkarıldı memleket aynı zamanda şu sarfiyatıyla kesb-iservet ediyordu. Sanki artık filozof Kundorsen'in büyük nasihatinialem idrak etmişti.bir millet aldığı terbiyeye göre idareyi nefs eder ve

hürriyete ispatı liyakat eyler bir milletin fikr-i teşebbüsten mahrûmiyetiyalnız menfaat-ışahsiyeleri uğrunda hareket eden entrikacılarıintihaptan başka kayd-ımevcudiyetibulunmamasıyine verilen terbiyeden neşet eder. Bir kere cereyan hasıl olunca iyi kalpler her tarafta hükümetin mesaisi ile Teşrik-i imâl ettiler tıbbın daire-itetkiki tevsî etti. Çocuğun yalnız sıhhat-ibedeniyesi değil sıhhat-ifikriyesiistidât-ı fıtriyesidüşünülüyor.Tahlil ve mukayese ediliyor ölçülüyor biçiliyor onu tabii yaşatmak için şerâit-i hakîkiye nelerden ibarettir bulunuyordu. Merbîlerden bazıları muhtasar mübahhiselerletecrübelerinin netâyicihatta ekseriyaümitlerini Gaye-i hayallerine arz ediyorlar. Eskiden pek mahdut olan mektep kitapları çeşit çeşit yazılıyor dersler kütüphaneler encümenler açılıyor kongreler cemiyet-i müettelfeler, muhaffelmuallimîn, muhaffel ebeveyn gibi heyetler teşekkür ediyor. İlmi'r-rûh, sıhhat, din erbâbı baş başa veriyordu. Hepsi'nin hedef-i sayi aynı: Yavrunun terbiyesi şu Mübeccel ve Mukaddes Hakkı bırakmak müdafaa etmek emeliyle mecmualar gazeteler dünyanın dört ucundan yığın yığın serpiliyor gariptir ki pek çok mütezâd, meşûş cereyanlarla çalkanan 19. asırda bütün fikirler muazzam ve baki hiçbir şeyin terbiyesizkuvveteden fiile getirilemeyeceği hakkında itilaf eylediler. Hatta, hıfz-ı dini tamamıyla terbiyenin de rükte edeceğine kanaat olunmuştur. Siyâsiyûn muzafferiyât-ı fikriyelerini umûmiyet memleketin şevket-i ahlâkiyesini terbiyeye medyûn işte bundan dolayı herkes yavruya dönüyor uzanılan Gaye ile mütenasip bir terbiye verilmeye çalışılıyor yarın alnının terinden istifade etmek için Başkaları üstüne titreyen Çiftçi gibi yavrulara ingiliniyor.

Bu ittihâdumûmîninâsârı yok değil. Mamafih gençlik arasında yaşayanlar onu kitaplardan ziyade uzun tecrübelerle tanıyanlar,yapılan ve elde edilen şeylerin ümit olunan neticeden daha pek uzakta olduğunu söylüyorlar.Ne bedeni Ne fikri ne de ahlakinokta-inazardan biz bir memnuniyet-iamile izhar ve ilan edemeyiz.İlan eden hata eder.

Hükümet daima ilk mütehhimdir. Fakat bu meselede onu tecessüm eden adamların daha evvel mesuliyetleri muhakkaktır fenalığın sebeb-i evlâsını bulmak için biraz hususiyete girmek onu evvel bievvel ailede aramak icap ediyor herbertsipen servâzi kanunların hatâları eserinin şâyân-ı hayret sahifesinde bir kanunun tatbikiyle bir milletin hâyât-ı umûmiyesindeki bînihâyetesirâtısayub döküyor. Terbiye kitab muhallidende de:

Saadet-i millet, saadet-i âile üzerine müessistir. Mesud ailelerden mesud millet vücûda gelir. Milletin felaketinden mesul ebeveyndir cümleleri bu hakîkati tavzih ve

teyid eder. Evet ebeveynin hatâları korkunç bir ehemmiyeti haizdir. Çünkü vâzı kanunların dailk mektebi aile ocağıdır.hiçbir safsata bu hakikat-i tecrübiyeyi reddedemez.Yavrularımızın kabahatleri hep bizim ataletimiz cehaletimiz hodbinliğimiz,gururumuz ve onları kelimenin en kuvvetli manasıyla büyütmek istemediğimizden ileri geliyor işte biz cemiyet-i beşeriyeninve memleketin daima seyyiesiniçektiği bu hataları en ufak teferruatına varıncaya kadar birer birer göstereceğiz bu teşebbüs pek müfit olmakla beraber şüphe etmiyoruz ki aynı zamanda mea't-teessüf pek de nankör.Zaten bizi tenkit edeceklerden Şükran-iNimet beklemiyoruz.eder ve validenin meziyetlerini ifratkârânemedh etsek onların batıl fikirlerinin mazur görsek vaatlere kapılarak hatalarını örtbas etsek tabii hoş görünürüz. Bizi diyecekler ki bunlar söylendi hala söyleniyor hepsi istikbala ait ihtimal hepsi söylendi fakat işitilmediği dinlenmediği için tekrar söylenecek.

Şu eseri okuyan pederler valideler arasında ebeveynin hatalarınıgözden geçirirken Belki bizim mübalağa karlıklaitham edecekler bulunur.

Bunlara evvela cevap verelim ki bizim tabiatımızdan onlar düçar-ıheyecan olmasınlar. Bizde biliyoruz Vazifelerini pek güzel ifa eden yüzlerce numune-i imtisâlâile var.biz onlar için yazmıyoruz arz edeceğimiz levhaların karanlık gelen taraflarını görmek isterlerse kendilerine değil komşularına baksınlar O zaman bizim mübalağalarımız eğer varsa onlara pek hafif görünecek ve bizi hemen affedecekler.

Osman Fahri

İhtâr- bir nüshada yuva diğer nüshada yavru devam ederek ailenin şahsın ve bil vasıta memleketin bütün şerait-i saadetiarz olunacaktır.

SIHHÎ ÇOCUK OYUNLARI

Bir levha-i samîmiyet: masûme ile âzâde

Ruhtan inci, inciden iki ruh:

Züf-ü halkettetac şiir olsa

Bu kadar arz-ı ihtişâm etmez

Nazdan bir çiçek çiçekten şevh

Bir dudak-ı şîvegâhsihr olsa

Bu kadar nazlı ibtisâm etmez.

HANIMLAR İÇÜN

Zarâfet, Tenâsüb, Kuvvet

İnsanlar dameknûz ve mevcûd, inkişâfı müberrem üç kuvvetten yahud kabiliyetten en mühimi ve birincisi kabiliyet-i bedeniyedir. Bu sipâhikavâninGerçi birbirine derece-isamimiyet ve rabıtaları o derecekesirdir.O kadar sıkıdır ki birinin metruk ve mensikalması derin boşlukla mevcudiyetini derhal ihsas eder.bugün daha ziyade tahakkuk etmiş hâlât-ı meriyedendir ki kabiliyeti bedeniye bütün kabiliyetlerin müşeyyime-i tekevvünüdür. Ebedî ve rehâkar bir mevcudiyeti tenviç edecek esasatın ekseriyesi bedene taalluk edendir 19. Asrın sîmâ-yıterakkiyâtında yeniden doğan bu şem-i itilâ nevîn-i kuvve-i incilâsâzını dakîkabedakîkatezyid etmektedir.

Evvelleri, kavilere, sağlamlara hasr ve tahsis edilen Jimnastik çoktan beri en zayıflara en küçüklere en acizlere de teşmil edilmiştir. Çünkü: hareket zayıflayan vücudu kamçılar. Hakâyik-i indiyeninmezraa-i nümâsemsâl-i nisbiyedir. Aynı zamanda bedîhiyyât, katiyyât mertebesine gelişmiş vukuat vardır ki onları destegâh-ı tecrübedetahassül etmişler, ameliyyât ile nazariyâtınimtizâc-ı samîmiyesineticesinde tayin eylemişlerdir. İşte alem tıbbın sîmâ-yıvasî ve şağfidârını nurlandıran da hıfz-ı sıhhat laburatorami'ninmesâiye-i mahsûsasıdır. Onun âsâr ve emsâl-i güzîdesidir ki çelenk-i muvaffâkiyâtı tenvic ediyor.Mader tabâbetin bir tıfl-ı nevzâdi denecek kadar yeni olan bu hıfz-ı sıhhat 'ınşirhavarlığıyla berâber o derece zafer hamalı muvaffakiyetleri o kadar galebe iştahlı faaliyeti vardır ki bu pek Şayan-ı izâmdır. Binâen-aleyh biz onun mediyyâtına merbût, muvaffâkiyâtına dembesteyiz.

Saf havada teneffüs ve deveran diklenir kuvvetlenir ve bizi tamamı ile yaşatır. Hal-i istirahatta ciğerlerimizden dakikada ancak 6 litre hava geçer uyanırken koşarken oralara 4 defa fazla hava girer.

İşte eğer biz kuvvâmıza göre Servet-i maneviyimizi refah ve saadetimizi tayin ve hesap etmeyi bilirsek o hakiki servetin o ciddi refahın lezzet-ihayat-ı kesârındanistifade ederiz.Bu da ancak Hüsnü istimâl ile olur.Acaba bunda güçlük yapamamazlık var mı? İrâe edilen her yeni şeyden vehleten bir müşkilât çıkarmak zâtentînette mevcuttur. Fakat biraz arzu ile iptidar her ne olursa olsun o yeni şeyin bütün müstahkem kalelerini mücehhez tabyalarını tarumar eder. Meram'ın elinden bir şey kurtulamaz.el verir ki bir teşebbüs bir sebat olsun aynı zamanda bunda hayat dahil o halde.Geniş ve derin nefesler almalı çökük göğüsleri neşv ü nümâlandırmalı, ciğerlerin bütün gayr-ı tabii peyda

olmuş kıvrıntılarınıvazifeden hareketten mahrum kalmış aksamınıtahrik etmeli kârinin cidarlarınıtakviye eylemeli bu bir neticedir ki hüsn-ü tefehhüm edilen harekat ile tamamen temin olunur.Bu neticenin mahsala-i fevâid-i bedeniyesi nedir? Neden ibârettir? Pek makul olan bu suâlin cevâbını da tecrübe kadehinde halledilmiş olarak buluyoruz.

O zaman vücudun şeklinde heyet-iumumiyetinde tadilat rûnümâoluyor.

Göğüs tadilât ve muhaddebiyet peydâ ediyor. Bir armut şeklinde bulunan karın bir hacim veşekl-i tabiialıyor. Kendi kendine demir balina çubuklarına ihtiyaç göstermeden mesnedvazifesini görüyor.

Kollar omuzlar boyun sert ve etli oluyorlar sırt ve böğürlergüzel birer şekil iktisap ediyorlar. Vücudmübâla ve ifratsızintizam peyda eyliyor.

Karnın şişkinliği ve iki nihayetlerin inceliği veyahut karnın zafiyeti ile iki nihayetlerin kalınlığı gibi garip ve acip eşkâlgayboluyor.Kollarda ve bacaklarda mutena bir tenasüb-ü nazar-ı bedîacûyi okşuyor. Bütün mayûbât-ı bedeniye def oluyor. Hep onların yerine zarâfet-i bedeniye nezâketü'l-hamiyye, bir incelik, bir tatlılık kâim oluyor. İşte hakikiletafetin ve şîve-i cismâniye'ninevsâf ve alâmâtı ancak bunlardır. Eğer harekâtın uzviyet üzerineolan tesîrâtı nazar-ı dikkat ve ehemmiyete alınarak îfâ-yıvazıfe olunursa bütün bu netâyic-i mükemmele katî ve muhakkaktır.

Burada kaba bir dar bir mesele lüzum gördüm laf torbaya girmez garbın ezhâr-ı irfânından ve eimmâr-ı füyûzâtından kucak kucak toplamaya muhtac olan bu vatan-ı gencâri bazı husus ve netîcesihenüzpute-i istihzârâtta bulunan çok çok senelerinnâr-ı gayretiyle belki husûle gelebilecek mefkûrelerini ide ellerini şimdiden bir parmak bal kabilinden ortaya sürüyorlar. İngilizlerin felsefesine mukâbil bizde bir Osmanlı jimnastiği! ibdâ ediyoruz. Acaba düşünüyor muyuz? Fen gibi kavî muhkem bir mesned dayanmış olan hangi şey sükût veya tebeddül etmiştir? Yoksa Amerika'nın fen ile Japonya'nın, Fransa'nın fenni arasında fark var mıdır? Linğ ilk defa nidâ-yımevcûdiyeti yükselttiği semere-i mesâisinin muhassalasını ortaya koyduğu zaman her yeni şeye olduğu gibi derhal ona da itirâz edenler bulundu. Fakat o mutîhvekâyi,sayindedevâm etti. Zaman da ona lâyık olduğu mevki-i haşmeti bahş eyledi. Sonra İsveçliler biz, dediler hiç bir zaman sizin azanıza gayr-ı kâfi yahutfenâ taksim ve tevzi olunmuş hareketleritavsiye etmiyoruz. Bize arz-ı teslimiyet ediniz. Netîce-i ameliyeyi görünüz.

Çünkü: jimnastik fenn-i hareketüzerine teessüs etmiş bir sanattır. Çünkü sanata tâbi olmayanHiçbir şey iyi olamaz sanatın ise bir takım kavâidi vardır. Jimnastiğin de usûl-i kavâidi var. En alâları da en ziyâde tabii olanlarıdır. Hiçbir vâlidebukadarki gücü yettiği kadar kızının tezyînâtı ve tanzîmâtı için lâzım gelen masraftan çekinsin. Ona 2 gün ve kıytık ile dolu elbiseler yahut mühemmel ve metrûk kalmışkendi kendine çökmüş bir vücuda istikamet ve üzerine zahiri salâbetvermek için demirin mücehhez rubâlar giydirir.Bu paraları emekleri düşünceleri biraz damahalline sarf edecek olsa kendinin edeceği hizmet-i şefkatkızının iktisâb eyleyeceğiServet-i zarâfet tahakkuk ve tebeyyün eyleyecektir.Ancak o vakittir kihep bunlar daha ziyade ve tercihen mahalline sarf edilmiş olacaktır .

Çocuğu kuvvetlendirmeli ona hakiki bir Zindegi ve vaziyet bu suretle verilebilir.Zavallı vücut harici vasîlereartık arz-ı iftihâr etmek zebunluğundanbulunmaz.

Tamamıyla galebeye muvaffakiyet hasıl olduktan sonra bu sönük meşalelerin hırâfâtının sû-i istimâlâtınkâmilen önü alınacaktır.Gerçi bugün pamuktan omuzlara çelikten bel kemiğine Avrupa'da da taraftar vardır.Yalnız bu hal bizimki ile kâbil-i kıyas olamaz.Onların tetkiki bu bahse ait değil.Bizim için söylersek bu hal basiret ve teyakkuz devr-i endişlikkavî ve sağlam olmak hülâsa hayattan maksadve istifâdeanlaşıldığı güne kadar devam edecek ondan sonra efül eyleyecektir.

Mamafîh garbda bu sûretimen eden protestolar icra-yıtesir etmekten hali kalmıyor zira Harekatı tahdit ve Men eden esvaplar hatta bununla da kalmayarak bütün zevk ve zarafeti bedayive letafeti ref ederekşîve-i tabiiyeve hususiyeyi de tahrip ve ilga eyliyor böyle bir cendere-i ızdırâb içinde bulunan bir kadın rikkat-ı nisviyesini dikkat-i tabiyesini gaybetmiştir. Melûf-ı bedâyi bir nazar bu noksanı bu hakîkati derhal itirâf eder.

Dünyadaki ara ve dar bir iskarpinin içine açayım mı sıkışmış kalmış bir ayak hal-i tabiiyesindendaha küçük ve narin görünebilir zarif olabilir lakin garip ve acibreftâr, ondan müstahric meşkûkiyet bu gayr-ı tabii ve fâidesizküçüklük ictinâ bıkâbil olmayan neticesidir.

Ancak idman yapan kimseler kostüm hatalarını anlayabilir ve refah ve istirahata hakiki ve Tabii letafeti sevmek için tehlikelerden içtinap edebilirler. İşte bunların adedi arttıkça terziler o vakit bütün fikir icatkârîlerini bir noktaya sarf edecekler makaslarını verirken bir şey düşüneceklerdir. Tenâsüb-i endâm bunu nazar-ı dikkat vehesaba

alacaklar o tenâsübedaha ziyade ittiba etmeye mecbur bulunacaklardır kendi keyif ve arzularına göre şeklini tebdil ve Tahir etmek hakkı kendilerindenolunacaktır çocukların sırtlarına doldurulan tahtacıklar değnekler pantolonaskıları onların bayilerini zengin etmekten, ceb-i istifâdelerinidoldurmaktan başkabir şeye yaramadığı artık çoktan sübut bulmuştur. Riyâzet dersetsâzi Gymnastiqueortheopedique mevcudu "nikolandri" den biribunların istimâline set çekilmişadem-i fâideleritezâhür eylemiştir. Çarktan biri fransız, hukemâsıiâzımı bağırıyorlar. Fransızlar halkaten nazik ve zariftirler.onların nekâsıt ve zarâfet-i bedeniyeleri vardır.zevk-i selîm ve sânâiyelerison derece masraflı itibarlı bir letafetve hüsn-i mevzu içinkendilerini dûçâr-ı azabve ızdırap ederek mevhibe-i tabiiyeleriniterk-i fedâetmeye hiçbir zaman Rızadâdeolamazlar. Letâfet ve hüsn-ü hakîkinin câzibe ve şîvesinemalikiyet ve menâbi-i tabiiyedentemîn-i istifâde ve hazûz içintuvâletin defter-i serâirine terbiye-i bedeniyeyibüyük ve yalnızlık harfler ile kaydetmek kâfidir.

Mülâyimi tebdîl, meşî şahsiyi ve hatta sıhhati manâser ve beyhûde kendi evsâf ve hasâisinehiçbirşey ilâve etmeyenfenâ bir zînetlemübâdele etmek işte bu hüsn-ü tezyininşevhi ve zarâfeti'nininceliğin daha açık söyleyelimkendini beğendirmek his ve zevkinin garip ve bînaziro kadar da acibve münasebetsiz bir tarzıdır.

Tekâmül-i hakîki bin efsedir. Onu kimse sırtında taşıyamaz. Ve güzel bir kumaş alır gibi çarşıdan bu nümârişedenbeykerden, yâhudkarlmandan satın alamaz.O vefâdâr, samimi, mûnis bir gayret netîcesidir. O vakit o peydâ olur, ki bir daha hiçbir kimsenin gasp ve ihlal eylemeyeceği mümted ve mütemâdi üç kelime ile saadet ve bahtiyâri ile ifâde olunur ki o da: zarâfet, tenâsüb, kuvvet.

Doktor İhsan

İNCİLER

Bir millet bir şeyi ıslah için kendisinin o şeye hakikaten muhtaç bulunduğunu his ve ona muvaffak olabilmek için de esbâb-ı lâzimeyetevessül eylemesi şarttır.

Kadınların heyet-i ictimâiyedeMevkii bir milletin terbiyesiyle mütenâsibdir.

Efkârınındoğruluğuna kanaati olup onları neşryüzünden nefislerini tehlikeye koyacak kadar Azim sahibi olanlara cesaret-i medeniye sâhibi deniyor.

Cahillerin aklı kuvve-i enbâtiyesini gayb etmiştarlaya benzer kiorada izhar-ı râyihadâr yerinebaldıran otları yetişir.

Her yeni fikir muhitine göre kabul görür tembel ve kuvve-i muhâkemesizayıf olanlar ensarihhakâyikabilegöz yumacak kadar taassup gösterirler.

Her kavmin zamanına derece-iirfanına göre âdât ve âdâbıvardır.Bunların birdenbire tebdili mümkün değildir.ihtilat,mearif,terakkiyat-ıfenni'yeonları tedricen kendi kendine değiştirir.

ŞİİR

BALON

Manzûmhasb-i hâl

Pek küçüktüm, hatırlarım: Annem bana çarşıdan

Bir ufacık balon aldı.Gül Renginde bir sepet

Sicimine bağlanmıştı;koşup aldım karşıdan,

Annem: oğlum dedi onu sıkı tutup dikkat et!

Yoksa hemen uçuverir de balonsuz kalırsın

Varsın uçsun anneciğim Yenisini alırsın

Hem nereye uçacakmış?yavrum göğe havaya

Annem böyle söyleyerek giriyordu safaya

Eteğinden çekiyordum cici anne dur dedim

Gök neresi?ben o yeri bilmiyorum görmedim!

Meleklerin yuvaları yok mu?İşte orası

Melek nedir anneciğim nedir Melek yuvası?

Onlar hani şu kanatlı kuşlar gibi hayvan mı!

Yoksa bizim gibi elli ve ayaklı insan mı?

Hayvan ise böcek demek ya bir süslü kelebek!

Ovalarda bahçelerde dolaşır onlar demek?

Yokacanımonlar göze görünmeyen vücutlar

Yemez içmez uyumazlar yanlarında kanat var

Havalarda uçuşurlar bazıları giderler

Akşam vakti yıldızları yakıp dönüş ederler

Aman Anne bir defacık ben onları görseydim

Görünmezler dedim nurdur vücutları a cicim

Peki yemez içmez dedin Oynamaz mıyaonlar?

Satmazlar mı gökte böyle güzel süslü balonlar?

Hayır yavrum a abari şu balonu alsınlar

Ben onlara bağışladım niçin mahrum kalsınlar

ipini salıp göğe baktım balon çıktı yükseldi

annem Aman uçtu diye koştu ama geç kaldı

Ali Ulvi

BULGARLAR NASIL ÇALIŞIYORLAR?

İctimâi hastalıklarımızı tedâvi etmek terbiye ile olacağından müzmin olan bu emrâz-ı rûhâniyeyiIyice teşhis ve tedavi edecek olan ilm-iterbiye mütehassısları bu millete pek büyük bir hizmet etmiş olacaklarından milletin Ahval-iRuhiye ve maneviyesini kabiliyet-i fikriye ve ictimâiyesiniServet ve usul-i maîşetinitetkik ederek tekamül kavâid-i tabîyesinetevfîkanve malik-i Osmaniye'de kâbil-i tatbik ve semere bahş olacak bir rah-ı savâb ve aksar turûkterakkîtakib eylemek husûsunuinzâr-ı âmmeye vaz eylemelidirler.

Yoksa muhit ve servetimizle Kabil-i telif olmayan sırf taklitçilik mesleği takip olunur ve mazrûftanziyade zarfı ehemmiyet verilirse Sükut-ı ictimâiyemizin evcâını değil bizbelki de ahfâdımız bile çeker. Gerçi terakkiyâtiçün3 sene az bir müddet ise de vaz-ı esâsa ve tayin ve mesleğekifayet edecek derecede olduğuna ve ne oldu çalışılır ise müsemmerolacağına bir misal arz edeceğim:

Memâlik-i Osmâniyedefeyz-i meşrûtiyettenistifâdeederek meârifhususunda en ziyade ibrâz-ı faaliyet edenBulgar vatandaşlarımız olduğu istatistiklerin gösterdiği erkâm ilesabittir.

Çatalca sancağı dahilinde merkez liva'ya2 saat mesafede 124 haneli ve 822 nüfuslu çanakçaBulgar kariyesindeinkılabı müteakib324 Eylül'ün de bir mekteb-i ibtidâiküşâd ve 325senesinde Rüştiye sınıfları da ilave edilerek mektebe leylîtalebe dekabul edilmiş 325 326 sene-idevriyesinde 120 nehâri ve 20 de leylî talebesiolduğu halde326 327 sene-idersiyesindetalebenin 207 ve leylîtalebe olanların miktarda 42'ye bâliğolarak bir sene zarfında %100 Terakki etmiştir Bulgar köylerinde ibtidaitahsilini İkmal edenlere Rüştiye tahsili göstermek kurâetfâlini deNimet-i meâriftenmütenaiim kılmak hikmetine mebnî mektebe leylî kısmı ilâve olunmuş ve umûmbulgar köylülerine karşı bir hüsn-i tesir hâsıl eylemiştir.

Asıl şâyân-ı hayret olan cihet-i ibtidâirüştî kısımlarını hâvi altı sınıflı ve leylî nehârı iki yüz yedi talebesi olan mektebin bu mektebin ne sûretle ne kadar masrafla hüsn-ü idâre olunması husûsidir.

Mekteb bir müdür, üç muallim, muallime, bir hademe,bir de aşcı ve sifrecidenibâret olmak üzere yedi kişi ile idâreolunub mektebin leylî ve nehâri kısımları bütün mesârif ve maaş-ı seneviyesi dört yüz elli lirayı tecâvüz etmiyor. Müdür ve muallimler üsküpbedağoji mektebi ve edirnebulgaridâdisimezûnlarındanolub müdürün maaş-ı şehriyesialtı ve muallimlerin üçer liradır.

Mektebin mesârif-i seneviyesi yekûnu olan iki yüz lira eksarhahâneden elli lira ile mahrûkâtı da karye ahâlisitarafından veriliyor. Ve iki yüz onlirada talebe ücrâtından alınıyor. İstanbula dokuz saatlik bir mesâfedebiher leylî talebeyi beşer lira ile idâre ve onların talim ve terbiyelerini temin ve kuvve-i bedeniyelerini tezyîd etmek büyük bir muvaffakiyettir.

Hayli müddet leylî idâdî mekteblerinde bulunduğum için talebenin Beşer lira ile idare olunamayacağını düşünerek şâkirdânın ahvâl-i sıhhiyelerinive yemeklerinin cins ve miktarını tetkike mecbur oldum ve 12 yaşından 18 yaşına kadarolan Leyli şâkirdânınahvâl-i sıhhiye ve kuvve-i bedeniyelerini ve neşelerini pek mükemmel gördüm yemeklerine gelince yerli buğday unundan köy fırınında pişmiş bol ekmek sabahları kışın çay yazın süt ve akşam sabah birer kap yemek ve haftada bir defa et verildiğini anladım yatak ve yemekhanede câlib-i nazar-ı dikkattir.

Köyün kenarında cesim bir samanlık düşünme tavan badana yapılmak suretiyle büyük bir yatakhane haline ifrâğedilmiş ve bir kısmı da yemekhane ve mutâliahâneittihaz olunmuştur. Şâkirdânınyemek yedikten sonra aşçılık vazifesini ifa eden adam masayı sabunlu sıcak su ile temizleyip şâkirdânakşam gece sabah müzakerelerini bu masanın etrafında ve bir merininnezareti altında yapıyorlar.

Mekteb-i ibtidâi ve rüştîzekûr ve ünâsamahsûsolduğundan rüştü sınıflarında Türkçe ve Fransızca lisanlarıylaZiraat ve el işleri derslerine bilhassa ehemmiyet veriliyor ihtiyari olarak nota ile musiki degösteriliyor. Muallimîn ve şâkirdântarafından ara sıra tiyatro verildiğini ve etfâlköylerden davet olunarak feyz-i meşrûtiyettenmüstefit olduklarını müdürleri kemâl-i iftiharlanakleyledi.

Bulgar köylü vatandaşlarımızın feyz-i meşrûtiyetten istifade ederek çocuklarının senevi beşer lira ile kendilerinenâfi olacakbir surette talim ve terbiyelerini tahta teminine aldıklarını ve hatta tiyatro bile temaşa eylediklerini kendimiz ile mukayese edelim. Değil köylü hatta kasaba ahalisinden hal üvakti mütevazıt derecede bulunanlar evlatlarını okutmak için senevi 20-30 lira vermek gibi büyük fedakarlık ihtiyar ederek merkez vilayeti veya payitahtı saltanatagönderiyor.evlatlarını leylîbir mektebe koymaya çalışıyorlar fakat heyhat leylîmekteplerde yer olmadığı ve mekteplerin kapalı olan âheninkapılarını açtırmak mümkün olmadığını görüp meyûsankasabalarına avdetediyorlar.

İşte hakiki bir mukayese ve herkescekâbil-itetkik bir meselebiz Avrupa'yı taklitten evvel komşularımızın ve Bulgar vatandaşlarımızın meârif husûsundaki mesleklerini tarz-ı mesâiyelerinitetkik edelim.

Almanya'ya giden seyyâhîn-i Osmâniyedenbir zat 20.000 liralık mektep-i ibtidâibinalarını görüp hayran olmuş ve bizde de böyle bir kaç mektep yapılmasının temenni eylemişti.mektep müdürlerinden faal bir zat da şâkirdân için Paris'ten mücessem mektep numunesigetireceğini kemâl-i iftiharlabeyan eyliyordu.Halbuki biz eğer mearifi memlekete nâfive millete hayırlı olacak bir surette tamim etmek istiyor isek samanlıkları mektep haline koyup en hücraköylerimize neşr-i meârif eyleyelim.Yokluk içinde varlık gösterelim köylülerimizin efkarını tenvir edelim ve onları Vatan-ı mukaddesemizenâfiuzv olarakyetiştirelim.

Senevibeşer bin lira olan leyli idadilerin tahsisatı 15'er bin liraya ibla olunarak liselere tahvil edilmesinden acaba ne gibi bir istifade edildi tanin ve emsali evrak-ı

havâdisdeaarifte inhitat ve İflas ve 44'te bir mekâtib-i askeriyeyekabul makaleleriyle İnzar-ı âmmeyevaz edilen acı hakikatler 20 asırda yaşamak ne demek olduğunu bilen Osmanlıları hala düşündürmekte ve uykularını kaçırmaktadır.

11 teşrini evvel sene 327

Çatalca: M. H.

MEKTEB EL İŞLERİ -2

İbtidâiselvid'de kullanılan destere'nin Sapı oyma testeresinin aynıdır.Fakat terbiyevîel işleri ile oyacılık arasındaki rabıta ve münasebet yalnız bu kadardır yoksa maksat ve gaye itibariyle bunların arasında büyük bir mesafe vardır. Esasen oymacılığın mektebe girmesi bile gayri caizdir.Aralarındaki münasebet destere saplara kalır hatta destereler bile başkadır.

Silviddestereleri 4 milimetre genişliğinde ve münâvebetensağa sola müteveccih yatık dişlidir.Oyma desteleri kıl testere denilen pek incelerden başlayarak nihayet iki milimetre genişliğe kadar olabilir bunların dişleri yatık değil madem ve boynuz gibi şeyleri kesebilecek surette düzdür. Ahîranyankeisminde bir müellif DieHygiene der Knaben Handarbeit ünvanı ile Almanya'da müfit bir eser neşretti.Bunda oymanın bütün zararlarını tadat ediyor. Silvidleoyma arasında bir mukayese yapmak için bu kitabın bazı fıkralarını naklediyoruz:

1- Yanke oymacılıkta mütemadiyen oturmak suretiyle çalışıldığında ve bunun fenalığından bahsediyor.

Silvid de ise bu mahsur yoktur.Talebe daima ayakta bulunur işletecek tahta destegâhınüzerinde ya bir yuvaya veya bir mengeneye sıkıştırılmıştır bu mengene yalnız bidâyettekullanılır sonra uçup tahtayı eliyle tutar ve iş devam ettikçe ayakta bulunur zira başka türlü çalışmak mümkün değildir.

2-Oymanın işleyenin gözlerine de zararı vardır. Çünkü ince girinti ve çıkıntılarınıdesteresi ile muntazam kesebilmek için çocuk İnzar-ı dikkatinibir noktadan ayırmamağa ve fikir ve nazarınıfazla yormağa mecburdur.

Şöyle sathî bir nazarla bile görülür ki silvid modelleri bu mahzurdan murattır. Oyma modellerindeki ince nazik tezinat girinti çıkıntılar mektep el işlerinde bulunmaz Bunlar sadece kalın hutut ve aksamdanmüteşekkildir.

Göz yorulmadan destere ile oyulabilir.

3- Yanke tozları da unutmuyor oyma ile iştigal edenler desteredenmütehasıl incecik tozları teneffüs esnasında ciğerlerine idhal ederler. Bunun cihâz-ı teneffüsüzerine pek büyük mazarratıvardır.

Silvid de kıl testere kullanılmaz.

Ve modellerde de gayet narin aksam bulunmadığından tahtanın üzerine lüzumundan fazla eğilmek de icabetmez bir de oymacılıkta münhasıran destere ile çalışılır gerek ibtidâisilviidn el desteresi ve gerek âdisilviidn duvar desteresien esaslı alet olmak ile beraber diğer bir takım âlât-ı sâireşunlardır:

SIHHÎ ÇOCUK JİMNASTİKLERİ

Resimlerine bakmak üzere babalarının verdiği gazeteyi âzâdekazâ yırtınca kardaşı telaşla

Yapar bey babam. Nedir?

Bilmem?

Saf gözlerde: geriye endişe

Kırılan bir gönül değil, dersek afv eder belki.

Son karar işte.

Bıçkı çekiç mengene miskab,kıskaç,rende yassı yarım medûr, medûr)büyük testere duvar deftere, menkale, perger, sath-ı müstevî, gönye, cetvel, metre, işâret,ucu, işâret çivisi, âdi makas, tel kesmek için makas, burguların envâı, keser, elh.

Taksim'e lüzum görmüyoruz zira modeller alete göre tertip edilmemiştir belki modele göre alet kullanılabilir.

Filhakîkasilvid'debir de zımparakağıdı istimâl edilir.;Bu da kıl testeresi gibi ince toz neşir eder Fakat biz bunun yalnız perdahtlardave bir iki dakika müddeti tecavüz etmemek üzere istimaline müsade ediyoruz. Çocukların bunu kendi kendilerine kullanmalarına müsaade olunmaz.

İstimâl ettiğimiz ağaçlar kayın ile ak gürgendir. Fakat bu sertlikte olan diğer ağaçlarda kullanılır çam gibi yumuşak tahtalar modellere elverişli değildir.Parçalarının

iyileştiği yerine çivi ile rabtıicab eden işlerde bu iki neviden nispeten yumuşağı olan kayını kullanırız.

İbtidâisil viddeevvela 4 milimetre tahtında tahtalar kullanılır;fakat çocukların kuvvet ve maharetleri arttıkça bu tahtanın bu sahnın tezyidi câizdir. Ve azamî Olmak üzere 1 santimetre kalınlıkta tahtalar istimâlolunabilir.

Ayakta destegâh önündeişlemenin bütün bu faydalarına mukabil mahsurları da yok değildir.Yalnız o mahsurların önünü alacak muallimlerdir. Bidâyette talebenin işlemek için vücuduna vereceği vaziyetlere çok dikkat etmelidir hususi ile tahtayı rendelerken ekseri çocuklar sol ayağını ileriye çıkardıkları vakit vücutlarını da bir tarafa çarpıtırlar.bir müddet sonra buçocukların bel kemikleri bir tarafa çarpılabilir.Marangozluğu meslek-i ama iyi şet edilen işçilerin ek serisinde bu çarpıklık meşhuddur. Doğramacıların umumiyetle Sırt ve kolları kuvvetli olduğu halde vücutları biçimsizdir. Binâen aleyhgerek tahtayı rendeler veya biçerken ve gerek çekiç ve Sair âlâtıistimâlederken çocukların iyi Vaziyet almasına dikkat etmeli.her iki ellerini münâvebetenkullanmaları İhtar edilmelidir. Silvid dersindençıkarken nezafet ve taharete pek ziyadeliayetkâr olmaları üstlerini süpürüp ellerini sabunla yıkamaları ihtar edilmelidir.

Derslere talimleriyle başlarız bu da 3 nevidir.Biri zaviye Kama teşkil edecek tarzda iki kenarı düz olan herhangi tahta bu talimlere elveriştir bundan çocuklar desteği nasıl kullanacaklarını tahtayı kolaylıkla ve muntazam kesmek için hangi taraftan başlamak icap edeceğini öğrenirler.

Mâ badi var.

Eva Rude

MEKTEB OYUNLARI

Harb Oyunu

Çocukların esnâ-yı teneffüste oynamalarını müsaade ve bahçesi veya bir jimnastikhanesi bulunan mekteplerde tatbik edilir pek nafi ve eğlenceli bir oyundur bu oyunda futbol topu istimâl edilir. Oyun mahallini 28 çocuğun iştirakine nazaran Tertip ve tarif edeceğiz.oyuncuların adedi daha az olabilir.

40 adım tûl ve 30 adım arzında düz bir mahal.Uzun dalaların vasatı olan20 adama karşılıklı birer flama veya sadece kazık çakmalı ve ikisinin arasını tebeşirle veya sair toprak üzerinde iz bırakan bir şeyle işaret edip çizmeli buna hatt-ı hudut tesmiye edilir.

Bu hatt-ı hududun vasatından itibaren umumen her iki cihete 12 adım mesafe ile ve bir adım nısıfkatırla birer daire resim etmeli:bunlara da kalbgah tesmiye edilir. Vasatlarda bulunan kalbgâhın 50'şer adım mesafe ile her iki cihette yine birer adım nısıf katırlaaltışar daire daha resim etmeli bunlara muhafaza kaleleri tesmiye edilir.Bu dairelerin de mühimmenemgenmerkezlerden aynı mesafede bir daire üzerinde bulunmasına dikkat etmeli. Hatt-ı hudûdunher iki cihetinde bu tertibat çizildikten sonra çocuklara izahat-ı âtiyeyivermeli.

Efendiler 14 kişi boy sırası tertibiyle karşıma diziliniz.Sıra kollarınamendil bağlamak veya feslerini başında muhafaza eylemek gibi her halde bir alamet-i fârika ile diğerlerinden ayrılmalı.Kırmızılar itibaredilerek yekdiğerinemuarız birer müfrize itibar ediliyor.

Hatt-u hudûdun sağ tarafı beyazların sol ciheti de kırmızılarındır.her iki Müfreze kumandanları kalbgahlardayani merkez dairelerinin içinde bulunur.

Baştan en uzun boylulardan ikisi mahallenine gönderilir

Etrafta bulunan kalelere altışar muhafız Taksim edilir.

Mütebaki 14 efendinin 7'si beyazların 7'si kırmızıların mübârizeleridir. Çevkileri beyazları mübarezeleri kırmızıların mübârizeleriise beyazların kaleleri ile kalbgâhıncivarında dururlar.

Oyunneden ibarettir?

Beyazların mübarezelerinin elinde bir futbol topu var onu kendi Kale muhafızlarına ve kale muhafızları marifetiyle kalbgâhaisâl etmekistiyorlar bunamuvaffak olurlar ise oyunu kazanacaklar Halbuki kendileri kırmızıların arazisinde bulunuyorlar. Ve hatt-ı hudûdunIlerisine geçmeleri memnûdur. Binâenaleyhtopu Kale muhafızlarından birine liekal 6-7 adım mesafeden atmaya mecburdurlar.Kaya muhafızı Kalenin haricine çıkamaz.Bulunduğu noktadan topu tutmaya mecburdur etrafında ise kırmızıların mübarizlerivar. Kale içine girmemek şartıyla topu koşup tutmaya salahiyatdardırlar. Binâenaleyh top muhafaza gelirken kırmızı mübâriz sıçrayub tutunca bittabi karşı cihete yani kendi muhafızına iâde edecek onların da etrâfında beyaz mübârizler bulunduğundan bu surette top bir beyazların bir kırmızıların ellerine düşerek şah beyazların kah kırmızılarınarazisine geçecek.Nihayet beyaz veya kırmızıların efradıkendi kale muhafızlarına topu atmaya muvaffak olur. Onlar da kalbgahdabulunan kumandana atabilirler iseoyun kazanılır.Oyunun kazanılmasına sebep olan kalem hafızı Kumandan muhafaza topu atan da muhafız olur.

Riayet edilecek Kaideler:

1 Kumandan bir ayağı içeride kalmak şartıyla kalbgah hududundan yalnız bir hatvedışarı atabilir.

2Kale muhafızları da keza.

3 MübârizelerKale muhafızlarına kumandana el ile dokunamazlar ve dairelerin içine giremezler.

4Kumandan ve muhafızlar top yere düştükten sonra alırlarsa makbul değildir.

5Mübarizelerhatt-ıhududun diğer cihetine geçemez.

6Oyunda haksızlık veya nizamsızlık olursamuallim veya posta başılar düdük çalar ve onun verdiği kararı umumkabul eder.

Bu oyunu 12 yaşından yukarı kız ve erkek çocuklar yaz ve kış oynayabilirler.

SELİM SIRRI

BENİM USULÜM

Cildin vezâif-i fizyolojiyesi sıhhat ve idâme-i hayat için elzemdir. Mide karaciğer ve biraz daha ileriye giderek dimağ bile vücudu ihâta eden beşere kadar hâiz-i ehemmiyet değildir. Bir hafta hatta daha ziyade müddet aç oturmak mümkündür.Fakat cildin müsâmâtı kâmilentıkandıktan sonra 2 saat bile yaşanamaz.Papa onuncu lui 'nin cülûsu münasebetiyle icra edilen âyin-i rûhâniyede bir çocuğu tepeden tırnağa kadar altın varakla bir tıfıl- mezhep haline getirirler fakat bir iki saat sonra zavallı yavrucak ihtilâcâtiçinde terk-i hayat eder.

Benim usulümde gaye itibariyle 3 mühim maksat vardır.

Cildinhüsn-ü sûretleifâ-yıvazîfe eylemesi faaliyet-i ruye, fiil-i hazm.

Cildin tahâretine ne kadar büyük bir ehemmiyet verdiğim âtîdekiizahattan anlaşılacaktır.tertip ettiğim programa evvela müşkilâtıtedrîcentezâyid eden8 hareket vaaz ettim ki bunlar vücudu hafifçe terletiyor müteakiben banyoya sıra geliyor nihayet usul-imahsusası vecihle vücudu havlu ile kuruladıktan sonra 10 muhtelif hareketle delk-i yâbesicra ediliyor. Delk sâdeceel ayasıyla yapılır. Bidâyetentelmissûretiylebaşlar ve vücudun kabiliyet-i tahammüliyesiarttıkça delkşeklini alır.bu mesajlar sayesinde adalât-ı sagîre-i tahtü'l-cildiye asâb ve cereyân …kesb-i kuvvet eder, cildşekâvet ve mücellâkadife gibi yumuşak ve renkli olur Vücudun nevâhiye-imuhtelifesinde Sivilcelerden Eser kalmaz. Avrupa'da bu son zamanlarda Yunan kadimi taklit eden çıplak idman etmek usulü pek moda oldu.Buna dayanacak oldukça sağlam bir bünye lazımdır.Halbuki soğuktan pek çok müteessir olanlar bile benim usulüm ile aynı şerâit tahtında pek güzel İdman edebilirler. Ben binnefstecrübe ettim en rüzgarlı havada Araba ile gezmeye gittiğim zaman çok defa titrediğim halde pencerelerim açık olarak benim usulümde soyunup İdman edince derhal ısınıyor ve rahatlıyorum.Tecrübe edince sözlerimin ne kadar doğru olduğu anlaşılır.

İlk başlayanlar vücutlarına hafif bir helvis icra ettikleri zaman bile hararet-ibedeniyelerinin yükseldiğini ve o tatlı sıcaklığın birkaç dakika devam ettiğini görürler. Vücudun en ziyade üşümeye müsteidolan aksamını daha çok müddet-i delketmek ve bu suretle beşereninmuhâfaza-ihararet etmesini temin eylemek şerâit-i esâsiyedendir.

Mâ badi var.

Profösör Müller.

NUMARA 8 Birinci sene Salı, 15 Teşrin-i sani, 1327

Sâhib-i imtiyaz ve müdür

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyet için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik 30,altı aylık 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memalik-i Ecnebiye'ye

(Posta ücretiyle beraber) seneliği 8 franktır.

Talebeye idareden alınmak şartıyla seneliği 20 kuruştur.

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idâre memuru Avni Bey nâmına mürâcaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden gönderilmelidir. Pul kabul edilmez.

Gençlerin terbiye-i Fikriye ve bedeniyesine hadim on beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

Yuva

2

Fikr-i Aile

Nedir, fikr-i aile? Bu suale cevab-ı kat'î vermeden evvel, bir ihrâç muamelesi yapmak, maksadı tenzih etmek lazım. Şimdiye kadar fikr-i aile üzerine, hiç de birbirine benzemeyen, günâgün mülahazalar dermiyan edilmişse de, bunların hemen kısm-ı a'zamı şayan-ı dikkat bile değildir.

Yuvayı havar ve zelil görenler, ona düşman olanlar fikr-i aileyi mahdud, hodbîn ve miskin bir emel bulur, ondan mümkün mertebe muhafaza-i nefsi tavsiye ederler.

Bazıları (aile) denir denmez, hatırâtında gıcıklanmalar hisseder, yumruklarını sıkar...

Bir de hesap meraklıları vardır: ellerinde istatistikler, fikr-i aileyi tarif için hadd-i vasat bulmağa çalışırlar... Onlara göre aile fikri 'ulviyetten nasipsiz bir vasıta-i ma'îşettir.

Bütün bunları dinlersek, nihayet müşevveş, insafsız, tehlikeli hükümler karşısında bulunuruz. Haydi onlara cevap vermeye tenezzül etmeyelim; ya o zaman, belki hakikati red ile hayâlâta maruz kalırsak.. Öyle ise şu mutâla'ât önünde biraz duralım; hepsini münakaşa edelim, çalılar arasından yol bulduktan sonra, nûrânî ufuklara doğru koşup, gidelim..

Me'atte'essüf, bazı ailelerde, hakikaten mahdud ve hodbîn bir fikrin mevcudiyeti inkar olunamaz. Bir iki çizgi ile, onların hâli ne vakit tasvir edilse, mutlaka hepimizin zihninde- tecrübe ve hatıra i'ânesiyle- birçok misal toplanıverir. Onlar kendi fikirlerini kabul etmeyenlere: (ahmak) ; kendi arzularını duymayanlara: (hissiz) derler. Hariçten, asla iyilik beklemedikleri için bütün teessürâta karşı gönülleri kapalıdır: hatta meveddete bile. Kendi dairelerini geçince bütün ravâbıt-ı kalbiye: küfrân-ı nimettir, küstah birer teşebbüstür.

(- Arkadaş istiyorsanız, içimizden intihâb edersiniz.) İşte teklifleri.

Şüphe yok ki bunların muhakkar fikirleri, mağrur tavırları muhît-i aileyi ifsat eder. Yüzlerine dikkatle bakınız: (Bizden başka kimse yok!) beyân-ı câmidini hemen okursunuz... Sanki bütün âlem onların esiri; bu mümtâziyet önünde baş eğmeyenler: budala, yahut edepsiz!

İtibarı, nüfuzu, serveti, merâbıt-ı resmiyeyi madrabazlıkla münhasıran elde etmek için sendika tarzında teşekkül eden aileleri de unutmayalım. Nerede bulunurlarsa bulunsunlar: şehirde, köyde, her şey onlara aittir, orası onların hususî müstemlekesidir. Tahakkümleri altında hizmet edenlere (iyi adamlar)sıfatını ihsan edebilirler. Bunlara benzemek için pek öyle necâbet falan istemez. Halkın arasına sokulmak, cemiyeti tuzak kurarak avlamak, ne gelirse - ganimet yollu- derceyb etmek.. Eyvah ki bunlar, halihazırda, kendi kendilerine bir ekseriyet teşekkül ediyorlar.

Acaba fikr-i hakikî-i aile bu mu? Bu şayan-ı nefret hücrelerden; bu tehditkâr, intikama, gasba amade insanlardan o fikri ihraç kabil mi? Hem de doğru bir hareket olur mu?

Şimdi (aile) ismini duyar duymaz bir işmi'zâz-ı müellimle sarsılanlara, kalplerinin bütün inkisârı ile (- oh, bana ondan bahsetmeyiniz bana her fenalığı eden, o. Bizim en gaddar düşmanımız ebeveynimiz, akrabamız. Biz yalnızlığı, hatta vahşet alemini aile hayatına tercih ederiz.) diye haykıranlara geçelim:

Heyhat bazen bu kalbî feryatları, herkes için aziz ve kıymettar olan şeyleri unutan nankörlerin, tabiatsızların ağzından değil, muhabbetten samimiyetten cidden düşmüş, beşeriyetin cidden zulmüne uğramış zavallılardan işitirsiniz. Evet insanlarda hayvaniyet var; fakat bu his, aile içinde o kadar korkunç tesirler gösterir ki.. o canlanırsa, ve alçak şeytanî fısk ve fücur başlarsa artık hayat boğulur parçalanır...

Pek dilhırâş-ı fecâyi' aileyi görünce, hikmet-i kadîmin: (faziletin fesadı, şenâ'atemünkalip olur.) Hakikatini ne kadar iyi anlarız. Hasut, menfaat perest ailelerden istikrâh edilir. Oralarda sarf olunan şetûmun değil, aile efradı arasında, yabancılar beyninde bile teâtisine imkanını tasavvur olamaz. Artık evlat babasını, baba evladını kovar... biraderler,hemşireler ayrılırlar; Zevc ve zevce duymadıkları kini hissederler. Hiçbir ihtiras, hiçbir kuvvey- kâtile insanın biçare kalbini samimiyet-i aile arasında tahaddüs eden kinler kadar hırpalamaz.Giriftar-ı fütûr etmez.Emin olun ki gönüllerimizde bu dilsûz elemlere acıyacak kadar büyük şefkat bile yoktur. Fikr-i aile? Tabii yine bu, değil.

Bir de hesapçılara tesadüf ederiz: Bunlar daima fırsat ihtimalini düşünerek bedbîn davranırlar. Her muhîti ince ince tetkikten sonra, ithâmkâr cep defterlerine mahrem kayıtlar düşerler. Her ne hal ise, halkı kısım kısım ayırırsak, mesela 100 ailede pek çok fena evler, babalarıyla anneleriyle boğuşan çocuklar, düşman biraderler, veraset

meselesi yüzünden dargın hısım akraba, kıskanç erkekler, hırçın kadınlar, daima müfterî şeytanet,ne kadar cüzî olursa olsun cerr-imenfaat eden bin türlü hile... Bunların arasına sıkışmış bir iki de kendi halinde, mümkün mertebe hoş geçinenler... Hâsılı, heyet-i mecmua itibariyle fikr-i aileden ictinâb hakkı teslim olunur.

Gerek istatistiklere gerek müşâhedât-ı zatiyeye atfen itiraf ederim ki ailelerden kısm-ı a'zamı bir cihetten şayan-ı tenkittir, lakin burada istatistik mevzubahis olamaz, maksat için o, ne doğru ne de istifadelidir.

Size:- resim nedir? şiir nedir? diye soranlara ne cevap verirsiniz? Bir yığın fırçaların, kalemlerin âsâr-ı bedî'ası olan tabloları, manzumeleri birer birer saydıktan sonra bir hadd-i mütevassıt bularak, işte resim işte şiir! mi dersiniz?O zaman şiir, meçhul imzaların beş on bin adi eserinden ibaret kalır. Hayır şiirin ruhu ne Homer'in ne Shakespeare'in Goethe'nin ne de Kuronay'ındır. Rafael, Titiyen, Leonardo Vinci ressamlığın ruhunu temsil edemezler.

İstatistik esasen mükemmel ve müfîd bir fen olabilirse de her şeye kifayeti farz edilemez. Şu mesaili tatbik edersiniz hiçbir sıhhat-i mana bulamazsınız. Sanatın ne olduğunu bilmek için esâtizeninasârına müracaat edilebilir. Halbuki bizzat onları isticvâb edersek: Sanat, biz ve eserlerimiz değil, ancak tahayyül ettiğimiz harika-itahassüstür. Meydana getirdiğimiz şeyler tasavvuratımızın madûnundandır. Belki hepsi erişilmez bir gaye-i hayalin sönük akisleri... En güzel teraneler tegannî edilememiş, en latif levhalar tersim olunamamış derler. Bu mütâla'âyıfikr-i aileye tatbik edelim. Ekseriyet ailenin tarz-ı hayatını gözden geçirmekle bir netice istihsal edemeyiz. Onu bugünkü hay hoymübâreze arasında, sokaklarda serseri dolaşanların kalbinde ararsak belki büsbütün kaybederiz. İsterse binlerce, yüz binlerce aile hodbîn, mütekebbir, muhteris, kavgacı, mülevves olsun. Ben yine bunlara karşı hayırkâr, yekvücut, alicenap, vefâdâr bir tek aile bulur, işte her ailenin iktisap etmesi lazım gelen şekl-i hayat diyebilirim. teşebbüsât-ı içtimaiye arasında bu mükemmeliyete tesadüf olunmasa bile fırsat düştükçe yine bir fikr-i ulvi, bir fikr-i saf ve şefik - ruh-u ailenin nişâne-i tecellisi-canlanır. Vicdanî hislerin pek kıymetli, peki nadir avunan nuraniyesinden bir hakikat, bir hakikat-i fikriye pertevfeşân olur ki bu da fikr-i ailedir.

Artık bu fikri parçalanmış mevcudiyetlerimizden kurtaralım, ona bir vücud-u mücerret verelim. Kan rabıtası. demek bir şekl-i muayyeneden evvel bir esas-ı muzlim-i tabî'isi var. O bize daha hissiyatımıza, zekamıza hitap etmeyen pek çok zaman, ol,

rahmen müesser, hatta hayata gözlerimizi açar açmaz fikir itibarıyla yine biraz mechul lakin en geç çürüyüp toprak olan kemiklerimiz kadar derin bir avaz. Hele aile hissiyatı fikr-i vârideden daha kuvvetli, daha metin, kelamdan daha mütevessi' ihtimal ki mevcudâtın esrârâlûd ve mukaddes telâkkigâh-ı ebediyesi olan iradeyi izâliye ile tahdit olunabilir.

Şekl-i aile akvâm-ı ibtidaiyede, akvâm-ı vahşiyede, akvâm-ı medeniyette, yenilerde, eskilerde daima dahilinde tekemmül ettiği teşekkülât-ı tarihiyeye göre değişiyor fakat bütün eşgalde sabit kalan şey kan rabıtasıdır. Babalar, oğullar, biraderler arasındaki münasebet bazen peydây-ı zıddiyet edebilir; tezât-ı seciyeden sarf-ı nazaredilince hayatta ruhu tagayyur etmeyen bir feryat, bir kan sesi, rabıtay-ı tabiyenin kuvvetini ispat için mebde-i namalumra'şelerle bizi sarsan adetler, kanunlar, zamanlar, sunûf-u içtimaiye nasıl olursa olsun; baba babadır, evlat evlattır, anne annedir.

Hissiyat-ı ailenin azamet ve kudretini tabiatın büyük kuvvetlerine teşbih edebiliriz. Kah hayırgâh, kah muharreb, lakin katî, na kabil-i red ve iptal. Ah yeryüzünde saadetler, şefkatler, heyecanlar, ızdıraplar, ümitsizlikler içinde insaniyetin babam evladım kardeşim figanlarının kıymetini takdir edecek bir mizan-ı samimiyet bulabilir miyiz?

Fikr-i aileden, hissiyat-ı aileden, istidad-ı aileden bahsetmekle 'umk-u hayata, maskat-ı re's-i hayata erişildiği gibi aynı zamanda en yeni, en son nazariyat-ı içtimaiyeye yetişilmiş oluyor. Bunu felsefe-i aile ile meşgul olanlar daha iyi idrak ederler.

Fikr-i aile şahsiyetin ne tesirini ne de kıymetini ihlal etme,.yalnız şahsa kendisinin bir heyet azasından olduğunu, ne yapayalnız ne de muhitten tamamıyla farklı yaşaması mümkün olamayacağını ispat eder. Fikr-i aile ile biz başkalarının da biraz bizden olduklarını anlarız. İnsan insana istinat eder daima birbirine karşı temayüze çalışan menfaatlerini tefrik için uğraşan, aralarına hudutlar kazan, sedler açan bu iki büyük muhasım, bu iki büyük rakib-i âteşîn, Yani sen ve ben akıbet bir gün aldandıklarını görürler. Hodbin bir gün baba olunca ikileşir. Hayatının bir diğerinde cereyan edeceğini düşünür. İşte Cenab-ı Hak, bu dersi evvela şahsa kendini yegane görene sonra cemiyetten müstefit olması için aileye vermiştir.

Biz eğer kan rabıtasıyla yekdiğerimize bağlanmazsak tabiatımızdaki vahşet zapt olunamaz. Bu rabıtanın inayetiyle teskin-i şiddet ümidiyle perverde edebiliyoruz.

Saniyen Fikr-i aile alemde hakim-i mutlak görünen benlik davasıyla ittihat edemediği için kalbimizde anbean rakik ve nezih hisler doğuruyor. Gazap yerine lütuf ediyoruz, tard yerine himaye ediyoruz, intikam yerine affediyoruz, bir taraftan kuvvetin hakkı teslim olunurken, aynı kuvvet, o bir taraftan küçükleri, acizleri okşuyor. Hasılı fikr-i aile ile fikr-i alem daimi mücadele içinde her ocakbaşı bu mübareze i ebediyenin mahkeme-i...

SIHHÎ ÇOCUK JİMNASTİKLERİ

Harekât-ı Batniyeden

Henüz daha yürümeye başlamamış olan çocuklarda vezâif-i meâiye-i teshîl için yaptırılması muvâfık olan harekât-ı münfeale-i batniyedirki her sabah beş ile on defa tekrar edilirse bir tesir-i sıhhat bahşâsı görülebilir. Üç yaşına kadar olan çocuklar için bir el ile ayakları tutulub diğer elde beline vaz edilir. Daha büyüklere elini hafifce karnının üzerine koymakla iktifâ edilir.

Muntehabesikânun-ı cidâl ile kânun-ı teâvun beynindeki bu mübârize kadar câzib ve şevk-i engizhiçbirşey tasavvur olunamaz. Dâimâ unuttuğumuz, dâimâ tekrar edenbir yığın ders-i hâdisât arasında yalnız dikkatimize çarpanbir noktavarsa o da insâniyetin hayvâniyetten yavaş yavaş tecerrüd ederek uhuvvete doğru derece derece yükselmesidir.

Beşeriyet-i müstakbelenincemiyyât-ı hâzıra-i sefîlede uzaklaşan adâlet-i fikriyeninen kavî vâsıta-i ümidi de fikr-i âiledir. O adaletten ümit var olmak için şimdiden sadmeleremukavemet etmeli, mâniaya göğüs germeli,asırlar devirmeliyiz.Artık her doğan yavrunun saf alnına annenin bûsesiylebu Mukaddes nişan-ıistikbal konsun beni tahattur et, beni seniSevdiğim gibi sen de başkalarını sev her yerde fikr-i âileâtiyedoğru genişleyen bir rişte-isamimiyet şeklinde mütezâhir.Maziden Bize gelen hatırat ve ananat ahlâk ve efkâr ta ileride menfaatleri ile alakadar olduğumuz bizden sonrakilere dönülüyor.Şüphe yok ki istikbali tehiyyeeden istikbali başlayan biziz.Hepimizin nasıl Maziye doğru mütezâyidü'l-efrâdbir silsilesi varsa bizden âtiye doğru da o silsile uzanub gidecek.bize vücut veren ecdadımız yerine biraz sonra Biz başka vücutların ecdadı olacağız artık âtiyebîgâne kalınabilir mi? Birkaç amânazariye'nin karanlık iddiasıyla fikr-i âiletezelzele uğrayamaz.ile bir cemiyetin bir milletinhücre-i ibtidâiyesidir. Ve dâimâ bâkidir. Cihân-ı hâzırın mehâlikinden bizi kurtaracak bize ümitler verecek ancak bu metin hakikattir.En mühim mesâil-i ictimâiye

ocak başında müzâkere olunur. Orada karar verilir. Orada hal olunur. Baş hiç bir yerdehal olunamaz. Eğer kendi içimizde fedâkarlık hissi uyanmazsa, Birbirimizi kendi aramızda dinlemeye alışmazsak nasıl olur da memlekete Hayat kavgasında Sebat fikrini tervic ettiririz. Hayât-ı âileninsükutumevcudiyet-i ictimâiyenin mebde sükûtudur. Aileyi terk etmek namusu, hayâtı istikbâli terk etmektir. Revâbıt-ı âiledebiraz zaaf, revâbıt-ı milliyenininkisâr-ı anîsine sebebiyet verir. Eğer benim biraderlerim bana yabancı iseler Artık kime kardeş diyebilirim. Uhuvvettebhangi manayı sayıklarım.Emin olunuz ki sefalet-i umûmiyedenpek çoğu vezâif-i âiledeki ihmallerimizden münbais...

Haydi artık başımızı aileye ailenin hayatına ailenin faziletlerine ailenin şetâretlerineâileninpâk ve şefîkitikadlarınaeğelim.

F. AYN.

ŞİİR

YAŞAMAK İÇİN

Ana İle Oğlu Arasında

-Hayır bu levle-i asra ey melek yavrum

Sadâ-yı şevkini haykırma haydi sen de çekil

O genç rûhunu teşvik eden hayâlin sil

Zavallı anneni terk etme münfail mağmûm

-Şefik anneciğim pek küçük çocuğun ben dedik ki: pis hayâtında ağlayan günler

Senin büyük emelinden neler bekler

Fikirle kalb iki peymâne-i teşekkîdir

Zekâ gönüllere avize-i tesellidir

Nidâ-yı kalbine dinle: saadet istersen

Kanatlarında etin ümidi çırpınarak

Uçan ve yükselen âzâde-i cefâ bir kuş

Meserretiyle vefâsıyla nağmesiyle uçuş

Bu sözlerin bana bir rehber sebât olacak

-Kulaklarında bugün çınlayan nasihatler

Fikir değil sana oğlum ümitler söyler

Emel uzakta pırıldar:şekfete, nazara firûz

Fakat yakınlaşacak olsan ah pek dilsûz

Güneşte parçalanan kartalın hayâli gibi

Ziyâ, ziyâ! diye bağırır sonunda zulmetini

Arar, bulur tekrar.. işte sen de belki yine

Koşub dinler içinden çiçekli ellerime

-Bırakma, anne..diye haykırır ve beklersin

Soluk dudaklarına bûse anneden gelsin

-Zafer hayâl ise olsun ben itikâd ederim

Onun nevâziş hüsnüyle aldanır giderim

-Zafer, zafer: dediğin en sonunda muhannetten

Mezar taşlarına düşmüş ağlayan bir yâd

Deniz ve dalgalar üstünde çarpınanferyâd

Zamanların o karanlıklarında bir şile

Demû-u ruh ile memlû hüzünlübir neşe

Ne bekliyor bilmem kin ademiyetinden

Siyah uzaklara Dalmış sönen emeller var

Zamanların yed-ikahrında hırpalanmışlar

Fakat ziyalarıÖlmez güneşlerin emeli

Garîk nur ediyor kâinâtmuzdaribi

-bu ızdırâbıunutma bütün bu insanlar

sitâre-i şarkı derd içinde bulmuşlar

Zarar ne? âtiye-i irfân elem nedir bilecek

Burûc: sâikalar arkasında yükselecek

Yıkar sürür götürür dalgalarla fırtınalar

Ne iz ne ses bırakır girdebâd-ı cevr-i hayat

Bir âlemin pey şiirinde kol açan hevesât

Bulur netîcedegirdâbe-i fenâ ağlar!

Ne boş umit ve say! Kim muvaffak olmuş kim

Yürür yürür yorulur bir iki ümit yetim

Senin yaşında olan bî haber dinlerden

Zavallı yolcu diken yol, çiçekli beklerken

-Zayıf olanları mutlak o dalgalar boğacak

Evet fakat ne me lazımsebât hâkim olur

Küşâda bal tefekkür uçar uçarda bulur

Bütün hakâyikiesrârıihtimâlâtı

Cebin fikretin ekaydedübsemâvâtı

Döner bu âleme zevk-i hayâle müstağrık

Unutma tâliii. Tâliim bir istinâd hayat

Bir iktidar tahammül veren odur kalbe

Kader: mükevvenâtızebûn eyleyen ezel-dîde

Bir ihtiyac elemdir. Unutma belki necât

Onunla mümkün olur sen onun elinde esir

Çocuk bu zulme çocukluktur eylemek tesir

Bütün mesâib-i ömrü kanıyla silmekten

Çiğnemeyenlere benzerse ademoğlu: kefn

Onun elemleri peşinde bir mücevher tâc

Tenviriyle büyür, yükselir bu bir minhâc

ki ruh, ruh-ı beşeristiyor kavuşmak ona

Bütün gönüllerin inleyeli onda hep onda

Atılı kanatlarının hırsı varsa dalgalara
Kavuş o ufka bırak âşiyân rahatını
tahattur et ki semâ: ateşin kanatlarada
Vevurur..deler düşürür.. iştiyâk dehşetini
Bu içmek isteyen arzularında sanki denir
Gel ey güzel çocuğum gel bırak şu hülyayı
Uzakta kalbu hayat andırırsa rüyayı
Daha şefik olacak saf ve mutenâ olacak
Elinde telleri dağınık ribâba aldanarak
Ne bahtiyar olalım: şiir ve nağme sernaser
-Figan-ı ruhuma, yalnız, bu kimsesiz yerde
Bir aks-i nâz ve muhabbet bulub da aldanmak
Kefiyyet etmeyeceğiz, hayır, pavuk anne!
Hayır, hayır. Bana lazımderin derin âfâk
Fenâlığı bu küçük yumruğumla karşılamak

Fenâlık işte benimdir zafer bu günde diyor
Fenalık önde. Tabiat sükût edüb, gidiyor
Hayır, vazîfe: koparmak bu kanlı zinciri
Gelen nesilleri hür, bahtiyar eylemeli
Hayatı kurtaracaktır mübârizât ancak!
Esâretin yerine, bir adâletin tuğyân
Eden şifâlarıkâim olunca en âciz
Sadâ-yı hakkını yükseltecek. şerîr, o zaman
Bu gök boyunlu. Evet biz bu devrigörmeliyiz
Kılıç elimde fakat bir denâyı mahvedecek

Gözümde eşk teselli. Sabahı bekleyerek
Berât-ı rahmete matûf olan dudaklarda
Bir inkişâfrehâgir, sevimli bir gonca
Bu gonca işte benim gönlümün hazırladığı
Bu gonca hak ve hakîkate hiç yorulmamalı
Zekâ halâs edecektir esiri mağduru
Cihan setredecektir faziletin nuru
Benim hayâlimi artık bu fikredertehzîz
Bu ızdırâbı duyar en ferahlı şâirimiz
-Bilir misin ki bu âlemde hayır ve nimeti de
N-Boğar hayâtınıküfrân nimetiyle beşer
Senin şifâ diye mutlak uzattığın emele
Hasud kanlı bir el tırmanır ve sonra ezer
Siyah toprağı altınla süsleyen eller bütün o zahmete karşı tezellüm eylerler

-Fakari yarın bu tezellüm söner, güneş parlar
Güneş önde fezâlar siyah yıldızlar
Birer birer görünür işte en büyük ümit
Cenâb-ı hak edeceğimiadâleti nevmîd

Bizim, bizim olacak sen emin ol istikbal
Sitâreler arasından geçen zulâm-ı leyâl
Tahavvül eyleyerek katre katreincilere
Nüzûl eyleyecek sonra en derin gâre

Semâların nağmâtıyla beslenen rûhum
Tehyic eyliyor artık ne dalgadan korkar
Önünde fırtınalar arkasında fırtınalar

Kırarmı azmimi bilmem ölüm o darbe-i şevm
Gelüb de göğsümü aç, gör: Hakîkat uğrunda
Şirârelere döken âsûde bir heyûlâ var

Ki âkibet olacak âcize tesellikâr
Cevabzâr olacak en elim efgâne
Onun yanında şifâyâb olursa bir mecrûh
Bu işte anne muzaffer olansaadet ruh

Bırak bırak gideyim ben, hayata çarpışayım
Seninle sonra gelüb bir daha kucaklaşayım

-Avutmuyor seni mâdem ki bir sözüm yavrum
Hazana âit olan tecrübemleben burada
senin vurûdkidilhasta , muntazır olurum
Benim geçirdiğim âlâmı sen de çek anla
Saçımda her senenin renk derdivar. Rüya!
Geçen zamanlar önünden ümit uçar hayfa!
Cerîhadar olan eller bıraktığın kucağı
arar, arar, bulamaz belki ah evladım.
Fakat unutma sakın derde anneden gayrı
Kimin dudakları söyler kimin gözü ağlar
Açıklı yaralara anneler devâ bağlar
Hayat önünde atıl yoksa hiç atılmaz adım
Tahattur et, beni yalnız sebâtiçüngüzelim
Senin çocukluğunu her duâda yâd ederim

Osman Fahri

HANIMLAR İÇÜN

-Viyana hâtıratından-

Biz de Viyana'da Kadınlar

Burada 5 kadar inâs Mektebi gezdim.Birçok müesseselerde erkekler ile kadınlar birlikte tahsil ediyor. Dârü'l-fünûndaher nevi tahsil-i âli içünkızlar dolu,mesela ressam olmak için bir model üzerinde erkeklerle kadın yan yana çalışabilmekle beraber bilhassa sert ve yalnız kadınlara ve kızlara mahsus müteaddit mektepler ve müesseselerde vardır.

Bizde birinci tarz-ı tabii olamaz. Fakat ikinciden de Bir şeylerimiz yok. Bir milletin merbîsivesâik-i terakkiyesi kadınlardır.Artık bu itiraz götürmez bir hakikat bir çocuk kadın kucağında terbiye olduğu gibi bir erkekle kadınların sevkiyle çalışır ve gözünü terakkiye diker.

Bir milletin neden dolayı değerli adamları olduğunu bir devletin esbâb-ı azametini bir vatanın esbab-ı mamuriyet ve medeniyetini izah etmek için mekteplerine milli ve sanayi müesseselerine bunlar meyanında bilhassa inâsmekteb müesseselerinebakmak icab eder.

Terakki ve temeddendeki rolü pek mühim olan kadını iyi, pek iyi yetiştirmek bir millet için En mühim mevâddandır. Bunu ağuşmaderde iken dimağı âdeta ziyâ görmemişfotoğraf plaka gibi olan bir çocuğa ilk muhittin tesirinin ne kadar muhakkak ve Amik ne kadar devamlı ve esaslı olacağının derece-iehemmiyeti ile ölçmek lazımdır.bir milletin ümid-i âtiyesiolan etfâlin ilk muhiti ise ağuş maderdir.

İşte viyânada bu hususa hem hükûmethem belediye ehemmiyet vermiş, hem de aklı başında birçok kadınlar aralarında birleşerek sosyete'ler teşkil etmişler, sermâyelerderc ederek inâsmektebleri ve husûsi müesseseler açmışlar.

Viyana'da inâsmektebleri bir kaç kısımdır. Biri kibarlara mahsus lise dersleritedris eder, bir kısmı umûma ulûm-i ibtidâiyeye gösterir diğer kısım ise evlâd-ı fukarâya orta halliâile kızlarına sanâyi öğretir. Viyana'da kızlar için elişleri'ninher birine terziliğeaşçılığa, çamaşırcılığa varıncayakadar mektebler vardır. Veya bir müeessese'de bunların hepsi cem edilmiş olub talebe bizzat kendi ihtiyâcını bu mekteblerde kendi elleri ile tesviye eyler.

Bu mekteblerden 4 tanesini zikredeceğim bunlar üzerine programlarını irâeederek derslerini sayarak vidimde olanprogramlarını tercüme ederek malumat vermeyeceğim izahatim bunlar hakkında bilinmesi lazım gelen malumat-ı umûmiyedir ki bizce şimdiliknâfi olan bu kadarıdır. Yalnız birisi üzerine amîktetkîkâta girişilir yani ikinci aşamada getirebileceğimse bir iki hafta aynen tetkîkâtla uğraşılır.

Programları tercüme edilir. Bu da husûsi bir taleb ve lüzûm üzerine olur.

İlk beşinci dâire-i belediye dâhilinde Gassergasse 44'deki mekteb-i ibtidâiyiziyâret ettim.

Çünkü bu mektebin binâsı ciddennumûneitti hâzınaşâyândır.

Daha ikmâl inşaatından beri ancak altı ay olmuş. Mekteb-i belediyenindir. Burada millet mektebiyle yâd edilen türkçe'ye mahalle mektebi diye tercümesi münâsib olanibtidâi mekteblerindenmâadâ bunların biraz yüksekcesi bir sınıf-ı ulûm-i ibtidâiye tahsiline mahsûs mektebler de vardır.

Bu mekteb o sınıftandır. Bina beş kat, zeminler ya mozaik tarzında döktürme çimento, ya linoleom denilen kavi müşemmidir.

Sinobmekteb-i idâdisi yandı yeni yapılıyor. Çini olmasını çok söyledim Fakat dinletemedim ahşap zeminler çabuk çürümekle beraber Pislikleri emer ve mikrop yuvası olur.talebenin sıhhatini bozar . Bu dakika çok mehmesede aldıran yok. Birde nereden gideceğim belediyelerimiz ahşap haneler inşasını men etmelidir. Avrupa'da böyle haneler görülmez Çünkü Kargir dayanıklı olup ölmez bir irâddır.Evlattan Evlada intikal eder. Sıhhat ve idare ciheti ile de pek elverişli olur.Dershaneler sıralar en son sistem pencereler

Viyana'da daima yeni kat camdır.Bunun da sebebi soğuktur.İkisi arasında bulunan hava harareti muhafaza eder bunların açılıp kapanması şâyân-ı hayret birsuhûlet ve intizam iledir. Dershanelerde yazı tahtaları var.

Öyle mihânigiyetihâiz ki muallim birini doldurdu mu yukarı iter diğeri gelir, o da doldu mu bu defa ufak bir hareketlearkasını çevirir. Bu harekâtın icrâsıesnâsında insan hayran olur kalır. Bunu Patent Fessler diye sormalı. Kalorifer her yeri dolaşıyor. Kumpanya suyunun muslukları her yerde var. Bir dakîka'da 70 litre su ısıtan bir ispiralhalezon'u vardır. Elbise komağamahsûs telden gardıroblarınintizâmınainsân lâl olur. Binanın üstünde bir bahçe vardır ki çocuklar yazın Orada hava alır güneş görür ve geceleri de hocalar orada yıldızları gösterir saksı ve çılarda bulunan çiçek ve ağaçlarla tezyin edilmiştir.

Aşağıda bir Avlu olup zemini asfalttır çocuklar orada gezinirler ve patinaj kızak Kaymak oynarlar.kışın buz tutuyor ala oluyor. Viyana'da patinaja çok merak var. Kadınlar bâhususgenç kızlar ve çocuklar dâim oynarlar. Cimnastike pek ziyâde ehemmiyet verilen mekteblerde bu da tetmandan addediliyor. Şimdi viyana'da cimnastik ile eğlenceli oyunlar mezc ediliyor ki çocuklar için bu çokmünâsib oluyor. Her mekteb gibi bunun da üstü viyanları kapalı muntazam bir cimnastik yeri var. Zemini yumuşak olsun diye dört parmak kalınlığında linluumdan yapılmış bir sınıf çocukları bir bardaktan su içtiklerinden her talebenin bardaksız olarak musluktan

doğrudan doğruya içebilmesini temin için edilen icadı tatbik ediyorlar ayrıca marangozluk, fotoğrafçılık ve dişçilik için de hususi kısımlar var abdesthaneler ile beraber mektebin her tarafının temizliği şâyân-ı hayrettir. Buna kanaat etmeyen müdür fukara çocuklarını yıkayabilmek için bir banyo dairesi inşa ettirebilmek çaresi ile zihnini yoruyormuş.Şu adam bir de bize baksa.

İkincisi Zivil-Maedchen-Pensionat sivil medhan pensivanatnâmında bir inâs-ı âli mektebidir. Bunu imparatorlardan biri tesis etmiş zamân-ı tesisi yüz senelik kadardır. Meârif nezâretinemerbût talebesi iki yüz elliyi geçmiyor. Binâ evvelce bir saray imiş. Mektebe tahvîl edilmiş. Her şeyi var. Dersleri âlidir. Piyanoya varıncaya kadar her nevi mûsikiyi öğrenirler. Fransa'dan ve İngiltere'den getirilmiş muallimler vâsıtasıyla ecnebîlisabları da öğreniyorlar.

Bizim kızların da an karîb böyle yetişmesini temennî eylerim. Binâ-yı mektebin adem-i münâsebetini düşünen hükümet muazzam bir planla yeni bir binâ yapıyormuş. Üçüncüsü dördüncü dâirede Wiedner Gürtel 68 bulunan gâyet yeni ve azîm bir binâdaevvelâ kadın işleriteşkilâtının sanâyi, husûsimekteb ve lisesidir.

Bu mektebin binâ ve tahsîl cihetiyle viyana'nın en mükemmel mekteblerindendir. Her cihetle bir inâs mektebine numûne olmağa lâyık. 910 talebesi mevcût buraya ibtidâi tahsilini bitirenler kabul ediliyor. On, on iki yaşından yirmi yaşına kadar tâlibâtmevcût. Bir kısmı dâhili, bir kısmı yalnız hâricidir. Hâricîtalebe ile dâhili talebe asla temasta bulunamazlar. Burda dantela, terzilik, el işleri içün ayrı kısımlar var. Mükemmel bir matbah aşcılık mektebi ittihâz edilmiştir. Bunlar da tahsil edenler ayda dört kurûn yani yirmi iki kuruş kadar cüziye-i para verirler. Bu mektebde fizik ve kimya içün bir dershâne vardır ki bu kadar gezdiğim ve her yerde mümkün mertebe mektebleri gördüğüm halde ömrümde böyle bir dershâne görmemiştim. Projeksiyonuyla berâber her şeyi var. Siyah yazı tahtası kaldırılınca altından yekpâre camlı bir pencere meydana çıkıyor. Arkada âlât-ı hükmiye ve kimyeviye ile beraber güzel bir laboratuar arz-ı endâm ediyor. Bu camın sebebi muallim tecrübe yapar iken encere ve gâzât mazarra dershâneye girmesin içün imiş biz mektebe kimya okurken muallim tecrübeyi dershânede yapar ve çıkan gazlar, hattahâmizâzût gazibizi öksürtür idi. Bir defa hocanın yakınında bulunan bir talebenin ağzından kan bile gelmişti. Kendine göre hayvanât, nebâtât, madeniyât müzeleri var. Güzel bir salonu da var. Zâten her mektebde böyle bir salon görülüyor. Demek her mektebde böyle bir salondan zarûridir. İmparator bu mektebi gezmiş ve pek takdir etmiş hele bu mektebin bir

banyoluğu ve bir de cimnastikmahalli varki misli bulunmaz. Banyolukta ayrıca zikre şâyân bir…var. Burada talebe oturur, önündeki ufak havza ayaklarını kor; sıcak su gelir ve ayaklar. Cimnastik mahallîise pek mühim. Cimnastikisveç tarzındadır. Bütün âlât ve edevâtisveçtencelb edilmiş ve muallime olan matmazel dahîisveçlidir. İpler merdiven tarzında bir sürü âletler var. Talebe bunlar da yılan gibi bir elastikiyet ile uyanıyorlar. Hekim sıfatıyla anladım ve söylerim ki bu cimnastik ile yetişen bir vücut çelik gibi kavi ve lastik gibi yumuşak olur Vücut muntazam mı mütenasip olup her türlü harekatı suhuletle icra eder jimnastik yapan kızların hususi elbisesi de vardır jimnastik müteakip ve oyunlar tertibi Adet imiş kedi ve fare oyunu Bade Rus kaçması ve 3 sıra oyunlarını oynadılar çocukların keyfini hevesini görmeliydi evvelcede dediğim gibi jimnastik ve eğlenceli oyunların tevhidi Pekiyi neticeler veriyor yatakhaneler pek mükemmeldir her talebenin güzel bir yatağı bir gece masası ve lavabosu var etrafındaki perdeyi çekince müstakil bir oda olur bu mektepte harici talebenin parasını vererek yemek yemesi için ayrıca taamhâne de var.el işleri mahsulatı ucuz olarak satılır. Çünkü bu mektepten ticaret murad edilemiyor.Yalnız vatan evlatlarını terbiye etmek isteniyor maafi Bu eşyayı sosyete azasından başkası satın alamaz bu mektebi yapan Hükümet değil vatanı seven ona ve insaniyete hizmeti vazife bilen kadınların teşkil ettiği bir sosyetedir bu heyetin azalarını bütün muhibb-i insâniyetve medeniyet olanlar alkışlar ve vatanlarını ettiği hizmeti takdir eder biz de her şeyi hükümetten beklemek adet-i sakîmesiterakkiyemizin belli başlı mânialarındandır. Bizde de hanımefendilerimizin böyle heyetler ve müesseseler teşkil etmeleri ile bizi muhtahir etmelerini temenni eylerim bu Muhterem sosyetenin Viyana'da 11 Mektebi varmış Maarif nezareti yalnız derdine aidat (Subvantion)veriyormuş aidat alan mekteplerde ise tahsili meccanen denecek derecede ucuzlatmışlar. Dördüncüsü üçüncü dairede Blatgasse 4'debulunan hanelerde kadın işlerinin Terakki ve tamimi içüntesis olunan mekteptir.En birinci Mahsulü el işlemesi kreb, dantel, bluz, kadın kravatı gibi şeylerdir.Hükümettir talebe Az bir para ile tahsil ederler 14 dahili talebesi vardır Viyana'da pek az olmak üzere civar köyler ve şehirlerde bilhassa bohemya'da 10.000 kız bu sanatı Öğrenir bu yüzden geçinip mûcib-i esef ahvâle dökülmez.Mektepte yetişenler civarlara gider numunelerini tevzi eder.ve usulü gösterirler. Bade mahsulü toplayıp Viyana'yamektebe sevk ederler mektepteki depoda yerli yerine konur.sonra paarrevâca çıkarılır. Malumdur ki ladınlevâzımınadâir el işlemeleri el ân bir itibar ve mevki-i mahsûsuhâizdir. Bu işlerin en büyük pazarı saksonya'da kâin belavan şehridir.Oradan Her tarafa dağılır bizde de son zamanlarda bu emtia cinsine revacartub 25 liraya bir bluz ve sâiresatun alınmağa

başlanmıştır. Geçen sene Paris'te bir kadının üzerinde böyle el işi bir libas görmüş ve 200 lira fiyatında olduğunu öğrenmiştim şimdi bu işin ehemmiyetini anlamalı 50.000 çeşit resim dessin varmış.Ressamlar dairesinde kadın ve erkek ressamlar iptida kağıda resmi yapıyorlar.Resimlerliyotoğrafya kısmına gidiyor. Orada müteadditkopyaları alınıyor. Bade hususi bir makineye gidiyor orada hutut gâyetince delikten mürekkep hatlara tahvil ediliyor.işte bunlar kalıp oluyor. Bunlarda Başka bir odaya gidiyor oradaboyalanıp bezler üzerine basılıyor.Burası bir basmahanedir.Fakat bizim basmacılar gibi Battal ağaçlara oyulmuş resim kalıplarını kullanmıyorlar. Boya beze çıkıyor sonra boya içinde ispirto olan bir polarizatörmürezzez ile beze tesbit olunuyor. İşte bu bezler makineler başında oturan yüzlerce kızlara veriliyor onlar ellerinde masura gibi bir şeyler hususî bir masura şemâtı ile süratle resme göre örü burduklarınıtoplu iğneler ile Resmin üzerine tespit ediyorlar. Kasnak, gerkef gibi şeylerde var. Bu âsâriçinde öyleleri varmış ki ancak 6-7 ayda çıkabiliyormuş onun fiyatını da ona göre düşünmeli burada çalışan kızların hepsi maaş alırlar Bu mektepte bu büyük İşten dolayı bir istatistik dairesi var 32 katibe mütemadiyen çalışıyor. Hangi resimdeki işin ve hangi cinsin çok satıldığını ve nerede ziyade sürüldüğünü hesap edip buluyorlar. Vâkıanazim bir masraf Ama bu sayede hangi nevi işe ehemmiyet verilmesi icap ettiği meydana çıkıyor Yoksa bu istatistikler olmayıp da körü körüne yapılsa mal revaç bulmaz ve mektep iflas eder çünkü satılan mal yerine satılmayan çeşitler çok iyi mal olunur Bu sayede işte zarar değil kar ve Terakki ediliyor bu mektebe senevi 2 milyon kurûnsarf ediliyormuş ama Londra Paris New York Frankfurt Berlin gibi şehirlerde şubeleri ve memurları varmış pek çok satış yapıyormuş ve yalnız da polerin demevcut mal 4 milyon kurunkıymetinde bulunuyormuş.Böyle mektep ve müesseselerin bir memleket için ne büyük hayır olduğunu düşünmeye bile Hacet yoktur yalnız memleketimizde de yakın zamanlarda bunların vücuda geldiğini görmekle mesruru'l-bâl olalım. Bu meşhûdândanistihrâc ettiğim şudur ki viyana'da memleketin teâlisi içün mektep ve müesseselere pek ziyade ehemmiyet veriliyor her iş için bir mektep açılıyor ve bu yüzden memleket ihya oluyor bu mektepler için her türlü fedakarlıklar asla çekinilmeksizin ihtiyar ediliyor aynı zamanda nazara çarpan bir şey daha vardır ki o da bu kadar insanları her ne bahane ile olursa olsun cem edince ahval-ısıhhiyeleri halele dûçâr oluyor.Bu ciheti de düşünerek sıhhat-ievlâd-ıvatanı muhafazası emr-i mühimmine deayrı bir ehemmiyet veriyorlar. Müessesâtın hepsinde fevkalade bir taharet göze çarpıyor Bu sayede de Viyanalılarınsıhhati yolunda oluyor ve yanaklarından âsâr-ı maraz yerineadeta kan fışkırıyor. Bizde zavallı kızlar kadınlar sizler ataletle cehaletle helaka mahkumsunuz

bizim milletin nısfı kadın farz edilirse bu nısf'n atalete mahkum olduğunuve bir hiçten ibaret bulunduğunu itiraf etmek zaruridir Viyana'da kadınlar çalışır her meşru işe sanata girebilir dükkancı olur ressam olur telefonlar telgraflar hep onların elindedir dükkanlarda satıcı olur mağazalarda Katip olur garsonluk eder burada kasaplar bile kadındır kadından insan ağaçları üzerinde talebeye ders vermek için istihzârât-ı teşriha yapanlarve böylelikle taayyuşedenler bile vardır. Binâen aleyh bunlar kazanır bir müstahsildir. Halbuki bizde kadınlar yalnız sarf erir bir müstehliktir. İstihsâl istihlâki tevâzun etmezse netîceisrâf ve iflâs olur.

SIHHÎ ÇOCUK JİMNASTİKLERİ

Harekât-ı batniyeden

Vezâif-i batniyeyiteshîl için henüz yürümeye başlamamış olan çocuklara her sabah beş ile on defa yaptırılır. Bir hareket-i münfaile-i batniyedir. Dört beş yaşındaki çocuklara ayaklarının bileklerine istinâd ederek bir hareket-i fâile sûretinde yaptırılır. Daha büyükler ayaklarını bir mahalle istinâdettirüb yapabilirler. Ayaklar istinâd ettirilmezse hareket daha ziyâde güçleşir. Yalnız erkek çalışıp kadın Atıl olunca bir istihsâlve buna karşı iki istihlâkvar demektir.Bu halde netice iflas ve helaktır.gayet Mühim olan bu noktaya lazım olduğu ehemmiyeti verip bizde de hanelerde el işlerini uyandırmalı ve bu tarzda mektepler tesis etmeni ki kızlar ebeveynine bar olmasınkadınlar erkeklerinin mahiyetine yardım etsin Biz de fakir ve zaruretin ahlak üzerine ve genç kızların bazen de inhirâfharekâtına sebep olduğunu biliriz. Bu gibi müessesâtlasâika-i zarûretle ihtiyar olunan bu hatalardanonlar da vekâye edilmiş olur. Viyana kadınları zekidiriş bilirler bu da şüphesiz bu gibi mekâtib ve müesseselersayesindedir.erkeklerin sersemliklerini de çok defa onlar izale ederler.yukarı tabakadaki kadınlar âkile ve edîbedirler.Bizde ise buna mukabil zavallı kadınlar hanelerde adeta birer ev eşyası gibi kalmışlar veya addedilmişlerdir.bir kız teehhül ettirilirsonra emvâlinebile şeran ve hakkı hâiziken mutasarruf olamaz ve olmasını bilemez olabilmesine zaten imkan-ı ictimâiyoktur. zevci istediği gibitasarruf veya israf eder. Kadınlarımıza dolayısıyla bundan zarar dîdeolan heyet-i ictimâiyemizeacıyalım.Kadınlar kendiseviyelerini ilan ve hakk-ıhayatlarını İktisat için kendileri çalışıp çabalamalıdırlar. Erkekten beklerlerse yine böyle kalacaklarına şüphe etmesinler çünkü bu bir menfaat işi.

Doktor Rıza Nur

MEKTEP OYUNLARI

Hedefli top

Bu oyun mevzii Oyunlardan olduğundan tercihen yazın oynatılmalıdır.oyunun tetemâti bir futbol topu bir de flamadan ibarettir. 10, 20 30 40 Çocuk oyuna iştirak edebilir. şekilde görüldüğü vecihle oyun mahallenin ortasına bir flama dikilir. Oyuncular flamanın her iki cihetine karşılıklı yüzleri flamaya mütevekkir olmak ve aralarında bir metre mesafe bulunmak üzere 4'er sıra dizilirler. 1 ve 3 numaralara muhafızlar 2 ve 4 numaralaramehâcimler denir.oyuncular üzerinde bulundukları hattın haricine çıkamazlar.

Kaide:Farz edelim ki behattı üzerinde bulunan muhafızlardan biri oyuna başlıyor. Elinde tuttuğu futbolu karşı tarafta 4 Hatta bulunan arkadaşlarından birine atar 4 hat muhafızları topu tutmaya muvaffak olabilir ise ortadaki flamaya serbestçe atıp vururlar ve bu suretle bir oyun kazanırlar yalnız birinci Hatta bulunan muhafızlardan biri topu karşıdaki 4 hattakilereatarlarken 4 hattın önünde bulunan 1 ve 3 hat muhacimleritopu kapıp karşıkidiyette ve yine 4 hat üzerinde bulunan arkadaşlarına atarlar bu defa yine 3. sırada bulunanlar mümaniatederler. Top flamaya isabet etmeyince birinci hattan bir efendi topu alıp oyuna devam eder.Hatlar topu bir el ile atmak veya atarken hattın haricine çıkmak topu kapmak için arkadaşını itmek bu kusurlardan birini gören hakem haklı olan tarafın 4 hat oyuncularına koku verir onlardan biri topu filamaya atar. Top 4. hat oyuncularından birinin eline vasıl olunca filamaya atmak hakkı yalnız onların münhasır olduğundan 4 hat oyuncuları aralarında kime isterlerse topu attırabilirler. O zaman arkadaki üçüncü ve dördüncü sıraları yok farz etmeli.muhafızları karşıda 2 sırada 2 sırada bulunan arkadaşlarına topu atarken onların önünde bulunan muhacimler kaput mukabil cihette ve arka sıradaki arkadaşlarına atarlar onlardan biri de topu flamaya atar. Flamanın her iki cihetinden oyuncuları olan mesafe 12 adımdan dünolmamalıdır. Bu oyunu 12 yaşından itibaren erkek ve kız çocukları oynayabilirler 5 defa filamaya vurmaya muvaffak olan taraf oyunu ikmal eder.

SELİM SIRRI

MUHAREBEDEN ALINAN DERSLER

Freşilerden sedan bir avcı neferinin notlarından, Ağustosun 3. gecesini freşöylerde geçirdik hava gayet berbat yağmur mütemadiyen yağıyor fırkamızın kumandanı general dokru çadırının önünde yatan ateşin karşısında yağmur altında ayakta sabahladı. Elmbahcivarında bivakkurmak üzere sabahın altısında hareket emrini aldık öğlene doğru visburgcivarını muharebenin başladığı haberi ağızdan ağıza dolaşmaya başladı. Mareşal makmehon geldi. Ceneraldu kroyaIleri emrini verdikten sonra atını dört nala sürüp gözden nihan oldu. Tertibat alıp yola düzeldik. Akşama kadar yürüdük. Felimahköyüne takarrub ettiğimizde orada devayfırkasının bakiyyettüsyufunu bulduk. 74. Taburun perakende efradını sevk eden bir Binbaşı üst başı çamur içinde topallayarak yanımıza geldi. beyndeki beygir mütelaşiyane Bizim zabıtları anlatıyordu mensup olduğu fırka bağtetenbir hücuma uğramış perişan olmuşlar. Efrâd-ı zâbıtânhepsi mahvolmuş.Bir alaydan beraberinde getirdiği bir üç asker kalmış onların da çoğu yaralı düşman dehşetli bir kuvvetle dağların eteğini ve ren sahilini takip edip geliyor zabıtlarımız ilerlemekte tereddüt ediyor … mürtefiayıtutmak muvaffak olduğunu söylüyorlardı. 8 Saat bilâ fazlayürümüştük yağmur iliklerimizi işlemişti yorgunluk açlıktab-ı tevânımızıkesmişti.geceyi geçirmek üzere ileri karakol tertibatı aldık ve yerlere Serildiksoğuktan düşman korkusundan gözlerimize uyku girmedi sabaha karşı ricat emrigeldi.daha gerilerdeki sırtlarda ahz-ı mevzi edeceğimizi zabıtımız söyledi yollar bozuk çamurlu düşman pek yakından sıkıştırmakta olduğundan süratli çekilmek lazım geliyordu silah sesleri pek yakından geliyor pişdar kısm-ı külliyesininne olduğunu kimse bilmiyor Rusyalılara esir düşmüş olmaları ihtimali zabıtalarımızı endişeye düşürüyordu.

Lambaha vasıl olduk.bütün erzak ve mühimmatımız bu köyde derhal köylülerin arabalarına yüklemekle başladık.biz demdâriteşkil edecektik. Bizim telaşımızı gören köylüleri bir korku istila etti.kadınlar ihtiyarlar ağlıyor bağışlıyor gitmeyiniz bizi düşman eline bırakmayınız diye tezallüm-i hal ediyorlardı. Asker akın akın geriliyor çekiliyor yollarda müsâdif olduğunuz köylülerin heyecanlı suallerine zabıtlar pek sıkılarak cevap veriyor korkmayınız. Biz yine geleceğiz yine geleceğiz diyorlardı.

Freşlere hele gelebildik.ve hemenmuhârebetertîbâtıaldık ve düşman da üzerimize top ateşi açtı. Köyün içine düşman birkaç mermi bütün köylülere dehşet verdi. Düşman çok topçusunun himayesinde uzaktan bir süvari müfrezesinin dörtnala ilerlemekte olduğunu zabıtlarımız dürbünle gördüler biz de onlara karşı yaylım ateşe

başladık ama kurşun menzilinden uzak olduklarından bir tesir olmadı. İstikşâfât hidmetiyle ilerleyen bu süvariler biraz sonra gözden Nihan oldular. Top ateşi kesildi biz de biraz müsterih olduk o esnada küçük ağırlıklarımız geldi çadırlarımızı kurduk gece endişe ve korku içinde geçirdik. Alessabah düşman top ve tüfek ateşi ile taarruza başladın Prusya piyadeleri yakınımızda bulunan bir Ormandan Ateş ediyorlardı biz de hemen mukabeleye başladık bizim bölükte 30 kadar Paris'in kibar ailelerinden gönüllü genç vardı.Berlin sokaklarında dolaştırmak üzere beraberlerinde bir de Sırmalı Sancak getirmişler.hem ateş ediyor hem de İntikam İntikam diye bağırışıyorlardı.

Dağınık nizamda yere yatmış öyle ateş ediyorduk. Yanındaki arkadaşın evliymiş pek korkuyordu ara sıra ah!karım ah çocukların diye mırıldanıyordu ta elinden isabet eden bir kurşun onu bîruhyere Serdi beni büsbütün dehşet istila etti.

7 Ordu'ya mensup bir fırka daha yeni geliyordu ama ne perişan bir halde nakliye arabalarını beygir yerine asker çekiyor alaylar karmakarışık onlar da bizimle ateşe iştirak ettim düşman top ateşini sıklaştırdı. Freşüller alevler içinde yanıyor her tarafımızı siyah dumanlar istila etti, göz gözü görmüyor.Köylüler Şaşkın şaşkın öteye beriye koşuyor asker çoluk çocuk hepsi birbirine karıştı.

Hele şükür bizim Topçular da bin müşkilat ile düşman topçusuna mukabeleye başladı. Biz piyadeler onların mıntıka-ı… ormandaki Alman piyadelerine ateş ediyoruz.Bu sefermitral yözleriniileri sürdü.Sağ cerrahımızı tehdit eden bu kurşun yağmuruna tahammül mümkün olmadı.Sol cihette bulunan ormana evvela atlamalar sonra koşar adımla hayli telefat vermek suretiyle dahil olduk. Bölükler birbirine karıştı. Aman çocuklarım gayret diye bizi teşciederekbir sağa bir sola koşan binbaşı hanriyi debir zalim kurşun yere serdi.Bizim yüzbaşı yerinden fırlayıp imdadına koştu.Fakat kendisinde eser-ihayat kalmamıştı.Yere diz çöktübinbaşının hemen ceplerini boşalttı.Bir siyah cüzdan bir para çantası Refika ve iki evladının fotoğrafı. Bunların hepsini bir mendile bağlayıp çavuşa tevdietti binbaşının alnına bir busekondurduktan sonra taburun kumandasını deruhte etti.

Mâ badi var

Loddik Halevi

İNCE FİKİRLER

Kadını hanede hapis edip onu daima murakabe altında bulunduran erkekler hürriyetin manayı hakikiyesini anlayamazlar. Çünkü onların ırzını muhafaza eden demir kilitler yüksek duvarlar değil kemâlât-ı fikriyeleridir.

Bir kadın okur yazar hakâyik-i ulûma muttali olur. Tarih-i ümemimütâlaa eder ulûm-i tabiiyede behre var olursaerbâb-ı kemâlâtınrey-i selîmini kabule müsteid olur. Ve bir takım hurafâttan nefsini kurtarup her şeyi hakikat gözüyle görür.

Kasım Emin

Hürriyet her milletin derece-i irfânını gösterir bir termometredir.Millet fikren yükselmiş ise o da yükselir alçalmış ise o da inhitât eder.

Bir millet aldığı terbiyeye göre idare-i nefs eder vehürriyete ispat-ı liyâkat eyler.

Kondorse

Saadet-i millet, saadet-i aile üzerine müessistir mesut ailelerden mesut millet vücûda gelir. Milletin felaketinden mesul ebeveyndir.

Sepenser

Matbaa-i ebu’z-ziya Müdür mesul: Selim Sırrı

NUMARA 9 Birinci sene Salı, 1 Kanun-i evvel, 1327

Sâhib-i imtiyaz ve müdür

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyet için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik 30, altı aylık 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memalik-i Ecnebiye'ye

(Posta ücretiyle beraber) seneliği 8 franktır.

Talebeye idareden alınmak şartıyla seneliği 20 kuruştur.

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idâre memuru Avni Bey nâmına mürâcaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden gönderilmelidir. Pul kabul edilmez.

Gençlerin terbiye-i Fikriye ve bedeniyesine hadim on beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

Yavru

BEŞİKTEN EVVEL VE NENNİ DERDİ

1- Abone hakk-ı mazhariyet- izdivacdatesâdüf ve heves. –Esnâ-yı halde vâlidenin bedeni ve ahlâkı sû-i sıhhati- Ve bunun yavruya tesiri.

2-Ebeveynin ilk endişeleri - Onların cehli- süt nineler. -kuka çocuklar.

3-Mesûliyetler

4- Tedâbir-i mukteziye

Ya kendi intihâbettiğimiz, yahut ebeveynimizin ihbâr ettiği her hangi bir mesleğe bizi erkenden hazırladıkları halde- fevkalâde ehemmiyetine rağmen hiç kimsenin şık şıka etmediği bir sanat varsa o da âile pederi olmaktır. Vezâifebut herkese o kadar tabii geliyor, kalbfikr ile o kadar kolay uzlaşıyor ki bu vazîfeleri tanımayanlar yahut bile bile ifa etmeyenlere sadece huysuz tabiatsız deyip geçmiyoruz bazen de bütün münabasebetsizlikler hatalar vicdana istinat olunuyor çare-i izalesi taaddüt-ü tecrübeye havale ediliyor.

1

Aile cürmlerinden birincisi ve gayri kâbil olması itibariyle en ehemmiyetlisi hiç şüphe yok ki:Ebeveynin kendi hayatlarını temin ve tahkim hakkında ol yavruya vücut vermeleridir düşününüz bir kere bin türlü seyyiât-ı ahlaki neticesi olarak sıhhati sıhhat-i bedeniye ve vicdaniyesi zayıf düşmüş havâb olmuş olanların şu sefaleti istikbale nesl-i âtiye aşılamaları reva mıdır Bu kabahat aff olunur mu niçin bir takım bî haber çocuklar ahlaksız babaların anaların, sû-i harekâtına kurban olsun? Hayır kendilerine ersen intikal eden levsiyâtın onlar fail-i mesûlü değil mağdurudurlar. Acaba nevrucedebâsından hanrikibesan'ın cadılarını okurken tüyleri ürpermeyen mütenebbih olmayan âilereisleri var mı? Acaba biraz müfekkeresi yerinde olan adam abotun bu müthiş mesuliyetlerini hatırına getirmez mi yoktan bir hayatı meydana çıkarıp ilelebet mahkum mesâib etmeye hangi kalp razı olur ocak tesisine karar vermeden evvel iştirak-ı ömreedilecek kadına yahut erkeğe dair malumat alınmadan sırf hevesâtına kapılarak izdivaç edenlerin cereyan-ı hayatları akibetleri karşımızda daha evin ibtidâ-yı teşekküründe başlayan bu huffat-i müşerreb eksi ya aile kurulduktan sonra da devam ediyor hele çocukların tevellüdüne sebep ya heves ve tesadüf tabiatın kanunlarına dair hiçbir kayıt yok belki onlar istifaf olunuyor fakat emin olun ki muhalif tabiat her

hareketin bir gün kendi kendinden intikamını alır. Bir masum yaralanır. Bu avâkib-i vahîmeyi eski adamlarda hissederlerdi. Eflatunlar Aristolar Pelutarklar hoppalık elinde körleşmiş sağırlaşmış fikirlere telkin-i hakâyik etmeye çalışırlardı. Yavru doğmadan evvel geçen muzdarip aylarda en ziyâde gözetilecek vâlidedir. En ciddi vezâif- vezâif-i muzâafa ona terettüb eder. Yani evvelâ sıhhat-i bedeniye ve sıhhat-i ahlâkiyesini tezelzele uğratacak ahvalden ictinâb katî sâniyen bu iki nevi sıhhati muhafaza ve ıslah. Çünkü bütün tahassinâtınsadame-i münakisesi doğrudan doğruya çocuğu sar Valide de tesir onu gösteren bir heyecan bir hareket zavallı yavruyu ömrünün sonuna kadar müteellim edecek bir şekil alır. Bunlarıvalide nasıl düşünecek nasıl yapacak başucunda hıfzu's-sıhha ile iştigal eden biri yok ki mesela ona her zaman için her yaş için bâ husus esnâyı cebeldeki sû-i istimalden mütehassıl tehlikelerden zararlardan bahsetsin. Sıkıla sıkıla vaz-ı tabiyesinden inhirâf ederek incilmiş âdeta boğulmuş belli kadınlara tesadüf ederseniz de acaba bunların çocukları nerelerine sığacak nasıl teneffüs edecek nasıl büyüyecek diye hayretle sorarsınız işte modanın zulmü güya korsa vücûda bir tarz-ı bedîakâr veriyor!

Sonra meatteessüf evlâdı bir engel telakkî ederek, mümkün olduğu kadar uzun müddet ondan çekinenler de var. Halbuki aileden maksat yalnız çocuktur kadının valileri kadar şayan-ı vakar iftiharbaşka ne meziyeti olabilir? Kadın yavrusunu değil gizlemek onunla daima fahr edilecek fırsatlar icat etmeli.

2

Boş beyhude yorucu alemin sözüne sefahatine kapılan validelerde emin olunuz ki asıl vazife asıl İhtiyat namına ufacık bir düşünce yok bütün meşkalesi iade-i ziyaret etmek eğlenceleri tiyatroları kaçırmamak moda'nın manasız tahabülatını taklit için muttasıl zevcini izrâr etmek ve elh. Kable'l-haml vücutta yavruya nasıl bahil bir yer bırakıldı ise bade'l-haml de bütün hususat-ı sıhhiyede aynı usul! Artık mesuliyetin derecesinin tasavvur buyurunuz.

Kadın böyle sıhhatiyle oynanınca tabii huyu da muhtel olur. Valide mizacının yavruya ne kadar mı esir olduğuna dair binlerce misal söylenebilir korku hiddet atalet hırs gibi melanet-i seyyiemizin esbâbı hep biz doğmadan evvelki müessirâttır. Hatta validemizin o an habldeki meşguliyeti biz de bir istidadın bir hissin vücudunuihzâr ediyoruz. İspanyol donanmasının meşhur Armada'nın İngiltere sahillerini dövdüğü zamanda dünyaya gelen filozof hevis ömrünün sonuna kadar süren korkaklığını daha

rahm-i mâderde iken validesinin şu vukuattan duyduğu müthiş halcanlara atfeder. İngiltere krallarından 2. Jak jakda bir kılsız kılıca bakamaz titrermiş. Bunun da sebebi marisatuvaretin aşından geçen feci sahneler Fransa İhtilali'nin kumun devresinde doğan çocukların ek seviyesi muvazene-i adliye ve ahlakiyesini kaybetmişlerdi. Şüphesiz bizde de 31 Mart'ın ve onu velî eden mübârize-i askeriyenin bîgünah yavrularda lekeleri görülecektir. Validelerintesirat-ı âtiyesi yavrunun dimağını birdenbire hayırpalar. Ersen intikâl eden Fena huylar yahut İyi huylarsa daha ziyade hareket-ı ihtiyâriyenetîcesidir. Psikologların tetkikatıyla bu istisna cattelkiniye günden güne daha vâzıh anlaşılıyor. Şimdi bilhassa düşünelim evladının ruhunu teşviş etmekten ihtiraz eden korkan evladının hissiyat-ı efkarınanikahban olan kaç anne var.

3

Vücutta ilk alâim-i hayat başlar başlamaz, vâlideşu yeni misafirine sevinmesine bile pek de lâ kayd kalamaz. Ekseriya şetâretle çalışan geç anneler görürsünüz. Neler yapmaz çeşit çeşit kundak bezleri beşiğe kuş tüyü şilteler etrafına danteller kurdeleler şeritler fakat daima biraz mahmum olan bütün bu hazırlıklar arasında eyvah ki en mühim şeyi yani hem kendisinin hem de yavrunun muhtaç olduğu ihtimamât hakkında kati tam dakik malumat istihsali unutulur. Hatta bu noktadaki cehl bazen o kadar şaşırmalara sebebiyet verir ki acaba şu ilk aylarda doktor akraba yardıma koşmasa Valide veya yavrusu ne hale uğrar! diye kendi kendimize sorarız.

Kundak bezlerinden daha mühim mi süt vermedir yavrunun her şeyden evvel her şeyin fevkinde istediği özür-i Kavi bulunmadıkça validesinin kendi hayatını başka kadınlara temin ettirmemesi dudaklarını yabancı memelere bırakmamasıdır ananın sıhhat ve afiyeti berkemal olunca hiçbir süt onunki kadar faydalı olamaz çünkü yavrunun Mizaç ve ihtiyacına fenle muvafıktır mini mini tehdit eden emrâza kemal-i şiddetle karşı gelir. Meseleyi aklen de muhakeme etsek süt ninelere müracaat etmek: valide ile yavrusu beyninde ilk derağuşlardan ilk tebessümlerden doğan rabıta-i şefkati ref ile aile içine yabancı bir kan yabancı bir ersidhâl eylemek demektir. Hükmünü veririz. Ribâliye (Ey Muhterem kadınlar diyor yavrularınızı kendi har ve şefîk seniyyenizden ayırmayınız. Zira onların terbiye-i cismâniye ve terbiye-i ahlâkiyesinden terettübedecek mesuliyet doğrudan doğruya size aittir.) Bu terbiyeyi de ancak sizin kucağınız deruhte eder. Hilkat hiç bir şeyi beyhude vücûda getirmez çocuğunuz hayata takarrub ederken göğsünüzü dolduran gıdâ-yı tabii size evlâdınızı beslemek

mecbûriyetiihsâs ediyor. Bu mecbûriyetiihsâs ediyor. Bu mecburiyeti reddetmek tabiata muhalif bir hareket-i cinâiyedir.

Hakiki valideler yavrularını bizzat irzâ eylemekten o kadar mütelezziz olurlar, o kadar saadet duyarlar ki, bu vazifeden bir gün vazgeçmek kalplerinde derin elemler azaplar teessüfler uyandırır. Hatta istemeye istemeye terk: muhabbet ve ihtimâmâtın kat kat artmasına bâdi olur. Bu sanki telâfiye-i iftirâk lâkin aynı zamanda bu mukaddes sevimli vazifeden çekinen ne zevkini ne de hürriyetini bu vazifeye feda edemeyen anneler var. Çocuk doğdu mu doğru süt nineye evvela bizim arzumuzla bir yabancı kadından yavruya bırakılan fenalıkları sonra evlerinden Kendi çocuklarından ya onun vefatıyla yahut zaruret dolayısıyla ayrılan zavallı kadınları düşününüz hangisini daha evvel kurtaralım hangisine daha evvel acıyalım, insanca düşünmeyiniz, acımak hatırımıza gelsin. Nasıl olur da, bir kadın kendi yoksuz, memesiz kalmış yahut çırpına gözlerini bir kerecik açub helak olmuş evlâdının tamamıyla yanarken kucağına bırakılan yeni çocuğa saf acısız süt verebilir, nasıl dudaklarına tebessümler toplar? Sonra daha büyük mazarratlar da vardır. Tasavvur mesela süt ninelerin evlerinden ayrılırken pek namuskar oldukları halde geldikleri yerde bir rast gelenle iğfâl olunmaları! bu sükût ihtimallerinden de mesul yine biraz biz değil miyiz? Busükut ihtimallerinden de mesul yine biraz biz değil miyiz hele süt ninelerle zehirlenmiş çocuklar aranırsa! Haydi kadınlar kurtulsun, Ya kaybolan yavru kaybolan sıhhat bunları kim ödeyecek?

Süt ninelerden de fenası bu işi kendine meslek edenler bu yüzden ticaret edenlerdir bunlar da zerre kadar Şefkat Sadakat falan aramayınız ne kefalet sorabilirsiniz ne de emniyet bekleyebilirsiniz daima başlarında müteakkıs durmalı mütemadiyen göz hapsinde bulundurmalı. Tabii bu tazike mukabil diriltilir. Emniyetsizliğinizi hissettirmemek için iyi baksalar nerede çocuk istediği gibi daha doğrusu istemediği gibi büyür bir kere dedi kodu ya dalındı mı ötede beşik büsbütün unutulur çocuk tepinsin düşsün haykıra haykıra tıkansın bana ne sokak sokak gezeceğine annesine baksın evet haklı iddaa fakat meslek haricinde demek bunların hizmetlerine ekmeklerine de defaları yok. Elbette validenin kendi evladına olmazsa ne olduğu belirsizlerin yabancılara mı sadakati aranır çocuk biraz huysuzlandı mı susturmak için deli gibi sarsar mecalsiz bırakırlar nihayet bîçâre yorulur nefesi nefesine bayılır hele bazen bu huysuzluklara karşı kıpkırmızı püskürttükleri.

Sıhhî jimnastik çocukları

Amud Fakri Hareketlerinden

Bu hareket 3 yaşından 7 yaşına kadar çocuklara tatbik edilen harekat-ı muslihadandır. Şekilde görüldüğü vecihle çocuğu arka üstü bir masa üzerine yatırıp dizlerinin altını masanın kenarına istinat ettirip ellerini hafifçe çekip titretmeli mütezâhirenmütevel her iki kollarını ileri geri yanına 20 defa kadar işletmeli ve yine çekerek titretmelerle harekete nihayet vermelidir. Amud-ı fakriyesinde bir inhâ bulunan çocuklar için de pek faydalıdır. Müstekirekinderşütûmu zikre cesâret edemem. Bu aralık vâlide nerede? Kim bilir belki bu nümârişelerde belki kuş dili piyasalarında.

İlk önce süt ninenin sıhhatine biraz ehemmiyet veren sonra hiç vermeyen ebeveyn onun terbiyesine ve tarz-ı terbiyesine ne kadar kabahati olursa olsun aldırmazlar. Melekâne uykuları:

Bol sovanlı börülce

Kızım yesin doyunca larcerîhadar eder. Üç dört yaşında bir çocuğun bebeğine söylediği şu ninniyi ki mutlaka kendine söylenirken işitmiş olacak hala unutamam:

Bahçeye kurdum salıncak uyusana hınzır lumurcak.

Daha neler neler insan tekrarını haya ediyor. Biraz daha buyurdu mu bütün muhitte çerki şarkıları… bunları hepimiz biliyoruz duyuyoruz da hiç mani olmuyoruz! Hiç müteezzi olmuyoruz! Aman yarabbi işte istikbalimiz işte istikbalimizin ümidi hayatı saadeti!

Süt nineye izin verildiği gün çocuk alışmadığı ana eline düşer yeni bir terbiye artık bu sefer şımartılır şımartılır bir oyuncak gibi bir küçük maymun gibi sevilir süslenir nazlatılır sıhhati huyu günden güne şayan-ı esef tahavvüllere uğrar durur.

İyi biliniz ki yavrum ne oyuncaktır ne de sanem! O her şeyden evvel insandır İnsan olacaktır

4

Şu sayıp döktüğümüz hataların bütün sebebi itiraz edilmesin bizim hodbinliğimiz bunun da menşei cehlimiz. Cehle galebe'nin çaresini ancak hodbinlik maskesini kaldırdıktan sonra bulabileceğiz.

Eğer nesil üzerinde hükmü şiddetle te cari olan tevârütkanunlarına istikbalin peder ve vâlidesikable'l-izdivâc vâkıf olsalar hayât-ı tabiyenin îcâbâtı tetkik edüb vâkıf olsalar hayât-ı tabiiyeninîcâbâtı tetkik edüb katlansalar dimağlarını ve kalblerini mahvetmeseler.. Vücutlarında bir gün istikbali taşıyan taşıyacak olan genç valideler genç hanımlar uğradıkları heyecanların tesirlerin okudukları ahlaka mazar eserlerin seyrettikleri çirkin sahnelerin bir gün yavrularına nasıl acı izler bırakacağını düşünseler şüphe yok ki hem hayat-ı ailehem de hayat-ı memleket kurtulur. Kudemâ yavrularını henüz vaz mehdetmeyen validelere mümkün olduğu kadar âsâr-ı nefsiyenin temaşaasını tavsiyeederlermiş.

Artık geliniz valideler yavrularınızın yanına onların huzurunda hissedeceğiniz helk ve süruru emin olun hariçte hiçbir şeyi temin edemez mesut milletlere İsveç'e Norveç'e İngiltere'ye bakalım unuttuğumuz vazifeleri bizi bahtiyar edecek vazifeleri görelim öğrenelim tatbik edelim yoksa her hatvede sefaletimiz artacak yarın önümüzde bükünkinden daha derin daha murdar girdâbeler açılacak.

Osman Fahri

ŞİİR

KÖR EBE OYNARKEN

Çocukneşîdeleri

Oda üç beş kızın oyunlarına

Bir küçük sıhha-i maharetti

Dedi şâyeste kör ebe haydi

Ne güzel bir oyun değil mi bu ya

Bu oyundan güzel ne var acaba

Biri bağlattı mavi gözlerini

Bir bulut sanki öptü icrâmı

Koştu koştukça kalbi darlaştı

Çekiyor hoppalar eteklerini

Bazı etrafa El açıp koştu

Bir heves pür emel fakat tutmak

Ne de güç sanki tutmamak bir hak

Bu oyun pek tuhaf geceyle dolu

Evet Ey çırpınan beyaz kelebek

Bakışangözlerin yarın böyle

Birnikab siyah iğfalle

Örtülürörtülür siyahlıktan

Göremezsin hayatı pür laman

Yalnız dikkat et bu gözlerine

Böyle bağlatma bir seyye perde

Göz açık fikir açık olursa eğer

Yaşar elbette nur içinde beşer

1327

Ayn. Kazim

HANIMLAR İÇÜN

Birader vicdanım Doktor İhsan'ı görüp de bunu sağ için hanımlara dair bir şey yazmasını rica edememiş idim geçen gün pek teklifsiz görüştüğümüz bir ailenin genç ve ünevver fikirli bir küçük hanımı bize gelmişti terbiye hakkında bazı tenkidatta bulundu ve dedi ki hanımlar için yazılan şeyleri pek umumi buluyorum şimdiye kadar yazılan makalattanhülaseten benim anladığım kadın sağlam ve afiyetle olmanı bunun için de jimnastik yapmalı ama fikrinizi kabul ve takdir etmekle beraber bu mübahisin bize o kadar enterese etmediğini söyleyeceğim siz bizim lezzetle okuyabileceğimiz şeyleri meatteessüf bilmiyorsunuz. Tavsiye edeceğim mübariz hakkında da biraz icâle-i kalem ederseniz emin olunuz gazetenizin karîleri çoğalır bu suretle hem siz hem onlar müttefit olurlar. Bilirsiniz ki kadınlar için en büyük endişe ihtiyarlıktır her kadın mü

hep beden genç kalmak ister ve emin olunuz bütün bu aletlerin mahiyeti genç kalmak ve güzel görünmek esasına müstenittir fil hakikat sizin jimnastiklerinizle afiyetle yaşamak semirmemek mümkün olduğuna kanaatim vardır fakat sıhhat-i umumiye'ye ait olan bu harekat-ı bedeniye ile yüzün buruşukluklarının izalesi senin tarâvetinin muhafazası mümkün müdür?

Bilseniz kadınlar için yüzdeki kırışıklıklar ne büyük bir gailedir İşte onların bu endişelerine bir çare bir tarz-ı tedavi göstermelisiniz Hele bu hususa dair bir makale yazınız bakınız ne kadar rağbete mazhar olur jimnastik yapmak isteyenler yazdığımız kitaplardan istifade edebilirler halbuki bu mesele çok mühimdir. İyi biliniz ki her kadın kendisinin güzel olduğuna hiç değilse sevimli olduğuna kanidir. Ben de cevabım bu zeminde bir makale yazmayı vaat ettim kendisi avret ettikten sonra kütüphanemi alt üst ettim nihayet elime geçirdiğim New York'un en büyük artistlerinden hüsn ve endamı ve sadayirahnevâzıyla Amerikalıların prestişkârı olan linadavaliyeri ‘ningüzel olmak sanatı namı altında kaleme aldığı eseri hülâseten tercümeye karar verdim gelecek nüshadan itibaren vücudun aksam-ı muhallefesinehusûsan yüze dişlere ellere ve tırnaklara lâzım gelen itinâ ve takayyidât hakkında bu nâre-i hüsn ve anın tavsiye ettiği şeyleri nakledeceğim bakalım makbûle geçecek mi?

S. S.

Terbiye-i dimâğiyeyedâir

Garbde, bu cihan ilm-i marifette her şeye her fenne âit yığınlarla kitaplar yazılmış olduğu gibi terbiye-i fikriyeyedâirede ciltlerle eserler telif olunmuşve her günde yeniden yeniye ciddi nefhisât ve mübâdelât-ı fikriyeyihâvi sahifeler dolusu bendlerneşr olunmakta bulunmuştur.

Bizde bu fenn-i mühimmedâir ancak son zamanlarda bir iki eser neşr ve terbiye-i zihniye hakkında pek ibtidâihatt-ı hareketler, katî olmayan bazı desturlar çizilebildi. Bu kadarına da teşekkür etmeliyiz.

Zulumât-ı keşîfe içinde boğulmuş olanlara sönük bile olsa bir lema-i ziyâiye yine bir nûr-ı hüda olabilir.

Terbiye-i dimâğiyeusûl ve kavâidini mübeyyen kitaplar henüz neşr ve telif edilmemiş olduğu zamanlarda da bilfiil talim ve terbiyeye devâm oluyordu. Fil

hakikaterbiye fenni de insâniyet kadar kadimdir. Onun kadartahavvülâtamarûz kalmıştır. Her milletin en derin düşünceleri en sathbeynifrâdı kendi idrâk ve ihtiyaçlarına göre az çok fenle iştigâl lüzûmunu hissetmişler, bilfiil meşgul olmuşlardır.

Hatta fefiyâ vahşette puyan olmak bedbahtlığına mahkum olan yamyamlar bile evlatlarına âdât ve taammulât-ı vahşiyelerini öğretmek anlatmak ihtiyâcından vâreste kalamamışlardır.

Umûmi olan şu ihtiyâc-ı beşeritevessu ede ede nihâyet bazı feyyâz dimağlardan fenn-i terbiye la science del educationnâmıyla bir nevzâttevlid ettirebildi.

Biz burada ne gibi esbâb ve ilcaat-ı sâikasıyla böyle bir fen vazınalüzûm hissedilmiş olduğunu izah edecek değiliz.

Hatta bu fenni tesise çalışanların sayıp döktükleri örfleri kaideleri bu kaidelerden istihrâc ettikleri neticeleri sonradan gelenlerin netâyic-i mezkûrayaistinâden her gün yeniden yeniye ortaya attıkları usulleri ve prensipleri de zikretmeyeceğiz.

Fenn-i terbiyeye dâiryazılmış olan kitaplarda bunlara dair bol bol mütalaa edilecek bahisler bulunabilir.

Esâsen bu mevzua dâirsöylenen sözler yazılan yazılar eski bir örfün yeni bir lisan diğer bir ifadeyle tekrarından başka bir şey olamaz fil hakikat bir çocuğun talim ve terbiyesinde pederin tarz-ı hareketinnazar-ı itibari alınmazsa usül ve kavait terbiye denilen şeyleri nereden çıkarabiliriz. Usul “La methode” Bilfiil işe girişmiş olan kimselerin efal ve icraatından başka bir şey değildir.

Bu usuller çok kereler bir gaye gözetilmeksizin ve belki farkına varılmaksızın tatbik edilmişlerdir.

Mütefekkirin der ki bilahare bu tatbikatı yani terbiye hakkındaki örf ve anneleri tetkik ve telif ederek bildiğimiz kavaid ve usulleri vaaz ve tesisleri eylemişlerdir. İhtimal ki bunların bazıları da vazettikleri usul ve kavaid'in ne surette tatbik edileceğinden haberdar değiller idi.

Bir herbart, bir pestaluji Pestalozzie gibi sınıflarının prensiplerini taharriye koyulan pratikciler pek azdır. Diğer taraftan fenn-i terbiyeye dâir ciltler dolusu eserler yazan filosoflar arasında da evvelce tatbik edilmemiş bir çığır açan bir yol gösterebilen enderdir. Şüphe yoktur ki fenn-i terbiyede kavânîn-i hukukiye gibi tecrübelerden yeni yeni hadiselerden doğmuş örfler adetler ananeler üzerine istinat verilmiştir fil hakika

fenni terbiye evvela vakaları hadiseleri tetkik ve tetebbü eder teamülleri örfleri ananeleri toplar ve neticede bunlara istinaden usul ve kanunlarını vaz eder.

Fakat menâfi-i mütekâbilenin müsâdimesi neticesinde tesis eden hukuku örfler aynı zamanda yanlış ve noksan cihetlerini tashih edecek esasları da birlikte cami olduklarından bu sayede kavânîn-i hukûkiyeiçünmuayyen bir unsur ihzâr etmiş oluyorlar.

Halbuki fenn-i terbiye örfleri yalnız bir tarafın mesela merbînin harekât-ı keyfiyesiyledûçâr-ı tebeddül olabilir. Merbînin bu babdaki ata ve noksanlarını ihtar ve ıslah edecek diğer bir Amil müessir yoktur bu noksanların bariz izleri yalnız terbiye olanların ifâl ve harekatında tezahür edebilir.

Vâzı kânun örf ve teâmülâtıetkik ve her türlü ihtimalatı dertiş ederek bir madde-i kanuniyeyi kabul ve tasdik eder. Halbuki fenni terbiye kendi örflerini evvela tahlil ve bilahare tekrar telif etmeye mecburdur fenni terbiye hakkında öteden beri kabul ve tatbik edilmiş olan örflere usullere bugün yeni bir şey ilave edilemez fakat nakil ve izah olunan tecrübeler meslekler “doctrine” arasındaki iyi usullerin fenalarından ayırmak gibi esaslı bir Hatve-i Terakki atmak mümkündür.

Bilhassa bunları Tevhid ve tenkit ederek karmakarışık olan kavâid , desâtir ve itirâzât yığınları içinde bir esâsımutarrıd olmak her vakit için kâbildir. Her zamanda her iklimde ebeveyn çocuklarının talim ve terbiyelerine sarf-ı mesai etmişlerdir bu hususta takip ettikleri usulde bit tabi şahıstan şahsa nesilden nesile göre dûçâr-ı tahavvül olmuştur.

Mamafih bu kadar tahavvülâtla berâber biz bunların kabul ettikleri usullerin kaffesini Talim ve Terbiye namı altında cem etmekte tereddüt etmiyoruz.Çünkü bu usullerin hepsinde de müttehid bir prensip tatbik ve ana hatlarını muhafaza edilmiş olduğunu görüyoruz.

Şu halde sanatla fen yani daima tahammül eden usul ile lâ yeteğayyer kalan prensip birbirlerinden farklı olmak lazım gelir.

Sanatl’art bir gaye-i münferide'yemütevecci olan mesainin heyet-i mecmuası demektir mesaiye-i mezkûra Kaideler örfler ve desturlarla “preceptes” tanzim edilmişlerdir.

Bir sanatın fenni ise o sanatın örf ve kavâidindenistihrâc olunan kavânînin heyet-i mecmuasındanibarettir. Bir fenni teşkil eden kanunlar fenn-i mezkûra felsefesinden ibaret olmak üzere umumi birtakım prensipleri havi olurlar. Fenn-i terbiye için her memlekette Pedagoji ismi kabul edilmiştir. Fakat şimdiye kadar bunam altında yazılan kitaplarda bu isim Tahtında cem edilen mübâhisede daima fen ile sanatın karıştırılmış olduğu görülüyor.

Fen ve felsefeden ziyade sanatla meşgul olan müellifler meselenin kenhine nüfuz etmek zahmetini ihtiyar etmeksizin bedâhetentevârüd eden fikirleri iltizam ederek hakikatten uzak Yollara sapmışlar kaidelerine usullerini "preceptes" nazariyeler "theorie" üzerine tesis etmeye yeltenmişlerdir Halbuki hakikathalde nazariyeler kaidelerden ve kaidelerde tabiattan istihrac olunmak lazımdır. Kaide ve usuller zamana mekanamerbîye ve şâkirde göre tahammül ederler. Bunların İyi veya fena noksan veya mükemmel âni veya devamlı olmasının hiçbir ehemmiyeti yoktur. Şâyân-ı ehemmiyet olan şey bunların bir takım hakâyik-i fiiliye olmaları ve sanat-i terbiyeyi teşkil eylemeleridir.

Halbuki prensipler hiçbir vecihle zamana mekana ve eşhâsa nazaran tahavvül etmezler.Pedagoji tatbikatının lâ yeteğayyer bir unsuru halinde payidar kalırlar.prensipler muttasıl değişen bütün bu kaide ve usullere nazaran sabittir bir şehzade veya bir fakir evladının terbiyesinde takip edilen usullerde prensip müttehiddir.

Bu sûe (Bossuet) nin veya pestaluji'nin kendi şâkirdlerindetatbik ettikleri ayrı ayrı usul terbiyelerdeki prensip asla değişmemiştir meseleyi tenvir etmek için hususi bir terbiye ile alel onun tarz terbiyelerin icabatınıtefrik etmek lazımdır. Bu lüzum ekseriyâmechûl kalmıştır.

Pedogojide şimdiye kadar umûmiyetle kabul ve takib edilen ve fakat dâimâmeşûşiyet ve mübâyinetlenetîcelenenmetoddaninhirâf ederek hakikatten "du reel" sudûr edenlerle ideal âit olan esasları katî bir sûrette tefrik etmelidir.

Pedagoji name altında toplanılan kaide ve prensipler beşeriyet için ne gibi ehemmiyet ve mâfii câizdir.

Pedagojiden gaye ne olduğu ve insaniyetin Talim ve Terbiye olan ihtiyacı düşünülüyorsa tabii bu sorunun cevabı kendi kendine tayin eder. Fünûn-ı beşeriyenin hemen ekserîsi ve bütün faaliyet ve mesâiye-i ictimâiye Terbiyenin mevzu ve tarz-ı icrasıyla az çok alakadardır.

Hayat-ı cismani için tenasül ne kadar mühim bir vazife ise terbiye de alem-i ahlaki de aynı ehemmiyeti haizdir.

Lem-i ahlak tekamül ve tealisini temin eden avâmil-i esâsiyeyi bizzat terbiyede bulur. Bir heyet-i ictimâiyeninriyâset-i umûrunuderuhde edenler mensup oldukları milletin merbîsi olduklarını ilan etmiş olurlar.

Esasen hayat-ı ictimayede müşterek olan efrad-ımilletten her şahıs diğerlerinin tarz-i terbiyesini az çok tesirden hali kalmazlar.

örf anane tesir-i muhit, tevârüs, görenin, mukârinet ve muvânisetusûl-i terbiyeye en ziyade müessir olan avamil'den sayılabilirler. Bir aile reisi evlat ve iyâli usul-i terbiyelerinin hakim ve müdürü olduğu gibi bir milleti idare edenler de o millet efrâdının terbiye ve seceyâsında az çok tahavvülât husule getirebilirler. Şu halde bir millete nispet edilen efâl ve harekâtın ki hâizolduğu terbiyeye göre tecelli eder. Efrâd arasındaki tesîrât-ı mütekâbilenin muhassala-i feâlesinetâyici olduğunda şüphe edilmemelidir.

Binâen aleyh bir millet terbiye-i umumiyesinin harici tezâhürâta karşı kuvyı mürekkebe olan efrâd-ı milletten her şahsının mevki-i ictimâiyesi nispetinde mesul olması icab eder.

Almanya filozof Kant demiştir ki:

Altından çıkamayacağımız mesâilin en büyük ve en çetini terbiye “education” meselesidir. Biz de Kant'ın bu sözüne ilaveten diyebiliriz ki: deruhte edeceğimiz mesuliyetlerin en ağır ve en meşakkatlisi de yine vazife terbiyedir. Pedagoji ve Talim ve Terbiye ile meşgul olan her fert bu vazifeyi ne gibi bir unvan tahtında ifa ederse etsin de ruhde ettiği işin ehemmiyet ve celâletini hiçbir an firamuş etmemelidir.

Hayat ve hareket-ı şahsiyesinin tanziminden sonra insana teveccüh eden vezâifin en mühim ve en ağırı Talim ve terbiyedir. Evlat ve ahfâdımızınhayât-ı müstakbelelerini taht-ı emniyette bulundurmak ve bir gün boş bırakacağımız mevkileri işgal ettikleri zaman ihtiyacât-ı maddiyeden mümkün mertebe azade kalmalarını temin etmek için bütün gayretimizle idhâr-ı servet ve sâmâne çalışırız.

Ne kadar beyhude mesai! Ciddi bir terbiyeden mahrum bırakılan varisler atılacakları mücadele-i hayatta pek kolay mağlup olur ve servet-i maddieyi süratle mahv ve telef edebilirler.

Fakat evlatlarımızın Talim ve Terbiyelerine sarf edeceğimiz nakdin on parası bile beyhude talep edilmiş olmaz kazancımızdan çocuklarımızın terbiyesine tahsis edeceğimiz mebâliği onların dimağlarında mâdâme'l-hayat pâyidâr olacak. Bir îrâdtedârikine hasretmiş olacağız. Ancak bu surettedir ki evlatlarımıza ahfâdımızada aynentevârüs ve onların da refah ve saadetlerini müteselsilen temin edebilecek bir miras bırakmış oluruz.

Şüphe yoktur ki ciddi ve esaslı bir terbiye tahtında perverşiyâbkemâl olan bir genç reghüzâr-ı hayatta tesadüf edeceği mevani ve müşkilatıdaha ziyade bir metanetle iftiham eder ve refah-ı maddiye ve maneviyesinin tealiyesini daha kolay temin etmiş olur. Ciddi bir terbiye-i dimağiyeden mahrum kalan zavallılar servet-i mevruselerini de pek az bir müddette kaybederek manen ve maddeden iflas eder ve sefaletin ezici pençeleri altında kahrolur giderler. Vazife-i terbiyenin tahmin ettiği ağır mesuliyet karşısında terbiye mesele-i muğallikasının karanlık noktalarını tenvir için sarf edilecek mesainin doğrudan doğruya Saadet-i Milliye ve beşeriye ile alakadar olacağından tereddüt edilemez.

Şu halde Sana terbiyeye dair umumi bir nazariyeye ihtiyaç vardır Talim ve Terbiye ile meşgul olanlar bu ihtiyacı herkesten ziyade his ve takdir ederler her Berk pedagojiye dair ilk dersler ünvanlı kitapta şu lüzumu pek açık bir surette tasvir ederek diyor ki pratik bir maharet-i ameliyeden başka bir şey hasıl edemez. Tabiatın hafayasına nüfuz edebilmek usulünü bize ancak nazariye "theorie" öğretebilir pratikçi bir işe başlar muvaffak olur ve onu İkmal eder Fakat muvaffakiyet ve adem-i muvaffakiyet esbabını takdir edemez. Tesadüf ve taliin sevk-i lütufkarisiyleacemi bir zat daha ilk teşebbüste her medideemektar bir muallimin müddet-i hayatında hatırından bile geçiremediği metotlar tasavvur ve icat edebilir her memleket her devir kendilerinde hüküm ferman olan efkar çemberi ile ihata olunmuşlardır. Mesaiye-i yevmiye ve tecarübat-ı şahsiye ile ufku her gün bir miktar daha sıkıştırılan küçültülenPedagojide nazariyat-ı felsefiyeye olan lüzum ve ihtiyaç başka bir yerde asla hissolunamaz. Umumi bir nazariyenin tesis edilememesi genç dimağları tecrübe tahtası olmaktan kurtaramamıştır her peder her mürebbi er muallim kendi İdrak ve temayülatına göre bir usul takip etmekte diyelim büsbütün ona zıt bir tariki tercih eylemektedir. Pedagoji erbabı ise bu muhtelif ve mütebâyin tecrübelerin semerâtını mukayese ile meşgul oluyorlar.

Fakat bu beyhude tecrübelerle heder edilen şibâb-ı mütefekkereyeyazık değil mi her birinin yukarıki sözleri pedagojinin hem noksanını ve hem ehemmiyetini pek güzel tasvir ediyor. herhalde bugünkü pedagojinin veche-i tekâmülü Talim ve Terbiye ile meşgul olan zevâtınmünferid tecrübe ve mesailerini şahsi metodlarını bir yere toplayarak taht-ı intizâma almak umumi prensiplerle metin bir surette yek diğerine mermut bir sistem haline getirmeye çalışmak olmalıdır.

Midilli 18 teşrin-i sâni 327

M. Şemseddin

MEKTEB OYUNLARI

BASKETBOL

Kuvvet eziyeti şiddetten ziyade maharet ve çevikliği iltizam eden bu oyunu 12 yaşından itibaren kız veya erkek çocuklar müsait havalarda bahçede yağışlı havalarda jimnastik hanelerde oynarlar. İki mukabil taraftan birinin oyunu kazanması bütün oyuncuların el birliği ile Yek diğerine yardım etmesiyle mümkün olabileceğinden herkesin yek diğerinin harekatını teshil eylemesi ehem ve elzemdir. Binâen aleyh yuncular arasında büyük bir ittihad ve irtibat bulunması şarttır.

Oyuncuların adedi 12'den 40 kişiye kadardır Bir de hakem bulunur.

Oyun mahalli takriben 20 ile 25 metre arz 40 50 metre kadar da tavlinde bir müstatiliyesi bir çimenlik veya alelade arızasız düz bir mahalle oynamak mümkündür. Oyun mahalli görüldüğü vecihle behayegaf ile h v vhatı noktalarına flamalar veya alelade birer kazık çakılarak tahdit edildikten inin sonra Elif Mim ve mim noktalarına karşılıklı hudut hatlarının teşkil eden b ha vav ye Kaf hatlarının birer adım ilerisine mim mim noktalarına 3 metre 40 santimetre ve irtifâında birer kalın sırık dikilir.

Bu sırıkların ucunda zemine müvâzi 35 santim kuturunda bir çember bulunur.

Oyunun Teşkilatı boyları ve sinleri

SIHHÎ ÇOCUK JİMNASTİKLERİ

Harekât-ı zahriyeden

Evvelce tarif ettiğimiz hareketlerle bel kemiği etrafındaki adalâtı kes bir kuvvet etmiş olan 3 ile 5 yaşındaki çocuklara yaptırılır. Çocuk yüzüstü masaya uzanır ve yanağının üstüne yatar pederi veya validesi elini çocuğun bacakları ilerisine istinat ettirir ve çocuğa başını kaldırıp kollarını yana açmasını ihtar eder. Bu hareket her gün 4-5 defa tekrar edilirse çocuğun adalât-ı ankiye ve zahriyesikesb-i kuvvet eder.

Yek diğerinden pek farklı olmayan bi'l-farz 20 çocuktan onu kollarına beyaz mendil bağlayıp bir tarafına onuitibar edilip karşı tarafa gönderilir. Bunlar oyuna başlarken kendi Kale hudutları olan evvela hevav, la tı hatlarından dışarı çıkamazlar.

Oyuna başlamak için hükm-ü mustadîlin tam vasatına gelir. Beyazlardan ve kırmızılardan birer kişi çağırıp arka arkaya durdurur. Elinde tuttuğu futbol topunu şâkülen 2-3 metre havaya atar. O 2 mübarizeden biri topu kapınca arkadaşlarına atar onlar da elden ele îsâl ederek en son çembere en yakın bulunan arkadaşlarının eline vasıl olunca o da o çemberin merbut olduğu direğin 2 metre ilerisine çıkarak topu yukarı atıp çemberin yukarı tarafından geçirmeye çalışır ve muvaffak olursa o taraf bir oyunu kazanır:

Kaideler:

1- Hakem topu havaya atar ortada arka arkaduran iki oyuncudan hangisinin eli topa temas ederse topu kendi arkadaşlarına atmak hakkı onundur.

2- Topu kalede bulunanlara atılınca mukabil kale efradı hatt-ı hududu geçip istedikleri gibi hareket etmekte serbesttirler.

3- Topu elde eden tarafın kendi çemberlerinden geçirmelerine mani olmak için topu behmial havadayken kapmak lazımdır.

4-Top behmehâl 2 el ile tutulup ben nerede topu yakalamaya muvaffak olunmuşsa o noktadan bir adım ileri geri gitmeden arkadaşlarından muvaffak gördüğü birine atılır top alıp kaçılmaz.

5- Top hudut hatlarının dışarısına çıkarsa çıkaran taraf topu çıktığı noktadan diğer tarafa topu alıp kendi arkadaşlarına Atmak hakkını verir.

6- Her iki taraf oyuncuları topu kendi çemberlerinden geçirmeye gayret ederler.

Hatalar:

Oyun mahallenin haricine çıkmak memnudur.

Topu alıp koşmak ayakla sürüklemek arkadaşının eline vermek bir el ile atmak başıyla vurmak memnudur.

Arkadaşına eliyle dokunmak topu elinden zorla almak topu iki defa birbirine müteakip yine tutmak caiz değildir.

Cezalar mukabil cihet oyuncularından birini inip düşürmek topa alıp koşmak veya zorla topu hasmın elinden almak hakem haklı gördüğü tarafa topu verir çemberin karşısına 5 adım mesafeye durup iki eli yukarı uzanmış olduğu halde topu kendi çemberine atar O esnada her iki taraf oyuncuları 1 metreye aralıkla karşılıklı dizilip dururlar top çemberden geçmeyip de düşerse yine kapışıp oyuna devam ederler.

5 Defa topu kendi çemberinde geçirmeye muvaffak olan taraf partiyi ikmal eder.

Mâmâfih bu evvelce kararlaştırılan şerâite tabidir. Bazı oyunlar vardır ki bir defa ile de iktifâ olunur.

SELİM SIRRI

MEKTEB EL İŞLERİ-3

Dersler destere ameliyatı ile başlar ve 3 ders devam eder destere talimleri için alelade her tahta kullanılabilir el verir ki düzgün ve iki kenarı bir zaviye-i kaime teşkil edecek surette kesilmiş bulunsun deftere talimlerinden çocuk bu aleti nasıl tutmak lazım geldiğini tahtanın hangi tarafından ne suretle başlarsa daha kolay ve daha iyi kesilebileceğini öğrenir.

Çocuklar deftere kullanmayı öğrenince kendilerine düz çubuklar daha sonra da medûrsatıhlar kestirilir. Buçubuk ve satıhlar ibtidâi hesap ve hendese dersleri tatbikatında işe yarar müteâkiben tahtadan rakamlar Elifba harfleri kestirilir. İman edilecek eşyanın eşkali tahta üzerine ya hendese-i hattiyeiânesiyle yahut suret-i mahsûsada yapılmış modellerinin tahtaya yapıştırılarak kenarlarından kurşun kalemi ile çizilmesi ile nakl olunur.

Bu iki tarz münâvebeten tatbik edilir. Meahâzâ bu hususta muallimler iktiza-yı hale göre isterlerse evvela sıra ile bir usulü sonra da muhtardırlar.

Hususi modeller çinko'dan imal edilmiştir. talebe modeli tahta üzerine çivi ile rapt ederek kenarlarından bir kurşun kalemi ile bu o kadar basit bir iştir ki beş yaşındakiler bile muvaffakiyetle yapabilirler.

İbtidâisilvid derslerindenâtîdekikavâide riayet edilmelidir.

1- Çocuk kullanacağı alete ve işleyeceği tahtaya alışık olmalıdır hiç iştiğale etmediği bir alet ile hiç bilmediği bir tahta üzerinde çalıştırılmamalıdır.

2- İmal edeceği şeyin gerek modeli gerek Aslı hakkında hâiz-i malumat olması lazımdır.

3-Eşkâl-i nazariye'nindiyağramlarınne olduğunu ve bunlardan ne anlaşıldığını evvelce öğrenmelidir.

4- şekiller çizilmeden evvel tahtalar merbi ve mustatil şeklinde muntazaman kesilip tesviye edilmelidir.

5-Rende kullanılırken tahtayı destegâharabt eden h çivinin tahta… nısfından yüksek bulunmamasına itina etmelidir.

6- Kenarlar tesviye edilirken kalem izlerine kadar ameliyâta devam olunur. Kalem izlerinin kaybolmamasına dikkat etmelidir.

7- Vurgu testereden evvel kullanılır yani delikler ağaç kesilmeden delinir.

8- Bir hat hizasından destere ile kesilince derhal ya dörpü veya rende ile tesviye etmelidir, bu, hem işte hem vaziyette tahavvülü mûcib olduğundan iki cihetle de müfiddir.

9- Köşelerde ve münhanilerde destere beş numerolu levhada oklarla irâe olunan istikâmeti takib etmelidir.

10- Destere ile kat-ı ameliyyâtı o kadar doğru ve muntazam olmalıdır ki torpoya ancak minhani kısımların tesviyesi için lüzum kalmalıdır.

Turpo, doğruca istimâl pek müşkil bir âlettir. Bunun ne sûretle Kullanılması lazım geleceğini beyan için mösyö salamonunsilvid el kebabı "handBook of sloyd" ünvanlı eserinden şu satırları iktibâs ediyoruz.

Tahta destegâha mükemmelen rabt edilmeli. Bu suretle her iki elde 6 suhuletle idare edebilmekte serbest kalmalıdır. Tesviyesi matlup sath, müşteri ise torpu düz, minhani ise o halde dâirevî sürülmelidir. Tazyik ancak alet ileri ittirilirken icra edilir.

Eşkal-i nazariyettarifât ile tavzih olunmuştur.

Karilerin bundan bi hakkın anlayabilmeleri için herhalde resim hattı hakkında haiz-i malumat olmaları ve ibtidâisilvide dair suret-i umûmiyede bir fikri-i mahsusa malik bulunmaları icab eder.

İbtidâisilvid en evvel bizim mektebimizde tatbik edildiği cihetle bütün efkarımız kendi tecrübelerimize müstenittir. Bu hususta başkalarının tecrübesinden istifade etmiyoruz. mamafihnees mektebinin model koleksiyonundan ve mösyö salamonun eserlerinden ettiğimiz istifadeyi itirafa mecburuz.

Eva Rude

Gelecek nüshadan itibaren modelleri tarîfatıile birlikte dercine başlayacağız.

İNCE FİKİRLER

Onun Müslümanlara dinden başka bir şeyin şumlu olmadığından Avrupalılardan bir kısmı ve Müslümanlardan birçokları Müslümanların sair insanlara hatta bir iklimde yaşayan ve bir memlekette iskan edenlere nispetle müteahhir bulunmalarına sebep dinin kendisi bulunduğuna zahip olmuşlardır. ancak onlardan hiçbirisi ve hususen ümem-i islâmiyenin ahvâliyle iştigâleden efâzıl-ı müslimîn, Müslümanların bu tedenli ve inhitatlarına hakiki bulunan din-i islam sebep olmuştur diye bir ithamda bulunmamışlardır. Çünkü gerek ecânib gerek İslam'a mensup olan zevâtın bu dini bilince ihtilam ve kadrini takdir etmiş ve Müslümanlar arasında bırakmış olduğu âsârı ve din-i islâmın insanı tarîk-i tekaddüm ve terkide müntehâ-yı saadete sevk içün en kuvvetli bir Amil ve en Eftel bir vesile bulunduğunu ispat eylediğini itiraf eylemişlerdir. Ancak Müslümanların bugün de din diye za‘m eyledikleri ve avam-ı İslâmın Belki de asıl din islam namını verdikleri şeydeb irçok mevhûm-ı akâyid; âdât ve âdâb Bulunduğunu ve işbu mevhûmâtın asıl pak bulunan din-i islamla alakası olmadığını sonradan gelmiş ve girmiş şeyler olduğunu bunlar örmektedirler işte nasın din tesmiye eylediği ve İslamiyet olduğunu zannettiği bu karışmış şeyler terakkiye mani bulunuyor. Bugün de din-i islam'ın ilk bulunduğu halinden ve usulünden çıkmış olduğunu ve

ulema ve fukaha'nın kalplerini Allah Teala'nın tenvir eyledi bir miktar-i kalilindenmâadâsı keyiflerinin istediği gibi dinle oynamış olduklarını hatta bunlar dini musahhara ve muallebe eylemiş bulunduklarını hiçbir kimsenin inkar etmesi mümkün olamaz.

Kur'an-ı Kerim'de vettehazûdînehümlehven ve leiben ve ğarrethümü'l-hayâteddünyâ ilâ âhıra yani kendilerine hayat-ı dünya mağrur ederek dinlerini eğlence ve muallebe edindiler ayeti kerimesi bu gibiler hakkında buyrulmuştur.

Kasım Emin

Kusursuz insan olmaz fakat kusurunu bilip anlayan insanlar çok olmadığı gibi kusurlarını evvela nefse sâniyen halka karşı itiraf ederek tashîhine çalışanların noksanlarını Kemal'e kabahatlerini fazilete tahvili için- mücadele-i nefsiyede bulunanların adedi ise pek mahduttur. İnsanoğlunda öyle bir tabiat vardır ki en kabahatleri bile kendilerine bir teselliyet ararlar. Bu tabiatın masdarımahrûr ve hodpesend midir? Yoksael elden üstündür arşa çıkıncaya kadar sözünden gafil olarak her ferdin kendini diğerlerinden daha iyi görmeye meyil ve inhimâ kendinmidir, insanoğlu pazara verir. Yine kendininkini satın alır. Demelerininmizâc-ı beşere daha Mülayim gelmesinden midir her neden ise insanların pek çoğunda yaptığını beğenmek kendine teselliyet aramak hali vardır. Öyle garip adamlara tesadüf olunur ki dünya Kurulalıdan beri takip olunmuş fena görülmüş mazarratı anlaşılmış bedihiyyât derecesinde Hecennetine hükmü olunmuş bir harekette bulunur. Hatasını itiraf suretinde kalmamak için bu hareketi muhakak göstermek için ısrar eder. Hatta bir cürmü fazilet derecesinde göstermek dâiyesine düşer. böylelerini bir tarafa bırakarak harac-ı alem olan ahvalden bahsedelim.

Mesela bir ayyaş ayyaşlığın mazarratını anlayacakbunun iyi bir hareket olmadığını bilecek derecede sahip-i idrak olur. Fakat kendine bu hareketi için esbâb-ı muhaffefe aradığı gibi bazen falını tanır mısınız benden daha alim daha fazıl daha zeki ve daha muhterem bir zat olduğu halde sizi temin ederim ki benden fazla içiyor. o yaptıktan sonra bana haydi haydi. bir de nokta-i teselliyet bulur. Bu muhâkemenin doğru olmadığını ispata hacet var mı bir adamın seyyie-i ahlâkiyesini diğerlerinde bu gibi seyyiâtı olması affettirir mi yahut seyyiâtı hasenâtakalb ettirir mi?

Mahmud Sâdık

NUMARA 10 Birinci sene Pençşenbe, 15 Kanun-i evvel, 1327

Sâhib-i imtiyaz ve müdür

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyet için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik 30, altı aylık 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memalik-i Ecnebiye'ye

(Posta ücretiyle beraber) seneliği 8 franktır.

Talebeye idareden alınmak şartıyla seneliği 20 kuruştur.

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idâre memuru Avni Bey nâmına mürâcaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden gönderilmelidir. Pul kabul edilmez.

Gençlerin terbiye-i Fikriye ve bedeniyesine hadim on beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

ŞEHZADE KEM LETPERVER DEVLETLÜ
SELİM EFENDİ HAZRETLERİ

Mecmuanın mesârif-i tabiyesine medâr olmak üzere geçen gün maiyyet-i fahîmânelerinde bulunan beylerden biri vedâatiyle ihsân buyurulan meblağ ve asıl dest-i şükrân oldu. Cemiyet ve refetle dolu olan kalb müşfik necâbetpenâhîlerinin terakkî ve teâliye-i vatan için büyük bir hisle çarpmakta olduğu yakînen malumumuzdur.

Teveccühât-ı meârif perverîlerine kesb-i istihkâk etmeye çalışacağımızı vaat eder ve bu vesîle ile hâkipâ-yi sâmilerine tazîmât-ı çâkirânemizi arz eyleriz.

Terbiye

YUVA-3

İkisi Bir

Aynı âilenin efrâdını birleştiren kan rabıtası aynı zamanda iki vücudun ittihadına sebep olan bir intihab rabıtası da Tevhid eder ki bu Şüphesiz yuvadan yuvanın kurulmasından evvel düşünülüyor.

Ve vahdet-i seneviye evin esâsıdır.

Bir erkekle bir kadın Ocak tesisi için baş başa verince birbirinin olunca artık onların rüşte-i mukadderâtı düğümlenmiş menâfi zâtiyeleri kesb-i ayniyet etmiş demektir. Fakat burada fikrimiz biraz sürcüyor: Ünsiyet-i kalbiyenin dâimâ eş gitmediğini görüyoruz. Öyle ise tabii izdivaclardan evvel nâkıs, sakt, yahut lekedâr olanlarını vermiyorum hayır düşünmek hakikaten yükselmek için mutlaka çetin yollardan yürümek lazım insan hayat-ı hakîkiyeye tespit-i nazar ederse karanlık köşeleri yükseklerden gelen ziyalarla tenvir ederse necat bulur.

İzdivaclarda sû-i nâiliyetin esbâbından biri tarz-ı akiddedir. Bugün âilelerin ekserîsi sanai yahut ticâri bir şirket gibi teessüs ediyor. İki kişinin yalnız birkaç nikât-ı tahassisdeki imtizâcı kâfi zannolunuyor. Halbuki değildir. Bu husus bu imtizâc ümidine mâni bir yığın dedikodu düşünülürse misâfirlerin gözleri kapı aralarında bile bir vesîle-i güzâf toplamaya çalışır. Laf arasında hoşnûdiye-i hal değil geçimsizliğe ayrılıklara kavgalara dâir misaller tekrar edilir. Her sû-i zannın gelin hanımla dâmâdın kulaklarına kadar gidebilmesi için ne kadar yol varsa bulunur. Henüz inkişaf etmiş saadetiyle neşesiyle merdivenlere kadar teşyi eden genç şetâreti ya müstehzî bir dua ya katıl

tebriğe yeltenir. Bu simalar karşısında saf nazik kalpler incinmez mi? Elbette artık gelin hanım kayınvalidesinden komşulardan şikayete delikanlı bir dirilti çıkmak çıkarmak ihtimaline müterakkib! Biraz sonra acı sızıntı başlar. Bunun da bir çare-i sükuneti var. İftirâk asıl ana babadan iftirâk; fakat yuva; iki kişinin değil iki ailenin Tevhid-i hayatı maksadıyla vücuda gelir. Mesûdiyet samimiyet şartları infikâk edince Yaşamaktan ne zevk duyulur? Hiçemin olalım ki bir haksızlığımızın cezasını bir haksızlıkla çekeriz mücadele hakaret sitem her iki tarafta mutazarrır eder. Diğerine edilen fenalık daima kendi aleyhimize çıkar. Bir hatayı erkek zevcesine kadın zevcine isnâdda taannüt ederse anlaşmak kâbil olamaz. Ortadaki kabahat git gide affedilemez bir hâle gelir. Bir hatâyı mütekâbilen tamirde kifayetsizlik tezahür eder eskiden yek diğerini pek ziyade sevenler bunca senelerden sonra ayrılır darılırlar düşman olurlar.

İkimiz bir bu ufacık cümleyi cümle-i itlâfiyeyi her sabah vird-i zebân etmeli, günün biraz ehemmiyetli vukuatı arasında unutmayıp tahattür eylemeli.

İkisi: bir; Hususi ile çocuklara karşı gerek Nokta-i nazar gerek emel gerek şekl-i hayat itibarıyla ebeveyn yavrularına zıt görünür görünmez her iki taraf bütün mevcudiyetlerini bütün kıymetlerini kaybederler. Terbiye imkan haricine atılır. Çünkü birinin yaptığını diğeri bozar ve tedricen tezelzil eden bünye-i aile bir gün sükut eder mütalaatımızı da arzularınızdaki ruyet-i şahsiyenizdeki kanaat-i ahlakiye ve diniyenizdeki ihtilaf ne olursa olsun esas: çocuklarınıza her vakit aynı adam olarak görünmenizdir. Aksi takdirde burada açılan rahneler mütecâsir itaatsizliğe isyana anarşiye sebebiyet verir artık fırtınalara maruz kalmış gibi hatt-ı hareketinizi şaşırırsınız. Müessir olamazsınız. Hele çocuklarını muhakemesine iltica eden yek diğeri çocuklarına şikayet eden kendi mesuliyetlerini onlara mukayese ettiren haksızlıklardan terbiye-i nefs için onların reyine müracaat eden ebeveyn kadar şayan-ı müvahaze kimse tasavvur edilemez. Bu gibi ihtilaflardan sonra temin-i galebe etmek bile bir hezimettir. Hakim de müddeî de davasını elden kaçırır.

Eğer şerik hayatınız makul düşünmüyorsa müşfik değilse haddini pek bilmiyorsa, muhâkemâtında yanılıyorsa onun terbiyesini Siz tek başınıza İkmal et çalışınız eğer söze misale fedakarlığa karşı bî his kalıyorsa yapılacak vazife-i yegane: Ondaki noksanları kendinizde itmam eylemektir. Bu belki güç lakin mümkün. Râbıta-i zevciyet yavruların vücuduyla ne kadar teyid etse vefat-ı ahlâki bazen husül bulmayabilir: en Halis niyetler en Ali Cenap gayretler muhalefetlerle karşılaşır. Akim bırakılır. Tabak hiçbir güçlükten hiçbir zulümden çekinmeyen salahiyet tanımayan bir

idareye mahkum-ı hayatlar eyvah ki sürüklenir, solar dökülür. Bir sürü ithamat karşısında bir mücrim gibi sükuta mecbur olmak ekseriya müdafaa-i sükuttan daha …netîceler verir. Allah bu cehennemlere düşürmesin.

Talak, evet bu nevmîd ahvâl içinde talak müessir bir çâredir. Fakat bu da bir kere bağlanmış olan düğümü büsbütün çözüp atamaz talak neticelendirir. Yoksa halletmez hiçbir kanun hiçbir avukat hiçbir dava emr-i vâkii yok edemez. Mademki beraber geçmiş bir mazi var: ne kadara ayrı yaşanırsa yaşansın bir takım hukuk ve menafi yek diğerini tekeffül etmiş birtakım hisler yekdiğerine kaynamıştır. Talakı bir ameliye-i cerrâhiyeye teşbih edebiliriz. En muvafık olanı yine izler nişaneler bırakır ve feda edilmiş kesilmiş uzuvların yerine Kemal-i ihtimali olmadığı düşünüldükçe muzdarip olunur. Rüşte-i zevciyeti koparmaya çalışan Talak onun metanetini onun girfete-i memzûcunu isbat eder.

Şimdi gözlerimizi şen ve teselliyetkâr şefikve müellif safhâta çevirelim. Şüphe etmeyiniz ki Bu sahneler hemen bir çırpıda meydana çıkmış olamazlar zamanların sabır ve teenlisin bulutları yavaş yavaş dağıtmış semaları açmıştır, ilk nazarların seyyale-i muhabbeti bazen Şimşek gibi çabuk geçer. Ahenk vefâkuzun senelerin mahsul-i Havi-yi hüviyidir.

Ve yuvada bu âhengin takarrürü isterse feryatlarla karışın elzemdir. Şimdi belki içinizde of artık bunlardan başka söylenecek söz kalmadı mı? Artık bitiriniz bize daha lüzumlu daha müfid şeylerden bahsediniz diyenler var.

Muazzib olmayınız. Hayât-ı beytiyenin sert hakîkati her gün yeni kuvvetlerle iktihâm edilecek müşkilâtı, nice riyâkâr, sathî tasvirlerden fikirlerden daha şâyân-ı tetkîke saklaya saklaya gençlik âlemini çürütüyoruz. Balayı balayı dedikleri mevsimde nihayet bulur, o şiirde nesre tahvîl eder, oyuncakların bile birer devri birer modası var. Yalnız öğrenilecek şeyi hayatı şairane bir nesne tahvil etmek bütün cereyanlara ruh vermektir iki Arzu iki irade Kemal-i suhûlet ve süratle telif-i beyn edemez. Şimdiki çocuklar bu it lafı ne bir nişan yüzüğü ne de bir şeker sepeti deruhte edebilir. Her şeyin Kıymet-i hakikiyesi zaman ile anlaşılır zaman ile kazanılır ehliyet-i sanatkârâne, metânet-i ahlâkiye gibi dâimi bir saye mütevakkıftır. İhtimâm edilmezse azalır, eksilir, hatta bir kere elde etmiş olan bile gâib eder.

(mâ badi 11. nüsha'da)

F.AYN.

SIHHÎ ÇOCUK JİMNASTİKLERİ

Amud-ı fakrî hareketlerinden

Çocuğu kulakları üzerinden tutub kaldırmak tehlikelidir. Fakat kolları gergin olduğu halde ellerini bir elinize istinâd ettirüb bir elinizi de ensesine koyub yavaş yavaş yukarı kaldırırsanız ve yine yavaş yavaş yere indirirseniz amud-ı fakrîsinin etrafında bulunan adalâtını kuvvetlendirmiş olursunuz bu hareket 3 yaşından itibaren kız ve erkek çocuklara yaptırılır.

ŞİİR

DAVET-İ HAZAN

Son baharın havâ-yı hüznünü ben
nevhabar hayâta benzeteyim
Çünki ömrümde en cefâlı geçen
O zamanlardı. Her düşen yaprak
Açıyor bir sahîfe-i müellim
Kim bilir hangi daldan ayrılarak
Ah ben son baharı pek severim
Son baharın esir derdi ben iyim
Döğülen katreler içinde benim
Yaşıyor nâşında bir elem
Sanki yer gök ölümle pençeleşir
her taraf bir rumlu kız gider
Ey tabiat nedir bu şiir tezad?
Muzdarip serpilen çiçeklerine
Bâri en son ümidi verde
Yere sonra göm

Ansızın terâne-i bâd

Okşuyorken harâb eder dağıtır

Bu ne zâlim medît bir acıdır

Ah ben sonbahara meftûnum

Son baharın hayâlidir rûhum

Her ölen kuş birer kanatlı emel

Bana son an ihtizârında

Sanki der haydi sen de artık gel

Bahtiyar ol şu toprak altında

Osman Fahri

HAYATA DOĞRU

Hayâtın müddeti- Şahsın bekâsı- Nevin bekâsı- İstihâle ve tekâmül

Eski felsefenin gayr- kâbil teczî bir cevher-i rûhiyesi vardı. Bütün hayat ve ruh vekâyii bunun İdaresi altında bulunuyordu. bu cevherin diğer mühim bir hassası da endisinde İdrak ve vicdan bulunmasıydı.

Sonraları uzviyâtın bir sınıf-ı vekâyiinde idrak ve vicdan olmadığı meydana çıktı. mesela kalbin midenin, emânın… külliye'nin vazîfesi uzviyetin vukuf ve ıttılâı hâricinde kalıyordu. O vakit bu cevher-İ Ruhiye munazzam bir cevher hayatı keşfedildi. Ve bütün efâl gayr-ı irâdeye u ikinci cevher'in idaresi altına tevdi olundu.

Uzatmayalım Bu fikr-i kalûd bir nâra kadar geldi. Bu meşhûr hayat-ı şinâs usûl-i tecrübî'yi uzviyetlerde tatbik etti.Cevâhir-i hayâtiye alel gâiye gibi mücerred tabirleri kaldırdı. Hayâtın bir muhassala-i faaliyeti Olduğunu meydana çıkardı. Hayat ve ruh tabirlerinin büyük birer ifade-i câmiası vardır.

Tatlılık şükrün tabii vasfı olduğu gibi hayat ve ruh tabirleri altında toplanan şeyler de hacerât-ı bedeniye ve dimâğiyenin evsâf-ı tabîiyesindendir.

Uzviyâtın hayatı düşünülünce görülüyor ki her Nevin vasatı mukarrer ve muayen birer şekl-i teşrîhiyesi birer devre-i ömrü vardır. Bu hadlerin altında ve üstünde tesadüf edilen şeyler Nadir, gayrı Tabii, Galat-ı teşekkül addolunuyor.

Fil-hakîka niçin mesela İnsanlarda bir ömür vasatı muayyen bir kad u kâmet var? Filler neden koyunlardan daha cesametlidir. Niçin Arılar mesela tavuklar kadar yaşamıyor? Suallere Darwin ve Viessmann birer cevap bulmuşlar: Her nevi de şahsın ve vücudunun cesameti ömrünün müddeti, Nevin bekasına en Müfit bir hadde iblâğ olunmuştur. Tabir-i diğerle hayat-ı şahsî nâ mütenâhî tahavvül edemez. Hayat-ı şahsînin hudut tahavvülü hayat-ı nevinin bekâsı hudu ile tayin edilmiştir nevilerde vücudun vasatı cesameti hayatın muayyen müddeti uzun mazilerin mirasıdır.

Evvellerin muhtelif nevilere ait şahısların şekl-i teşrîhi ve tûl-i hayât nokta-i nazarından hudûd-ı tahavvülü daha geniş idi. Sonraları tedrici terâkimât-ı irsiye ile bu hudut-ı tahavvül darlaştı. Vasatı muayyen bir şekil aldı.

Demek oluyor ki âlî uzviyetlerde şahsın muayyen bir hududa kadar büyümesi o hududu geçtikten sonra da ölmesi nevin bekası için Müfit bir şeydir. Serîryun insan ölmemek için yaratılmıştır derler. Bu söz pek doğrudur. Fi'l-hakîka uzviyetlerin hayatı tetkik olunursa şahsın bekâsı pek çok kuvvetlerin emniyet ve kefaleti altına alındığı kemal-i hayretle görülür. Uzviyetin mevellidü'l-maraz mikropları vücuda girmekten men edecek dehşetli istihkamları akd-i lenfâviyeleri vardır. Bütün harici ve dahili cild-i vücûdu mikroplara kapalı bir halde bulundurur. Mikrop cildi mürûr ettiği takdirde karşısına uzviyetin askerleri gerivat beyzâ çıkar. Müthiş mümât-ı engiz bir mübârize başlar. Mikrob akd-i lenfâviyeden geçib kana karıştığı vakit orada da şiddetli mübârizeler zuhur eder. Ve kanlı mikropları birbirine yapıştıracak telef edecek zehirlerini tesirsiz bırakacak panzehirler muafiyet cisimlerin Hasıl Olur. mikrop kandan enseceye çekilirse bizzat nescin şiddetli müdafaası karşısında bulunur. Nihayet mikropların hücumuna uğramış hastayı kurtarmaya çalışırlar.

Bütün bu vekâyi nazar itibari alınırsa denilebilir ki insan ölmemek üzere yaratılmıştır. Beşikten Mezara Kadar hayatını tehdit eden şeylere karşı daima mübareze eder.

Fakat diğer taraftan ömür vasatı tamam olduktan sonra şahsın vefatı da Nev'in bekası için lazımdır. Bu nokta-i nazardan da denilebilir ki uzviyet ölmek için yaratılmıştır. Uzviyet daha hayâta ilk hatveyi atarken mümâtede yaklaşır.

Fil hakîka şâyân-ı hayrettir ki uzviyeti muayyen bir sene kadar yaşatmak içün lazım cihazların mevcûdiyetine bedel uzviyette o sen vasatînin fevkinde hayat uzun müddet Devam etmemesi için diğer bir sınıf cihaz daha vardır. Bu da tabii ve mantıki bir şeydir hakikaten eğer şahsın hayatı namütenahi olsaydı Nevin bekası tehlikede kalacaktı. Uzun bir devir tekessürt sonra Nevin eşyası o kadar çoğalacaktı ki açlıktan birbirlerini yiyeceklerdi. Sen vasatı bu kadar mahdut iken uzviyetler arasında gıdasızlıktan telef olanlar büyük bir ekseriyeti teşkil ediyor Hülasa, memât, hayatın esasıdır. Ölmeden doğmak mümkün değildir. Ve bu ölümün mahzâ ölmek için değil nevin bekası için yine Hayata doğru bir ölümdür.

Hayat-ı şahsî namütenahi devam etmemek için uzviyette birçok cihazlar vardır. Bunlar adeta Nevin bekasına hâdim gibi görünüyorlar. Bu cihazlar nelerdir?

Vücudun iki türlü gıdaları olduğu kabul ediliyor bir sınıf gıdaların mahsullerini hususi cihazlara sevk edecek yolları vardır Diğer bir sınıf gıdalar mahsullerini doğrudan doğruya kana dökerler. Ağızdaki Midedeki emâdaki gıdalar 1 sınıfa dahildir. Gıda-i derkiye, gıde-i nehâmiye mahfaza-i külliye'nin gıdası. Elh ikinci sınıfa dahildir. Bu ikinci sınıf gıdaların bir hususiyetleri vardır. bunlara hal-i mebâdîde kalmış Daha doğrusu zamur etmiş uzuvlar nazarıyla bakılıyor.

Uzviyette bütün aza bir fayda bir ihtiyaç bir hizmet üzerine teşekkül etmiştir.

Gayr-ı müfid bir uzuv Vücuda gelemez. Her uzun hususi bir vazifesi mevcuttur. Hatta hayattaki derece-i ehemmiyeti, derece-i müfîdiyeti ile ölçülür.

Darwin bu fikirde idi; akat İhtiyaç faide nisbi ve mütehavvel bir şeydir. Mürûr-ı zamanla uzviyetlerin ihtiyaçları da değişmiştir. eski ihtiyaçlara görev yapılmış aza faydasız kalmıştır. faydasız uzviyetlerin vücutta beslenilmesi de me mantıksızdır.

o halde faydasız uzuvlar dumûra uğrarlar. İşte bazı muharrirlere göre bu gıdalar vaktiyle uzviyete müfid iken Sonraları gayr-ı müfid ve mazarr bir hâle gelmiş, dumur etmiş uzuvlardır. Bunlarmazinin bekâyâsıdır.

Bu gıdaların diğer bir hususiyetleri de vardır. Uzviyette herşey neşv ü nüma, tevakkuf, inhitât devirlerini mürûr ettiği halde Bu gıdalar Bilakis daima neşv ü nümâ buluyorlar. Mahsulleri çoğalıyor uzviyeti tahrib ve tesmim ediyor.

Mesela muhafaza-i külliyenin gıdâsı adrenalin namında bir cevher-i efraz ider. fakat şahsın hayatı şihuhatine girince bu gıdanın mahsulü adrenalin çoğalıyor. Vücudun

eviyesini sertleştiriyor, daraltıyor. Kanın deveranın mükemmel olamıyor. Hücerât iyi beslenemiyor. Vücut fakrü'l-deme uğruyor. hayat ve faaliyetini kaybederek istihâleye başlıyor. Ya damarların daha ziyade daralması ve sertleşmesi neticesi olarak çatlaması vukua geliyor ve nezf ile hasta oluyor. Yahut hüceratın kansızlıktan istihâle etmesi, dumura uğraması ile uzviyet artık mikropların tasalludâtına mukavemet edemiyor fevt oluyor. Ömr-ü vasatiye vasıl olmuş bir şahsın menfaatine diğer gıdaların da muhtelif tarzlarda iştirakları vardır.

Demek oluyor ki temdid-i hayat meselesi insanların bu tatlı ve parlak hülyası mümkün olmayacak hiçbir hastalık Zuhur etmese bile ömr-i tabiinin neticesi yine tabii bir ölüm oluyor. Görülüyor ki şahsın hayatı gibi Nevin bekası da büyük kuvvetlerin kefalet ve Emniyeti altındadır. Fi'l-hakîka nevin bekası tehlikeye düştüğü zaman şahısların harikulade istihaleleri yeni şerâite şayan-ı hayret tevafukları vaki oluyor. Eğer çabuk ölen mikropların yumurtaları (ıspor) sebzelerin taneleri ölmemiş olsaydı şimdi nevi'leri çoktan inkiraz bulmuştu. Bunların zuhuru nevin bekası için harikulade bir şeydir. Uzviyetlerin istihâleleri tarihinde nevilerin inkırazına değil tahavvülüne tesadüf olunur. Ve asırların mürûruyla nevilerin daima arttığı muhakkaktır. Milletlerde de böyledir. Halihazırın ırkları mazide istihale etmiş milletlerin bekayasıdır.

Irkların ve bekası büyük kuvvetlerle temin edilmiştir.Tehlikeli zamanda ırklar daha harikulade müdafaa vasıtaları ile kendilerini teçhiz ederler. En harikulade dimağlar milletleri muhakkak bir felaketten kurtaran müneccîler (sauveur) daima tehlike zamanlarında zuhur etmişlerdir. Biz de şu buhran zamanlarında Harikulade dimağların nim mecnunların zuhuruna intizar edelim. hülâsa her şey ilahi bir kanunla hayata doğru gidiyor Bunu sadece bir halet-i ruhiye addetmek vekâyiin aksi cihete, memata doğru gittiğini söylemek de mümkündür. Fakat o da yine bir halet-i ruhiye olamaz mı? İnsanlar ya nikbin veya bedbin oluyorlar. Ben birincilerdenim. Ihtimal ki hakikaten her şeyin kemale doğru gitmesi bir halet-i Ruhiye olabilir. Ve bunun sâiki de kendi hodgamlığımız olduğu ileri sürülebilir. Fakat unutmamalı ki hayatın en büyük şart-ı devamı nikbinlik hayata doğru yürümektir. Müşkilâta karşı mübarizedir. Galebe bir neticedir. Fazla bedbinlikle müşkilata karşı tevekkül göstermek Galebe fırsatını fevt ettirir.

Târid diyor ki her şeyde bir istihale vardır. Bir kemâl veya zevâl Istikametleri yoktur. insanlar kendilerinin eşrefi mahlukat olduklarına zahib edilir, ahsen-i takvim üzere yaratılmışlardı. sonra Darwin ve taraftarları güya bu hodkâmâne nazariyeyi

yıktılar. insanların uzun bir Silsile-i tahavvülâtın son halkası olduğunu gösterdiler fakat yıkmak istedikleri halet-i ruhiye'nin tesirinden daha kendilerini bile kurtaramadılar. Aynı sebeple istihale silsilelerinin kemale doğru tevali ettiğini ve insanın en son en mükemmel bir numune olduğunu ileri sürdüler bu ise yine mükemmel bir Eşref-i mahlukat nazariyesidir yine hiss-i hodgâmi eseridir. Hakikatte uzviyetlerin istihâleleri kemâle doğru gitmemiştir. Bir amib, bir tavuk bir deveden hangisi daha mükemmel olduğu kestirilemez.

Ben bu fikriye hiç iştirak edemem ve görüyorum ki çabuk derinlere dalınca insanın beyaz ile karayı tefrikte bile tereddüt ettiği oluyor. Bir amib ile bir tavuktan hangisinin daha mükemmel ve meşhur olduğunu kestirememek hakikaten bu kabil ve şaşıracak bir şeydir.

O halde yine tekrar ediyorum tabiatta her şey adeta ilahi bir kanunla daima hayata doğru gidiyor bu memleketin gençlerine bundan daha ibret-amiz şey yoktur.

Haydarpaşa Ethem Necdet

HANIMLAR İÇÜN

GÜZEL OLMAK SANATI

Madam lino kavaliyerinin eserini tercümeden evvel güzellik hakkında bazı mülahazada bulunmayı faydadan hali görmüyoruz. Alel umum kısa düşünenlerin hüsn hakkında fikri şudur güzellik Allah vergisidir. Öyle vücuduna itina etmekle jimnastik yapmakla insan güzel olamadığı gibi servet ve sâmânın da güzellikle bir alakası yoktur. Nice zengin ve refah içinde geçinen aileler gördü ki çocukları gayet çirkin sonra viran kulübecikler içinde aç yatıp Tok Kalkan sefillerin ki melek kadar güzel, Arslan gibi peder ve validelerin çocuğu ekseriya kedi yavrusu gibi cılız, zayıf ve sıska ebeveynin ki bilakis tombul tombul oldukça hatırı sayılır çirkinlerden olan anaların evladı güzel ve güzel anaların kızı çirkin.

Binâen aleyh cenabı hakkın hikmetinden sual olunmaz her şeye kadirdir. Enmüzec tabiat olan bir nâdire-i hüsn ve ondan bir Ucube monster ve bir ucubeden de bir numune-i melahat yaratabilir.

Kudret-i samadâniyeye karşı hiçbir diyeceğimiz yoktur. Yoktan var eden hüda-ı lemyezel dilediğini yapar.

Bizburada yalnız bazı hakâyik-i fenniyeden bahsedeceğiz ki buna biraz makul düşünebilenlerin aklı erer. Güzellik sâir evsâf-ı maddiye ve maneviye gibi tevârüs Suretiyle intikal eder Fakat bakım meselesinin de güzellikle pek büyük bir rabıtası vardır. tevarüs ve bakım hakkında esaslı bir fikir hasıl edebilmek için misali hayvanattan alalım. İnsanların en ziyade işine yarar bir hayvandır İngiliz kısrağı veya macar katânesiyle bizim keçi kadar kalan Anadolu hayvanatı Elbette bir değildir. hele suret-i mahsusa da haralarda etiştirilen Arap atı ile İngiliz kısraklarının ictimâından hasıl olan kırma yarış hayvanatını gözünüzün önüne getiriniz Bir de şehrimizde sabahtan akşama kadar kumtaş moloz taşıyan hayvanları düşününüz. Bu iki hayvanın aynı cinse mensup olduklarının tasdik etmekte tereddüt edersiniz. İşte bu fark sırf cins ve bakım farkıdır. hiçbir Rus katânesi göğsünü düşük sürücü beygiri Tevlid etmez. Çünkü senelerden biri onun cinsi bakım görmüştür. Bir de köpeklere bakalım. Avrupa'da her sene köpek sergileri yaparlar oralarda teşhir edilen ve her birinin 100 liradan 1000 liraya kadar kıymeti olan köpeklerle bizim mahut hırsız adalara nefyedilen kuçu kuçuları tasavvur ediniz. Bu iki hayvanın aynı cinsel mensup olduklarına ihtimal verebilir misiniz?

Halbuki bu iki muhtelif hayvanı da halk eden cenab-ı haktır. Yalnız fark biri itina olarak cinsi ıslah edilmiş diğeri tesadüfe bırakılarakistihâle-i reddiyeye uğramış. Keyfiyet insanlarda da bunun aynıdır. Güzelliğin şerâit-i esasiyesinden biri belki birincisi işte bu bakımdır.

Biz senelerden beri bazı örf adet ve itikadâtın öyle esiri olmuşuz ki bugün hakikate ait ne söylense bidat gibi telakki edip adeta tevahhuş ediyoruz.

Biz şarkıların hüsn hakkındaki nokta-i nazarımız hakikatten hayli tebâut etmiştir. Tabii iyi müstesna bir tahsil ile perverşiyâb olan gençlerin tarz-ı tefekkürünü kâle bile almayacağım Çünkü ekaliyette kalırlar. ancak efkar-ı Umumiye güzellikle şişmanlığı müteradif addeder. Bir dirhem et bin ayıp örter sözü pek hikmetlidir. Sonra eşgal-i bedeniye tenasüb-ü uzviyet tarz-ı reftâr, sadrın, belin, boyun yekdiğeriyle olan revâbıtı başın boyunun teşekkülü hemen hiç de nazar-ı itibâre alınmaz. Alel eksen düşünülen şey kaş göz alt tarafı söz! Sonra tenin rengi de ayrıca nazarı dikkate alınacak bir keyfiyettir. Hele dişler ağızda parlak mücevher gibi beyaz bir sıra incinin hüsnle ne büyük rabıtası vardır. Biz öyle zannediyoruz ki insâl-i âtiyenin mâder-i mihrâbı olacak olan genç küçük hanımlar isterlerse biraz Himmet biraz gayretle hakiki güzelliği iktisâb edebilirler.

O bakım sayesinde yalnız kendilerinin değil hayatına vesile olacakları çocuklarının da birçok alel ve marazından masuniyetini temin etmiş olurlar. Bizim genç hanımlara tavsiyemiz pek külfetli değildir. Yalnız biraz hüsnü niyet biraz gayret biraz da sebat lazım.

Güzel olmak isterseniz

1- Dişlerinize itina ederiz

2- Her sabah terbiyeli İsveç jimnastikleri kitabındaki harekat-ı teneffüsiyeyi yapınız.

3- Her gün kolonyalı su ile vücudunuzu siliniz

4- Muntazam saatlerde ağzınızın değil midenizin sevdiği yemekleri yiyiniz.

5- Yalnız geceleri 9 saat uyuyunuz.

6- Her gün sabah basit bir takım harekat-ı bedeni ile bütün vücudunuzu işletiniz.

7- Günde bir saat kadar evin bahçesinde dolaşınız ve ara sıra koşunuz.

8- Katiyen tütün içmeyiniz.

9- Hayali ve cinâi romanları okumayınız.

10- Valide ölmeden evvel bu mühim vazifeyi hakkı ile ifa edebilmek için büyük istihzâratta bulununuz.

SELİM SIRRI

Çocukların Felsefesi

Finalite Politik

Pamukla, finumu bilmem tanır mısınız? Pamuk tâ küçükten oburdu. Karnı doysa gözü doymazdı Bu haliyle yine severdim Çünkü o kadar yaltaklanır o kadar mırın mırın eder oyundan o kadar yorulmazdı ki…

Finum buna hiç benzemezdi: somurtkan hırçın bir şey beğenmez en güzel parçaları koklamaz bile. Zayıflar sesini çıkarmaz hastalanır gizlenir için için bir düşüncesi olduğunu bilirdik. Ama susuyorduk yalnız bir şeye dikkat ederdim: Bazen pamukla arkadaş olur gibiydi sonra birdenbire yine araları açılır birbirlerine darılırlardı bir gün Fino kaçtı aradık aradık bulamadık bulduramadık belki öldü dedik. Aldanmışız: bir sabah bahçede bir gürültüdür koptu sanki her taraf alt üst oluyordu uyandık geç kalmışız: fino kendi gibilerini toplamış pamuğa karşı beslediği kıskançlığın intikamını almak için gelmiş… Zavallı bir köşede karnı tok uyurken hep birden başına üşüşmüşler. Tüylerini bulmuşlar etlerini tetiklemişler tabağındaki yiyecekleri kapmışlar şimdi fino ve arkadaşları Mağrur ve müftehar.

Biz heyecana düştük peder meraklı olduğu için o da baston eğnek falan bulundurmazdı. Bir türlü kovamadık neyse bahçede kendilerine göre bir yer yapıp topladılar. Hani pamuğa obur diyordum. Meğer bizim fino o zamandan beri kendi kendini yiyormuş da farkına varmamışız. Artık tül dolaba aleni taarruz ediyorlardı.

Ne yapalım bari verelim dedik hepsi şiştiler. Birkaç pamuk cesametini aldılar zağar kadar oldular. komşu horozlara da diş gıcırdatmaya başladılar. Lakin bunun onlara zararı dokundu gece gündüz kümes bekleyen horozlar bir sabah berikiler daha hırıldarken hücum ettiler. aman ne boğuşma. Biz evcek pencereden seyrediyorduk. Neticede komşu horozlar köpekleri yere serdilerse de kendileri de bahçelerde serildiler. Onların da yüzü gözü tırmalanmış kanatları zedelenmişti. Kümesler kurtuldu ama horozlar yaralandı. Asıl ziyana kim uğradı bilir misiniz Bizim Bahçe! Çünkü oradaki fidanların çiçeklerin hiç kabahati yoktu kâmilen kırıldılar döküldüler. târumâr oldular. hele içlerinde ne kadar nadideleri vardı. babam kızdı çocuklar bu evden çıkalım uğursuz dedi evine suçu var. Eğer biz akıllıca davransaydık, önceden ne pamuğu ne de kinoyu yetiştiremezdik çiçeklerle iktifa ederdik.

F. AYN

SIHHİ ÇOCUK JİMNASTİKLERİ

Harekât-ı zahriyeden

Masanın üstüne çocuk yatırdılar. Bir elinizi ensesine birini de topukları altına kalîcne gelmek üzere koyarsınız. Çocuğa iyice gerilmesini tenbih edüb yavaş yavaş yukarı kaldırırsınız ve yine aheste aheste masanın üzerine indirirsiniz bu hareket diğer hareketlerle bir iki ay meşgul edilmiş 3 ile 5 yaşındaki çocuklara her gün yalnız bir defa yaptırılır. Esnâ-yı harekette nefesini zapt etmemesini çocuğa ihtar etmelidir.

HERKES KAŞIK YAPAR AMA SAPINI ORTAYA GETİREMEZ

Hayatta en basit en ehemmiyetsiz görünen şeyler bile biraz mümârise ister, mesela bana öyle gelir ki çivi çakmaktan kolay bir şey yoktur. hususan bir dülgerin keser kullanmaktaki suhûlet-i hareketini görünce insan bunu pek kolay yaparım zanneder. iş tecrübe edilince Bahtına yarılır, ya çivi çarpılır, ya parmak ezilir. Yine hayatta bazı şeyler vardır ki mahiyetini takdir etmek tetkik ve tembih veya bilfiil tecrübeye vâbestedir: Bilfarz Musikiye aşina olmasanız size bir virtovaz vağnerden bir parçayı veya rapsidülerden birini çalsa ve onun müteakip bir diğeri Hatta notasız olarak alel ekser bizim salaşlarda dinlediğimiz bir mazurakayı terennüm etse elbette ikincisini tercih eder hatta ezbere çaldığını da beğenerek Efendim alafranga dediğin insanı hoplatmalı diye bu hususta beyan-ı tatbirat etmekten bile çekinmezsiniz. Mamafîh sizin bu kara koşu mülâhizâtınız içinde yaşadığınız dar muhitin haricine çıkamaz. Halbuki diğer tarafta erbab-ı vukuf gerek litsin gerek onu yaşatmaya çalışan hakiki sanatkarların prestij karı olur. Şimdi aynı misali jimnastikte alalım bir jimnastikhaneye girersiniz ipler merdivenler halkalar tirayzeler paraleller. Barfiksler lobutlar vesâire vesâire sekiz on genç o âlât ve edevât üzerinde türlü hüner ve marifet icra ederler dönerler taklak atarlar en zor vaziyetlerden peydâ-yı muvâzenet edüb dururlar. Ecsâm-ı sakaliyeyi bir hamlede havaya atarlar siz bu çelik vücutlu gençlerin yaptıkları marifetlerden kuvvet-i hünerlerinden birisini yapacak olsanız kafanızın toplayacağına veya bir tarafınızın kırılacağına kani olursunuz. Binâen aleyh hürmetle havfla memzûc bir meftûniyetle aşk olsun Olur şey değil diye takdir-i havân olursanız. Sizi oradan diğer bir mahalle îsâl ederler. Orada dağınık nizam üzerinde dizili seksan veya 100 çocuğun hep birlikte büyük nefeslerle kollarını gövdelerini işlettiklerini acib bir takım vaziyetler aldıklarını görürsünüz. Bu hareketleri herkesin kolaylıkla yapabileceğine ve değil mukaddemgilerin hatta bu sanata büsbütün bîgâne olanların bu dersi talim

edebileceğine kail olur ve bu can sıkıcı yeknesak hareketlerin gençler kuvvetliler için kafi gelmeyeceğine hatta olsa olsa hastalar için şifa bahşa bir faide-i sıhhiyesi olabileceğine hükmedersiniz. Evvela şurasını iyi bilmelisiniz ki bizim henüz isimlerini yeni İşitmeye başladığımız bu şeyleri Avrupa'nın en benâm muallimleri doktorları senelerce münakaşa ettikten sonra netîce-i katiye olarak şöyle bir Destur-ı umûmi vaz etmişlerdir. Hayat-ı insâniyetle meşgul olacak kimselerin hayât ilmine vâkıf olmaları lazımdır.

Bu destura nazaran Jimnastikten biraz salahiyetle bahsedebilmek bu fenne dair yazılan âsârı tetebbu etmekle beraber Avrupa mekteplerinde iktisâb ettiğişekli bu dersin kimlerin uhdesine tevdi edilmekte olduğunu da bilmeleri iktiza eder. Zâten uzağa gitmeye hacet yok. bu defa Danimarka'da başvekil ile harbiye ve mearif nâzırlarının huzûruyla inikâd eden beyne'l-milel terbiye-i bedeniye kongresine iştirak eden milletlerin mürehaslarını tanımak da kafidir. O zaman jimnastiğin ne pranda atmak ve gülle kaldırmak, ne de kolunu yukarı bacağını aşağı sallamak demek olduğunu ve bu dersle meşgul olan muallimlerin mesûliyet-i maddiyeden ziyade mesuliyet-i maneviyelerinin ne ağır olduğunu anlarsınız.

Kirâren söylediğimiz gibi İsveç usulü tabir edilen ve şeref ihtirâı ve bilhassa profesör linğa ait olan jimnastiklerin esası anatomi ve fizyolojiye istinat ettiği için terbiye-i bedeniye namı umûmisi altında Avrupa'nın Amerika'nın bir cümle kız ve erkek mekteplerinin programlarına idhâl edilmiş ve fevâid-i azîmesi bil cümle etıbbâ tarafından müttefekaten kabul ve tasdik edildiğinden dolayı Cihan-ı medeniyet tarafından Mazhar-ı takdir ve tebcil olmuştur. İsveç jimnastikleri bî manâ bir takım harekât-ı muhtelife'nin kolu sallamak bacağı kaldırmak gibi gelişi güzel vaziyetlerin kirâren icrâsından ibâret olmayub her hareketin sırası şekl-i icrâsı tesiri müddet-i devâmı kemâl-i ehemmiyetle tayin edilmiştir.Harekât-ı münebbihe ile meskenenin farkı bilinmedikçe lâ ale't-tayin yek diğerini müteâkib yapılacak harekât-ı piyano'nun klavyeleri üzerine rast gele parmaklarını gezdirmek demektir ki hâsıl olan kâkufunu ne faydalı bir ders ne tahammül olunur bir mûsikidir.

İsveç jimnastiklerinde âfiyetli adamların bile kâide-i mahsûsasına tevfikan yapmağa muvaffak olamıyacağı muvâzene harekâtı harekât-ı batniye ve zahriyeler mevcut olmakla berâber atlamaların usûlü dâiresinde yarışların düz ve mâil ipe çıkmaların terbiyevî ve sıhhı oyunların ısporların büyük ehemmiyeti vardır. İsveç jimnastiklerini bizim öyle jimnastik haneler yaptırmaya kudretimiz taalluk

etmediğinden dolayı harekât-ı bedeniyeden ibâret zannetmek büyük gaflettir. Yalnız o âlât ve edevât; hüner ve marifet yapmak için değil nevâkıs-ı bedeniyeyi ıslâh-ı kâbiliyet uzviyeyi cesâret itidâli gibi kuvâ-yı maneviyeyi tezyid içün kabul edilmiştir. İsveç jimnastiklerini fakat Avrupa'daki hali ile seyrederken insan şiirin musikinin ifa eylediği tesirat inşirâh bahşâ-yı duyar. Ya da vücutların iktisâb eylediği o tekâmülü görmekle medeniyetin bu kesb-i kuvvetine hayran olmaktan kendini alamaz. Hülâsa saz erbâbının elinde bir merğ-ı nağmekâr bîgâneler elinde ise dut yutmuş bülbüle benzer.

SELİM SIRRI

MASA ÜZERİNDE FUTBOL

Futbol meraklılarına kış geceleri hoşca vakit geçirecek bir eğlence tavsiye edeceğiz.

Minyatür Futbol:

Bu oyun için bittabi yüz yirmi yardalık bir çayıra lüzum olmadığı gibi, kostüme ve topa da ihtiyaç yoktur. Büyükce bir masa üzerine ufak mikyasda bir futbol meydanı çizilir. Kalelerde yalnız çizgi ile gösterilir bir yumurtanın içi boşaltılır sathi top meşini renginde boyanır istenirse siyah renkli dikiş yerleri de gösterilerek futbol râğıbı oyununa mahsus mini mini bir top elde edilmiş olur. Timlerin on birer kişiden mürekkeb olması iktizâ etmez. Mesela dörder kişi olabilirler. Bir de hakem bulunur. Dörder kişiden birer kaleci birer yardımcı ayrılır. Geri kalan ikişer kişi de hücumcu olurlar. Para atmak sûretiyle oyuna ilk başlayacak taraf tayin edince top merkeze konarak ilk oynayacak tarafın muhâcimlerinden biri tarafından mukâbil cihete üflenir. Ve oyun başlar. Hangi taraf kalesinden topu geçirirse bir gol yapmış olur. Futbol kavâidinden bunda kâbil-i tatbik olanlara riâyet edilmek lâzımdır. Oyunlara hakem nezâret eder. Oyunun müddeti oyuncuların arzusuna tabidir. Yalnız üflemek sûretiyle oynatılır. El ile etmek katiyyen câiz değildir.

BENİM USÛLÜM

Mâ badi

Benim usûlümün şerâit-i esâsiyesinden ikincisi de ciğerleri takviye edüb neşv ü nümâsına ve adalât-ı teneffüsiye ile kalbin harekâtının intizâmına hizmet eylemesidir. İleride neşredeceğimiz eşkâlde görüleceği üzere 12 temrini müteâkib bir sâniyelik bir fâsıla veriyoruz ki o zaman harekât-ı nâzıme ve meskene makâmında olan harekât-ı

teneffüsiye icrâ edilir. İrâe olunacak usul vecihle evvelâ harekât-ı bedeniye ile vücutta kanın vereyânı teshîl edilir. Adalât muhtelif sûrette işletilir. Müteâkiben harekât-ı teneffüsiye yapıldıktan sonra heman soyunulub banyo edilir. Banyo yapmak için çok telli olmak daha muvafıktır. Fakat fiili teneffüs ile kalb darbâtının kesb-i sükûnet etmiş olması şarttır. Temrinler yapılırken fiil-i teneffüsün inkitâa uğratılması câiz değildir. En güç vaziyetlerde bile nefesi habs etmemeğe gayret etmelidir. Şurası dahî unutulmasın ki bütün temrinât-ı bedeniye yapılırken temiz ve saf bir havaya lüzum vardır.Kapalı odada veya kafası ifsat edilmiş bir mahalle harekat-ı bedeniye yapmak katiyyen câiz değildir. Mesela sabahleyin kalkınca ya yatak odasının camlarını açub tecdîd-i hava eylemeli veya diğer bir odaya gidüb orada idman etmelidir. Hem garibde birçok kimseler yatak odalarının pencerelerini ve kapısını sımsıkı kapayup öyle yatarlar ve bütün gece o havayı mahsûri teneffüs ederler; sıhhat için be ne kadar mazardır. Güya pencere açık kalırsa insan souk alırmış; bunlar hep birer sû-i itiyâd neticesidir. Ve biraz hüsn-i niyetle derhal izâle edilir.

Misâl olarak iki küçük çocuğumdan bahsedeceğim: evvelâ şurasını söyliyeyim ki benim çocuklarım akranlarına nisbetle hem daha âfiyetli hem de daha gürbüz derler. Bu yükü yalnız ilk on gününü pencereler kapalı olarak uyudu, küçük ise dünyaya geldiği günden beri yaz ve kış penceler açık olarak eyüdür.

Büyüğü sekiz yaşını küçüğü beşini ikmâl etti.

Çocuklara umûmiyetle ârız olan hastalıkları görmedikleri gibi bir defa olsun nezle veya öksürük olduklarını hatırlamıyorum.

Vücutlarının sıhhatine itinâ edenlere en büyük tavsiyem katiyyen camları kapamaktır.

Soğuk almaktan korkuluyorsa yorganın adedini artırmalı hatta yünlü gecelik giymeli fakatceyd bir havadan ciğerleri mahrûm etmemelidir. Tarif edeceğim harekât-ı esâsiye meyânında fiil hazma medâr olmak üzere bazı temrinler vardır ki bunlar hem vezâif-i meâiyeyi hem böbrek ve kara ciğerin efâlini teshîle medâr olur. Bazı talimler var ki bütün ahşâ-yı dâhiliyeyi âdeta bir sünger sıkar gibi tazyik ederek tabii. Masaj tesirini gösterir. (bitmedi)

Müller

NUMARA 11 Birinci sene Pazar, 1 Kanun-i sani, 1327

Sâhib-i imtiyaz ve müdür

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyet için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik 30, altı aylık 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memalik-i Ecnebiye'ye

(Posta ücretiyle beraber) seneliği 8 franktır.

Talebeye idareden alınmak şartıyla seneliği 20 kuruştur.

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idâre memuru Avni Bey nâmına mürâcaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden gönderilmelidir. Pul kabul edilmez.

Gençlerin terbiye-i Fikriye ve bedeniyesine hadim on beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

İFÂDE-İ MAHSÛSA

Marifet iltifâta tabidir

Müşterisiz metâzâyidir

Bundan 6 ay mukaddem mecmuamızı neşre başladığımız zaman birçok dostlar bizi azmimizden geçirecek ihtaratta bulundular. Bir kısmı memleketin böyle buhranlı bir devresinde gazetemizin sürülmeyeceğini emek masrafın heba olacağını aynı hevesle başlayıp hayli zararla meyûsan tatil-i neşriyata mecbur olanların miktarı yüzlere Bali olduğunu binâen aleyh u sevdadan vazgeçmemizi İhtar eylediler. Bazıları terbiye ismini beğenmedi bunda bir hotpesentlik bir hadd-i nâşinaslık daha doğrusu bir küstahlık gördüler. Halka ders tertip vermek Sana mı kaldı? şu hayırlı teşebbüsün türlü tefsirata uğrar. hele terbiyeye tercih ettiğin oyun pek manasız Biz de oyun terbiyesizlikten mağdur gazetenin kıymetini tezlil edeceksin bari oyun kaydını kaldır. biri üçüncüsü de şöyle söyledi: terbiyeyi kimler için çıkarıyorsun? terbiyesi olanlar ihtiyaçtan vâreste olduğundan tenezzül edip okumazlar. terbiyesizler kendisini bundan müstağni görür. Bizde böyle gazetelerin rağbeti yoktur zaman ile mütenasip olmayan her teşebbüs hakim kalır. Hem para kazanmak hem rağbete mazhar olmak istersen çıkaracağın mecmuanın isimlerini şu âtîdeki listedenintihâb et.

Karanlık simalar

Cinayet mi intihar mı?

Entrikalı İntikam

Müsabaka-i aşk

Sevda Peşinde

Gönül Hırsızı

Kadın kalbi

Mesirelerde işaret dersi karşıdan karşıya telsiz telgraf

Şimdilik hatırıma gelen bunlar.

Arkadaşımın yarı ciddi yarı Latife ifâdâtı beni hayli düşündürdü. Fakat benim halkatim kalemimi her cereyana kaptırmaya müsait değil. Terbiyeyi neşirden maksadımız insâl-i âtiyenin terbiye-i Fikriye ve ictimâiyelerini temine Medar olacak Makalat-ı müfîdeyişebân-ı vatanın inzâr-ı istifadelerine arz etmektir. Su maksat

uğrunda vukus zaruri olan ziyana katlanacağız. bizce en büyük teselli bazı büyük kalpli zevâttan gördüğümüz teşvik ve tergiblerdir. Şimdiye kadar pek kıymetdar iltifat namelere nail olduk. Ezcümle terbiye ve tedrîsât-ı askeriye müfettiş-i umûmiyesitevfik paşa hazretlerinin bizce pek büyük fahr ve mübâhâtımûcib olan mektublarını aynenneşr etmeyi bir farîza-i minnettârı biliriz.

Selim Sırrı Bey Efendi Hazretlerine

Efendim

İnsâl-i hâzıra ve müstakile'nindimâğıyla bunu tesmiye ve hâdim olan terbiye ve oyun risâle-i merkûmesinin ihsan buyurulan haberlerini aldım. Bu sûretle hatırladığıma iftiharla arz-ı şükrân ederim. Geçende bittesâdüf görüştüğümüzde sevk-i kelamla mevzû bahis oluyor idi. Bir örfün dimâğını bu irfan ile cilalandırmağa masrûf olacak himmette... olmamasını temin edecek vesâitin ihmâline cevaz olmadığı söyleniyor idi.

Terbiye bu fikirleri birleştirmeye çalışan bir âmildir. Vatanı mamur ve mamûd etmemesi memûl olan… bu eser-i nâfidenistifâde… dua ederim. Bu duanın en büyük kısmı da…

Fi 10 şevval sene 329 Fi 3 teşrin-i evvel sene 1911

ŞİİR

VAZGEÇTİM

Vatanımı biraz hafif severdim

Sulhün rahat zamanında yaşarken

Kalbim onun şanlarıyla taşarken

Bir Aralık düşünürdüm ve derdim

Ne olacak Ben bir ademoğluyum

Her Nerede ki yaşamak var insan var

O yer benim cennetimdir Melekleri insanlar

İnsaniyet padişahım; Ben de onun kuluyum

Güneşin ilk göründüğü noktadan

Ta battığı noktaya dek Her ülke

Içindeki fena adam bir leke

Ve bir düşman benim için her zaman

Hak hakkının olanı her yer vatanım

Her Nerede ki ilim sanat Gülümser

Sahipleri terbiyeli iseler

O millete varlığınla kurban iyim!

Insan millet yeryüzü vatandır

Bana Sancak insaniyet gönülleri

Lakin fikrim hayli zamandan beri

B u hayale artık pek güç inanır

Bu Osmanlı yüreğini harcadım

Şimdiye dek şu dünyanın içinde

Yeter artık merâkişte ya çinde

Ben kalbime yol verememdir bir adım

Unuttum ki yer yüzünde her şeyim

Evim rızkım sevenlerim vatanında

Milletimin kanlarıdır akan da

Vücudumda sanki onsuz ben neyim

Unuttum ki küçük yaştan beri ben

Beni seven kimselerin gözünde

Sevmeyenin bile hatta yüzünde

Vatanımın ferahını sezmeden

Yaşamadım lâkin bunu geç duydum

Ta felâket günlerinden beridir

Şu sapıtmış yüreğimi eritir

O sevdâ hayâline pek uydum

Şimdi ise o hayalden kaçarım

Vatanıma saklayarak canımı

İnsanlığa bağışlanan kanımı

Yalnız ona yalnız ona saçarım

Beni âdem sevdasıyla yorulan

Şu kollarım milletime açılsın

Onun kanı bahasına kurulan

Bu binâdan layık mıdır kaçılsın

Hayır vatan sâyesinde ben varım

O halde ben vatan için kır balkan

Üzerinde dökülen temiz kan

Sillerinin toprağını yalarım

Cenk edilen kale handek, ovanın

Bir yerinde şehitlerin izinden

Ya bir gömlek ya bir sancak bezinden

Bir parçacık bulsam onu vatanın

En mübârek hediyesi sayarak

Yaşlarımla ıslatırda öperim

Ve kanını bunun için dök! derim

Ey vatandaş çünkü nâmus bu bayrak

Bu bayrakla yerin yurdun şenlenir

Bu bayrağın altında sen yaşarken

Ya onunla deniz, kara aşarken

Gölgesinde sanki vatan dinlenir

O olmasa yabancı ses duyulur

Münâzerenin uzandığı göklerden

Ayla yıldız görünmeyen her yerden

Aydınlıklar çekilmeye koyulur

Ey vatanım kalbim bundan ürküyor

Ben vazgeçtim artık eski emelden

Felâketin beni sarsar temelden

Çünkü hergün bir tarafın çöküyor

Ali Ulvi

İtizâr- Geçen nüshanın şiirinde ufak bir hata kalmış olduğunu mea't-teessüf gördük. İkinci sütünda dördüncü mısraın ilk kelimesi olan yere üçüncü mısraın son kelimesini mevkiinde bulunacaktır.

ANNEMİN DERDİ

Kocasıyla bir oğlunu moskof muhârebesinde şehit verdikten sonra ğamkin ömrünün yegâne gonca-i tesellisi olan biricik evlâdına bu kadar düşkün olması bir kadın için ayıp değildir. Üzerime pervâne gibi titrerdi. Babamdan ne kalmış ise benim

uğruma feda etmişti. Beni bir yetim gibi değil. Bir babalı çocuk gibi büyütmüştü. Ömrünü benim uğrumda efnâ eden bu muhterem kadın bugün yetmişinci sâl hayatını ikmâl ediyor. Hayatta gördüğü acılar onu pek hassas pek devr-i endiş etmiş. onun nazarında her küçük vakanın bir ehemmiyet-i mahsûsası var. Mekteb-i sultânide geçen yedi sekiz senelik hayat şebâbımın her günü onun için dâimi bir Üzüntüden ibaret olduğunu hatırlarım her hafta o geldikçe beni nevâzişkâr iltifatlarla karşılar. yemişler tatlılarla izâz eder. Hayırlısıyla şu mektepten çıktığını görsem sonra ölsem bile gam yemem derdi.

Sultâniden sonra topcu mektebine naklettim. Artık ter bıyıklı delikanlı olmuştum fakat annemin nazarından yine bir küçük çocuktan başka bir şey olmadığımı bana olan muamelesinden nasihatlerinden anlıyordum her hafta mektebe giderken yüzümü gözümü öper oğlum fena adamlarla ülfet etme derslerine çalış yaramazlık etme göreyim seni sakın izinsiz kalma diye telkinatta bulunurdu. Yaşım ilerledikçe memleketin ahvaline de kesb-i vukuf etmeye O zaman bize ders tertip veren bazı zabıtların hissiyât-ı hürriyetperverâne ile çarpan kalplerini Hançerlediği bir devirde Avrupa'da jön Türklerle muhabereye başlamıştım. Annem bunu sezmiş benibaşlamış. Ben mektebdeiken kütüphanemin ortasını birisini karıştırırmış eline bazı kırmızı kaplı taş basması evrak da geçmiş. O haftadan itibaren nasihatlerin nevi değişmişti oğlum gazeteler bazı kimselerin Avrupa'ya Firar ettiklerini yazıyor bunlarla münasebeti olanları soruyorlar mahvediyorlar Aman kendini gözet sonra benim ahir ömrümde yanan şule-i hayâtım söner. Sensiz bir dakika yaşamam. Ben de ölürüm diyordu.

O zaman Üsküdar'da oturuyorduk mahallemizde sakin Doktor Şerafettin Mağmûmi Bey'in jurnal olduğunu istintak edildiğini hayli müşkilat ile başını kurtarabildiğini istemiştim. onunlapeydâ-yımeârife ettim. Hayat-ı şebâbımın en kıymettar günlerini bu fâzıl tabii ve medyunum. O benim mürşidimdir.

Terbiye-i hissiye ve vicdaniyemin rehberidir Şerafettin Bey'i anneme hayli net ve sena edip gıyaben benim kadar sevdirmiştim. ekseri hafta başları ya ben onun ziyaretine giderdim ya o bize gelirdi. Annem onun da validesi makamında olduğundan başını örtüp yanımıza gelir ve doktor içini çekerek anlatırdı. Ah Oğlum Selim Sırrımı artık hiç beğenmiyorum galiba baştan çıktı Avrupa'daki jönlerle muhabere ediyor. Allah aşkına nasihat et böyle tehlikeli işlere girişmesin kendisini bu boyaya getirinceye kadar nler çektim beni dinlemiyoruz sonra kendi de pişman olacak ama ne fayda beni dertli edecek. Doktor “Peki Valide sen merak etme. Beni dinler ve öyle münasebetsizliklerde

bulunmaz, ben tembih ederim" der ve annem kapıdan çıktıktan sonra bana gayet süzeşli bir lisan ile memleketin ahvalini nakil ve hikaye eder ve idare aleyhine bütün kin ve gayz ve infiâlini döker saçardı. Bir cuma sabahı erkenden kanunlar bizim kapıyı çalıyordu kendi mi açtım acele acele Şerafettin mağmumi Bey'in evi burası mı diye soruyorlardı Yanlış kapı çaldıklarından beyan-i itizâra bile hacet görmeyerek savuştular.

İki gün sonra mahallede şüyû buldu. Şerafettin bey Avrupa'ya firar etmiş annemin erdiği büyümüştü iki seneden beri İtimat edip oğluna nasihat vermek üzere davet ettiği bu ağır başladı tabip meğer jön türkmüş. oktor Avrupa da İkmal-i tahsil ettikten sonra Mısır'da ihtiyar-ı ikâmet etti. Kahire'nin bugün muhterem bir Tabib-i hâzıkıdır. Geçen gün bana yeni intişareden Paris mektupları namındaki eserini göndermiş kitabı okuduğum zaman hala kulağımda çınlayan mûnissadâsını işitiyorum sandım eserin bir bahsini bu nüshaya aynen naklederek terbiye kârîlerininzâr-ı istifâdesine arz eylemeyi vecîbe-i uhuvvet bildim.

SELİM SIRRI

İÇTİMAİ

İCTİMAİ YARALARIMIZDAN (Bursa'da bir hafta)

Tam 20 sene var o zaman henüz mühendishanede talebe idim. Bütün kavâid ve şerâit-i sıhhiye hilâfına olarak halıcı oğlu'nın münhat havasız râtıb bir bucağına Gömülmüş mektepten Ziyade mahbus denmeğe layık olan bir ömür çürütücü dârü'l-azabdan muvakkaten olsun yakamı kurtarmak emeliyle Romatizmayı bahane ederek istihsal eylediğim 1 aylık mezuniyetle Bursa kaplıcalarına gitmiştim o zaman İstanbul'a nispetle biraz daha perişan bulduğum bu şehir tarihi beni pek ziyade müteessir etmişti yollar bozuk evler sanki devrilmemek için yek diğerine omuz vermiş her Adım başında tesadüf ettiğim kahvelerin peykelerini işgal eden İşsiz güçsüz mahkûm-ı atâlet bir yığın halk sanki memleketin semtü'l-resinde afyonlu bir rüzgar esmiş. İstanbul'a altı saat mesafede bulunan merkez vilâyet bu halde olursa daha içleri kazalar nâhiyeler kim bilir ne haldedir?

Aradan yirmi sene geçti. Evet yirmi sene dile kolay. Avrupa'da 10 senede yeni şehirler tesis ediyor hele bazıları 4-5 senede bile büyük bir eser teceddüt gösteriyor. Ez cümle Berlin'de Bundan 3 sene mukaddem kayzerale civarında ikamet ettiğim

pansiyonu 6 ay mukaddem bulmakta müşkilat çektim biraz aşağıya doğru feritnov semti yeni bir memleket olmuş.

Bursa'ya azimet etmek üzere rıhtımdan Mudanya'ya işleyen vapurların vakti hareketini bir gün evvel tahkik ettim Galata cihetinde sıra ile yanaşmış olan vapurların yanına gittim vapurda ipi boynunda duran bir hamala:

Arkadaş yarın Mudanya'ya idare-i mahsusa'nın hangi vapuru kalkıyor ve kaçta kalkıyor bilir misin?

Galata bıçkınlarına mahsus bir eda ile beybaba şimdi idare-i mahsusa falan kalmadı oraya şirket işliyor.

Canım her neyse şirket olsun ne olursa olsun.

Biraz düşündü

- Pek iyi bilmiyorum galiba Girit gidecek sen yarın der doğru burada bulun.

-Şirketin Girit vapuru yollu mudur?

Omuzlarına silkerek

-Sen Girit'i biliyor musun yolsuzdur 7-8 saatte Mudanya'dasınız.

Hamaldan bu izahatı aldıktan sonra eve adet ettim valizimi hazırladım ve ertesi gün ale's-sabah bir arabaya atlayıp rıhtıma indim. Bir de ne göreyim vapur palamari çözmüş. Açılıyor hemen bir sandala atladım aman hemşerim gayret beni şu vapura yetiştir demeye kalmadı elinde mavi yeşil kırmızı bir yerin kağıt parçaları bulunan mintanlı bir zat arkamdan bağırmaya başladı Efendi birader bilet bilet

- Canım vapurda alır dünyanın bütün kumpanyalarında bu adettir.

- Hayır olamaz Sandalcı çevir saya dön dön.

Vapur yavaş yavaş açılıyor ben telaş içinde naçar geri döndük. 30 kuruş istedi hemen verdim. Bir mail kağıt parçasına kurşun kalemle 30 rakamı koydu 1 işaretini etti. Bir de Nilüfer yazdı neyse vapura yetiştik. Çimacılar beni ambar eşyası gibi kollarımdan asılıp yukarı aldılar bir laz taife ha efendum biletun güverte mu? Hayır nasıl güverten 1. mevki. Öyleyse ardından Gel birlikte vapurun arka tarafına gittik beni dar bir merdivenden aşağı indirdi oldukça loş bir salona girdik ha burasudur deyip savuştu.

Orada benden evvel gelmiş bir yüzbaşı bir Mülazım bir hocaefendi bir abani sarıklı şalvarlı Tacir yanında 5 yaşında oğlu bir de madama vardı. Bir müddet birbirimize bakıştık Avrupa'nın şimal taraflarında seyahat olunduğu zaman yalnızlık adeta bir felakettir. Vapurda olsun şimendüferde olsun 0 gün burun buruna seyahat etseniz bir İngiliz'in bir Danimarkalı'nın bir İsveçli'nin ağzını açıp da tanımadığı bir kimseye söz söylemek ihtimali yoktur halbuki biz şartlılar pek munis insanlarız hemen aşina çıkarız ve çabucak dost oluruz Ben de arkadaşlarımı tanımak istiyordum. maksadım peyda-yımuazefeden ziyade onların ahvalini tetkik etmek idi.

Evvela Hoca Efendi'yi tecrübe ettim.

Efendim Uğurlar Olsun galiba teşrif Bursa'ya.

Evet niyet öyle

Muallim misiniz

Hayır

Hoca yüz vermedi. Abani Sarıklı heybesini açmağla meşgul. Yanındaki gazetelere göz gezdirdiğimden başka çare yoktu.

1 Aralık Hocaefendi de yanındaki sepetten bir kırmızı çıkın çıkarıp masanın üstüne koydu yolcuların bu faaliyetinden öyle taamına hazırlandıklarını anladım fakat saat henüz alafran ve birbirleri ile konuşuyorlar insan denize çıkınca acıkıyor. Benim akşamdan bir şey hazırlatmak aklıma gelmedi şuradan hemen uyduruverdim. Bunu söyleyen hoca efendi mendilini yaymış Sarı kaba kağıtlara sarılı zeytin peynir helva yarım kıye ekmek 2 baş da kırmızı soğanı önüne koymuştu tüccar olan zaten çıkınındaki taam listesi daha mebzûl: kuru köfte, pastırma, börek, birkaç da portakal mâdâmede mudanyalı falan olacak o da bir pakete sarılı bir koyun başına bir gazeteden çıkardı sofra baştan başa donandı bir gece evvelisi Rusya sefâretin detertib edilen büfeyi hatırladım. Anlaşıldı Efendiler kahvealtı edecek. Fakat Allah bilir gönlüm bu hale bir türlü razı olmuyor birinci mevki yolcularını böyle sefîlânebir mahalle hayatında görmek tahammül olunur şey değil. o sırada kumarut geldi. yanıma çağırdım ve yavaşça şikayette bulundum bu ne sefalettir? Burada yemek vermezler mi evet pasam hem aylasi yanımdan ola çin olan zevâtı gösterdim. Onlar ikinci kamara meğer birinci kamera ile ikinci bir arada yemiş farkları masaların ortasının renginden anlaşılırmış sübhanallah bir yaşıma daha girdim. Kamaruta yine sordum. Kaç saatte Mudanya'ya çıkarız. 4, 4 buçuk bana girip vapuru 8 saatte gider dediler ya!

Bu Girit değil peluna'dırpasam. tThaf şey bana girit dediler. Memur bilete Nilüfer yazdı kamarutpelune diyor. Tam biz konuşuyorken bir kampana sadâsı salonu çınlattı ve 2 dakika geçmeden hal ve tavırlarından vapurun kaptanları çırahcıları ve sâiresi oldukları anlaşılan bir takım zevât gülüşerek konuşarak salona girdiler ve derhal sofranın etrafına kuruldular.

Daima ecnebi vapurlarıyla seyahat ettiğimden bizim vapurlarda dahi aynı usül teşrifata riayet edilmekte olduğunu zannediyordum. Yemek vaktinden bir çeyrek saat evvel 1 kampana çalar saat 12'de yemeye otururlar yolcular kaptanın sağına soluna oturur kaptan ile peydâ-yımearife idiler. Vapur müşterilere adeta kaptanın misafirleridir. Halbuki bizim vapurlarda ecnebi vapurlarında cari olan usül ve adatı değil yalnız çanı almışlar. Böyle saat 9.30'da beyleri sofra başında görünce Kaptan Efendi'ye saatimi göstererek efendim yanılmıyorsam yemek vaktine 2 saat var?

Biz öyle erken yeriz

Muhâveremizi işiten rufekâsı manidar nazarlarla bakıştılar. Ve belki kalben de zübbebe bir şey olduğuma hükmettiler. Masa'nın bir kenarına oturdum. Ve yekdiğerini ağırlayan şu ev sâhibleri'nin hâline ibretle baktım. Kenarda oturan gemici ağzını pek şapırdatarak yiyor. Boynuna bir çocuk bohçası kadar beyazlı siyahlı griden gül rengini almış bir büyük bezden güya bir boyun bağı bağlamış boş oturmamak için bu notları yazmaya başladım yan gözle bana bir iki kere baktı ve sırıtarak arkadaşlarına iş fena güral olduk dedi hep gülüştüler kadehine lohusa şerbeti renginde bir şey doldurarak isterse bunu da ilave etsin dedi. Ay beni hafiye zannettiler. Şimdi losterimu efendim yerinden fırlayıp elimdeki kağıdı kaparsa yazılarımın kendilerine ait olduğunu görünce hiç şüphe yok kiminin direğine bağlayıp öldüresiye döverler.. Losterimu kabadayı bir şey olacak idarede birisini dövüp 35 gün yattığından bahsetti ziyade devama cesaret etmedim yazıyı bırakıp. güverteye çıktım 2 saat sonra kamarot bana da biraz yiyecek verdi 15 yolcu içinde benden başka birinci bileti alan olmadığı gibi hiç kimsede vapurun lokantasında yemek yemedi. Bana da bu bir ders-i intibah oldu.

Boz burunu döndük soldu. Anadolu sahilleri görünüyor. Karşıda keşiş dağının Karlı Şahikası afaka set çekiyor. Öyleden iki saat sonra mudanyaya muvâsalat ettik. Dört vagonlu mini mini bir lokomatif inleye inleye bizi zeytinlikler arasından çekip sürüklemeğe başladı. Yollarda şâyân-ı kayd vetezkârâsâr-ı medeniyetten bir nişâne yok iki buçuk saat sonra biraz fedâkarlık ihtiyâri ve bir kaç tünel inşâsıyla bu kadar

dolambaclı yollara lüzum kalmadan Mudanya ile Bursa arasındaki mesafeyi bir çarikte kat etmek içten bile değildir. Bursa şehrin uludağların eteklerine yaslanmış bir yığın toprak halinde göründü istasyona indiğimde yağmur çiseliyordu. Birkaç günden beri yağan yağmurlardan istasyondan şehre münehhi şuse oldukça kesif bir çamur tabakası hasıl etmiş. Uzaktan insan bu geniş yola asfalt döşenmiş zannediyor. Bil iltizâm arabaya binmedim çamurlara bata çıka yürüdüm her şeyi yerli yerinde Buldum yine o ulu çınarlar yine o kerpiçten evler. Yalnız biraz daha viran altı üst senedir hala göçebe halindeyiz insan Avrupa şehirlerini gördükten sonra bizim kurtulamadığımız şu baraka hayatını düşününce ne kadar müteessir oluyor Bütün bu mülahazat ile giderken gözüme şehrin mürtefi noktasında Orhangazi ile Hz. Osman'ın türbeleri ilişti o sırada akşam ezanları okunuyordu 1-2 dakika tevakkuf ettim. Ruhum sanki bir an için semaya pervaz etmişti karşında bu iki mübarek zatın bu iki müessis devletin hayal pervakârı birden tecelli etti. kulaklarım uğulduyor gaipten bir sadasan ki bana şöyle hitap ediyordu: Ey zâir bu bastığın toprakları biz alın teri Şehit kanı dökerek aldık şerefle şanla yaşadık ve size hüsn-ü misâl olacak Her türlü insanlık yollarını gösterdik. Siz ise senelerden beri tevâlieden tembelliğiniz ahlaksızlığınızla bizim ruhumuzu müteezzî edecek efâl ve ahvâl nâmarziyede bulundunuz. Vatanın birçok yerlerinin düşmanın kirli ayaklarına çiğnettiniz. Bu nifak bu keftgü, bu fesat-ı ahlâk ile bir gün Osmanlılığa da temizlenmeyecek lekeler süreceksiniz. Çekil gelme o köhne Bizans'ın havasıyla suyuyla beslenen mahluk çekil! Bu çekiller o kadar sık tekrar etti ki bilaihtiyâr geriledim dalgınlıkla karşıdan arabanın geldiğini görmemiştim Arabacı muttasıl şekil diye bağırıyormuş. Az daha arabanın oku göğsüme dayanacak ve beni hiç şüphesiz çamurlara yuvarlayacaktı.

-Sonraki gelecek nüshada-

HIFZ-I SIHHAT DERSİ

Hıfz-ı sıhhat ilm-i ebdânın bir şubesi vâsi mühim bir şubesi olubâhenk-i hayat demek Olan sıhhat ve afiyet-i beşeriyeninmutarriden vemunta zamanın devam ve temâdiyesiesbâb ve tedâbirini öğretir. Marifet nâmınabilâ istisnâ insanın her şeyden evvel öğrenmesi aklın naklen diyanetenbehme hal öğrenmesi ehem ve elzem yalnız bir şey vardır ki o da ilm-i hıfz-ı sıhhattir. Kâffe-i ulûm ve fünûnunlüzûm tahsili bundan sonraya 2 dereceye kalır sözlerim indî ve zâtî sanılmasın. El ilmüulemân: ilmü'l-

ebdânsümmeilmü'l-edyân kelâm-ı hikmet beyanı ile ilm-i ebdânın tahsili ilm-i edyâna dahi takdim edilmiş ve derece-i kadr ve itibârı hepsinden bâlâya çıkarılmıştır.

Hıfz-ı sıhhat denilince tababet sanılır ve gayet muğlak, müşkil çetin bir ilim tevehhüm olunur. Fakat hıfz-ı sıhhat esâsen tababet değildir. başlı başına müstakil bir şube-i ilmiyedir. Yalnız muhafaza ve vikâye-i sıhhat ve âfiyete muvekkil olduğu içün tabii tabâbet bundan istimdât etmiş ve anı arasına almıştır.

Bizim bahsetmek istediğimiz bu hıfzu'l-sıhha-i tıbbiye değil ilmü'l-umûm insanların bilmesi lazım olan hıfz-ı sıhhat avâmdır.

Hıfz–ı sıhhat şahsî veya umûmi sıhhat-i bedeniyenin hıfz ve sıyâneti makine-i hayâtiyenin Bozulmaması için icrası mukteza takayyüdâtı bu yolda ittihaz olunacak çareleri Yani daha açık tabirle sağ ve salim yaşamak hasta olmamak için nasıl hareket etmek lazım geleceğini talim eyle. afiyetle yaşamak alel ve iskamdan ve masûn kalmak içün ne ve nasıl yiyüb içmeli ne sûretle giyinmeli ne vecihle mesken ittihaz etmeli nasıl yatıp kalkmalı çalışmalı bedenin mesâkininbilâd ve kasâbâtınnezâfet ve tahâretini ne tarzda icrâ eylemeli. El hâsıl burada tadâdımüşkil her türlü muâmelât-ı hayâtiyenin Yolunu izini orada ayrı ayrı bulur ve maişet-i beşeriyenin ahkam ve eşgal-i sairesini tamamen öğrenirsiniz.

İşte derhal anlaşılıyor ki bu malumatı edinmekten müstağni adedilecekk ise tasavvur olunamaz. Herhangi sanat ve mesleğe mensup olursa olsun herkes hem avam hem Havas buna muhtaçtır. Köylü Şehirli Rençber amele tüccar asker gemici katip şair Allame-i zûfünûn kadın erkek genç ihtiyar hep hıfzu's-sıhhaya vakıf olmalıdır. olmazsa yaşamanın usul ve kavaidini Bilmiyor demektir. Bu cehlsebebine Ahenk-i hayâtiyesi bozulur. ya hasta düşer ya alil olur veya ecel kazaya uğrar.

Tabâbet bunun kâmilen gayrıdır. malumat-ı sıhhiye'ninfakdânıkavânîn-i sıhhiyeye adem-i riâyet yüzünden kuvve-i hayâtiyenin muvâzenesi bozulub hastalık dediğimiz adem-i sıhatuhura geldi mi işte o vakit tabâbet sahneye çıkar ve o hastalığın izale ve teşfiyesiyle kaybolan muhtel olan afiyeti iadeye çalışır.

Demek oluyor ki hıfz-ı sıhhat sağlamı hasta etmemeğe tabâbetdahî hastayı sağlam hâline koymağa çalışıyor.

Bütün insanlar tabip olamaz Ancak müddet hayatında lüzum görününce etibbâya müracaat eyler. lakin hıfz-ı sıhhat esaslarını kendi bilmeli her an ve zaman göz önünde tutmalıdır bu hususta tabipten istiâne güçtür. Çünkü malumat-ı sıhhiye'nin fiil ve

hizmeti öyle ömrün bazı fasıllarına muhtasdeğildir. Mehedden lahde kadar bir insan Her işinde her gücünde elhasıl her an onun lüzumunu hissedecektir mahiyetine bir tabip alıp geceli gündüzlü her lahsa yanında bulunduramaz.

Hıfz-ı sıhhatin muvaffakiyet ve fütûhâtı tabağa bete nispet edilince pek çok pek büyüktür. Hıfz-ı sıhhatin muvaffakiyât ve fütûhâtıta bâbetenisbet edilince pek çok pek büyüktür. Hıfz-ı sıhhat ufacık bir tedâbir ile bir hastalığın zuhur ve tevlidine sirâyet ve intişârına mâni olduğu halde öteden tabâbet Ufacık bir ihtiyaçsızlık sebebiyle vukua gelen bir sürü emrâza karşı acizini itiraf ile ilan-ı mağlûbiyet etmektedir. Bir misal ile meseleyi tasrih edeyim.

Meselâ hıfz-ı sıhhat bize diyor ki rutubetli nemli mahallelerde ikamet etmeyiniz bu emre itaat ve mucizince hareket eylemekle kendimizi romatizma başta olmak üzere birçok afetten korumuş oluyoruz şimdi bir aile tasavvur edelim ki hıfzu's-sıhhanın bu nasihatini duymamış gitmemiş gündüz silinip yıkatmış olan ıslak bir odaya yatakları serip yatıyorlar ertesi günü hepsi olmasa bile efrad-ı mevcûdeden çoğu yer romatizmaya veya bu sebepten neşet eden emrâzdan birine müsâb olacak. İcra olunan tedâbir-i tıbbiye ile kimi şifâyâb kimine tedâbirkargir olamayacağından fenâyâb oluyor. İşte bakınız cehalet olmayıp da o geceye o düşmesi ıslak odada yatılmaya idi. Bu hâlât zuhur etmemiş olacaktı.

Hıfz-ı sıhhatin efâl ve âsârı daha çok geniştir sade sağlam olan eşhâsın sıhhatine bekçilik etmekle kanaat eylemez daha ileri gider bazen tababetin her türlü ilaçlarıyla yenemediği karşısında nevmeydâna ve meyusâne boyun büktüğü bazı vakalara da yetişir onları mevt-i muhakkaktan kurtarmak gibi mucizeler de gösterir lakin bu cihet etibbâya ve onlar marifetiyle yapılabileceğinden tabii iyi bahisimizin haricinde bırakıyorum. Dünyada sıhhatin ne kadar muazzez ve kıymettar olduğunu hep biliriz insan sıhhatini hiçbir şeyle değişmez maddi ve manevi her nevi esbab saadet bunun yanında hiç kalır. Çünkü sıhhatsiz olanlardan istifade kabil değildir. Hiç unutmam oldukça sahip-i servet fakat marîz Mirzat her zaman yana yakıla derdi ki bahçe kapısından geçerken kaldırım taşları üzerine çömelmiş sırık hamallarını görüyorum yumruğuyla bir baş soğanı kırıp tuzla katık ederek bir somunu şapır şapır yiyorlar bunlara bakarak ağzım sulanır. Keşke böyle zengin ve hastalıklı olacağıma onlar gibi işçi fakat Güçlü kuvvetli sağlam olaydım. bu türlü temenniyâtta bulunanların haddi ve hesabı yoktur.

İşte hıfz-ı sıhhat alemde her şeyden akdem ve müreccch olan Saadet-i hayâtiyenin nimet-i tabîiyenin hâmisidir. Bunun nesâyihi daha iresini hareket edenler daima sıhhatte kalır hastalıktan uzak bulunurlar ama diyeceksiniz ki hıfzu's-sıhhaya bir ayet edenler katiyen hastalıktan masunmu kalırlar? Kavâid-i sıhhiyenin Son derecede icrasına çalışıldığı yerlerde yine hastalık mevcut. hakkınız varhıfz-ı sıhhat sûret-i mutlakada hastalığı izâle edemez. Neden? Bir insanın sûret-i mutlakadahıfzu's-sıhhakavânininetеban yaşaması imkansızdır onun içün tarz-ı maîşetiktizâssızarûri veya mecbûri veya gafleten bazı mugâyir tedbir hâlâtta bulunulur. Bu sebeple hastalık dediğimiz halet-i maraziye yüz gösterir buraya kadar tarifatımlahıfzu's-sıhhanın cemiyet-i beşeriyenin her ferdi için ne derece ehem ve elzem olduğunu anlatabildim sanırım o derece elzemdir ki hatta memalik -i medeniye'nin tahsil mecburu olan yerlerinde tâmekâtib-i ibtidâiyede bile talim ve tedriis ediliyor. Bilâistisnâ herkes bu malûmâtı edinmiş olsun diye.

Bizim en ziyade bilmediğimiz bir şey varsa o da bekâ-yıâfiyetimizi bize gösterecek bizi inâm-ı sıhhiye içinde müsterihâne yaşatacak olan hıfz-ı sıhhattir. Avâmımız kadar havâsımızda malûmât-ı sıhhiyeden mahrumdur. Bunun içindir ki tarz-ı maişetimizde eşkâl-i sıhhiyenin eseri bile yoktur. Kezâlik harekât ve sekenâtımızınhiç bir noktasında ahkâm-ı sıhhiyeye tesâdüf olunamaz. Ne tarz…ne tarz tağaddi ve telbisimizdelevâzım-ı sıhhiyeye riâyet etmiyoruz. Bundan şahsen mutazarrır olmaktayız. Bir âile eşhastan mürekkeb olduğu cihetle o da bu zarardan hissedâr oluyor. ilelerin heyet-i mecmûası demek olan kavmiyetin de iştirâk edeceği tabiidir. Bir sıra gazetelerimiz nisvân arasında vefiyyâtın hiss olunacak kadar çok olduğunu yazıyorlardı. Şüphe yok Bunun da Sebep-i aslı ve esâsîyesi hıfz-ı sıhhate adem-i riâyet adem-i vukuftur. Sathî bir nazarla görülür ki Genç kızlarımızın Talim ve terbiyesi bade teehhülleri bade çocuk doğurmaları ve büyütmeleri hep kavâid-i sıhhiyeye mugâyir ve menâfi, taban tabana zıt bir surettedir. şehirlerimize bakalım evvela ikamet ettiğimiz hanelerin tarz-ı inşası taksimatı kamilen usul-i sıhhiyenin haricindedir. ne cereyan hava ne tebeddül hava ne istikamet Ziya nazar-ı ikkate alınmamıştır. Safa ve Odaların sokak ve bahçe yüzleri bir karış fasıla kalmayacak suretle pencereye tahvil edilmiş ve adeta bir resim âtiliyesi yapılmıştır. kışın geceler, kapı perdeleri pencere Kağıt lambaları ile beraber yine ön içi Okmeydanı gibidir. soğuktan muhafazası Kabil olamaz. Yazın ise bilakis güneş beyinde kaynar. Ortalık fırın kesilir.

Tarz-ı… hıfzu's-sıhha'nın kabul edebileceği surette değildir. Gündüz odaların hepsi salon gece hepsi yatak odasıdır. sabahtan akşama kadar oturulup havası ifsâd edilmiş odaya geceleyin yan yana yataklar serilir çoluk çocuk Sardalya balığı gibi dizilerek yatarlar. Hacm-i vüsati itibarıyla ancak bir kişiye yatak odası olacak yerde 3-5 kişi yatar sabahleyin başka odaya safaya geçip oranın pencerelerini açmak yatak takımlarının pencere önüne koyup birkaç saat havalandırmak umûr-ı mechûledendir. Uyanıp kalkanların yatağı derhal derlenip toplanır. Muzallem, mesdût yüklere tıkılır. Kışın daha müthiştir tekmil çerçeveler kağıtlanır. tahta aralıklarına bez parçaları tıkanır ortaya mangal konur hanenin başka yerleri soğuk olduğundan Orası hem yemek odası hem yatak odası hem misafir kabulü için salondur. hane halkı 6 ay kışı bu nefset bu müteaffin bu meyâsımalı hava içinde geçirirler. Herkes de fakrü'd-dem bet beniz solgun, başağrısı iştahsızlık hazımsızlık fakat kim ehemmiyet verir. kim dikkat eder bari odada soba olsa yine hava değişir yenileşir. Lakin o mehlin mangal. bereket versin haneler kafes gibi ne kadar tıkansa yine hava girecek delik deşik kalıyor da ihtinak ile mevt vukûa gelmiyor.

Bazı fakir aileler ekonomiye riayet için ateş geçmesin diye layıkıyla yatmaksızın odaya getirirler veya sabaha Ateş kalsın fikriyle mangalın dibine iri elleme kömürleri yerleştirirler. Maazallah kömür çarpmasının hamz-ı fahmğârıyla ihtinâk değil ancak tesemmü münmenba ve masdarı. İşte bu haller hep malumat-ı sıhhiyenin fukadânından ileri geliyor.

Tozuttuğumuza geçelim. Bizde usûl-i tabh yani aşcılık cidden terakkî etmiş hatta bir tabâhat-i müstekile teşkil etmiştir. Lakin ustalarımız aşcılarımız yalnız his zevki yalnız dili düşünmüşler. Mide cihetini asla nazar-ı dikkate almamışlar. Taamlarımızın çoğu lezzet ve nefâsetce emsalsizdir. Dili fevkalâde memnun eder. Lakin hazımlarına gelince o kadar güç ve müşkildir ki boğazdan tatlı tatlı geçen bu lokmaları eritmek için midenin neler çektiğini etibbâya sormalı. Yalnız hazinleri değil terkipleri de öyle bazen ziyafetlerde tablo tablo yemekler gelir. Herkes yerinden kımıldayamayacak kuşağı gevşetecek kadar ekel eder de fizyolojiye tevfiken hesap edilince mideyi şişiren bu kadar taamın içinden miktar-ı kafi mevâdd-ı azotiye bulunduğu ve şeker ve nişasta vesairenin lüzumundan pek çok fazla alındığı anlaşılır. Biz beslenmek cihetini pek az düşünürüz yemek yemekten maksadımız mideyi şişirmek doldurmaktır. İndimizde ağdiyenâmıyla yenilen et etmek sebze ve saire hep aynı kuvvete aynı terkibe aynı havasa maliktir. Kasap dükkanına girince hangi koyun daha yağlı ise onu intihâb

ederiz. Çünkü bizce yağ ete müraccahtır. Çoğumuz kuyruk yağını süt tereyağına tercih eder bilmeyiz ki o mis gibi kuyruk yağı mide ve emâda mesela 2 saatte sabunlaşıyor tereyağı 1 saatte o hale geliyor yiyor.

Biz besleyecek ağdiye-i asliyi tadımlık yer tadımlık olan yemeklerle karın doyururuz. İzah edeyim:

Sofralarımıza en az konan ve en az yenen şeyler et tavuk yumurta kadayıflar pilav ve hoşablar vesairedir. Halbuki 1. sınıf ağziye-i asliye ikincisi ağziye-i nâliyedir. Ekser âilelerde et Haftada bir iki kere alınır onu da kavurma ve kıyma yapıp bakisini yahni suretinde pişirirler pirzola külbastı biftek kuru olduğu için zevki okşamaz. Yemezler akşam sofraya yahni sahanı konur. Kimi bir lokma haşlanmış et koparır öteki kemiği çeker bazısı sade suyuna banar. arkasından sebze dolmalar börek tatlısı ağdalanmış kadayıf pilav yek diğerini veli eder durur. tatlı denilen şey ağası lezzetlendirmek vücuda muhtaç olduğu şekerli maddeyi vermek için miktar-ı cüzî yenir. O da hafif yapılmak şartıyla. Halbuki biz tepsinin başına geçer. Tıka basa midemizi onunla imlâ ederiz. Arkasında yatıncaya kadar bardak bardak su böyle vücut mu beslenir buna nasıl mide tahammül eder. Bundan naşi değil mi ki biz de yaşı 30'u geçtiği halde tevsîğ-i mide ve sû-i hazm müzmine mübtelâ olmayanlarımız pekender bulunur.

Usûl-i istidâmheman bundan geri kalmaz. Sabahleyin kahvaltı denilen ilk taam bizde cari Değildir Bir Tas acı kahve ile o nöbet savuşturulabilir. ve surla iş başına giden erkekler Öğleyin aklına gelince biraz peynir veya tahin helvası ve ekmekle veya bir bardak vişne veya limonata ve gevrekle safra bastırır. Hanede kalanlarda öyle sofra kurup taamm etmezler. Hatim küçük büyük hatim ayrı ayrı ayol için bayıldı bir lokma şey çiğnesem aşçıya söyleseniz de bir tepsi yollasa emriyle salata yoğurt ve bu misilli çerezler getirir sofra başında ancak akşamlayandır. 24 Saat açlığın acısını o zaman çıkarırız. Ehibbâdan bir zat vardı. Birkaç kere ziyaretine gittim yemek yiyordu. Ama nasıl yiş yazı masasının üzerine tepsiyi koymuş sol eliyle masada çalışıyor sağ eliyle taam ediyor. Gözü kağıtlarda lokmayı yarı çiğniyor yarı çiğnemeden yutuyor yemek biter bitmez teşkil fırlatıp kaleme sarılıyor masanın üzerinde kayna kayna hülâsasını hâvi şişe yanında karbonata kutusu. Milin hablar sıravari dizili. Onları sırasıyla alırken dedi idi ki:

Birader midemi düzeltemedim gitti. Daima hazımsızlık bu ilaçları aldım muntazaman kullanıyorum lakin fayda etmiyor.

Ben değil bu tertipleri tekmil eczane yutsanız yine mideniz düzelmez.

Niçin niye bu türlü yemek yenirse mide elbette vazifesini şaşırır. Siz aynı zamanda hem çalışıyor ve hem taam ediyorsunuz evvela gelişi güzel değil muayyen zamanlarda taam etmeye başlayınız. Taam zamanı yazı masasını kapayınız. Müteakiben… Bir saat kadar Divan hanede üç aşağı 5 yukarı dolaşınız veya minder üzerine yarım saat kadar uzanınız ondan sonra mideniz düzelmezse şikayeti hakkınız olur.

Bu zat dediğini yapmaya başlayınca mideden hal-i tabiisini Aldı. kına kınaya karbonata ya hacet kalmaksızın muntazaman işlemeye başladı.

Tarz-ı telbisimizinnevâkısı yok değil. Hele çocuklarımızı o kadar münasebetsiz surette giydiririz ki gelecek gibi koşup zıplamaya muhtaç olan mini mini vücutlar kaplumbağa gibi ağır sakil elbise içinde hapis olup kalır. O 3 hırkaları 30 hırkaları hep pamuktan mamul bezlerle bir bohça yükü üzerine yükletir. 5-6 yaşındaki erkek çocuğa büyük erkek gibi uzun pantolon ve setre giydiririz. hele küçük çocukların kundakları kundaklanmaları bir çare ezilir kımıldanamaz serbest teneffüs edemez kışın sıcak odada hamam gibi sıcak gibi odada palto hırka cübbe fes ile oturur. Bade sokağına aynı halde çıkarız halbuki oda ile sokağın derece-i hararet arasında külli fark var. Bundan türlü türlü hastalıklar tevellüd eder. Hele nezle hiç eksik olmaz. El hâsıl burada tadâd ve tasrihi imkansız olan bütün ahval-i maişetimiz buna mukayyestir. taşra ve kurâ ahalisi dahi bu malumatsızlık yüzünden fevkalade mutazarrır olurlar. O kadar ki üstü yosunlanmış yemyeşil kesilmiş durgun suları hatta kömür tozuyla kum mahlûtundan süzmeyin bile bilmedikleri için öylece içerler ısıtmadan baş alamazlar. Hummayı tifoidi kanlı basur aralarından çıkmaz.

Çare hıfz-ı sıhhatin talim ve tedrisi bu ilim yalnız yalnız mekâtib-i idâdiye ve âliyemizde tedris oluyor. Halbuki bizde Kıymet-İ meârif layıkıyla takdir olunmadığı için tarîk-i tahsile sülûk eden çocuklarımızın çoğu mekâtib-i ibtidâiye ve rüştiyede öğrendiği ile kanaat eyliyor. Bade o tarik feyzi takib etmeyerek bir mesleğe giriyor. İşte bu azemiyet hıfz-ı sıhhatin ismini bile duymuyor. Fikrime kalırsa gayet açık ibareli kıraat kitabı nevinden hıfz-ı sıhhat risaleleri tertip ettirilip zekûrünâs bil cümle mekâtibde hatta köy ibtidâiye mekteplerinde bile tedris olunmalıdır.

Bunun için ayrıca muallim tedariki külfeti hatıra getirilmesin dediğim tarzda açık ve sade bir risaleyi rüştiyelerde kıraat muallimleri ve ibtidâiyelerde mevcut hocalar gösterebilirler. Zaten maksat çocuğa onu okutup belletmektir.

İştemeârif-i umûmiye ve mekâtib-i askeriye nezaretleri bu nokta-i mühimmeyi mevki-i tatbike vaaz eylemek ümmet ve gayretinde bulunacak olurlarsa halkımız az çok malumat-ı sıhhiye Peyda etmeye başlar. Ancak bir kısmını gösterebildiğim ahval-i müessife bu sayede ortadan kalkar ve bu suretle sıhhat-i umûmiyeye fevkalâde bir hizmet edilmiş olur.

Paris'ten yazdıklarım Doktor Şerafettin mağmûmi

İNCE FİKİRLER

Meveddet iki vücutta aynı ruhtur. (Aristo)

Adâlet kendisine karşı dâima aç olan halkın ekmeğidir. (Şato biryan)

Adalet hüküm süren yerde silaha ihtiyaç yoktur. (Amyo)

Kuvvetsiz adalet aciz adaletsiz kuvvet zalimdir. Adalet kavi kuvvet adil olmalı (paskal)

Kısas zalimlerin adaletir. (Sent Ogüsten)

Büyük fikirler kalpten doğar (vonark)

Başkalarının kalbini okumak istersen kendininkini aç (paskiyekenl)

Fazilet irade-i cüziyenin hüsnü istimâlidir (sen ogüsten)

Fazilet irâde-i ahlâkiyenin tabiata galebesidir. (kant

Faziletin alâmet-i hakîkiyesi kendinden hoşnut olmamaktır (pelut)

1911-1912 Rumeli asosyeşinfutbolluğu fiture cetveli

Araks

Araks ikinci

Ardaves

Arzebu

Sahakyen

galatasaray

makariköy

Araks

10 kanunuevvel

11 şubat

24 kanunuevvel

25 şubat

5 teşrinisani 3 mart

19 teşrinisani 14 nisan

26 teşrinisani 14 nisan

22 teşrini evvel 7 kanunusani

Araks ikinci

10 kanunuevvel 11 şubat

7 kanunusani 17 mart

24 kanunuevvel 24 mart

3 kanunuevvel 25 şubat

31 kanun evvel 4 şubat

31 kanunusani 3 mart

Ardavas

24 kanunuevvel 25 şubat

7 kanunusani 17 mart

19 teşrinisani 14 kanunusani

17 kanunuevvel 18 şubat

10 kanunuevvel 18 şubat

26 teşrinisani 28 kanunusani

Arzapo

5 teşrinisani 3 mart

24 kanunuevvel 24 mart

19 teşrinisani 14 kanunusani

31 kanunu evvel 18 şubat

28 kanunusani 10 mart

3 kanunuevvel 11 şubat

Sahakyan

19 teşrinisani 21 kanunusani

3 kanunuevvel 25 şubat

17 kanunuevvel 4 şubat

31 kanunuevvel 18 şubat

14 kanunusani 24 mart

12 teşrinisani 10 mart

Galatasaray

26 teşrinisani 14 nisan

31 kanunuevvel 4 şubat

10 kanunuevvel 18 şubat

28 kanunusani 10 mart

14 kanunusani 24 mart

17 kanunuevvel 7 nisan

Makariköy

22 Teşrinievvel 7 kanunusani

21 kanuni sani 3 mart

26 teşrinisani 28 kanuni sani

3 kanunuevvel 11 şubat

12 teşrinisani 10 mart

17 kanunuevvel 7 nisan

İşaretsiz müsabakalara badezzahr vasatî saat birde. İşaretli müsabakalara saat ikiye 45 geçe ibtidâr olunur.

1 Müsabakaya vaktinde yetişmek için Sirkeci'den kablezzuhrvasatî saat 11.45 de hareket eden trene, ikinci müsabakaya vaktinde yetişmek için Sirkeci'den badezzuhr vasatî 1.13 de hareket eden trene binmek lazımdır.

Matbaa-i ebuzziya müdür mesul: Selim sırrı

NUMARA 12 Birinci sene Pazar, 15 Kanun-i evvel, 1327

Sâhib-i imtiyaz ve müdür

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyet için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik 30, altı aylık 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memalik-i Ecnebiye'ye

(Posta ücretiyle beraber) seneliği 8 franktır.

Talebeye idareden alınmak şartıyla seneliği 20 kuruştur.

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idâre memuru Avni Bey nâmına mürâcaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden gönderilmelidir. Pul kabul edilmez.

Gençlerin terbiye-i Fikriye ve bedeniyesine hadim on beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

YUVA-3

İKİSİ-BİR

İzdivacda hüsn-ü imtizâcı temin etmek için şart-ı mütekaddim: hem zemin olmaktır. Duvarlara tırmanmak yahut hendeklere inmek müşkilât ve mehâliki dâidir. Ahvâl-i maddiyece fikir ve terbiyece bizden büsbütün ayrılmış muhitlerle peydâ-yı sıhriyete kalkışırsak bahtiyar olamayız. İhtilâf ve muârıza esbâbını mutlaka evvelden düşünerek tenkis etmek lâzımdır. Nisbetsiz iki âilenin iki namzed teehhülünü karşılaştırınca artık istikbalden ümit var olmak abes sayılmaz mı? Nokta-i nazarları taban tabana zıt olanlardan her gün hilm ve nısfet beklemek doğrusu akılsızca bir intizârdır.

Ekseriya kendi kızlarımız, kendi oğullarımız bile, bir sene gelince yekdiğerini anlamaz olurlar.Çünkü kendilerini telkin olunan malumat-ı hayatiye suver-i itikâdiye başka başkadır. Erkek ve kadın birbirleri için büyütülmeli.terbiyede tabii ayniyet değil muvafakat aranmalı ki her ikisi de kendilerine göre yollardan aynı gayeye müteveccihen yürüsünler. Vahdet-i tarîk husule gelir gelmez onu takviye ve temdit için de ayrı ayrı fedakarlık icab eder.

Evet mütekâbilen hiçbir şeyi terk ve feda etmeksizin iştirak mümkün değildir Hayat rızayı samimiyetle müsteri olur. Ben derken biz demeye alışmalıyız dünyada tek adımla hareket edecek değiliz şimdi izdivaçta En mühim dalâlet-i fikriyeyi yani davâ-yı âmiriyeti münâkaşa edelim: Erkeğin nüfûzan kadına tevfiki katî midir?

Benim fikrimce bu mesele hadd-i zâtında bâtıldır. Ve mevzu bahis edilmemelidir fakat Madem ki bir defa ortaya konmuş halledilmek icap eder ve bu hal daha kuvvetli daha müdbir yahut daha muannet olanın menfaatine göre neticeleneceği için Kanuni değil sırf psikolojiktir yalnız zeka ile de iş bitmez inat ve ısrar bazen insanı meus ve mağlup eder bildiğin gibi yap dedirtir, Siz kendi düşüncelerinizle tahakküm altında kalırsınız daha ilk gününden kimin kimi idare edeceği meselesi çıkınca mücadele bir müddet sonra elbette rakiplerden birinin galebesine müncir olur diğer tarafta refikini kemal-i itaatle takibe mecbur kalır.

Bazı evlerde hakimiyet-i müstakile câridir. Asâ-yı kelâm ya kralın ya kraliçenin elinde döner acaba mesut olunur mu belki çünkü herkes memnun kimse kimseden şikayet etmiyor sükûnet hüküm fermanlakin ekseri ya bunun aksini görüyoruz efrad-i aile arasında hakaret geçimsizlik eksik olmuyor. Bâ huysuz bu tarz korku yahut

inadın taht-ı tesirinde ise huzur-ı kalp gayr-i kâbil hasılı en makulü: İkimiz biriz fikridir.

Zaten kanun, idare, hak, nüfuz gayr-ı şahsîdir. Şahsiyetin fevkindedir. İtlâf ve vefât gusül bulunca kim emrediyor kim itaat ediyor bilinmez aynı kuşun kanatları gibi seyir ve hayranı hangisinin deruhte ettiği anlaşılmadan beraber ilerlenir. İtlaf ne birinin diğerine tabiiyetiyle ne de zevc ve zevcenin Kendi dairelerinde istedikleri gibi tasarruf eylemeleri ile vücut pezir olur. İttihad ancak akla adalete hakikate inkiyat sayesindedir. Kimin emrettiği değil icab-ı hal düşünülür. Velev zekalar gayrı müsavi malumat nispetsiz olsun. İhtiyaç mütekabildir. Hatır edilirse maksada elbirliği ile çalışılır.

Yukarıda arz ettiğimiz teşekkür ailede en büyük tehlikelerden biri de amirin vefatıdır. Meşâğıl bitse de zevcine fikren refakat etmemiş olan kadın o ölünce birdenbire kendini de kaybeder daima ser ferûye alıştığı için teşebbüsten mahrum kalmıştır mesuliyet karşısında korkar titrer o zaman da evi kim rast gelirse kim isterse o idare eder dünyayı zevcesinin gözüyle gören erkeklerde bir gün aynı halde bulunurlar kadının mevcudiyeti nihan olur olmaz şaşırırlar. Anlaşılıyor ki hayatta topal yaşamamak için hîn-i hacette bir ihtiyacı her iki tarafın tesviye edebilmesi lazım geliyor.

Acaba cereyan-ı hayatta muvaffak olmak için Muti bir madonemi yoksa bî tâb düştüğümüz vakit bize istinâdgâh olacak perişan fikirlerimizi toplayarak takviye edecek bir müttefika mı muhtacız?

Şüphe yok ki şu muzdarip sürüklendiği alem arasında en kıymetli teselli emin ve dost biremel ile beraber bulunmaktır bizim bu emeli bulmamız da teşkil etmemize hürmet etmemize kimse mani olmaz. Artık yekdiğerimizin mülcâiyiz. Ona tıpkı kendimiz gibi her derdi tevdi ederiz. O bizim en hicrâ köşelerimize girer bizi ezen bitiren mesâil-i mühimmede yalnız bırakmaz mesuliyetlerimize iştirak eder ve bizher dakika baralamın müceddiden bizim omuzlarımızı incitmediğini düşünerek mesut oluruz fakat ekser tabiat ittifaktan ziyade inkiya'da meyyaldir. Siz bunları kendi haline siz bunları kendi haline bırakmayınız. Tashih ediniz. Onların şahsiyetine bir kıymet vermek için müteyakkız davranınız. Çünkü bu sonunda mütekabil muavenet ve emniyete münkalip olur. Zevc ve zevce arasında delalet-i mümâsile bir şart-ı zaruridir. Elde edilen semere: çekilen zahmeti kat kat eder. Her iki taraf maddi fikri bütün menfaatlerini açık kalple müştereken müdafaa etmeli gaileyi bir kederi de beraber his

eylemelidir. Bâhusus nokta-i nazarların gizlenmemesi iktiza-yı sadakattir. Fikrini saklamak samimiyet tahassi ispat etmez. Teşci ve hüsn-ü kabûle mazhariyeti temenni: vecibe-i muhabbettir. Bize endişelere düşüren şeyleri bile öğrendiğimizden dolayı müteşekkir bulunmalıyız. Zira en muğlak en güç meselelerden ancak istikamet ve hüsn-i zanla çıkılabilir.

Herhangi bir sebepten yekdiğerine karşı korkulduğu yahut ketm-i hissiyât edildiği gün samimiyete feci bir darbe inmiş demektir. Artık kendi elimizle kurduğumuz bir çatı altında bir sofra başında iftirâk başlar. Sıhhat ve saadet bekleyen bir aileyi cehil içinde bıraka bıraka tarumar edenler sonradan pek büyük teessürlerle teessüflerle yanıyorlar, yakılıyorlar. Ah keşke söyleseydim. Bu evvel bi evvel e düşünülmeli söylenilmeli. Emin olunuz ki bir cereyâna kable'l-hâdise vakıf olunsa ne felaketlerin önü alınmaz! Aile denilen mevcudiyet-i halise içinde rahat edebilmek için terbiye-i mütekabileden başka çare yoktur. Bu da açık saf bir kalple bunu yapmayanlar ne yapacaklarını bilmezler, hayatın en ehemmiyetli vukuatı karşısında ihtilaf eder. Her biri bir köşede eli çenesinde yalnız istinatsız kaldıklarının derin derin farkına varırlar. Yük ağırlaşır fenalık zehirnâk bir şekle girer. Daha acı daha sefil neticelere sürükleyen kavgalar kopar. Bir de aksine hatırlayınız ikimiz biriz denince Her gaile hallolunur ne olursa olsun mademki yekdiğere güveniliyor: senin elemin benimdir denir metanetle göğüs gerilir iri ötekini hatasından dolayı itham etmez belki kendisinin imiş gibi tamire çabalar fakat itlaf olmadı mı suûbet termim bütün vehametiyle meydan okur. Beraber çalışmak beraber mübareze etmek beraber müteellim olmak silah arkadaşı gibi beraber yürümek kadar Hayatı telzîz edecek kalbe âhenîn-i mukâvemet bahşeyleyecek hayırgâr bir kuvvet tasavvur eder misiniz? İlerlendikçe merbûtiyet artar beraber geçen mazi uzadıkça Ruhlar Daha ziyade yaklaşır işi bir defa imtizac edilsin mütebâki kâmilen derece-i sâniyede kalır. Gönüllerden feryâd eden şu sözler ittihâdın en celî burhânıdır: Ne isterse olsun başımıza ne gelirse gelsin tek, biz ayrılmayalım berâber kalalım.

Kalblerin biri birine tasarruf ettiği şu üç huzûr ve emniyette nevbehârdan tâze ölümden metin bir saadet ufak tefek hislerle başlar; bazen de açılmadan fırtanalar altında sular kırılır yapraklarının her biri bir tarafa dağılır. Zalim ve hodbin kalblere düşmüş nesğ-ı hayâtını içememiş zavallı cerâim neşât! Sen ne çabuk şevkini ümidini kaybedersin ben seni itham etmem yalnız doğarken öldüğüne Acırım Ey bir karanlık dolap içinde uyuyan gelinlik esvâbı! Ey artık şıkırdamayan pırıldamayan Teller! Sizi de her hatıra gibi ızdıraplarla gömecek miyiz?

Yükseltelim ruhumuzu medît bir gençliğe bir saadete doğru yükseltelim. O güller gibi solmasın ter ve nâzik pâk ve şefîk kalsın, girdablara dayansın souklardan korkmasın onu güneşler yakmasın korkutmasın dâimâ serkeş hoppa bir çocuk değil ciddî azimperver bir refik olsun iyi günlerden ziyade siyah günlerde kendini göstersin. Müteessir olmayı affetmeyi tahammül eylemeyi bilsin, ne ziyâsını kaybetsin, ne bir saçının rengi değişsin. Yaşlanmasın, ihtiyarlamasın. Bize her zaman Almanların "eski muhabbet pas tutmaz" darb-ı meselini tahattur ettirsin.. Bizim adi nazarlarımızla görmesin bizim görmediklerimizi görsün semaların Nurani tebessümleri ile işlenmiş gençliği bize sevdiren; şetâret, kuvvet istikbâl, sâfiyet, ve zekâdır; bunları öldürmeyelim. Senelerin beyâz tâcı ağaçların beyaz çiçeklerine benzesin onlar kadar neşelendirsin.. Birbirimizin alnına baktıkça buruşukluklarla yazılmış kah bahtiyar kâh mahzun tarih-i ömrü daima yad edelim. Unutmayalım birbirimizi çocuklarımızla çocuklarımızın yavrularında sevelim. Zira bu bize daima beraber geçmiş mazileri nağmeler… ah metmûc-ı hayat yollarında bu hisleri doyanlar bu hazinelerle servetlerin temin edemeyeceği bu nimetlerle yaşayanlar. Biz sizi hasretlerle tebrik ederiz.

F. AYN.

SIHHÎ ÇOCUK JİMNASTİKLERİ

Bel kemiği hareketlerinden

Çocuklarda en ziyade itina olunacak aksam-ı bedeniye bacaklar ile bel kemiğidir. vaktinden evvel zorla yürütmeye uğraşılanların bacakları mukavves bir şekil aldığı gibi 3 yaşından itibaren oturuş ve yürüyüşlerine dikkat edilmezse bel kemikleri bazı aksamından çarpılır. resimdeki hareketi yaptırmak için elinizin birini çocuğun sırtının iki küreği ortasına koyup diğeri ile ellerini tutup yukarı çekerek yana açılmış olan ayaklarının burunları üzerinde yavaş yavaş yukarı kaldırmalı ve yine yavaş yavaş topuklarını yere bastırmalı 4-5 defa tekrar etmeli.

ŞİİR

ONLAR VE BİZ

Taşlar kadar sert yürekli fırtınalar haykırır
Birer süngü gibi dolup geçen buzlu tûfanlar
Karanlıklar bir diş olmuş: yıldızları ısırır
Gökler dönmüş yerler sönmüş ecel yiyecek arar

Bu saatte düşününüz hudut üzerindeki
Askerleri köycüğünden anasından uzakta
Hudut boyu Evi barkı nişanlısı tüfeği
Kadar onu nasip etmiş ya kurşunla ya korda

O ne canı ne cananı ne cihanı düşünür
Vücudunu siperlemiş bir komşununkine
Ona dünya silahının namlusunda görünür
Vazifesi feda olmak milletine dinine

Ölmek için yaşayacak onu ölüm yaşatır
Onun acı yoksulluğu bize varlık veriyor
Yazın hayatını emn-i güneş altında yatır
Kışın kar üstünde ömrü yavaş yavaş eriyor

Sonra bir de kendimizi düşünelim azıcık
Rahatımız titrese gölgelense zevkimiz
Gölge istemeyiz diye dar ağacı dikeriz
Ey Allah'ım Onlara mı yoksa bize mi yazacak

Osman Fahri

ESKİ VE YENİ JİMNASTİKHANELER

Herkes artık bilmelidir ki şu Asr-ı tekâmül ve terakkîde birçok hususâtta olduğu gibi jimnastik ve Terbiye-i bedeniyede dahi milel-i mütemeddine meyânında en geri biz kaldık. HattaBulgarlardan hatta küçük Yunan komşumuzdan da geriyiz. Bu iddiamıza karşı 4,5 pehlivanımızı ortaya sürerek güneş kadar dayan olan bir bedâheti inkar edecek (şuven) lerin hiçbir esasa müstenit olmayarak vahiy iddialarına karşı biz kanaat-i vicdaniyemizi her zaman söylemekten acı elin bir takım hakikatleri tekrar etmekten yaşadıkça bir an feragat etmeyeceğiz iki büyük düşman bugün Türk neslini bir inkiraza doğru sürüklüyor Bunlardan biri cehl diğeri fesat-ı ahlâk. Ne Anadolu ne Rumeli eski Türk evlatları gibi bahadır yetiştiremiyor. Her tarafta hüküm fermua olan fakir sefaleti sefâlet de istihâle-i rediyeyi tevlit eyliyor. Köylü artık et yemiyor süt içmiyor. Hıfz-ı sıhhatin ne demek olduğunu bilmiyor şehrîler içse oturucu hayata o kadar alışmış ki gençlerin en büyük zevki kahvehanelerde köşe neşin istirahat olmaktır. İstanbul halkına dikkatli bir bakılsa bir meşhur maraza zannolunur. Kimsenin benzinde kan yok. Herkesin kendine göre büyük küçük bir derdi var.

Bir de sonra biz de müteşebbis adam çıkmıyor.

Enerjik gençler yetişmiyor. Diye şikayet ediyoruz.

Böyle hayat ve mahiyetleri tesadüfün cereyanına bırakılmış bir günden memnun yarından bî pervâ bir cemaatin muhâkemesi, ayş ve nuş ile bugün inme ğam-ı ferdâyı sana ısmarladılar mı bu yalan dünyayı tarzında olunca artık onların efal ve akvalinde zinde bir asabiyet aramak biraz gülünç olmaz mı? Bu nesli değil Belki nesl-i âtiyi kurtaracak ancak jimnastik hanelerdir çocuklarımızı hep oraya o dar hayatbahşâya sevk edelim. Onlara hayat ve sıhhat nefh edecek yalnız orası olduğunu takdir edelim yoksa kim ne derse desin Türk cinsi bozuluyor ölüyor inkiraz buluyor.

Meşrutiyetin ilanına kadar her millette bir ihtiyac-ı müberrem şeklinde olan jimnastikhanelerden koca memâlik-i şahânede yalnız bir tane (mekteb-i sultânîde) vardı ki o da mârü'l-arz ihtiyac-ı sıhhiyi layıkıyla temin edemiyordu. dahilinde bulunan terâyezeler, halkalar, var fiksler gülleler 5-10 kuvvetli gencin temenniye-i adeliyesine inhisâr edüb kalmıştı.

Eski Alman usulünden muharref olarak bizde de nasılsa vaktiyle tesis etmiş olan mevcuttur jimnastikler görenin kabilinden kışlalarda mekâtib-i askeriyede 4 direkli birer çardak kurmak suretiyle jimnastikhaneler teşkil edilmiş ve ek seri kışlalarda O

kadarcık bir mesârif ihtiyârına da lüzum görülmeyerek sabit birer remir ile iktifa edilmişti. Devr-i meşrûtiyetin hulûlü sâyesinde Avrupa'yı gördük mekteplerini ziyaret ettik ve anladık ki her millet belki bir asra karîb zamandan beri mekteplerinde kışlalarında yüzlerce binlerce kulüplerinde bir jimnastik devri yaşamak ve Şimdi ise her şube-i fen gibi o da bir devre-i tekamüle girmiş ve akrobatik atletik jimnastiklerle pedagojik eseriyenin jimnastikler birbirinden kâmilen ayrılmıştır. Mekteplerde tatbik edilen bu ikinci kısım jimnastiklere mahsus yeni usulde terbiye-i bedeniye salonları vücuda getirilmiştir. 4-5 senedir bu tarz Terbiyenin umum milletlerde fenle sıhhate en mukârin olan şekli tatbik edilmek üzere beyne'l-milel terbiye-i bedeniye kongreleri akdine başlanmış ve orada bir takım mukarrerât ittihaz edilmiştir ki mülâhizâtımızı kısmen oradan iktibas eyliyoruz.

Eski jimnastikhaneler:

Bir sakf ve dört duvardan ibâret zemini kum döşeli etrafta sâbit demirler barfiksler iki üç paralel, halkalar, terapezeler, ağaç ve merdivenler, irili ufaklı gülleler, lobutlar, atlama sipâhileri, tahta beygirler, düz ve düğümlü şâkülü ipler ve sâire.

Yeni jimnastikhâneler:

Aynı ibâdda yani yirmi metre tûl on metre arz ve sekiz metre irtifâında olup zemini kum yerine tahta düşme ve ekseriyâ parkedir. Şimdi bir iki senedenberi linolyum ferş ediliyor. Jimnastikhâne terbiye-i bedeniye salonu ismini almıştır ve bu salonun bir zal-ı asgarî üzerine heyet-i mümeyyizenin veyâ etfâlin ebeveyninin oturub seyretmelerine mahsûs altı metre tûl iki metre arzında zeminden üç metre irtifâda bir tribün inşâ edilmiştir. Terbiye-i bedeniye salonlarına muttasıl talebenin tebdîl câme etmeleri için geniş bir oda vardır orada dâir madar kırk santimetre irtifâında yerli yüz adet dolap bulunur. Talebe orada jimnastik kundura pantalon ve fanilesi hıfz eder bu odanın ittisâlinde dahî on adet duş locası mevcuttur. Jimnastik dersinden evvel salonun pencereleri açılıp havası tecdît edildiği gibi haftada 3 defa süblimeli bezle döşemeler tılâ edilir. Kışın jimnastikhânelerin harâreti on beş dereceden ziyâde olmamak şartıyla kaloriferle teshin edilir. Fi'l-hakîka Jimnastik ile uğraşan talebenin en soğuk havada ısınıp terleyeceği vârid-i hâtır ise de telli bir talebinin elbisesi değişirken soğuk alabileceğini de düşünmek lazımdır. Yeni terbiye-i bedeniye salonlarından birinin 1/100 nisbetinde planı şekil 1'de gösterilmiştir.

Bir santimetre hesâbıyla tersîm eylediğinden pek kolaylıkla anlaşılabilir.

Camekanlı 3 büyük kapıların arzı ikişer metredir orta kapıdan girince sağda sahneleri 2 ile 3 santimetre beyninde tehallüf eder tavana bir halka ile talik edilmiş 13 şâkülü ip solda dahî üç ile dört Santimetre sahnında kezâ on üç şâkülü sırık vardır.

Ortada talebenin atlamasına mahsus küçük tekerlekler üzerine mevzu bacakları istenilen irtifâa yükseltilebilen üstü ot üzerine meşin kaplığı 2 tahta bargir 2 adet kezâ üzeri meşin kaplı pelint tabir edilen jimnastik kasası 2 adet de üzerine uçlarında kum torbası bulunan atlama sehpası vardır. Şu kapının aralarındaki bölmelere birer adet jimnastik çerçevesi tabir edilen alet talik edilmiştir.

Mustalik karşı ve sağ zali üzerine otuz üç adet ufkî parmaklık altı yerleştirilmiştir.

Salonun bir kısmına da eski parfikslerin yerine aynı hizmeti yalnız şerâit-i sıhhiye aha ailesine İfa etmek üzere 6 adet müteharrik ufkî ağaç inşa edilmiştir.

Bu ufki ağaçların icabında döşeme tahtasının altına girmesi için tertibat-ı mahsusası vardır. Fakat bu oldukça masraflı olduğundan terbiye-i bedeniye salonlarının ortasına yapılması zaruri olan tenis mahallinden Sarf-ı nazar edilir ise sâbit ufkî ağaçlar yapılır yani şâkülen mevzu yan ağaçları zemine tesbit edilir. Ve yalnız ufkî ağaç müteharrik olur. (vefâ idâdisinde olduğu gibi) O zaman daha ucuz olur bunlardan mâ adâ atlamalarda paylı tramplen katiyyen istimâl edilmez yalnız atlayub da yere ayaklar temas ettiği zaman sükûtun şiddetini tahfif için pas pas istimâl edilir. Şu tadât ettiğimiz âlât ve edevâtın kâffesi isveç usûlü terbiye-i bedeniyesine âittir. Buradan anlaşılıyor ki isveç usulü kolunu bacağını sallamaktan ibaret birtakım harekat-ı basîta değil vücudun müsteid olduğu kemâlâtı iktisaba hâdim bir takım âlât ve edevâtı da ihtiva ediyormuş.

Gelecek makalemizde bu aletlerin ibâdından sebeb-i îcâdından terbiye-i bedeniyede temin eyledikleri fevâidden ve esbâb tercihinden bahsedeceğiz.

SELİM SIRRI

İCTİMA-İ YARALARIMIZDAN

Geçen nüshadan mâ badi ve son

Bursaya ilk ziyâretimde (nuriye) otelinde kalmıştım. Bu defa bir arkadaşımın tavsiyesi üzerine madam'ın oteline gittim. Madam ale'l-ekser memleketimize çıplak gelip de iktisâb-ı servet eyleyen ve pariniyu tabir edilen takımdan pek fenâ bir Fransızca söylüyor. Muâmelesi kaba sûreti pek çirkin. Bir baş selâmı verip içeri girdim. Karşıma bir alacaklı tavrı ile dikildi ve iki elini beline dayadı. İlk söz olarak.

-Oda mı istiyorsunuz? Burada gecesi yemekle beraber on iki franktır. Dedi.

Kemâl-i ıstığrâb ile bu muhteker kadının yüzüne bir baktım ve cevâben:

Aman madam ricâ ederim ne söylüyorsunuz? Ben aynı şerâit dâhilinde Berlin'de on franka oturdum. Bu defa güya kendini haklı göstermek için sayesinde geçindiği memleketi zem ederek evet burası Berlin kadar pahalı Bursa'yı siz Avrupa şehirlerine kıyas mı ediyorsunuz burada insan yiyip içecek tedarikinde bile müşkilat çeker. En her şeyi İstanbul'dan celb ederim. Aşçım İsviçrelidir. Kış olduğu için size biraz ikram ediyorum. Yazın gelseniz 20 frank'tan aşağı katiyen o da vermem dedi. Bir de canınız isterse kaydını ilave edip başını öbür tarafa çevirdi. Bu bayağı sonradan görme kadının her dakika abûsi çehresini görmekten ise Bursa'nın en adi bir hanında misafir eti tercih ederek valizimi kapınca hiçbir söz söylemeden sokağa fırladım caddeyi takip ile çarşıdan geçtin dükkanların ek serisi kapanmış yalnız kahveler Bozacı muhallebici dükkanları açıktı. Hükümet dairesinin önünü tanıdım orada sol kolda küçük kahvenin önündeki Ulu Çınar biraz ihtiyarlamış yolun müntehâsında set başında Nuriye otelini elemle koymuş gibi buldum. Yirmi sene evvel daha eski idi. anlaşılan tamir görmüş o zaman sahipleri Ermeni idi yine içinde Ermeniler vardı. Bana güzel bir oda açtılar valizimi bıraktım aşağıdaki otelin gazino'suna inip oturdum sigara dumanları lüle lüle bulutlar teşkil etmişti dörder beşer kişiden mürekkeb bizim işret kurulmuş hayatın fusûl-i muhtelifesine mensup birçok insanlar rakı içiyordu. Bunlar Bursa hayat-ı ticâriyesiyle alakadar olan Ermeniler idi. Akşam yemeğinden evvel aperitif alıyorlardı. Yalnız bir şey Nazar-ı dikkatimi celb etti. Bundan 20 sene evvelki Ermenilerle bunların arasında büyük bir fark vardı o zaman gördüklerimin ekseri metanlı yakalıksız idi. Şimdi ise hepsi giyimli kuşamlı birer şık mösyö. O zaman Türkçe konuşuyorlardı şimdi Ermenice söyleşiyorlar. Bu iki fark bana bu insanların bir taraftan milliyetlerine olan rabıtasını Diğer taraftan medeniyete olan istidât ve

kâbiliyetlerini vâzıhan gösteriyordu. Yegane eğlenceleri birkaç kadeh rakı içip biraz keyif çattıktan ve biraz işlerine dair müdâvele-i efkâr ettikten sonra evlerine çekilmek. garsonun ihzâr ettiği yemeği Yedikten sonra odama çıkıp yattım. Ertesi gün ale's-sabah vali beyi ziyâret ettim. Orada maarif müdürü beye müsâdif oldum. Kendilerinin delâlet-i mihmanperverîleriyle türbeleri mektebleri ve sâye-i meşrûtiyette tesis edilen bir iki imâlâthâneyi ziyâret ettim. Orhan ve Osmangazilerin Murat Hüdavendigar ve Çelebi Sultan Mehmet'in merkad-i mübârekelerini ziyaretimizde o türbe-i mukaddeselerin fukarâ-yı sâbirinden bazı kesânın ellerinde kalmasına çok acıdım. Ez cümle bu millet-i merhumenin banisi olan Orhan ve Osmangazilerin merkad-ı mübarekelerinin etrafını gönlüm behşet-esâ bir gülistanlık halinde görmek isterdi Zavallı türbedar Efendi'nin tahta parçalarından derme çatma uydurduğu çarpuk çucuk armaklığı görünce içim sızladı. Mevcudiyetimizi ruh-ı mukaddeslerine medyûn olduğumuz bu muhterem vücutların yattıkları mahallenin etrafında baldıran otları biterse biz nice Felah buluruz? Orada 6 mecidiye aylıklı yamalı hırkalı bir türbedar değil bin kuruş maaşlı iki memur nikahvan üçer yüz kuruş maaşlı iki bahçıvan bulunmalı ve tekmil o civar bir gülistanlık halini almalı. Fil hakika bahçıvana benzer bir adamla bir limonlu andırır bir yer gördüm ama Allah bilir ya gözüm tutmadı ve o zevat-ı mübarekeye onları layık görmedim.

Bursa halkı Tophane teslimeye edilen o mahalle manzarasının letafetine mebni mesire gibi giydirmiş u da caiz değil İstiklal-i Osmaniye müsâdif olan günde Bursa sancaklarla donanmalı bütün mektepler askerler ahali fevc fevc gelip Sultan Osman'ın yattığı yerin etrafına toplanmalı. müftü dua okumalı Vali Nutuk îrâd etmeli, hoca belîğ bir lisan ile meviza îrâd etmeli. Cemaat kemâl-i huşû

SIHHÎ ÇOCUK JİMNASTİKLERİ

Bel kemiği hareketlerinden sinleri yediden dûn olan çocuklara muntazam bir esâs vaziyeti aldırmak pek güçtür. Alâ ekser karınlarını çıkarırlar bu hareket bel kemiğine şekl-i matlûbu vermeye yardım eder. Çocuğu Bir masanın üstüne yüzüstü yatırıp ayaklarını dizleri gergin olduğu halde karnınızın yanlarına istinat ettirip arkadan yekdiğerine kenetlediler. Ellerini tutup başını yavaş yavaş kaldırmasını ihtâr etmeli ve ellerini geri çekerek hareketi tehyil etmeli. Tamamen masadan ayrılınca bir iki saniye tevakkuf etmeli tekrar yatırmalı. Beş defa tekrar etmeli ve dinlemeli Mazinin fütuhatı yâd ve tezkâr edildikten sonra hâlin fecaati gösterilmeli orada herkes musafaha etmeli bir validenin yetim kalan evlatları gibi birbirine sarılmalı birbirini daha ziyade sevmek lüzumunu hissetmeli o gece camilere sabahlara kadar herkes tâat-i hüdâ ile meşgul olmalı. Günahlarına tövbe etmeli ve millet için vatan için selamet-i umûmiye için çalışmaya ahd ve peymân etmeli. İctimââtı men eden devr-i hamîdide Bu mümkün değildi fakat şimdi Hilmi bey bana mektepleri de gösterdi cemaat mektepleri içinde en çok rumlarınkini beğendim. Mektebin Mevkii güzel bahçesi var dirayetli ve faal bir de müdürleri var Binanın bir tarafı erkek bir tarafı kız çocuklara tahsis edilmiş hepsinin üstleri başları temiz saçları taranmış idi Ermeni mektebinin Dershanelerinin daha loş ve karanlık hele hıfz-ı sıhhat nokta-i nazarından Mektebi biraz ihmal olunmuş gördüm.

Taranmış bir baş görmedim çoğunun elleri mürekkep içindeydi kızlar şubesinde teessüfüm bir kat daha arttı. Çocukların Vaziyet ve oturuşlarına hiç ehemmiyet verilmemiş tabiii terbiye-i bedeniye dersinin mekteplerince meçhulat-i riyâziyedenn olduğunu söylemek zâiddir.

Musevilerin alyans mektebi acınacak bir haldeydi. Mektebin İdaresi çalışkan ve gayûr bir âileye tevdi edilmiş yokluk içinde uğraştıkları görülür. Meatteessüf bu mektepte hıfz-ı sıhhatten pek az nasipdar olmuş idi. Çocukların Fransızcaları pek kuvvetli Türkçeleri ise bilakis gayet fena hatta hiç mertebesinde idi. zaten lisanımız sair cemaat mekteplerinde dahi meatteessüf aynı derecede ihmale uğramış bundan ileride Hem bizim hem kendilerinin mutazarrır olacakları tabiidir.

Bizim mearif mekteplerine gelince filhakîka bursa için bâis-i şeref olacak bir Sultaniye Mektebi mevcut fakat o kadar memleketin meârifi'nin ruhunu dârül muallimîn ile ibtidâîler teşkil eder. Nesl-i âtiyi bu müesseseler ihzâr edecektir. Bütün nazarlar oraya ve ibtidâilere ve o ibtidâîlerde mürebbî olacak dârül mualliminin muallim

namzetlerine matuf olmalı. Bunları arzu ettiğim halde bulamadım Tabii bu sözlerimle o binalar altında ömrünü terbiye-i etfale hasr eden gayretli muallimlerin kalbini kırmak istemem maksadım çok himmet lazım olduğunu anlatmaktır. Hatta henüz temellere atılmış olan mekâtib-i ibtidâiyenin de iyi bir şey olamayacağını alakadar olanların afvlarına itiraren söylemek isterim.

Bursa'da ziyaret ettiğimiz imalathanenin müesseselerini bu hayırlı teşebbüslerinden dolayı tebrik ederim Bu iyi bir başlangıçtır İnşallah her başlangıçları böyle semeredâr olur.

Bursa'da muntazam yollar yapılır yeni usulde mektepler tesis edilir maarif ve sanayi terakki ederse hiç şüphe etmem ki 5-10 sene içerisinde orası Bir Avrupa şehri kadar iktisab-ı mamûriyet eyler ve ceman 850 mahalle kahvesinde köşe neşin atâlet olan kimselere de iş bulunarak o mukassi mutaaffin yerlerin kapıları kapanarak üzerine şu levha talik edilir.

Bursa ahalisinin eski durağı

SELİM SIRRI

TERAKKİ VE TEK MÜL İÇÜN

Cemiyet-i beşeriye'nin sunûf-ı muhtelifesindeki milletlerin edvâr-ı tekâmül fikri ve ahlâkiyelerini tetkik eder ve o inkilâb-ı tedricinin husûlünde en ziyâde müdhaldâr olan tesirat ve hayatı tahlil edersen başlıca birkaç esas buluruz ki bunlarla terakkiye-i fikriyi izah ve temsil-i kâbildir.

Bu esâsât-ı tekâmüliye'nin bir millette bir kavm de teclisi ânından itibâren o kavim o millet ilerler teâli terakkî tekâmül eder. O kavmin tefekküründe taayyüşünde ve bütün muhitinde Her gün bir mükemmeliyet her gün bir fevkaladenin tezahür eder tedrici olan tekamül az bir zaman içinde hissedilmeden derece-i kusvâya yaklaşır. Millet yükselir muhit-i ilmiyesinden itrâfa ihtirâât, muâliyât serper, efrâdı iflas fikri ve ahlâkiye yaklaşan milletler bile bu birkaç esasat-ı tekâmüliye-i terakkiye'nin hUsulü ile yükselirler. Boğulan ölen insanlık dirilir yeni bir kuvvet bulur bu esasların en mühimlerinden Tekamül fikri de en ziyade rolü olanlardan birkaçını söyleyeceğim evvela efrad; mesut olmak arzusunu metin bir surette taşır ve vesâit-i husûlü içün çalışırsa…

Bunu daha sade söyleyelim efrâdı kendini mesut edebilmek arzu eden bir millet bu hissin husulü anından itibaren yükselir.

Bu fikir pek garip olarak telakki edilmemelidir Zira Metin bir surette düşünülürse madem ki bugünün insanları ilmi ve fenni terakkiyat ile beşeriyetin iftihar ettirecek bir seviyeye gelmektedirler atavizmin müthiş ve rasin kanunlarına geriye kumandasını her gün usanmayan bir azimle tekrar eden zamana rağmen hayvanlıktan her gün uzaklaşabilirler ve onların kuvâ-yı fikriyeleri her türlü kuvvete galebe çalıyor, tabiatın birçok lâ yetegayyer farz ve kabul olunan kanunlarının değiştirmeye uğraşıyorlar. O halde işte bütün bu büyük Muvaffakiyetler bir şeye yalnız bir şeye bir kuvvete medyundur ki o da say ve sebât denilen kuvve-i hâlika-i beşerdir. Bu halâs-ı beşer olan gayr-ı milletin iki lâzime-i medeniyet bugün her şeyde galip olarak görünüyor.

Düşünülemeyen dimağların kabul ve ihâta edemeyeceği ihtirââtıyla insanları insanlığı yükseltiyor. O halde bugün şebâb mütefekkir şevkâ, şu hakikat-ı müsbeteye iman etmelidir ki arzu edilen ve çalışılan her şey olur olacaktır.

Şimdi sadede gelelim.

Milletlerin saadeti efrâdı'nın o büyük kitle-i ictimâiye'nin ayrı ayrı saadetleri muhassılasıdır ki bu eczâ ne kadar kıymetsiz kuvvetsiz olur. Bu saadet cüzleri ne kadar noksan bulunursa o kitle-i ictimâiye'nin o zümre-i beşerin mecmu-u saadeti de azdır. Ve efrâdı mesut olmayan ağlayan ölen bir millet mahkum-ı inkirazdır. Kendini mesut etmeyi bilmeyen akvam daima yaşayamamıştır.

Yaşamak bir haktır o hakka malik olmak içün say ve sebât lazımdır. Bu hakka sâhib olmayanlar er ve geç mutaassıb ve muhafazakar ahlâkiyûn-ı kadîme gibi nazariyât-ı ahlâkiyeyi telkin ile milletlerin seviyye-i ahlâkiyelerini yükseltmek zamanı çoktan geçmiştir.

Bugün lâyetegayyer olarak konulan birçok nazariyât ve kavânîn-i mâziye tebdile muhtacdır. Bu o kadar kati ve sarih bir ihtiyaçtırki düşünenler pek elim bir sûrette hissediyorlar. Bugünkü kavânîn-i beşeriyet heyet-i ictimâiye-i hâzıra içün o kadar nâ kâfidir ki idâresizlikler tezâhür ve tevâli ettikçe değiştirmek ihtiyâcı daha katileşir. Binâen aleyh şimdi inkirâza yaklaşan mütefessih bir ahlâk ve âdeti o eski kanunlarla canlandırmak gayr-ı kâbildir. Zira onların tesirât-ı ıslâhiyesi üzerine zaman çoktan hatt-ı butlânı çekmiştir. Bugün öyle dimağlara ihtiyâc-ı katîdir vardır ki bunları çabuk

hissetsinler ve bu yoksuzluğu dolduracak şeyleri çalışsınlar. İşte bu da gençliğe Teveccüh eden büyük vazifelerden en ranâsı insanlara bugün telkin edilecek şeyler; arzu edilen her gâyeye muvaffak olmak imkan dahilinde olduğudur.

O halde son asrın genç evlatları bir gâye-i saadeti düşünür ve mesud olmak içün her meşru vâsıtaya müracaat da geçikmezler ise muvaffak olurlar yükselir, kendilerini örten zulem, riyâ bulutları binefsihî yırtılır.

Sâniyen bu mesûd olabilmek arzusuna ilâve edeceğim. Belkide daha mühim bir rükn tekâmülde gâye-i hayaldir. Bugün her genç kendisinde bir gâye–i hayal bulundurmalıdır. Büyük Mukaddes bildiği bir şey için çalışmalı o şeye muvaffakiyet malikiyet için Her fedakarlığı yapmalıdır hayatta her gün bir müşkülata tesadüf etmek her gün yeni bir dert ile kahır olmak pek tabiidir. Fakat bütün bu ızdırabat-ı hayâtiyeye tefekkürât ve dimağını dolduran bir kuds-i hayal içün bir âtiye-i mesûdun kendine vaad ettiği muvaffakiyetler içün tahammül etmek ve o mevânii ulvi gâyenin husûl-i maddiyesini bekleyen dinç ve genç kullarla devirmelidir.

Gâye-i hayâle mâlik olmayan milletlerin tefekküründe bir mükemmeliyet tarz-ı idâre ve muhit-i ictimâiyesinde bir intizâm sayinde bir semere aramalıdır. Bu gideceği gâyeye vâsıl olmak istediği noktayı bilmeyen bir muâkıbdir ki biraz sonra dalâletin zir-i kahrında inler ve ölür.

Bugün genç ve körpe dimağlara terakki fen ve ihtirâ içün çırpınan muhterem vücutlara katî ve meşbû samimiyet olarak şunu tavsiye ederiz ki mesut olmak için çalışsınlar ulvi bir gaye hayale Malik bulunsunlar ve o noktaya vusûle mümâniat eden her şeyi dikkatle düşünerek efkârın ulviyetiyle mütenâsib bir himmet ve gayretle mahv etsinler ve bu Gaye-i hayâle vâsıl olmadan netice-i emeli idrak etmeden işâa etmesinler. Şâyi olmayan bir tarîk-i tekâmülde ketûmâne ilerleyen fikr ve dimağlar her halde muvaffak olurlar. Bir âtiye-i karîb onları saadetleriyle yaşatır. Büyük muvaffakiyetlere nâil olurlar ve bu muvaffakiyetlerdir ki keşifler ihtirâlar doğurur.

Efrâdı arasında böyle dimağlar bulunan bir millet Ölmez yükselir tabir-i muvaffak ise bu ulviyetin sirâyet-i maneviyesi ile akvâm-ı tekâmül ve terakkî eder.

25 kanunu evvel 327

Haydar Paşa Ekrem şahi Levha-i ahd ve piman

İngiltere'de Romford'da Maerney-road mektebi talebeleri de dershaneye âtideki mevâddı hâvi birer levha talik etmeğe ittifak ârâ ile karar vermişlerdir.

1- Asla nezleyedü çare olmamak üzere yatak odamın pencerelerini gece ve gündüz kapamayacağım.

2- Yüzümü Ellerimi tırnaklarımı mümkün olduğu kadar temiz tutmaya itina edeceğim.

3- Hr gün yemekten evvel ve sonra ellerimi behmehâl yıkayacağım.

4- Akşam yatarken ve sabah kalkınca dişlerimi temizleyip ağzımı diş suyuyla çalkalayacağım

5- Liekal haftada bir defa hamama gideceğim.

6- Harekât-ı teneffüsiyeye itina edeceğim ve burnundan teneffüs alıp ağzımdan salıvereceğim.

7- Mendilimi ağzıma götürmeden veya başıma bir tarafa çevirmeden aksırıp öksüremeyeceğim.

8- döşemeler Merdivenler ve kunduralara asla tükürmeyeceğim

9- Yemekleri Aheste yiyip güzel çiğneyeceğim.

10- Ebeveynime ve hocalarıma karşı hürmet ve riayette kusur etmeyeceğim.

Mevâddı mezkûrayı bu hafta Fransa'da intihar eden terbiye mecmuasında okumuştum ve derhal bizim mekteplerde dahi böyle bir levha talikini düşündüm. Fakat bu 10 maddeye mevâdd-ı âtiyeyi ilave etmek şartıyla:

11- Esnerken cebr teneffüs edip ağzımı bir karış açmayacağım ve derhal parmaklarımı ağzımın önüne götüreceğim

12- Yemek yerken ağzımı şapırdatmayacağım ve lokma mı yutmadan kimseye lakırdı söylemeyeceğim.

13- Sofraya dirseklerimi dayamayacağım ve kahveyi hüp diye sada çıkararak içmeyeceğim.

14- Dershanenin havasının tebdil için pencereleri açan arkadaşıma teşekkür edeceğim.

15- Eyyâm-ı tatiliyyede mahalle kahvelerinin kapısından bile bakmayacağım. Temiz ve saf havayı ve güneşi çok seveceğim.

16- Vesâit-i… bir şekl-i ibtidâiyesi olan mangalı katiyen yatak odama koymayacağım. Soğuktan titremeyi ateşe kapanıp ısınmaya tercih edeceğim.

17- Acizlere Merhamet fakirlere yardım edeceğim gibi arkadaşlarıma karşı terbiyeli büyüklerime de mutâvaatkar olacağım. Yalan söylemeyeceğim kalp kırmayacağım fitne ve fesada alet olmayacağım.

18- Kimsenin bendesin kulu olmayacağım kendi sayim kendi gayretimle ekmeği kazanacağım.

19- Babamın ve ecdadımın fütuhatıyla mağrur olmayacağım. Benden sonra geleceklerin rahmetine vesile olacağım fiil ve harekette bulunacağım.

20 -Dinimi vatanımı milletimi yurdumu dünyada her şeyden çok seveceğim onların sevgisi ile mesut ve bahtiyar olacağım

DANİŞ

NUMARA 13 Birinci sene Cumartesi, 1 Şubat, 1327

Sâhib-i imtiyaz ve müdür

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyet için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik 30, altı aylık 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memalik-i Ecnebiye'ye

(Posta ücretiyle beraber) seneliği 8 franktır.

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idâre memuru Avni Bey nâmına mürâcaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden gönderilmelidir. Pul kabul edilmez.

Gençlerin terbiye-i Fikriye ve bedeniyesine hadim on beş günde bir neşr olunur mecmuadır

Terbiye-i dimagiyeyedair

Terbiyeve unsur-u tekamul terbiye-i damağıyeye tahsis ettiğimiz makale-i sabıkada (*) nesl-i ati'ninmücadele-i hayatta te’mini muzafferiyetini ihzar edebilecek esasları cami’ olmak üzere; Pedagoji fenni için; bir nazariye-i Umumiye tesisine lüzum-u kat’i olduğunu söylemiştik.

Bu yolda bir nazariyeyi nereden ve ne suretle istihraç edeceğiz?!: sahne-i tabiat bîpâyanbir dersehâne-i hikmettir. Nevamis-i tabiiye hakkıyla ta'mik olunursa- terbiye-i bedeniye için olduğu gibi terbiye-i dimagiye içinde faide dar pek çokesasat-i metine bulunabilir.

Tesis olunacak bir nazariyenin esasları tabiattan istihraç olunursa; şüphe yok ki; gayeye daha kısa ve daha doğru bir Tarık ile bilamüşkilat vusul-ü müyesser olur.

dipnot

(*) terbiyenin dokuzuncu numarasında.

Talim ve Terbiye hususunda kavânin-i tabi’iyeyi hiçe sayarak arzumuz vecihle bir usul-ü keyfi vaz' ve tatbikina kalkışmaktan abes ve hilkat-ı şiken bir hareket olamaz. Çünkü hûspisendlikmahsuli olacağından şüphe olmayan bir usulü tatbikan atılacak adımlar, genç dimaglari terakkiye değil bilakis felaket ve inkıraza sevk etmekten başka bir netice hasıl edemez.

Yetiştirilecek gençler ki atiyenm uhterat milleti ellerine alacaklardır. Ãğuşmâderden itibaren; nevamis-i tabiyeden müstahric bir usule tatbikan metin ve esaslı bir terbiye-i fikriye alamazlarsa istikbalden intizar edilen tatlı ümitler bir serap hükmünü alır.

Asliyetini gayb etmiş olarak yetişen insan müstakbele, mensup oldukları milletin saadet-i atiyesi için daimibir tehlike menba-'ı olmaktan kurtulamazlar.

Her millet, kendine mahsus birtakım secaya-yinebileye maliktir. Bu seciyelerdir ki milletlere mümtaz birer paye-i mahsus bahşederler.

Bir milletin terbiye-i umumiyesiyle mükellef olanlardan bilerek bilmeyerek secaya-yi Milliye'nin inkırazına çalışanlar, vatandaşlarını ne kadar müthiş bir uçuruma sevk etmekte olduklarını düşünseler; şüphe yok ki; hareketlerinin akıbet-i müthişesinden vicdanları inler, tüyleri ürperir, ruhları lerzedar-i nedamet olur.

İngiliz milletindeki necabet-i irkiye,secaiya-yıMilliye'nin muhafazası uğrunda sarf edilen mesâ'i-i i'tinâkârânenin bir eser-i ulvisidir.

Bir İngiliz, İngiliz olarak doğar, aguş-u mâdirda muayyen bir gaye gözetilmek üzere bir terbiye-i asliye alır. Mektebe devam ettiği müddetçe de yine aynı usul dahilinde ve aynı gaye nazar-ı i'tibara alınarak Ta'lim ve terbiyesine i'tina edilir.

Bu genç sınıf-ı âlieyi İkmal ederek saha-i hayata fırladığı vakit, ilk temelleri ana kucağında atılmış olan bu silsile-i muayyinenin bütün safhat tekamülünü geçirmek ve tam manasıyla münevver ve zinde fikirli İngiliz olarak meydana çıkmış olur.

Çünkü Talim ve Terbiye gördüğüm müddet zarfında kendisinde secaya-yi Milliye'nin en necip asıllarının tenmiyesine itina edilmiş muhtelif mürebbi ve muallimlere göre; bu itina ve usul asladüçâr-i helal ve tahalif olmamıştır.

Valide hangi gayeye göre çocuğu terbiye etmiş ise iptidai mekteplerinde de, idadı sıralarında da üniversite korlarında da daima aynı gayet takip olunmuştur.

İngiliz terbiyesindeki asliyet; ispenserin dediği gibi, İngiliz mürebbi ve muallimlerinin Pedagoji esaslarını kavanin-i tabi'ave secaya-yiirkiye ye Tevfik hususundaki mesailerinin bir mükafatıdır.

Sahne-i garaip alud-u tabiatı tatkik edersen, şekil ve manzaraca birbirlerinden farklı milyonlarca mevcudat görürüz.

Bazıları uzvî ve bazıları gayri uzvî olan mevcudat-ı mezkûra arasında; eşkalin tahalifiyleberaber; yine bir nokta-ı İttihat, bir rabıta-i müştereke bulunduğu nazarı dikkate çarpmaktan kurtulamaz.

Bu nokta-i İttihat, mevcudatın bir Silsile halinde temadisinden ibarettir. Mesela alem-i gayr_ı uzvide, havâss-i zahirimizin bize madde ve kuvvet namı altında tanıdığıyeknesik bir mevcudiyeti muzaife'nin temadisinden başka ne görülür.mea't-teessufhakayik-i şakâyik_i eşyaya vukufu hususunda pek aciz ve Kasır kalan zekayı Beşer bu temadiyi izah için maddenin bekası ve kuvvetin tahavvülü gibi müphem sözlerden başka bir şey bulamamaktadır.

Alem-i uzuvide ise temadi-i mezkur'un daha başka bir tezahürü müşahede olunur.uzviyetten madde, muayyen ve fakat gayr-i sabit eşkal-i mütenevviatahtında teraküm etmiştir. Bir ağaç, bir çiçek, bir karınca, bir rinuseremusmuayen ve muhtelif eşkale maliktir.

Fakat; madde, uzviyette bu şekilleri ancak mahdut bir müddet için muhafaza edebilir.

Demek ki mevcudatı uzuviye yalnız beka-i şahsa çalışmakta mükellef kalamıyorlar. Mahdut bir müddet için bu yolda bir mesa-i sarfına Mecbur oldukları gibi bozulması mukannen olan eşkal-i mevcuda yerine, zeval-i pezir olmadan evvel diğerlerini ikame etmekle de müvezzaf bulunuyorlar.Fünun-u hazıra “bela ve muhafaza-i nev’ “ terkibi ile ifade ettiğimiz şu hadise-i hayretbahşay'ı 2 nazariye ile izah etmektedir:

1-Alem-i uzviyi teşkil eden enva-ı muhtelife aynı zamanda zuhur etmemişlerdir. Her bir Nev’in zuhuru ve intişarı arasında gayr-ı muayyen müddetlergüzeran etmiştir. Mesela araz-i evliyede mecmua-i nebatat'tan ancak zatu'l-ilkah elhafiyeler (cryptogames) ve hayvanattan zoûfiyetlerle gayri fakriyeler zuhur etmiş olduğu halde, arazi-i saniyede hayvanat venebatatin daha ziyade tesadüf etmişnev'ileri yani mecmua-i nebatat'tan ve hayde’l-falka ve zatu'l-felkinlarve hayvanattan ise zahifeler, kuşlar ve keysiyeler intişar eylemiştir.Hayvanatı sedyenin mütekamil nevilerini ait müstehaselere de ancak arazi-i salise ve arazi-i rabiatabakalarında tesadüf edilmektedir.

2- Zamanenmüehhar olan enva-ı hayvaniye, evvelce yaşamış bulunan nevilerin tahammül ve tekamültedricleri mahsulünden başka bir şey değildir.

Şu halde silsile-iuzviyatın bir temade-i gayrı mankıta'dan ibaret olduğunu kabul etmek zaruridir. Bu silsilenin ilk halkasını basit birhacire, bir purûtoplazmayani moner “moneres" in ve son halkasını Ulviyat-i aliye-i mecmualariteşkil ederler.

asr-i ahırın terakkiyat veleh bahşası mahsulü olan fenn-i Müstehasat(pale..) ve fenn-i reşim (emory..) gibi iki büyük şube-i ilmin netice i ta’mikatierbab-ı fenni bu iki nazariye'nin vaz’ ve kabulünemuzattar kılmıştır.

Funun-u mezkûreninbu hususta peyş-i intibaha arz ettikleri ve saik-ı mecmualarına, keşfiyat-i cedide sayesinde her gün tarsin kanaatemedar olacak yeni vesikalar inzimam etmektedir.

Embriyoloji fenni_ ki buna daha doğru ve daha vazih bir tabir olmak üzere ontojoni ismini de verebiliriz bize agoş-u tabiatte mevcut olan uzviyatin suret-i teşekkül ve tekamüllerini tasvir ve irae ederek her şahıs mevcudun beka-yı mevcudiyete ne kadar haris ve sa’i olduğunu pek güzel anlatmaktadır.

Tarih-i tekamülün diğer bir şube-i mühimmesi olan vefilojeni namı altında yad edilmesi daha münasip bulunan paleontoloji ilmi ise mevcudat-ı uzviyeyi teşkil eden Enva' ,enas ve sunufa dairpişkahfikretimize pek derin ve esaslı tahkikat arz etmektedir.

Fi'l-hakika paleontoloji fenni gösteriyor ki: kürre-i arzın geçirdiği uzun ve mütevali edevaratkâ-i milliye de mecmu'a-i hayvanat ve nebahatat'tan her bir nev', eşkal-i hazırayi iktisap edinceye kadar Metnu-'u safhât geçirmiş, cüz'i, külli esaslı tahavvulata maruz kalmıştır.

Şu tahavvülat esnasında veraset ve muhita tevafuk kanunları en ziyade icra-yı ahkam etmiş ve bütün uzviyat bu lâ yetegayyerkanunların icabatınateb'an gaye-i tekamüle doğru muttasıl ilerlemiş ve daima da ilerlemekte bulunmuşlardır. Yine bu fenlerden istihraç olunan netaic gösteriyor ki,tabi'at, mevcudat-i uzviyenin hâl-i hazırda görülen planını korumak için takip ettiği Tariki, ırkın temadi ve tekamülünde dahi aynı tarzda takip eylemektedir. Şu halde, kanun-u tekamüle tevfikan her Ferd-i uzvinin Yusuf bulunduğu aruk-u mütekaddimeninsecaya-yi asliyelerini izhar ederek nihayet halet-i mu'inesiniiktisap etmekte olduğunu kabul etmek zaruridir.

Malumdur ki her fert uzvi iki tarz, mevcudiyet-i alaim-i ishal etmektedir. Alaim-imezkure'den birisi cismani ve diğeri psikolojidir. Şu hâlde ırkın tekamülünde bu iki cihetinde nazar-i itibare alınması muktezidir.

Irklar uzuviyet-i cismaniye nokta-i nazarından tekamül etmekte oldukları gibi psikoloji nokta-i nazarından da muttasıl gaye-i tekamüle doğru ilerlemektedirler.

Esasen zaten ırkın tekamülü ifadesi ile birbirinden farklı olan bu iki fiilin birleşmesinden usule gelen netice kastedilmek icap eder.

Uzviyetten temadi ve tekamül-u cismani alem-i vücuda düşen raşin hayatı daima Telef olmak tehlikesine maruzdur. Raşimin tağdiyesi temin-i neşvve numası, müesserat-i hariciye ye karşı mukavemet edebilecek bir hale gelinceye kadar muhafaza vesiyaneti taht-i emniyette olmazsa, inkişaf eden bu şule-i hayat der akip söner, mahvolur.

Uzviyet-i menkişefenindame-i mevcudiyeti vazife-i tagdiye ve vazife-i tahfeziyenin Hüsnü cereyanına mütevffiktir.

Şahsiyetin idamesine hadim olan bu vazifeler; silsile-i hayvanatta ekseri ya validelehmevlüdün fizyoloji noktayı nazarından İttihat etmeleri ile temin edilmişlerdir.

Raşim, lazım gelen kuvvet ve te'azzuvi iktisap edinceye kadar rahm-i mâdirda Emin bir mulecca-i sıyanet ve tegaddibulur ve orada Yaşar.

Muhit-i hariciye mukavemet edebilecek bir hal alır almaz madirlaolan rabıta-i fizyolojiye münkati' olur ve nüzdeÂlim-i hariciye atılır.

Uzviyet-i iptidaiyede ise fiili Tenasül pek basit bir suretle vukua gelmektedir. Bunlar ya bi't-tezerrur (parbourgeonnemet) veya bi't-teczi(parscisiparite) tenasül ve tekessür ederler.

Zuhur eden Ferd-i cedit; hayvanat-ı aliyede olduğu gibi; evvela muayyen bir müddet için madirla iştirak fizyolojiye de bulunmak ihtiyacından varestedir. Fi'l-i tenasulumüteakip, ferd-i cedit sureti kat'iyedeaslından ayrılır ve onun muavenetine arz-ı ihtiyaç etmeksizin mensup bulunduğu nev'in bir ferd-i tamam ve mükemmeli gibi başlı başına yaşayarak vazife-i şahsiye ve Nev'iyesininebkasına çalışır. Halbuki aruk-u âliyede keyfiyet bu suretle cereyan etmez: Raşim az çok uzun ve fakat muayyen bir müddet zarfında ebeveyninin tagdiye ve himayesine muhtaçtır. Bu hal yani enva'da iştirak-i fizyoloji münkati' olduktan sonra bile vuku'a gelmektedir.

Eşkal-i Tenasül-u muhtelif ve mütenevvi' olmakla beraber, silsile-i uzviyatinkaffesinde yine aynı tarz ve aynı Kaide hüküm fermadır.

Raşim nebati neşv ve numâ bulmak için icab eden ağdiyeyihariçten alabilecek bir hal gelinceye kadar biz redde mudehhar olan mevat ile tegaddi eder.

sâl-i dîdebir meşe ağacı; güneşin şiddetli harareti karşısında kurumamak için; yeni yetişen filizleri gölgesi altında muhafaza eder kuşlar, soğuklara, yağmurlara karşı yumurtalarını, civcivlerini yuvalarında himaye ve sıyanet etmeye çalışırlar.

Nevzadin teğaddiye ve himayesi için icab eden

Sihhî çocuk jimnastikleri

Bel kemiği hareketleri

Ekseriya henüz emeklemeye başlayan yavruları ayağa kaldırmak hevesine düşerler, hatta bazen yaptıkları fenalığın farkına varmayacak kadar cahil olan ebeveyn uzun çarşıdan 4 tekerlekli ma'hud cendereyi iştira edip masumu onun içine sokarlar. Bilmelidir ki ayakta duracak kadar vücudunda Metanet hasıl olmadan yürütmeye evet edilen çocukların bacakları çarpılır, çocuğun emeklemesinin bel kemiğine faydası vardır, hatta onları yedi başına kadar kuzu, keçi, tavşan ve kurbağayürüşlerini takliden oyunlar oynamaya teşvik etmelidir. Yalnız sağ el ile sol bacağı ve sol ile sağ bacağını birlikte hareket ettirmelerini ve başlarına dik tutmalarına tenbihetmelidir.

Zamanda uzviyatın kâffesinde bir değildir. Bu müddet balıklarda, kuşlarda, memeli hayvanlarda, zahifelerde...tehalluf eder. Sahha-i tabî'attatkik edilirse,silsileiuzuviyatta ırkın idame ve tekamülü için pek büyük bir fa'aliyet-i hükümran olduğu görülür:

Uzuviyatınenva'ina göre mütenevvi' surette tecelli eden sevk-i tabii, her Ferd-i uzuviyi,nakabil mukavemet bir kuvvetle; kendi gibi bir Ferd-i Cedit meydana getirmeye, onu besleyip büyütmeye, müesserat-ı hariciye'ye karşı himaye ve muhafaza etmeye sevk ve icbar etmektedir.

İştetabi'i bir kuvvet sevki ile ifa edilen bu vazifeler, bu ihtimamlar sayesindedir kiarukun Beka ve tekamül-u cismaniyeleri taht-ı te'mine alınmıştır. Uzviyatta temadi ve Tekamül psikolojiyâî -- silsile-i uzviatainzimam eden her ferd-i Cedid, sevk-i Tabi'i ve Meylan-i fıtri gibi eşkel tahtında bir nefse mütevellit birtakım alâim-i psikolojiye izhar eder.

Ferd-i hayatı Tarık-ı numâdailerledikçe, temayülat-ı mezküre'deTekamül ederek Nihayet İ'tiyad ve Melike halini alır.

Meyanan ve sevk-ı Tabi'i vasat-i harici'deki anasıra karşı Vuku' bulacak mücadelede ırkın galebesini temin edecek bir silah-ı fıtridir.

Şu haldevesat-i harici (Le milluenex),uzviyette temayulatin ('terieurtendance) teşekkülu ve ihtiyaçla mütenasip ve uygun bir hal alması hususunda En mühim ve en

Müesser bir amil-i vazifesini ifa etmektedir. Kanun-u Tekamülicabatı olarak Morfoloji nokta-ı nazarından enva'damuhit ve ihtiyaca uygun bir hale gelmiş olan uzuvları, vasat-i harici her şahside psikoloji nokta-yı nazarından ihtiyaca tevafuk edebilecek bir dereceye isale hizmet eder.

Vasat ne kadar mütenevvi' ve şahıs ne derece Tekâmül etmiş olursa tevafuk psikolojiye de o Nispet defaaliyetlevukua gelir.

Mütecanis ve tek bir vasatdate'ayyuş eden balıklarla mütenevvi' vasatlarda yaşayan kuşları mukayese edersek bu hakikat nazarımızda pek vazih bir surette tecelli eder:

Bir kuş yavrusu yumurtadan çıktığı zaman ne gıdasını aramayı, ne yürümeyi ve ne de uçmayı bilir. Halbuki bir balık yavrusu inkişaf eder etmez yaşayacağı Muhitin icabat-ı fizyolojiyesini tamamen ifa yani muhita tevafuk edebilecek bir halde bulunur.

Vesat-i muhiti tabiri ebeveyne de teşmil olunabilir: Hayvanat safilede; ba'de'l-iftirakNevzadinteğaddî ve himayesine ebeveynin Hiçbir tesir ve muavenetleri olmadığını yukarıda görmüştük.tesiratpsikolojiyelerinin de mefkud olmadığını burada ilave edebiliriz.

Fakat silsileiuzuviyatın daha yüksek halkalarına doğru çıkılırsa bu halin tamamıyla ma'kûsu müşahede olunur.

Bir kuş, civcivlerini tagdiye ederek, etraflarında uçarak onlara yem yemeyi, ve uçabilmeyi öğretir.

Hayvanat-i âliyede ebeveynin yavrularına olan tesiratıpsikolojiyeleri fevku'l-'âde mühimdi. Tesirat-ı Mezkure sayesindedir ki yavrudaki temayülat-ı fıtriye bir Meleke, bir İ'tiyat halini kisb eylemektedir.

Burada bir sual varid-i hatır olabilir: hayvanatın hareketleri ile yavrularına göstermekte oldukları örnek ve misaller ki bir gaye-i me'ineyemüteveccih gibi görünüyorlar acaba sırf bir sevk-i tabî'îte'siratiylamiveya bir iradeyi zekaiyeicabatı olarak mı vuku'a gelmektedirler…

Bazı vaka ve hadiseler birinci şakî tasdik ediyor gibi görünüyorlar. Fi'l-hakika kuluçka olmuş Bir tavuğun altına konulan ördek yumurtalarından çıkan palazlar hiçbir Talim ve misal görmeden kendi kendilerine Suya atılarak yüzmeye başlıyorlar.

Kuluçka çıkarmaya mahsus makine lerlesan'i olarak çıkarılan civcivler hiçbir taraftan talim ve misal görmedikleri halde önlerine konulan taneleri yemeye iptidar ediyorlar.

Demek ki hayvanattaki alaim-i psikolojiye misal ve örneği muhtaç olmaksızın kendi kendine zuhur etmektedir.

Eğer hayvanatın ibraz ettikleri alaim-i psikolojiye sırf Sevk-iTabi'i icabatı olmasaydı talim görmeden bu yavruların harekât-ı mezkureyi icra edememeleri icap ederdi.

Binaenaleyh hayvanların icra ettikleri harekat-ı misali'ye şayet icra edilmiş ise yavru da sevk-i tabi'inin daha ziyade suhuletle inkişafına Hadim olacağı ihtimali kabul edebilirse de, sevki tabiinin uyanması herhalde misal ve talime muhtaç değildir.

Silsile-i uzviyatta görülen temadi ve tekamül-u cismani ve psikolojiyâ îtamamıyla nev-'i beşerde de vaki'dir.

İnsanda kanun-u tekamülün esiridir.Palaontolojinin bugüne kadar kanaat bahş bir surette tenvir-i keyfiyet edememiş olmasına rağmen fen, nev-'i beşeride kanun-u tekâmül ahkamından hariç adetmemektemisr bulunuyor. Insanıntekamül-ucismaniyesisafhat-ı hayvanatı sedyeye müşavirdir fakat psikoloji nokta-ı nazarından keyfiyet büsbütün başkadır. Sevk-i tabi'i ve temayülat-ı ırkıye insanlarda inkişafat-i zekaiye ile teve'üm olarak nemalanırlar.

İşte bu haldir ki nev-'i beşere bir paye-i Mümtaz bahşeder. Tekamülatpsikolojiye ve tanzim-i melekat pek mühim bir fi'l-i asabidir.

Alem-i uzviye mensup bi'l-cümle mevcudatta olduğu gibi nev'i beşerde; beka-i şahsı ve Nesle istinatkaholmak üzere; fıtrı bir takım temayülat ile mücehhez bulunur.

Meleke-izekaiye ise mugallak bir terbiye-i psikolojiye neticesinde inkişaf eder. Bu Meleke sayesindedir ki insan muhakeme edebilmek kudretini ihraz etmektedir. Hayvanat hakkında mucip iştibah olduğu Balada sert edilmiş olan sual nev-'i Beşer için müspet bir cevapla mukabele görebilir.

Zekayı ebeveyn; bir feraset-i Basirtekarı ile;etfalin terbiye-i psikolojilerine Masruf oluyor.

Vesat-i muhiti ve bunun icabatı olan i'tiyadat-i psikolojiye tenevvu' ettikçe zürriyetin muhafaza ve himayesi hususunda ebeveynin iştirak ve muavenetleri de o nispette imtidat eder.

Balıkçılık ve avcılıkla geçinen ilk insanlar, evlatlarına kendi sanatlarını öğretmek için bi'n-nisbepek az zaman sarf etmiş oldukları şüphesizdir. Fakat terkıyat-ı Fikriye ilerledikçe, bedeviler zari'ler,medeniler birbirlerini müteakip terbiye-i etfali daha muğallak ve daha medit bir hale getirmişlerdir. Şimdi yukarıdan beri sert ettiğimiz tafsilatı Hülasa ederek bir netice-i istihsaline çalışalım, tafsilat-ı ãnife ile arz etmek istemiştik ki: tabiat; her yerde, her şeyi de temâdî ve tekamül-ü alâ'imi izhar etmektedir.

Temad-i mezkur-u uzuviyattatecdid-i şekil suretinde yani tenasül tarzında tecelli ederek cismani ve psikolojiyâî olmak üzere iki safha gösteriyor.temadi-i psikolojiyâî ise temayülat ve sevk-i tabii gibi amillere merbut bulunuyor.

Avaml-i mezkure hayat-ı ruhiye'nin es muhacirleri olup veraseti Nâmî altında icdâ dan ihfada intikal eder giderler.

Nevzade büyüdükçe vasat-i Muhitinin temayülat-ı şahsiyesine olan tesiratı da o nispette artıyor ve şahs-ı cedid bu tesirataserferu etmeye mecbur kalıyor ki bunu da muhita tevafuk söz ile beyan ediyoruz.

Temayülat-ı mezkure'ye nihayet ebeveynin tesiratı da inzimam etmeye başlıyor hayvanat-ı safilede bu tesir, bila idrak vaki' olmak da ise de silsile-i hayvanatın tabakat-ı âliyesine doğru yükseldikçe tesirat-i mezkure'nin de o nispette idraki mukarin olduğu görülüyor. Silsile-i uzviyatta insanlara kadar çıkılırsa burada ebeveynin evlada olan tesiratının fikir ve muhakemeye tevfikan vuku'a gelmekte olduğu müşahede olunur. Biz bu te'sirati da terbiye (education)unvanı altında cem' ediyoruz .

Bu nokta-i nazardan tatkik ettiğimiz takdirde terbiye-i tekamulunalâ'im-i umumiyesi avamilinden biri gibi kabul ve şu suretle tarif edebiliriz:

" terbiye; çocuğun temayülat-i psikolojiyesinin tekamülü ve bunların vesat-i muhiti ye tevfiki hususunda iştirak ve müdahale-iiradiyelerinden ibarettir."

Nevamis-i Tabi'atten istihraç olunan şu tarifenazaran terbiye-i Fikriye'nin ne suretle ve nasıl olması icap edeceğini bundan sonra ki makalelere bırakıyoruz

26 Kanuni evvel 327.

Mudellili:M.şemseddin

Şiir

Kur'an-ı Kerim

Bu kitaptır! Her insana İçin, dışın öğreten;

Gökte, yerde, tende, Can'da bir yaradan sezdiren.

.....

☆

Bu kitaptır: her kişiye benlik veren, yol açan;

İnsanlığın sergisine armağanlar asdiran.

Bu çırağıdır: o bedlere, konaklara, nur saçar;

Bir gönlünün işlerini tarihlere bastıran

☆

Bu kitaptır: yürekleri iyilikle besleyen;

“Îl bağına kırma!”diyen, dost yarasın bağlatan.

Bu anadır: her öksüze “yavrum “diye sesleyen;

ice Canlar kardeş İden, birbiri için ağlatan.

☆

Bu kitaptır: akıllara her bir şeyi sorduran;

“düşün sonra inan!” diyen doğru Yollar gösteren.

Bu bilgidir: ululuğun yapıların kurduran;

Çıplak dağlar yeşilleten viran köyler şenleten.

☆

Ey Kardeşler! Şu küçücük armağanım atmayın;

Bir goncadır: Muhammed'in Gül Bağından gerildi

sakın, bunu yapma çiçek demetine katmayın;

bu şey size özünüzü açmak için verildi .

Mehmed Emin

Yeni jimnastik Haneler

Geçen nüsha (sekil 1) ile gösterdiğimiz jimnastik hanenin dahilinde en evvel nazara mesadif olan ip ve sırıkların mebzuliyetidir. Acaba 3 4 adet iple iktifa mümkün değil miydi? İsveç usulünde en mühim hareketlerden biri düz ipe kolaylıkla tırmanabilmektir. Talebe terbiye-i bedeniye salonunda postalara taksim edildiğinden iplerin ve sırıkların kesretine mebni posta efradı hepsi birlikte çalışabilir ki asıl maksat da budur. Halbuki 2-3 ip olsa o zaman sıra beklemekle Beyhude iza'a-i vakit edilmiş olacak, bu ise caiz değildir. isveç usulünde ipe veya sırığa çıkarken el ve ayaklar birlikte istimal edilir. Eski Alman usulünde en makbul çıkış, ayakları gögde ile zaviye-i kaime teşkil edecek surette ileri uzatıp elleri münavebeten yukarı uzatarak aheste aheste kendini çekerek çıkmaktır. Bu hareketin muntazam icrası kol azularının pek ziyade kuvvetli olmasına vabeste olmakla beraber bacakların kısa gövdenin hafif olması da hareketi kolaylaştırır. Fakat tavil-i elkâmaolanlar için hareketin bu tarzı pek müte'assirdir. Vücudu vaziyeti matlubede tutabilmek için azulat-i batniyenin her an tekallisivezaif-i tenfesiyenintas'ibini mucip olur bu ise fizyoloji nokta-i nazarından muzırdir. İpe çıkarken Ayaklarında iştiraki hareketi kolaylaştırır zaten maksat ipe süratli ve muntazam çıkabilmektir. Ipe çıkarken en ziyade vücudun vaziyetine dikkat etmelidir ve sırtı kat'iyen kamburlaştırmamalıdır. Hareketi Suadiye'de yalnız kollar değil sırt azulatidaişlemeli. Sıra çıkmak daha kolay olduğundan evvelce onlarla peyda-yımimariseetmelidir. İpten ve sırıktan elleri kaptırarak inmek caiz değildir.

Fena çıkış güzel çıkış

İsveç usulünde bir de mail ipler vardır. Tabi'imail ipe çıkmak nispeten daha zordur. Her türlü çıkış ve inişlerde vücudun vaziyeti esasiyesini muhafaza etmelidir. İpe çıkıp inmedi talebe Meleke Peyda ettikten sonra mektebin üst katından aşağı bir ip sarkıtıp, talebenin bir yangın vukuunda ne kadar zaman zarfında yek diğerini müteakip aşağı inebileceği hesap edilmelidir.

Mail İpek çıkış

İsveç usulü'nde atlamalarında büyük ehemmiyeti vardır. Isti'mal edilen aletler: atlama sehpası, pelinet, tahta beygir vâfıkı ağaçtır.

Atlama sehpası geçen nüshada görüldüğü gibi (40) santimetre tülünde (8) santimetre arzında ve (2)santimetre ve tahtanın da hiç değerini amuden kat eden iki

ağacın vasatından şakulen ikame edilmiş (6) santimetre ve kalınlığında ve (2)metre irtifa'inda iki adet sütundan ibarettir.

Bu sehpaların zeminden (30) santimetre ve irtifa'dan başlayarak her beş santimetrede bir birer deliği vardır ki oraya iskarmoz şeklinde birer düz çomak sokulur.

İpden fena atlama ipten güzel atlama

Sehpalar 2 metre ara ile karşılıklı vaz'edilir ve aralarına vafıkan kalınca bir cisim gerilip iki ucuna birer kum torbası asılır nokta talebenin Bu ip üzerinden atlamadan memarisesi arttırılır. İp çomaklar üzerinde eğreti durduğundan ayak biraz iyileşince tabî'îdüşer. Talebe evvela 3 adım hız alıp atlar, sonra ayakları bitişik adım hız almadan atlar bu 3 neva'i atlamalarda şart atladıktan sonra yere ayakların pençeleri üzerine düşüp ve dizleri istenmektirvücudun vaziyetini bozan veya yere düşünce mevazinesini kaybedenlerin atlayışı makbul değildir.

İpten atlamalarda memarise hasıl edince pelinet üzerinden atlanır.

Pelinet geçen nüsha'da görüldüğü vecihle Kaidesi geniş, üstü dar yek diğerine geçen bir kasa şeklindedir. pelinet'in Kaidesi (arzan0,75) (tulen 1,50 metre) dir. Heyet-i mecmuasının irtifa'i da (1,20 metre) dir

Pelinetdenguzeli atlama

Pelinetin üzeri 3 parmak kalınlığında ot minder üzerine meşin kaplıdır.

Tahta beygirde şeklen bir hayvana benzer. Üstü ot üzerine kanaviçe onun da üzeri kalın meşin kaplıdır. Ayakların yanlarındaki tertibat sayesinde istenilen irtifa'a çıkarılabilir. Tahta beygiri bizde henüz muntazam fabrikalar olmadığından kendimizin imali mümkün değildir daha iyisi Avrupa'ya sipariş etmektir.

Jimnastik çerçevesi: geçen nüshada görüldüğü gibi

Yek diğerine lamba zivane ile geçme murebbi'lerde teşekkül eder. Mürebbi'lerin adedi eksteria 25'tir. Çerçeve duvardan Yarım metre uzak bulunmak üzere salonun tavanına Ta'lik edilir ve salonun eb'âdina göre zeminden yarım metre ve yüksekte bulunması lazımdır. Ağaçların tahni (0,05) olmalıdır.

Jimnastik çerçevesine çıkış

Jimnastik çerçevesinde yilânkâvî hareketlerle (tabî'î usul ve kaide'ye tevfikan)tûlânî, arzânî, katranîçikiş ve inişler icra edilir .birmürebbi' den diğerine

geçerken vücut bazen sağa bazen sola döner bu yılankavi düşüncelerdir ki vücudu hem terbiye eder hem de damarlarda kaniCûlân ettirir. Bilhassa Semen Peyda etmiş olanlara jimnastik çerçevesi adeta bir masaj ameliyatı icra eder.Ufukî parmaklık geçen nüshada (resim 2) de mukatta' şâkölisine dikkat olunursa ikinci ve dördüncü ufukî parmaklıklar diğerlerinden 4-5 santim geri yapılmıştır. Bunun sebebi talebe asıldığı zaman elleri omuzlarından daha geride bulunsun, ta ki göğüs iyice dışarı çıksın parmaklıklar arasında (10 Resim çerçeveden iniş santimetre) ara bulunmalıdır. Ve her birinin el ile kolay kavranması için üç buçuk santimetre sahninde ve beyzi'ş-şekil olması lazımdır.ufukî parmaklığın duvardan 20 santimetre uzak bulunması kafidir. Parmaklıklar kuru Gürgen ağacından imal edilmeli.

Ufukî parmaklık

Jimnastik Sırası:

Sıralardan Hiç olmazsa 8 tane lazımdır. 25 santimetre arz kafidir fakat la ekal 3 santim sihan vermeli ve mutlak Çıralı Çamdan olmalıdır yoksa talebenin sikletine tahammül etmez. Sıranın bir tarafına iki küçük Demir Kanca ve 7 lambalı dergeh icabındaufuki ağaca veya ufuki parmaklığa rabtedip bir sath-ı mail teşkil edebilsin. Jimnastik sırasının altında başından başa kılıcına meyhali bir kadron vardır sıra ters çevrilip üzerinde

Jimnastik sırası

Mevazine hareketleri yapılır sıra üzerinde mevazinelerde Meleke hasıl olunca Ufuki ağaç üzerinde ve daha yüksekte aynı hareket tekrar edilir.

Ufukî ağaçlar:

Bûmtabir edilen ufuki ağaçların tulîüç metre, arzî20 santimetre vesihni 3 santimetredir. Yalnız bir tarafı el ile kolayca tutulabilmek için medurdur. Ufuki ağaç müteharrik olup icap hale göre istenilen irtifa' a çıkarılabilir ufuki ağacın içini geçtiği yanlardaki içi Oluklu şakuli ağaçların üzerinde her 5 santimetrede karşılıklı delikler açılmıştır. Oraya bir çivi geçirilip Ufukî ağaç üzerine istinat ettirilir.

Fena çekiş iyi çekiş

Jimnastik alet ve edevatı bunlardan ibarettir. Terbiyevi İsveç usulünde gülle vesaire yoktur. Yalnız tatbikat kısmındaeskarim ve Süngü mübarezesi icra edilir.

Fena çıkış iyi çıkış

Hiçbir talebe terbiye-i bedeniye salonuna sokakta dolaştığı Kundura ile giremez oraya mahsus terliklerle gidilir. Bu yardımcı aletlerin vücudu talimleri daha mütenevvi' bir hale koyar. Bu aletlerin fukadani halinde talebenin yürüyüş koşma atlama ve ip çıkmaktaki memarisesinitezyid etmek harekatı bedeniye sayesinde vücutlarını biçime koymak mesleğini seven bir muallim için pek kolaydır.

Selim Sırrı

Sıhhi çocuk jimnastikleri

Bel kemiği hareketlerinden

Bel kemiği çocukların en mühim aksam-i aduviye sindendir. Mea't-tessufevladının amud-u fakirisiylemeşgul olan ebeveyn enderdir. Otururken ve ayakta dururken fena vaziyet almayı i'tiyat edinen çocukların bel kemiği çarpılır. Bu hareket bel kemiği için pek faidelidir. 5'ten 8 yaşına kadar çocukların ayaklarını tutup, vücuduna doğru ve başına dek bir vaziyet verdikten sonra, yavaş yavaş yürütmeli ve tedricen her gün bu hareketteki melekesini tezyid etmelidir. Çocuğun belini çukurlatmamasına, dirseklerini kırmamasına dikkat lazımdır. Evvela ayakları zemine Garip tutmalı ve tedricen yukarı kaldırıp çocuğun vücuduna bir şekl-i mail vermelidir.

Benim Usulüm

6

(Benim usulum) 'ün üçüncü şartı da gıda'yıhüsnü suretle hazım edebilmektir. Ef'al-i mu'âiyeyiteshil eden harekatın böbreklerle karaciğerlere de faidesi vardır. Bu hareketler oturucu bir hayat geçirenlerin aksamı dahiliyesi üzerine bir masaj tesiri icra ederek kendilerine Arız olan lâ ye'idemrâzin define Medar olur..

(benim usulüm) 'ün ihtiva eylediği (18) talimden lâ emel (11) i doğrudan doğruya batına aittir. Tavsiye ettiğim hareketleri bir kere başlanıldığı, Aradan birkaç hafta geçince batının üzerinde teraküm eden mevad-ı şahmiye'ninyavaş yavaş zail olarak yerlerine kuvvetli azulatın Kaim olduğu kemal-i müserretle müşahede edilir. Temrinlere devam ettikçe bütün Belin etrafında adeta azulibir korse teşekkül eder ki bunun zerafet-i endama tesiri olduktan başka kadınların hamlini dahi teshile Medar olur.

(Benim usulum) de en ziyade göğüs, sırt ve batın harekatına ehemmiyet verdim kollar tabiatıyla her harekete hemen iştirak eder, hususen delk yâbes icra ederken bacaklara gelince vücudun hal-i sıhhatte bulunması bacakların öyle fevku'l-'ade kalın olmasını icabettirmez, me'amâfih insanlar her zaman yürümek mecburiyetinde olduklarından nasıl olsa bacakları aksamı saire-i bedeniyesine nispetle daha idmanlı olur. Ben yine bacakların bazı azulatına icra-yı tesir eden birkaç hareket tavsiye ettim. İntihap ettiğim hareketlerin bir çoğu da mufasıl içindir. Eğer sen şeyhûhatdebile gençlikteki çevikliği muhafaza etmek istenirse bu hareketleri dikkatle icra etmek lazımdır. (Benim usulüm)ün iki iyiliği daha vardır: Biri yapılacak harekatı en acemiler bile kolayca anlayabilirler, diğeri de hiçbir masraf-ı ihtiyarına lüzum göstermez yalnız yıkanmak için bir çinko legentedarik etmelidir. Eğer bir de süzgeçli bağcekoğasivarsa daha a'la. Hareketlerin bir kısmını yapmalı vücut iyice kızışınca derhal soyunup leğen içine girmeli ya soğuk veya mutedil bir su ile vücudunuzu sulamalı sonra da oğunmalısınız. Kova yoksa leğene miktarı kifaye su koyup içine oturmalı ve ellerinizi ıslatıp vücudunuzu oguşturmalı, yahut da Bir havluyu ıslatıp vücudunuza şap şapurmalısınız. Eğer evinizde duş makineniz varsa daha Ala Fakat bu benim söylediğim tarzı her yerde kabil-i tatbiktir. Yıkanmadan evvel yapılacak jimnastik hareketleri bir çarıkta biter, 5 dakikada yıkanıp ovunma ve kurulanma 10 dakikada rahat rahat giyinmeyi tahsis etseniz 25 dakikada Hepsi olur biter. İlk günleri azulatınızda biraz ağrılar peyda olacaktır. Ona ehemmiyet vermemeli. Zira Bunlar birkaç gün sonra kamilen zail olur. Benim usulümü ister sabah bir gün ister akşam yapınız yalnız yemekten la ekal 2 saat sonra olmasına dikkat ediniz. Baktınız ki akşam yapınca uykunuz kaçıyor o halde sabahları yapınız veya bütün ameliyatın hitamında 25 ile 50 defa çömelip kalkınız o zaman kanı muhitacalp eder ve rahatça uyursunuz. Yıkandıktan sonra ileride tarif edeceğimiz vecihle kurulanmayı yani delk-i yâbisi asla ihmal etmemelidir. Haftada bir defada 35 santigrat sıcak su ile bütün vücudu sabunlamak kafidir sıcak su ile yıkandıktan sonra da soğuk suyla duş yapmayı kat'iyyen unutmamalı.

Hiçbir hareket yapmadan soğuk su dökünmek caiz değildir o zaman ılık su dökülmeli. Terli iken su dökünmekten katı'yen zarar gelmez. Yalnız kalbin hâl-i tabi'idedarbânî şarttır. Hele yazın denize girilecek ise yürüyerek Deniz hamamına gitmeli ve teri kurutmadan suya atlamalıdır.

Profesör Müller

Alman jimnastikleri

Kavâ-i bedeniyeyeadem-i tenezzül devrini müte'akib, şahsın efrada galebesini temin eden Derebeylik devrinde idman-ı beden zorbaz ve hunerleriyle ve iddi'a-yitefevvuk ve Rüçhan yani rekabet dolayısıyla inaniyetitatyip eden şahsi maharetlerden ibaret idi.

Avrupa'da olduğu gibi şartta dahi o zamanlar iyi kılıç kullanmak, ok atmak, en hâşâribeygirleri zapt etmek, ağır şeyleri kaldırmak, makbul ve mergup olduğundan her dere beyi Bu hususta kabiliyet-i fıtriyesini tezhiyideSa'yederdi.

O vakitler mekteplerde tahsil-i kamilenru'sa-yiruhaniye'nin elinde idi. Onların i'tikadıncaruhun te'alisi için vücudun metruk, pesmande kalması lazımdı. Onun için mekteplerde faaliyet-i bedeniyeyi icap ettiren idmanlar hiç hükmünde olup akaide, diniye, Latin ve Yunan kadim lisanlarına pek ziyade bir ehemmiyet izafe ederlerdi.

On sekizinci Asr-i miladinin sonunda Almanya'da papas muallimlerin meyanındateceddud-u pururbir muallim zuhur etti: Bazduv(Basedow)Hamburg'da doğmuş, eski lisanlarla ulûm-u diniyede tahsili İkmal ettikten sonra muallim olmuş, efkarı istiklal pururanesisairim muhafazakar pürüstan papazlar tarafından fena görülerek kendisi dinsizliğe ittiham edilmiş ve tecziye edileceği sırada Danimarka'ya firar etmişti.

Danimarka'da Bazdov'unmezaya-yi ilmiye si takdir edilerek Danimarka handan kıralisine muallim nasp edilmiş ve bir müddet sonra bir müessese vücuda getirmesine müsaade edilmiştir.Bazdov o müessesedeki programlarında terbiye-i bedeniyeye büyük bir zaman tahsis etmiş ve pek az müddet zarfında mesaisinin semeratı görülünce Almanya hükümeti tarafından vaki' ulan davet üzerine tekrar vatanına avdet etmiştir.

Bazdov istediği müessese Berlin'de de 1774'te tesis olunmuştur. Asırlardan beri metruk iltifat olan vücut terbiyesi ilk defa olarak Almanya'da mektep programlarında görülmüştür. Bazdov lüzumsuz gördüğü dersleri programdan hazıf etmiş verileriniriyazat-ı bedeni ile doldurmuştur.

Bazdovgayesi isporsiyatlar idi. O, Yunan kadim gladyatörlerinin perset şikârı olduğundan tanzim ettiği terbiye-i bedeniye programı biraz efrâtpururaneidi. Bu da pek Tabi'i idi. Bazdov'un zuhuri gençleri meskenetten faaliyete geçiriyordu ki bu bir aksi'l-amelden başka bir şey değildi.

Bazdov'un gençlere tavsiyesi şunlardı:

1- Şakir'den her gün soğuk su ile yıkanacak

2- Haftanın bir gününde büyük gezmeler yapılacak.

3- Yataklar gayet sert ot minderden olacak.

4- Kışın da yaza mahsus elbise ile iktifa olunacak.

5- Rutubeti emaden için yağmurda içine su geçebilen ayakkabı giyilecek.

6- Et yenmeyecek, şarap içilmeyecek.

7- Süt, sebze ve ispirtozuz bira ile iktifa edilecek.

8- 7 saatten ziyade uyunmayacak.

9- İstirahat, yıkanma ve tuvalete 7 saat tahsis edilecek.

10- ulum ve fununla 5 saat iştigal edilecek.

11- Jimnastik eskrim ve musiki saat devam edecek.

12- Marangozluk ve sair el işleri ile 2 saat meşgul olunacak.

Günün 24 saati bu suretle taksim edildikten sonra idmana ait talimler sırasında marangozluk, bahçıvanlık, kışın yüz üstünde patenle kaymak, yüzmek, kürek çekmek, yelkenli gemi kullanmak, ata binmek, eskrim yapmak vesaire konmuş; soğuğa ve sıcağa tahammüle alışmak, cereyanı hevada müddeti medidedurmak, bi'l-iltizam yağmur altında kalmak, kuru tahta üstünde yatmak, karanlıkta oturmak, mektebi heyeti talimiyesi ve talebe hep birlikte senede 2 ay civar köylerde açık ordugah kurmak ve coğrafya hayvanat, ve nebatatı ameli bir surette kitabı kainattan okumak vesaire'deriyazat-ı bedeniye programına dahil idi.

Bazdov zamanının en büyük teceddüt perest terbiye şinasi idi.

Mekteplerdeki isporhayatının temel taşını okumuştur.

Bazdovunvefatı üzerine ilm-i ahlak ve akait muallimi zalçamânselfinin açtığı çiğrîtakip etti; fakat onun kadar efratpürür olmadı. Ze'l-çamânsâksonyadûkasinin “şenepefental" civarındaki malikanesi olan bir eski şatoyu müessese haline ifrag etti ve dûk-u masarif-i te'sisiyeyemedar olmak üzere 15.000 frank ihsan etti.

Bazdov vefatı üzerine 1784 senesi 18 haziran'ındazelçanişe başladı.

Zelçan zamanının en mütefennin ulemasından idi. 26 sene müessesenin müdüriyetini ifa etti. Pek çok müşkilata, itirazatahedef oldu. Fütur getirmedi çalıştı, bıkmadı, Sebat etti. Felsefe ve fenni terbiye hakkında pek çok Asar vücuda getirdi. Çocuk terbiyesine çok ehemmiyet verirdi ve şöyle bir takım esaslar koymuştu:

1- Afiyetle yaşamak için vücuda bakmalı.

2- Şen ve şatır olmaya gayret etmeli.

3- Çocuk lisanından anlamaya çalışmalı ve onlarla yaşamayı öğrenmeli.

4- Çocuklarla teşrik mesai etmeli.

5- Mahsulat-ı Tabi'iyenin mahiyetini anlamaya say etmeli.

6- İnsanların vücuda getirdikleri asarı tatkik etmeli.

7- Elleri layıkıyla istimali öğrenmeli.

8- Vaktini hüsnü idare etmeyi bilmeli.

9- Aile efradına bildiğini öğretmeli.

10- Çocuklara vazifeyi Sevmenin ne olduğunu anlatmalı.

Zelçancismile ruh arasındaki rabıta-i kaviyyeyi takdir ediyor ve çocukların Kava-i bedeniyeleri gibi o Kuvvetleri idare eden kuvve-i iradiyelerinde terbiyesini tavsiye ediyordu. Çocukları fenalıktan içtinap, iyiliğe sülük ettirmek için mükafat veya mücazatlar tertibinden ziyade onların vicdanını tasfiye edecek bir usul-ü terbiyenin tatbikini muvafık görüyordu.

Selim Sırrı

Terbiyenin Takârcigi

Yağlanmak şartıyla kuvvetlenmek için ne yapmalı?

Iskaradakızarmış ve az pişmiş külbastı, balık, yumurta; sebzelerden: ebegümecin, semizotu; meyvelerden elma çok yemeli ve kana kana içmeli. Günde en az 1 saat yürümeli, her gün harekat-ı bedeniye yapıp kolonyalı su ile ovunmalı.

Biraz semirmek için ne yapmalı?

Uykunun miktarını arttırmalı. Lakal gece 11 saat uyumalı veya yataktan çıkmamalı. Günde 4 hatta 5 öğün yemek yemeli. Yemekleri iyi çiğnemeli her yemekte bir miktar komposto ve yemiş yemeli. Mercimek, bakla, fasulye gibi unlu sebzeler

yemeli. Tavuk, kaz ve hindi ve av etleri yemeli nokta yemeklerde bir miktar arpa suyu içmeli. Öyle yemeğini müteakip bir saat kadar arka üstü uzanmalı hiddet etmekten tevekkîetmeli. Methic olacak romanları katiyen okumamalı. Her gün bahçede biraz dolaşıp temiz hava teneffüs etmeli.

Fazla yağları nasıl eritmeli?

Su, limonata, hoşaf mümkün olduğu kadar az içmeli. Pilav, börek, baklava ve bilcümle hamur işleri ile mukarene, fasulye, börülce,mercimek ve patates gibi unlu gıdalara kat'iyyen veda etmeli. 7 saatten ziyade uyumamalı nokta her gün vücudu hafif terletecek kadar İsveç usulü terbiye-i bedeniye yapmalı. Haftada 3 defa 1 tabip veya mütehassısa tıbbi jimnastik ve masaj yaptırmalı.

Dişleri nasıl temizlemeli?

En basit, en ucuz ve en iptidai olan usul misvak kullanmaktır. 3 ayda bir defa 5 kuruş feda edilirse ecza haneden 40 paralık kömür tozu ve 40 paralık karbonat almalı. 3 kuruş verip bir de diş fırçası tedarik etmeli. Haftada 4 defa fırçayı su ile ıslatıp karbonata batırıp dişleri güzelce ovmalı. 2 defada kömür tozu ile aynı suretle temizlemeli. Bu ameliyatı gece yatarken yapmalı. Bunun bir diğer sureti daha var ki biraz masraflıdır. 10 kuruş verip bir şişe (ödül) dış suyu,beş kuruş da (jele ferer) veya (doktor peyerek) tulum (tube) içinde 5 macunundan almalı, 6 kuruşa da korsak derununda mevzu' pek sert olmamak şartıyla bir diş fırçası almalı. Her sabah kalkınca diş macunu ile dişleri ovmalıgeceleri de (odul) dan 5-6 damla yarım bardak suya damlatıp ağzı çalkalayıp gargara etmeli.

Saçları kaç günde bir yıkamalı?

Saçların pek sık yıkanması köklerini zayıflatır. Seyrek yıkamak başın yağlanıp müsamatın tıkanmasını mucip olur ki başın ağrımasına sebep olur. Binaen aleyh haftada bir defa sıcak su ile yıkamak ve güzelce kurulamak iktiza eder gün aşırı ılık su ile sabun istimal etmeyerek başınbanyo edilmesinde beis yoktur. Başı yıkadıktan sonra ovuşturup iyice kurulamak ve müsait havada güneşe arz etmek pek muvafıktır.

Dâniş

Müdür mesul: Selim Sırrı Karabet Matbaası

NUMARA 14 Birinci sene Çarşamba, 15 Şubat, 1327

Sâhib-i imtiyaz ve müdür

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyet için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik 30, altı aylık 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memalik-i Ecnebiye'ye

(Posta ücretiyle beraber) seneliği 8 franktır.

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idâre memuru Avni Bey nâmına mürâcaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden gönderilmelidir. Pul kabul edilmez.

Gençlerin terbiye-i Fikriye ve bedeniyesine hadim on beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

OLİMPİYAT OYUNLARI

1916 senesinde Atina'da İngiltere Kralının huzurunda icra edilen olimpiyatlar.

Eski ve Yeni Olimpiyatları

Bizim ekserimizde bir adet vardır. Bir gazeteyi, bir mecmuayı, bir risaleyi her neyi olursa elimize alınca bir defa resimlerine bakarız, sonra münderecatının ser-levhalarını gözden geçiririz. Merakımızı tahrik edecek bir şey varsa okumak isteriz. Fakat okumadan evvel müntehasını ararız, dört beş sahifelik bir şey ise istifadeli de olsa sarf-ı nazar eder geçeriz. Bu makalede öyle zannediyorum ki pek az iltifata mazhar olacak, ser-levhayı görünce birçoklarının daha okumadan verecekleri hüküm: "Tarih-i umumide vaktiyle okumuştuk. Yunan-ı kadimde bir takım oyunlar, eğlenceler tertip edilirdi. Şimdi de Atina'da galiba yine o oyunları oynamağa başlamışlar. Muharrirde yazılarına zemin aramış bütün gazeteyi olimpiyatla doldurmuş."

Ey muhterem okuyucu, yanlış telakki ediyorsun. Yunan-ı kadimin devr-i kemalinde yetişen eâzımdan Perikles diyor ki: "Bir millet Olimpiyat oyunlarıyla yaşar. Bir kavmi mahv etmek isterseniz en evvel (İstadyun)larını yıkınız."

Bu makaleden hepimizin alacağı dersler vardır. Maksat oyun değil, terbiye-i içtimaiyemize ait bir hasbihaldir.

Bundan takriben iki bin beş yüz sene evvel yani milattan asırlarca mukaddem Yunanlılar olmayup tesmiye edilen bir vadide mabutlara mahsus inşa ettikleri mebâni meyanında bir müsabaka meydanı vücuda getirmişler ve orada her dört senede bir Haziran ayında Olimpiyat oyunları namı altında büyük şenlikler tertip ederler imiş. O vakit bir takım küçük hükümetlere münkasım bulunan Yunanistan o şenlikler münasebetiyle orada içtima edermiş. Bu merasim Yunanistan'ın devr-i i'tilasında ehemmiyetini arttırmış. Olimp'de tiyatrolar, mabedler, hamamlar, bahçeler vücuda getirilmiş müsabakaların icrasına mahsus olan mahaller tarh ve tanzimedilmiş, oyunlar, isporlar, yarışlar taaddüd etmiş. Mesela ilk Olimpiyatlarda yalnız yaya yarışları yapılırken on sekizinci Olimpiyattan itibaren Pentatlon (Pentathlon)lar tesisi edilerek müsabakalara daha bir vüs'at verilmiştir. (Pentatlon muhtelif tecrübelerdir kibunların hepsinde muvaffak olanlar bütün manasıyla bahadır addedilmişlerdi. Pentatlon yaya yarışları, atlamalar, disk atma, cirit atma ve güreşten terkip eder.) Yirmi üçüncü Olimpiyatta Pojila tabir edilen döğüşlü güreşle boks da kabul edilmiştir. Yirmi beşinci olimpiyata şar tabir edilen iki tekerlekli araba yarışları da ilave edilmiştir. Bu oyunlar

Miladi İsa'dan dört beş asır sonraya kadar devam etmiştir. Yunanistan Romalıların istilasına maruz kaldığı zaman Olimp tahrip edilmiş, bilahare Miladın ikinci asrında Yunanlılar aynı mahalde yine bir İstadyun inşasına muvaffak olmuşlar. Bu istadyunlarını da bizim ecdadımız kahraman Türkler hâk ile yeksan eylemişlerdir.

Olimpiyat şenliklerinin temin eylediği en büyük faide o zaman müteferrik bir halde yaşayan Alnusları bu vesile ile ittihada davet etmek hem de o zamanın ihtiyacatından olan kuva-yı asliyenin neşv ü nemasını temine medar olan riyazat-ı bedeniyeye halkı alıştırmak idi. Yunanistan'ın edvar-ı maziyesine ait olan bu muvaffakiyâtın şimdiki Yunanlılara hiçbir münasebeti olmadığı gibi yeni Olimpiyatların Atina'lılara zerre kadar aidiyeti yoktur. Olimpiyatları yeniden tesis eden Fransa ağniyasından Baron Dökoberten'dir. Böyle hayırlı bir teşebbüste bulunmağa şimdiki Yunanlıların ahlakı, hayat-ı içtimaiyesi müsait değildir. Zamanımızın en necip, en müdakkik muharrirlerinden biri Yunanistan'a vaki olan seyahatinde bu millet hakkındaki hissiyatını şöyle tasvir etmiştir:

"Bugün Yunanlı denilince hatıra gelecek şey ne Yunan-ı kadiminukala-yı seb'a-i meşhuresinden biri, ne Termopil geçidinin üç yüz kahramanından biri, ne de Aristofan'lardan, Oripid'lerden, Eskil'lerden biridir… Bugün bir "Yunanlı" eğer şehirli ise kadın, şarap, kumar arasında yuvarlanan bir züppe, Pol Dokuk'un romanlarındaki eşhastan biri, eğer köylü ise bindiği merkebin yularını karısına çektiren bir kaba, hodgam âdâb-ı nezafetten bi-haber bir mahlûktur.

Şimdi Yunanistan'ın büyük şehirlerinden birinde bulunmuş iseniz elbette dikkat etmişsinizdir: delikanlılar kollarında kitap taşımaktan ziyade metres taşımağa heveskârdırlar. Yolunuz Yunan karyelerine uğradıysa bi-şüphe görmüşsünüzdür ki bedmest bir köylü akşama kadar tarlalarda çalışan zevcesini siyah yumrukları altında eziyor. Bir şehirde bulunursanız Avrupa medeniyetinin bütün fena cihetlerini ama münhasıran fena cihetlerinin görürsünüz: kahvelerde, sokaklarda gelen geçene manidar bir surette kol vuran kadınların adedi şayan-ı hayret bir dereceye baliğ olmuştur; ekser hanelerde davet geceleri yemek masası önünde, Armutla peynir arasında genç kızlar perde-birunâne mazmunlar sarf ederler. Kızların bu tefevvühatına valideler mağrurane tebessüm ederler; hele salonlarda genç erkeklerin hali pek gülünçtür. En mümtazları tahammülsüz bir eda ile Fransızca söylerler, ekserisi için argo bir medar-ı temiz olur!.. Yemek masalarında meyve tabaklarını iskanbil desteleri takip eder; bu hazm-ı taam esnasında servet-i mevcudesinin sülüsanını gaib edenler nadir değildir. Kumarda hile

birkaide-i umumiye bir eser-i zekâdır; afifane bir hükm-i tesadüfe teslim-i servet edenler Atina salonlarında tahmik olunur!.. Fransa kumarbazları arasında zebanzed olan – Bir Yunanlı gibi hilekâr- sözünü bir teşbih-i tehî zannetmeyiniz. İtikadımca buna bir Yunanlı gibi hevâperest, bir Yunanlı gibi bedmest- tabirlerini ilave etmeli."

Yeni Olimpiyatların âlem-i medeniyete temin eylemekte olduğu iyilikler eskilerin kat kat fevkindedir. Olimpiyat oyunları umum milletler arasında bir varlık müsabakasıdır. Meşher-i umumilerde nasıl her millet meta'-ı marifetini teşhir ederse, Olimpiyat oyunlarına da her millet en kavi, en münasip, en güzide gençlerini gönderir ve kendi sancağının altında mevcudiyetini, varlığını gösterir. Müsabakalar dünyada mevcut bütün milletler arasında icra edilir. Nezaret-i Umumiye muvacehesine çıkan bu gençlerin hayat-ı maddiye ve maneviyeleri orada mihenk taşına vurulur. Pergilyan spor zevkiyle yaşayan milyonca halk orada o milletin timsal-i müşahhaslarını alkışlar, takdir ve tebcileder, isimlerini, resimlerini cihana neşr ve ilan eder. O millet böylece yükselir, i'tilâ eder. Manen maddeten milel-i sâire meyânında bir mevki kazanır. Tertib edilen muhtelif müsabakalarda birinciliği ihrâz eden 20 genç bilmelidir ki 20 milyonluk milletin yüzünü ağartır. Yalnız müsabakalara gönderilecek gençlerin kuvâ-yı adeliyeleri nispetinde terbiye-i ictimâiye ve ahlakiyeleri de mükemmel olmasına dikkat etmelidir. Kaç defa acı tecrübelerle öğrendik. Hatta lisanımızda darb-ı meseldir. Bir kötünün yedi mahalleye zararı vardır derler onun için bu husus nazar-ı dikkatten devr tutmamalıdır. Dostlarımdan biri nakletmişti. Devr-i hamîdide hükümet hesâbına almanyaya tahsile gönderilen gençlerimizden birini Türklere karşı gıyâbi bir muhabbetin tezâhürât-ı tabiiyesinden olmak üzere oradaki âmiri yemeye davet eder ve sofrada mâ dâmesi'nin yanına oturtur. Ale'l-umûm bütün fren kadınlarına tecâvüzü mübah addedecek kadar terbiye-i esâsiyeden mahrûm olan bu yâdigâr daha ilk gününden sofra altından elini ayağını hareket ettirmek cüretkarlığında bulunur. Ve terbiyesizliğini şecaat arz ederken merd-i kıbtî sirkatin söyler. Kabilinden olarak ballandıra ballandıra arkadaşına nakleder. Bunun fena bir netice vereceğini o kendisine anlatmak isterse de cevaben adam sende fren kadınlarının hepsi öyledir sen işine bak ben onu bir haftada yola getiririm der halbuki ikinci defa o zatın evine gitmek kısmet olmamış çünkü âtîdeki mektup işi neticelendirmiştir. Mektubunaynen tercümesi:

Efendi benim Türkler hakkında gıyaben büyük bir muhabbetim vardı. Onların bazı evsâfını vakti ile Osmanlı ordusunda yaşamış olan amcamdan işitmiştim size hükümetinizin tahsil için verdiği muhassesâttanemek ücretlerini iktisat ettirip

mesleğinize ait kitapları tedarik edebilmenizi teshil için burada geçireceğiniz iki üç senelik misafir etti kendi ailem nezdinde taama daveti refikam Arzu etmişti. Yine onun arzusuyla sizi bugünden itibaren evime kabulde mazurum.

Garibi henüz Almancadaki malûmâtı bu mektubu doğru dürüst okumaya müsait olmayan Fatih kulûb-i nisvânı bunu bir davetiye zannıyla arkadaşına göstermiş o da aynen kendisine tercüme etmiştir. Devr-i sâbıkta cereyan etmiş olan şu vakanın Türklüğe ne büyük darbe olduğunu söylemek fazladır. Bittabi şahsa âit olan şu meseleden umûmun müteessir olması lazım gelmez fakat vukuat taaddüt ederse ecânibin bizim hakkımızdaki nokta-i nazarı elbette başkalaşır.

1 Olimpiyat 1897'de yani bundan 15 sene evvel Atina'da tertip edildi olimpiyat müsabakaları bizim Okmeydanı gibi büyük vasi bir sahrada icra olunduğunu zannetmeli muhtelif yarışların icrası için ve temaşagirânın ahz-ı mevki eyleyebilmeleri için ayrı yerler yüzme müsabakalarına mahsus pisin tabir edilen havuzlar at yarışlarına mahsus Mahaller inşa ve tertip edilir bunların heyet-i mecmuasını teşkil eden mahal-i mahsûsun ismini stadyum tabir edilir. Atina'daki istadyon 5 milyon franka yani 250.000 Fransız lirasına inşa edilmiştir. Bu paranın 50.000 lirası iâne-i milliye, 200.000 lirası da meşhur Avarof'un milletine hediyesidir. eski olimpiyat meydanının harabesi üzerine inşa edilen bu Muazzam istadyon'un dâiren mâdâr mermerden imâl edilmiş olan terîbunları yetmiş beş bin seyirci istiâba elverişlidir.

Ne büyük bir ders-i intibâh beğenmediğiniz Yunanistan'da bir averof' zuhur ediyor memâlik-i ecnebiyede…âlem-i ticârette 1 Milyoner olduktan sonra vatanında olimpiyat oyunlarına mahsus bir mahallenin inşası için 200 bin lira veriyor. Biz de mahalle mektebine tahsil ettikten sonra bir kaleme çırağ olmak suretiyle işe işe başlayarak yavriye-i tâlia memleketin en âli menâsıbına irtikâ eyleyen mal ve mülk sâhibi olan bir sâhib-i servet Memleketin en büyük marazı cehl olduğunu herkesten evvel takdir ettiği halde milletin keseden idhâr ettiği paradan bir kısmını verip de İstanbul'da bir ibtidâi numûne mektebi vücuda getirmenin ne büyük bir vazîfe-i vataniye olduğunu takdir etmek istemiyor. Yazıkbu memleketin ağniyâsına.

SIHHÎ ÇOCUK JİMNASTİKLERİ

Bel kemiği hareketlerinden

Topuklar bitişik, dizler gergin, vücut doğru, başı dik, sağ el kalçada, sol kol yukarı uzatılmış olduğu gökte sağa bükülür. Sol el kalçada sağ kol yukarı uzanmış ise gökte sola bükülür. Vücudu bükerken öne veya geriye meyil etmemeli bel kemiğinden mâ adâ vücudun hiç bir uzvu tebdil-i vaziyet etmemeli. Hareket yavaş yavaş yapılmalı. Her iki cihete beş ile on defa tekrar edilmelidir. Bu hareketten çocuklar kadar büyüklerde müstefid olurlar.

Atina'da 1896'da ilk icra edilen olimpiyat müsabakaları 10 gün devam etmiş dünyanın her tarafından gelmiş 1 milyona yakın seyirciler huzurunda 36 muhtelif milletin 20'şer 30'ar genç kavî tahsil ve terbiye görmüş aile çocukları mensup oldukları kavmin yüzünü güldürmüş aferinlerine Mazhar olmuştur. Fransa muhtelif mekteplerden Atina'ya 50 genç göndermiş hükümet bunların mesârif-i râhiyelerine medâr olmak üzere 10.000 belediye 4 bin ceman 14.000 Frank Yani 700 Fransız lirası tahsis etmiştir.

Ondan mâ adâ Fransa Harbiye Nezareti Ordu'dan 10 bahriyeden 5 zabıt göndermiştir. isveç hükümeti Atina'ya gönderdiği 60 Mektepli 10 zabıt için 60.000 Frank yani 3000 Fransız lirası tahsis eylemiştir. Her millet Hatta Bulgar bile haline göre bu mühim müsabakalara iştirâktan geri durmadı. Yalnız biz zavallı Türkler bundan mahrum kalmıştık çünkü devr-i hamîdi de kuvveti öldürmek gençliği mahvetmek bu suretle milleti bitirmek prensibi takip ediliyordu. ikinci olimpiyat 4 sene sonra 1900 tarihinde Paris'te icra edildi Türkler bittabii yine bir eser-i hayat gösteremedi. 1904'te Sen luvi de icra edildi. Amerika'ya adam göndermek bizim için mümkün olmadı. 1908'de Londra'da icrâ edildi. Yine Türklere dair bir eser-i hayat yoktu. 1912'de Yani bu senenin haziranında istokholmda icra edilecek her hükümet gibi biz de davet olunduk. Gönül isterdi ki bir sahip-i Hamiyet zuhur edip bana şöyle desin "kredi luinedeki" Paramdan 500 lirası memleketin varlığını gösterecek olan 10 gencin mesârif-i râhinesine hibe ettim. İstokholma göndermek üzere beğendiğiniz 10 kişiyi intihâb ediniz. Orada bizim de tecdîd-i hayat ettiğimizi gösteriniz. Ne hayal mahal! Ne boş temenni böyle bir sahib-i hayrın bizde zuhuru müstebid olduğunu bildiğim için her şeyde olduğu gibi bu hususta dahi hükümete müracaattan başka çarem olmadı. Meârif nezareti ile Bahriye nezareti cevab-ı muvafakat verdiler. Harbiye nezareti bu

oyunların askerlikle münasebeti olmadığını! Binâen aleyh edilecek masrafın istifadeye tekabül etmeyeceğini cevaben bildirdi.

Biz henüz sporun ehemmiyeti layıkıyla takdir edemediğimizden Olimpiyatların bir milletin hayat-ı umumiyesi üzerine icra eyleyeceği tesiratı Tabii layıkıyla bilemiyoruz. Zaman ne kadar haklı söylediğimizi ve bu lüzumu nasıl vaktinde hissettiğimizi gösterecektir. Şimdi biraz da Olimpiyatların suret-i icrasına dair malumat verelim.

Yeni olimpiyat komitesinde her milletin müntehab birer mürahhası vardır. O müracaatlar kendi memleketlerinin spor kulüplerinin iştirakiyle ve ahalinin iânesiyle birkaç yüz bin lira sarf ederek bir istadyon vücuda getirirler.

Olimpiyat müsabakaları her 4 senede bir defa kongrenin kararıyla Avrupa pâyitahtlarından birinde icra edilir. müsabakalara iştirak edeceklerin jimnastik ve Her nevi sporları meslek-i maişet edilmemiş olması ve hiçbir vakit para mukabilinde müsabakaya dahil olmamış bulunması şarttır.

Müsabakaya iştirak edeceklerin evsâf-ı mezkûrreyi hâiz oldukları bulundukları memleketteki Olimpiyad mürahhası'nın tasdikine iktirân etmiş olması elzemdir. Her milletten Münferit müsabakalara 12 ve müctebi müsabakaları muayyen olan miktar -ı adîdden ziyâdesi iştirâk edemez.

Olimpiyat oyunlarında müsabakalarda kazananlara mea berat bir madalya verilir bazı müsabakalarda birkaç kişiye birlikte bir vazo verilir. para için müsabaka edenler merdûttur.

1912 Cumartesi günü 6 temmuz'dan 15 Temmuz'a kadar icra edilecek müsabakalar ber vech-i âtîdir:

Bunlara her milletten 12 kişi iştirak edebilir.

Mükafatlar: 1. Derece altın madalya

2. Derece Gümüş madalya

3. Derece bronz madalya

Düz bir mahalde yaya yarışı mesafe 100 metre

Düz bir mahalde yaya yarışı mesafe 200 metre

Düz bir mahallde yaya yarışı mesafe 800 metre

Düz bir mahalde yaya yarışı mesafe 1500 metre

Düz bir zeminde yaya yarışı mesafe 5000 metre

Düz bir mahalde yaya yarışı mesafe 10.000 metre

Maraton tabir edilen büyük yarış 40.200 metre

Hız alıp yüksekten atlama

Hız almadan yüksekten atlama

Hız alıp uzunluğuna atlama

Hız almadan uzunluğunu atlama

Üç adım atlama

Sırıkla atlama

Javilo cirit atlama

Disk atma

Dokuz kilo sikletinde bir gülle savurma

Dokuz kilo sikletinde Çekiç savurma

1- hız alıp uzunluğuna atlama

2-Javilo ortadan tutmak şartıyla atmak

3- 200 metre düzlükte yarış

4- istediği el ile disk atmak

5- 1500 metre düzlükte yarış

bu 5 müsabakada 1 olana pintatlon mükafatı verilir.

Dekatlon müsâbakası

1- düzlükte 100 metreye yarış

2- uzunluğuna hız alıp atlama

3- siklet atma

4- yükseklikte hız alıp atlama

5- düzlükte 400 metreye yarış

6- 110 metre çit üstünden atlayarak yarış

7- disk atmak

8- sırıkla atlama

9- Jovilo atma

10- bin metre düzlükte yarış

kürek çekme müsabakaları

bisiklet yarışları

eskrim müsabakaları

futbol müsabakası

jimnastik müsabakası

tenis müsabakası

alafranga güreş müsabakası

Her nevi endâhat müsâbakası

Yat vilginli müsâbakası

Av müsâbakası

At yarışları

Haziranda icrâsı mukarrer olan işbu müsâbakalara iştirâk etmek ve on gün istokholmda ikâmet etmek üzere tren ikinci olmak şartıyla tekmîl -i masraf adam başına elli liradır gitmek arzusunda bulunanların behmehâl meârif nezâretine gelüb beni görmeleri ve sertifika almaları lazımdır. Aksi halde müsâbakalara dâhil olmak mümkün değildir.

SELİM SIRRI

NİLÜFERİN DUASI

-Anne öğret sen Allaha nasıl dua edersin.

-İstediğin şeyler için yalvarırsın, ver dersin

-İstemezse? Verme dersin! Bir defacık sen öğret

-Ne demeli peki benim dediğimi tekrar et

-Ya rabbi sen ya rabbi sen rızkımızı…rızık ne?

-Ekmek! kızım, şükrolsun onu bize verene

-Peki sonra! Rızkımızı rızkımızı her gün ver!

-Hergün yine niçün durduk? hızlı söyle Nilüfer, dediğini duymuyorum! Anneciğim az bekle:

Yalnız ekmek yiyenler mi? Kanmam ben o yemekle!

Bunun için azcık durub Allah'ımdan diledim:

Ekmeğimle yemek için biraz peynir ver dedim.

Ulvi

GURBET ŞİİRLERİ

Sanhat tehassür 1

Anne senden de iftirâk ettim

Bunu ben hiç ümit etmezdim

Sevgilerden uzak düşen kalbim

Çürüyor ihtimal anneciğim

Beni kurtar suçum günâhım ne?

Kimsesiz kaldım âkibet ben de

Beşiğim nerede ninniler nerede

Benden evvel gömüldüler mi yere?

Şüphesiz

Şüphesiz mi? vah eyvah

Demek artık o nazlı şefkatgâh

Bir daha görünmeyecek

Nice zevk hayatı hissetmek

dâimi bir azab duymaktır

Bize mazilerin hayâli kalır

Her zaman gözlerimde incelenir

Ne saadet dinüb geçen günler

hâtırâtım birer elemzededir

Anne

Ses yok sükûtlar dinler

Kalbimin en acıklı nağmesini

Anne feryâdı bîcevab inler

Dinlemez kimse bîkesin sesini

1327 Aydın

Osman Fahri

ŞİİR

Çocuğun Sırrı

Geçen yılın sonlarında

Tanımıştım bir yavrucuk

Ki veremli benzi ucuk

Ablası son baharında

On beşinde belkide var

Bir bahçeden ben geçerken

Baktım çocuk yaprak bağlar

Gizli gizli sabah erken

2

Elinde büyük yumak

Yakındaki çürük dallar

Etrafına uzanarak

İplikleri sarar dolar

Yaptığın ne dedim ona

Çocuk önce bir irkildi

Anlatarak yana yana

Göz yaşını sonra sildi

3

Yavaş sesle bana dedi

Bir sırrım var öyle sırki

Bir senedir beni yedi

Ezdi küçük yüreğimi

Söylemezsen sen de eğer

Hiç kimseye sözlerimi

Anlatırım Lakin söz ver

Benim ismim Zehra Nermi_

4

5 yaşına henüz girdim

pek yalnızım Çoktan beri

ablam ile eğlenirdim

şimdi o yok akciğeri

ağrıyormuş için için
her gün Doktor gelir gider
o söylerken Bilmem niçin
annem ağlar merak eder

5

buna ben de merak ettim
Dün gelmişti doktor
Arkasından Gizli gittim
girdim kapı perdesine
pek fenadır bilir idim
Lakin işi öğrenerek
şu merakım gider dedim

6

Doktor dedi Zavallı kız
Yaprak dökümünü bekler
küçük kızı Ayırınız
Şimdi ben de birer birer
dökülecek yaprakları
bağlıyorum işte böyle
Allah için şu yukarı
yapraklara yardım eyle

Ulvi. ayn

RÛZEN ŞEBDEN SABAH NECAT

Beşiktaş Jimnastik kulübü'nün konseri münâsebetiyle

Şehr-i cârînin altıncı cuma gecesi beşiktaş osmanlı Jimnastik Kulübü leşki tiyatrosunda civar ahâliye-i muhteremesi'nin arzusuna binaen bir konser vermişti. program sinematoğraf ve spor Olmak üzere iki kısmı muhtevî idi. Birinci kısmı meskût geçmek tabii ise de mea't-teessüf cereyân eden halleri nekâis-i ictimâiyemiz nâmına şâyân-ı işâr gördüğüm ibret-nemûn ve bi'l-vâsıta mevzû aslı ile münâsebettâr olan 1 2 nokta üzerinde tevakkuk edeceğim.

Sinematoğraf'ın gösterdiği boğa güreşi bilhassa câlib-i dikkattir. Eski Romanım bugün menâkib-i haşyet anını teşkil eden Gladyatörler bunun esas menşeğidir. Roma'da sırık oyunlarında iki adamın yekdiğerine yahut birinin bir vahşi hayvana karşı mücadele ve mübarezesinden ibaret olan bu kanlı eğlenceler gayet vasi meydanların orta yerinde icra olunur idi. Roma ahalisinin zevk-i vahşeti tatmin ederek onları bu oyuna karşı şiddetle mecbur bırakan kuvvetin Mahiyet ve esası ihtimal ki bu mübarizelerin esirlerden kölelerden mahbuslardan…müteşekkil ve bu adamların kitâb-ı beşeriyette mevkileri olmaması zametinden idi.

Çünkü bunlar daha ziyade o maktele ğayz ve şiddetle sevk olunurlardı. Yaralanmış mağlup bir Gladyatör galibin insafına terk ve havale olurdu. Seyirciler tarafından men ve müdahale olunmazsa derhal mağlupu öldürür idi. Bu kan oyunlarından bu vahşet eğlencelerinden zevk alan hizâr arasında bilhassa Kral da ispatı vücud ederdi. romanının bütün zillet ve hasâretini hazırlayan kitâbe-i musîbet ve edbârını kanla yazan sezar'ın locasının önünden geçerken gladyatörler Selam, ihtiram, Sezer; ölenler senin selamlarlar diye yağdırır dedi.

Gladyatörler 3 sınıf üzere müretteb idi bir kısmı nipto'nun alâmet-i fârikası olarak hâlâ kitâb-ı esâtir ve hurâfâtta Gösterilen 3 dişli çatal gibi bir alet bırakma ve bir ağ ile müsallahtı. Bu ağ onun baştan ayağa kadar musallah olan rakibini sarsmasına mahsustur.

İkinci kısım bir kalkan bir Kılıç ve bir miğfer ile mücehhez olanlardır.

Bu iki nevi birbiriyle mücadele ve Mübareze ederler. 3. Kısım ise vahşi hayvanlar ile dövüşen gladyatörlerdir.

Bunların tarihte en meşhur ve namları olarak Spartacus görülür. bu ihtilalci esirlerin reisidir. Bunun ismi bir numune olmak üzere kalmıştır. Jandark'ın istatus'un sahibi olan Denisli fevayatiye bunun da Paris'te tuilleri bahçesindeki istatusunu bir eser-i bedî sanat olmak üzere vücuda getirmiştir. esirleri ortadan kaldırmak için bir cereyan Tevlid eden budur.

İşte Roma'da kenkre-i medeniyetine doğru bir sütün-i siyah Zillet halinde dikilmiş kalmış olan bu elvah-ı fecâat o gece İspanya'da boğa güreşi şeklinde inzâr-ı insâniyete arz edildi. Bir çokları'nın bir tüyünü kımıldatmadığına emin olduğum bu şerit bizzat

O hâli gözüyle görmüş veyâhud arkadaşına atlatmakta bulunmuş olan zâtın ifâdâtıyla pek küçük kalıyor biz dürûs-i hayât-ı beşeriyeyi bir ilham gibi ahz ve kabûl edecek kadar sâfiyet-i tefekküre mâlik olmak istemediğimiz için her sahne'nin bir vakar ve ibret nesâr olmasını bekleriz. Hayâtın bütün şüûn ve hâdisâtını lemha-i basarda adese-i tahlilden geçirmekmümkün değildir. Şuûn-ı vekâyi önünde ise hiçbir kuvvetin sâhibkırân olmadığı malumdur. Onun içindir ki sınıf-ı mütefekkirînin hazûzât-ı rûhiyelerini okşamakla berâber bî çarkân takımının da mezraa-i fikriyelerine intiâş edebilecek birer feyizdâr serpmelidir. dâb-ı muâşeret Yoksulluğu ile her gün câlib-i hande hayır mûcib-i teessür harekâtımız şehrimizin Büyük yerlerinde bile göze çarpıyor.

Düşen sinematoğraf Perdesini kaldırmak üzere sahnenin dışarısına çıkanı kim olursa olsun Tanımaksızın her şakırdılarıyla karşılamakta Ne mana olduğu kendilerine sorulsa susacaklarında şüpheniz olmasın. En rakik bir piyesi temâşâya gidenler sigarasını tüttürerek hay ve huy zevkine dalmış olanların kahkahalarından girdiği gibi Tiyatrodan çıkıyor. müstesna bir sanat güzelliğini ihtiva eden piyes'te gorhiçiye sâhibinin arzu ve meramlarıyla beraber gidiyor. Terbiye-i dimâğiye noksâni olarak daima görülen bir hassa-i müktesebemiz varki ondan sıyrılamıyoruz o da aslında hiç fakat zahiren mehâbet feşân vahîbet nemûn olan şeylerdir. Gerîve-i izmihlalde enîn zilletini tekrâr eden bir celâdet firûzda aynı nakarât-ı ceberûti sayıklayarak gider. Lâkin bir raşe-i anı onun bütün mevcûdiyetine hâkim olur. Hülâsa bu bazı vekâyi-i müteessifeyi burada beyandan maksadım mürettiblerin nazar-ı dikkatini celb etmek ve mezkûr kulûb beyleri gibi ahâli'nin tekemmülât-ı fikriyelerine çalışmayı görmek emelidir.

İsporlara İsveç usûlü ile bede olundu. Memleketin hayât-ı umûmiyesinde tebeddül husûle getiren inkilâb tarz-ı tahassunât ve ibdâatta da beliğ bir tahavvül gösterdi. Senelerden beri yanlış fikirlere muttali olan Türkiye jimnastikde de bütün boşluğunu kişiliğini yaşayarak gidiyordu. esassız olan her şeyin Er Veya geç münkarz ve münhedm olacağı tabiidir. Buna mebnidir ki bugün birçok köşelerine kadar İsveç'in bu çelink mefharatı sokulmuş bütün besâtet ve kuvvetiyle hükümrân olmaya başlamıştır. İbtidâsı görünen bir şeyin intihâsına vüsûl insanlar için mukadder ve mümkündür. Şu halde ahlâfın sadr ve sayine talik olunacak nişân iktidârın kurdelasını şimdikiler örüyor. Heman umûmi bir sükût ile mevki-i asliyesini gaybetmekte olan bu millet İsveç jimnastiği sayesinde evet bu âmil müessirin dahl ve tesir-i külliyesi ile o mutenâ ve müstesnâ mevkiine arûca bir derce daha kuvvet peydâ edecektir. Çünkü bu jimnastik yalnız terbiye-i medeniyeye hizmet etmekle kalmıyor. İctimâiyyâtın husûsât-ı kesîresinde bir kademe-i duhûl ihzâr ediyor.

Gerçi doğrudur. Bütün anâsır-ı müessire ve avâmil-i nâfize'nin bir taht-ı muallâsı bir sadr-ı nemâs vardır ki kuvvettir. Evet kuvvet lâkin nasıl? manda arabasını çeki taşını kaldırıma lazım olan kuvveti istihsal ve iktibas için sarf edilen zamanın heder ve telefinin hücre-i tesirinde bıraktığı acı akidat telhef..ler ile kalsaydı yine ne ise fakat bir millet böyle Terakki edemez.Şemim mevcudiyetini neşreyleyemez. Bugün artık halterci ünvanına layık olan atılanın 40 keza debone'nin 40; haknişmedik 46 santi metrelik bazuları ancak sahnede zor Aver hünerler ile Mazhar takdir oluyor. Ve serîu'z-zevâl bir hayat yaşayarak derhal sönüyor. Arslan'ın bacaklarını ayırmak mecburiyet ve ihtiyacı ancak Harikles devrine ve onun muasıriyetine münhasır kalmıştır. bugün hayatta muvaffakiyet ihtiyaç mübrem olan cemiyetle kabildir.

Biz şartlıların garbın asr-ı muvaffakiyetini istişmamda en büyük kusurumuz noksanımız usulsüzlüktür. okuduğumuzu görmeden görenlerden öğrenmeden gördüğümüzü tetkik ve tete bu etmeden gelişigüzel tatbike çalışırız mesela her ne için olursa olsun garbın nikât-ı muhtelifesinde muhtelif ve müteaddit dârü'l-mesâîler teşekkül ve teessüs etmiştir. İşte harekât-ı medeniye ve jimnastik için de pek çok müesseseler vardır. Cemiyetler kulüpler mektepler bunların takip ettikleri yol başka başka gaye ve maksat yine başkadır. Farzen bir mektebin jimnastik salonu ile bir kulübün jimnastik hanesi birbirinden farklıdır. Biz bunları fark ve temyiz etmeden işe başlarsak şüphesizdir ki neticeden çok uzak kalır ve aldanırız biz de kulüpler cemiyetler tesis ediyoruz. Mekteplerde İsveç jimnastiği tatbikine çalışıyoruz ve esefen ki aynı

tertib dâhilinde tark-i mesâiyemizi açacak olursak hiçe hizmetten gayrı bir şey yapmış olmaz.

Teşkil olunan ve olunacak olan müesseselerin muhit-i faâliyetinde artık barlar, parallar evvelki kadar bir mevki-i bülend ve rağbet ihrâz edemez. İsveçlilerin mekteb çantalarından ayrılmayan bir küçük diş fırçaları şekil itibarıyla basit ve kabil taktik görünür. Lâkin biz hâlâ bunu ne mekteblerimizde ne kulüblerimizde bulur bir günlük evde, görürüz. Kulübe giren bir masûm annelerin dâire-i hadîdine sarılmadan barların sütun müvâziyesine çıkmağa yeltenmeden el hâsıl her şeyden evvel, güzelce dişlerini fırçalarsa âtîdeki mide ve emâ bozuklukları'nın müzaac ve muanned diş ağrıları'nın kahraman müdâfiini hazırlamış olur. Her gün beşerden on dakîka sarf ederek akşam sabah bunu ihmal etmek yüzünden tahsil edecek yekün istifade ziyade müteferridir. Bilhassa âti hayâtı'nın pigole-i eleminde mütehassır şebâb Yaşamamak arzu eden genç hanımlar valideler bu ciheti nazar–ı dikkatten devr tutmamalıdırlar. Cemiyete birer uzuv takdim etmekle mükellef olan mekteplerin mesaiye-i umumiyesi arasından bunu ilk sırada görmek isteriz. Evvel düşünce ihtiyâcât-ı tabiiye'nin istikmâl ve iktisâbıdır. Denizden korkuyoruz. Sonra her hangi bir kaza netîcesinde haliçte boğulmak nefsimize girân gelmiyor da fen ve tıbbın kabûlünde izhâr-ı temerrüb ediyoruz. İnkirâz-ı ırk ile mevcûdiyet-i milliyede gaybolsun, beis yok! İllâ hünerbaz olmak lâzım. Kulübe dâhil olacaklara dişlerini kurcalatmağı alkol ve nikoti'nin zararlarını Söyleyerek men-i istimâlini yavaş yavaş telkînât sûretiyle milletin bâlâ-yı şeâmet bârından refa çalışmak abes görünsün. Lâkin kiloları kaldır.

SIHHÎ ÇOCUK JİMNASTİKLERİ

Bel kemiği hareketlerinden

Bu hareket sublime ile veya sabunlu bez ile temizlenmiş muşamma üzerinde yapılır çocuk elleriyle dizlerini yere koyar. Harekete başlamadan sol kolunu ileri sol bacağını geri uzatır ileri doğru kayarak ilerlemek için sağ kolunu uzatırken sol bacağını öne çeker. Tabii bu hareketi icra ederken sol kolu bükülür ve sağ bacağı uzanır Böylece sağ kol ile sol bacağı ve sol kol ile sağ bacağı hareket ettirerek bel kemiği işletilir 2 dakika harekete devam kafidir.

İçin her türlü teşvîkât ve sarfiyâttan kaçınmayalım beşeriyetin budalalıkları pek çoktur. Fakat çoğu da îcâbât ile nisbet perverdir. Baston istimâliyle bazu müfrit seviyesi erbâb-ı fen ve izânın mîzân takdirine mevdûdur.

Konser gecesi Perde açılınca sahnenin muhit-i meriyesinde bir yenilik görüldü. Bu müteferrik Nizam ile mürettib olan 10, 12 yaşlarında gençler idi. Kumanda ile harekat-ı basîtave mürekkebeyi muntazaman yaptılar. muntazaman kaydını koymaklığım esasen bî lüzumdur. Tanzim ve tedrîc ezilmiş hareketlerin heyet-i umumiyesindeki hüsn-ü tertîb birden nazara çarpar. Yeknesıkı dâimâ müzaac ve sıkıcı değildir. İğtişâş nemûn bir telûn daha fazla garâbet nümâdır.

Binâen aleyh şuracıkta kulûb-i müessisîn-i muhteremesine ayrılan hisse-i ihtiharı takdim etmeliyim. ve mini mini madamları da bu hususta diğer bütün arkadaşlarına bu fırka mensubiyetine pişdâr-ı muvaffakat olmaları arzusu ile tebrik ederim.

Program sırası ile 2 olarak halter hareketleri icra edildi Tek el ve tek gülle ile hafif seri çift hareketler çift el ile muvazene hareketleri çift gülle ile harekat-ı muntazama yapıldı. Öteden beri halter ile çalışmış olan Ahmet Bey hakikaten dürdâne-i muvaffakiyeti kazandığını ispat eyledi. bu hususta ki mütâlaât ve tetkîkâtımızı başka bir makaleye terk ediyoruz. Alafranga güreş Şevket ve Ali Ahmet ve Münir Beyler arasında icra edildi. Bunlar hakkında uzun uzadıya mütalaat beyan etmeyeceğiz. Yalnız Münir bey samimi bir tavsiyede bulunmayı vazife-i meslekten addediyorum. Relerini ve kalbini güzelce muayene ettirdikten bir vesika-i muafiyet aldıktan sonra bu Arzuvî şedîtlerine devam etsinler.

Boks müsâriası memlekette boksör sıfatıyla görülen Kenan Bey cidden vücuduyla iftihar olunur. Yetiştirdiği Fuat bey ise hiç ümit olunmayacak bir derece-i tahammül gösteriyor. O gece bir burun kanaması bu meraklı sporu yarıda bırakmaya sebebiyet verdi. Fakat muallim Bey'den ziyade talib-i heveskâr ve guyûru burada takdir ve tescil etmeyi bir nişane-i müâhât olarak kabul etmeleri ve Kenan Beyefendinin de bu Tarik-i talimde yorulmamaları temenniyâtıyla söze nihayet veriyorum.

Doktor İhsan

NUMARA 15 Birinci sene Pençşenbe, 1 Mart, 1327

Sâhib-i imtiyaz ve müdür

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyet için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik 30, altı aylık 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memalik-i Ecnebiye'ye

(Posta ücretiyle beraber) seneliği 8 franktır.

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idâre memuru Avni Bey nâmına mürâcaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden gönderilmelidir. Pul kabul edilmez.

Gençlerin terbiye-i Fikriye ve bedeniyesine hadim on beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

İsveç Kralı Beşinci Güstav Hazretleri

Haşmetme'ab

Osmanlıların saadet ve selametini temin edecek avamil-i müesserenin en birinci terbiye-i bedeniye olduğuna darü'l-mü'allemin tacidarilerine müdavemetim esnasında gördüğüm asar-ı bahire ile kanaat-ı kamile hasıl eylemiştim. Vatanıma adetimden beri bila ifade-i vakit bu emniyenin usulüne hasr-u vücut ettim. Bir itikadı tam ile ifade gelmekte olduğum mesai-'i çakiranemnezdi şahanelerinde takdire layık görülüp bir iltifatı aciz nevazane olmak üzere İhsan duyurulan birinci rütbeden ve esa nişanından dolayı hissiyatı müntedaranemi huzuru haşmet penahilerine takdim ile iktisab-ı şeref eyler.

Umum mükâtib-i melekiye_i terbiye-i bedeniye müfettişiselim sırrı

Terbiye-i Dimağıyeye Dâir

Terbiyede Esasat-i Ruhiye

Öteden beri izahına çalıştığımız İngiliz terbiyesi safhat-ı netaici itibariyle bize pek aleni olarak gösteriyor ki; yaşamak veya yaşattıkça muvaffak olabilmek için, en birinci çare: nesl-i ati'yi, müteşebbis şahsiyeti müstakille sahibi yetiştirmek olacaktır.

Bu gibi muhtelif ve müteaddid tecrübelerin neticesi olarak, mazinin altın hurufla yazdığı "kendi kendini bil!" usulü neticesi boş bir tevazudan başka ve ekseriya erişilmesi güç bir şey olmayan bir gaye gibi telakki olunuyor.

İngilizlerin iktisap ettikleri bu hakimiyet-i içtimaiyede bütün bütün başka bir terbiye neticesidir. İngilizler terbiye-i ırkiyelerinin başına "kendi kendine hakim ol" cümleyi hakimanesini koyarak, şehrullah terakkide ilerlemişlerdir. Kendi kendini bilmek Tabi-'i Beşer için ne kadar gayrı mümkün ise, kendi kendine hakim olmak da onu nisbette hayatta mevki tutan ve erişilmesi binnisbe kolay bir gayedir. Bu seciye-i ırkiyye, İngilizlerin en mütemeyyiz, en mütefârik bir sıfat-ı hususileridir.

Lobonun dediği gibi maslah-ı alem geçinen mazi bize boş bir tevazu' öğreteceğine "kendi kendine hakim ol!" self control diye haykırarak bir şahsiyet, bir gurur-u nef' ve teşebbüs öğretseydi ne olurdu?

Bunun için her vakitteki gibi tekrar ile deriz ki: Bu memlekette bu inkılabı içtimai, bir hakimiyeti içtimaiye tesis edebilmek için ingiliz terbiyesini kendi milletimize temsil etmeye Son derecede muhtacız..

Lakin bunu nasıl yapacağız? nasıl çalışmalıyız?

*

* *

Muhterem okuyucularımıza Lobo'nun bir sözünü hatırlatacağım, uzat diyor ki: terbiye ve talimin hakiki esasat-ı ruhiyesi, her türlü kayıt ve şarttan müstağni ve müstakildir kitaplarda okunmaz, programlara girmez. Her yerde kabil-i tatbiktir.muhid-i efrad bu tatbikin netice itibarıyla derecelerini ayırır.me'a mâ fih ale'l-'umum terbiyenin esas-ı ruhiyesini şöylece "terbiye; ihtiyardan Ademi İhtiyara geçebilmeksan san'atidir.." tarzında bir cümle ile de ifade etmek mümkündür.

Lobon bize bu son cümlesi ile büyük bir ip ucu veriyor. Artık bunun üzerine kanunlar, usuller vaz etmek, mevzumuzu istediğimiz mecraya sevk edebilmek elimizdedir. Biz Şimdilik lobonun sözleri üzerinde ısrar etmeyeceğiz, evvela mütala'at-ı ãtiyemizi tenvir etmek için biraz mukaddimattan bahis etmeyi muvafık buluyoruz.

Malumdur ki insan kafasıyla, dimağıyla durur yaşar, hıfz eder, hükmeder, emir alır icra eder eskiden pek mugallak ad edilen hafıza, hatıra, kabiliyet gibi mesail bugün Fenn-i tecrübe-i hayatın fizyolojinin terakkiyatı sayesinde binnisbe hal olunmuştur. Nehâ' şevki, meh, dimağ ve kaşr dimagin vezaifi ile merakez-i dimagiyye ta'yin etmiş, aralarındaki nispet ve iştirakat bulunmuştur. Yeni doğan bir çocuğun ef'al-i hayatiyesi birer in'ikas-i fi'li olduğu halde bil ahire bu in'ikasatin tekerrürü ile merakkezi dimagiye teşekkül eder.

Bu merâkiz-i dimagiye birer telgraf merkezidir ki aralarında milyonlarca teller gerilmiştir... muhitdan gelen bir haber, bütün bu merkezleri tolaşir, bu esnada hayat makinesi işler..işte dimağdaki bu tellerle birbirine rabt olunan merkezler polygone cerebrale dedigimiz "dimağ çenberi " ni teşkil ederlerki her hangi bir şeyi olursa olsun mutlak bu çenberden geçecek, bu çenberi dondurecektir. (1)

Dimağ, merkezleri arasindaki elyaf-i iştirâkiye ile kaimdir. Bunlar bozuldumu, damâğ iyice ifa-yi vazife demez ve o vakit "ihtilal-i damâğ" başlar.

Bu iştirakler, in'ikâsâtla teessuse başlar...

Bu nokta-i fenniyi nazar-i dikkat o günde tutarak, in'ikâsâti iyi bir tarzda icra ve idare edersen dimagin da pek mükemmel ifa-yi vazife edeceğinde şübhemiz olmasin...

İşte bunun içindirki, alem-i mutehassislari, hayatcilardan isti'ane ederek, kainatda ogrenilecek ne olursa olsun her şeyin in'ikâsât-i evveliyesi ni tanzim ve bu suretle iştirak-i te'sis etmek ka'idesini vaz' etmişlerdir.

Bugün bize son ilm-i ruh gösteriyor ki:

Bir mûsîkîşinas, bir bisiklist, bir sportman, olan bir çok gayret ediyor çalışıyor, mutevâlî in'ikasât ve iştirâkâtla kafâsini dolduruyor bir vakit geliyor ki bu mesâ'inin semerati iktitâf olunuyor...mûsîkîşnâs en muesser nağmeleri,

(1) Daha fazla tafsilati karilerimiz “çocuklarımizin damağı “ namındaki makalemizde bulacaklardır. Tellere söylediği gibi, bisikletçi de tehlikeli maniaları atlamaya muvaffak oluyor. Bu, birçok iştirakatın tesisi, tabir-i ahirle, ihtiyardan Adem-i İhtiyara geçmenin neticesidir.

Ilim-i ruhta iki nev'i iştirak vardır.birisi mucaveretle iştirak,, diğeri müşabehet ile iştiraktir.

Mücaveretle olan iştirakatı şu suretle izah edebiliriz:

İstirahatte tesirat la yenkati’ mutevâlî ve mute'âkibdir ki ilk müesserin ruhtaki tezahürü derhal diğerlerinin de meydana gelmesini intaç eder. Bi'l-faraz musikişnasın bir nağme ile hal-i tevhice gelerek bütün hatırat musikiyesi'nin tezahür etmesi gibi. Müşabehetle olan iştirak ise:

Müesserin mazide kendisine benzeyen tesiratı arayıp canlandırmasından ibarettir. Bilfaraz bir ilkbahar vüruduyla, geçen bahar hatıratının tekrar bir an için yaşanması.

İşte dünyada her ne olursa olsun öğrenilecek bütün şeyler, bu iki iştirakin dairesi dahilinde olmak üzere hayattan bir yer, bir mevki tutabilirler. Henri Mariyon “ilm-i ruh dersleri" ünvanlı kitabında iştirakattan bahsettiği sırada: “müessirat ve fikirlerin iştirakatı, bütün idraki hayatımızda hüküm süren kanun-u umumîdir. Ruhumuzda az çok devam eden aksi sedalar, bu iştirakatın kuvvet ve şiddetiyle mütenasiptir; bunun için ilk iştirakatı, kati’ ve emin, te’sis edebilirsen ruhumuzun da metanetinden emin olabiliriz.” diyor...

Ahlakında teşekkülü, demek oluyor ki aynı kanuna tabidir. Bir kemancı nasıl gayri ihtiyari nağmeler icat ederse, ahlak da insanda gayri ihtiyari bir dereceye

varmalıdır ki, hayatta rehberlik edebilsin. Zaten ahlak, gayri ihtiyari olmadan tesis etmiş ad olunamıyor..(1)

Ilm-i ruhca, Adem-i ihtiyarın hayatta oynadığı rol, pek mühimdir. Bu, fazla iştirakat Tevlid ederek, ik'ikâsât-i sanayiye ile Tekemmül ve inkişaf eder. Irklar, mümeyyizatlarını buna, medyundurlar. Zira bu iştirakat çok tekerrür ederse bir gün gayri ihtiyari efal yani " tabi'at ve adet"(Habitude) teşekkül eder. Bu tabiat ve adetler nesillerce intikal ve devam ettikçe "veraset" şeklini alır ve bu suretle de "secaya-yi irkiye"(Caractere de race) tesis eder.

Demek oluyor ki, terbiye, in'ikasat ve iştirakât-i iptidaiyenin tanziminden ibaret olacaktır. Şu halde mürebbinin de vazifesi bu, in'ikâsâti yaratmak veya ıslah etmek olacaktır. Şüphesiz bu in'ikâsât evvela cebri olduğu gibi, terbiye ile usule getirilen sana'I in'ikâslarin netâyici ile, veraset ile intikal eden in'ikâsâtin neticesi mukayese edilemez. Ve bunun için der ki secaya-yi ırkıyeler arasında fark ve tefavut daima mevcuttur.

Mürebbinin vazifesi çocukların, muhakematı cebriyeleri üzerine değil, ihtiyarsız kuvvetleri

(1) Tekerrür ihtiyar, gayri ihtiyarı, Ademi ihtiyar sözlerinin bir takım litbasâta Mahal vereceğini zannediyorum. Fakat buradaki gayri ihtiyari ve adem-i ihtiyar, ihtiyarın fazla nüşüv ve nüma bulup gayri ihtiyari haline inkılap etmesi yerinde kullanılmıştır.

Inconscient üzerine tesir etmek. Onu tenmiye ve feyziyatın ederek, hayatını ala etmektir. Bu suretiyle hareket eden mürebbiler en büyük işler görmüşlerdir; dünkü çocuklara ve intizam-ı dahilide bahşetmişlerdir. In'ikasatindan istifade etmeyi öğretmişlerdir.

Bu intizam dahili bir gün beşeriyetin pek az kısmına nasip olmuştur. Biz de kanunlarla temin edilen harici intizam, dahiliye galebe çalışmıştır .Lakin lobonun dediği gibi" kanunu başka bir mesnete malik olmayan intizamlarla, jandarmalara dayanan heyet-i içtimaiyeler için hayat-ı kisb-i emniyet etmemiş ve edememiştir."

İşte görünüyor ki ilk sözlerimiz nereye müncez oldu. gayr-ı ihtiyarın,hayatta tenmiye ve tekmili, beşeriyette bir intizam-ı dahili, her şeyin bütün zevahir'in fevkinde bir intizam tesis etmeye sebep oluyor.

Ve yine işte bunun içindir ki bir memleketin kuvveti her vakit bu intizamı dahiliye Malik, in'ikâsâtina hakim, küçük tesirlerle uzakları görmeye muktedir, Efrada Malik olmasıyla mütenasiptir. Bir memlekette bu adamlar çok varsa, o memleket ile'l-ebed yaşayacaktır. Bu sebeple, İngilizler yüksek bir mevki sahibidirler, çünkü müdebbir, zekalı bir usul ile yaratılıp ihtiyaç vasıtla tenmiye edilen verasetle temyizlenen ve büyüyen "terbiye" leri, saydığımız esaslar üzerine kurulmuştur.ingilizler hayatta Self Control sanırlar, kuvvetlerinin en büyük menbağını burada görürler.

Haydarpaşa İskeçeli

M.Ruşdu Ethem

SİHHÎ ÇOCUK JİMNASTİKLERİ

Bel kemiği hareketleri

Bu hareketler hazır-ı evvel vaziyeti aldıktan sonra avuçlar yek diğerine karşı gelmek üzere kollar gergin olarak yukarı uzatılır. Sonra baş ve kollar birlikte gökte belden aşağı bükülür. Dizler gergin bulundurulur. Bu hareket azulatı zahriye-i kebireyi inbisatı bir surette işlediğinden belli içeride bulunan çocuklara pek faidelidir. Sırtıları mahtebiyet teşkil etmiş olanlara ise bilakis muzirdir. 4-5 defa yapıldıktan sonra behmihal harekatı tenfesiye veya meskene lazımdır.

Gurbetşiirleri

Sânihât-i tehassur

2

Gecelere karşı

Bilmem kimi, kimden neyi bekler, tururum ben dünyalar uyurken..

Zulmet, o derin mu'akkis gam, mukabber şuyûn mubhet: eleminden!.

Dinler beni...

__ zulmet !beni dinlersen eger, sen ruhun ,ebediyyen:

Aysız ve güneşsiz kalacakdir, sonecekdir..

Zâhirâbe-i şebkirmi birden bire dindir..

Dindirki, sabah olmak için kalbim uyansın,

Bedbahte-i ömründe güneşler gibi yansın...

Ver gönlüme ãrzusunu;umid-i visali

Ãnnemle.. evet yalnız onun, bende, hayali…

Ben onda,o bende yaşiyor, aldaniyorsa:

Ondan beni, benden onu artık hiç ayırma...

Ey zulmet-i hicran!

Ey bi şefkat-i tâli' pejmerde ve geryân!

Annem beni bekler…

Hasretlere mustagrak olan ,belki de bî fer-

Gözler, ki kapanmaz,

Bir gün beni görmezse eğer ömrüne kanmaz...

1327- aydın Osman Fahri

YUVA

2

Çocukların terbiye-i cismaniyesi

1-Yavruların terbiye-i cismaniyesine karsu ebeveynin cehil ve lakirtisi—tağziye : yavruların muhtaç oldukları gazanin kemiyet ve nev'ine dair fikirler. Elbise meselesi.

2 -Teceddud-u havanın evlerde ehemmiyeti _ açık havada tenezzuh _ teneffus... _ teneffus cildi, su ,sabun.

3-Bedeni idmanlar bunların ale'l-'ade tarz-i telakkisi - ihmal-i tehlikeleri.

4-Ebeveynin ve hudpesend... munbe'is yeni hatalar - çocuklarımızın yiğara içmelerine niçin mani' olmuyoruz.

5-Ma'lumat-i kat'iye nin lüzumu - aile tabibi

Ebeveynin, yavruları doğar doğmaz kemal-i ehemmiyet ve dikkatle takibe mecbur kaldıkları vazife bir gün onu mümkün olduğu kadar kaviyyu'l-beniye, metin yetiştirmektir. Şüphesiz ki yalnız ihtimamat-i bedeniye de her hayrı tekefful etmez, fakat sıhhat: hayattan istifadenin şartı iptidaisidir; bütün melekatın faaliyeti ona

merbuttur. Zaif ve inatsız bir vücut içinde Nafiz ve mebda’ bir zekaya ender tesadüf olunur.” Pascal’lar gibi,emrâz-i cismaniye ile ma'lul olduğu halde ihtirâ'ât-i fenniye, efkarı ulviye-i felsefiye ile teit nam edenler birer istisnai hilkattir. Saf ve mevzul deveran eden kan irademizi daha emin, daha müteşebbis, daha sepetkar kılar. Bilakis, asâri-i ãteşin tenakus ettikçe müteredditmuhteriz kılarız. Bu, her gün ki tecrübelerle eş karı. Aynı zamanda müşterimiz de değişir nehafet bize hırçınlık, huysuzluk, haksızlık verir.

1

Eğer ebeveynin cehil velâ kaydisi olmazsa ‘ilmi’s-sihha nin terakkiyatı o kadar Metin bir terbiye imkanı der Ahde edecek ki... Lakin, acaba, kaç aile bu meselelerle meşgul oluyor, kaç Valide yavrusunun sıhhatiyle alakadar bulunuyor.içimizden pek çoğu, adeta kısm-i a’zamî, mesela evladının otasina çıkıb yiyecegine, içeceğine; yemek saatlerinin değişip değişmediğini bakmaz da ahırda hayvanını okşamakla bir gün yahut kümeste tavuklarının başında vakit geçirir. Koyun, keçi beslemeyi çocuğuna bakmadan Daha ziyade iyi bilir! Nedir bu acıklı muzhike?

Ol bavul tağzîden bahsedelim nokta gerçi, yemek hayat için elzem; bunu hepimiz biliyoruz; fakat yediğimiz şeylerin kıymeti fikriye ve ahlakiyesi olup olmadığını hiç düşünüyor muyuz? Herbert Spenser, “müstahkem ve istîlakar milletler: iyi beslenen milletlerdir” itikadında bu garip fikir müferrit bir iddia tezemmün etse bile, biz itiraz etmeyeceğiz; Zira bir yandan tarih, diğer taraftan, Bizim her günkü tecrübemiz bu hükmü tasdik ediyor: mekteplerde talebenin terakkisi, Hilmi, Nizama rehayeti yediği yemekle mütenasip, geçenlerde bir Fransa Mektebi bunu teyit etti.

Demek ki vücut yediği değil, temsil ettiği agdiye ile besleniyor! Öyleyse, muhtelif mevaat'ın kıymeti gıdaiyesini , suhuleti temsiliyesini yavruların yaşadıkları muhitla, Mecbur oldukları Harekat ve imale göre münasebetini anlamak icap ediyor. Bu nekat-i ilmiyeyi bi’t-tab’ ancak fenni hal ederse de ebeveyni görenekten, dört tarafın batıl fikirlerinden çekip, ayırmak Kabil değil! Biri geliyor: Aman, verin üst üste verin, çocuktur, yesin! Diyor; diğeri geliyor: Sakın, ha! Vermeyin tavsiyesinde bulunuyor. Biri yiyecekte bin kusur görerken, inceden inceye intihaba girişiyor; öteki esas: açlığı tespitin etmektir. Nevi ve cinse göre bakılır ra'yini serd ediyor. Artık dalaletin derecesini ve netaicin vehametini tasavvur buyurun. Hatta bu arada ekseri ya ispirto'nun, kahvenin, tatlının bile hatır ve hayale gelmez fevaidinden bahsederler.

Bunun için zengin ailelerin çocuklarında neden fakirlerinkinden ziyade mide rahatsızlığı var! Diyeti açık etmeyelim. Köydekilere bakınız: onların dişlerini de, midelerini de pek sağlam bulursunuz!

Elbise hakkında da aynı hatalar, aynı batıl, abes endişeler. Kış günleri mektep kapılarından girip, çıkan çocuk sürüsüne dikkat ediniz: bir takımı hafif geniş, boynu, elleri, bacakları çıplak. Bir kısmı ise Şimali sekani gibi baştan aşağı üst üste adeta kundaklanmış! Emin olunuz ki bunların Her ikisi de şu efrat ve tefritten müteessir! Bir yandan çocukları zahmete alıştırmalı! Deniyor; Pekala, fakat onları hasta edinceye kadar değil öteden: yavrularımızı soğuğa karşı layıkıyla muhafaza edemiyoruz. Diyorlar. Yine Şüphesiz. Ufacık bir adem-i takit bi çareleri belki topraklara kadar götürür.

Bütün bu hususata dair tevsi-'i malûmat etmek isteyenler her bert spenser " terbiye " sinin dördüncü faslıyla, Doktor Flori'nin "çocukların cismi ve ruhu" namındaki eserine müracaat etsinler.

2

Temiz hava, sıhhate, yukarıda arz edilen Şeraittan, Belki daha mühimdir. Deliğini de: haftalarca gayri mukavvi mevat ile yaşamanın, susuz birkaç gün geçirmenin imkanı karşısında 2-3 dakika olsun havasız hayatın gayrimenkul olması. Teneffüs edilen havanın bütün bedene, Ba husus mide ile ciğerlere tesiri şedidini hiçbir zaman hatırdan çıkarmamalıyız. Kim fena teneffüs ederse: beslenemez, afiyet vücut his edemez; merdar bir hava içinde kan tesemmüm ve tesmim eder. Çocuklarımızı daima saf havaya bırakalım bir gün cihâz tenfesiyelerinin serbest hareketini temin edelim. Şu iki kaide-i Esasiye Bize en emin rehberdir.

İngiltere'de Her yeni doğan yavru ãn-i mevcudiyetinden itibaren bir şahsi telakki edildiği için odası hemen ayrılır,ceyd-i hava her tarafı yıkar Bizde ise birkaç oda ya herkesin olur bir gün yahut Uşaka, hizmetçiye varıncaya kadar o da ayrılır da çocuk mutlaka Unutulur. Zavallı nerede rastgelirse orada bir gün dar, havasız virgülü gayri kafi Münevver köşelerde oturur, yatar, çalışır. Gözleri, ciğerleri günden güne dûçar-i za'if olup, gider.

Çocuklarımız şehirlerde daha ziyade müşkilata maruz onları sık sık gezdirmek. Berrak havalar, güneşler altında, çayırlarda dolaştırmak güç. Hiç olmazsa onlara açık pencereler önünde derin derin teneffüs hareketleri yaptıralım Bu da yok.

Bir de biliyoruz ki teneffüs yalnız ağızla değil, vücuttaki binlerce, milyonlarca mesamat vazife ile mükelleftir, cildimizi tıkamak, boğmak istidatındaki kiri, ter, def' ettiği için, bu menâfedin mesdud kalmasına dikkat etmeliyiz. Tabi'i çaresi: su! Bol su! Sözlerin, tedbirlerim, Şüphesiz basit adi hakikatler! Ihtimal ki bunları bu kadar ısrara ne hacet görüyorsunuz diyenler var. Fakat, kendilerine de ayrıca sorarız: Bu adi hakikatleri icra ediyorlar mı? Yoksa, hiç bilmiyormuş gibi mi davranıyorlar?

3

Ailelerin: bedenî idmanlari tenezzuhu, oyunu jimnastiği, yüzmeyi, el işlerini nasıl telakki ettiklerini tatkik eyleyemezsen, tenkîtâdin önu alınmaz, uzadıkça uzar

Eğer bütün bu Harekat Hüsnü suretle sevk ve idare olunursa,nüşüv azulata fevku'l-'âde yardım ederler, i'tida, teneffüs, devran-ı dem gibi vezaif-i azuviyeyi ıslah eylerler. Bu tesirler tahtında fi'l-i hazim ve temessul daha ziyade kolaylaşır: " terrusu " mide kadar bacaklarla da Hazım olunur. " diyor. Fiil teneffüsün sık sık takibi mevled-i elhamuzanin noksanında Neşet ettiği için kalp sıkışır, yorulur, çarpıntılar gelir; bu muhaziri ise yine sıhhi hareketler def eder.

Hasıli, bedeni idmanların hizmeti, faidesi sayılmakla bitmez. Hususi ile tenezzühun, oyunun. Fakat bunlar da tazyik altında olmamalı, çayırlarda serbest koşmalı, atlamalı, çitleri aşmalı, gülmeli, haykırmalı, Hatta bazen mübareze bile etmeli. Her nedense bir gün birçok ana, baba bu serbestiden korkuyorlar, Korkunca da Men ediyorlar. Ekseri ya mesirelerde görürsünüz: çocuk, dadısı yanında. Elleri eldivenli,süslü, esvabi sim sıkı, Aman koşmasın! Aman oynamasın. Yavrucak biraz etrafına bakınsa hemen Mumya tavrını taktıracak sözler, tembihler, Hatta azarlar. Sonra, çocuğumuz niçin sapsarı! Deniyor! Elbette, "esvabı lekelenmesin" diye düşünülürse böyle olur.

Çocuklar mektebe girince onları şimdi başka sebepler harekatı bedeniyeden alıkoyuyor. Birçok ebeveyn, evladının sınıflarda yalnız ön sıralara geçmesini, yalnız derslerden muvaffak olmasını arzu ediyorlar. Sıhhat-ı cismaniye ikinci derecede çocuklarının za'findan acı bir hiddetle bahseden valideler çok görülür: "daima hasta, kendisine inan olmuyor ki. Bir taraftan da dersleri kalıyor"

İşte tafûliyet devresinin uğradığı bu çetin usulü, usul-ü terbiye (!) Yavru büyüdükçe mucep endişe bir hal geliyor. Dünden güne tehlikesi artıyor. Böyle mekteplerde yetişen delikanlılar artık oynamak, gülmek ihtiyacını duymuyorlar; üst üste

yığılan ta'b-i damağı onlara adeta bunaltıyor.netayic-i vahimeyi istatistiklerden anlıyoruz ki bu zavallı gençlerin dörtte üçü hizmeti askeriyeye naçar-ı mütehammil. Biraz sonra Kimisi trum ediyor, kimisi zaif a'sab içinde zebun... Kimisi de istirhaye uğramış miyop olanların, yarın baş ağrısı çekenlerin, sinirli,fakre'd-deme giriftar olanların da hat ve hesabı yok. Evladının terbiye-i cismaniyesinde la kayıt kalan ebeveyn bilinmez ki, ne düşünüyorlar!

Murebbî şehir "demolun" un ecbar-i fikriyesi ile yavaş yavaş İngilizleri taklit eder; oyunlara, sporları ehemmiyet verir gibi oluyoruz; Lakin herhalde bu hususta da, diğerlerine benzememeli, yani efrattan tevekki eylemeliyiz. Azulat-i işleksiz bırakarak damağı yormak ne ise, yalnız azulatı işletmek de aynı şeydir ki, maksat, yine elde edilmemiş olur.

Buraya kadarki beyanatımızda ebeveynin hataları hep cehaletinden münbe'isdir, fikrimi dermayan etmiş ve Hakayık-i içtimaiyeyi istişhâd eylemiştik, fakat mesele bununla hal olunup, bitmiyor. Malumat daima Harekatı Tevlid etmez."jân jâk rusa" terbiyeye dair koca bir kitap yazdığı halde, sözlerine ailesinde tatbike yanaşmamıştır, "lafûnten" başkalarının yavruları için pek Latif Efsaneler vücuda getirmiş, kendi çocuklarına gelince tamamıyla terbiyelerinde bigeane davranmıştır, Acaba bizim hifzu's-sihha muallimlerimizin kızları, oğulları ne halde?

Hakikat şu ki: her yerde benlik, en mübarek hissiyatı tahrif ediyor. Acaba yavrularımızı Şen, gürültülü oyunlarından alıkoyarak, saatlerce kitapları üzerine kapatmamız onların Hayrı mı, yoksa kendi sükûnetimiz için mi? Sınıflarında birinci çıkmalarını, mükafatlara, muvaffakiyetlere nail olmalarını arzu edişimiz onlara muhabbetten ziyade, kendi gururumuzu tatmin emili ile değil mi?

Size, tenkıdimizi, daha ziyade tenevvur ettirecek bir misal: Bugün, hiçbir peder, hiçbir valide yoktur ki tütünün meş'üm mazarratları hakkında malumat edilmemiş olsun! Hepsi tütünün boğazda, kalpte, midede birçok emraz'a sebebiyet vereceğini iştihayı keseceğini, kanın tasfiyesine mani olacağını Pek ala bilirler. Zihni tembel ettiği kadar da yorar, harap eder, hafızaya durgunluk verir, iradeyi keser, büyük dikkatleri, gayretleri kırar bir gün ve tabii bu hâlât-i merziyye gitgide müphem ve boş hülyalarla vakit geçirmek adetine münkalip olur; bunlar da malum. Ba husus melekatıgünü gününe nüşüh hazırlanan gençlik devrelerinde zarar daima mütezaifma'mafih, bütün bu

malumat önünde yine ebeveyn çocuklarına sigara içmekte serbest bırakıyorlar; yahut takîdât okadar ihtizârkârâne, o kadar cebrinizki..

Söyleyiniz neden bu itiraz, bu tereddüt neden? Çünkü baba tütün içiyor, hem de fena içiyor, evladına gelince, men etmek müşkilatıyla karşılaşıyor, ister istemez gözünü yummaya çalışıyor. Böyle babalarının Adem-i takîdî yüzünden fena şeylere alışmış gençlerin dag derunilerini hiç dinlediniz mi? Hatta, çocuğunu işrete alıştıran, kadehleriniçocuklarına doldurtan babalar bile var. Yarabbi! ne cinayet.

Bir de kendi evladına itiraz etmeye korkan, onlarla münakaşadan çekinen, bir türlü cesaret edemeyenler vardır! Sanki çocuğun muhabbetinden bir şey gayb etmeyecekler bir gün onun canını sıkmayacaklar, ona meşakkat çektirmeyecekler! Takdir, filan, hiçbir şey yok, i'tiyadat-ı sakime doğuyor, büyüyor, kökleşiyor. Kimin ne umuru? Ah, Şu ana, baba kemal-i hulusla,hüsn-i niyetle , açık kalplilikle kendi kendilerini tatkik etseler, Şüphesiz ki türlü itiraf edemedikleri hutbenliklerinin derecesini ve bütün fenalıkların bundan neşet ettiğini hemen, anlayacaklar. Bazıları çocuklarını hakikaten seviyor, fakat mevazenesiz bir sevgi. Elbette, bir gün, bu da, yine kendilerine rücu etmekle nihayetleniyor.

Dikkat edilirse, onlara hatalarını göstermeyen: etrafındaki ekseriyetin hataları, her günün, adeta insanı teşvik ve teşci' eden batıl fikirleri. Bunu görmek, ve tedavi etmek için memleketin sü-i adetini mutî'âne takip edeceğimiz yere biraz bulunduğumuz daireden, Mahallemizden çıkmalı, hariçten biraz nur terşihine razı olmaları, yani, mümkün olduğu kadar, bizi talim edecek ve saik, kitap, mecmua celp ve neşir etmeli, beyancı memleketlerde neler oluyor, bunları taktikten korkmamalıyız. ingilizce mekteplerini bir ziyaret, birkaç gün İsviçre, yahut Alman aileleri arasında bulunmak, bir iki terbiye-i mecmuasına abone oluvermek, hataları, bir daha tekrar etmeyecek kadar kuvvetli tashiha kifayet ediverir, Emin olunuz...

Lakin, tamamıyla değil. Çocuklarımızın bünyesine, mizacına, kendin ve tanımımızın ahval-i içtimaiyesine neler muvafık geliyor, bunları da düşünmeli, doktorun tavsiyelerine lüzumundan vareste bulunamayacağımızı takdir etmeliyiz. Böyle böyle zaten asıl söylemek istediğimizde bu evet, böyle böyle, biliyor musunuz, nereye dönülüyor: geçmiş zamanların i'tiyadâtina!

Sakın, teaccüp buyurmayın, o zamanlar her ailenin bir tabiri, dost, emin, muhterem, fedakar bir tabiri vardı. Belki onlar bugünkü etibbamiz kadar malumatlı,

alim değildiler; fakat, kat'iyyen şüphe etmeyiniz, “en iyi alim" idiler, çünkü hastaları üzerindeki uzun tecrübeler ,gerek onların ,gerek babaları analarinin evsâf-i kabîha veya memduhasina aid edindikleri emniyeti nazar, kendilerine bugün meşhur Bir doktorun yol üstü muayenesinden daha derin, daha doğru teşhis dert ettiriyordu sonra çocuklarımız onlara kollarını açarak giderler, sözlerini ehemmiyet verirler, harfiyen icradan bir haz dostu duyarlardı. Aile tabii bir yavruların Teşkilat-ı tedriciye-i azuviyelerini takip eden bir gün ihtimali olan endişeleri kable’l-Vuku’ düşünür, devalarını bulur, ve bunu da bir namuslu adama yakışacak istikametle yapardı.

Bugün doktor bir ailenin değil, her ailenin Tabib-i hususî, yani bir Tabib-i umumi! Faide de o nispette! Ta eskiden, mısırilerde, her hastalığın ayrı bir şifacısı vardı. Validenin ayrı, pederin ayrı, Çocukların ayrı. Hatta her birinin ayrı hastalıkları için ayrı doktorları! Mide için başka, göz için başka ! İşte, fen, sa'yin bu kadar intikamına yarayacak bir şekli ameli almıştı. Yine bunu temenni edelim; Lakin aile tabibini hürmetle severek, sözlerini birer birer dinlemek ve icra etmek şartıyla.

AYN. F

Amerika'da fert-i iştiğal, gayri muntazam tegaddî ve tarz-i tedavi

Mösyö jon Hevrenin Amerika seyahatine dair defter hatıratına kayıt eylediği şu satırları Aynen nakil ediyoruz:

Öğlen vakti tamam etmek üzere Burodwey Caddesi'nde bir lokantaya girdim. (sonradan anladığıma göre en ziyade meşgul olan kimselerin mev’id telâkisi burası imiş) kahtalikdan kurtulmuş gibi birbirini çiğneyerek içeri hücum eden adamların hali bana hayret verdi. 5 dakikada tekmil masalar doldu. Hiç kimse pardesü ve şapkasını çıkarmıyor. Hatta bastonunu olsun bir çiviye asmıyor. Bir Hokkabaz kadar el çabukluğu ile atıştırıyorlar hiç şüphe etmem ki lokmaları çiğnemeden yutuyorlar. 5 Nihayet 10 dakikada midelerini imla ettikten sonra Puro dumanlarıyla o koca Salonu Göz gözü görmeyecek birhale getiriyorlar. Sonra hazım için bir müddet istirahati falan hatıra bile getirmeden geldikleri gibi koşa koşa yine yazıhanelerine, ticaretgahlarina avdet ediyorlar. Sofrada pek yakınımda bir Amerikalının hali cidden garip idi. Bir taraftan yemek yiyor bir gün diğer taraftan erkam ile dolu bir kağıda ara sıra bir şeyler ilave ediyordu. Hem midesi, hem damağı birlikte işliyor! Yanımdaki tercümana sordum:

- Bu adamlar yediğini ne vakit hazım ederler. Pek tabî’î bir tavırla cevap verdi :

-Çalışırken!!

-Peki ama yedikleri şeyler bari hazmı kolay olsa Bilakis insanın o gıdaları hazım için demirden bir midesi olmalıdır. Hemen her ta'ama bol tuz ve biber dökerler hem de yemek arasında tuzlu badem yerler. bi't-tab' bu münasebetsiz tarz-i ta'diden ekserisinin midesi bozulur. Fakat Amerikalılarca bu şayan-ı ehemmiyet değildir. Saat makinesi gibi vazifesinde tekasül gösteren azularını tamir ettirirler. Bunun için müteattit tedavihaneler vardır. Bunlardan biri batıl karındaki hijyen Palas dedikleri müessesedir. Hermeriz orada 3 4 hafta mesaferetden sonra sapasağlam çıkıp gider.bu daru's-sihhanin müesses ve müdürü Doktor Kellogdur. Orası adeta bir sanatoryum gibidir fakat manzara-i hariciyesi bir saray kadar mesna'dır. Bir de sanatoryumlara ekseriya ağır hasta olanlar, ciddi bir tedaviye muhtaç olanlar gider. Halbuki burası umuma küşâdadir. Müracaat eden zat kim olursa olsun bir heyeti tıbbiye huzurunda çırılçıplak soyarlar arız ve Amik muayene ederler her tarafını dikkatle ölçerler bütünmüşaha edatı lakartma cetveli gibi bir yere kayıt ederler. Ve Neticede bir büyük reçete tanzim ederler. Sakın muhteviyatını acı bir takım ilaçlardan ibaret sanmayınız, orada en büyük ilaç harekatı medeniye bu tedavihanedeki hayat-i fe'âlânaye nisbetlekışla hayatı pek ehven kalır. Şimdi hijyen-i palasda iade-i sıhhat için takip edilen program hakkında biraz tafsilat vereyim: Tabip müdavilerin tavsiyesi üzeri 200 kadar erkek bir o kadar da kadın yan yana atmış metre Tûl ve 25 metre arzında müsteti'l-şekil iki büyük havuzun birine erkekler diğerine kadınlar girer. Havuzların derinliği 1 metreden 3 metreye kadardır. Yani zemini bir sath-ı maildir. Suya girenlerin hepsi yüzmeye yüzmek bilmeyenler kol ve bacaklarını hareket ettirip çabalamaya mecburdurlar. Havuzun suyu makinelerle mütemadiyen tecdit olunur. Banyoyu müteakip kurulandıktan sonra 400 mütecaviz merza zemini güzel parke döşeli geniş havadar bir jimnastik salonuna sevk edilirler. Orada kısım kısım ayrılıp müteaddit muallimlerin nezareti altında her hastaya lazım olan hareketler yaptırılır. Mesela azabından muzdarip olanlar ufaki ağaçlarda mevazinelerle Harekatı meskene, sü-i hazma müptela olanlara harekatı teneffüsiye ve ipe sırığa çıkmalar, fert-i semâneden müşteki olanlara harekat-ı mahrutiye ve jimnastik adım yürüyüşler, zaif elbeniye olanlara harekat-ı mu'tedile. Hülasa her beniyenin ihtiyacı nispetinde bir deva tesirini haiz olan hareketler yaptırılır. Butün bu talimlerin İsveç usulü üzere olduğunu söylemek zaittir. Sonra heyeti umumiyesini cem edip asker gibi muntazam yürüyüşler icra ediyorlar. Fakat bu yürüyüşlerdeki vücudun aldığı muhtelif vaziyetler askerlikte yoktur. Az daha unutuyordum: şişmanların Bir de çember talimleri var. Fakat bu çemberler çocukların çevirdiği çembere benzemiyor. Bambu ağacından mamul olup adeta kızların ip atlama ve oyununa benziyor. Şişmanlık derdine müptela olanlar "

mâyiyo “ yani terîkûdan mamül baştan geçme bir nev’i deniz esvabı lâbis oldukları halde çemberden sıçradıkları zaman bir nisif küre şeklinde önlerinde hasıl olan kümbeltinin her sıçrayışta hareket-i raksiyesini görmek insanı kahkahalarla güldürüyor.

Hijyen palâsin, etrafı rüzgardan mahfuz bir mahalli daha vardır. Orada 50 kadar zevatı yalnız bir deniz tonu ile kumlara sere serpil'e uzanmış görürsünüz Bunlar da orada güneş banyosu yaparlar. Yine orada çıplak birtakım kimseler ellerinde baltalarla odun yararak Bu sayede kuvvâ-yi azuliyelerini tezyide çalışırlar. Temiz ve saf havaya pek ziyade hemiyet verildiğinden yatak ve oturma odalarının gece ve gündüz asla pencerelerini kapamazlar. Geceleri Rüzgar çıkmak ihtimaline binaen panjurları kaparlar. Fakat hastaların ek serisi bahçeye kendilerine mahsus çadır kurdurup orada bir Robinson hayatı yaşarlar

Bu müesseseden ziyade itina edilen Gıda meselesidir yemekleri adeta mualice gibi dikkatle tertip ederler. Hastanın sıkleti, mizacı, hastalığının nevi-'i hep Nazar-i dikkate alınır. Yemekler ekmek, sebze, yumurtadan ibaret gibidir. Et az verirler. Otluk neşir edilen istatistiğine nazaran orada senevi 27,298 kilo ekmek, 44,643 düzine yumurta, 8.000 kilo fasulye, 8,000 kilo üzüm, 3,000 Kilo incir, 2,000 kilo badem, 2,000 kilo erik, 1874 kasa ceviz 2,800 kilo bisküvit 1,100 kilo hurmadan ibarettir. Hastaların riayete Mecbur oldukları nizamname-i dahili bervech-i ãtî dir.

6,30 da yataktan kalkılacak ve gece 9,30'da behmial yatılacaktır. Kahve altıdan ol bahçede 1,500 ile 3.000 metre yürünecek, 7,30 da

SİHHÎ ÇOCUK JİMNASTİKLERİ

Hareket-i batniye

Bu hareketi çocuklar büyüklere nispetle pek kolay yaparlar. Çünkü onların kısmı süflisi nispeten çok hafiftir. Azulat-ı batniyelerinin kisb-i kuvvet etmesine yardım etmekle beraber vezaif-i muaiyelerini de teshil eder. Dizlerinin gergin olmasına Ve ayaklarını aşağıdan yukarıya yavaş yavaş kaldırdıkları vakit daima nefes almalarına dikkat etmelidir. Bidayeten ayaklarını munâvibeten kaldırtmalı ve hareketi süratle yaptırmalı tedricen yavaşlatmalı. 4 5 defa yaptırdıktan sonra ayağa kaldırıp harekatı teneffüsiye yaptırılmalıdır.

Kahve altı, saat 9'da İsveç usulü üzere jimnastik, onda banyo, 12'de 4 ile 5 kilometre yürüyüş, onda yemek, yarım saat istirahat, 2,30'da tekrar jimnastik, saat 3'te tekrar yürüyüş, 4'te banyo, 6'da akşam yemeği vereceğiz 8'de yine 3 kilometrelik bir gezinti, 9,30 da uyku. Amerika'nın her tarafında bu tarzda tedavihanelerin miktarı günden güne tekessür etmekte ve en tabii en basit bir usul tedavi ile her sene binlerce hastalar şifayap olmaktadır. Amerika'da kistb-i kat'iyet etmiş bir hakikat varsa o da kapıları pencereleri sımsıkı kapalı odalarda avuçlarla ilaç yan sevirgül kutularla hap yutulsa hiçbir hastanın benzini bir damla kan getirmek mümkün olamaz. En büyük eczane içinde yaşadığımız dünya en mühim ilaç da hava, güneş, su ve harekettir.

Harun

Tıbbi Jimnastikler

Tıbbi jimnastiklerde vaziyeti Esasiye ve müştaka:

Terbîvî jimnastiklerde olduğu gibi tıbbi jimnastiklerde dahi hareketin icra veya tatbikten evvel hastaya bir vaziyet aldırılır. Hareketten matlup olan faide'nin temini vaziyetin hatasız olmasına vabestedir.

Vaziyetler vaziyet-i Esasiye ve vaziyet-i müştaka namlarıyla iki kısımdan ibarettir.

Vaz'iyet-i kol ve bacaklara hususi bir şekil vermeden Hâl-i tabi'ide duruş, asılış, oturuş, yatışlardır ki muhtelif ahvale göre ati'deki isimleri alırlar:

1- Vaziyet-i şakûliye station verticale.

2- Vaziyeti kudiye assise

3- isticâ' zahrî couchee “

4- vaziyet-i talikiye suspendue

5- rakbiye â geneux

Vaziyet-i şakûliye

Topuklar bitişik, ayak burunları bir zaviye-i kaime kadar birbirinden açık, Dizler gergin amut Fakri düzgün, göğüs biraz dışarı çıkmış, Batın nispeten içeri çekilmiş, kollar yana sarkıtılmış, dirsekler hafifçe bükülmüş, parmaklar bitişik. Başı doğru ve dik bulunur.

Vaziyet-i şakûliye

Vaziyet-i Ku'udiye

Bu vaziyette kaide ve oyluklar bir sath-ı ufki üzerine tamamen temas etmiş bulunur. Dizlerin vefasalı altından bir zaviye-i kaime teşkil etmek üzere bükülmüş, ayaklar tekmil-i bâtân ve topuğuyla zemine müstenit, dizler bitişik kollar yan tarafa sarkmış bulunur. Vücudun aksam-i sairesi vaziyet-i şakuliyede olduğu gibidir.

İsticâ' zuhuru vaz'iyeti

Hasta arka üstü boylu boyunca “pelinet” in üzerine uzanırım bacaklar bitişik, kollar vücudun yan tarafında bulunur. Bu vaziyet ve hile-i nazarda Bir istirahat vaziyeti gibi telakki edilirse de vücudu vaziyeti isticâ'iyede tutabilmek için bazı azulatın mütekellis bulunması lazımdır Halbuki bilcümle azuviyetin hal-i istirahatte bulunmasını temin eden vaziyet nisf-i isticâ'î vaziyettir. Sırt 45 derecelik bir mail üzere duran "Alçak pelinet" in arkalığı üzerine istinat etmiş, dizlerine attan bir zaviye-i hâdde etmek üzere yukarı bükülmüş ve birbirinden az açık bulunur ki bu vaziyette vücudun her tarafındaki azulat ve mefâsıla nokta-i memat üzere bulunur.

Istica' zuhuru

Vaziyet-i ta'likiye

Yüksek bir mahalle ufukan mevzu bir ağaca veya Ufukî bir parmaklık altına asılanır, kollar arasında omuzların genişliği kadar Bir Mesafe bulunur. 4 parmak önde

başparmak geride baş biraz geride göğüs ileride, bacaklar bitişik, ayak burunları zemine müteveccih bulunur.

Vaziyet-i ta’likiye

Vaziyet-i rakbiye

Dizüstü oturuş vaziyeti olup dizlerin alt kısmı yani baldırla oyuklar arasında bir zaviye-i kaime teşekkül eder. Vücudun Aksam-ı sairesi zemine amuden bulunur. Bu vaziyet biraz yorucudur fakat hareketin icrasına tabip eksteria kısmı zahride dizi ile bir noktayı istinat teşkil eylediğinden hasta o kadar yorulmaz.

Vaziyet-i rakbiye

Vaziyet-i müştekalar

Eller bir gülü kollar bir gül gövde veya ayakların tebdil-i vaziyet eylemesi ile vücudun aldığı şekillerdir. Bunlar da berviç-i Ati tevsim edilir:

Vaziyet-i şâkûliye-eller kalçada

4 parmak ileride baş parmak geride olduğu halde eller kalça üstünden kavrar dirsekler hafifçe geride bulunur.

Tembiye: bu vaziyet cez'in sabit bir halde bulunmasına temin ettiğinden baş ve gövdenin harekat-ı mevzi'iyyesi kolaylaşır.

Vaziyet-i şâkûliye - Eller omuzda kolları dirsek mafsalından bükülerek el omuz karşısına getirilir. Bu Vaziyet kolları, elleri yana veya yukarı hareket ettirmenin birinci kısmıdır.

Kollar dirsekten birkaç türlü bükülebilir:

1- Dirsekler gövdenin yanında ne pek bitişik ne büsbütün açıp bulunur. Sait kısmı zatu'r-ra'sine karşısına, Eller omuzlara getirilir. Bu vaziyette azulat-ı zahriye Tekallus eder .

Önden görünüşü yandan görünüşü

2- Dirsekler omuz hizasına kadar kaldırılır nokta ve omuzdan dirseğe kadar olan kısım gövde ile bir zaviye-i kaime teşkil eder. Sa’id kısmına gelince dirsek mafsalında bir zaviye-i kaime teşkil etmek üzere bir vaziyeti şakuliye de kalır veya

avuçları zemine mütevecci olmak üzere vaziyeti ufkıye'ye indirilir. Birinci şakka nazaran yana açılırsa ilk sırtı, ikinciye nazaran avuçlar zemine müteveccih bulunur.

Avuçlar zemine müteveccih kollar yanda

3- Vaziyeti şakuliye-Eller enseye

Dirsekler Kulakların hizasında ve yanda olduğu halde bilek ve parmaklar düz olarak unika götürülür. Parmaklar ya uç uca temas eder, ya bir iki santim açık yahut birbirine biraz girift olur.

Tenbiye: bu vaziyette başi öne meyl ettirmekten içtinap etmelidir.

Eller omuzda iken yukarı uzatıldığı vakit dirsek ve bilek mafsalı da Gergin, avuçlar birbirine karşı kollar mevazi olmalıdır.

Eller enseye arkadan görünüşü eller enseye önden görünüşü

4- Vaziyet-i şakûliye- Eller köprücük kemiğinde

Dirsekler omuz irtifa'ında olduğu halde parmaklar bitişik Bilekler düz havuçlar zemine müteveccih bulunmak üzere Eller göğüs karşısına getirilir.

Tenbiye: dirsekler omuzlardan biraz geride bulunursa azulatı Sadriye daha güzel inbisat eder.

5_ vaziyeti şakûliye - omuz altından istinatlı

Hasta ufuki ağacın yanında vaziyet-i şâkûliye de durduktan sonra koltuk altı hizasında bulunan Ufuki ağacın üzerinde kolunu geçirir ve icabı hale nazaran sağ veya sol cihetini tespit eder.

Bu hareket bel kemiği inhirâfat-i cenbiyesinin tedavisinde pek musta'meldir.

SELİM SIRRI

ALMAN JİMNASTİKLERİ

3

Guts Metsun Programı

1- Kol, Bel ve bacakları her tarafa işitmek.

2- Yılankavi hat munkesir ve daire üstünde yarışlar yapmak.

3- Yükseklik, derinlik, uzunluk atlamaları yapmak.

4- Yerde, Ufukî ağaçta ve mevazineler icra etmek.

5- Sırga, ipe çıkmak, duvarlara tırmanmak.

6- Güreş, ip çekişme, kol kola çekişmeler.

7- Taş atmalar.

8- Disk atmalar.

9- Javilo atmalar.

10- Ok atmalar.

11- Kürek çekmeler.

12- Yüzmek talimleri.

Guts metsun koyduğu esas, fenni olmamakla beraber tabiatın icap ettirdiği faaliyet-i bedeniyeyi te'mine medar olduğundan pek çok faideler Tevlid etmiştir.

Prusya ordusunun yena ve üsterliç de Napolyon ordularına mağlubiyeti Alman gençlerinde efkar vatanpürürane'yi galeyana getirmiş her almanda bu dahiyeye karşı mukavemet hisse uyandırmıştı. Fransızların gayet ağır şerait ile akit eyledi muahede Almanya'da halisefer beride 40,000 kişiden ziyade askerin silah altında bulunmasına katiyyen men etmişti. Halbuna Fransız boyunduruğundan kurtulmak için bu asker kafi değildi. O zamanın Alman âzimi vatana selametini jimnastikte buldular ve künîğezburgda vuku' bulan bir içtimai hafide profesör lehman atide raporu kıraat etti:

içine bir nüfusu altında yaşamak haysiyetli bir millet için zildir. Hafi cemiyetler ihdasina lüzum vardır. Bu cemiyetler bir takım jimnastik kulüpleridir ki orada Purusyalı, Sileziyali, Pumeranyali değil, yek vücut Alman kanlı gençler kabiliyeti cismaniyelerini yükseltecek nişan atmasını öğretecek bir Alman neferi gibi talim

görecektir. Bize artık vücudu biçimli bir adamdan ziyade vatanın müdafaasına elverişli bir millet-i meslaha lazımdır.

Bu rapor guts motosun gaye-i hayaliyesiyle terafik etmiyordu. O, gençlerin bir terbiye-i askeriye ile pürürde olmasını muvafık göremiyordu. Onun noktayı nazarı büsbütün başka eden mekteplerde rajiman Seküler ler teşkiline başlandığı zaman o, 50 senelik tecâbirini ileri sürerek şöyle diyordu:

"Kışla talimlerinin mektebe ithaliyle tamiri gayri kabil bir hata ettiniz. Mekteplerde bir mahiyeti askeriye vermekle gençlerin istiklal-i Efkar ile düşünüp çalışmalarına mani olacaksınız. Askeri talimler daima Hava-i hürriyet ile Gülen simaları somurtacak ve onların hepsinde bir zevk amiriyet uyandıracaktır. Filhakika Ordu kendisi için Muallim efrad-i Cedide ihzarina muvaffak olacak fakat Alman milletinin karakteri değişecek, Şen ve şatır çehreler yerine derşit çatkin simalar kayim olacak, bugün isti'cal ile temin edeceğimiz menafia mukabil vukua gelecek manevi zararı asırlar tamir edemeyecektir."

Gutsmotesin telaşı artık beyhude idi. O esnada henüz neşir ettiği oyun kitabı bile pek o kadar itibar görmemişti. 1808'de Tukendbund Cemiyeti hafiyesi teşekkül etmiş ve purusyanin silajiya'nın,pumeranyanin her tarafında jimnastik kulüpleri küşat edilmişti. Bu esnada idiki millet-i maslahayı vücuda getiren prusya'yı Fransa nüfusundan kurtarmak için milli Alman jimnastikleri tesis eden Kristof Jan zuhur etti.

S. S.

Müdür-u mesul: Selim Sırrı - Karabet matbaası

NUMARA 16 Birinci sene Pençşenbe, 15 Mart, 1327

Sâhib-i imtiyaz ve müdür

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyet için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik 30, altı aylık 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memalik-i Ecnebiye'ye

(Posta ücretiyle beraber) seneliği 8 franktır.

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idâre memuru Avni Bey nâmına mürâcaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden gönderilmelidir. Pul kabul edilmez.

Gençlerin terbiye-i Fikriye ve bedeniyesine hadim on beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

SAADET VE İNSANLAR (*)

-1-

Hayatın dikenli uçurumla yollarında yürümek, sürüklenerek ilerlemek için bizi daima takviye eden eserlere ne kadar muhtacız. Elemnak zamanları tesliyet dârbir nisyanla örten güzel sözler, nevazişikar sahifeler adeta yok gibi. Neden? Biz hiç muzdarip, hiç me'yus olmuyor muyuz? Bi'l-'akis .. her gün yeni bir darbe-i kader gönlümüzü kırıyor, neşemizi dağıtıyor, ruhumuzu tırmalıyor, tırmalıyor. An be an ağırlaşan tevde-i muşâkka yorgun, nahif vücudumuzla nasıl tahammül edeceğimizi düşünerek titriyoruz..

Tahammül, ancak, dirilmek, doğrulamakla mümkün? Öyleyse, artık, serseri fikirlere esir olmayalım; hepimizin, ayrı ayrıtarik-i tefekkürü, mesleği tayin ve tenvir etsin. Kanaat ve vicdaniyemiz, kararlarımız eğreti bir şekil almasın…

Oh!lâ yetenâhîmesâil-i mevcudiyetin hangisini düşünmeli? Neresinden başlamalı?

O vakit bir bir insaniyetin gaye-i mefruzasına dikkat ettim; asırları oyalayan, avutan bir mesele var: mesele-i se'adet! Bu, en büyük, en mutena, en son merhale-i ümit!evvliyat-i beşeriyete, maksad-i hayata ait hiçbir şey bilmediğimiz halde dudaklarımızda halkî, şedit, umumi bir arzuvi müebbet haykırıyor:

- Saadet! Saadet! Her türlü sa'y-ute'ab, bu kelimeye sığınıyor, Bu kelimede geniş bir nefes alıyor, belki yalnız bu kelime için çalışıyor, didiniyor, ölüyor!

Sahih, gayri sahih nasıl bir fikir edinirsen edinelim, mutlaka bahtiyar olmak istiyoruz; intihap ettiğimiz tarz-imübareze ne olursa olsun, düşüncelerimiz saadete ma'tuf... etrafımızdaki bütün sufliyet-i ahlakiyeye, ömrümüzün nihayetine kadar iktiham edeceğimiz tek müşkil, pek hazın ûrmevâni-'i kemale rağmen, bu mevhum, bu hakikati düşünülmeyen, sorulmayan, öğrenilmeyen hisdenkabil değil ayrılamıyoruz.

Ãrâdim: anlamaya pek muhtaç olduğum bahse dair kitaplar gördüm; bunları, inşallah, birer birer naki edeceğim,lakin, ol emir de, hal-i hazıra bir sille-i ikaz çarpmak, bugünün biçare liginebir dest-i müşfik uzatmak, bugünün gözyaşlarıyla ağladıktan sonra, atiye müsterih bir zemin tettebi' hazırlamak icap ediyor: İşte en müfit iştigal.

Ğarâbetiyle beraber, bir emr-i vaki varsa, o da telakki-i saadetinher şahsa, hatta her şahsın maruz kalacağı ahvale göre, değişmesi! Bilinmez neden? Dünkü fikri

bahtiyarımız yarın ki ne uymuyor, gençlikten uzaklaştıkça, istikbali emniyetimiz azaldığı halde, yine bir heves koşmaktan geri kalamıyoruz. İnsanlarla, hadisatla temasta bulunan, sonbaharın rüzgarlarına karşı yapraklarından birer birer cida düşen bir dal gibi bir gül bütün hülyalarımız tarumar olurken, yine her sabah ufuktan yükselen güneşi ne sevinçlerle karşılıyorsak, her gün yeni bir saadetin tulu'unuda öylece hayatımızdan bekliyoruz.

Muhitimizdeki eşya soluk, sararıyor, kendi ihtiyarlığımız, kendi yokluğumuz derinlerde, esler içinde kaybolup, gidiyor. İsviçreli filozof ãmiyel: "Hayat, daimi bir iftiraktır "der ah, bu iftirak! Sebebi: hep günki teşkilat-iictimaiyedegilmi? En muazzez, en kıymetli, en mümteni el infikakvücutlar, rabıtalar, ekseriya zalim bir fiske, inatçı bir yumrukla sendeler, ayrı ayrı köşelerde kalır. Ya derd-i me'îşet ekmek kavgası, "açlık" bahusuz menfaatler, takipler, "duymazlik" günün birinde bizi ailemizin, yavrularımızı bizim kucağımızdan kapar: dağlarda dolaştırır, kayalardan atlatır, denizlerden sürer.

Fakat, davalarımızdan, niyetlerimizden, ümitlerimizden tedricen iftirak, bizi yine her şeyi öğrenmek, her şeyi görmek, her şeyi işitmek, her şeyi kazanmak. En sonunda bunu nihayeti yok ki! Demek mecbur kalmaktan menediyor mu? Servet, muzafferiyet, iktidar, Şeref. Hepsi mev'udbirer hat, hepsi elde edilebilir görünüyor, heyhat! Bazen bu rüyalarda kamilen yelpazelenir, Uçar. Ümit kesilir mi? Saadete muzafferiyet arzusunu bir türlü yenemiyoruz.

Amalimize nailiyetin ilk lahzalarında kendimizi bahtiyar zannı hemen uyanıyorsa da, o nailiyetin latif ciheti zail olur olmaz yavaş yavaş sönen haz ve şevkimiz: can sıkıntısına munkalip oluveriyor.

Hayatım bahşedeceği bütün saadetler vücut bulsa iştiyakı bahtiyarı yine müntefi olmaz, o kadar heyecanlarla beklediğimiz saadet, ruhumuza adem-i kifayeti ile çarpar...

Evvela bir gün saadeti, doğrudan doğruya hissiyatımızı telziz eden şeylerden, mesela ne'am-i hariciye'den istihraç edeceğimizi tahmin ederken bu tahminde aldandığımızı anlayınca, başka bir Hülya'nın meftun cazibesi olarak, kendi kendimize: Benmesut muyum? Deriz. Buna vicdanımızdan bir ses hemen cevap verir: (Sen mesut değilsin; çünkü saadeti bilmiyorsun, tanımıyorsun..) o zaman Başka hayalat bizi meclübeder, götürür.

İşte ömrümüz böyle daimi arzularla,daimi elemlerle müteheyyiç. Emel, bikarar, fikir, sabit. Ve bir an geliyor ki: ben bu dünyada bahtiyar olamayacağım iddiasıyla giriftar-i fütur oluyoruz.

Acaba bu İddia Baki mi? Nerede? O ses, kalbimizde yeniden canlanıyor: (sen, saadeti beyhude yere, ademlerde aradık, daha ciddi taharri et, emin ol ki bu sefer bulacak, ve anlayacaksın.) O vakit İnsan ilk ümitlerini tekrar kovalamaya başlar.

Şüphesiz ruhumuzun büyük, Vasi' emellerini geçici şeyler, hatta müşahede-i hakikat bile tatmin edemez bahtiyar olmak ihtiyacı da, anlamak ihtiyacı kadar gayrı kabil keskin! muttasıl aldanıyoruz, aldatıyoruz; Lakin yine bir eyvah'a mukabil bir hülya-yinûsimâbizi teselliyet ediyor; fikrimiz yine saadet'in dâmânren garengine dalıyor, Gaye-i hayat olarak onu, yalnız onu buluyoruz.

Saadet, kalbã demiyete hak olunmuş öyle bir kelime-i nazi'nin ki, bütün alem, pîşnâmer'îsinde, minnetle ,serbezmin temenni. Daima değişen hevesler, daima uzaklaşan muhabbetler daima artan te'sirler, inkılaplar içinde insanın fikri sabiti gölgeleniyor, silinmiyor. Saadet'in varlığına bu, delil olamaz mı?

Ogûsten: (Saadet'i istemek için, bilmeli dermiş; Haydi, onun kuvveden fi'lekelimesi : hallî müşkil mesâilindendir. Diyelim; fakat, fikr-i se'adetbiz de nasıl tecelli ediyor? Saadet nedir? Hiç olmazsa bunu idrake çalışalım.

tabi'i, kable't-tahkik , tarif edilemez. Önce, ahval-i hayatiyeyi taktik lazım:

OSMAN FAHRİ

İNCE FİKİRLER

Her hususta şaşaya değil, faideyi arayalım.

Senin

Sös: serveti Efna, fakiri taz'if eder.

Dîderu

Sös: ya ahlakı, yahut zevk-i selimi ihlal eder.

Juber

İnsanlar servetten ziyade, ta’kisb-i servet fesad-ı ahlaka uğratır.

Dûbúnâlid.

Servet: nâmûskâr adamların evine,ancak tarik-i faziletten girer.

Ãmyo

Dünyanın en zengin: tasrifkar olan, en fakiri: tama’kar olan adamdır.

Şâmğur

HANIMLAR İÇİN

Nur sıhhat,jale-i letâfetdir

Senelerin husule getirdiği gaza-i nisyan ve metrukiyet için de yine uzun ve anut sâ'at-i kezşiteninneşayet-i gayz venâimi ile unutulup kalmış olan vücud-u nesviyetimiz, bugünün kahvare-i zeybve haşmetinde puruşiyâb kemal ve irfan olmayan o kadar muhtaç, o kadar müftekir ki... Mazinin birine birinetevde-i ãlâm ve ızdırap şeklinde tekasüf eden gubaru atalet ve ye'sini birden silkip atmak!... ukadatheyecan ve teessür ile gerilen girdenteslimiyeti bu zinciri mahkumiyetten kurtarmak, pek bi çare ve kimsesiz kalan, beden, sıhhati umumiye gibi kadınlığın mevcudiyetini de birlerziş-i cehd ve gayret ile bu hamay-i cehil ve ızdıraptan kurtarmak, İşte bunlar o kadar güç, o derece na kabil istihsal şeyler oluyor ki... yarının neslini yetiştirecek bugünün genç ve muazzez hanımlarına, mükellef ve gölgeli salonların rehaveti bahşve kuytu köşelerinde,bir zevk-i meta'binnâleşibtikâsi ile masum ve makhur kalan halimize Atf-i nikah-i mürüvvet ve merhametten men ediyor.

Yarının şehname-i zafer ve ibcaliniyaşayan bugünün muhterem hanımları; yine yarının saltanatı şetaret ve tevkirinibesleyen, büyüten bugünün muazzez genç kadınları. Her biriniz peyş-i nazar icra ettiniz de öyle vazifeler var ki birer hale-i i'tinaile çerçevelenmiş huzuru ihtiram ve takdisinizde safbeste-i inkiyâd bekliyorlar. Sizler hükümeti ailevi yenin serhatindeşefik ve rahim muhafızlarısınız. Onun harici ve dahili siyasilerinin tedviri intizam ve temşitiuhde-i Liyakat ve samimiyetinize mevdu’dur. Geryân ve nâlân, beşuş ve handan Yarını, yarının fedakar ellerini, vücutlarını yetiştirecek, besleyeceksiniz. İyi zaman oluyor, bu sütunlarda muazzez kârielerimlehasbihal edemiyordum. Hayattaki mücadelede daima muvaffak olmak, kâmikâr yaşamak mümkün olmadığı için bazen mühim ve gayri mühim hadiseler İnsanı

böyle pek mukaddes olan arzularından bile men ediyor. Maddi ve manevi bir ızdırabın çoktan beri esiri idim. Bunun içindir ki bu bir iki aylık sekte-i te'ehhur vukua geldi.

Terbiyenin dokuzuncu nüshasındaki hanımlar kısmını mütala'a eyleyen kâri'ât-i muhtereme eminim ki muhtelif düşünceler altında kaldılar. Ve netice i efkar, tasnif olunursa, büsbütün başka çıkar. Şimdi biraz da bu hususta hasbihal etmeye tasavvur ettim. Evvela: O sözleri söyleyen küçük hanımefendiye teşekkürler ederim, ki böyle bir çığır açtılar da bu zemin üzerinde dolaşmamıza imkan verdiler.

Güzellik; işte kadınlıkla teve'um bir kelime. Kadınlık öyle bir kuvveti uzemadır ki Ancak abide-i Hüsün önünde baş eger. Kadınlar ordusunun alimdarzî şerefî güzelliktir. Kadınların mekanet-i ruhiyesini, salabet ve necabet-i kalbiyesinitenmiye eden güzelliktir. Güzellik kadının Maddi, manevi,

SIHHİ ÇOCUK JİMNASTİKLERİ

Bel kemiği hareketlerinden

3 Yaşından itibaren çocuklara yaptırılabilir. Çocukların kemikleri yumuşak olduğundan büyüklerin nispetle daha suhuletle yaparlar. Bu hareketi sû-i isti'maledip çocuk ayakta iken gövdesini geri bükerek ellerini arkadan yere koymak suretiyle köprü yaptırmaya Heves etmemeli ve bu vaziyette 5 saniyeden ziyade durdurmamalıdır. Her sabah bir iki Nihayet 3 defa tekrar etmeli, başlarının altına bir yastık koymalı, Ayaklarını da kaymamak için tutmalıdır.

Ahlakı asalet ve şerafetinibahş ve terbiye eyler.

Hülasa güzellik kadınlığın, kadınlık aleminin Şems-i hayat-ı nisari, eş'a-i mukavemesidir.

Lakin Evet lakin, burada şayanı dikkat olan nokta Bu kelimenin umumi olmasıdır. Biz şimdi burada fezail ve muhasin-i maddiye kadar şemail-i maneviyenin de bir mevki-'i ehemmiyeti olduğunu zikir etmek isterdik; fakat zemin ona müsait değil. Binaen Aleyh onu terk ediyoruz. "güzel olmak " gerçi kadınların her günkü meşgule-i fikriyeleri arasından çıkmaz.

Hayatın hususiyet ve umumiyetine peyda-yıitla' için onun ile mümarise elzem olduğu kadar aslına nüfuz etmek de lazımdır. Aynı zamanda küçük hanımefendinin ifadatına dikkat olunursa "kadın için en büyük endişe ihtiyarlıktır. Her kadın

müebbeden genç kalmak ister" sözleri nazar'ı dikkate çarpar. Şu halde o endişeyi ferda teraküm eden günlerle bir yağın teşkil edecektir. Ve bu her gün ki zahm-i ruhi'ninmevlid-i asliyesi menba-'i hayattadır. Demek oluyor ki "hayat" ı evvela bilmek, öğrenmek; Sonra onun hususat vefer'iyatınamüteallakatina ait nekatıpeyş-i ibtisara almak elzemiyeti muhakkaktır.

Sonra "emin olunuz, bütün tevalitlerin mahiyeti genç kalmak ve güzel görünmek esasına müstenittir. Demişler. Buraya, şu sözlere göre kailinin "tevalitin" esasını, hüviyetini anladığına hüküm edeceğiz. Ve bu Kabule nazaran mütalaatımızda itnaptan içtinap eyleyeceğiz. Şüphesizdir ki tuvaleti pirinç tuzunu, üstüviç mürekkebatını, losyonları, kolonyaları kutularla, şişelerle sarf ve istimal değildir. Bu böyle olunca bizim jimnastiklerle afiyetli yaşamak, semirmemek mümkün olduğu kanaatı kadar tenderseti ve muhafaza-i şebabete de duhul ve tesiri mühimmi olduğuna itmi'nanhasıl olmalıdır. Nitekim biz, yine bu sütunlarda her uzvun çâlâkîvezindekisini peyda ve hıfz ederek genç kalmak mümkün olduğunu beyan ve tasrih edeceğiz. İspat-ı müdde'akavlen değil müdellelen olursa o zaman fazla yorulunmaz. Binaen aleyh sen iptida'dan itibaren ehline tevdi' edilen ve muntazaman mürettep Hıfz-ı sıhhat dahilinde yaşayan bir genç hanım ahir-i ömrüne kadar daima şen ve şatır, daima şeyhûhatinçehre-i abusinden uzak bulunması kabul olduğu tahakkuk eden. Ve hem sıhhat-i umumiyeye değil umum-i sıhhata ait olan bu Harekat-ı medeniye ile yüzün buruşukluklarının izalesi doğrudan doğruya değilse de Tenin teravetinin muhafazası mümkündür.

Evet, İtiraf edelim, kadınlar için yüzdeki kırışıklıklar en büyük gailedir. Onların endişelerinin çare-i dâfi'alariburalarda göstereceğiz. Güzel olmak, sevimli bulunmak fıtrat-ı nesviyette bulunan hasais-i tabi'iyeden ise de bir dereceye kadar mümkün istihsal-i mümarisat vardır. İşte biz burada evvela hayatım bir fen olduğuna kanaat-i hasıl ettirdikten sonra kadına, kadınlığa bila vasıta ait ve müteallakşerait ve kavaid-i sıhhiye'yi arz edeceğiz;

Hayat, bazen ferahfeza, mükemmes, ezhar ile mu'tar, bazen haşunet ile mestur gayr-ı me'nus, vahşi kıtalara nüfuz eden geniş bir nehre benzetilebilir. Şiddet ve süratini kaybetmek için müteaffen çamur üzerinde yahut altın kumlar üstünde dalgaları yuvarlanır.İşte bu Latifu'l-ceryannehir de zorkaça-i ömrünü idare ederek, emniyet ve huzurunu teminine mahsus bütün tedabiri muhit olarak, sath-ı ma' ile beraber kayalardan muhafaza olunmak için yüzenler insanlardır. Zira pek çok defalar biz, bizzat kendimizin bedbahtımızı hazırlarız. Edbarımızın fail ve müsebbibi oluruz.

Fi’l-hakikamusibet ve felaket etrafımızda daima gayri müre'i, ahını şikarının pençelerinden tutmak için muvafık bir anterassudve İntizar ederek ziyade emin ve mutemit, bizzat kendidir ãğûşimizitakdim ederiz. Pek az kimse vardır ki onların hayatı hiçbir parça bulutla rengi tebeddül etmemiş mai bir sema'nınkeşayiş ve sükunetini aks ettirir.

Bir fütür ve hazer-i ‘amika, aldatıcı ve nemayiş-i pürür bir huzur ve asayişe düşürülür vesait'imuknia'yı istihfaf ederek saadet ve bahtiyarı muhafaza ve idame edilecektir; müseraatî, hayatın Gonca: Şağfedarını hamil ha'if İpek yelkenli narin bir sandal öldürücü kayalar'a çarpmak endişesinde bulunmaksızın, suyun akıntısına kapılarak gider. Erkekler kadınlar, tehlike mevcut olduğu zaman da ademi ihtimam ve bîkbaydîtâmî, onları kıracak olan fiil ve eserin tekamülüne rekz-i nazar e fikir ederek işhad ederler.

Böylece, hayatın vekayı’ ve hadisat-i kesiresiarasında aşk, kendi rabıtaları ilemüttehhittali’ baş gösterir. Bunlar taraf bitaraf,hâzikâne bir tarzda tarh olunmuş çiçekler altında kendi çirkinliğini saklamayı aramaksızın aynı zinciri taşıyan iki mahkum gibi yolu dolaşırlar.

Arzuvi hattın bir tevekkül ve metrukiyeti bu efkarı bir taraftan diğerine, ancak başka bir renk ve mana vererek bir burudet zuhur eder bir gün bu müstakbel bir ftirak, bir Adem-i İttihat, huzûzat-ı sıhhiye'ninizmihlali, ailenin harabeleri üzerine münteşir eşkabelerdir.

Bizim muzdarip eden âlâm ve ikdarın esbabı evveliye ve asliyesini taharri etmek, bulmak Müfit görülür. Ve eğer neşter yaranın içinde gezdirilirse ve cem pek şiddetlidir. Fakat bu sayede Ondan bir şifa-yı Seri’ istihraç edilebilir. Kendi merzini bilmek, tanımak henüz çare-i teşfiyeyi teshil eden bir noktadır.

Kontest "dutraman" kadınlara kitabe-i rengin letafet-i İhda eden bu fe'al kadın bu hususa dair yazdığı bir eserinde bu felsefe hakkında bir nazar ittifak hasıl etmekten gayrı bir şeye çalışmadığını söylüyor. Takip olunacak neticeyi ve o neticeye isal edecek tariki eş'âr ederek bu cihetin teminine ittihaf mesai Elbette müstesna ve bedî bir şeme-i zevk, bir boy şerafet ihsas eyler. Operârturk bıçağı bazen insanın üzerinde bi amancerhalar açar, bir Rahman'a yakar fakat bu tasfiyeden, sıhhat ve selameti tavsiye eden başka bir şeye matuf da kildir.

İşte bundan sonra vakit buldukça muhterem ve muazzez karielerimizi memnun ve mahsus etmek için arzularına hizmet eyleyecektir Hatta Fakat şu kadar var ki bütün bu tavsiyelerimizde, mütaleatımızda: güzel olmak arzu edersiniz, şunu yapmayın nasıl, bunu yapınız gibi ve hile-i nazarda kafil veme'munarzu, halbuki hakikatte hiçbir şeyi olan, bir emri hüküm kadar kolay göründüğü müeddası bile çok defalar anlaşılmayan sözleri tekrar etmeyeceğiz.

İNCE FİKİRLER

Hakikatin kuvvetini Kani' olunuz. Halkın menfaatine en ziyade muvafık olan kanaatte: hakikattir. Zulmet, bir padişah için bile esareti tevlid eder.

Dolevera

Hakikati söylememek: fenalığı ref' etmez, ihfa eder.

Teyer

Sözlerimiz, hepsinde bir yemin kıymeti bulunabilecek kadar doğru olsun.

Senpol

Her kim benim Fena hareket ettiğimi ispat eden. Beni Kani' ederse,me'a'l-memnu'atashih-i nefse çalışırım Çünkü hakikati arıyorum.

Roma imparatoru: Mark-oral

En müthiş zulümler hakikati zayıflatamaz Bilakis takviye eder, yükseltir.

Paskal

Esasa ait olanları şekli nazarı itibar ve ehemmiyeti alarak zikredeceğiz. Belki arzuvi tatmin ederiz.

Doktor İhsan

Hakikat her zaman bulunabilir, çünkü mevkii muayendir.

Köviyu

Hakikat bir pırlanta gibidir, Yalnız bir tarafı değil, her tarafı parlar

Göte

Sözlerini geri alanlar, fikirlerinden rücu edenler: kendilerini hakikaten ziyade sevenlerdir

Jober

İnsanın kıymeti hakikisini: nesi olduğunda değil, ne olduğunda ara.

Belâki

Bütün hazineleri kalbinde taşı

Demofil

Hürmet daima, kıymeti eşyaya değil, kıymeti şahsiyetedir.

Kanit

ŞİİR

Kal'a

Sadamat-ı dehure karşı gelen
Koca bir kalbe: muhteşem, Mağrur;
Cephesinde cidallermanzur..

Kapılar, perçler; fakat, muğber,
Hepsi vaktiyle müntakim bir şir,
Şimdi bir felce uğramış gibidir:
Gayz edvarı, muhteriz dinler..

Her taş üstünde başka bir kafanın,
Başka bir kalbin ihtirâsâti,
Ãnîbâl, jolsezâr ve vespâsiyen:
Kâh bir yad-i müfteris kalıyor,
Kâh bir çehre-i hazin alıyor..

Bizi şefkatle, merhamete ãnin!

Gibi ãvâzeler, temenniler:

Sanki her fercedenhuruç eyler..

Her geçen, her gelen asirlardan

Açılır bir daha şemm-i efşân

Savrulur pek ğazûl nefretler:

Kin tarihe beddua eyler ...

Lâkin ,en muhtazar ve en alçak

Bercve baruda:muttasil yaşamak,

Gelen insalenakl-i Zulüm Etmek

Gibi Arzu var... ãh, kim yenecek?

Yine kan: eski kan. Remat zulüm

Canlanır bizde...

Ey temessül-ü şüm!

Yeter artık kesin, Nihayet bul,

Seni yenmekle olmasın meşgul

Yarının bigünah evladı..

Dinle, mazi, bugünkü feryadı!

Osman Fahri 1327-aydın

MEKTEB OYUNLARI

Fudbol

Fransa ahali-i kadimesinde (sult) ların icadı olan bu oyun birçok seneler metruk bir halde kaldıktan sonra bundan takriben ir asır mukaddem İngilizler tarafından ta'dil ve ıslah olunarak yeniden Mevki-'itatbika konulmuştur.

Futbol (sult) ların inandığı tarihte içi katık dolu bir meşin topu iki muhasam-i kasem yek diğerine karşı el ve ayakla sevk ve tahrik ederler ve temini galebe için oyunculara her türlü harekat-ı anife ve şedideye müsaade olunduğundan ekseri oyunlar bazı kazaları intaç ederdi.

Romalıların pujilâ tabir edilen güreşini andıran bu vahşeti alut muhasamat bil ahiret tabiatıyla tadil edilmiş ise de elyevm Amerika'da oynanan futbolun aynı şiddet ve vahşeti muhafaza etmekti olduğunu ve vuku bulan kazaların pek müellem ve vahim neticeler vermekte bulunduğunu gazeteler nakil ediyor. Futbol İngiltere ve Amerika'da pek çok senelerden biri oynandığı halde Avrupa'da ancak 20-25 seneden beri oynanmaya başlamıştır. Bunun sebebi Amerikalıların efrat pururlukları herkesin gözünü bu oyundan, korkutmuştu. Mesela oyunun mahallinde bir hastane arabası, bir Tabip müdavi, bir masör, iki hasta bakıcı, bir portatif eczane bulundurabiliyor. Ekseri oyunlarda kolu çıkan, ayağı burkulan, düşüp bayılanlar oluyordu. Hatta Amerika'nın o zamanlar en meşhur boks mütehassısı (ceymiscefris) in Futbol hakkında mütalaası soruldukta: "10 bin dolar verseler bir kere bile oynamak istemem" demiştir.

İşte Avrupa efkar-ı umumiyesinibidâyeten futbol aleyhine çeviren ve bir memleketin şebab-i mütefekkiri için gıda kadar elzem olan bu faidelinafi' ispurdansenelerce mahrum bırakan bu gibi efratpururluklar olmuştu nokta jimnastik için de böyle olmamıştır ya? Efkar-ı umumiyede jimnastik canbazlık diye bir kere yer etmiş. Ve müntesibini terbiye-i fikriye'den mahrum Haylaz, cahil birtakım işsiz güçsüzler gibi telakki edilmiş; terabezede taklak atayım derken tepesi üstü kabak dikilenler, gülleyi kaldırayım derken kasığını çıkaranlar herkesin gözünü yıldırmış. Siz artık istediğiniz kadar bağırın bunun bir de sıhhi ciheti vardır, jimnastik perinde atmak değildir, adi köy cambazlarına has olan bu marifetlerin ilim ile müteveggil olan gençlerce hiçbir ehemmiyeti kalmamıştır. Hayatı bedeniye-i hazıra ile alakası olmayan zorbaz ve hünerlerinden bugünün terbiye-i bedeviye ve hıfz-ı sıhhat fennine aşina olan muallimleri tevekki ederler.

“Verakmühr-i vefa'yı kim okur kim dinler " fakat bundan zerre kadar menfe’il olmamalı. Yine bu halk değil mi idikidüne kadar mekteplerde oyunun haylazlık yaramazlık demek olduğuna kail edilir yine bu mektep müdürlerinin biri değil mi idiki talebenin koşup oynamasına mahsus olan mektep bahçesine müteferrikkayamedar olur kavli ile şalgam, lahana, pırasa dindirmişti. Halbuki bugünü biz dünden çok farklı görüyoruz. Terbiye-i ebedeniyealeyhdarlarıgünden güne azalıyor fen ilerledikçe cehil bir ruc'at-i kahkahariyeile giriliyor. Profesör Sanderin büyük sözlerini unutmayalım Hüsnü niyet, Vukuf, sa'y-u gayret, sebatla her şey kendi kendine olur.

Futbol Bugün Avrupa'nın her tarafında bi’l-cümle ispurlarmeyanında bir mevk-'i bâlâyimüstesnada bulunuyor. Medeni dünyanın en küçük şehirlerinde bile müteaddid futbol kulüpleri var. Zekura mahsus mektep talebesinin kısmı azamı az çok futbola iştirak ediyor.

Bu oyunun da amatör heveskâran ve profesyonel sanatkaran kısmı var. Bu kısımda olduğu gibi futbol oynamakla te’min-i me'işetedenler hatta servet sahibi olanlar görülmeye başladı.

Her sırası geldikçe söylüyoruz burada dahi tekrar edelimis pormeraklıları 2 kısımdır: biri heveskâran yani isporun herhangi bir şubesi ile olursa olsun zevk veya iktisabı sıhhat ve kuvvet için meşgul olanlardır. Bunların mesleği ulvidir, Dünyanın her tarafında ispor aleminde bir isalet-i mümtazeleri vardır. Bunlar para namına hiçbir mükafata tenezzül etmezler, onlara mükafat-ı nakdiye, teklif etmek en büyük hakarettir. Yalnız para değil altın saat, elmas yüzük ve icabında nakdi tahvil edilebilen her şey onların nazarında merduttur. Onlara en büyük mükafat bir bakır madalya yarışın müsabakanın tarihi üzerine ... edilmiş keza bakır veya fakfundan bir küçük vazo, biblo veya istatodur.

İkincikızım isporumesle-ki me'işet edinenlerdir. Bunlar hiçbir amatör müsabakasını kabul edilmez ler, bunlara mükafat-i nakdi'ye verilir altın saat ve emsali hediyelerle taltif olunurlar. Bu kısımda uspur muallimleri de dahildir. Ustükah velimde bu sene icra edilecek müsabakalara ikinci kısma mensup hiçbir fert kabul edilemez. Ve yalnız isporal eminde değil her meslekte amatörlük makbul ve muteberdir. Her nerede olursa olsun sen Atını sevmek hiçbir menfaat beklemeden saf ciddi ve hakiki bir aşk ile sevmek insanı (ideale) vasıl edebilir. Gençler her şeyden evvel istihkârı menfaat nedir? Öğrenmeli.

Amatörlerin veya profesyonellerin müsabakalarını halk büyük bir merak ile Seyre gidiyor. Vaktiyle Roma'da gladyatörlerin müsariasını seyir içinkulizeye 80bin kişi gidermiş. Bugün İngiltere'de ve Amerika'da bir futbol müsabakasını yüz bin kişi seyrediyor.

Futbolun Avrupa'da oynanan tarzı Amerika'ya nispetle daha hafiftir. Fransızdoktor (janraşö) nunbundan 5 sene evvel neşir eyledi bir istatistikte Paris'te 6 ay devam eden futbol oyunlarına iştirak eden 1375 keşîde ancak 45 kaza vuku'a gelmiş ve 20 sene zarfında Yalnız bir ölüm kazası olmuştur.

Futbol bazı kısa düşünenler için gayet basit bir oyundur. Içi hava dolu bir meşin topu ayakla vurup kala itibar edilen bir mahalle îsaletmek. Bi't-tab' aynı emel'le hareket eden karşılıklı bir takım gençler var Her taraf mukabil cihetin kalesine götürmek istiyor bir arabadadır gidiyor koşuyor, uğraşıyor kan tere batıyorlar!

Eve oturmayı yürümeyi tercih eden tenperveren için böyle emniyetsiz bir netice uğrunda bir saat koşturmak Bir nevi cennettir bile. Fakat ne çare İşte o hep deli zannettiğimiz Avrupalılar böyle oyunlarla iktisap eylediği hüner ve marifetler sayesinde biz akıllıların ağzından lokmasını alıyorlar.

Hayat bir mücadeleyi daimidir yaşamak uğraşmak, dedinmektir bu harbi içtimaide ihracat zamana göre fikren ve bedenen hazırlanmamış olanlar müzmihal ve perişan olurlar.

Futbol eğlence şeklinde bir harbdir. Bir muharebede askerden ne gibi ev saf talep edilirse futbolculardan dahi aynı mezâyâ aranır. Askerin silahını iyi istimal edebilmekle beraber koy, çubuk cefaya müteahhemmilfe’al olması ve esna-i harptehatta avcı hattında bölüğünün temin ve muvaffakiyeti nneşrin mesaide olduğunu takdir etmesi şarttır yine askerlikte gurur, hutpesendi,da'iye-yi infirat , şöhret prustluk enmezmum sıfatlardır.

Futbol aleminde de bunlar aynen caridir yalnız şahsi için oynayan bir oyuncu ahlaken dûn bir seviyede olandır.

Bizim muhiti şebabımızda dahi şu son senelerde futbol haydi terakki yatamazhar olmuştur. Hakanı mahlukun son derece-i saltanatında gizli gizli başlayan bu arzuvi iştiyak meşrutiyetin halüliyle inkişaf etti. Filhakikabiz de henüz Avrupa futbol kulüplerine mukayes kulüpler teşekkül edemedi ama maharet ve kabiliyet itibariyle takdire şayan futbolcular yetişti. Gençler umumiyet itibariyle futbolu seve seve

oynuyorlar. Hatta bisiklet ilk icat olunduğu zaman vukua gelen su-iisti'malat bu oyunda dahi Kemal-i esefle görünmeye başladı. Vaktiyle velosepit için aile pederlerine ettiğimiz tavsiyeleri futbol içinde tekrara mecbur oluyoruz. Futbolu bir isporhalinde yani bir müsabaka suretinde oynayacak heves kâranin seneleri 17'den dûn olmamalı, vücutları envelce terbiye-i bedeni ile hazırlanmış olmalı, gençler futbolun icat ettirdiği kavaid-i Sıhhiye ve ahlakiyeye tamamen riayetkar bulunmalıdırlar. Her oyuncu bilmelidir ki yalnız gol yapmak hüner değildir. Sanat ve maharetle itidal ve terbiye ile oynamak lazımdır. Vücudun sıhhat ve terbiyesini kamilen bir tarafa bırakıp ne olursa olsun bir da'iye-i enaniyet ve iştihar hissiyle bu üspura heves edenler, kendi silahıyla kendini öldüren avcı gibi pek feci mesaibin kurbanı olup giderler.

Hala yüreğimi sızlatan bir vakayı bu münasebetle gençlerin inzarı intibahına arz ediyorum: Bundan 3 sene mukaddem dostlarımdan biri henüz buluga ermiş oğluyla (maçını) seyre gelmişti. Babasıyla aşinallığımız bir kadim olduğundan yanıma sokulduğu nokta oğlunu takdim ederek:

Al sana bütün ruhuyla bir futbolcu dedi. Çocuğun ince boynu, zayıf renksiz çehresi ve gayet dar göğsü bi't-tab nazarı tecessüsümden kaçmadı ve cevaben: İsveç usulünün mutedil harekatı ile 1-2 sene iştigalini daha münasip görürüm. Bu tür çocukların en tehlikeli zamanıdır şiddetli idmanlardan çok tevekki etmeli bir gün hele futbol katiyen caiz değildir. Dedim pederi Kemal'i merakla: sakat, efendim devam ettiği mektebin müdürü bizimkinden küçüklerin bile futbol oynamasına müsaade ediyor?

Ben size bir dost sıfatıyla söylüyorum o mektep müdürüne terettubeden mesuliyet-i maneviyenin hesabını Allah kendisinden sorsun. Muhaveremize kulak kabartan çocuğun sözlerim hiç hoşuna gitmemiş olmalı ki müstehzi nazarlarla beni arada Bir süzüyordu. Bir aralık çayırda bir bağırışma oldu. Çocukta oturduğu yerden bir karış yukarı fırladı ve var kuvveti ile:

Baba "İbrahim gol yaptı" diye bağırdı ve avuçlarını patlatırcasına çırpınmaya başladı. Çocukta futbol için şehit bir aşk-i şebab,muferrat ve ihtiras vardı . Babası bu arzuyu ne tahdid, ne doğru yola emale edebilecek bir kabiliyette değildi Tam bir sene çocuk Hatta dünyanın hiçbir tarafından yazın oynanması tecviz edilmeyen bu mütte'ib oyunun peşinde, Hayır oyunun değil da'iye-i iştiharinpeşinde koşar ve hakikaten güzel ve mahirane oynamaya muvaffak olur. Geçen sene son baharın bir yağmurlu gününde mevdeh kulübenin bir maçını seyre gitmiştim. Orada tribünler üzerinde yakaları kalkık

elleri cebinde bir gün benzi soluk bir genç nazarıma erişti. Derhal tanıdım ve yanıma çağırdım. Pek süklüm büklüm sokuldu siz oynamıyorsunuz. Dedim. Kaşlarını kaldırdı, içini çekti ve gözleri doldu bir gün Doktor müsade etmiyor dedi ve meditbir öksürük lakırtısını itmama mani' oldu. O günden beri kendisini görmedim.

Gelecek mi kalbimizde futbolun râgibive ususyasyon tarzlarından mekteplerde, kışlalarda, kulüplerde ne suretle oynanılabileceğinden ve oyuncuların vezaifinden bahsedeceğim

SELİM SIRRI

ALMAN JİMNASTİKLERİ

Almanya'daki mekteplerin hemen kaffesinin jimnastik hanelerinin duvarlarında büyük gavtikhurafatla "Jean- Christoph- Ludwig- Fiedurich" yazılıdır. Berlin'de ve derstinde geçen sene 10 gün kadar devam eden musaferetim esnasında ziyaret ettiğim mektepler,turanferâyin ve turabşâfetlerin kaffesinde bu isme karşı Amik bir his tanzim gördüm. Her sene Almanya'nın her tarafında binlerce gençler jan'ın doğduğu günün şenliklerini yapıyorlar.janAlman gençleri için bir vücud-u Mukaddes, bir Sema-yı la yemut olmuştur.

Jan kimdir ?

1778 senesinde Almanya'nın köylerinden Lanç da dünyaya gelmiş bir pürüstan rahibin oğludur. Babası oğlunun tahsil ve terbiyesine çok ihtimam etmiştir. Jan daha pek küçük yaşında riyazatıbedeniyeye merak etmiş bir gün kendi köyünde bulunan süvari neferlerinden ata binmeyi, Bahriye efradından yüzmeyi öğrenmiş ve daima ava giderek iyi bir nişancı olmuştur.Lançinkurbunde kâin melken burgşatosunun parkalarında tesadüf ettiği maymunların fevkalade bir suhuletle ağaçlara tırmanışları, daldan dala sıçrayislari nazarı dikkatini calp ederek unun faydalı bir İdman olacağını düşünmüş ve hemen tatbika başlamıştır. Jan"hal"daru'l-funun da ihmal-i tahsil ettikten sonra Almanya dahilinde bir seyahat icra etmiş ve muhtelif şehirlerde yaşayan insanların ahval ve âdât, lisan ve hayat

SIHHİ ÇOCUK JİMNASTİKLERİ

Hareket-i teneffüsiye

Yazın ziyadar ve havası temiz bir odada veya bahçede çocuklara harekatı teneffüsiyeyi ağızları açık olarak yaptırmakta hiçbir mahzur yoktur. Kışın ise yine temiz havalı bir mahalle hareketi teneffüsiyeyi burundan nefes alıp ağızdan salıvermek suretinde yaptırmalı çocukların her sabah la İlkay 10 defa harekatı teneffüsiyeicra eylemeleri lazımdır. Harekatı teneffüsiyenin sureti icrasıyla fi'li teneffüs esnasında vücuda verilecek Vaziyetler İsveç usulü terbiye-i bedeniye kitabında tarif edilmiştir.

Meişetlerini taktik eylemiştir. Felsefe ve edebiyattaki noksanını yena darülfünununda İkmal etmiş 1803'te Berlin'de bir müessesede fünun-utabii'iye muallimliğine tayin olunmuştur. O senelerde idi ki Napolyon Bonapart Almanya'yı istila ve pek ağır tekalif ile musalihayıakte muvafakat etmişti İşte o esnada "tugendbud" cemiyeti hafiyesi arasında firat-ı hamiyetivatanperürlüğü ile temeyyüz eden Jan bir azim-idelirane ile icra-i faaliyete başladı. Kitaplarıyla, konferanslarıyla, dersleriyle bütün Alman gençlerini ittihada davet etti.

1810'da "Alman milleti" DeutschesVolkstumnamındaki eserini neşir ettiği nokta bu kitap pek büyük bir muvaffakiyete mazhar olduğu Bluher bu eserden bahsederken der ki: "Efkar-i Milliye ve hissiyat-ı vatanpürürane'ninnüşüv ve neması için Alman ruhu, Alman hissi ile yazılmış bir kitab-ı mukaddesedir. " Jan bu kitapta Kıyafet-iMilliye'ninmuhafazasını, Mûsiki-i Millinin ihyasını, Almancanın ecnebi kelimelerden tathirini tavsiye ettikten sonra İstiklal vatanın istirdadı için milletin kuvvetli ve cengaver olması lazım geleceğini söylüyor.

Mekteplerdeki jimnastikleri kafiye görmeyerek gençlerin jimnastikhanelere, endahat meydanlarına sevk edilmesini mısırane talep ediyor. Jan'ın himmetiyle jimnastik mekteplerinden kulüplere nakil ediliyor. Aynı zamanda jimnastik şekli ve maksadı da temeddül ederek asker hisli, asker fikirli gençler yetiştirmek gaye-i ãmâl oluyor.

Jean jimnastik kulüplerine alamet-i farika olarak üst üste bir şekli mürebbi' teşkil eden dört F İhdas ediyor. Bu harflerin menüleri olan meâniberviceãtidir. :

Frisch zinde, freihür, flohrichşen, fromm dindar.

Gençler İdman etmek üzere jimnastik hanelerde içtima ettikleri zaman Profesör Jan kendilerine tarihten, askerlikten, vatanperverlikten bahis nutuklar verir ve kendilerini daima vatanın selameti yolunda çalışmaya teşvik ederdi Jan Berlin'de az zaman içinde başına topladığı 10.000 Alman genci ile Fransa üstüne yürüyecek kadar bir cüretkarlık gösterdi, Fakat o sırada henüz harp edecek bir halde olmayan Almanya için bu hareket bir intihardan başka bir şey sayılamazdı. Tabii hükûmet bunların teşebbüsüne mani oldu.

Jan mesaisini daha faidebahşa bir hale koymak için bir takım alet ve edevatın icadına da muvaffak oldu.

Kütesmus talebesine,voletij talimlerini hazırlamak için, zeminden 80 santimetre irtifa'ındaufkan mevzu' bir direk uzerinde ãtlâmalarta'lim ettirirdi, janbu ãletin kullara lüzumu olan metaneti vermeye kifayet etmeyeceğini düşünerek mevaziler paraleli icat etti.

Jan'ın en ziyade lüzumlu gördüğü el ve kol kuvvetiyle ve herhangi bir vası ile bir kale bedenine veya yüksek bir duvara çıkabilmek idi .Ve bu maksada binaen barfiks, mastes muntazam Vâhrâmî icat etti.

(Hatta hala mükatipte bir hüner ve marifet kabilinden yapılan insan kuleleri icabında birbirinin omuzuna çıkarak bir mani'i aşmak maksadından ileri gelmiştir.)

Mevazineharekatı için Jan,gütesmosun kullandığı müdevvelufukı ağacı kabul etti.

Yalnız icabında bir kalas uzatıp bir nehri kolayca geçmek için esneyen bir tahta üzerinde birtakım hareketler düşündü ki Almanlar buna DasSchliett derler. "portik" tabir edilen çar dağı da düz iplere ve müdevvel şakuli sırıklara tırmanmak için icat etmiştir.

Janın jimnastik hakkındaki Fikri tamamıyla Yunanistan Devri İkbal'in de zuhur eden eflatunun fikridir. Jan diyor ki: "jimnastik herkes için bir vazifedir. Vatanın selametini, milletin tealisini arzu eden Her hamiyetli genç itman edip vücudunu kuvvetlendirmeye mecburdur. Millet, vatan, jimnastik, bu üç kelime birbirinden ayrılmaz. Yurdu günlerde Halk zevk ve sürurunu içki ile değil şehir meydanlarında jimnastik yapmakla göstermelidir." janin bu fikrilasedemunde vaktiyle icra edilen olimpiyad oyunlarının yeniden ihyası maksadına matuftur .

Jan jimnastigi usul-u tedrici ile ilerletmek tarafdaridir. Kitabında: “gençlere birden bire en güç talimleri yapmağa musâ'ade etmemeli, mesela ömründe hic koşmamış olanları birden bire yariştirmagakalkmamali, yüzümün hususunda pek ihtiyatkâr davranmali.” diyor.

Jan oyunlarinda ehemmiyetini takdir ediyor.

Vom den Turnspielen Überhaupt.. nâm eserinde oyunsuz jimnastik olmaz ve jimnastik mahallenin yanında oyun için bir küçük meydan bulunmalıdır. Çocuklarda en ziyade koşmaca oyunlarına ehemmiyet vermeli. Ve para kazanmayı icat ettiren oyunlara katiyyen yani müsaade etmemelidir. “ Diyor

TIBBİ JİMNASTİKLER

Ayakların tebdil-i Vaziyet etmesinden usule gelen müştakat.

1- Vaziyet-i şakuliye_ ayaklar kapalı: bu vaziyette ayakların cidar-i dahiliyesi tamamen Yek diğerine mülasak bulunur.

2- Vaziyet-i şakuliye_ ayakların ucu üstünde: hazir-ı enver vaziyetinde iken yavaş yavaş topukları kaldırmak suretiyle hasıl olur. Fakat topukları birbirinden ayırmamaya dikkat etmeli.

3- Vaziyet-i şakuliye- bacaklar bükülü: altından bir zaviye-i kaime teşkil edinceye kadar dizler bükülür.

4- Vaziyet-i şakûliye-bacak vaziyeti ufkiyedeistinatli: hasta ayakta durur iktizasına göre bir bacağını kalçadan dizine kadar vaziyeti ufkıye'de ileri kaldırıp ufuki ağacın üstüne istinat eder.

5- Vaziyet-i şakûliye _ ayak bir hutve eyler : ayaklardan birini iki ayak boyu hutve eyler vaaz' etmekle olur ve vücudun sıkletti her iki ayak üzerinde bulunur

6- Vaziyet-i şakûliye- ayaklar yanında: ayaklar birer ayak boyu yan tarafa açılır ve ayakların istikameti asliyesi muhafaza edilir.

El ve ayakların vaziyeti tebdil edilerek icabı hale göre müştakatı mürekkebe usule getirilebilir.

7- Vaziyet-i şakûliye- sağ dizi yukarıbük: bacaklardan birisi diz altında bir zaviye-i kaime hasıl oluncaya kadar yukarı kaldırılır. Bu vaziyette

255 -Terbiye ve oyun

En ziyade hastaya yerinde yürüyüş yaptırıldığı zaman istimal edilir.

8- vaziyet-i şakûliye - hamle vaziyeti: bir bacak üç ayak boyu maila ileri götürülür ve diz bükülür diğeri gergin kalır gövde öndeki ayağı takip eder ve gerideki ayağın meyilinde bulunur. Gövdenin tebdili vaziyet etmesinden husule gelen müştakat: Bu vaziyetler gövdenin ileri geri bükülmesi veya uzanması veya yan tarafla meyletmesiyle hasıl olur.

Gövde harekatı terbîvi jimnastiklerde icra olunduğu zaman gövdeyi ileri geri bükerken elleri ya Kalçada ya ensede veya yukarı uzanmış bulunur ve gövdeyi sağa sola döndürürken de ya köprücük kemiğinde veya tamamen yana uzanmış bulunur. Gövdenin öne bükülmesi (hareket-i inkibaziye) ya yalnız amud-i fakri ile veya yalnız bel ile yahut da her ikisinin iştirakiyle icra edilir. Bittab' muhtelif hale nazaran 4 suretle gövde ileri geri bükülüp uzanır.

1-Gövdeyi ileri uzat:amud-ifakridimdik kalkmak suretiyle gövde belden İleri 45 derece üzerinde bükülerek uzanıp belden yukarı kısım bir vaziyet-i mâile alır. Buna (trone...) tabir edilir.

2-Gövdeyi aşağı bük vaziyeti ise amudi fakri kamilen bükülmek suretiyle hasıl olur ki buna da (trone..) tabir ederler.

3-Gövdeyi geriye uzat: bu vaziyette amudi fakri'nin yalnız kısmi zahrisi bir mak'ariyyet teşkil ederek ve göğüs ileri çıkarılmak suretiyle icra edilir buna da ecren.... tabir edilir.

4-Gövdeyi geriye Bük: bu vaziyette ise bel kemiğinin tekmil-i fakratiarkaya doğru bükülür bu vaziyete de (for..) tabir edilir

Amudi fakri'nin sağa veya sola bükülmesine de inkıbaz canbi (flex...) tabir edilir

5-Vaziyeti şakule-cez’insalçadan istinatlıvaz’iyet-i mailesi:

Bittab' gövde kalçalardan öne bükülür.

Tenbiye: bu vaziyet bilhâssaamud-i fakrininin hirâfat-i halfiyesiyle zuhuru muhattiplerde istimal edilir

6-Vaziyet-i şakûliye - cez'in hareketi mahuriyesi: ayaklarım vaziyeti ve vücudun sakuliyeti ihlal edilmeyerek gövde mümkün olduğu kadar sağ veya sola döndürülür.

Benim Üsulum

(Benim usulum) 'ün te'sirat-i sihhiyesi

(Benim usulum) ile vücudu heyeti umumiyesi itibariyle takviyet bulunur. Atiklik ve çeriklik iktisap eder bilmelidir ki vücudu teşkil eden bil cümle azuların kuvvetli olması sıhhat ve selameti bedeniyeyi temin eden. İnsan ancak bu şerait dahilindehüsnü zerafet endama malik olabilir. Gerek insanlarda ve gerek hayvanatta ahenk ve tenasübün her nokta-i nazardan faaliyeti hayatiyede pek müesser bir nüfusu olduğunu unutmamalıdır. Avamın yanlış bir telakkisi vardır elleri, bilekleri kuvvetli veya pazuları iri olan bir adamın derhal kuvvetli olduğuna hüküm ederler; halbuki kolların kuvvetli olması kalp azulesinin kuvvetli olmasını icap ettirmediğini ve bu mevziyi kuvvetin mide ve im'anınhüsnü suretle ifayı vazife eylemesine zerre kadar yardım etmediğini hiç düşünmezler. Bu düstur afiyet tıpkı yalnız birkaç halkası gayet Kavi olan bir zincire benzer ki bir ufak zor görünce çürük halkalar birer birer kopar mütebakı kalanlar arasında da rabıta mukati' oluncatabî'î bir işe yaramaz hatta biraz daha ileri giderek derim ki vücudum böyle kısmen kavi olmasının bedenin sıhhati umumiyesine zararı vardır. Insan kolunun kuvvetini aldanarak ekseri efrâta gider ve Neticede kalp veya ciğerler veya vücudun zayıf olan aksamının maluliyetine sebebiyet verebilir.

Avâkibi bence malum olan bu sahte kuvvetlerin bu yanlış teklilerin Tevlid eylediği su-i istimalata dehşetli muarizim. (bizde bir hayli zamandır insanların kuvveti pazusuyla ölçülmediğini azulatın sert ve müşkil olması hayatı için, hayat-ı bedeni için kafi olmayacağını ve azulatı batniyeninzatu'r-ra'sinazulesinenispetle hayatı azuviyemizde daha mühim bir vazife-i fizyolociyesi olduğunu anlatmaya uğraşıyoruz)

Kuvvet, nasıl böyle yanlış bir telakkiye uğramış ise güzelliğin de aynı vecihle mahiyeti hakikiyesi tahrife uğramıştır. Vücut metruk iltifat kalınca Hüsn, vech'intenasip ve zerafetini inhisar etmiştir ki bu da bakımsız yüzünden pek çabuk zevalpeziroluyor. Halbuki hıfz-ı sıhhat ve Terbiye-i bedeniye sayesinde iktisap edilen kuvvâ-yizindeki O güzelliğe bir kat daha runk verir ve ancak bu suretle kazanılan güzellik yaşadıkça Payidar olabilir.

Zaten bugünün atlet tabir edilen koy elbineye insanlarının teşkilatı bedeniyesiyle Yunan kadimin Doryphoreve Apoxyomenusarasında dağlar kadar fark var. Bugünün mefkuresi pazular, omuz, sırt ve baldır azulatının müsennem ve müşekkil olmasında heyâkulkadimenin göze çarpan azulatı (sadir) ile (batın) dadir. O geniş ve binnisye kabarık değil yassı ve sert olan sadriye-i kebirelerin altında kavi sağlam kalp ve ciğerler, keza kaimelerin altındaafiyetli, fe'al bir mide ve em'a bulunurmuş. Bugünün İncecik belli atletlerinin Sırt ve kol azulatı cidden hayret fezadır. Fakat dalye veya zatu'r-ra's-i sulusenin sıhhati umumiye-i bedenle ne münasebeti olabilir? Baldırların 45 santimetre oluşu 45 kilometre yol yürünebileceğine delalet edebilir mi?

Benim usulüm de evvela sıhhat ve selameti beden salisen Yunan kadim'i takliden en ziyade azulatısadriye ve batniyeninnüşüv ve numasinahadim hareketlere ehemmiyet verdim. Kol ve bacak azulatının şekli tabiisi kendilerinden beklenilen hizmeti ifaya kafidir. Zaten bu iki uzuv daima hâli faaliyette dirler binaen aleyh vücudumuzla meşgul olduğumuz zaman evvela ciğerler, kalp, mide veem'agibi azayı dahiliyemizi düşünmek ve bil cümle uzuviyetimize tercihen onların sıhhatini te'minemedar olan bir usulümütehassen ile idman etmek birinci vazifemizdir. Yoksa bunları ihmal edip de azulatını sertleştirmeye savaşanlar yalnız başkalarını değil kendilerini de aldatmış olurlar.

Müller

Gelecek nüshadan itibaren benim usulümün ameliyatını tarife başlayacağız.

s.s.

Müdür-u mesul: Selim Sırrı

Karabet Matbaası

NUMARA 17 Birinci sene Pençşenbe, 25 Mart, 1327

Sâhib-i imtiyaz ve müdür

Selim Sırrı

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyet için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik 30, altı aylık 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memalik-i Ecnebiye'ye

(Posta ücretiyle beraber) seneliği 8 franktır.

TERBİYE VE OYUN

Her husus için idâre memuru Avni Bey nâmına mürâcaat olunmalıdır. Abone bedeli nakden gönderilmelidir. Pul kabul edilmez.

Gençlerin terbiye-i Fikriye ve bedeniyesine hadim on beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

TERBİYE-İ DİMÂĞİYEYE DÂİN

Ãğûşkainata atılan nevziad-ı beşeri, bu beyancı muhita, birtakım temayülat-ı fitriye ile mücehhez olarak gelir. Ebeveyn bu temayüllerin inkişafı hususunda müesser bir amil vazifesini ifa ederler.

Ana ve baba çocuktaki isti'dadât-i psikolojiyenintenmiye ve tekamülüne çalışmakla beraber, bunların, çocuğun yaşayacağı muhita tevafuk edecek surette inkişaf etmelerine de itina etmeye mecburdurlar.

Bu husus ebeveynin en mühim ve en mukaddes vezaif-i esasiyelerinden birini teşkil eden. Çünkü pedagoji nokta-i nazarından terbiyeyi yalnız kanunu tekamülavamilinden biri gibi Telakki etmek doğru olamaz.

Şehrahterakkî ve tekamulde çocuğun birçok hadisatı gayrı müntezeraya maruz kalması ihtimal dahilindedir

Pedagoji bu gibi hadisatın zuhuru ihtimalini evvelden derpiş ederek, çocuğu ona göre techiz etmelidir.

Terbiye yalnız çocuktaki "temayülat-ı psikolojiyeyitenmiye ve vasat-ı muhiti'yetevfik "esası üzerine istinat ettirilirse, cidalgâhhayatı atılacak genç, kehzuhur vukuat önünde evvelce onları idare edebilecek surette teçhiz edilmemiş olduğundan ne yapacağını bilemez, şaırırakalir

Pedagoji, vakaları (faits) tatkik etmeye mecbur olduğu gibi bunları yek diğerlerine rabt eden kanunları ta'mik etmekle de mükelleftir.

Pedagoji, terbiyeyi sahne-i tabiatte görülen münferit vakalardan istintaç edeceği esaslara istinat ettirmeye çalışır ve çalışmalıdır

Çünkü ancak münferit vakaların taktik ve tevhidi ile yapılacak bir tarife tevfikan müsemmir ve şümüllubir terbiye verebilmek kabil olur.

Bu suretle istihraç olunan bir tarifi rehberi hareket ittihaz eden mürebbî, vazifesini bilir, ne yapacağını, çocuğu ne suretle ve ne için terbiye edeceğini, gaye i talim ve terbiyenin ne olduğunu takdir eder ve sonra işe girişir.

Acaba bu yolda (tarif) ne suretle istihraç olunabilir?

Talim ve terbiyenin bir sanat olduğunda şüphe yoktur. Şu halde terbiyeye bir tarif yapabilmek için bu sanatın ne olduğunu, secâyâ-yimümeyyizesinin neden ibadet bulunduğunu tatkik etmek icap eder.

Bir sanatın teciye-i mümeyyizesi, o sanattan maksut olan gayedir. Gayesiyledirki bir sanat diğerlerinden tefrik ve temyiz olunur.

Demek ki (san'at-i terbiye) deki gaye'yi aramalıdır. Terbiyeni ne demek olduğu anlaşılarak bir tarif altına alınabilmesi bu gayenin tayin edilmesine mütevekkiftir. Vehleten pek basit görünen bu keyfiyet en büyük müttefekkirleri, en âlim filozofları bile pek çok işgal etmiş, birçok münakaşaya kapı açmıştır.

Dünyanın bütün mütefekkirini bu meselenin halline çalışmışlar bu babda muhtelif ve hatta bazen mütebayin fikirler dermayan etmişlerdir.

E'âzim-ihukemanin bu hususstaki mütalaaları birer birer tatkik olunursa görülür ki her hakim terbiyeyi kendi idealine göre tarif etmek istemiş, kendince hayatı beşerden Gaye ne ise Talim ve terbiyeye o esasa istinaden bir usul vaz'ina çalışmıştır. Hatta bazıları pedagoji ile ahlakı birbirine karıştırmak gibi lakaydi de bile bulunmuşlardır.

Senelerce hakime-i efkarı beşeriyet olan eflatun'unkavanin (lois) nam-i eserinde terbiyeden gaye-i asliye i hükümet (Etat) olduğunuİddaa eylemiştir. Çünkü eflatun'un mefkuresi faziletkar vatandaş idi. Binaen aleyh eflatuna göre terbiye demek, memlekete fazlail-i Aliyye ilemütehelli ve idari-i hükümete liyakatkâr bir vatandaş yetiştirmek demektir.

Fakat cidalgâh hayata atılan efradı beşeriye acaba yalnız idari-i hükûmet vazifesiyle mi mükellef olurlar ve öyle mi olmalıdır?

Eflatun'un yaşadığı muhit ve zaman için bu fikir belki doğru olabilir. İhtimal ki Eflatun böyle bir gayeye zamanında nafiz olan efkarı tesiratıyla göstermiştir.

Her şahıs beşeri olan bizzat kendini, Badehü ailesini, umur-u zatiyesini hüsnü idare ile muvazzaf değil midir?

Seâdet-i Hayati yeni en esaslı renklerinden bulunan bu vazifeleri hakkıyla ifa edebilecek bir terbiye-i asliye alamamış olan kimse umür-ü hükumeti ne suretle idare edebilir.

Erbabı felsefeden Luk (Locke) ise meseleyi başka suretle düşünüyor: Lukun ideali asalet, Vakar ve nefse hakimiyettir. Luka göre terbiyeden maksat, insandaki ihtirasat ve vehevesatiakıl ve muhakemenin taht-ı itaatini almaya çalışmaktan ibarettir.

Görülüyor ki Lukpedagoji ile ahlakı tamamıyla birbirine karıştırıyor. Nefse hakimiyeti terbiyenin en güzel bir vasıtasıdır. Fakat gayesi olamaz. İdare-i me'işet ve teveccüh edecek vezâfinhüsnü ifası için yalnız nefse hakimiyetkafi değildir. Daha başka şeyler de lazımdır.

Kânt ekser esasat-ı felsefiyede olduğu gibi burada da meseleyi mutlakiyet (absolu) içinde gizliyor.

Bu Taşkın zekalı Alman dehası (Doctrine de la Vertu) ünvanlı eserinde terbiye hakkındaki mefkure (ideal) sınıizah ederken diyor ki terbiyenin gayesi tekammüldür.

Bu gaye'ye vasıl olabilmek için bil cümle melekat bir ahenk tam dahilinde terbiye edilmelidir.

Kântin bu tavsiyesi pek güzel ve pek doğrudur. Pedagojinin en umumi ve en yüksek visayasından birini teşkil edebilirse de terbiye için yapılacak bir tarife esas olamaz.

Dugaldstewart da felsefei Ruhi Beşer (philosophiede I esprithumain) Ismindeki eseri meşhurunda melekâtın bir ahenk namı dahilinde terbiye edilmesini, pedagojinin esasatından en mühimi olarak göstermiştir.

Fi'l-hakika melikâtı dimağı yeninyek diğerleriyle ahenk dar olacak surette terbiye ve tenmiye edilmeleri Kant'ın idealine yani tekamüle vusul için pek güzel bir vasıtadır.

(Jan jakRousse) nin terbiye hakkındaki fikrini (Emile) nam-ı eserinin ilk satırlarından istimzaç edebiliriz.

Russesudiyor ki: fıtri olan her şey iyidir. Mükemmeldir. Fakat fıtri olan temayülat-ı Hasenetesirat-ı beşeri ile yavaş yavaş manzara-i asliyelerini gayb eder ve temayülat-ı sie haline münkalip olurlar.

Russesunun bu sözlerinden mantıkan çıkarılacak netice (terbiye-i itmamlı) hükmü olacağı Ttbii iyidir. Çünkü Russsesuya göre terbiye ile temayülat-ı fıtriye bozulacaktır.

Pedagoji Talim ve Terbiye için 3 amil gösteriyor: Bunlardan birisi temayülat-ı fıtriyedir. Russesu bundan bir ilk görüyor.

Diğeri ebeveyn ve mürebbilerin temayülatı fıtriyeyi terbiye ve nemalandırma hususundaki mesaileridir. Russesunun bir tehlike görüyor ve terbiye ile fıtraten iyi olan temayülatın bozulacağını zannediyor.

Üçüncü Amil-i vesat-i muhiti te'siratıdır.

Russesu, vesat-i muhiti yerine de hayali bir kadro ikame ediyor. Russesumun fikrince terbiye (tabiat de) göre olmalı imiş! Acaba hangi tabiate?

Russesubu tabiatı, bazen edvar-ı maziyede yaşayan insanların hayat ve haşyaneleri, bazen on sekizinci asır çiftçilerinin veya muntazam bir villada sakin olanların hayatı suretinde tasvir ediyor.

Russesu, çocuğun asıl yaşayacağı vasatı muhiti'yi unutuyor demektir Pedagoji e'azim-ı ulemasından meşhur pestalojinin eserlerinde bu hususa dair az çok tereddütlerle karışık müteaddit düsturlar görülmektedir. Pestaloji terbiye hakkında 5 kadar tarif zikrediyor. Mosiyopinloş tarafından pistalojiünvanı altında yazılan bir eserden bu düsturlar bervech-i ãtî naklediyoruz:

1.Terbiyeden maksat, insanları cemiyet içinde ne olmaları lazım ise onun için hazırlamaktır.

2.Terbiyeden maksat yalnız iyi terziler, muktedir sanatkarlar, fazıl alimler yetiştirmek değildir. Belki kelimenin bütün manası ile insanlık mezâyasını cami' iyi terziler, muktedir sanatkarlar. Fazıl amiller yetiştirmektir.

3.Talim ve terbiyenin nokta mı, çocuktaki melekat ve istidatı fıtriyenin yekdiğerleriyle ahenk dar olacak bir surette neşvü nemalarından başka bir maksadı olamaz.

4.Tabiatı beşeriye, bilcümle melekeleri (facultes), bütün isti'dad-ı fitrileriyle maksadı aslidir. Terbiyenin yeganemevzu'udur.

5.Yaşamak, kendi hayatında mesut ve arasında yaşadığı cemiyeti beşeriyeyenafi' bir uzuv olmak işte çocukları talim ve terbiyelerinden maksat budur. Pistolojinin şu muhtelif düsturları arasındaki ciheti camia pek zayıftır. Hatta bazınikatta aralarında bir tezat bile görülüyor. Mesela birinci düstur, içtimai (social) olduğu halde üçüncüsü şahsi (individual) ve besinci ise hem şahsi ve hem içtimaidir.

Mamafih psikolojinin birinci tarifi (muhita tevafuk) esası üzerine istinat ettiğinden en ziyade şayanı ehemmiyettir.

Madem nekerdesaussurecuz'i tadil ile bu tarifi kabul etmektedir.

Mossesu(fouille) daha fenni ve daha sarih bir ifade ile pedagojide Gaye ne olduğunu (Etudeclassigue et la Democratie) ünvanlı kitabında şu suretle tasvir ediyor:

(terbiye, insan namına bi hak şaheste, hususi ile atiyen içinde yaşayacağı muhitte Bir gün gelip de ifasına mecbur olacağı vazifeyi hüsn-i ifa ve idareyemüsteit adam yetiştirmek tır)

Pestoloji dördüncü desturunda terbiyeden maksat aslı (tabiati beşeriye) olduğunu iddia ettiği halde müşahiri mütefekkirinden Herbart pedagojiye kudret-i ahlakiye (Energie morale)şahsiyet (individualite) terbiye-i mütevazene den ibaret olmak üzere üç Maksat irae ediyor.

Herbartbi-‘l-âhire bunları yalnız (ahlak) da derç etmeye çalışmış ise de sonradan bu fikrinden neküle mecbur olmuştur.

İspensere (Spencer) a göre terbiyeden Maksat, hayatın bilcümle safahatında bizzat kendi kendini idare edebilecek kavaidi Hıfzıssıhha dairesinde Kava-i bedeniyesini muhafaza, zekasını, Kudret akılyesini, umür ve hususat-ı zatiyesinivezaif-i medeniyesini...ilah hüsnü ifa edebilecek adam yetiştirmektir.

İsperserbunların kaffesini (çocuğu bir hayat-imükemmeliye hazırlamak) cümlesi ile hülasaediyor.

Guyau ise nezih bir ifade ile terbiyeyi şu yolda tarif ediyor.

(terbiye, insal-i cedideyi hem şahıs ve hem Nev’i için en haşin ve en ziyade vulud (fcendo) şerait-i hayatiyeyetevfik etmek sanattır) fakat menafi-i şahsiye ile Nevin menafı'i, ne suretle te’lif edilebilecek! Guyauburasını sükutla geçiyor.

meşahir-i ulema-i islamiyeden (Gazali) de terbiyeyi ahlaktan derç etmeye çalışmıştır.

Gazalî terbiyeden maksada (insan-ı kamil) yetiştirmektir diyor. Gazali'nin fikri (luk) ve (herbart) a pek yakındır.

Mesleki tasavvufun esasını teşkil eden (terbiye-i manevi ya) den maksat behimiyettentecerüt ve melekiyette irtifa etmiş (insan-ı kamil) yetiştirmek olduğundan

Tıbbi Jimnastikhaneler

Tıbbi jimnastik haneler tevarüs, sıhhate adem-itakit, su-i istimalat, veyahut da kazaen vücudu beşere arız olan kalp, göğüs, mide,im'a,a'sab ve arzulat rahatsızlıklarına, bel kemiği çarpıklıklarını, romantizmaları, şişmanlığı ilaçsız olarak yalnız harekat-i fâ'ile, menfi'le (masaj) ve mukaveme ile tedaviye mahsus salonlardır ki bunlar her türlü şerâit-i sıhhiye'yi cami' olub dahilinde resimde görüldü vecihle ta'dat ettiğimiz alat ve edevat bulunur:

Abc harfleri ile gösterilen aletlere yüksek plant tamir olunur

D alçakplant

E (bûm) ufkî ağaç

F aski ağacı

G (ispalya) ufukîparmaklık

H basamak

İ şakûlîiki sırık

K Tabure

L iskemle(murebbi')

M iskemle (mustedil)

Omudûr çubuk

P yasdik

Gazali'nin şu tarifi o nokta-i nazardan muvafık görülebilirse de Pedagoji noktai nazarından noksan olduğu bedihidir.

Halbuki alemi İslam'ın en büyük bir mütefekkiri olan (Hz Ali), "alimúevlâde kumlizamani gayri zamanikumfeinnehum..." tavsiyesi ile pedagojiye pek güzel bir esas vaz' etmiştir.

Cenabı Haydar: (Çocuklarınız sizin yaşadığınız zamandan başka bir zamanda yaşayacaklarından onlara o zamanın İhtiyaç ve icabatına göre, mesut bir hayat geçirebilmelerini temin edecek bir terbiye veriniz) diyor ki yigirminci asır Pedagoji erbabının tavsiyeleri de netice itibariyle bundan başka bir şey değildir.

E'âzim-i mütefekkirinin nakil ettiğimiz şu muhtelif mütalaalarından anlıyoruz ki, derin düşünceler ve Pedagoji ile uğraşanlar terbiyenin gayesinde ittifak edemiyorlarsa da tarifinde az çok birbirlerinetekârrup ediyorlar.mamafihtariflerin ek serisinde ya ifrat veya tefritadüşünmüştür. Fi'l-hakikamütülakiyetten, tekammülden bahsetmek şüphesiz ki bir ifrattır. Çünkü tekemmül yalnız bir sanatın değil bütün sanatların ideali, mefkuresidir.

Tekammül bir secìe-i nevidir.secîe-i şahsiye ad edilmesi muvafık olamaz. Pedagojiye muhderat-i beşeriye ile alakadar bir manayı mahsus vermek ve terbiyeyi yalnız (hükümet) veya (ahlak) ideali üzerine tesise kalkmış da bir nevi tefrittir. HerBart, gaye-i terbiyeyi ahlaktan endmâcettirmek için beyhude yere sarf-ı mesai ettikten sonra nihayet(ahlak hiçbir vakit terbiyenin yegane prensipi olamaz) hukmünü vermek mecbur kalmıştır.

Terbiyeye bir tarif yapabilmek hakikaten müşkil bir keyfiyettir. Terbiye bir nazariye gibi telakki edemez. Terbiye bir heyeti vak'at, bir hakikati mahsusedir. Şu halde terbiyeye ait secaya-yiumumiye'ninsırlarını keşfetmek için bu vakaları tatkik, vakaları (terbiye) mefhumu umumisi altında cem eden evsâf-i müşterekeyi tayin, vakaların merbut bulundukları umumi prensibi taharri etmelidir. Terbiye, vahşi, bedevi, medeni, bütün insanlara şamil bir fi'l-i umumidir.Ezmine-i kadimenin vahşet-i ãbâd ormanlarında yaşayan insanlar çocuklarına avcılık, muhariplik gibi sanatlar talim ve o yolda bir terbiye göstermişlerdir. Görüyoruz ki bir balıkçı çocuğuna kendihaşin ve meşakkatli sanatını öğrenmeye çalışıyor bir çiftçi, evladına çiftçiliğe, olan tesiratına, toprakların ahvaline, hangi nev'ihububat'ınzer'inamüsait bulunduklarına dair malumat vermeye çalışıyor ecdadından intikal eden bir sürü an'anata kendi tecrübelerini de ilave ederek onları birer birer çocuğa anlatıyor ve onu bir çiftçi yapmak için uğraşıyor. Çünkü iyi bir çiftçiliği evladını saadet-i müstakbelesi için en emin ve en ziyade refah-ı bahşbir sanat itikat ediyor.

Diğer çiftçi ise bilakis gece gündüz çalıştığı halde çektiği meşakkat nispetinde mesaisinden istifade edemiyor. Tarlasında kuvve-i enbatiyenin azlığı, bulunduğu mahalde havaların etratsizligikuraklığın temadisi gibi ahval-i mesaisini akım bırakıyor.

Yahut mahsul çıkardığı halde vesaiti nakliyenin fukedanindanve bulunduğu memlekette rağbetin azlığından naşi zahmeti nispetinde faide göremiyor.

Bu gibi ahvali müessefe biçare köylüyü ye'se düşürüyor. Sanattan nefret ettiriyor. Cesaretimi kırıyor. Çiftçi kendini bedbaht görüyor kasabaya gidip geldikçe, ticaretle meşgul olan şehirlilerin daha az zahmet mukabilinde daha çok mesut yaşadıklarını müşahede veya böyle zannediyorum.

Şehirliliğin zengin ve mureffihhayatına karşı kalbinde bir gıpta uyanıyor, bu saika ile çocuğunu şehir hayatına sevk etmek arzusuna düşüyor. Evladına şehir hayatı ile ünsiyet edebilecek bir terbiye vermeye çalışıyor. Görüyor ki köylü çiftçi bir gün evladını kendisinin me'yus olmadığı bir hayata sevk ediyor ve o yolda terbiye ediyor. Çünkü çocuğunun kumar O hayatta daha mesut daha müreffih yaşayacağını ümit ediyorum.

Bir tacir, bir tabip, bir muallim, bir avukat, bir mühendis, çocuğunu şayet kendi mesleğinden memnun ve O sayede müreffih yaşıyorsa kendi mesleği dairesinde terbiye etmeye çalışıyor. Aksi takdirde başka bir mesleğe sevk ediyor.

Çünkü o hayatın, o mesleğin çocuğunun istikbali için daha ziyade refah Bahş olacağını Ümit ediyor.

Demek ki bir peder evladının hayat-ı mustakbelesi için bir istikamet tayin ettiği yani onun Talim ve terbiyesini nazarı itibare aldığı zaman bir ciheti tercih ve Diğerini de bir tarafa atıyor.

Çünkü tercih ettiği mesleği çocuğun saadet-i hali için ümit bahş görüyor. Terk ettiklerinin bu saadeti temin edemeyeceklerine kani' bulunuyor. Şu halde takip edilen gaye her şahsa her Pedere göre değişiyor: bir peder evladını Çiftçi yapmak istiyor. Diğeri çiftçilikten titriyor. Evladını ticarete sevk ediyor ve o gayeye göre Talim ve terbiyesine çalışıyor. Bir diğeri tabip yapmak istiyor, mühendislikten nefret ediyor. Bir başkası bunun aksini iltizam ediyor.

Meamafihbu kadar Tehalif ve tezatla beraber şu pederlerin kaffesinin hareketi yalnız bir fikr-i hakiminte'siratî tahtında vuku’a geliyor

Bu fikri hakim, ebeveynin kalplerini teshir eden ve çocuklarının saadetine müteallak bulunan samimi bir (Arzu) ben başka bir şey değildir.

Fi’l-hakikaher peder evladının Mesut bir hayatı müstakbel eyemazhar olmasını arzu eden. Bu Arzu daima bir muhakeme-i Fikriye, bir intihap ve bir tercih ile müterafık bulunur.

Acaba bu tercih lâ ale't-ta'yin mi oluyor, yoksa bir esasa mı ibtina' ediyor? Tercihin herhalde bir mefkureye müstenit olacağında tereddüt edilemez. Çünkü bir peder daima evladının saadetini düşünür ve kalbi o arzu ile titrer pederin mefkuresi evladının saadeti ve bir mesleğe sebep tercihi de bu mefkureye tercih ettiği meslek sayesinde daha emin bir surette ve asıl olunacağı hakkındaki kanaatidir.

Evladını kendince iyi gördüğü bir hayata hazırlamak arzusu ki her pederde vardır muhtelif terbiyelerin hatt-ı müşterekini teşkil eder.

(Çocuğu bir hayata hazırlamak), bütün Talim ve terbiyelerde bir vaka-i müştereke (faitcomun) dir.Hazırlamak hususunda takip edilecek usuller, Arzu edilen gayeye, tercih olunan hayatın icabat ve seciye-i şahsiyesine göre tahavvül edebilir. Darp ve Taksim ameliyatının muhtelif olmalarıilm-i hesap prensiplerinin tagyirini mucip olmadığı gibi çocukları mesleğin mütenevvi'ayahazırlamak hususunda takip edilecek usullerin muhtelif olmaları da Pedagoji prensiplerinin tebeddül etmeleriniicap etmezler. Onun değişebilir fakat Pedagoji prensipleri daima layete gayyerkalirlar,

Bir çocuk hazırlanacağı hayata göre muhtelif ahlak esaslarına tevfikan terbiye edilebilir. Fakat maksada vasıl olmak için behemehal çocuğu terbiye etmek (ele ver) lazımdır.

(Terbiye etmek) de pedagojinin umumi prensiplerine tevfikan icra olunur. Beyanat-i salifeyiicmal edersek terbiyenin başlıca üç şeyler temayuz ettiğini görürüz:

(1)Bir hayatı iyi ve saadet bahş görmek

(2)Bu hayatı tercih etmek

(3)Çocuğu bu hayatı hazırlamak.

Şu halde makale-i sabıkada (*) zikrettiğimiz tarife bir kayıt ilavesi ile terbiyeye şu yolda bir bir tarif yapılabilir:

(Terbiye, çocuktaki temayülat-i psikolojiyeyi, en iyi gördükleri vasat-ı muhiti'ye tevafuk edecek surette Tekamül ettirmek için; ebeveynin gaye'yi düşünerek icra ettikleri müdahale-i iradiyeden ibarettir)

Bu tarifi (terbiye, ebeveynin çocuğu kendisi için en iyi gördükleri hayata hazırlamalarıdır) cümlesiyle Hülasa edebiliriz.

Tarifi mezkure nazaran Talim ve terbiyede 3 amilin nazar-ı i'tibare alınması lazımdır. Bu 3 amilden birisi mürebbidir. Mürebbinin muhakemesi, iltihabı ve tesiratı terbiyeye bir istikamet ve cihet-i me'ineverir.ikinciamil-i mevzu yani terbiye edilecek şahıs dir. Üçüncü Amil ise vesat-i muhiti dir.Makâlât-i ãtiyede bunları da ayrı ayrı tatkik edeceğiz.

Mudellî:27 şubat 327 m Şemseddin

(*) "terbiye " nin on üçüncü nushasinda.

ŞİİR

Feryad-ı ikaz

Ey milletim, Ey köşede bîkes ve nalan
Kalmış, didinen son nefesi, son elemiyle!
Bir lahza düşün cedki, maziki uyutma,
Tarihî unutma..

Her yaprağı, mutlak, ugünün haline isyan
Eyler...niçin ãtil ve sâkitkalmalı böyle?
Silkin...ne zaferler, ebedi galgaleler var:
Ãtîler sarsar!

Sen bunları gömdün mü hayalindeki kabre?
Ölmüşler canlandıracak:fakat zinde
Bir hak sana ...sen hakkını inkar ediyorsan
Artık yaşamaktan
Bir zehr ecel bekle, Evet, zehr eceldir:
Son cer'a-i umidrehâkâr, hayatın...

Sen kendini,eslafinibedmâyemi sandın

Onların: birer şeyr!

Dünyalar Fetih için halk olunurdu..

Kanunları: şimşir idi, şimşir Adalet!

Her sineği dağlardı birer güzerbesâlet...

Her sîne, bu yurdu

Kaldırmak için göklere, cennetlere çıkmak

Isterdi. Fakat, sen bugünün, Eyvah bir gün iki katısın!

Alnın yere değmiş. Hani Ferman? Hani sancak?

Ferman necat'ın

Yırtıldı mı artık, o da yırtıldı mı? Heyhat!

Lakin, şunu tut: Bir gün eğer nadım olursan:

Yükselse de alçaklığı terk etmiyor insan !

Alçakları fırlat...

1327- Aydın

Osman Fahri

HANIMLAR İÇİN

Kadınlık, hak ve kuvvet

Kadın ve kadınlık, bu bizim memleketimizde hemen birçok şeyler gibi manası hiç anlaşılamamış, ehemmiyet hiç düşünülememiş, büyük, büyüklüğü nispetinde de terakki ve varlığımızın ukde-i hayatı olan bir mesele-i mühimimedir. Bizim bi çare muhittimizin hazırladığı mecmua-i ahalinin ilk saflarında zavallı kadınlık duruyor. Bizi artık intibaha davet eden bu büyük kadınlık, uzun senelerin bari cehil ve taassubu

altında ezile, ezile öyle bir mevkie gelmiştir ki büyük mücadeleler onu düşündürmeyen mani'ler kırılmazsa beklediğimiz an tekamül daha pek çok zamanlar gelemeyecek gelemeyecektir..

Kadınlığı ve bizdeki halini düşünmek için bile nereden başlamak lazım geldiğini tayin güç. Çünkü memleketin muharrâknevâkisindan etrafa uzanan bütün şubeleri onunla alakadar görüyoruz, hayat-ı içtima'imizinhangi bir safhası var ki orada bir boşluk, kadınlık için hazırlanmış fakat sahipsiz kalmış bir boşluk bulunmasın. Işte sanat, işte ilim, fen. Sonra daha başlarda mektep, terbiye, cesaret ve mukavemet-i medeniye.

Bunlardan hangisinden bahis olunur, Bu yokluklardan hangisi için dertlenilir düşünülür de içinde kadınlık bulunmaz. Fakat bugün, şu birkaç satır içine sıkıştırmak istediğimiz mutalea-i umumiye için son zamanlarda en çok bahis olunan, bütün mübahaselerimize, felsefelerimize giren belki biraz serinlik bulmak ümidiyle olacak durmayıp bağırdığımız hak ve kuvvet gibi her şeyde görülen bir mesele etrafında yine dolaşalım...

Bugün mademki her derdimize karşı bununla mütesellî oluyoruz, işte bu mevzumuz da en büyük dertlerden olduğundan herhalde aralarında fazlaca münasebet bulacağız. Öyleyse o kadar anlaşılmış, adeta (dünün meselesi) hükmüne girmiş bir hakikati muhafaza-i mevcudiyetin kuvvetle kabil olduğunu ele alalım ve bu bizi yaşatan, yaşatacak olan kuvvetin mahiyeti hakkında bir iki kelimeden sonra ona nasıl malik olabileceğimizi araştıralım:

Kuvvetin mahiyetini tetkik için aklıma iki şey geliyor, acaba bu kuvvet denilen şey hakkın mağlubi bir kuvvet midir? Yoksa hakla mümtez iç hakkı temsil eden bir kuvvet midir? Kuvvet; medenilerde münferit, dağınık bir halde olan mesailde hakkın karşısında zebun gibi görünüyor ki insanlar bununla haklı olarak iftihar edemezler. Zira bu tatlı ve güzel bir his olmakla beraber itiraf etmeliyiz ki daima zahiri ve bütün manası ile yazılarda iyi bir cümle olarak kalmaktan ileri gidemeyen bir tarz-ı telakkidir. Çünkü hakkın mağlubi görünen bu kuvvet fil hakika mağluptur. Fakat bizim kabul ve zannettiğimiz gibi hakkın değil, daha büyük bir kuvvetin ve belki de sahibi Hak bir kuvveti zebunu olmuştur. Anlaşılıyor ki kisb-imuğallikiyyeteden ve sahilde ve bilhassa kavmi, milli bir hal alan işlerde kuvveti Hakk'a temessül ediyor, daha doğrusu kuvvet

denilen şey hak oluyor. Bu kuvvet, yukarıda söylediğimiz süslü, zahiri felsefeyi çiğneyerek bütün insanlık mukadderatına hüküm ediyor...

Hak, kuvvete lan olunduğu gibi Galebe edecek olsa bile o an Mesut'un vurudunu Beklerken bizim mevcudiyetimiz ortadan silinecektir. Çünkü şu silsile-i nazarıatı takip edersen“ yani yaşamak bir haktır" hakikatini müteakip "hak kuvvetsiz olmaz" dersek " yaşamak kuvvetledir “ felsefesi tezahür eder. Ve bundan sonra Yalnız bir iş kalır ki o da kuvveti anlamaktır. Demir bünyeye, çelik kollara mukabil, düşünen, yaratan büyük damagdemekdir. Çünkü kuvvette o büyük damağın ziyade-i mahsulüdür. Öyle ise bizde yaşamak hakkını muhafaza etmek istiyorsak kuvvet sahibi, Daha doğrusu, düşünen dimag sahibi olmalıyız. Şimdi, burada iş kendiliğinden yine mevzumuza, kadınlığa geliyor. Düşünen dimağın mükemmeliyeti husulü anne kucağından başladığı hakikati meydanda çıkıyor. Bunun güzelce izahı için kari' ve kârielerafvlarina üste neden kısa bir silsile-i muhakemat daha takip edeceğiz:

Anne kucağında tekamülle doğru ilerleyen dimagin ilk icraatı basit in'ikaslarla başlayacaktır. Ve eğer Dimag öyle alabildiğine bir sürü in’ikasların netice i tekamülü olarak kalacaksa göreceği hizmette o in’ikaslardan pek farklı olamayacaktır. Onun için en evvel düşünülecek ilk iş bu in'ikaslarireflexsmuntazın ve Metin esaslar üzerinde tanzim etmeli ve derecelemeli ki teşekkür edecek amiriyet-i dimagiyedimag'ın bütün kabiliyeti kabuliye sireceptivites ile mütenasip olsun. Yoksa ilk bozuk esasları takip eden mevcudiyeti dimagiyede çok kabiliyetler, varlıklar bile zaman ile gaip olacak, istihaleye düçar olacaktır.

İşte bu ilk ãmiriyet-i in'ikasiye anne kucağında tanzim olunur, yalnız kadın şefkat ve itinası ile tekemmül ettirilir. Halbuki büyük ihmallerle unutulan kadınlık bütün şefkatine rağmen bunu tanzim etmekten acizdir. Birçok bozukluklar Şüphesiz ki kalacaktır. Bizim bilhassa Türk muhiti bunoktai nazardan tatkik edilirse ağlanacak fakat telafisi için azim ve Sebat verecek pek çok manzaralar görünür.

Halbuki ailelerin hasıla-i medeniyeti akvamın medeniyeti hususiye ve kabiliyeti tefekküriyesini teşkil edeceğinden ayrı ayrı ailelerin ekseriyetinde görülen bu hal artık bizi uyandırmalıdır. Unutulmuş ve nisyanı taassup ve Cehil içinde gayb olan şu hakikati artık hepimiz bilmeliyiz ki:

İnsan, ilk kabiliyeti terbiviyye ve kabuliyesini anne kucağında kazandığı gibi hayatın bütün muhtelif edvarında, müserret ve felaket anlarında da kadının sakin ve

düşünen ruhundan cesaret ve büyüklük istiare eder bütün büyüklüklerin temeli Anne kucağında kadın şefkat ve itinası ile atılır, bozulmayan ebedi terbiye-i milliye ve ahlaki his eden düşünen annenin Ağuş-u samimiyetinden menşaat'ı alır Bunu, bu ebet -me'el kanunu vaz' eden insanlar değil tabiattır büyük kuvvet-i tabiiyedir . Tabiatın ebedi bir intizam içinde dönen manzume-i kavani nine muhalefet daima adem-i muvaffakiyetle neticelenir.

O halde biz; bütün mesaib-i mevcude ve maziyemizi düşünememek ve metin tefekkürden uzak bulunmaya hamil ederken metin ve büyük kadındimaglari, müteşebbis, cevval bir nesli cedit yetiştirecek anneler hazırlanmazsak ãtidennasıl ve ne ile iyilik ümit edebiliriz. Yoksa dimağ memleketin böyle kısmi mühimini akîm bıraktıkça herhalde bir şeyler olsak da yükselemeyiz. Ne yapsak yine bir gün ruc'ata amade bir teceddud yapmış olmaktan fazla bir şey yapamayız.

Şüphe yok ki halîhazırimiz bir sukut-u içtimaî ve ahlakiden başka bir şey değildir. Nasıl ki ölümler Hayat doğurursa her sükutta bir yükseklik tevlid edecektir. Fakat mea't-tessufbu doğan yükseklik ekseriya sukut edenler hesabına olmuyor, o halde aciz başkalarını başka büyük adamları kuvvetlileri yani sahibi hak olanları yükseltmeye vasıta oluyor. Bari hiçbir yenilik gösteremeyen bizler şu sükuttan kendi menfaatimize bir büyüklük kazansak da yaşamaya azim etmişmilletler gibi bizim de sahibi kuvvet ve hak olmaz kabil olduğunu bizim de müşkilileri çekineyecek bir dimahgımız bulunduğunu göstersek.

Ey Muhterem şebap! İşte bu desinden bekleniyor. Tabii atın insafsız fakat bir mükemmeliyete doğru giden varlığında kadına kendi vazifesini vermekte Tereddütün yapacağı zararları Sonra telafi pek güç olacaktır faaliyet-i zamanı gelmiş geçiyor...

24 Şubat 327 Haydarpaşa Ekrem Şemhi

YUVA

Ubuvvet, Enver

Insan, muhterat-ı alihiye önünde serferuberde-i inkıyattır: işte, bilhassa, esrarı hayatiyeyi düşündüğüm zamanlar Amik-ibidahetiylefikrimde yükselen hikmet-i dinleyenin düsturu kadimi. Hiç kimsenin ıslahın ve izah edemediği bir düsturu Biz, ecdadımızdan tevarüs ettik. Evladımıza nakil eğiliyoruz. Şüphe yok ki, biz de bizim vasıtalarımızla fevkulbeşer ir eseri İkmal olunuyor. Zira sevk ile, kah ile, ancak büyük mesuliyetlerin tahammül edebileceği Harekatı ifa eylerken bir kudreti uluviyenin daimanekihban mesaimiz olduğunu hissediyoruz. En yüksek mü'tekidler, en zeki müfekkireler o kuvve-ihalikayanufuzdan aciz... Hatta kafi derecede vuzuhla düşünemiyorlar bile. Mebhüd ve mütecessir gözlerimizi Yalnız bir eski itikat biraz müteselliği kılıyor hala kenheni anlayamadığımız keşif edemediğimiz mukallet, Mukadder bir teamül Ezeli ile baba, ana oluyoruz. Beşeriyetin, bize yalnız zahiri siması, ca'li tavırları görünüyor, onun uluviyeti hakkında hiçbir kayıt mutlak yok. O bir şukufe-i lahutikibizim hepimizde açılmıyor, açılamıyor. Dahası var: Gözlerimiz huruf-ı hayat üzerinde hayatın sefaletleri, lekeleri üstünde donup kalırken nokta biz onun tortularıyla teskini ateşe çalışıyor ekmeğimizi onun bakayay-i melusiyle yoğuruyoruz! Ya Rabbi! Şu Münker ve kafir kalplerin cehil ve imâsinaNihayet ver! Evet, ihtimal ki, hayatın mütetevvictabakatı: cinayete, habasete dahamusâ'idekar! Belki, onlar, ayaklar altında çiğnenmeye şüpheler altında titremeye daha layık. Onlar, insaniyetin arşı ilahiye sürünen Nurani, Mübeccel şerefinden şerefi ebediyetinden şerefi emvetindenuzaklaşmakla, bu şerefi reddet etmekle, faziletin mürettebeyi kusmasını eriştik mi zan ediyorlar? Baba olmak Anne olmak: sarf-ı tabiatın cebri ile değil, ruhun rızayı serbestanesiyledir. Mesâib-i hariciye'nin kalbi ve fikri rüştelerini birbirine bağlayarak, tekehha-i ömrü müsaretle, şevkatle tahfife çabalamak samimiyet-i ruhiye'nin Derin, geniş ufuklarında Yaşamak yeni bir dünyaya geliş değil midir?

Ebuvvet-i hakikiye "ana" olamaz uzun zamanların mahsuliistihzaridir. Her yerde İstikbal: endişelerle çırpınan, onu bir dakika peyş-i tasavvurundan ayırmayan, ona ilçe yerini hazırlayan müteyakıt bir tür endişe devr-i endişeden ibarettir.

Neden, hiç kimseye kendisinde bir İstikbal taşıdığı unutulmuyor onu derhatır etmek, ebute Has pigole-i ünsiyeti tezyin etmek bir vazife bu vazifeyi ihmal etmek: mevasike-i insaniyetten ayrılmaktır. Her birimizin harekatı, emin olunuz ki. Biz de

teşe'ub edecek muhteratına tesir eder, İnsan, kendi izlerini yalnız bir iki gün üstünde yürüdüğü topraklara değil asıl henüz doğmamış butun istikbalin simay ve ve kalbi üzerine çizer. Bizim, tarzı mevcudiyetimiz onların Teşkilatı Azuviyelerini Teşkilatı Fikriye ve tabiiyelerinimuhakkak her şeyden evvel tayin eder

(Lâfûnten) bir ağaç garis eden ihtiyarın ağzından şu sözleri söyletiyor:

Yaprakları dinlediğim Fidanın:

Ihfadımasayekar kalsın.

Sesinin Öz, biz bu şefkatten bu hayır havah-ı nazardan mahzuz olmaz mıyız? Bir gün o ihtiyar nihan olduğu halde dediği ağaç kalacak. Yaprakları yavruların Şen ve şuh başlarını gölgedikce ,yolcuların yorgunluklarını yelpazeledikçe dallar, himayeti kar kollarını uzattıkça, ruh pir başkalarına ettiği iyilikten ferahnak olmayacak mı? Bu bu devran dış ders Lütfi unutmayalım. Hepimiz daha şimdiden i'tiyatımızlaseyyi'atimızla, evsaf-ı terbiyemizle, bizden sonra gelecekler muavenet eyler, yahut onları murtazarrar edecek sebepler icat ve temin edebiliriz. Bütün beşeriyete Şamil olan: insan kendisi için yaşamaz Kaide-i katiyesinin hususi ile ersağ kanunu tahattur olunduğu zaman hakikati , kadar bedihi anlaşılır! Ne yapıyorsak, ve biz her ne istek, mutlaka ihfâdimizin vücutlarında ruhlarında onların izleri hüveyda olacaktır. Buna dair en müessercümle: sorbundaru'l-funun da Kendi şahsı namına icra edilen şenlikte Muhterem pastor'un ebeveynine karşı: " en büyük teşekküratımı sizin mevcudiyetinize Medyunum" sözüdür.

Bu, bir keyf-i nazariye değil. Parmağımızı tespit etmiş oluyoruz. Biz, hayalet-i beidenin, yahut tedabirimefrutanınzebun'u değil, hikmeti ameliyenın en müberrem en hakiki failiyiz. İleridepeder, yahut valide sername-i mübahatına Mazhar olacak adam, eğer kafi derecede müdakkak ve muhterem ise vakti gelince vazifesini

Terbiyevi jimnastikhaneler

Vücudun saatini idame,kavi-yiumumiyesini takviye ve ev sahaf-ı kabiliyeti Tabi'iyesini tenmiye maksadıyla vücuda getirilmiş salonlardır ki orada afiyetle bir ömür geçirmek emeğinde bulunan bila istisna herkes fenni ve sıhhi bir tarzda idman edebilir. Dünyanın her tarafında bir sürat-i fevkulade ile intişar etmekte olan ve İsveçli ling tarafından icat edilmiş olmasından kinaye İsveç jimnastikhanesi tabir edilen bu salonları Biz de saye-i meşrutiyet'te mekteplerimizde tesise başladık dahilinde bulunan alet ve edevat bervech-i ãtîdir .

1-Zemin linolyom döşelidir

2-Ufuki Parmaklıklar(ispalya)

3-Jimnastik çerçeveleri (kadro)

4-Ufuki ağaçlar (Boum)

5-Düz ipler

6-Şakuli sırıklar

7-Atlama sehpaları

8-Tahta beygirler

9-Pelinetler

10-Jimnastik sıraları

11-Mail ipler

12-Orta yerde tenis Mahalli

Hüsnü ifa ihtiyacından başka bir şey düşünmez ve bu düşünce onu tenvire pek ala kifayet eyler. Bütün ahlak münasebatı insaniyedemündericdir: bu, bizim hayatı ruhiyemize mahkuk bir kanun-u ebedi bir kanun-u ilahi.

Hem bu kanun, daima yevmi bir şekil alır, bir imkanıbeide değil, bir hakikati karibeye taalluk ederken yine Orada bizim garip hayretlerle gayri muntazır derslerle

karşılaşırız, o devre kadar katiyyen hissettiğimiz bir teşevvuşunmaruz-u tehassüsü oluruz iptida'yı beşeriyetten beri baba, anne oluna geldiği halde yine herkes o hissiyatı kendine pek yeni, pek meçhul duyar. Gerçi bize ondan bahsederler, kable'l-Vuku' hislerle kalbimizi doldururlar fakat bizzat Baba olduğumuz gün biz, sanki hiçbir şey duymamış, anlamamış gibi kalırız: işte, mekteb-i hayat: sizin bildiğiniz mekteplerden bu kadar farklı, aynı zamanda bu kadar nüfusludur.

Osman Fahri

MEKTEP OYUNLARI

Futbol nedir?

Geçen nüshadanma'badi

Bir suale 3 kelime ile cevap vermek mümkündür fakat o üç kelimenin altında 3 cilt kitap saklıdır. Futbol zapt ve rap (Discipline) şiddet kuvvet (Endurence) tahammül (Energic) oyunudur

Birer küçük tecrübe bize bu evsafın ne kadar ehemmiyetli olduğunu gösterir. Mesela 11'er kişilik iki takım oyuncu farz edelim: bunlardan bir takımını teşkil edenler bir seneden beri suret-i mahsusa da oyunun tekmili kavaidini talim etmiş bir takım çelimsiz fakat oldukça atik Mekatibi Aliye talebesinden terkip etse diğer kısım ise vücutfevku'l-'âde mükemmel ve kavi olduğu halde maksadın neden ibaret olduğunu kendilerine oyun mahallinde izah ve tarif edilen ale'l-'adekimseler olsa ve hemen oyuna başlasalar. Hiç şüphe edilmesin ki bir inci kısım 10 dakika geçmeden galebeyi ihraz eder. Bu muzafferiyetin başlıca sebebi bir inci kısmın disiplin ve terbiye-i içtimaiye ve fikriyesine matuf olmalıdır. Fil hakika ikinci kısımdan biri birinci kısma mensup olanlardan birinin sıkınca belki suyunu çıkarabilir, ne fayda ki kanun onun ellerini bağlamıştır. Bir tekmede 3 taklak attırabilir ne çare ki topa vuracağı tekme boşa gidince kendisi tekerlenir. Hülasaiyi futbol oynamak için benim kanaat ve vicdanım her şeyden evvel bütün manasıyla bir "centilmen" olmak lazımdır.

Futbolun iki nevi mahsusu vardır: biri müşareket (Asosyeşen=asosyasiyon) diğeri İngiltere'de ragıp'ı (Rugby) şehrinin onyor sitesine izafiyetten tesviye edilen ragıp'ı oyunudur. Bir inci Nevin de oyuncular içi lastik üstü meşin kaplı kerviyyu'l-beşer topu yalnız ayaklarıyla sevk ederek ve icabı halinde başıyla vurarak hasmın mantıka-i harekatının müntehasından karargahı itibar edilen mahalde 2,40 metre irtifaında 2flamenin tepesinden ufkan bir sırık uzatılarak bir kapı teşkil edilmiştir. (Buna

gol tesmiye edilir) oyunu kazanmak için topu tarafı muhalifin kapısından içeri aşırmaya çalışırlar. 2 İnci Nev'in de ise topun şekli biraz Kavuna benzer. Oyuncular el ve ayaklarını istimal edebilirler, fırsat bulunca topu kapıp kaçarlar ancak bunda gol yapmak için Kalenin arkasından dolaşıp ve geriden bir tekme ile kapının üstüne mevzu ufuki sırrın üzerinde aşırmak şarttır.

Essusiyasyon nevini Avrupa'da daha çok oynarlar. Çünkü diğerinde gençlerin pek büyük bir metanet-i ahlakiyeye Malik bulunması vücutları da 3 nispetli tekamül etmiş olması iktiza eder. Bizde oynanan müşareket nevidir ati'deki kavaidi Sıhhiye ve ahlakiyeye riayet etmek şartıyla bunu bütün şebatı vatana tavsiyeyi Kendimiz için bir vazife ad ederiz:

1- Futbol oynayacak Her genç 17 yaşına kadar vücudunu terbiye-i bedeni ile hazırlanmış ciğerlerine kalbine lazım gelen metaneti vermiş olmalı
2- Her oyunu müteakip (duş yapmalı) ve güzelce ovunmalı. Su bulamadığı takdirde etrafı kapalı bir mahalle soyunup behmial vücudun terini bir havlu ile iyice silmeli.
3- Şahsiyeti unutup mensup olduğu yenmek şerefi için çalışmalı
4- Hiçbir vazifeyi benimsememeli yani bazen kale muhafaza bazen pişdar hattında forevood bazen bak olarak oyuna girmeli.
5- Oyundan sonra yağmura soğuğa rüzgara maruz olmaktan tevekki etmeli ve en basit bir çare-i vakiye olmak üzere göğsüne sırtına gazete sokmalı.
6- Futbol zevk için, Neşe için sıhhat ve selameti beden için oynamalı
7- Büyük yorgunlukları müteakip harekatı teneffüsüye yapmalı arkadaşlardan birisi mümkün ise biraz baldır ve oyluklara masaj yaptırmalı
8- Oyunu idare edenler yani kapinetler kırık, çıkık, burkulma, karamap ve emsali halat ile bunlara karşı yapılacak tedabir-i bitti daha iyiye dair biraz tete'âbdabulunmali
9- Maç mahallinde arkadaşlardan birisinin nezdinde bir sargı, bir paket pamuk, biraz ispirto, bir küçük şişe burikeli su, bir şişe Ater, bir limon bulundurulmalı.
10- Vücutları çelimsiz göğüsleri dar mizaçları pek asabi olanlar tabibe Muayene olmadan katiyen oyuna iştirak etmemeli

(Ma’badivar)SELİM SIRRI

TIBBİ JİMLASTİK

Göğdeharekatıistinatlı icra edilecek zaman ufuki ağaç istimal edilir ve icabı hale göre hasta bazen sağ bazen sol kalçasını yandan ufuki ağaca istinat eder veya hareket istivaiyelerde önden her iki kalçasını istinat eder, hareketi cenbiye iseufuki ağaç hastanın koltuğu altına geçirilip amud-u fakrinin kısmı matlubu tespit edilir.

Vaziyeti ku'udiye'ninmüştakatı

Ellerin tebdil Vaziyet etmesinden usule gelen müstakati:

Bu Vaziyetler vaziyeti şahkuliyede olanlardan hemen aynıdır. Yalnız hasta Ayakta duracak yerde oturur. Tedavide en müstamel Vaziyetler bervecihiatidir:

1- Vaziyet-i ku'udiye -Eller kalçada
2- kollar yana uzanmış
3- kollar dirseğe kadar Ufuki ve Sait kısmı şakuli
4- kollar ileri uzanmış
5- kollar yukarı uzanmış
6- Eller önünde istinatlı
7- Eller ensede

Bacakların tebdili Vaziyet etmesinden husule gelen müstakat :

1- Vaziyeti ku'udiye - bacaklar uzanmış, bacaklar biri sathı ufuki üzerine ileri uzatılır:
2- Vaziyeti ku'Udiye- Dizler açık Dizler ve ayaklar takriben iki ayak boyu birbirinden ayrılır:
3- Vaziyeti ku'udiye -ata binmiş vaziyeti hasta yüksek Pelinet üzerine bacağını atıp at üzerinde oturur gibi bacaklarının cedar dahiliyesini pelinet'e istinat eder.

Ale'l-ekser ayakları tespit için tasma gibi kayışlar vardı. Bacakların üzerinden dahi bir kayışla bağlanır. Bu vaziyet yalnız kısmı ulyayi işleterek belden aşağı kısmını sabit bir vaziyette tutmak istenildiği vakit istimal edilir.

Göğdenin tebdili Vaziyet etmesinden usule gelen müstakat:

1- Vaziyet ku'udiye -göğdeonemail
2- bükülmüş
3- nisf-i mahuriye

(Demi..) tenbiye: gövdenin öne mail yani uzanmış vaziyeti ile öne bükülmüş vaziyeti arasındaki fark pek büyüktür. Öne mail vaziyette azulatı zahriye ve Sadriye Hatta batniyelertekallos eder, Halbuki öne büküldüğü zaman azulatıSadriye ve batniyeler tamamıyla hali istirhade bulunur.

Vaziyet-i ku'udiye de cuz'unintikâsı(ren....) amud-i fakrî geri bükülmeyerek gövde dimdik olduğu halde geri meyil ettirilir ve mil bazen 45 derece bazen de icap ederse vaziyeti ufkıye'ye temdit edilir.

Tenbiye: bu Vaziyet azulatıbatniyeyifevkulade bir surette faaliyete getirdiğinden tedricen istimal edilmelidir.

Vaziyet-i ku'udiyede bir bacak geride bu vaziyeti amud-i fakrinininhirâfat-i cenbiyesinde kesretle istimal edilir. Esasen üskarim'deki hamle vaziyetinden iştigal etmiştir. Vaziyetin intizamı matlup olan istifadeyi temin ederse de vaziyetin kusurlu olması faide yerine muzarattevlidedebilir.Hastamurebbi'iiskemle'nin bir köşesine oturur. Icabı hale göre sağ veya sol ayağını geri uzatır e geri uzanan ayağın aksine olarak bir kolunu İleri uzatır vücuduna dahi bir vaziyeti maile verilerek amudu fakriyesinederset bir şekil vermeye gayret edilir

İsticâzahrî Vaziyet etmesinden usule gelen müstakat:

1- Vaz'iyetizahriye_ Eller Kalçada
2- Eller ensede
3- Kollar yukarıda

Bacakların tebdil-i Vaziyet etmesinden usule gelen müştakat:

1- Vaziyeti zahriye_ ayaklar açık
2- Dizler vaziyeti su'uviyede
3- Bacaklar sarkık (bu vaziyet için yüksek pelinet istimal edilir)

Cuz'in tebdili Vaziyet etmesinden usule gelen müstakat:

1- Nisf-i istica'i- Dizler Vaziyet-i suudiye'de

Cez-'i keriyemail Alçak pelinetin arkalığına dayanmış, dizler yukarı bükülmüş birbirinden açık ayaklar istinatli bulunur.

Tenbiye: bu vaziyet cevfi sadırda bulunan azayı dahiliye ile batının nevahi-i muhtelifesine masaj yapmaya en Müsaittir. Çünkü bil cümle azulatı hali istirahhiyede bulunur.

2- İsticâ' Sadri buna yüzüstü yatış vaziyeti de denilebilir.

Vücut pelinet üzerine yüzüstü uzanır. Elleri bir baş yastığı üzerinde başın altında bulunur baş ve sadır harekatıteneffüsiyeyi teshil için tamamı ile pelinet'e mülasık olmaz.

3-İsticâ' sadri_ Cez-'i mukalled. Bu da vaziyatı maslaha meyanına ithal edilebilir. Hasta olan dizüstü yüksek pelinete çıkar ve ayaklarına burnu, dizleri kalçalarına kadar tamamıylapelinet'e müstenit bulunur vücudunun kısmı ulyası boşta kalmak üzere ileri uzatır Tabiidirkigövde daha ağır olduğundan düşmek ihtimali vardır. Unun için hastanın ya ayakları kayışla bağlanır veya tabip iki eliyle muavinine hastanın bacaklarını tutturur. Hasta yavaş yavaş vücudunu uzatırken tabip elleriyle koltuklarından tutup yardım eder tamamıyla uzandıktan sonra hasta kadir olabilirse ellerini kalçaya veya enseye götürüp o vaziyette azulatını tekallüs ettirip durur.

34- İsticâ'îcenbi

Vücut sağ veya sol cenah üzerine yüksek pelinet üzerine uzatılır ve bu vaziyette icab eden kısmı hareket ettirilir veya masaj yapılır.

5- İstica' cenbi Cez-'i muallikda hasta yan yatar bacakları kayışla tespit edilir gövdesi muallakta ve pelinetin haricinde bulunur. Bu vaziyet dahi amudi fakrî'nininhirafat-ı cenbiyesinde kesret ile istimal edilir. vaziyet-i taliki yenin muştekati

Tıbbi jimnastiklerde vaziyeti ta'likıyeden yalnız bir müştak vardır. O da kolları dirsekten bükerek bir zaviye-i kaime teşkil etmektir.

Vaziyet-i rakbiyeninmuştekati

Vaziyeti şakule'nin müstakatının hemen aynıdır.

SELİM SIRRI

Mudur mes'ul Selim Sırrı Karabet Matbaası

"Saadet ve insanlar" ve benim usulüm "ile" Alman jimnastikleri" ne bu nüshaya koyamadığımızdan beyan-i itiraz eyleriz

İdare

NUMARA 18 Birinci sene Pençşenbe, 12 Nisan, 1327

Sâhib-i imtiyaz ve müdür

Selim Sırrı

Ser Muhariri

Bekir Fahri

İdârehâne:

Bâb-ı âlî caddesinde Orhan bey hânında numero 10

İdârehâne Cuma'dan mâ adâ her gün ba'de'z-zuhr saat 1 'den 6'ya kadar açıktır.

Eucation et Jeux

Revue Bi- Mensuelle

Directeur et proprietaire

Pr. Selim Sirry

Constantinople

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyet için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik 30, altı aylık 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memalik-i Ecnebiye'ye

(Posta ücretiyle beraber) seneliği 8 franktır.

TERBİYE VE OYUN

Gençlerin terbiye-i Fikriye ve bedeniyesine hadim on beş günde bir neşr olunur mecmuadır.

SERVİLERİN HÂTIRÂTI

Felsefe-i sükût

1

Bir semâ bir de yer... Bizim başımız

Uzanır âsumân-ı nilgüne

Hâkdân nakl-i mâtem etmek içün

Pür elem hayattan sonra

Beşerin bî mecâl düştüğü gün

Son şefaat nidâsı her taşımız

Bilseniz bilseniz ne facialar

Mas eder yükselir niyâz eder

Zeyrimizde günahlar ağlar

Fevkimizden sevablar dileriz

Bizi ilbâs eden şu renk siyah

Sanmayın kendi rengimiz eyvah

Bu sizin tâli seviydânız

Ne acıklı hayaldır bakınız

Fakat insan doğar büyür ve yaşar

Akibetten hayır olmayarak

Yaşamak hem de bahtiyar olmak

Buruşur sislenir bu arzular
Bir adem gölgesi sarınca onu
Şaşırır bî karar olan yolunu

Biz ki tarih içinde tarihimiz
Ebedi bir kaside-i dilhun
Haykıran bir sükutgah şüûn

Kim okur kimse bilmiyor ki bizi
Açan olsa kemikli sinemizi
Çıkacak sernuşt âtiyimiz

Ey beşer gel sokul şu topraktan
İbret al dâimâ yıkan yıkılan
Destan dehûri dinleyerek
Sanır âsûde bir zaman geçecek
Toprak altında
Yok hayır bir cenk

Başlıyor; ya o başlayan âhenk
Dâimîdir kanadın olsa bile
Uçamazsın bu sahneden de yine
Merhamet istesen bugün ve yarın
Şefkat-i zülcelâl hep dargın

Çünkü ecdâdın hatâlarını

Ediyorsun birer birer tekrar

Rahmet-i hakka arz-ı istiğfâr

Edecek ellerin yüzün karalı

Fikir ve kalbin ve his ve vicdânın

Veled-i maneviyesi şeytanın

Gözlerin birçocuk sadâkati

Unutur dâimâ yalan söyler

Bir vakit saf ve pürvefâ sözler

Takınır hırsını hıyânetini

Dudağından uçan terâne-i şen

Seyyiâtın sadâ-yı gayzı olur

Bir zamanlar koşub coşan neşen

Derd ve muhannetle yıpranır boğulur

Ne yazık efk-i ömrü kat etmek

Bir kifenpâreyi sürükleyerek

Başını dâmen sükûnetime

İstinâd ettiren yorulmayacak

Ona rüyası hiç sorulmayacak

Gibi bir zan sakın ümid etme

Yoklasan kalb hâki her emelin

Izdırâbâtı çarpınır, didinir

Açılan her ceriha-i sengin

Kapan hislerin neticesidir

Bütün asar târumâr hayat

Bize bir nakş-ı muhteriz bırakır

Her taşın bir figanı var heyhat

Eltiyâm?? Nâpezîr bir yaradır

Yine dün geldi biz zavallı çocuk

Onu takib ederdi bir de gelin

Titreyen ellerinde sevdiğinin

Tuhfe-i ihtizârı bir mendil

Onu eylerdi dâimâ takbil

Biz sükûnetle muntazar olduk

Yeni bir sahne-i tecelliye

En müellim hayat-i kalbiye

Bir figan bir şehik sonra bir ah

Düştü kabrin ser muattırına

Arıyor derdine cevab ala

Gittin eyvah akıbet gittin

Beni dünya yüzünde terk ettin

Kimsesiz yarsız tesellisiz

Seni hiç etmedim mi ben taziz

Kalk uyan haydi dinle taliimi

Bak bu tali benim için ne elim

Kaldı ömrüm ümit içinde yetim

Hiç bu gün hatıra gelir miydi?

Senden ayrılmak istemezken ben

Seni benden ayırdı işte kader

Zulm-ü mevtinle şimdi inlerken

Geçecek kayıtsız olan seneler

Bilki sinemde gizlenen saçlar

Ebedi rişte-i şebâbımdır

Derdime seslenen ribâbımdır

Toprak olsam da bir zaman ağlar

Saçların kalbimin temennisi

Onların sinesinde ruhum uyur

Saçların ruhumun tesellisi

Bana onlar şefik hemdem nur

Akşam olmuştu ufk-ı bîtâbın

Arasından tülü eden kameri

Genç kız kendi derdi zannetti

Koştu haykırdı düştü pek çılgın

Aydın 327 Osman Fahri

YAŞLANILAN GÜNLER

Bekir Fahri

Faizi bu serâzâd pervasız adamı şahsen tanımayanlar onun ne kadar hoşgüv hoş meşrep ve fikirli bir genç adam olduğunu bir Tabii Bilemezler Halbuki yan yana konmuş iki mürdüm eriği gibi siyah gözleri meyyal istihza deveran manidar dudaklarıyla o aynı zamanda o kadar nüfuz-ı nazar Sahibi Cevval bir genç meşhudat ve mesmuatını en ufacık teferruatıyla nakil ve hikayede o derece Mahir bir adamdır kim bu sene bizi onunla haydarpaşa'nın değirmendere Mahallesi'ndeki yükseğe mevzu omuzda birleştiren bir hüsn-ü tesadüf kendisinin bu şayan hayret ve prenkte nakilliğini nazarında daha ziyade ispat etti geceleri civarda bir yere çıkmak mümkün olmadığı için o adeti vecihle Marmara'nın karanlıklarına nâzır odamızda pencereye yaklaştırılmış kanepeye mühemmilâne uzanır ve ötesini berisini karıştırarak söze başlar. Ben de onu tatlı tebessümler bazen medit sinirli kahkahalarla dinlerdim iki gece tahminen ta sabah devam eden hasbihalimizde bana birbiri üzerine 3 senelik hatıratını hikaye etti ve dedi ki bilsen Sahir daha meşrutiyetin 10 günü köprü üzerinde bulunuyordum. Hatta yolda biraz eğlenmiş ve rodos'a çıkmamış olsaydım daha evvel gelecektim sanki ta Mısır'a kadar vasıl olan ilan-ı meşrutiyet beni ve benimle beraber daha birçoklarını kanatlandırmış, koğuldukça anif bir hisse teban yuvasına dönen kuşlar gibi birer birer İstanbul'a uçuyorduk lakin bunda aynı zamanda 10, 12 Senelik bir itirafın saik tahassürü vardı o zamana kadar Mısır'da rahat rahat Yaşar ve hatta mevzuyu Paris'te olmak üzere şimdiye kadar 3 aşkımın tatlı buhranlarına geçirirken Sanki Birden bire bütün emeller vatana dönmüş bana bucağı Bize en uzaktan en tatlı ve fikir akım tebessümleriyle gülüyor ve bizi çağırıyordu bir vecihle ki yollarda Rodos ve İzmir gibi şehirlerde halkın sinirlerimi gevşeten tehyicleriyle meserretli göz yaşları döke döke İstanbul'a bu halen köhne Bizanslıktan kurtulamayan muazzam şehre geldim ve biraz evvel dediğim gibi kendimi bir gün Hayal ile hakikat arasında yaşayan bir hisle ve ihtiyar ve müstevit köprü üzerinde buldum malum ya bir Aralık cemâdâta var. Her şeye müstebit demek şık sayılıyordu Hatta ben şu tavus sefim evvela kolaylıkla tebdili fikir ve meslek etmeyeceklerini bildiğim en yakın akrabama vermiştim. Çünkü onları hala 10 sene evvel bıraktığım gibi yerde alçak bir Sofranın etrafına bağdaş kurarak veya diz çökerek hatta çömelerek elleriyle yemek yer ve büyük babamı dileğini çıkaracağım diye düdük kemiğini Sofranın kenarına evirir bir halde bulmuştu artık ben bundan sonra kime müstevit demezdin fil hakikat ettim ki o günlerin Cennet Akın tehditleri arasında hemen

herkes benim gibi düşünüyor benim gibi hissediyordu ortada her şey ve herkes müstebitti. Sanki İstibdat senelerden sanki İstibdat senelerden sonra açılan bir Turşu şişesi gibi geriye Kokusu ile İstanbul'un havayı safını işba' ve ihlal etmişti. Hatta işittiğime göre daha meşrutiyetin ilanı haftasının Cuma selamlığında hakan-ı mahluiliğine taktığı bir rozet ve Kemal-i telehhüfle istibdat'tan şikayet ediyordu.

El hâsıl kendimi Köprü üzerine buldum diyordum esasen ben ancak 7 senelik tahsil zamanını İstanbul'da geçirdiğim için buralı sayılamazdım tahsil zamanında ise bizi şeditve cangidaz tersadları altında bulunduran hafiyeler Beyoğlu'na bile geçmemize müsaade etmediklerinden İstanbul'u şöyle böyle tanıyordum onun için o günler kendimi köprüden geçen mütehheyyic halk arasında buldukça içindeki hafif bir yabancılık hissini yenemiyordum bit tabii artık pek taşları da tanıyamazdım. Çünkü mütevâli seneler beni medeni muhitlerde başka bir istihareye uğratmış memlekete daha verimsiz düşünür daha faal görünür bir genç adam gibi dönüyordum fesimin biraz uzunluğu bıyıklarımın maşasıyla muhite yabancılığın his olunmayacak derecede nazarı dikkati yer veriyordu yalnız bütün bu müteahhit halk ile kalbi kalbine müttehit bir noktam Varsa o da kalbimin aynı darbân-ı ihrârâne Aynı hissiyat vatanpersitâne ile çarpması idi hele o günlerin hatırası kadar gönlümün latif hislerle imla eden….anları bir daha yaşayamayacağımı hissediyorum. o köprü benim her gün makarr-ı tetkikim olmuştu. Bir tarafta senelerce hasretiyle yaşadığım mavi denizin sath-ı mühtezini kaplayan Ve donanmış vapurların hayal engiz manzaraları diğer taraftan haliç'in iki taraflı ve bir an için pek dilşikâr hislerle karşıladığım köhnelikleri arasında kaybolan tatlı şeridi hayal ve müfekkeremi o derece gıcıklıyordu ki tarif edemem. Hatta köprünün iki tarafına dizilen o malul sakat kör topal dilenciler bile sanki bu manzarayı ulviyetin levazıma imiş gibi nazarıma batmadan geçebiliyordu. hele İstanbul cihetinin….i ibad…Minare ve kubbeleri nazarında o derece vakur menâzır-ı müheyyibe teşkil ediyordu ki gölgemde bir an için çırpınan şark ve kartlılık hislerinin muhtelif cereyanlarıyla pek mütehit ve mütehassıs oluyordum. Çünkü bu ana kadar kartlılık ihtisası ile Hayli ünsiyet Peyda etmiş adımlarımı O hayatın Ahenk-i reftarına oldukça uydurmuştum elhasıl bir taraftan arkanda benim gibi bir genç adamı iyice dûçâr-ı teessüf ve tahassur edecek pürzevklezâyiz. Bir Mazi bırakmışsam diğer taraftan şu yaşadığım günlerin revnak-ı rûhâniyetini düşünerek hesab-ı hayatımı mütesâvi getirebiliyordum. Köprüden hiç ayrılamıyordum nihayet Hudut -ı cevelânım bâb-ı âli ile Beyoğlu'na kadar imtidat edebiliyordu. Çünkü inkılap ve meşrutiyetin koca İstanbul

halkına verdiği Neşe tehyicin bütün asarını orada görüyordum ikide bir onda al beyaz bir bayrağın… altına toplanan bir ce mğafir yaşasun zeytu sadalarıyla geçiyor köprünün kar u zâra giden iki muhtelif cereyanını kendine teveccüh ediyordu. Hususu ile şirket vapurları Mütemadiyen müteharrik mütehhit bir halkın Tufan hücumuyla taşarak bacakları çırahlarıyla köpürüyor her tarafa seyrediyorlardı ve sonra günler ilerledikçe bir İstikbal merasimi başlıyordu, bu ise halkın teheccinin kemale erdiriyordu mal Mafi bu şekl-i zâhire-i tehyicin ce mre Haline gelmiş kızgın ateşfişan bir tezahür-i maneviyesi vardı ki o da olanca Hiddet ve şiddetiyle bab-ı Ali Caddesi'nde görünüyordu. Gelecek nüshamızda Celal Nuri Bey'in bir tenkit-i edebiyesi derc olınacaktır.

Numara 19- Birinci sene Pençşenbe, 26 nisan, 1328

Sahib-i İmtiyaz ve müdürü

Selim Sırrı

Ser Muhariri

Bekir Fahri

İdarehane: Babıali civarında Cağaloğlu yokuşunda

İdarehane, Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri açıktır.

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyât için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik: 30 kuruşAltı aylık: 15 kuruş

Eyâlât-ı mümtâze ve m-Memâlik-i ecnebiyyeye

(Posta ücretiyle beraber)

Seneliği 8 franktır.

Talebeye, idareden alınmak şartıyla,Seneliği 20 kuruştur.

TERBİYE VE OYUN

Gençlerin terbiye-i fikriye ve bedeniyesine hâdimOn beş günde bir neşrolunur mecmuadır.

Mündercâtı: Olimpiyat Cemiyetinin Eseri, Baron Kuberten- Kadınlarla Muâşeret, Bekir Fahri- Güzellik İhtirâı, Doktor İhsân- Samimiyet: Süleyman Sırrı- Ukde, İshak Refet- Saadet ve İnsanlar , Osman Fahri- Futbol, Selim Sırrı- Alman jimnastikleri, s. s- kısm-ı edebî: Müsâhibe-i Edebiye, Celal Nuri- Taleb (şiir), Osman fahri – Yaşlanılan Günler

OLİMPİYAT OYUNLARI

BEYNE'L-MİLEL OLİMPİYAT OYUNLARI CEMİYETİNİN ESERİ

1894 Senesi 23 Haziranında ParisteSorbon sarayında ictimâ eden beyne'l-milel olimpiyat kongresi tarafımdan vâki olan taleb ve takdim ettiğim plan üzerine olimpiyat oyunlarının iâdesini ilan ile onların her dört senede bir münâvebe ile büyük pâyitahtlarda icrâsını kararlaştırıyor ve nihâyet müessesenin idâre ve tevsiine bakmak ve azâsı şimdiye kadar mevcut olan cemiyetler ve rakiblerin hâricinde olmak üzere kendi kendine tecemmu eden beyne'l-milel olimpiyat cemiyetini teşekkül ediyordu. Ben başka bir yerde olimpiyat oyunlarının bir tarz-ı cedit üzere ihyâsı sporun terakkiyesinefâidebahş olacağını izah etmiştim. Malul ve simdâr pek çok avâmil spor muhitini tehliyeilkâ ettiğinden olimpiyat çâre-i lâzime gibi arz-ı vücut ediyordu. Beyne'l-milel olimpiyat cemiyeti önünde açılan say-i azimden ürkmedi. Her sene izdiyât eden kuvvet ve nüfuzuyla ilk beş senenin 1896 Atina- 1900 Paris 1904 Senlui – 1908 Londra- 1912 Stockholm olimpiyat oyunlarını, ekseriya müşkil ve fakat pek parlak şerâit-i altında icrâ eyledi. Cemiyet Beyne'l-milliye her sene bir başka memlekette olmak ve hükümdarının himâye-i âliyeleri tahtında bulunmak üzere akd-i ictimâ etmiş ve hükümetlerin şâyân-ı tezkâr olan nevâzişkarlıklarıyla karşılanmıştır. O rakib ve ekseriya hasım cemiyetler arasında bir unsur müsâlimet ve ittihad olmuştur. Bugün 31 muhtelif memâlike mensup 45 azaya maliktir. Azâ-yımüesseden beşi hâlâ vazifedardırlar. Bunlar benimle beraber Profesör ve M. SİLON (Amerika), kolonelbâlıkisveç, a kalu doktor jirugut (bohemya)muahharan vefatlarını haber aldığımız ceneraldirAsburg (Almanya) veserhevaridvinsent (ingiltere) dirki bizde bıraktıkları nakâbil ve el hâtırât ile müşârünileyhimin şuracıkta yâd-ı ihtirâma alınmalarını işâret etmeden geçemem.

Cemiyet beyne'l-mileliye, dediğim gibi dâimi ve ekallî bir azamî üç olmak üzere muhtelif memleketlerden mümessilleri tarafından kendi kendine toplanır. Temsil edilen memleketlerin miktarı tahdit edilmemiştir. Aza kendilerine ait okları memleketin spor ve temrinât-ı bedeniye cemiyyât ve ittihadları nezdinde beyne'l-milel olimpiyat cemiyeti mürahhası nazarıyla bakarlar. Niye böyle yapıyorsun Anladın mı Onlar bu cemiyetin azası sıfatıyla vazifelerini takyit edecek ve müstakilen aza-yı reylerini haleldâr eyleyecek bir salâhiyeti sâlifü'z-zikrcemiyyât ve ictimâiyyâttan Alamazlar ve kendileri gayr-ı muayyen Bir zaman için intihâb olunmuşlardır.

Cemiyet beyne'l-milliye yalnız oyunların muntazaman tertip ve icrası ile değil aynı zamanda Spor kadr ve itibarını tezyid ve onları cihât-ı matlûbeye sevk etmek şanından olan bu tezâhürâtı davet ve tertip vazifesi ile de mükelleftir. nasıl ki 1897'de haver; 1905'te Brüksel ve 1906'da Paris kongreleri bu maksatla inikâd etmişlerdir. Fransa reisi cumhuru cânibinden riyaset edilen havr Kongresi sporun sıhhi ahlaki ve Terbiyevi cihetlerini münakaşa etmiştir. Kral 2.leopeldin spor muhitini tehlikeye ilka ettiğinden olimpiyat Çare-i lâzime gibi arz-ı vücut ediyordu. Beyne'l-milel olimpiyat Cemiyeti önünde açılan say-ı azimden ürkmedi. her sene izdiyât eden kuvvet ve nüfuzuyla ilk 5 senenin 1896 Atina- 1900 Paris 1904 sen loui 1908 Londra 1912 Stockholm olimpiyat oyunlarını ekseri ya müşkil ve fakat pek Parlak şerâit altında icra eyledi. Cemiyet beyne'l-mileliye her sene bir başka memlekette olmak ve hükümdara'nın himaye-i aliyeleri Tahtında bulunmak üzere akd-i ictimâ etmiş ve hükümetlerin Şayan-ı tezkâr olan nevâzişkarlıklarıyla karşılanmıştır. o rakip ve ekseriya Hasım cemiyetler arasında bir unsur-ı müsâlemet ve ittihadbeyne'l-milel olimpiyat cemiyetinin isveçe tahsis ettiği 5 olimpiyat aynı zamanda temrinât -ı bedeniye nin Tertip ve idaresinde en yüksek salahiyete haiz olan İsveç jimnastik ve spor cemiyetleri heyet-i müttehide-i milliyesiyle sporun terakkiyesine hâdim İsveç cemiyet-i merkeziyesi taraflarından teşkil edilen bir komite marifetiyle tertip olunacaktır. Cemiyet-i merkeziyesi taraflarından teşkil edilen bir komite marifetiyle tertip olnacaktır cemiyet-i merkeziye Federasyonu bilhassa sporun tevsiine yardım edecek muavenet-i nakdiyede Bulunmayı deruhte etmiştir. oyunların tertibiyle alakadar olan Cihet-i fenniye'nin mesuliyeti ittihad-ı milli'ye tabi ve her biri kendi salahiyeti dahilinde olmak üzere Olimpiyat Oyunları esnasında Forum müsabakalarını tanzimine memur komisyonları teşkil eden hususi heyet İttihadiyeler deruhte etmişlerdir. şu kadar ki nişan frusit ve müsâbâkat-ı Bahriye için müstesna olarak İttihat-ı Milliyet tabi olmayan hususi ittihatlar teşkil edilmiştir. 5 olimpiyat merasim-i huş-i âmediyesini yalnız mümârisât-ı bedeniye eshâbına değil spora merak ediüp bu merâsimeiştirâk etmek ve kendilerine İsveç memâlikiyle ahâlisini yaptım. Tanımaya vesile olan fırsattan istifade etmek üzere İsveç payitahtına teveccüh eden seyyahlara dahi teşmil eder.

Piyer Koberten

Bu sene icrâ olunacak Olimpiyat Oyunları için stockholm'da 1,190,000 franga inşa alınan meşhur mümâriset stadyum modeli stadyum mengeşeye çalan sincâyi rengindeki İsveçkremidi ve kabaca terbi edilmiş granit Taşlarından inşa olunmuştur. Bunun planı at nalı biçiminde mıknatıslanmış bir demiri İhtar eden bir tertipte gözüküp iki uçları şimalde 2 kule ile istinat ettiği bir dağcağız ınmâilesine müntehi olur. Kulelerin arkasında idareye ait şubeler vardır. Stadyum iki cânibin yaylarını birbirine birleştiren ve etrafı ihata eden dehliz ile Tetvic edilmiştir. Amfitiyatron altında dehlizler ve imtidâdımahall-i kralıevi işe çıkarılacak yerler ve Pehlivanlar Için tuvalet ve duş salonları çerezlerin ihzârı için matbahlar ve gezinti mahallini ve elh. Bulunur. Amfitiyatron oturulacak mahallelerine harici gezintiden çıkılan 12 merdivenle girilir. Asıl müsabaka meydanına kubbeli 4 kapıdan girilir Bunlardan birincisi cenubdazûsemâniyevücuh kulelerle belli olur. İkincisi şimal kemerleri ortasında diğer ikisi şark ve garb kulelerinin yanındadır. Müsabaka sahasında futbol için bir yer sıçramaya atmaya mahsus hususi zeminler 383 metre muhitinde bir koşu mahalli vardır. Stadyumun heyet-i mecmuası kurun-u vüstânın ilk asırlarındaki İsveç tarz-ı mimarisinde yapılmıştır müsabakaları kazananların mensup oldukları devletin bayrağı şimal kemerleri arasına asılacaktır. müsabakalar ve müsabakalar mükebbersada aletler marifetiyle ilan edilecektir. Cenub kapısının ortasında musiki kürsüsü bulunacaktır.

Amfitiyatron oturulacak mahalleleri reçineli ağaçtan mamuldür. Amutlar taçlar ve çelenklerle donatılmıştır. Çatının muhiti üzerinden meydan-ı müsabakaya mütemayil milel-i muhtelife bayrakları asılacak ve bit Tabii bunlar arasında ruyet-i Osmaniye'nin altuvâtıdahîruyet edilecektir.

Medhaller İsveç bayrakları ile tezin edildikten mâadâ mevzu işâretleri ve biletlerin altunhuruf ile işlenmiş sıralarını gösterecek ilimler Talik olunacaktır. Görülüyor ki stadyumlar milletlerin En mühim muvaffakiyet-i medeniyetlerine hadim müessesat-i hayresinden telakki ediliyor.

Nasıl olmasın ki Fatih Romalılar eski Yunanlıları ezdiklerine ancak Yunanistan şebh-i cezîresine dahil oldukları anda Stadyumu tahrip etmek suretiyle kani olmuşlar ve fakat bilahare onu yine kendi hesaplarına tamir etmişlerdi. Ümit ederiz ki millet-i Osmaniye'nin bu hususta şan ve şerefesini arttıracak mühim müesseselerin yükseldiğini görmekle karîrü'l-ayn oluruz.

Beyne'l-milel olimpiyat oyunları encümeni azâ-yıdâimesi

Reis:

Mösyö le baron Piyerdi Kuberten

Azalar:

İngiltere: Lord dezburg, kurs, kovk-

Almanya: Kont siriştof- Fransa: Profösörsilvon, kont vartenseleben, baron venengan

Avusturya: Prens otun, kont kolleroto

Amerika: Profösör silon

Rusya: Prens Urusof

Japonya: zigorukanu

İtalya: Kont ujenprontna

Devlet-i osmâniye: Muallim Selim Sırrı bey

Belçika: Kont hanrydibayle

İsveç: Miralay balk

İsviçre: Baron villibaron

Danimarka: Yüzbaşı guret

İspanya: mariki villa mijrur

Bulgaristan: Vükelâdan sukov

Yunanistan: Kont merkati

Romanya: Baron pilaçiyu

Macaristan: Kont endarşigeza

Hollanda : Baron tübil

Finlandiya: Baron villibran

Kanada: Cinransirhamburi

Şili: Profösörgarçiya

Bohemya: Doktor jirigut

İNCE FİKİRLER

Bir milletin büyüklüğü kesret nüfûsunda değil kemmiyet-i zekâ-yıfazîletindedir.

(ViktorHugo)

Hâtırât-ı milliyede matemler zaferlerden kıymetlidir. Çünkü her ferdi bir takım vazifelerle mükellef kılar, hep birden fedâkarlıklar emreder.

(Zenân)

Hubb-i vatan âile muhabbetinin hubb-i insâniyet-i vatan muhabbetinin şekl-i mütevassiidir.

(Jolsimon)

Milletin irfânını yükseltiniz. Hürriyetin muvâzenesi ancak meârif temin eder.

(Taleyran)

Hükûmet-i mutlakayıcehâlet tevlit eder.

HANIMLAR İÇÜN

KADINLARLA MUAŞERET

Serlevhamın efkâra bâdi olacağı teşevvüşü sû-i tefehhümü izâle etmek için beni bir romancı Sıfatıyla hayali bir cemiyet-i Osmaniye'ye hitap etmekten hiçbir kanun-u medeni men edemez ve nasıl ki bir romancı veya temaşa müellifi meşru veya gayrimeşru esaslar üzerine mebni münasebatı bütün teferruatı ile kitaplarında veya sahne üzerinde İnzar-ı umumiyeye arz edebilirse ben de bir erkeğin kadınlarla olan münasebetinde bugünkü halinden daha müsait bir hal tasavvur edebilmekte hür ve müstakil olabilirim. Şu halde doğrudan doğruya maksat ve meram'ıma gelerek diyebilirim ki evvela kadınlarla olacak muaşeretten maksat hiçbir zaman neticesi gayrimeşruiyetle çıkacak münasebet demek değil bilakis ailevi ve dostane olacak tanışmaların tabi olacağı kabil tamim usullerdir. Zira bazı hususi tecrübeler bize gösterdi ki biz de hayat-ı kiberânenin en üst tabakalarına çıkılsa bile mâbe't-tatbik olacak kavâid-i muâşeretimiz medûn olamadığı mertebede noksan ve mübhemdir. Nerede kaldı ki doğrudan doğruya kadınlarla vuku tasavvur olunacak merhum muaşeretlerde birtakım Kavaid-i müessese bulunsun. Bilakis Ben cemiyetimizin şu halinde ya kadın yüzüne bakamayacak kadar kızarıp bozaran Kahraman erkekler veya

bir şekerleme önünde bulunan hadis ve müştehitnazarlı hopba züppeler görüyordum. Hiç olmazsa bir tabir-i amiyane ile biz de kadın meclisinde göğüs geçirenler milel-i sâireden ziyadedir. Bu bir Maraz-ı ihtimalidir ki hiçbir Salim ve hatırsız ve Nihayet samimi bir münasebeti tesise imkan bırakmaz hele taban ve halen birçok Kuyud-ı ihtirâziye altında yaşamaya mecbur olan kadınlar kendilerine mahsus rikkat ve hassasiyet ile derakib küsen çiçekler gibi solup çekilirler. Şu halde bu kadar rakik ve dakik hesaplar üzerine bina edilecek münasebat ve usullerin nasıl tesis edebiliriz İşte bu bir sual ki inzaramızı yalnız bulunduğumuz Muhitin ilcaatına hasretmeyerek biraz başka yerlerin ictimâiyâtına da atfü'l-hazie-i Nazar edersek bu ana kadar umumiyetini muhafaza etmiş bir cevap bulur ve o zaman;

Evvela kadınlığa karşı ihtiram ile deriz. fil hakikat her şeyden evvel kadınlığın mevki-i i onlara verilecek veya kendi taraflarından iddia ve talep olunacak hukukun derecesi bilinmek lazımdır. Öyle zevcler biliriz ki kadının bütün malına ve parasına İla ahirü'l-ömr tasarruf ettikten mâadâ kendisine murdar ayaklarını bile yıkatır. aralarındaki muhabbet bunu meşhur kılar mı diyeceksiniz? Yalan sarih yalandır. Muhabbet-i izdivâcın ilk günlerine mahsus tatlı ve kanunsuz bir şeydir. Bilakis ondan ötesi her iki taraf için bir sürü rezaitten başka bir şey değildir. işte meselenin Beni de bu boyu da bu. Şu halde kadınlarla vaki olacak münasebette herhaldekendilerinin bilâistisnâ pek yüksek ve şâyân-ı hürmet mevkileri olduğuna kani olaraktan hareket etmek vezâif-i muâşeretin akdemi sayılır. Ve daha tafsîlâta girmezden evvel bile şu şâyân-ı hayret misâli zikredebiliriz. Devlet ben her şey benim diyen on dördüncü lui kemâl-i azametiyle berâbertesâdüf ettiği ekâbir familyalarına karşı hemen sâbıkasını çıkarırdı. Bugün ise Avrupa âdâ Avrupa âdâb-ı muâşeretşinde en fakir bir kadına karşı bile deriğ edilemeyen âdâbmuâşeretusûlleri o kadar tamim etmiş Esaslaşmıştır ki onun haricine çıkanlar İnzar-ı halk önünde derakib mahkum olurlar. Bir de şunu ilave ediverelim ki oralarda fakir ve zengin ihtiyar ve güzel bütün kadınlar ya Madam Hanım veya Matmazel Hanım Kız olduğu halde bizde sokaklarda türlü vasıflara uğrayan kadınlara tesadüf olunur ve sonra Şüphesiz ki fakir bir kadına karşı yapılan muamele ipekli bir çarşafa şeffaf bir simaya yapılanlar pek farklıdır. Mesela bu sonuncuya karşı istâde-i davranıldığı ve hatta ufacık bir işareti ile her emrini ifaya tehâlik gösterilecek bir vaziyet alındığı halde 80 veya 90'ını bulmuş bir kadına tramvay veya tünelde tesadüf edildiği ve ayakta kaldığı görüldüğü halde Hiç kimse istifini bozmak istemez. Şüphesiz ki bu zikr olunan haller kadınlara karşı ifası lazım olan hürmetin en kaba ve en

ibtidâilerini teşkil eder. Halbuki bir kadınla müânist ve münasebette yapılacak ayet edilecek ne kadar dekâyik ve gavâmız var. Söz söylenildiği zaman alınacak tavırlar beraber yemek yenildiği seyahat edildiği bi't-tesâdüf bir aile içerisine girildiği ve her halde erkek tarafından fazla zahmet Dirayet siyânet samimiyet müsâhibet fedakarlık icab eden şerâit-i muhtelife tahtında bulunulduğu zaman güzel çirkin fakir zengin bir kadına karşı yapılacak muameleleri bilmekte ve onları tatbik eyleye bilmekte o kadar hatt-ı vicdânı bir şiir-i samimi vardır ki bu ancak fiilen hissedildiği zaman anlaşılır. Ve yine o zaman görürseniz ki her manasıyla terbiyeli bir adam karşısında en zavallı kadınlar bile lâkayd kalamayarak âdeta kalblerininamâkından gelen bir memnûniyetlebeyân-ı teşekkür ederler. İşte pek rakik ve harde olan bu bahislere lüzum gördükçe avdet etmeyi terbiye kârîlerine vaat ederiz.

Bekir Fahri

GÜZELLİK İHTİRA I

İnsan kuvve-i lâ yezâlematî ve hürmetkâr olmak için letâfetinimuhâfaza etmeye çalışmaklığa mecburdur. Bu bir ibâdet ve prestiştirki beşerin arz ve ibrâz ettiği elvihiyete medyundur. Her vedîanınhüsn-ü muhafazası şarttır. Dünyada arzu ve murat olunan şeyin istishâb ve iktisâbı mümkündür. Kâbil olmayan kuvvet-i beşerin hâricinde kalan dimağ-ı insâniyetinihâta edemediği şeylerdir.

Hıfz-ı sıhhate riâyet eden bir kimse için hasta olmamak dâima sıhhatte yaşamak mümkün hem pek mümkündür.

Yalnız saat nekbet ve musîbet tehir edilmez. Fakat güzelliğin iktisâb edilebilir; birlikte seyreden anâsırınistimâlisûretiyle çirkinliğinşiddeti tadil olunabilir. Az çok ihmal, tarik-i savabdaninhirâf, marazî tevlit eder. Bu bilinmeyen atf-ı ehemmiyet edilmeyen iğne deliğinden giren hastalık sonra ne kadar müşkilât ile mündefi olur. Esnâ-yı marazda serîandûçâr-ı ziyâ olan kuvâ-yı bedeniye bilâhere pek batîen yerine gelir.

Ekseriyetle hakiki ve muntazam bir güzellikten daha cazip daha dilpira bir çehre hasıl etmek için o boyaları düzgünleri tercih etmekle güzellik iktisabına çirkinlik tadiline muvaffakiyet nasıl hasıl olur.

RaşelRachel diyor ki: güzel olmak için onu istemek kafidir.ve her ne kadar insan vechen çirkin olursa olsun kendi arzu ve ihtiyarıyla zarafeti iktisap edebilir.

Tebeddül ve istihâlebizim diğer nüshalarda tarih ve beyan edeceğimiz vesâit-i muhtelife sayesinde saha-i fusule getirilebilir. Erkek ve kadın neticesi onların evsaf-ı mütehayyizesini nemalandırmaya ve mayûbâtımenamahuf olan usule mutabık takayyüdâta pek ve müstait ve kabiliyetlidirler.

Bunlar katiyen müsait ve hatta basit nefâset ve zarafetle mürettip ve muntazam ameliyelerdir başkalarının nazarına derin derin düşünülecek Latif nevin şeylerden gayrısı takdim edilmez. Meşhud fenalıklar çirkinlikler ile hüzün ve keder ilka etmek fena bir fiildir. ve ait olunan nevi için hürmetle onu ıslah etmeye çareler tarihi olur hayvanlar çiçekler hasılat-ı a arziye için bu vesâit ve vesâile müracaat olunuyor. Irk-ı beşer şimdi bunlar az müfit mi olur?

Kezâ zaman tehir edilebilir. Ahenk-i insâlietrâf ve ahvâli tahrip eden şaibelerini tevsiden şihuht men olunabilir. Hüsnve letafetine ihtimal eden her kadın Sükut-ı muhtemel için senin hükm ve tahdit ettiği zamanın ötesinde de onu hiss-i idameye muvaffak olur.

İşte bu kadın için kendi silsile-i muvaffâkiyâtının devâmıdır. Bigün ahlıksâdegîhîle ve desîse-i musannia ile teceddüt-i dâimiibrâz eden hıfz-ı Sıhhat üzerine müesses şarlatanlığı hiç istirâre etmeyen takayyüdât ile müekked tatbiki Herkese kolay olan tabiatın ihzâr ettiği serâiri canlandıran kendi gençliğine merbut hevesle muhabbet ne büyük bir Ziya zamanı, ne sıkıntılı ve tehlikeli tedaviyi icap etmez.

Bu örfe-i teşekkür ve terkip de bizi tehir ve zapt eden her gün istihsal olunan güzelin ihtirâına mahsus muntazaman takip olunmuş usül sayesinde dir. Bu sabır ve sabit tamir ve Termin ki onun keşf-i vâdirâgi nağme-i et Saadet ve bahtiyâriyi muhafaza eyleyen kimselerden firâr eder; yaşamak zevk ve sürûri orada dâima muzaffer ve mağrûr bir gençliğin lemapaş olduğu hafî ve garibesrârımuhtevî bir dâire-i nevâr ile letâfetitazrif eder. Onları mesûd, mücerreb ve bir muhit prestişkarda yaşatan bulaymutekliliftihârı kadınların cebhe-i samîmiyetine vaz eden bu ebedi velâyetegayyer ilkbahar candır.

Erkek için de aynı böyledir. Onun kuvâ-yıbedeniyesi makul ve muntazam bir sûrettemüretteb hıfz-ı sıhhatte yeni bir gıdâ bir gıdâ-yıhayattâr bulacaktır; eğer o her gün pek seri olarak vezni tefrik ve tekid eden seneleri muvâzenette bulundurmaki için birkaç dakikayı tahsis edecek kadar zaman sarf ederse bunun hız usule gelmesi Tabii ve muhakkaktır.

Düşman şebabet olan bî emel ve bârid-i şihuhta karşı mücadele ve mübareze edilir. O Ejder-i müterakkibinısrâr ve ibrâm ile Pençesinin kavgasına terk olunmamalıdır. bütün takayyüdât-ı zâtiyesi bir servet iktisâbına onu Hıfz ve hümayeye ve hatta kuvvetten daha kıymetdar olan bu mahsûsâtı gençliği letafeti pek şemadâr hazineleri kazanmaya cehdolunur. bunları muhafaza etmek kolay olduğu zaman töhmetkar bir ihmal ile onları tahrit için çalışılır. halka karşı bu noksan ihtiram bir hatadır kaybedilen bir şey bir daha ele geçmez biriken seneler taşınamayacak derecede ağırdır.

Doktor İhsan

Andre türyeden

SAMİMİYET

Nikbinlere

Salon sakin ocak parlak ve hayat tarz bir alevle çatırdıyor. Dışarıda fısıldayan bir rüzgar var yağmur nâlişe benzeyen gürültülerle pencereleri dövüyor. Yeşilabajuri lambanın kıvılcımlı ziyası ailenin sofrasını beyaz bir şefâfetiyle yıkamakta. Sonbahar çiçekleriyle dolu bir çiçeklikten hasta birisinin zemzemlerine benzeyen Nağmeler gibi nermin ve mevâc bir koku intişâr ediyor. Peder yazıyor faal vâlide zinde bir meşgûliyetle alaca renklerle söylediği kanavaçesiyle uğraşıyor, elinin altında genişleyen bir bahîra-i elvân var. Piyanoya oturan genç kız perdelere dokunarak nefis bir parçayı terennüm ediyoruz sonra dönerek aileyi samimi, pürhayat bir tebessümle selamlıyor. Bir ziyâ-yısimininle Aydınlanan profili Mağrur ve cazibedar. henüz 20 yaşında olan bu genç kızın Ateş-i sanat gözlerinin düşünen derinliklerinde parıldıyor. altında bir iltima-ı semâvi var. İpeğe benzeyen saçları kumral bir küme halinde omuzlarına dökülüyor. Söğüt dalları arasında koşuşan bir bad-ı raşân gibi parmakları hemen Susan piyanonun üstünde dolaşıyor Sahir bir hava. dün jevan'ınhülyâengiz hissiyatla dolu vecd-i alud bir melodisi süküğün içinde yavaş yavaş Raks ediyor. Klavyeler inlediği zaman peder onu görmek sevdâ-yı şefkatiyle kalem ve kağıdı bıraktı ve valide nâtamam kalmış bir çiçeğin üstüne eğilerek iğnesi artık işlemedi yarımefur bir halde her ikisi de ıslak gözleriyle mücevheratın incisi ailenin gururu hanenin hayat ve meserreti olan kızlarını prestijkar nazarlarla takdis ettiler. İşte samimiyet budur.

Haydarpaşa 24 Kânun-ı sâni 327

Süleyman Sırrı

İsveç usûlünün memleketimizde neşr ve tamimine hasr-ı vücut eden SelimSırrı bey ve rufekâ-yımesâisi

1- Muallim Selim Sırrı bey, Terbiye-i bedeniye müfettiş-i umûmisi

2- Feridün Bey darü'l-muallimîn muallimi

3- Abdurrahman bey istanbul lisesi, kabataş, üsküdar, davut paşa idâdileri muallimi

4- Ahmed bey, galata saray-ı sultâni ve vefâidâdîleri ve numûne rüştiyeleri muallimi

5- Şavariş efendi, ermeni mektebleri muallimi mûmâileyhis ve çusûlünü Londra'da tahsil etmiştir.

6- Fuad bey, gelinboyidâdisi ve beşiktaş rüştiye-i askeriyesi muallimi

7- Doktor ihsân bey mekâtib-i husûsiye muallimlerinden

ŞİİR

Ukde

Çalış, dedik ebediyyen ezil! Nedir bilmem, nedir esas gaye?
Düşünürüm beni her an bu ukde-i mübhem
Kesif bir sâye
Hücum eder; o zaman basarım zayıf, bîtâb
Kalır o zillanûduntemûcâtıyla
Bütün menâzir ve eşyâ olur hayal ve serâb
Zavallı ben bu hayâtın siyah nikâtıyla
Zman, zaman boğulur, inlerim fakat derin
Doğar muhitmi tenvir eder ümit güneşi
Koşar halâsıma yoktur onun nazîri eşi

Sen
Görünmeseydin eğer ey likâ-yıdevrâdevr
Beş bu sahn-ı heyâhîden eylemezdi mürûr

10 son kânun 326

İshak Refet

Şehzâde İbrahim Tevfik Efendi Hazretlerine

Saadet ve İnsanlar 3

Kant nazarında saadet temâdisi muhakkak olan bir hoşnûdiye-i haldir. Bu hoşnûdinin bu neşâtın nasıl şerâiti varsa saadet hakkında sahih bir fikir edinmek için de evvel bi evvel onu hayatın zindegiye-i inkişâfı tekemmül-ü âhenkdârıtelakkî eylemek îcâb ediyor. Zâtenkladyuspelya ahlâk-ı saadet nâmındaki eserinde saadet şahsiyetin mükemmel bir hüsn-ü tenâsübüdür. Tarifini verir.

Evet saadet bir âhenktir. Bütün aksâm-ı vücuddaki bütün teferruât-ı hayattkiâhenk ve vifâk-ı insânın kalbinde o kadar şen bir lerze-i keşâyiş hâsıl eder ki. Vücut sıhhati fikir, hürriyetini kalb, sâfiyetini muhafaza ettikçe bedbahtı hâtıra gelmez.Bir de bunun devamını tasavvur ediniz işte Saadet hayatımızın yegane vasıta-i hareketi şüphesiz bir hayat-ı ahenkdâr yaşamak arzusudur. Aristo ta o zamanlar herkes güzel ve mesut bir hayat ister derdi.

Saadet de bizim bütün melekat-ı Fikriye ve ahlâkiyemiz bütün temayülatımız mündemiç bulunduğu için muhtelif tarz-ı telakkisi tabâyi-i beşeriyenin ihtilafından neşet eden bir netice-i basîtadır. Eğer insanlar saadete Meram-ı vusulde ittifak etseler bile onun tarifinde Hele ona sevk eden tark-ı husûsiye hakkında iştirak edemezler. Bundan dolayı telakkiye-i saadet daima ihtiyari, indi. Lâ yetegayyerkavâid-i sâbite üzerine bina edilemiyor. Hatta onun mevâdd-ı tesisesinde bile herkesin reyi başka. herkes kendi zevk-i Selim'i ile mütenasip bir tarz beyan arıyor. hasılı tabiata teşkilat-ı fikriyeyemelekâta şahsiyete göre tebler eden manâ-yı saadet: zatı ile Kaim bir hasta değil sırf Ruhi vicdani bir hadisedir. Ahvalden değil bizim o ahvâli sûret-i tahassüsümüzden inbiâs eyler. Tıpkı elem gibi. Elbette bir bıçakta bir iğnede hisse-i ızdırâb yoktur. Onlar gayr-ı hassas saadet de böyle eşyâ-yıhâriciyede değil, kendi nefsimizde hâdisât-ı mevcûdiyet hakkında mahsûl-i zekâmız olan kararlardan ibarettir saadeti hariçte arayanlar daima aldanırlar ve kaybederler. mesela oyun faaliyetimizi Neşe mendane tahrik ettiği için bizde bir zevk-i bahtiyarane tevlit eder bir alemin tepkikatı ve kendisine göre derin bir zevk-i saadettir Halbuki ne oyunun ne de ilmin haddizatında elem ve lezzeti var.

Zeka zeka: müsakkat saadettir. Burada zekadan hâdisât-ı hayâtiyeninidrâk-ı şahsîsi kastediliyor. Zeki zamanının basmakalıp sözlerine İtimat etmeyerek hususi tetkikatıyla azamet-i efkarıyla ulviyet hissiyatıyla bilhassa insaniyete yeni bir meşale-i

Terakki tutuşturan Harekatı ile temiz eden adamdır. Spinoza fikri saadet zeka irade yek diğerinin aynıdır. itikadında. Yaşamak saadete doğru bir temayülden başka bir şey mi? Kanun-ı Hayat Kader Kavi bulunan Arzuvibahtiyareye: zekayla iradeye merbut bir müessir olduğu için insanın istidât-ı tabîiye Fikriye ve ahlakisinin icmal-i tavsifisidir denilebilir.

Cemiyetin itibarı mesûdiyetleri nokta-i nazarından âdi bir adamın hayatı tabaka-i münevvereyi işgal edildiğinden bazen daha emin görünürse de saadeti tabiiye bu Burhan-ı zâhiriyi reddeder. Çünkü ekseriye alem nazarında saadete menafi görünen feraset-i fikriye Insanın Saadet-i tabîanın o kadar yükseklerine isâd eyler ki ale'l-âdemüfekkerelerce bunun tahayülü bile muhaldir.

Hülâsa-i kelâm anlaşılıyor ki saadetin muhtelif zekalar muhtelif suretlerle tahlil ediyorlar. biz bunların heyet-i mecmuasını iki büyük kısma tefrik edebiliriz. Biri saadetin telakkiye-i maddiyesi diğeri telakkiye-i fikriyesi.

Yek diğerine münasebeti olan mevaddın imkan-ı tevhidi de bu taksimin Kıymet-i fenniyesini teşkil eder.

Osman Fahri

MEKTEB OYUNLARI

FUTBOL NEDİR

Beyne'l-milel kabul edilen futbol âsusiyeşen nizamnâmesi

(geçen nüshadan mâ badi)

On birinci madde

Bir hatâyımüteâkib serbest uruş: hatanın vukua geldiği noktaya top vaz edilir ve haklı olan tarafın oyuncularından biri topa urur. Taraf-ı muhalif altı metre uzakta durur. Şayet gol hattı üzerinde bulunuyor iseler ve geri gidecek yer yoksa o zaman bulundukları yerde kalırlar.

On ikinci madde

Referi icabı takdirde bazı beyânâtta bulunmak üzere oyunu bir an için tatil eder. ve tekrar devamını temin için topu eliyle havaya atar ve top yere düşmedikçe hiçbir oyuncu dokunamaz.

On üçüncü madde

Bir parti hitabında oyunu kaybeden tarafa yine oyunun mebdeinde olduğu gibi merkezden oyuna başlar.

On dördüncü madde

Kalem muhafızlığı birçok imtiyazata maliktir.

Kaleden topu içeri sokmak için Vücudunun her yerini kullanır sıçar Hatta kaleden 2 adım ileri koşar eliyle atıp Ayağı ile vurur ve muhaliflerin taarruzundan kalesini kurtarmaya çalışır müsabakalarda kale muhafızları ekseriya uzun boylulardan ve gayet Mahir olanlardan intihap edilir.

Cezâlar (penaltı)

On dördüncü madde

Kendisi ile hasmın gol hattı arasında fırka-i muhâlifeden üç kişi bulunmadıkça topu sevk etmeye yeltenenin cezâsı oyundan hâric olmaktır. Yani o zaman böyle bir cezâya mahkum olan kimse taraf-ı muhâliften topa urulduktan sonra oyuna tekrar girer. Ve referi tarafından cezâsı tebliğ olunduğu anda ise ne oynayabilir ne de hasmın oyununa mâni olabilir.

On beşinci madde

Serbest vuruş (frikik) cezâsınıicab ettiren ahvâl:

1Topa oyunculardan birisi tarafından ayakla bir vuruş yapılması karargir olduğu zaman topa urulmadan evvel yerini terk edip koşanlar.

2- Tac hattından veya 6 metre hattından topu atan bir oyuncu başka bir refiki oynamadan koşup yine kendisi topa vurursa

3- Kale muhafızlarından başka her kim topa eliyle veya koluyla bi'l-iltizam dokunursa

4- Kalem muhafızı Elinde top olduğu halde kaleden 2 hatveden ileri yürürse.

5- Tekme çalma atarak taraf-ı muhâliften bir yere düşürülürse veya ellerle bir tarafından tutulursa

6- Muhaliflerden biri arkasından itilirse

On altıncı madde

Oyuncular referi dövdüğü çalınca derhal oldukları yerde kalırlar.

On yedinci madde

Hakemin referivazîfesi oyunu sevk ve idâre etmektir. Onun vereceği kararlar katidir o kemal bir tarafı ile Oyunu takip eder ve hata vukuunda derhal düdüğü çalarak oyunu durdurur. futbolda müstamel tabirat-ı mahsûsa.

Futbolun şekl-i hâzırını İhya eden İngilizler olduğundan bir Tabii oyuna ait ıslahatı onlar icat eylemişlerdir.

Bu tabirat dünyanın her tarafına intihar etmiş ve her millet o kelimeleri adeta lisana dahil edip benimsemiştir mesela futbol ayak topu demektir Fakat bunun Fransızlar tercüme edip mukabilini kullanmayı hatırlarına bile getirmemişlerdir mamafi biz yine bir defa tabirat-ı mezkûranın lisanımızda mukabillerini neşretmeye faydadan hâli bulmuyoruz.

Referi- hakem

Gollayn- kale hattı

Taçleyen - mustatılinzal-i kebiri

Gol-kale

Golkiper- kale muhafızı

Yetm- on bir oyuncu

Bek- birinci sıra oyuncuları müdâfiler

Haf- İkinci sıra oyuncuları muâvinler

Frudut- üçüncü sıra oyuncuları mehâcimler

Pas- topu arkadaşına tevdi

Driblin- ayakla küçük darbecik

Penaltı gik- ceza

Frikik- serbest uruş

Tac- mustalik hattından çıkış

Tevt- gol hattından çıkarsa

Kornegik- köşeden uruş

Golgik- kaleden atış

Hendbol- el ile uruş

Favl- hata

Ofsayd- oyundan haric

Mekteplerde futbol nasıl oynanmalı

Mekteblerde memleketin evlatları için birer talim ve terbiye evi olduğundan orada herşey bir takım kavâid-i mazbûta ile nizâma tabidir. Binâen aleyh çocukların terbiye-i fikriyelerine hâdim olan ulûm ve fünûn nasıl onların kâbiliyet-i idrâkiyelerine göre tertib edilmiş ise vücutlarının takviyesine medâr olan oyun ve jimnastiklerde öylece tertib ve tasnif edilmelidir. On üç yaşından küçük çocuklara futbol oynamaya katiyyenmüsâide edilmemelidir. Ellerinde futbol topu görülünce adeta esliha-i memnûa gibi mektep idareleri tarafından Müsadere edilmelidir. Çünkü futbolun icabettirdiği yorgunluk onların tahammül ve vüsatlerinin fevkindedir.

14 yaşından evvel 8 yaşına kadar sabit ve muayen vazifelerle hiçbiri mukayyet olmamak ve futbol kavâidibervechâti tadil edilmek şartıyla terbiye-i bedeniye muallimi veya futbola vakıf bir muayyidin nezareti altında oyunlara müsaade etmelidir.

Her tim 11 kişiden ibaret olmalı fakat bek, haf, ve forverdlere muayyen bir vazife tevdi etmemelidir. her 25 dakikada 5 dakikalık bir fasıla vermek üzere tekmil oyun 50 dakikadan ibaret olmalıdır Bu müddet talebenin ahval-i sıhhiyyesine göre muallimler tarafından icabı halinde tenkis edilmelidir. oyunun kavâid-i umûmiyesini sinleri müsait olan talebenin kâffesine öğretmeli. oyuna kabiliyeti olanları ayırıp diğerlerini atalette bırakmak katiyen caiz olmadığından ârıa-i bedeniyesi olmayan hiçbir çocuğu oyundanistisna etmemelidir. Her Çocuk Koşmayı top kapmayı sevk etmeyi arkadaşının imdâdına koşmayı hükmün verdiği karara mutâvaatı öğrenmelidir. On sekiz yaşından itibâren tim teşkili ictimâi ve terbiyevî olan gâyetakib edilmek şartıyla müsâbakalar tertibi münâsiptir.

AVRUPADA FUTBOL

Orada futbolAvrupa ordularının hemen kâffesinde futbol oynanır. Efrâd ilk ve sonbaharda haftada bir defa talim meydanlarında küçük zabıtaların nezareti altında kimler teşkil ederler askerler Esasen zapt ve rab'ta alışmış olduklarından refrink emirlerine pek kolay inkiyâd ederler. Forvet hattında bulunan efrad adeta harbte avcı neferleri gibi yekdiğerine zahîr olarak itidal ve dikkatle topu hafif darbeciklerle taraf-ı muhâlifin kalesine doğru sevk ederler. İtidalini kaybedip telaş ile zaman-ı münasebetini bulmadan topa şiddetli vuranların oyunu kaybetmeye sebebiyet verdikleri ve bir kişinin hatalı hareketinden diğerlerinin nasıl müteessir olduğu bu oyunda Bilfiil görülüp izah edilerek efrâdaharbde yalnız başına aklının dikine gidenlerin Hatasından bir bölük Hatta bazen daha büyük kıtâtın müteessir olduğu izah edilir. onlar da teâvün ve müşâriket hissi uyandırmaya çalışılır. Hevâi bir zevk için itişip kakışmak veya birbirinin canını acıtarak bir hiss-i intikamcüyâne ile yekdiğerini kovalamaktan ibaret olan uzun eşek hamam kızı ve tavra gibi bî mana ve mazar oyunlara artık nihayet verilip yerine onların seviyye-iahlakiiyesini yükseltecek bir itidal dairesinde vücutlarının idmanını artıracak oyunların tatbiki ve bu oyunlar içinde bir mevki bâlâ-yı müstesn 3 ada bulunan futbolun usulü vecihle orduda neşir ve tamimi zamanı gelmiştir itikadındayım.

SELİM SIRRI

On üçüncü nüshadan biri

ALMAN JİMNASTİKLERİ

Lât ve edevâta gelince bunlar kuva-yıadeliye sâyesinde iktihâmı icat eden bir takım mevâni -i tabiiye karşısında dahi dûçâr-ı müşkilât olmaz. Bi'l-farz Bir atlama sefasının en yüksek noktasından bir sıçrayışta atlamaya muvaffak olabilenler bir duvardan bir çitten de kolayca aşabilirler. b bu tarz telakki ile muhtaç-ı teemmüldür. jimnastik evvela tenâsübü temin eder bir mahiyette olmalıdır ki bir cümle ulviyet hal-i tabiide îfâ-yı vazifeye kadar tiyâb olabilsin. Mevâni-i iktihâm meselesine gelince bunu jimnastiğin tatbîkât kısmı Pek kolaylıkla temin edebilir mesela atlamakta Gaye yalnız yükseğe sıçramak değil muntazam ve usulü dairesinde atlamak da şarttır… tavsiye ettiği jimnastik dârü'l-mualliminini tesise hükümet gözüm görmediğinden bittabi muallimler görenin Suretiyle belledikleri şeyleri neşr ve tamime başladılar. Ve jimnastiklerin en Ziyade câlib-i merak olan kısımlarındaki idmanlarını ileri götürmeye sarf-ı mesai ettiler.

Mekteplerde jimnastik talimini dürûs-i ihtiyariye sırasında ilave-i memuriyet olarak bir hocaya tevdi etmekten çekinmediler jimnastik bu söylettir mekteplerde büyük bir netice göstermesine mukabil jimnastikkulüplerinin her sene tertip eyledikleri müsabakalar merakaver eğlenceler sayesinde halkın bu sanata meyil ve rağbeti günden güne artmıştır ve 1860'da tesis eden turnerschaft Almanya'da kavim cesur ve vatanperver gençler yetiştirmeye hasr-ı mesâi etmiştir. Muhteşem şehirlerde teşkil eden bu jimnastik mahkumları her sene ahalinin huzurunda şenlikler tertibine başlamıştır ki bunlara Alman İttihat jimnastik şenlikleri namı verilmiştir. 1860 Senesi Haziranın 16. günü kuburg şehrinde icra edilen müsabakaya bine karîb Alman genci iştirak etmiş 1861 senesi ağustosunda Berlin'de jimnastik ittihâdı cemiyetleri 2816 gençle ortaya çıkmış ve her sene bir nispet mütezâyide ile çoğalan cemiyet azaları 1902 senesinde 292, 765 raddesinde bâliğ olmuş ve geçen sene derste neşredilen istatistiklere göre bu Kerem Almanya'da 1984 jimnastik kulübünün aza-yı mecmuu 298, 876 kişi imiş.

1861 senesinden beri Frankfurt'ta dressette, Münih'te, breslav'da, layipçikte, Berlin'de her sene tekrar eden Alman jimnastik ittihad şenlikleri yunan-ı kadimin olimpiyat müsabakalarını andırır bir şekil ve suret aldı. 1870 muharebesinden sonra Prens bismar'ın şerefine tertip edilen büyük jimnastik şenliklerine Alman lisanıyla mütekellim Milel-i muhtelifeye mensup gençler de iştirak etmiştir.

Avrupa'da Almanya'ya bir sıhriyet lisanı ile merbut olan Avusturya bohemyamoravya ve tirolde yüzlerce binlerce gençlerin müfekkeresinde mübeccel bir hatırası olan Jung usulü bir kitap-ı mukaddes kadar mühimdir. Bugün en büyük kuvveti husule getiren ittihadın zemin mahsuldarını temenni eden jimnastik mahfillerine müdavim gençler mensup oldukları kulübün sancağı altında kıyafet ve alamet-i fabrikalarıyla şehir meydanlarındaVatan şarkılarıyla ahalinin alkışları arasında Geçit resmi icra ederler. Herke İstikbal-i vatanın binlerce numunesini gözüyle görür ve endişe-i ferda ile alakadar olan gönüller müsterih olurdu. Almanya'nın 1870 saferinde Fransa'ya galebesi üzerine Fransa'da jimnastik ehemmiyeti Daha ziyade takdir olunmaya başlamış aynı İttihat cemiyetleri Fransa'da dahi Almanları taklit eden tesis edilmiştir. Fakat yarım asra yakın devam eden acı tecrübeler neticesinde bu usulünün gayesi sıhhat ve selamet-i bedeniği olan terbiye-i cismaniye ile pek az alakadar olduğu anlaşılınca Fransa mütefekkirini arasında mühim tabii ve profesörler jimnastikle mütevağğıl olmaya başlamışlardır. Bu tecârüb ve tepki kat ile en ziyade uğraşanlardan biri de Fransa meârif-i Umumiye nezareti terbiye-i bedeniye dersleri müfettişliği ve fünûn Tıp Akademisi azasından Dr Profesör Philip tisyedirkitaab ve idmân-ı beden namındaki eser-i marûfunun 202. sayfasında Almanya jimnastikleri hakkında şöyle diyor: zamanımızda terbiye-i bedeniyenin 3 muhtelif tarzı vardır:

Bunlardan birincisi Alman usulüdür ki 19 Asır bidâyetinde İspanyalı miralay amurz tarafından Fransa'ya ithal edilmiş ve menşei zuhuru Almanya olmakla beraber yürür o zamanla Fransız jimnastikleri Namı altında müdevven olan İsveç jimnastikleri üçüncüsü de jimnastikten ziyade sportif bir usül-i terviye denilmesi daha muvafık olan İngiliz usulüdür. Alman usulü en ziyade kol ve kavsara-i sadriyeadalâtının fikret faaliyetini icap ettiren atletik bir usuldür ki ekseriya gençleri bir taabmüferratla sevk eder. Cüzün ön tarafındaki kâbızaların münhasıran tekallüsâtıadalâtınşekl-i tabiiyesini ihlal ettiği gibi sırtın muhaddebiyetini intâc eder.

Biz Fransızlar 19 asırda Almanları körü körüne taklit etmiş ve esasen zoraver olan Alman jimnastiklerini emzice-i asabiyemiz yüzünden büsbütün çığırından çıkarıp tehlike ve şiddetini bir kat daha arttırmıştık. bilhassa 1870 muharebesinden sonra pek maruf olan bir kaide-i piskolocinin esiri olarak Almanları bu hususta yalnız taklit değil onları geçmeye say etmek suretiyle işi efrâta vardırmıştık. Bu mevkizât-ı asabiye fransız ekolünde trapez olanlara prendelere ve daha bin türlü iddialı efratlara yol açmış ve Fransa'da senelerce birkaç müstesnaların tezâhürât-ı fiiliyesine aldanarak

gördüğümüzü taklit edip kalmıştık. Jimnastiğin sırf ameli olduğuna kesb-i kanaat edince bittabi bunu talim ile mükellef olacakların da yalnız bu sanatta mâhir olmaları düşünülmüş. İşte bu suretle bu zavallı şube-i sıhhiye-i hayâtiye en basit kavâid-i sıhhiye ve fizyolojiyeye bîgâne olan küçük zâbıtları ve çavuşlar eline terk ve tevdi artık her hoca kendi içtihadına göre dersini göstermiş ve hiçbirinin usulü diğerine benzememiştir.

Jimnastik bir irtibat-ı fenniyesi yoktu. Her jimnastikçi için gaye başkalarının yapamadığı hareketleri yapmak ve o hareketin tesirat-ı fizyolojiyesini mı düşünmeden yapmaktı. En çok nazar-ı takdir ve hayretle görülen en güç hareketler olup bunlardan bilhassa planişler ve amud duruşlar pek makbul idi. Ufkî duruşlar bir kantar hesabıdır ki Barfiks'te trapezde veya halkada olduğuna nazaran gerek önden ve gerekse arkadan olsun kantarın nokta-i istinadı 6 sımsıkı tutan ellerde kuvvetin Mahall-i tatbiki omuzlar etrafındaki adalâtta kuvve-i mukâveme-i münfaile ise tekmîl-i vücûdun siklatindedir. Tabii bu ne kadar uzun olursa siklette o nispette tezâyid edeceğinden kısa boylu olanlar ile gövdesi kalın ve bacakları ince olanlar uzun boylulara nispetle bu hünerleri daha kolay icra ederler.

Gerek ufkî duruşlarda ve gerek kolların yardımı ile vücudun bir cümle hareket-ı suûdiyelerindeadalâtın bir anda şiddet-i tekallüsü Pek tabii olarak fiil-i teneffüste bir an için inkıta vukua getirir. Jimnastikçi vaziyet-i ufkiyede kaldıkça vücudunda bir takım hâlât-ı gayr-ı tabiiye meşhud olur.

1-Bir hevâ-yımüttezik ile memlû bir kursak halini alan korse-i sadriyehavislât-ı reviye'ninittisâ-ı şedîdinimûcib olur.

2- Fethanın istidâdıadalât-ı şehîkiyeyi ifrat derecede inbisat ettirir.

3- İzlâın fiil-i terfii (elevationdescotes) muattal olur ki bu hal urde-i beyne'l-ızlâiye ve şedyenin tazyiki… .azm-i terkuvve ile birinci zal arasında ihtikânınımûcib olur.

Vücudun demirde arkadan ufki duruşu var ya vaziyeti veya sadece kolların arasından bacakları geçip aşağı sarktığını farz edersek boyunun etrâfındaki adalâtın şiddet-i tekallüsunukun iki tarafında bulunan Şah damarlarının ihtikamına ve bu da kanın dimağa hücumuna sebebiyet verir. Bu hareketler esnasında yüzün kızarması hatta bazen sararması Bize en adi ve ibtidâikavâid-i fizyolociyenin ihlal edildiğini ispat etmez mi? Jimnastikçi böyle zorlu bir hareketten sonra yere atladığı zaman ekseriyâhoh

diye bir mutsavvıt gürültü çıkarır ki ciğerlerde hapis ve tevkif edilen havâ-yımümessiminhurûcundan başka bir şey değildir. pek çok kimselerin hilâf-ı tabiat harekât neticesinde kulakları uğuldar. Başları döner bazı çocukların burunlarının kanadığı da vakidir. Mekâtib talebesi üzerine vaki olan tepkiyi katında bazen çocuklarda böyle bir tazyik-i demeviye-i muhiti tesiri tahtında kızamık'ta görüldüğü gibi cildin üzerinde bir takım nikât-ı nezîfe müşahede ettim. Bunlar tazyik-i demeviye-i muhiti tesiriyle eviye-i şeriyenininsirâfından başka bir şey değildi ki bütün vücudun sikletini yalnız kollara Tahmin eden harekât-ı terfiiyelerin kâffesinde az çok böyle mahzurlar hatta bazen mazarratlar vardır.

Mâ badi var.

SELİM SIRRI

TEMRİN T-I BEDENİYENİN İSVEÇ'TE TECELLİSİ

Atideki levhadan genç, dinçi tuna delikanlılar İsveç ordusuna mensûb mülâzımlardır. Vehleten nazarımıza çarpan zarâfet-i endâm ve tenâsüblerini jimnastik sâyesinde iktisâb etmişlerdir. Onlar jimnastiği mekâtib-i ibtidâiyedebaşlayub mekâtib-i âliyedeikmâl-i tahsil edinceye kadar devama mecburdurlar. Ondan sonra ise hayat için gıda kadar lazım olan temrinât-ı bedeniyeye devâma herkes kendi kendini mecbur eder. Bu gençlerin hepsi Yürür koşar atlar tırmanır yüzer eğlenir düşünür okur çalışır ve böylece say ile zevki birleştirip muntazam ve faal bir ömür sürerler.

KISM-I EDEBİ

Müsâhibe-i Edebiye

Azizim Selim Sırrı Bey,

Terbiyeye bir kısım edebi ilavesi Fikri Pek hoşuma gitti. Zannetmem ki terbiye-ifikriye terbiye-i bedeniyeden daha az mühim olsun bunu takdir ettiğinizden dolayı sizi tebrik ve teklifinize de me't-teşekkür mukabele ile ilk musahibemi takdim ediyorum.

Geçen gün üstat ekleme tesadüf etmiş ve bugünkü edebiyat hakkında mütalaa-i sâibesini sormuş idim. Hazret üstadkendisine has olan o tevekkülünün beynânesiyle şimdiki edebiyatımız yağmurdan sonra derenin bulanmasına benzer inşallah biraz sonra

ortalığa sükunet gelir. Nû hevesler heveslerini alırlar sonra meydana güzel güzel eserler konur dedi. müsaade buyurursanız bu nekte ifadeyi makaleme zemin ittihaz edip şerh edeyim.

Evet her gün yeni eserler intişar ediyor her gün taze taze mecmuaların sahazib matbuat olduğunu görüyoruz. Herkeste ğazzül ediyor. Büyük küçük her sahib-i kalem her heveskâr-ı şiir ve inşa yazıyor. Muttasıl yazıyor bunların yazdıkları şeyleri tahlil ve mütala etmek vâkıan her Erin kârı değilse de Zannederim ki bu vadide meydana gelmiş bir iki canım bir iki cildin tetebu psikoloji nokta-i nazarından hayli mühim bir iştir.

Bumu harreratta neler görüyoruz Paris'in o ne kadar Nurestenikkeuleperest ve hatta hezeyânmertiaşa giriftar olmuş şâirleri varsa cümlesinin souk kaba taklitleri…mâi hülyalar, neftî gölgeler, semen fan anlar, rengârenk rüyalar, ve kas aleyhi'l-bevâki ile lebâleb vezinli vezinsiz şiirler...Mensur şiirler, manzum nesirler, meelsiz makaleler, ifâde edilememiş zeminler... Hasılı bir sürü heyülâ, bir küme yazı taslakları, bir alay söz! Hem de pek mebzûl, pek bereketli mea't-teessüf bu inhitâtvâdisinde olsun bir güne kadar bu hamûle-i edebiyenin içinde değerli bir esere câlib-i nazar bir mahsûletesâdüf olunamadı. İtalya'da Avrupa'da dekadanszamânındainhitât üslubuyla yazılmış Heykellerin içinde bile şah eserlere tesadüf olunduğu halde bilmem nedendir velev mai hülyalarla renkli fikirlerle mâlemâl olsun mühim bir eser göremiyoruz. Edebiyat-ı ciddiye vecîde bu Mahşer-i muharrerat bu girûdârişâr arasında hukukunu istimal edemiyor. Efkarda intizam yok. Hele eşgalde insicamdan etrâddan zerre yok! Aşağı yukarı vâdiye-i edebiyatta bir kür döğüşüdür gidiyor. Ne kadar nâşındasouk şeyler yazılsa asla hedef tir muâhıza olmuyor hatta bu gibi âsârın mebzûliyetinden kâbiliyet-i tenkidiyemize bile biraz atâlet gelmiş gibi görünüyor. Kahkaha-i istihzâdan başka bir mukâbeleye lâyık olmayan bazı mahsûlât-ı edebiyeyi biz biraz tabii görüyoruz. Okuduğumuz vakit gülümsemiyoruz bile. O garib ve acib terkibler, kelimeler, istiâreler; o rabtsız râbıtasız manasız fikirler o maksatsız gayesiz ruhsuz şiirler adeta dimağımızdaki bazı hacîrâtın hissini iptal etmiş, oyundurmuş. Başka yerde olsa okuyanları acâb ve ağzâb edecek şeyleri biz lâkayd ve endişesiz geçiyoruz. Bu hal birkaç senedir devam ediyor. Bunun esbâb-ı mevlidesi nedir? Neden karîhalarımıza selîkalarımıza üslûbumuza böyle bir akâmet gelmiş; fikrimizin tevlid ettiği şeyler niçin böyle cılız, şekilsiz, düşük çocuk gibi. Matbûiyettenâri bulunuyor? Zannederim ki bunu hepimizden ziyade elhak üstadekrem keşif etmiştir. Herkes hevesini almak için icâle-i

kalem ediyor. Herkes yazıyor. Binâen aleyh edebiyat bulanıyor. Şeffaf zelâlâsâ bir suya bir miktar çamurun iltihakıyla bütün suyun karışması tebdîl-i renk etmesi gibi edebiyatta tabiri mi mazur görünüz. Turfa oluyor. Ümit ederiz ki suyu karıştıran bu Erbab-ı tasavvuf ve merak heveslerine aldıktan sonra edebiyatımız yine durulacak ortalığa yine bir sükunet gelecek ve Ekrem Beyefendinin Kehanet-i aliyyeleri vecihle meydana güzel güzel eserler gelecektir. fakat suyu durdurmakta bir meseledir. Bu kendi kendine olmaz bunun için cehd ve gayret sebat ve ikdam lazımdır. Biz de tenkit ve muâhızenişteri vazifesini bihakkın ifa etmelidir ki iyi yazanlar teksir-i mesâiye fena düşünenler iyi yazmayanlar başka bir iş ile iştigale mecbur olsunlar. edebi mecmuaların müdürlerine bu hususta mühim bir vazife tereddüb ediyor. Edebiyatı idare! Madem ki terbiye'ye bir kısım edebi ilavesi suretiyle hizmete başlıyorsunuz demek ki büyük bir uluiyeti üzerinize alıyorsunuz. Eğer sizdeki asla bu zanda bulunmam. Serap gibi gerici geçeceğim mecmuaların yolunu tutar iseniz bundan çıkacak netice edebiyatın devre-i inhitâtının temâdiyesine gayrettir. Yok eğer Gaye-i emeliniz bir teceddüt göstermek ise ki buna şüphem yoktur. O halde Azizim Selim Sırrı Bey biz Azade şu hayır havâhınızın sözünü dinlemek tenezzülünde bulununuz.

Tabâyii yumuşatmak hissi terbiye etmek, efkâra keşâyiş vermek Kaslı Osmanlı ailesinin gayret-i âile-i fikriyesine biraz daha takrib-i murâd ise usûl-i hâzırayı bırakalım... gideceğim lüzumsuz bir edebiyat ile iştigal etmeyelim. Ne suretle terbiye-i fikriye'ye hizmet edebiliriz hangi hasarı nakil veya ne gibi müellifâatı taklit ile bizler efkar-ı cedîde ile kesb-i ünsiyet ederiz. İşte bu meseleyi bir an evvel halletmeliyiz. Lisanımız akvam-ı medeniyenin düşündükleri ve kendi lehçeleri ile ifade ettikleri efkar ve hissiyâtı henüz ifhâma kadir değildir. Geçen gün Boğaziçi vapurunda ihtisasınıza taalluk eden bazı ıslahatın mukabillerini bulmakla iştigal ediyordunuz ve doğrusunu söyleyelim hayli güçlük çekiyordunuz. Onun gibi herkes edebâ, şuarâ, hukemâ, mütefekkirîn, ulemâ, erbâb-ı ihtisâsmâfi'z-zamirlerini beyan için suûbet çekiyorlar. Biz debu kadar gılâ-yıkelimât, kaht-ı ıstılâhât, noksan âsâr var iken edebâfezâ-yı hayâl içinde piran oluyorlar, muhayyel fakat sekîlmevhûm fakat bâridvâdilerde Birbirleriyle müsabaka ediyorlar. Bu genç fikirleri bu genç kalemleri bu genç istidâtları Avrupalılar gibi tefekküre onlar gibi çalışmaya onlar gibi duymaya sevk ediniz. Bu yolda çalışmak olmadığını bu mübarize-i edebiyede hezimet muhakkak idüğünü bağıra bağıra ilan ediniz mübârize-i hayatta bir murat olmak için daha evvel mübarize-i Fikriye ve lisani'de muvaffak olmak icap eder. Lisanı gayr-ı muntazam, edebiyatı perişan bir

millet cemiyet dahilinde kekeme yahut bütün bütün dilsiz bir şahsa benzer. Amâlimizi tanzim etmeliyiz. Efkârımıza bir çeki düzen vermeliyiz. Noksanımız ne? Evvel bi evvel bunu bilmek mecburiyet-i katiyesindeyiz.İbtidâ taklit ile sonra telif ile en sonra ibdâ ile bizde hayat-ı fikriyeye iştirak etmeli; fikirsizlik düşüncesizlik mezarından çıkmalıyız. Eğer terbiye efkâra bu istikâmeti verir, erbâb-ı kalemi intizâm-ı tam ile çalışmağa terğib ederse zannederim ki en mukaddes vazîfesiniîfâ etmiş olur. Havâliye-i şimâliyeye Gittiniz. İsveç Norveç Danimarka milel-i fâzılasının nasıl çalıştığını her vadide intizam ve usul dairesinde ne gibi Harikalar meydana getirdiğini reyü'l-ayn gördünüz; ve Orasının tetkik ve tefaküs bereketi ile burada terbiye-i bedeniye nazariyâtınıtatbikasâi oluyorsunuz. Sayiniz meşkûr olsun bir de şimal akvâmınınvâdiye-i edebiyatta nasıl hatve endâz olduklarını Biz Türklere gösteriniz. Anların çalışmak düşünmek tetkik muâhize ve tenkid etmek usullerini bizim memlekete idhâle çalışınız. Bize her şeyden evvel usûl lâzımdır. Ne şekilde çalışacağımızı daha biliyoruz. Anın içün âsârımızda gaye ve mana yok. Ümit ederim ki terbiye-i bedeniye husûsunda memleketimize idhâline muvaffak olduğunuz usûl-i cedîde gibi terbiye-i fikriye husûsundasâlim-i vecidkavâidin bir de revâc bulmasına muvaffak olursunuz. Biz de bahtiyar oluruz azizim efendim.

Celal Nuri

ŞİİR

Taleb

Faziletse arzusu bir milletin

Yasar, yükseliri itilâ eylemek

Onun hakkıdır. Yok habâset ve kin

Muharrikse artık kılıç top tüfek

Himâyet eder kanlı ellerdeki

Ecel yüzlü menhus kuvvetleri

Terakki saadet selâmet refâh

Cinâyetle mümkün mü? İsbat edin

Adâlet: büyük en büyük secdegâh

Adâlet eğer varsa bir hançerin

Ucunda bugün güldüren zâlimi

Fedâ eylerim ökce ben kendimi

Hayır şanlı bir kalbin âmâline

Bıçak süngü olmaz emin bir delil

Fazilet dinler sürüklense de

Fazilet sürünmez ve düşmez gelil

Çıkar âkıbet-i âlime tâbidâr

Ne varsa denâette zulmette var

Adâlet susar; kabeler sarsılır

Fazilet söner; meşal-i kibriyâ

Yakar kâinâtı: bedîhi bu ser

Ne yer var, ne gök vardı hiç olmazsa:

Adâlet, fazilet, afv, merhamet

İlahi nasib et reh mağfiret

İstanbul 1324 A. F.

Tefrikamız

YAŞANILAN GÜNLER

18. Nüshadan mâ badi

Bu ana kadar istibdâdın görülmemiş satur tehdidi altında lal ve ebkem kalan millet bütün aza-yımertiaşesiyle olanca gayzını kağıt üzerine koyarak onları bekâ-yıistibdâdın yüzüne fırlattıkça köprüye doğru bir sil teşkil eden bu cereyan matbuat orada avazları çıktığı kadar bigayret satıcıların ellerinde bir fırtına kuvvet ve savletiyle her tarafa dağılıyordu. Ben neler neler çıkıyordu işte, sâhir, kendimi muvakkaten bu

müthic ve lüledârhayâtın içinde bulmakla birdenbire Avrupa şehirlerinin alışmış olduğum keşmekeşliği gürültülü vaka engiz yaşayışından kurtulan kulaklarında hiçbir boşluk itiyatsızlık duymadım. Ve hemen bâb-ı âlinin sel gibi huruşan galebeliği ve kâvus-ı inkilâbıIçinde geçecek bir yol aradım ve kendimce en ziyade güvendiğim matbuat cihetine meylettim zaten elimden Mısır'dan beri hazırladığım derdest Tab 2 eserim ve perakende yazılarım bulunuyordu.

Sâhir beni iyi öğren, ben hayatımın bir çocuk kadar olsun saklayabilenlerden değilim. Nefsime son derece itimadım var ve bu İtimat bana 10 12 senelik buhranlı fırtınalı bir jön Türklük hayatından geldi zannediyorum. bunun için kendimi bir tavus kadar beğendiğime gülme. ben bu hissi gururumla kendimi Mebus-ı muhtereme benzetiyorum. Hatırlıyorsun ya Hani geçenlerde Mizaç gazetelerinden biri mebusân kürsüsü üzerinde sağ elin parmaklarını şöyle bir tutam yapmış solunu anlaşılmaz bir mana ile açmış dudağının altında yukarı doğru kıvrılan bam teliyle ben buraya kafeye değilim demek için çıkmadım ki diyen amâmeli bir Mebus tasvir ediyordu. İşte o mebus yok mu tıpkı benim gibidir. Bu adamın mebus olmaktaki Maksat-ı hülyâdârı şu idi. Mesela bir gün Mebusan toplanmış ortada gayet mühim ve nazik bir mesele var ağızlar köpürüyor, eller kalkıyor yumruklar birbirine tekabül ediyor. Çehreler yekdiğere gayz püskürtüyor. Mesele yine bir türlü halledilemiyor. Bu medit gürültüler techillerseb ve şitemler arasında reisin zeyli yahut çıngırağı mütemadiyen çıngırdıyor . Lakin aldıran yok İşte tam bu itiraz Engiz buhranlı zamanda Muhterem mebusun başı kapıdan gözükünce herkes onu bir sihre uğramış gibi hürmetkar bir sükutla o tarafa dönerek istimdatkâr sesler kendisini işte cezbetallâh efendi geldi hemen kürsüye çıksın söz onundur meseleyi müşkilimizi kesip atsın teşcîâtıyla karşılıyor. Fil hakikat o da kendini en müşkili zamanlarda beklenildiğini bilenlere mahsus bir tavr-ı vakar ile doğru kürsüye teveccüh ediyor meseleyi o kadar kolaylık o kadar tereyağından kıl çeker gibi suhuletle sadelikle hallediyor ki birden şakırdayan eller yavaş yerine oturuyor. Yine başka bir gün meclis daha muhaddal bir mesele karşısında bocalıyor. herkes yine kapıya Vakf-ı inzâr ederek cezbetallah efendi nerede? Evet buyurun gelsin çabucak şu müşkilimizi hallediversin gibi istimdâtkâr teraneler işitiliyor. Lakin bu defa Cezbetallah Efendi kendini meclise biraz daha ağır daha vapur satıyor bütün Mebusan dairesi alt üst edildiği halde bulunamıyor. Nihayet mesele Mebus-u muhteremin vürûduna talik edilerek. ikinci bir maddenin müzakeresine geçiliyor. Sâhirayiblâme her insanın kendine mahsus böyle şımarık yani nâkâbil tahakkuk arzu ve hayâlatı vardır. Bu sende

de vardır. Lakin Havf-i istihzâ ile karışık bir riya ve ihtiyatkârı bunu izhardan seni men eder. Zaten her emel nefsü'l-emirde tahakkuk ve Adem-i tahkiki mechûl ve sâhibinin Yüreğinde bir endişe-i vusûl bırakan evhâm ve hayâlâttan ibaret değil midir? İşte bizim de Mebus-u muhterem gibi kendi kendime mahsus arzu ve hayalatım vardı. Vatanıma fikrimce Hayli bedâa ile gelmiştim. Ben bunları toptan veya perakende efkar-ı umûmiyemize sattıkça kendi mevkim teâli edecek aynı zamanda o efkar-ı Umumiyi tahassüsât-ı mediyetcüyâne ile telkih edecektim ve sonra bütün muvaffakiyetlerimi Paris'te bıraktığım Aşkımın Son ve ebedi terennümatıylatetvic edecektim. Vâkıansâhir şimdi ben şu kanepe üzerinde postu alınacak bir ayı gibi yatıyorum. Lakin sen de Avrupa'yı görmediğin için adeta eşeğin Onun için bir Fransız kızının senin ve benim gibi bir genci ne kadar hülnakveratalara ne vaka bir endâz hareket ve teşebbüslere sevk edebileceğini bilemezsin. onların aşkını bizim gelinciklerin safiyet-i his ve hayâlâtlarına kıyas edersen çok aldanırsın her kadının aşkı garâmı aşık dil-pezirini kendine mahsus bir sevk-i idâresi vardır. onlardaki efkar-ı medeniye tehâlik-i hayat aşk ve sevdâyıdâimâ fecaat engiz, haznâk hale koyduğu halde insan bir Parisli kızın bir göz ucu işareti ile kendini her delilikle her serserilikle mahyâ bulur. Çünkü Esasen o kendisi serseridir.

İşte sâhir sen şimdi istediğin Kader Gül ben böyle bir sâik-i garâmâlûd altındaişe başlamıştım ve ilk işim mahûd kitabı bastırmak için bakır gibi kırmızı çehresi ile bana mektep hayatımın olanca zorluklarını hatırlatan bir arkadaşımın delaletiyle kitapçıya müracaat etmek oldu ve bu benim için adeta bir nokta-i azimet oluyordu. Halbuki bu esnada Selanik'te mühim bir akraba tarafından Mütemadiyen oraya davet ediliyordu Lakin aldıran kim benim kafam bütün bu Hay huy tehyicin fevkinde kendime mahsus kendi hayalat-ı dilpezirimle kurmuş olduğum Alem-i sihr ve garâmda dolaşıyordu. Az zamanda büyük bir muvaffakiyet temin-i şöhretle o mevki-i ankâprestime çekilerek yaşamak ümitleri ile lebriz idim. Hususi ile bu Maksat-ı hülyadârımavusûl için lazım gelen istidâdla mücehhez olduğuma kanaatim berkemal idi. hakikat sahir eserim meşru olunduğu gün kitapçının ucuz kabuğu kadar küçücük dükkanına tehâlik gösteren Halkın elleri arasında onun deste deste satıldığını görünce sevincimden çıldırıyordum hele Mısır'dan tanıdığım bir iki ahbabımın beni kitapçı dükkanında Aleyna tebrik ve takdir edişleri artık muvaffakiyetine hiç şüphe bırakmıyordu. Eserin bir iki gün zarfında hemen bütün kitapçıların istibdât-ı bekâyâsıâsâr ile memlû camekanları arasında yepyeni bir çehre ile gözüküyordu. İkinci eserim için hemen başka bir tâbi zuhur

etmişti. Sâhirâdetâ kanatlanmıştım.Bununla beraber o günlerde halkın tehyici Idare eden iki Kutup arasında öteye biriye baş vurmaktan da fâriğ Olmuyordum Çünkü bu seyir ve hareket bana İstikbal için en mühim ve mevsuk asar'ın mevzuunu ihzar edecek fikir ve kanaatinde bulunuyordum. Gayret ve faaliyetimin son islimiyle hareket ediyordum. Günde 20 defa bâbı âli caddesinde gözümün Beyoğlu'na kolaçan etmek akşamları sokaklarda mücemminâs olan yerlerde dolaşmak işte bütün vaktim bana tatlı tehyicler veren meşguliyet daima içinde geçiyor geceleri saat 8.00'e kadar çalışıyor yazıyor okuyordu. Hatta eğlenmeye bile vakit buluyordum çünkü şehzadebaşının dar sokaklarından birinde sakin olan akrabamdan birinin eline misafir olarak yerleşmiş ve bana çok senelerden biri mütehassir olduğun hakiki samimi bir Türk hayatını şimdiki münakkid gözümle tetkik etmeme büyük bir vesile veren eğlenceli hoş hain de bir münasebet kapısı bulmuştu. O da komşumuz Ali Efendi'nin hanesi halkı idi. Akşamları küçük ve mekruh bir mezarlığa karşı sık kafesleri kalın perdeleri ile sımsıkı kapalı odada kadın erkek birleştiğimiz zaman bu sokakları minnetten inkılap gürültülerinin dert aslı ve içtimağımız olan kadınlar üzerinden nasıl tesir ettiğini görüyor anlıyorlar ev halkı benden hiç tevakkoş etmiyordu. Halbuki bana sor genç ev sahibi kadının pek beyaz dolgun çehresi üzerinde iki iri siyah elmas parıltısıyla yatan kür hayat ve arzu gözleri üzerinde mütemadiyen kayan nazarın beni daimi bir ümit ve meserret içinde yaşatıyordu o küçük evde benim için pek dilenşin bir hücre-i mülâkat idi. Dışarının Hürriyet gürültülerini boğan kesif perdelerin arkasında biz ev halkı ile beraber türlü şaklabanlıklar yaparak eğleniyorduk erkekler dışarıda gördüklerini işittiklerinin nakil ve hikaye ettikçe kadınlarda tehyice gelerek bir anda el şakırtıları arasında yaşasın Hürriyet diye bağırıyorduk içimizde yalnız ihtiyar bir kadın Sultan mahlûun peygamber postundan indirilmesine hakkında fena söz söylenmesine razı olmuyordu. Biz ise onun bu masum ve gayri ihtiyari infialini tatlı bir gürültüye boğmak için gözlerimizle birbirimizi arayarak Yaşasın diye bağırıyordu elhasıl tehyicâtımız bizi en tıfılâne güzelliklere sevk ediyordu Ben bundan anlıyordum ki memleketin mesereti umumi kadın ve erkeğe sâri idi. Yalnız o günlerin vukuatı arasında bu âyin-i umûmiye biraz kedûret veren Recep Paşa'nın vefatı olmuştur. Çünkü bu türlü manalar imalarla tefsir olunuyordu. o Zahir Recep Paşa Didim'de o mübarek adamın cenaze alayı gözümün önüne geldi sanki o gün bütün bir şartlı hayatımızın hafızamda silinmeye başlayan eûzecgarâibipişkâh-ı tetkikime seriliyordu. Halkın sokakları meydanları dolduran taşıran tufan hücumu arasında kendime henüz üzerinde Avrupalı hayatının tesirat bakiyesiyle o kadar garip ve rakip hisler altında buldum ki bir an için asıl şimdi benim

hayatımda yeni bir inkılap başlığına gani oldum. O gün Divan yoluyla Beyazıt meydanında biz şartlılığımızı ayıran temayülat-ı sûfiyâne'ninisbât-ı muhtelifesi olanca vuzûhuyle seçiliyordu. Özü vakar tabutun önünde bir vecd-i âmiyâne ile bağıran tehlili-i havân olan Dervişler dedegân ve mollalar müteheyyic bir halkın nazar-ı tetkikine açtığı levha-i istiğrâk Beni şark ile garbı ayıran noktalar üzerinde saatlerce Düşündürdü Sanki içinde doğmuş büyümüş olduğun bir alemin yeni meçhuliyetleri karşısında kaybolmuştum yalnız sahil bütün bu Derya'yı teyit ve nümayiş arasında benim için tevazuf edemeyen bir sebeb-i endişe mevcut gibiydi. Ne yalan söyleyeyim halkın terbiye-i medeniyesine orduca itimatkar olamıyordum ne tarafa baksan eski Türklük Çehre–i betâet ve lâkaydisi sırtarıyordu. Hatta uzun senelerden sonra Babıali Caddesinin kalabalığı arasında birer birer piş mülâkatıma çıkan mektep arkadaşlarımı bile hemen fikren hiç terakki etmemiş gibi buluyordu veyahut bana öyle geliyordu. Çünkü hiç sevme fikren kendimi muhitten hayli ayrılmış buluyordum ve nihayet koca İstanbul bana bıraktığın 12 senelik hal-i harabesiyle beraber daha eskimiş bir daha köhneleşmiş görünüyordu. Nazarında teceddüt namına Haydarpaşa Garından başka bir şey bulamamıştım adetlerimizde o derece masar ve muanned bir ebedilik hali vardır ki mahûd taharet bezini bile duvara iki çivi ile gerilen sicimin üzerinde buldum işte zevahir'intehyic-i meserret âverine karşı beni her halde hissedeileceğim derecede inleyen ve benim için Ehemmiyetten Ari bulunmayan bu gibi mevzuat-ı tenkideye beni oldukça düşündürüyordu. bak Sahir Ben Avrupalıların hayat-ı maddielerinde görmüş ve onları kendime temsil etmiş olduğun tertibat beytiyelerini bir daha istisna bizimkilerine tercih ve hatta berikiler onların yanında hiç adlederim ve bütün o tertibat benim nazarımda tedrüst ve faal bir adam yetiştirmek ve mücadele-i hayatın her türlüsüne karşı gelmek üzere yapılmış şeyler olduğu gibi benim her iki halin mukayesesinden Hasıl olan mantığında o tarafa daha yakındır adet bahsine gelince onların ki yine devr-i devrâz münakaşalardan geçtikten sonra nihayet tesis etmiş bizimkiler ise şimdiye kadar bir ciddi tenkit ve itiraza uğramamıştır şimdi sana soramaz mıyım ki bu ana kadar cemiyetimizin Tevfik-i muamele edebileceği bir adabı muaşeret mecmuası kim yaptı? evime istediğim saatte gelir ve istediğin kadar oturmakta kendine Fersah fersah hak ve hürriyet verirsek vaktimin adem-i müsâideinden veya seni yemeye alıkoyamayacağımı îmâen biraz çinçinizhâr etsem benim tutulacak müdafaa edilecek bir tarafını bırakmazsın. Çünkü efkar-ı umumiye sana hak verir beni tahkir eder. işte fikrimce bu mertebe-i pestîde Bulduğum halkımızın umulmadık bir Milan ahrarane ve inkişafcuyâne ile uyanması arasında ben Mütemadiyen bocalayan Bir gemi gibi veche-i

azîmeti tayin edemeden geziyor dolaşıyordum sonradan acı olduğu kadar elim vukuatın tevalisiyle anladım ki o günler Millette heyet-i umumiyesiyle Ahval Cedide karşısında benim gibi bocalıyor bir semt-i mechûle doğru gayri ihtiyari sürükleniyordu. Gün geçtikçe bir parça daha kırılan koparılan enkaz İstibdat üzerinde halkın milân-ı inkilabcuyâbesini idare eden iki cereyan gittikçe birbirinden temayüz eden renkleri havasıyla iki muhtelif kutupta toplanıyordu.

Bekir Fahri (ma badi var)

Numara 20 - Birinci sene Pençşenbe, 1Mayıs, 1328

Sahib-i İmtiyaz ve müdürü

Selim Sırrı

Ser Muhariri

Bekir Fahri

İdarehane: Babıali civarında Cağaloğlu yokuşunda

İdarehane, Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri açıktır.

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyât için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik: 30 kuruşAltı aylık: 15 kuruş

Eyâlât-ı mümtâze ve memâlik-i ecnebiyyeye

(Posta ücretiyle beraber)

Seneliği 8 franktır.

Talebeye, idareden alınmak şartıyla,

Seneliği 20 kuruştur.

TERBİYE VE OYUN

Gençlerin terbiye-i fikriye ve bedeniyesine hâdimOn beş günde bir neşrolunur mecmuadır.

Mündercât: Usûl-i Terbiyeden: Söylemek ve Dinlemek, Ali Kâmi- Yavru Osman Fahri- Kadınlarla Muâşeret, Bekir Fahri- Tıbbi jimnastikler, Selim Sırrı- Benim Usulüm, Müller- Fikret Ziya Beye Cevab- Alman jimnastikleri, S.S.- Temenniye-i Mahal, Osman Fahri- Abdülhak Hamid, Celal Nuri- Yaşanılan Günler, Tefrika, Bekir Fahri

TERBİYE-İ DİMÂĞİYEDEN

İşte iki kelime ki lâyık olduğu ehemmiyete bizde hiçbir zaman nâil olamamış, hatta lügat kitablarının sahâyif-i metrukesi arasında bile pek az cay kabul bulmuştur. Fakat pek az kimselerin lâyıkıyla söylemek ve daha az kimselerin de dinlemek sanatına vâkıf oldukları ufak bir dikkatle anlaşılacak hakâyikdendir. Hayatta hemen hemen yegâne vâsıta-i muvaffâkiyetimiz bu iken içimizde kaç kişi hakkıyla söz söylemek içün hassaten çalışmış hiç olmazsa kaç kişi kuvve-i nutkiyesine istidat fıtriyesinin biraz fevkında bir salâhiyet bahşedebilmiştir. Hele dinlemesini talim etmek hemen hiç kimsenin hatırına bile gelmemiştir. Kâbil-i inkar olmayan bir cihet varsa o da eskilerin sanat-ı tekellüme nisbeten pek çok ziyâde ehemmiyet vermiş olmalarıdır. Eskiler dediğime bakıp da şu son zamanlarda bazı yenileri pek tahrîs eden yeniler eskiler meselesini tâzeleyeceğim zannolunmasın. Hatta Fransız edebiyatında iki mümtaz asrın arasına sıkışan eski yeniler ve eskiler kavgalarını da hatırlatacak değilim. Eskiler dediğim yirmi yirmi beş asır evvel gelen eskilerdir. Bugün zâde-i irfânı olduğumuz içün dünü beğenmeyen bizler bilelim ki bundan iki bin beş yüz sene evvel gelen insanlar söz söylemenin ehemmiyetini insâniyet ve medeniyet-i hâzıradan ziyâde takdir etmiş ve şu takdirine ait olan bülent ve müstesna mevkini alan muhafaza etmekte bulunmuştur. Filhakika o zaman hatip yetiştirmek için ayrıca mektepler sanat-ı tekemmülde teferrud etmiş muallimler vardı. Şimdi nerede? Yeni yeni konferans salonları tesis bazı mekteplerin programlarına hutbe namıyla dersler ilave edilmesi bizim de sair mütemeddin kavimler gibi mazinin pek uzaklardan gösterdiği şu mesele-i nevini kendimize rehber terakki itiraz ettiğimizi gösteriyor.

İnsaniyet nâtıkıyetle teveüüm olduğuna göre esasen konuşmak ihtiyacından vâreste bir insan tasavvur olunamaz. Efkârımızı hissiyâtımızı anlatacak bir adam aramak bizim için bir ihtiyaç, bir ihtiyac-ı tabiidir. Hatta sözlere bir şekil vermekten ibaret olan yazı da yine bu ihtiyacın ibrâm-ı ezeliyesine vücut bulmuş bir ihtirâdır. Konuşmasını bilenler aralarında ne güzel vakit geçirirler ne büyük istifadeler ederler. Bu sayede zahmetsizce biz neler öğreniriz! Zaten dimağımızda bu hususta gözlerimizden ziyade kulaklarımıza itibar ediyor bizzat söze verdiği kadar sözün eşkâline ehemmiyet vermiyor. Bu sebeple okuduklarımızı unuttuğumuz kadar işittiklerimizi unutmuyoruz. Mesut ve münevver bir muhit içinde böyle zahmetsizce mühim bir servet-i malumat edilerek yetişen çocuklar ne kadar bahtiyardırlar. Fi'l-hakîka aile arasında konuşulan şeylerin terbiye-i etfal nokta-i nazarınca ehemmiyet-i

azîmesi vardır: hassas bir plak üzerinde gramofonun iğnesi bütün incelikleri ile nasıl izler bırakırsa çocukların safîha-i dimağlarında da kendisinin muhit olanların sözleri aynı tesiri bırakır. Bunun için bir çocuğun hal u kâli bulunduğu ailenin terbiyece seviyesine güzel bir miyardır derler.

Birçok babalar tanırım çocuklarının yanında son derece mübâlâtsız davrandıkları halde isterler ki bir misafir yanında onlar adabı muaşerete tamamileri ayet-el olsunlar zavallı yavrucuk her zaman evde konuştuğu gibi misafir yanında konuşunca pazar işitir belki dayak yer bir nazar-i tenkid evlerimizi dolaşarak çocukların nasıl terbiye edilmekte olduğunu görse kim bilir ne acıklı hallere müsadif olur. Kim bilir terbiye namına ne zulümler icra olunuyor? Beyhude ne gözyaşları dökülüyor!

Kendisine edilen tenbihâta rağmen çocuğun ulfet ve itiyat-ı ruzmeresine logayir bir surette idare-i nisan edemeyeceği bizce meczûm olmasındandır ki küçükler büyükler sözüne karışmaz, kâide-i külliye-i ezeliyesi mûcebince onu misafir yanında şık şafa etmekten men ederiz. Bu usule göre o gelip herkesin elini birer kere öpmekle vazifesini itmâm etmiş addolunur. Hatta kendisine bir şey sorulacak olsa ezilip üzülüp bir şeyler mırıldanması cevap makamına kaim olarak misafirin-i kirâm indinde ne terbiyeli çocuk! Hükmünü istihsâle kâfi gelir. Fakat çok geçmeden sinesini yaramaz meclisteki yabancılığın verdiği sıkıntıya tahammül edemeyerek sıvışır. Zaten o sıvışmasına bile nâzikâne fakat sarih bir istiskâl ile kendisinin gönderileceğine şüphe yoktur. Çünkü o büyüklerle değil kendi akranıyla yahut fikren akranı demek olan uşaklar ve aşçılarla görüşebilir.

Şimdi usul-i terbiyeye vakıf bedeller çocukların da insanlar arasına karışmaya salahiyetini anlıyor ve bu hakkı kendilerine de anlatıyorlar. Onlar artık tembih denilen yaylarla müteahharrik birer kukla olduklarından senne göre aklı verebildiği kadar bir bahse karışır ve bu suretle hem düşünmesini hem de söz söylemesini hususi ile birkaç kişiye karşı söz söylemesini öğrenir.

Söz söylemenin ehemmiyetini anlatmak için hayatta yegane vasıta-i muvaffakiyetimiz bu iken.

Demiştim hakikaten mektep sıralarının işgal eden bir şâkird cerbeze-i nutkiyesi sayesinde derhal muallimlerinin tevekkülünü kazanarak kendisini iyi bir mevkii temin ettiği gibi mesela sadrazam da devletin menafi-i siyasiyesini o sayede muhafaza eder. Bu ikisi arasındaki derecât-ı mütevâliyeyi takip edenlerin hiçbiri yok. Bir demosten

şâkirdi olmaktan istiğna hasıl edemezler. Hele menâfi-i maddi ile doğrudan doğruya alakadar olan meslek-i ticarette söz söylemenin ehemmiyeti bütün bütün göze çarpar. Ben küçük bir satıcıdan muâmelât-ı cesîme-i mâliyeye girişen bir müteşebbise kadar Bu mesleğin bütün erbabı işlerini sözle bitirirler. Vâkıan sözü söyleyen dilimiz değil beynimizdir. Herkes kuvve-i müfekkeresinin müsâidesi nisbetinde söyler. Onun için her şeyden evvel fikrimizi terbiye edelim. Ona şüphe yok, zâten hayatta muvaffajiyetin birinci şartı budur. Fakat bu kadarla iş tamam olmaz bir çoklarımız pek doğru pek güzel düşünürüz de düşündüğümüzü söyleyemeyiz buna mahcubiyet denilen halet-i maraziye mâni olur. Mahcûbiyetle hicâbı daima tefrik etmek şartıyla bu halet-i marziyeyi bir an evvel tedavi edip meramını silis ve tabii bir surette anlatmaya alışmalıdır. Sözün iyisi adilikten gösterişten tasannudan biri olanı nâfiz, makûl, samîmi bulunanıdır. Adi söz sahibini küçülttüğü gibi gariptir ki pek bâlâ pervâzâne olanlara da aynı tesiri gösterir. Sözde tasannu pek mustalih söyleyerek tabiilikten çıkmak olub lisân-ı tahrîrîde bile tecviz olunmayan bu münâsebetsizliğe sanat-ı tekellümün hiç tahammülü yoktur. Hâsılı sâha-i edebiyatta hükümrân olan sânâyi ve nekâyiz-i lafziye ve maneviyenin hemen kâffesi az veyâ çok mikyasta olarak sâha-i beyanda da câri ve muteber olmak lâzım gelir. Fenelon iyi düşünen ve ancak düşündüğünü yazan okunmağa layıktır tarzına tebdîl edersek iki kaziyye'nin netîcesi bir olduğunu görürüz.

Bir takımı da söylemesini değil susmasını öğrenmek ihtiyâcındadırlar. Zevzek tabir olunan bu adamlar dinletmek hissine pek mağlup oldukları için halden hiç anlamazlar karşılarındakini sıktıkça sıkarlar size ait olmayan harda tafsilat ile vaktinizi ve sabrınızı o kadar su-i imal ederler ki kabalık etmeksizin bu miskil mevkiden nasıl tahlis–i gerîbân edeceğinizi bilemezsiniz. Söylemesini bilmeyenler ile susmasını bilmeyenler kıllet-i idraklerinden dolayı aynı derecede şâyân-ı merhamet iseler de böyle susmasını bilmeyenlere muhatab olanlar da maruz kaldıkları dinlemek imtihanından dolayı daha az şâyân-ı merhamet değildirler.

Yalnız kendi hesabımıza hararetli bir bahse dalarak muhatabımızı bütün bütün unutmayalım.

Sözlerimizin derece-i tesirini ara sıra teftiş eder isek bu gerîveye düşmekten kendimizi kurtarmış oluruz. Sima hele gözler ruhun mikyasıdır. Bu miyâra müracaat eden müdekkik bir nazar ya kendisini teşvik eden bir meal dikkat ve İntizar okuyarak sözünde devam eder yahut cemûdet-i nigâhında bir şemme-i istiskâl bularak sözü kısa keser. Yazı yazanların da böyle bir miyâra müracaatları imkanı olsaydı ne iyi olurdu.

Vâkıan yazdığını sûret-i husûsiyede birine okuyanlar için bu imkan mevcut ise de sanat-ı tıbbın binlerce diline düşen yazılar için bu kâbil midir? Kâbil olmadığı içindir ki bazen karilerimizin yazılarımızdan ne kadar sıkıldıklarını anlayamayız. Yazdıkça yazarız bereket versin kârîler için bundan kurtulmak pek kolaydır. Hiç kabalık etmeksizin kitabınızı isterlerse bir tarafa fırlatıyorlar. Fakat dinlerken öyle midir ya! Şimdi burada başka bir mesele dinlemek meselesi zuhur ediyor. Evvela şunu itiraf edelim ki biz söylemesini bildiğimiz kadar dinlemesini bilmeyiz. Çünkü dinlemek söylemekten de güçtür dinlemenin söylenen sözü işitmekten ibaret olsaydı sâmiamız haberimiz olmayarak bu vazifeyi ifa ettiğinden dünyada bundan kolay bir şey olamazdı. Fakat dinlemek mütekellimin sözlerine sarf-ı dikkat etmek ruhuna Aşina olmak, hüsne iştirâk eylemek yahut muhâkemâtı hakkında beyan-ı mutâlia için hazırlanmak demek olunca iş başkalaşır. Birçoğumuz dinler gibi görünürüz. Fakat dinlemeyiz başka şeyler düşünürüz. Bu hal dalgın kimselerde ve dershaneleri işgal eden bazı mekteb şâkirdânında müzmin bir maraz şeklini alır.

Kendinden bahsedenler bihakkın dinlenilmez. Böyleyken adabı muaşeret kemal-ı sabır ile onları da dinlemeyi tavsiye eder çünkü bu hususta sabırlı olanlar kendilerini sevdirirler. Herkese dinletmek tabiatında olanlar çok geçmeden yanlarında kimseyi bulamazlar. Madum addolunacak derecede nadirdir o erbap Fazıl ve İrfan ki sözlerinin cereyan-ı âbidârı muhitini bir merkez-ifeyz ve kemale doğru sürüklesin de onlara kendi varlıklarını bile unuttursun .

Nişantaşı Ali Kâmi

İNCE FİKİRLER

Bir çocuğu terbiye ederken ilk düşüncem onun namuskar bir adam olmasıdır önce bir güzel kalp sonra zeki bir müfekkere. (Didero)

Mevzu terbiye makine yapmak değil İnsan etmektir. (Poljane)

Çocuğu kendi kuvvâsıyla keşfe alıştırınız. (Pastaluci)

Çocuklarınıza kıymetleri kendilerinde olduğunu öğretiniz. (J. barni)

Biz hakikati yalnız fikren değil kalbende tanırız (Paskal)

YAVRU-3

Mangal başında: Numûneler ve dersler

1: Çocukta ilk tahassünâtın tesiri.- milli taklid- yavru tercihen neyi taklid eder?

2: İle hayatı- âile hayatının, hoppalık ve tefâhür gibi uyûb-ı ahlâkiyeye müsâide-i kabul göstermesi

Yavrularımızın hiç olmazsa sıhhat-i bedeniyesi kadar sıhhat-i ahlakiyesini de düşünüyor muyuz? Bu şüpheli fakat bilmeli ki aynı dikkate aynı ihtimamata o daha evvel muhtaç ve teşennühtür. Doğar doğmaz nüfus ne olursa olsun çocuk içinde büyüdüğü muhite göre teşekkül eder. İlk uğradığı tesiratı kemal-i sadakatle muhafaza eyler. Etrafında her şey yeni her şeyin mucize olduğu kadar da tuzak ve tehlikelidir. Maafi biraz sonra onun şu teşevvüş-i tahassüsât arasından sıyrılıp kendi kendine tanıyarak tayin-i mevki ettiğini pekala görürüz. ilk senelerde öğrendiği muhtelif hareketler tavırlar sözler o kadar çoktur ki hiçbir kayıt makinesi bu harikulade kuvve-i hafiziye ile müsabakaya girişemez. Hem de hiçbir vakit bu kuyûdât-ı mantabayı ehemmiyetsizlikle telakki eylememeli.

Lakin yavru daha büyük bir süratle taklit eder. İlk tebessümü ilk lakırdaları ilk oyunları taklitten evvela sırf mihânigî sonra hissi daha sonra fikriyi bir taklitten başka bir şey değildir. hele bazı defa o kadar şayan-ı hayret müşâbehet-i vecîhiyede yahut ayniyet-i kelâmiyede bulunur ki şaşar kalırsınız. Acaba hassasiyetle beraber dimağının da pek uyanık olduğu bu esnalarda tercihen neyi taklit eder. İbtidâ kendisine pek yakın olanları ve hepsinin arasında en ziyade sevdiğini fâikini nazar-ı dikkatini celb edeni, 16 Asır filozoflarından (Male Branş) bir ufak çocuk mutlaka pederi gibi söz söyler, vaziyetlerini ona benzetir kız annesi gibi giyinir yürür meramını onun gibi anlatır. Validesi biraz peltek konuşsa kızının dili de peltekleşir hasılı çocuklar babalarını analarını onların yüz buruşturmalarına en çirkin huylarına varıncaya kadar taklit ederler diyor. Tabii milli taklit, tahdit edilmedi: yalnız oyunlarını değil kendilerinden bahset olunanları masallar da geçen kahramanları falan da taklit ederler. Bir Varmış Bir Yokmuşları can kulağı ile dinlemek muhakkak şu milli tatmine yarıyor. Kara göze ibtilâda bundan neşet ediyor. Bütün bu tahassünâtın istikbalimize tesir etmediğini inkar edebilir misiniz. Demek ki çocuk bir makes-i muhit; muhiti iyi ise iyi fena ise fena oluyor. mühim nokta ise kazandığı muhassenât ve kabâyihin hiçbir zaman tamamıyla kaybolmaması mutlaka bozulmaz bir eser bırakmasıdır. Biz sen gelmezde

bile 1 derece çocukluk devrelerini yaşarız o zamanların tarz-ı tefekkürünü, tarz-ı tahassünü hatta tarz-ı hareketini ara sıra gayr-ı ihtiyari izhar edince nâgehan şaşırır tereddütlere düşeriz. Zannetmem ki oyun yavrularının yetiştiği muhitin hevâ-yı nesîmisi kadar hevâ-yı ahlakiyesindeki safiyeti de düşünerek orada şayan-ı riayet numûneler. Dersler gösterebilsinler.

2- Mini minilerimizin süt ninelerden mürebbiyelerden aldıkları derslerin acılığı evvelki babda arzve izah eylemiştik şimdi de onların asıl hayat-ı âileyi hakîkaten yaşar ve anlarken peder vâlidelerinden aldıkları numûneleri beyân edelim. Şüphe yok ki bu derslerin bu örneklerin bazen pek ileri var, hüsn-ü misâl olacak âilelerin mevcûdiyetini kimse inkâr etmez. Bunların adetleri hamdolsun günden güne de artıyor lakin görmesi işitmesi tehlikeli olan şeylere karşı çocuklarının gözlerini kulaklarını kapamayan kapamak lütfunu deriğ eden de ne kadar aile var biliyor musunuz?

Meseleyi tahlil etmek için çocuklarla büyüklerin başlıca harekatını birer birer gözden geçirmek hoppalık gurur hodbinlik gibi uyûb-ı ahlâkiye'nin aile arasında tedricen nasıl yetiştiğini tehdit etmek lazım. Bu tesirler ta küçükten başlar. Evvela lakırdılarımızla oh pekala ettik cicimlerle; Artık kucağımıza alır çıkar öper şımartır. Herkesin nazarı dikkatini celbetmesi için dantellerle kurdelalar süsleriz. Zaten mütevâris hırs tezyin yavru daha düşünmeye başlar başlamaz etrafını sarar, medihler medihler üstüne. Annesi medh eder babası medh eder. Halası medh eder. Çocuk meddâhineye o kadar alışır ki. Biraz yan baktınız mı yaygaralar koparır. Biraz sonra elinde ayna. Yahut masanın önüne iskemleyi koymuş aynayı uzanmış kendini beğeniyor. Maşallah. Kızım maşallah kızım. Zavallı valide bunların acısını sonra yine sen çekeceksin. Yahut kızcağız günde liekal 20 defa annesini ayna karşısında saçını düzeltir kaşını düzeltir buluyor. Masaların üstünde orada burada kurdele parçaları ötede açık bir pudra kutusu biri de bir lavanta şişesi çocuk nasıl yosma almasın. Baba da oğluna bu misalleri veriyor sokağa çıkmadan evvel bıyığı saatlerce mandalda muazzib. Aman pantolonumun çizgisi aman ceketimin ütüsü? Zarafetin yanı sıra ebeveyni çocuklarının gururunu da okşarlar. Mesela hiç ihtiyaç yokken onların aklını hafızasını hatta sert cevaplarını gülünç edalarla naklederler. Artık çocuklara da kendilerini methetmek müsaadesi verilir. Mektepte ötede beri de gerek babalarının lütfesini gerek servetini mevzua katarlar. Her yerde böylelerin haline hem gülünür hem de tahammül olunmaz.

Bugün bile ihtaratından istifade olunan fenelon diyor ki: güzel çocukların bizi eğlendirmesi onları şımartır. Kendilerine cemile edildiğini, her yaptıklarının her söylediklerinin güle güle karşılandığını görünce artık alemin daima kendileri ile meşgul olacağını zan ve tasavvur ederler.

Mevcudiyetlerinde bir harikuladelik farz eylerler. Bunun için onlara çok düşündüğünüzü hissettirmeden takayyüdâtta bulununuz. Hayatlarına karşı bezl-i ihtimâm ettiğinizin sebebini kendilerinin ihtiyacına ve sizin samimiyetinize hamlettiriniz. Tabiatıyla gelen terbiye fırsatlarına göre memnuniyetiniz yavaş yavaş büyüsün. Dimâğı tazyik etmeksizin tevsi etmeye az vakitte çok malumat sığdırmaya muvaffak olsanız bile iyi bilirsiniz ki bundan dolayı çocuğa vereceğiniz gurur aldığınız semereyi kurutur.

Osman Fahri

HANIMLAR İÇÜN

KADINLARLA MUAŞERET

Hanımlara hitâb

KADINLAR MUAŞERET

HANIMLARA HİTAB

Hanımlar erkeklere şöyle mûcib-i itminân olacak ve onları dâire-i hak ve nısfate ircâ edecek bir gûşimâl vermezden evvel size hitâb edişimiz bâis-i tevehhül olmamalıdır. Zira bizim söyleyeceğimiz veya tafsil edeceğimiz şeyleri erkekler hem tatlı tatlı okurlar ve hem de bıyık altından kis kis gülerler. Ve sonra onların zihinlerine cilt ve elyaflarına yerleşmiş öyle itiyatlar öyle garip muhakemeler ve nihayet onlar da her manasıyla böyle tuhaf zihniyetler vardır ki ilk sözleri adam sen de şu bizim muciz-i bedriye kadına da verir ve oyumuza gelince onu baş sedire oturtursak artık halimiz ne olur ya. Sonra İşimizi gücümüzü bırakıp o da kadın misafiri ağırlamaya mı çıkalım. Olacağına şüphe etmeyiniz.

Emin olunuz bu muhakeme tamim olunacak kadar pek çok kimsede var. Pek çok kimsede var. Sonra kadınların erkeklere karşı almış oldukları pek mutî ve ihtirazlı vaziyetler onları adeta şımartmış ve artık kadınlara bir hiss-i vücû ile bakmaktan başka yapılacak bir muamele yoktur. İtikâdına takılub kalmışlardır. Dünya'da heyet-i

ictimâiye için bundan elim bir zihniyet bir hâlet-i rûhiye olamaz. İşte bunun içindir ki bizim hayâli heyet-i ictimâiyemizde ekseriyâ muayyen saatlerin riyakarlık ve yaltaklıkları merhaba haricinde hanımlara karşı alınan vaziyetler o kadar fecaat engiz bir mevzu tenkid teşkil ederki İnsan kendi kendine acaba akvâm-ı tenkid teşkil eder ki insan kendi kendine acaba akvâm-ı mütemeddine arasında mevkiimiz nedir? Diye bir suâl îrâdından hâli kalamaz. Şüphesiz ki ananâtını tetkik ve muhâkeme etmek üzere bulunduğumuz cemiyet-i hayâliye için bu doğru ve muhakkak bir sualdir.

İşte görünüyor ki bu halet-i ruhiyede bulunan erkekleri daire-i hak ve edebe ircâ edebilecek elimizde yegane bir vasıta o da bizzat kadınların kendileridir. Nasıl mı? Dediniz? Pek kolay? Evvela az çok mütefekkir olan her kadın münasebet ve sohbetinde bulunduğu bir erkeği vâki olan tekâsül ve hürmetsizliklerinden dolayı mütemâdiyen tenkid tecziye tahkir ve aslâ bir kadın nezâhet tabına yakışmayacak kelimât-ı galîza istimâl etmeksizin onlarla istihzâ ve tezyif ile. Bütün bu saydığımız silahları lüzûmuna ve derecesine göre kullanmak hakkını her cemiyet medeniyenin kavânîn-i âdâbı kendilerine bahşediyor. Fi'l-hakîka düşünülürse bu pek vâsi bir hak ve hatta yekcihet bir haktır. Zira yine aynı cemiyetlerin kavânîn-i âdâbı onlardan velev birini olsun erkeklere vermiyor Avrupa'da bir kadını tahkir etmek onunla istihzâ etmek kimin haddidir.

Şimdi bu nokta-i nazardan yürüdüğümüz takdirde görülüyor ki kadınlar kendilerini erkeklere karşı bî emân bir münkad yerine koymakla aynı zamanda onlara hakîki vecdî bir merbiyelik bir terbiyecilik etmiş oluyor.

Lakin yine aynı zamanda bizim hayâli cemiyette bu kadar sertiz hâlet-i zihniye ve hissiye de bulunan kadınlar o kadar mebzûlmüdür acaba? İnşallah öyledir diyeceğimiz gelirken zihnimize hak olunan bazı canlı levhalar hemen ağzımıza bir şamar aşk ederek dur diyor; pek ileri gitme.

Fi'l-hakîka ağabeyisinden aldığı bir tahkirin tesiriyle odasının bir tarafına çekilmiş için için ağlayan kız kardaşlar; tanıştığımız cemiyetlerde derecesiz mahviyetler gösteren hanımlar; erkeklerin yanlarına gecelik entârisinden mâ adâ aman ne sıcak efendim terânesiyle çorabsız giren komşu erkeklere karşı erkektir ne isterse yapar gibi son derece mutâvaatlı görünüp de kendi şirin ve ipek çoraplı ayaklarını örtmeye çalışan nâzik halkatliler göz önüne gelince yukarıda saydığımız evsâf ve havâsı câmi utandırıcı kadınların pek de o kadar çok olduklarına kolaylıkla inanamayacağımız geliyor. Çünkü

kadınların da almış bulundukları terbiye ile bitmez tükenmez ananâtımızın buna tesiri çoktur. Mamafîh biz ne yapalım ki erkeklere merâm anlatacak ve onları âdâb-ı muâşeret-i medeniyenin ilcaatına tevfîk-i muâmeleye davet edecek şimdilik bundan daha müessir bir vâsıta keşf olunamamıştır.

Sonra bize öyle geliyor ki erkeklerin kadınlara karşı tahakküme meyillerinin sevâiki düşünülecek ve onların hak hanımların ise derece derece nezâketsizlik kabalık bayağılık; haksızlık tecâvüz ve menfaat diye tanıdıkları şeylerden cemiyet-i hayâliyemizin kolaylıkla kurtulamayacağı anlaşıldığından ellerindeki tığ veya iğneyi urdum duymaz erkeklerin hassas noktalarına daldırmayı bilen kadınların çoğalmasında cemiyet hayâliyemiz o derece kar vardır.

Tanıdıklarımızdan gâyet zekî fıtin, hâzır cevâb bir sâhibe-i beyt vardır ki etrâfına aldığı heveskâr-ı ünsiyet ve muâşeret acemî gençleri iki kaşı arasında urduğu tentenesinin iğneleri arasından son derece üstâdâne ve mahâretkârâne idâre ederdi. Ve mümkünmü idi ki içlerinden biri bir kusurda bulunsun hain bir kahkaha onu derhal hudûduna ircâ ediyordu.

Bekir Fahri

İNCE FİKİRLER

Aman yarabbi! Şu cılız insanlara bakın: Eğri böğrü kemiklerini örten bez parçaları arasındaki tehâlüf elvâna; hüsn-ü ifâdeden âciz lisanlarının gülünç âdetlerinin ufak tefek farklarına bakıyorlar da, bunları birer büyük adâvete, zulme vesîle telakkî ediyorlar. (Volter)

İnsan olduğunu dâimâ derhâtır et ki: Alçalmayasın! (hikmet-i kadîmeden)

Ancak alınan teriyle yaşayan efrâda mâlik millet hürdür. (Bure)

Mütefessih bir milleti ne kadem-i tarihiyesi ne de azameti kurtarabilir. (Lakorder)

Praklis devri denmekle maruf olan yunan-ı kadimin devr-i kemâlinden bahseden bir Fransız müverrihi o devre âit mümâriselerin başlıcası yaya yarışları, atlamalar, disk ve cirit atmak, pevlivanlık ve yüzmek idi. Yunan-ı kadimin pankras namı verilen müsârialarıyla bugün şekil ve mâhiyetini büsbütün kaybeden görüşlerimiz arasında hiç bir münâsebet olmadığı gibi o zamanın mütenâsib zarif vücutlu müsâriaları da şimdiki

şişman karınlı kalın enseli kaba tavırlı profesyonel pehlivanlarına ne şeklen ne sıhhaten zerre kadar benzemezler.

TIBBÎ JİMNASTİKLER

Demasaj

Bir devâ hükmünü hâiz olan hareketin bünye ve mizâcına göre miktarının tayini lazım geleceğini ve sûret-i tatbikine göre fâile münfaile ve mukâveme isimleri aldığını söylemiştik. Tıbbî jimnastiklerle masaj nam-ı umûmiyesi altında icrâ edilen harekât-ı fâile ve münfaile muhtelif şekle inkisâm eder. Hareketlerin mukâbillerine Arapça tabirler istimâl etmek mecburunda bulunduk Türkçemizde münasip mukabillerini bulanlar da masaja dahil yeni bir eser vücuda getirdiği zaman neşretsinler.

Tıbbi jimnastik ve masajda alel umum hastalara tatbik edilen harekat bervech-i âtidir.

1-Tencir (hachement), 2- Tıbtıbiyye (tapotement), 3- Acen (petrissage) , 4- Neşriye (sciage), 5 -zağt (Pression), 6- İrticâc (trepidation) ,7- İhtizâz(vibration) , 8- Celf (effleurage), 9 - Delk (friction), 10- Tahaddub (soulevement), 11- Râfia (elevation), 12-İnitâf (flexion), 13- Temeddüt (extention), 14- Ramha (lancement), 15- Cerye (traction) 16- Mukarribe (adduction), 17- Mebade (abduction) 18- Ref (relevement), 19- Sekîfe (redressement), 20- İnkilâbiye (renversement), 21- Tevazniye (balancement) ,22- İnfirâc (ecartement), 23- Tedu (Rotation), 24- Mahrûtiye (circumduction), 25- Talikiye, 25- Talikiye (Suspension)

Hachement Tencir

Tencir balta ile kıymak demektir. Filhakika muhtâc-ı tedâvi olan uzvun vaziyet ve şekline nazaran parmaklarla cildin üzerine muhtelif tarzda bir hareket-i tenciriye icrâ edilir.

1-Parmak uçlarıyla tencir ya yalnız orta parmakla veya 1. 2. 3. 4. parmakların iştirakiyle yapılır. Bu hareket cilde yakın olan sinirlerin tedavisi ile kafatası gibi bir sath-ı mukâveme tatbik edilir. Bazen bir el ile yapılıp diğeri mesnet vazifesini ifa eder.

2- Küçük parmağın dış kenarıyla (hâfe-i vahşiye-i zindiye)ile tencir.. Baş boyun, sırt ve bilhassa kalbin üzerine yapılır. İki el münâvebeten yekdiğerini müteâkib işletilir. Küçük parmak yay hizmetini îfâ etmek üzere diğerlerinden Açık tutulur.

3- Üç nihâyetini parmakların sath- ı zahariyesiyle tencir.

İki el birlikte münâvebeten hareket ettirilir. Ve ekseriya sırta yapılır.

4-Elin dış kenarı (hâfe-i vahşiye-i zindiye) ile tencir. Bu hareket kol ve bacak adalâtına iki el birlikte ve münâvebeten işletilerek yapılır.

Hareket-i tenciriyeyi hüsn-ü sûretle yapmak içün hayli mümârise lâzımdır. Eller çok işlek olmalıdır. Aksi halinde hasta sinirlenir. Elin darbeciklerine tahammül etmez. Esnâ-yı harekette kollar sabit durmalı ve yalnız bilekler bir yay gibi işlemelidir. Parmaklar mahall-i matlûba çarpınca tekrar vaziyet-i asliyesine davet etmelidir. Halasını ne tabip yorulmalı ne hasta rencide olmalıdır bazen cümle-i adeliye üzerine daha nâfiz bir tesir icrası icab ederse o zaman darbecilerin şiddetini tezyid etmelidir. Tencir masajda kesretle müstameldir. Her darbenin azâ-yı muhitiye üzerine tesirât-ı münhibesi vardır. En ziyâde müstamel olan harekâtı tenciriye bervech âtidir:

Başın Hareket-i Tenciriye:

Tabip bir iskemle üzerine oturan hastanın önünde durur ve iki elini münâvebeten hareket ettirerek Kaşların üzerinden başlayarak başın hatt-ı vasatiyesini takip ederek enseye kadar devam eder. Parmaklar açık olduğu halde evvelâ küçük parmak müteâkiben diğerleri hatt-ı vasat üzerinde işler fakat aynı zamanda (effleurage) tesirini vermek üzere parmaklar hastanın kafası üstünde hafifçe kaydırılır. Her el ileriden geriye takriben 20 25 darbecik icra eder bu hareket yekdiğerini müteâkib beş altı defa tekrar edilir, lüzumuna göre hareketin sürat ve şiddeti tahfif veya tezyit edilerek beş ila on dakikada icrâ edilir. Hareket-i tenciriyeden bir tesirat-ı tenbih matlûb ise darbecikler sert ve seri olarak yapılır. Fil farz daima sinirlerinde gevşeklik bulunan bir şey mütala etmek istediği zaman derhal uyku bastıran kimselere karşı yapılacak hareket-i tenciriye böyle olmalıdır. Bilakis bir mesken-itesir icra etmek istenilirse mesela daima sinirlerinden müşteki bir taab-ı müferrat netîcesi olarak uykusuzluğa müptela olanlara karşı darbecilikleri gayet hafif adeta okşar gibi parmakların iç kenarıyla icra edilmeli ve hareket-imüntehâda bir celfe (effleurage) münkalib olmalıdır.

Hareket-i tenciriye güzel yapılırsa bazı elâm-ı asabiyeyi tadil ve teskine medâr olur.

Bitmedi

SELİM SIRRI

BENİM USULÜM

Temizlerin Tarifi

Temrin

Vücut ve azanın umumi gerilmesiyle sadrın inhâ-yı kavîsi gövdenin havsele üzerinde geriye sağa öne ve sola hareket-i mahrûtiyesi: Eğer bu sabah ise yataktan atlayınız pantolonunuzu ve kunduralarınızı yeni başlayanlar için terlikleri tavsiye ederim giyininiz. Akşamları veya elbise değiştirilecek bir fırsatta ise gülmeniz ve yarı belinizden aşağıki libasınız kalmak üzere soyunuz boğazınızın düğmesini çözmeyi unutmadığınız gibi üzerinizde vücudunuzu sıkacak bir şey bırakmayınız! Daha asıl temrine başlamazdan evvel bütün vücudu görüp çekiştirmeli şöyle ki kollar havaya kalkmış olduğu ve imtidatları üzerinde parmaklık girift olup birleştikleri yerde Bilekler birer zâviye-i kâime teşkil ettiği halde eller gerilir (resim 1) dirsekle omuzların mefâsılını çekmek için bu en iyi vaziyet. Onların biraz kütlemesi de fena bir şey değildir. Bu gerilme yerine âtîdeki usulde kabul olunabilir: arka duvara dönülür bir vecihle ki Ökçeler duvardan 30-40 santimetre uzakta bulundurulur. Kolları yana açılır ve avuçları alttan üste çevirerek kollar süratle geri götürülür ve sonra vücudun kısm-ı aliyyâsı; avuçlar duvara deyinceye kadar arkaya mail ettirilir. Vücudun bu maili esnasında bütün kuvvetiyle inhinâya dikkat edilmelidir. Yalnız çene ucu ilerlememelidir. Sadrın (resim 1) inhinâsı baş parmaklar üzerine dikilmekle daha bariz bir şekil alır omuzlarıyla arkasında elastikiyet olanlar ellerini sadece dışarıya çevireceklerine yukarı kaldırabilirler. Sağlam vücutlu kimseler bu hareket-i ihzâriye yerine köprü denilen bir diğerini ikâme edebilirler. Bu hareket -i ihzâriye yerine köprü denilen bir diğerini ikâme edebilirler. Bu hareket daha yatakta iken pek güzel yapılabilir. Ense arkaya devrilir ayakları altı alınır ve yalnız baş ve yatanlarına istinâd ederek vücut bir köprü şeklinde bükülür. Şimdi asıl temrine geçelim, muvâzeneti muhafaza edebilmek için ayaklar yekdiğerinden takriben 50 santimetre bir ayağın ortasından diğerinin vasatına kadar açık olmak üzere tahta üzerine kuvvetlice konur ve ayak uçları tabii iyi bir surette hafifçe harice mütemâyil olduğu halde kollar yukarıya doğru gerilmiş parmaklar birbirine girift ve evvelce dediğimiz gibi bilekler iyi bükülmüş bulunur. Sonra vücudun kısm-ı ulyâsı arkaya mail ettirilerek ona evvela sağa doğru bir hareket-i muntazama verilir. Sonra öne doğru bir kavs teşkil edilir. Öne eğilindiği zaman sırtı kamburlaştırmamaya ve cephenin vaziyetini değiştirmemeye dikkat etmeli bundan sonra sola geçilerek vücut harekete başlanıldığı zamanki vaziyeti

alıncaya kadar gövde bir hareket-i mahrûtiye icrâ eder. Bu binnetîce durmayınız aynı daireden 5 defa geçmek üzere vücudu işletmekte devam ediniz. Esnâ-yı harekette kollar kulakların hizasında bulundurmalı. 5. tekrardan sonra tevakkuf edilerek aksi hareket-i mahrûtiye yani vücut arkaya mütemâyil bulunduğundan sola sonra öne daha sonra sağa ve elh olmak üzere 5 yeni daire yapılır. Hakîkat halde biz gövdemizle res-i havsalanın merkezinde olmak ve parmaklarımız muhit-i kâidevîyesini çizmek üzere bir sath-ı mahrûti tersim etmiş bulunuyoruz.

Eğer baş dönmeniz varsa vücudunuzu arkaya doğru uzattığınız zaman başınızı arkaya eğmeyiniz. Eğer yoksa vücudun hareketine başın da iştirak etmesi iyidir. Yeni başlayanlarla zayıf kimseler kollarını yukarıya kaldıracakları yerde ellerini kalçalarına veyahut enselerine götürürler dairenin arka kısmında şehîk; ön kısmında zifir olmak üzere muntazaman hareket-i teneffüsiyeyi yapmalıdır. Şöyle ki vücudu geri uzatırken nefesi burundan çekmeye başlamalı sağa veya sola bükerken nefese devam etmeli ve öne bükerken ağızdan salı vermelidir.

Müller

FİKRET ZİYA BEY MARİFETİYLE FAKÜLTEDEN BİR GRUP SELİM SIRRI BEYDEN İSTÎZAHINA CEVABIMIZ

Mektubunuzun muhteviyatı genç ve münevver dimağların mahsûl-i tenkidi olduğu kâbil-i inkar değildir. Şu kadar ki meşguliyet-i müferritalarına mebnî doğrudan doğruya serum Sırrı bey tarafından verilmeye bu ana kadar dikkat bulunamayan cevabın aynı nokta-i nazarı takip ve müdafaa eden bir Refik-i mesâiyesi tarafından verilmesi mûcib-i tevehhül olacağını zannetmem. Maksat sorulan bir şeye alâ kadrü'l-imkân cevaptır o sizlerce mûcib-i kanaat olduğu takdirde kabul aksi takdirde red edebilirsiniz.

Selim Sırrı Bey'in dans tavsiyesine itirazınız şöylece hülasa edilebilir. Zannederim irticâ düşmeden menakıb ve ananât-ı milliyetimizi takip ve sonra vatanın mehâlik-i azîme içerisinde bulunduğu sırada dans gibi hevâiyâtı teşvikten hasıl olacak zehir hand hayret! Değil mi efendiler?

Vâkıan bize hangi nesil ve millete ait olduğumuz ihtar ve o cihete ait alaik-i milliyemizin teşdit ve teyidini mucip olacak âdât ve ananâtımıza riayet etmemeyi tavsiye kimsenin salahiyeti dahilinde olmamak zaruridir. Lakin bize zararı olmayacak ve ananâtımıza dokunmayacak fazla bir malumat yeni bir meyelân hâsıl olmasından niçin korkalım. Bir insan zeybek oyunu oynadığı halde alafranga dansta bilirse burada ananâta dokunur bir sakîme mevcut mudur? Bilakis bir müddesep diğer bir müddesebin sadece yanına dizilerek ahz-ı mevki etmiş olur. Binâen aleyh sahibine zeybek oyunu bilir misin denildiği zaman da dans bile bilirim derse bundan ne çıkar bu bir sâniyen, serum Sırrı Bey'den tavsiye ettikleri sırada zeybek oyunlarına olan itirazlarını sırf ıyor onların bazı eşik halini tenkiti de hasretmiş zeybek oyunu mu pekala lakin onu da terbiye-i bedeniyeye muvafık bir tarzda oynayabilmelidir demişti. Mamafih meselenin Pek başka bir ciheti var. Dans bugün alem şumul adetler meyanına girmiştir. O artık ne Fransız ne Alman ve ne de İngilizlerin olmadığı halde hepsi de onunla meluftur. Binâen aleyh günden güne artan münasebet-i beşeriye bu gibi muktediyyât-ı âlemin bîgânesi kalmak ne şık ve ne de doğrudur.

Gelelim meselenin asıl can alıcı noktasına: Halimiz şüphesiz daha esaslı ve en esaslı meşâgılle haşr ve neşir olacak kadar dakik ve itiraz engiz olabilir.

Yalnız tavan ve kerhen birâtiye-i münâsebet ve muâşerete çıkacak olan gençlerimizin olsun mümkün olduğu kadar levazım-ı medeniye ile teçhiz ederek yetiştirmek fena olabilir mi? Zira açık söylemek lazım gelirse denilebilir ki Avrupalılar bizi başka pek başka nihayet bambaşka bir nazarla gördükleri ve hayat-ı gedit medeniyetin acemisi diye tanıdıkları için değil midir ki hukuk-u düvelin mahud lurimer dairelerinden ikincisi arasına ithal ediyorlar.

Arife işaret kafirdir deyip kesmek için bilmem cevap olabilir mi?

B. F

On üçüncü nüshadan beri ma badi ve son

ALMAN JİMNASTİKLERİ

Yunan-ı kadim istadyumlarında harekât-ı talikiye ve terfiiyeler yoktur. Onların jimnastiklerinde vücudun nokta-i istinadı ayaklardı. Koşarlar atlarlar yarışırlar, açık havada güneşlenirler disk ve cirit atarlar ve daima kavâid-i ahkâm-ı tabiiyeyi tatbik ederek mütenasip Kavi vücutlar yetiştirirlerdi. Belki bugünkü insanların mevcudiyet-i ictimâiyeleri yunan-ı kadimin tarz-ı talimine müsait olmasın. Fakat fen ve tecrübe asrı olan bir devirde gelişim güzel bir usulün artık cây-ı tatbik olamayacağını anlamak ve bu hakayiki herkesin gûş-i ittilâına vaz etmek tababet-i hâzıra için bir vazife olsa gerektir.

Doktor Tisye bu jimnastiklerin bir kısmını teşkil eden barfikslerin parelellerin ve trapezlerin yalnız fennen sabit olan mazarrâtından bahs ediyor. Ve birçok seneler devam eden tepkiyi katını istatistiklerle neşrediyor. Bunun bir de itimayı ve ahlaki sû-i tesirleri vardır ki terbiyevî jimnastikler ile eski usul arasında mikyasımızı yürüttüğümüz zaman bu hususstaki fikrimizi beyan edeceğiz.

Almanya'da jimnastiklerin hal-i hâzırı ve bizim Alman jimnastiklerimiz

Pek çok mütefekkirlerin gerâren söylediği hakikati biz de bir kere tekrar edelim terakki ilerlemek demektir. Yürümeyen ilerleyemeyen teceddüt gösteremeyenler tedennî eder. Geriler bu her fende her sanatta böyledir hayat-ı ictimâiyemizde buna binlerce misal zikredebiliriz. Bundan 50 sene evvel Eyüp'teki oyuncakçıların sanat-ı mahalliye namına vücuda getirdikleri kaynana zırıltısı oyuncağını yine bugün aynı halde görmek çocukların zeka ve müfekkerelerinin inkişafına hizmet eden ve terbiye-i etfâl nokta-i nazarından bir ehemmiyet-i mahsusayı haiz olan bir sanatta avrupalılara nispetle bizim ne kadar gerilediğimize pek vazıh bir misaldir. 19 Asrın bidâyetinden biri şahrah terkîde büyük hatvelerle durmadan yürüyen daima ilerleyen Almanya şabât-ı hayâtiyenin her birinde gösterdiği âsâr-ı teceddüdü terbiye-i bedeniye de dahî göstermekten hâli kalmamıştır. Vaktiyle frederik ludvik jan'ın vaz eylediği kavâid-i esâsiyeye nazaran jimnastik hocalarının ilminden ziyâde mahâretine ehemmiyet verilir rejimnastik muallimi olmak için yüzmek sıçramak koşmak bazı alet ve edevat üzerinde icra-yı hüner ve marifet eylemek kafi addolunduğundan bu hususta kabiliyet gösteren gençlerin turen anişţaletlere üç ay müdâvemetle kabiliyet-i adeliyelerini artırıp bir monitör şehadetnamesi almaları ile maksat hasıl olurdu. Sonraları cehle ve avâm arasında öyle mahir jimnastikçiler türediğini görmüşler ki jimnastik mektebinden yetişenler binnesebe pek çok geride kalmışlardır. O zaman nazariyâtın ehemmiyeti

anlaşılmış ve yavaş yavaş jimnastiğin fenn-i terbiye ile rabıtası bir kat daha tezahür edince terbiye-i etfal mütehassıslarının himmet ve gayreti ile İstokholmda bundan bir asır mukaddem vücuda getirilen terbiye-i bedeliye dârü'l-muallimini tarzında fakat İsveçlilerden tam 80 sene sonra Almanya'da 6 büyük jimnastik dârü'l-muallimini tesis edilmiş medeniyetlerine bi't-tahsis etibbâ intihâb ve tayin olunmuştur.

Bunlardan birincisi Berlin'de Frederik iştirâsede, müdürü doktor Dibow ikincisi stuttgartta müdürü Doktor keseler üçüncüsü karlservehde müdür Doktor Rolsch dördüncüsü derstinde müdürü Profösör Fohberg beşincisi darmiştatt, müdürü profösör doktor Schmuch altıncısı munihte müdürü doktor emil hanrikdir. Bu mekteblerde Almanya şimdi her sene bine yakın jimnastik hocası yetiştirmektir. Almanya'da el yevm 1948 jimnastik kulübü mevcut olduğu mevcut olduğunu doktor Filip Tisye'nin şehâdetine atfen söylemiştim. Halbuki bu sene derstinde inikâd eden beyne'l-milel hıfz-ı sıhhat kongresi Reisi Doktor malviçk bana verdiği istatisklerde daha ziyâde tafsîlât bulduğumdan aynen naklediyorum: 1909 senesinde Almanya'da jimnastik ve spor

Muhtelif spor cemiyetleri 8,607

Jimnastik cemiyeti olan şehirler 7,174

Ahâliden jimnastik azâları 902910

Jimnastik yapan gençler 416,861

Jimnastik yapan mekteb talebesi 150, 332

Spor yapan kadınlar 49,827

Mekâtib-i âliye ve dârü'l-fünûn talebesi 48,638

Jimnastik yapan mektebli kızlar 24,469

Spor cemiyeti azaları 44,804

1910 senesinde Almanya'da jimnastik ve spor

Muhtelif spor cemiyetleri 9,101

Jimnastik cemiyeti olan şehirler 7,621

Ahaliden jimnastik azaları 964, 115

Jimnastik yapan gençler 435,511

Jimnastik yapan mekteb talebesi 161,095

Spor yapan kadınlar 53,447

Mekâtib-i âliye ve dârü'l-fünûn talebeleri 54,753

Jimnastik yapan mektebli kızlar 25,296

Spor cemiyeti azaları 47,170

Şu iki İstatistiklere nazaran bir sene zarfında Almanya'da yeniden 447 şehirde 494 spor cemiyeti daha tesis edilmiş. 43,205 kişi daha aza kaydolunmuş, jimnastik yapan gençlere 18,650 kişi munazzam olmuştur.

Almanya'da sekenesi 200.000'i tecavüz eden 10 büyük şehirde jimnastik cemiyetlerinin azâ-yı fâilesi bervech-i âtîdir.

1-Layibcik 13,242 aza

2-Münih 9192 aza

3- Berlin 7962 aza

4-Hamburg 7768 aza

5- Frankfurt 6417 aza

6-Dersten 5786 aza

7- Nurnenburg 5693 aza

8-Breslav 2723 aza

9-Kolonya 1928 aza

10- Düsseldorf 1886 aza

Cemiyetlerden başka Avcı kulüpleri, Maşıler Kulübü, Dans Kulüpleri, İçki Aleytârânı Kulüpleri, Seyahat Kulüpleri vardır ki hesapta dahil değildirler.

Bütün bu mahfillerin yüzlerce binlerce müdavimini suver-i muhtelife ile vücuda tatbik olunan hareketlerden hem zevkiyâb hem müstefîd olmaktadırlar.

Bizim Alman jimnastiklerine gelince bunların fen ve usul-i terbiye ile hiç alakası olmayıp memleketimizde suret-i tatbiki bir hüner ve marifet kabilindendir. Birçok

defalar beyan ettiğin vecihle biz senelerce bazularımızın kalınlığı ve sertliği ile iftihar edip gezdik. Refîk-i mesâiyelerim Dr Rıza Tevfik Doktor Hikmet ile en zor âver hareketleri yapmaya savaştık. hamalları odun yarıcıları demircileri imtihana çektik bizim için gaye kimsenin yapmaya muvaffak olmadığı kuvvet hünerlerini yaparak fevkalade bir kuvve-i adeliye göstermek idi. fen ile iştigalimizi ilerletmese idik Avrupa'da intihar eden asarı okumasa idik hele Almanya'yı yakından görüp tetkik etmeseydik hiç şüphe yok ki bugün o hitaplarımızı itiraf etmez o gelişi güzel usulde devam ile bazılarımızın sertliği ile beynel akran kazandığımız itimat ve emniyetin bir kat daha teyidine ihtimam ederdik fakat biz bugünkü alkışlardan ziyade yarınki insal-i atiyenin muâhızâtını düşündük ve onun için ispenserin, profösör vayismanın, isveçli muallim turengaren'in irşâdâtını kabul ile insanın kuvveti bazusu ile değil dimâğıyla ölçülür. Kaziyye-i mantıkiyesini kabul ettik. Pek bedîhidir ki elden ele geçen ağızdan ağızlarına nakledilen şeyler ekseriya şekil-i asliyesini kaybeder. Bunun en büyük misali istisnah edilen resimlerdir. Cihanda şöhret alan bazı iâzımın taş basması tasvirlerine tesadüf olunur ki insan altındaki ismi okumadıkça şahsını tanıdığı simalara Aşina çıkamaz şimdiye kadar yazılarımızı takip edenler Pekala teslim ederler ki bizim pek fakir ve ibtidâi bir halde olan jimnastiklerimiz ile bazdodun zalçmanın gutsmotsun hatta frederik janın meslek terbiyesi arasında hiçbir münasebet yoktur. jimnastik bize ikinci bir elden yani Fransa'dan ve şekil-i asliyesini kaybetmek suretiyle sırf ameli bir tarzda geçmiştir bugün jimnastik fünûn-ı sâire gibi tahsil edilmektedir ve eğer bu günün terbiye-i bedeliye muallimleri vücudun teşkilatını mide kalp ve ciğerlerin asâb ve adâlatın vezâifini bilmez mübhas-i izâma dair vasi bir malumatı olmaz. Hatta biraz da pedagoji fenline vakıf bulunmazsa at cambaz hanelerinde havada 3 pranda atan lastik top gibi 7-8 kişinin üstünden aşan palyaçolar ile yekdiğerini müteakip 20 Mahur dönen baristlerden ve yine bir hamlede 100 kiloyu havaya diken ve bütün bu hüner ve marifetiyle ancak temin-i maişet eden cambaz ve pehlivanlardan ne farkı olur. Hatta biraz daha ileri giderek iddia ederiz ki bu prendebazlar fenle müntesip de olsalar takip edilen Gaye itibarıyla terbiye-i bedeniye mütehassısıyla aralarında pek mühim bir fark vardır.

Güllelerin trapezelerin ucuzlu barfikslerin 20. asırda yeri terbiye-i medeniye salonları değil panayır meydanlarıdır.

İstanbul'da ilk jimnastik muallimleri Fransız idi ve hala bugün değil bizim mekteplerimizin şehrimizde mevcut Alman mekteplerinin dahi muallimleri Berlin derst

veya darmiştad darü'l-mualliminlerinden mezun değildirler. Bizim Alman jimnastikleri menşe-i zuhurundan bugüne kadar hiçbir eser terakki göstermemiştir. Bundan 30 sene mukaddem jimnastiği ne suretle talim ediyorsak hala aynı halde belki daha fena bir halde devam etmekteyiz bizim jimnastik muallimlerine olan ihtiyacımızı düşünerek Avrupa'ya bu fende dahi kesb-i ihtisas etmek için gençler göndermemiz elzemdir. Çünkü bir jimnastik mualliminin ameliyatta olduğu kadar nazariyatta dahi vukuf ve malumat sahibi olması şarttır. Bir Mimar bir sıra tuğlanın ne kadar sıklete tahammül ettiğini bilhesab tayin edemezse muhkem bir bina vücuda getiremez. Vücut makinesini tedbire memur olanların erbâb-ı fenden olması ve her hareketin tesirat-ı fizyolojiyesini bilmesi elzemdir.

SELİM SIRRI

İsveç terbiye-i bedeniye dârü'l-mualliminde her gün bir saat devam etmek üzere iki sene talim gören meç muallim namzetleri 1907 senesi yüksekten atlamalarda 1,70 santimetre irtifâında yani uzunca boylu bir adamın üzerinden atlayarak rekor doment unvanını alan İsveçli çilander.

Numara 21 - Birinci sene Pençşenbe, 24Mayıs, 1328

Sahib-i İmtiyaz ve müdürü

Selim Sırrı

Ser Muhariri

Bekir Fahri

İdarehane: Babıali civarında Cağaloğlu yokuşunda

İdarehane, Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri açıktır.

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyât için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik: 30 kuruşAltı aylık: 15 kuruş

Eyâlât-ı Mümtâze ve Memâlik-i ecnebiyyeye

(Posta ücretiyle beraber)

Seneliği 8 franktır.

Talebeye, idareden alınmak şartıyla,

Seneliği 20 kuruştur.

TERBİYE VE OYUN

Gençlerin terbiye-i fikriye ve bedeniyesine hâdimOn beş günde bir neşrolunur mecmuadır.

Mündercât: İstokholmda Olimpiyat Oyunları, Selim Sırrı - Yavru, Osman Fahri - Hanımlara Can Sıkıntısı, a.f - Kadınlarla Muâşeret, Bekir Fahrî -B. F Beye Dânis Hakkında Cevâbımız, Fikret Ziyâ- Tıbbî Jimnastikhâneler ve Masaj, s.s- Kısm-ı Edebî; Hareket-i Edebiye, Bekir Fahri- Servîlerin hâtırâtı, a. f.- Sözdil- Süleyman Şehâbeddin Beye, b. f.

OLİMPİYAT OYUNLARI 3

İSTOKHOLM'DE OLİMPİYAT OYUNLARI

Yarın bir cereyân hoş âhenk ile akan ve mücellâ bir sath-ı billûri gibi şemsin inikâsıyla parıldayan suları, açık yeşil çimenleri gâyet yüksek çamları muntazam binâları temiz caddeleri hülâsa tadât ile bitmek tükenmek bilmeyen her türlü güzellikleri ile melar gölünü baltık denizine mülâki olduğu noktada müstesnâ bir halkatta yaratılmış olduklarını takdir etmekte güçlük çekmezler. Her tarafı su ile muhâta olan bu şehir bî nazir vehleten venediği hatırlatırsa da aradaki fark pek büyüktür. Biri asırların silip gösterdiği bir medeniyetin enkâz-ı pesmândesini irâe eden hamide kâmet bir bîtâb sinîn olduğu halde diğeri terakkiyât-ı hâzıranın her türlü tecelliyâtına mazhar bir nevzatperhâyât-ı medeniyettir. Birinin küçük kanallardan ibâret olan sokaklarında bir seyr-i batî ile hareket eden gondollara mukâbil diğerinde vesâit-i münâkilâtın en mükemmelleri ufak zarif köprülerle yekdiğerine merbût adacıkların muntazam şûselerinde otomobiller, motosikletler bir sürat bir kıyye ile güzâr eder. Birinde bir itiyâd-ı kadîmin rehâvetle mümtezic türlü uzak ve hazûzâtına bedel-i diğerinde zinde, genç bir bekâret say ve amel var.

İstockholm'da bir yer Yarles Caddesi

İsveç Rusya'dan sonra Avrupa'da ikinci derecede bir kıta-i vesîaya mâliktir. Arazisine nisbetle sekenesi pek az olduğundan insanlar mamûriyet-i medeniyelerle Fransa ve İngiltere'de olduğu gibi bihaşâyiş tabiat olan menâzır-ı latîfeyi tahrîb edememişlerdir. Yabani ağaç çilekleri frenk üzümleri ve bu görüntülerle memlû cesîm ormanlarında, cid, muattır bir istişmâm edilir.

İsveçin cenûb taraflarının arazisi zirâate fevkalâde elverişli'dir. Şimalde ise pek çok demir madenleri vardır. Bu sâyede ahâli ile işlerine pek ziyâde ehemmiyet vererek marangozluk ve demircilikte dünyâca bir şöhret kazanmışlardır. İsveç'in baştan başa her tarafında hudût-ı hadîdeye inşa edilmiş olduğundan karadan seyahat pek kolay olduğu gibi Baltık sahilinde her gün muntazam postalar işlemekte ve iskelelerden dahile trenler hareket etmektedir. İsveçliler milattan 3.000 sene evvel bugün işgal ettikleri araziyi yerleşmeler ve mütemadiyen Danimarkalıların asırlarca devam eden mücâhedât-ı istilâcuyânelerine göğüs germişlerdir. Bu milleti hiçbir vakit memlûkiyeti kabul etmemiş ve daima hür yaşamıştır. İsveçlilerin Millet Meclisi İngiltere meclis-i mebusânından çok eskidir. Tarihin pek mühim surette bahsedebileceği ezmine-i

kadîmede bile onlar kendi vekillerini intihâb etmişler ve hükümetin icraatını kontrol altında bulundurmuşlardır.

Avrupa'yı istila eden üç büyük milletten birisi isveçliler olduğunu ve 18. asrın en büyük askerî devleti olan İsveçlilerinDanimarka'yı Almanya ve Avusturya'yı mağlup ederek prağdaki Nynashamn olimpiyat yeleğini yat yarışları burada icrâ edilecektir.

Hazâin-i târihiyeyi tekmîl-i zabt ettiklerini hatta bizansı ile istilâ eylediklerini tarih naklediyor. İsveç'in en sevgili kullarından olan ikinci şarl Ruslara mağlûbiyeti felâketi İsveç'i hayli sarsmışız ve o zamandan beri muhârebede gâib ettiklerini mücâhedât-ı ictimâiye ile kazanmağa azmeden bu büyük millet mektepleriyle sanâyiiyle ilim ve irfanıyla şu son asırda yetiştirdiği linneleri "Brezilyos" ları nobelleri ile cihân-ı medeniyetin mazhar-ı takdîri olmuştur. İstokholm kadar uzak değildir. Binâen aleyh Berlin'e Fransa'ya seyahat edenlerin biraz fedakarlık edip oraya kadar gitmemeleri hiç affedilemez Paris'ten İstokholma ekspers İskandinav ile Berlin tarikiyle 43 saatte gidilir. Sasnic treleburg malmö veya kil tarikiyle daha az zamanda gitmek mümkünse de o zaman Berlin'i Feda etmek lazımdır.

Şimdi bir de masraf cihetini söyleyelim: Paris'ten Stockholm'e kadar hükmü 45 gün câri olmak üzere gidip gelme birinci mevki 327 2 mevki 250 frank'tır. Eğer yataklı vagon isterseniz birinci mevki 10, 2. mevki 5 frankadır yemek için her öğünde.

İstokholm'de strandökegen caddesi

5 Frank verip tabıldotta yersiniz, yahut herkes yedikten sonra taam vagonuna gidip 2 frank'a hafif bir kahve altı edersiniz.

İsveç'te Seyahat için 15 gün kâfidir. Bunun 4 'ünü yola çıkarınız. Geri kalan 11 günün 8'ini istokholm'a mütebâki 3 gününü de İsveç'in en şâyân-ı temâşâ olan dalikarli eyâletine tahsis ederseniz fevkalade istifade ederseniz fevkalâde istifâdeli bir cevelân yapmış olursunuz.

İstokholma Mayıs, Haziran aylarında gitmelidir. Fi'l-hakîka kışın da oranın kendisine mahsus eğlenceleri şâyân-ı temâşâ buz ısporları tiyatroları trenu alemleri varsa da daima karanlık olan ve bitmek tükenmek bilmeyen geceleri insanın ruhuna kasvet veriyor.

İstokholm'un civarı pek latiftir. Yalnız Melar Gölü üzerinde irili ufaklı bin iki yüz ada vardır. Bunların hepsi ağaçlıklı ve kısm-ı azamı meskundur. Diğer cihetten

baltık sahilinde 7.000 kadar ada vardır. Müteaddit vapur kumpanyaları bu adalar arasında bilâ ârâm amduşed eder. Melar gölü sahilinde şâyân-ı temâşâ âsâr-ı atîkadan iki cesîm saray vardır. Bunlardan biri Drotningholm diğeri Gripsholm saraylarıdır.

İstokholm'ün on beş kilometre mesafesinde bir körfezci teşkil eden saltsjobaden karyesi vardır. Ekâbirin sayfiyeleri deniz banyoları ve meşhur profesör zandarın tedavi hanesi ve ikâmetgâhı oradadır. Avrupa'dan Amerika'dan her sene gelen zenginler orada baharı geçirirler işte bu mamûre-i medeniyet bu sene olimpiyat müsabakaları münasebetiyle bütün Avrupa ve Amerika mütefekkirîn ve ağniyâsına bir mevid telakkî oluyorç İsveçliler.

İstokholm'da bu sene Haziran ve Temmuz aylarında icrâ edilecek olan beyne'l-milel olimpiyat oyunlarına iştirâk edenler

EYÂLÂT	İsveçmalarıaları	Sandal veyat yarışlaro	VELVESPİT	BİNİCİİK	ESKRİM	FUTBOL	JİMNASTİK	KAPALI TENİS	AÇIK TENİS	YÜZMEK	YENİ PANTALON	ENDÂHAT	YELKENLİ YARIŞI	GÜREŞ	CEMAN
Devlet-i osmaniye	2														2
İngiltere	74	5	20	10	20	18	35	11	12	36	6	25	2		267
Rusya	25	1	6	20	35	15	50		10	12	10	30	36	10	224
Nurovic	15	22	6	8	8	22	24		6	12	5	30	6	5	211
Macaristan	32	20	10	1	20	24	32		8	22	5	12		20	206
Almanya	26	6	12	30	10	30	32		5	18		10	8	10	206
Danirmarka	12	6	8	6	8	15	65	2	8	6	5	18	2	16	129
Finlandiya	20	6	5			13	31			15		24	6	20	162
Fransa	70	6	12												
Amerika															
Avusturya															
Bohemya															
İtalya															
Belçika															
Kanada															
Hollanda															
Avusturalya															
Yunanistan															
Lüksenburg															
Netal eyaletinden															
Sırbiya															
İsviçre															

Bununla müftehar. Terbiye-i ictimâiyelerini terbiye-i medeniye ve bedeniyelerini bir kere daha inzâr-ı cihâna arz edecekler. Herkese herkese hatta İngilizlere ne terbiyeli ne çalışkan ne ne nezih bir millet Dedirteceklerdir İsveçlilerin en ziyade müftehar oldukları jimnastiklerdir. Bu usul terbiyenin ruhuna vakıf olmayan ve onu kolunu bacağını sallamaktan ibaret zanneden biçâregâna bir ders-i basîret vererek bu usûlün âlem-i şümul bir vâsıta-i tekâmül olduğunu bilmeyenlere göstereceklerdir.

Terbiye-i bedeniye milletlerin derece-i temdidini ölçmek için bir mugâyir sahihtir denilebilir. Yunan-ı kadimde olduğu gibi bu günde bu fenne ehemmiyet veren en müterakkî en mütemeddin olan akvamdır her dört senede Avrupa payitahtlarından birinde icrâ edilen yeni olimpiyatlara kralların riyâset etmesi de meselenin ehemmiyetini vâzıhan gösteriyor. Şu geçen Cetveli bir göz gezdirirsek Bu hususstaki mevkimizi pek acı bir surette anlarız. Şâyân-ı teşekkürdür ki mağriyân ve papazyân efendiler gibi kim muhterem Ermeni'yi bu müsabakalara Osmanlılık namına dahil olarak yüzümüzü ağartacaklardır. Onlar da gitmese idi stadyumun her tarafına talik edilen Osmanlı bayraklarının altında ellerim böğrümde yapayalnız dolaşacaktım. Fakat hiç meyûs değilim gençlerden büyük ümidim var. Terbiye-i bedeniye memleketimizde büyük hatvelerle ilerliyor. 4 Sene sonra Berlin'de icra edilecek olimpiyatlarda ispat-ı vücut edecek yüzlerce gencin hayal pervakârı benim kuvvet ve cesaretimi artırıyor ve bir sada-yı gayb kulağıma biz yaşıyoruz ve yaşayacağız diye haykırıyor.

SELİM SIRRI

YAVRU -4

Hodpesend Nişâneleri

Lamba altında dedikodu- kıskançlık ve huysuzluk kavgalar.

Kitablar Hizmetciler-3

Bugün çocukların gururu daha ziyade şerâit-i inkişâfa maruz kalıyor.

Eskiden sofradan kalkılınca yavrular yataklarına götürülüp yatırılırdı. Şimdi Bilakis uyumasına mani olunuyor. Konu komşu toplandı mı evde mutlaka ortaya

alınacak. Hele yüksek kıyas olunan tabakada yavrunun hasbihalleri kendine mahsus rolleri var.

Bunlar küçük basit çocuk hikayeleri de değil büyük parçalar sanki tiyatro hizarı önünde söyleniyormuş gibi vaziyetler alınıyor alkışlanıyor. Mesela genç Sima Pirana bir tavr-i tefekkürle Tevfik Fikret Bey'in nâdim-i hayatını okuyor.

Makhûr nedâmet nazarım yerlere matûf

Piramen azmimde hayâlât…

Ve elh yahut ancak bir baba düşüncesi olan yarın manzûmesini artık dudaklar kabarıyor. Yanaklar şişiyor. Şiir bitince siz de herkes gibi takdir ediyorsunuz. Pek güzel okudunuz küçük bey o hiç tavrını bozmadan böyle medihleri çok görmüş bıkmış bir tarzda evet diyor zaten validem beni aktörlerden falana benzetti. Zavallı yavrular daha bu yaşta babalarının annelerinin mahzûziyeti uğrunda ne hodbinliklere uğurluyorlar ya 20 yaşında nasıl olacaklar?

Adamsizde ne var bu kadar düşünecek.

Çocuk eğleniyor aynı zamanda sanat hitabet lisandan tereddütün zail olması mazar bir şey mi? Hayır fakat biraz sonra bir çarenin kalbi müteredditkalacak. Onu hatibden ziyâde insan idik. Bunun çaresine bakın varsın o kadar surat ifadesi olmasın. Yalnız düşünsün dünyada ezberleme bir hayat ezbere bir hayat yaşayacak değiliz. Orta halli sakin ailelerdeki orası hakiki bir ocaktır ana baba evladını yanı başından ayırmaz şu arz olunan kusurlara hatalara pek nadir tesadüf olunursa da mea't-teessüf bunların yerine daha muhâtaralıları tekün eder. Çünki anne baba kendilerini işiten kulaklara ehemmiyet vermeksizin her şeyden yüksek sesle bahsetmeyi itiyad edinmişlerdir. Hem bu o kadar kolay alışılmış bir itiyaddır ki gündüzün hay huyundan yorgunluğundan ayrılıp da evine mangalın başına gelince geniş nefes alınır. Artıkdereden tepeden serbest serbest müsâhibeye dalınır. Hatta herkesin içinde söylenemeyecek laflar bile araya karışır. Sanki bütün esrarın ifşası bir hafiflik veriyor garip garip lakırdılar bir tarafta oturan kız yahut erkek çocukların kulaklarını doldurmaya başlar dost düşman iyi kötü doğru yanlış mevzu bahis olur. Uzak yakın bütün tanılanların hayali yavruların gözü önünden birer kukla bütün tesirini kaybetmiş acibü'ş-şekl birer kukla gibi geçer. İşte alem hakkında çocukta peyda olan ilk fikirler.

Tabii oyun hiç farkında olmadan istemeden mini mini kalplere en çirkin huyların hasedin kıskançlığın kinin tohumlarını ekler. Muhâsene karşı uyanmak istidâdındaki

hisleri velud hisleri yavaş yavaş söndürdüler küçük tecessüsleri adilik ve biçimsizlikle doğru celb ederek evlatlarının zihnini teşviş ettiler. Bozdular. Bu terbiyeyi almış çocukları her yerde görürsünüz: meraklı gözleri… Bütün harekatınızı bütün etvârınızı hecâlamağa çalışır kulağını lakırdılarınıza diker. Mutlaka kendisinden gizlenmek istenen şeyleri dinlemekten mütelezziz ve müstefid olur. Sükutla geçiştirilmek icap eden sözleri açıkça söyler.

Bilhassa onların işitmeyeceği hatta şüphelenmeyeceği bir mesele varsa o da babalarıyla Anneleri arasında kopan gürültülerdir kavgalardır hiddetle dökülen tahkirleri ithamları kırıcı kelimeleri onlar asla işitmemelidirler. Eyvah ki ekseriya bütün bu elim sahneler yavruların önünde cereyan eder şaşırmış çocuk kavga arasında kalır O da anneciği babacığı gibi şetûma uğrar. Haydi bu vakayı biraz sonra ana baba hatırasından silsin yek diğerini affetsin fakat çocuktaki izler onları kim silecek bazen masum kalpler o kadar örselenir o kadar müessir acı duyar ki hangi tarafı iltizam edeceklerini bilmezler bütün hakaretler itablar en ziyade onları yaralar kavgalar tekerrür ettikçe yavrunun ruhu tekmil-i hayata karşı cerîhadar olur. Oyunun kayıtsızlığı yüzünden tahaddüs eden şu meşûm hataları eve giren kitaplar kullanılan hizmetçiler de teşdît ederler. şüphe yok ki mütâlia'nın çocuklarımız üzerine fikir ve ruhları üzerinde azim tesiri var bunun içine alınan eserleri gazeteleri mecmuaları ehemmiyetle süzmeliyiz mesela bazı şeyler 20 yaşında zarar vermediği halde 10 yaşında dâiye-i tehlikedir fikirde vücut gibi tedrîcen tatbik olunan gıdaya muhtaç lakin pek çok ailede bu takayyüdâtın gölgesi yok. Masalar üstünde el altında her nevi kitaplar sözde mizacı gazeteler neler neler büyük küçük kim isterse okusun dikkat ederseniz. Her zaman da küçükler okur artık o açık saçık zehirli edebiyata alışan çocuk sonra mekteptekini beğenmez oluyor. Sâniyen tesadüfün muavenetiyle orada burada bulunmuş hizmetçilerin tesirinden nasıl korkmayalım eski zamanlarda hizmetkarlar ailenin en sadık uzuvları idiler. Hayatlarını daima aynı yerde geçirirlerdi. İki üç nesil ellerinde büyürdü herkes onlara hürmet ederdi hele küçükler hüsn-ü ahlakları fedakarlıkları muhabbetkâr râbıtaları o derece emniyetli idi ki evladınızı bilâ ihtirâz kendilerine teslim edebilirdiniz. Şimdi bunlar nâdirleşti. Mesuliyet kalktı onun için kitaplara edeceğimiz ihtiyata hizmetçiler de maruz yani kendilerine emniyet etmeden evvel tabiatlarını iyice tanımak icap ediyor Jan Jack Russo'nun şu hakimane ihtarını unutmayalım Sadakatsiz uşak çocuğu sefiyye alıştırır.

Osman Fahri

İNCE FİKİRLER

Vatanı yalnız vatan muhabbeti payidar eder. Fikirleri kalpleri kuvvetleri faziletleri yalnız o tevhid eyler.

Şarl Levk

Vatan mektebde hiss olunmalı.

Mişle

İnsanların cumalarına pek derin nakş edilmek lazım gelen bir şey varsa o da vatana hürmet ve muhabbettir.

Bosue

Herkesin haysiyetine kendininki gibi bak. lemi mekâsıd-ı hodperestânenin uğrunda kullanma.

Kant

Gençler aile içinde ebeveyne, hariçte herkese tenha yerde kendilerine hürmet etmeye mecburdurlar.

Dimitriyos

Menâfi-i umûmiyeye karşı kayıtsız davranan bir milletin seviyye-i ahlâkiyesi alçalmış izmihlâli yaklaşmıştır.

Lampot bir spor (dikobol)

HANIMLAR İÇİN

Hanımlarda can sıkıntısı

Kadının en büyük düşmanı Can sıkıntısıdır. (pol jan)

18. Nüshadan mâ badi

Esbâb ve Netâyici

Can sıkıntısı faaliyetten mahrum hayatlara musallattır yüksek tabakada servet bütün arzuları tatmin ettiği için idam-ı gaye eder. Gayeden mahrumiyetse hemen melâle münkalib olur. Çalışmaya ihtiyaç görmeyenlere zaman pek uzun gelir.

İstimal edilmeyen melekât paslanır. Sabahleyin erkenden çiftin başına giden sapanını süren köylüye akşam üstü bugün canın sıkıldı mı diye sorunun hayır diyecek. Çünkü o gün müfit geçmiş bu faydayı da o can u dilden takdir etmiştir.

Çalışmayınca zevk-i sayi kaybederiz.

Mütâlia edilen eserlerin hissiyat üzerindeki tesirlerini de unutmayalım bazı eserler bizi mühim hülyalara düşürür daima hayatımızı çevire çevire başladığı noktaya getirir Biz kalbimizi heyecan ve tenevvu içinde zannederken birden bire bunun sinematoğraf perdesi kadar seriu'z-zevâl bir hayal-i ham olduğunu derk eder. Nihân olan vakte ağlarız.

Atalet hususi ile Atalet-i dimâğiye: melâlin menbaı hakîkiyesidir. Hakikatler karşısında zihnimizde istinad edilecek bir nokta bulamazsak artık hayattan lezzet ve Maksat tasavvur edemeyiz. Dikkat ediniz canın sıkılanlar gayr-ı mûnistir. Şımarıktır.

Romalıların hayat-ı hususiyeleri tetkik edilirse müşaşa saraylar tantanalar içinde can sıkıntısından bayıldıkları anlaşılır. Gündüzleri insanların hayvanât-ı vahşiye ile boğuşmasını seyrederler. Avdet ederken göğüslerini dolduran elmaslar kadar ağır bir melal altında ezilirlerdi. Biraz sonra Roma barbarların eline düştü.

18 Asrın evâhirine doğru Fransa'nın debdebe-i sefîhânesi ihtilali gittikçe takrib ediyordu. İhtilaller bir eser–i melaldir. Hükümetler bunu bildikleri için halk üzerinden ekmekle eğlenceyi eksik etmemeye çalışırlar.

Milleti işgal için mazhake-i mebûsânı kurarlar.

Mea't-teessüf bizi bu...ağlatıyor.

Kendi kendimize kifayet etmezsek hayatımızı kendi âmâlimize değil başkalarının tarz-ı tahassüsüne tarz-ı hevesâtına göre tanzim edersek canımız sıkılır.

Ulviyet-i ahlâkiyeye karşı beslenen hürmet tenezzül ettikçe telezzizât-ı maddiye her şeyin fevkine çıkar. Fikir kuvvetini kaybettikçe istinatsız kalır. Bir nokta-i teselli bulamaz.

Canı sıkılan adamın şahsiyeti yoktur. Zevk-i hayat kendi kendimizin yaşadığını bilmekle kıymet-i mevcûdiyetimizi başkalarına hatta eşyâya medyûn kalmamakla müyessirdir. Rehâvete gömülen ruhlarda vüsat -i hayal aranmaz; onlar yalnız gözleri önündeki vukuatla meşgul olurlar.

Melâl: sâridir. Canı sıkılanların zekâları sönük vücutları yorgun müfekkereleri câmid kalır. En nâfi bir eser onları esnetir. Mesâil-i dakîkanın münakaşası onları uyuturuz zira hayatı kendilerine raptedecek bir rişte-i kavî bulamıyorlar.

Can sıkıntısı nefretle teveüümdür.

Gülmeler kahkahalar hamâli hoppalıklar iftiraslar riyâlar cinnetler arasında melal bütün dehşetiyle haykırır. Can sıkıntısı Evi barkı yıkar en mübrem vezâifi ihmâl ettirir. En necib emelleri perişan eder. Kederler ızdıraplar bir ders dirdiği halde melal: insanı şenâate kadar sürükler... Huyumuzu değiştiri… Sertleştirir. Ufacık sebeplerle hırçınlıklar kopartırız.

Can sıkıntısı uzviyetimize de tesir eder. Devran demî fiil hazmı güçleştirir. Nazarlarımızı soldurur. İştihâmızı keser…Hele felâkete karşı mukâvemetimizi büsbütün azaltır. Öldürür.

Çocukların canı sıkılmasın onların canını sıkmamağa dikkat edelim. Yoksa kahveler dolar kumar oynar cigara içer en mazar itiyâdâta kapılırlar. Hatta hatta işret ederler.

Çiçekler ziyâya karşı nasıl inkişâf ediyor; yükseliyor; karanlıkta nasıl solub kuruyorsa ruhun da en büyük ihtiyâcı ziyâdır zulmetonu karartır.

Can sıkıntısı ziyâden mahrûmiyettir

Can sıkıntısı bir intihar-ı manevidir.

KADINLARLA MUAŞERET

İlk adımlar

Geçenlerde Avrupa'da tahsile gönderilen gençlerden biri 2-3 sene sonra bir ay salaboraya geliyordu. Evvelce oldukça pısırık veya saklı olan bu genç adam bu defa nazar-ı dikkati celb edecek kadar topallaşmış dönüyordu. Sabahleyin itinâlıca tuvalet pantolonun ötesi kundura'nın boyanması gibi adetlere riayeti artmış çehresi fikirli bir genç erkek siması alıyordu. Bunların hepsi iyi lakin kusurun en affolunmazı nerede kaldı bilir misiniz? bilemezsiniz tırnaklarda uçları siyah ve geriye bir çizgi ile tahrillenmiş olan tırnaklar gösteriyordu ki o henüz ilk adımlarını atamamıştı. Halbuki söz aramızda kalsın ben onu nazik halkitliler meclisinde de görüyordum. Bittabi nazar-ı dikkatimi celb eden bu hali onlardan birini açtım. Zavallı genç gıyabi bir çekiştirmenin kurbanı oldu gitti muhatabım tırnaklar dedi. zaman o kadar sadef gibi duran ve

parmakların zarafetini artıran o güzel zarların arasına kir doldu mu en müstekrih bir şey oluyor vesselam. Şüphesiz ki bu mini mini mukaddimeden maksadımız ne olduğu pek kolay anlaşılıyor. Kadınlarla vuku bulacak muaşeretlerden her şeyden evvel nezaket ve taharet-i bedeniyeye son derece riayet etmek levazım-ı muâşeretin birincilerindendir. Bir kadın fıtrî bir dikkat ve hassasiyet ile yanına sokulan bir erkeğin evvela şöyle hissedilemeyecek bir nazarla tepeden tırnağa bir süzer. Elbisesinde ufacık bir leke kulağının yamacında görünmez bir kir gözlerin pınarcıklarında birikmiş tozlar habbecikler onlara çabucak bâdiye-i kire olur. Hele üstünüz başınız sarkık. çapaçul oldu mu bu hal onların hiss-i zarâfetlerini rencide ederek mevkiiniz sedirden mindere iner.Tabi bu mütalaatta maksadımız şıklığı tavsiye değildir. Zira hakikaten şık olabilmek nezafetin fevkinde bir takım mimariselere muhtaç ayrı ve hususi bir fendir, ve sonra biz burada hususiyet değil umumiyet gözeterek idare-i kelam ettiğimizden maksadımız sadece temizlik ve derli topluluktur. El hâsıl Kadın meclisinde her şeyden evvel temiz olmalı temiz Zira bahçelerin likâ-yı mezheriyetleriyle tezat teşkil edecek bir ihmal yalnız bahçıvan'da mazeret kabul eder. Müzhir bedâyi olan kadın meclisinde böyle bahçıvanlara değil onların renk ve boy nisviyetleriyle âhenkdâr olmaya fıtraten havâhişkâr olan temiz ve derli toplu insanlara ihtiyaç vardır Aynı zamanda kendi halinin müsaidesine göre bu çeki düzeni ihmal eden erkeklerin halini fikirli ve hassas bir kadın kendine hakaret telakki eder ki haklıdır.

Kadınların taharet-i bedeniyeye inhimâklarını tetkik edenler onlardaki temizlik hüsnün ne kadar bilenmiş olduğunu teslim ederler. Ve sonra onlar yalnız kendi nezafetlerine dikkat etmekle kalmayıp muhitlerinin de son derece temiz olmasına dikkat ve itina ederler mesela yatak çarşafı üzerinde siyah bir nokta görmek onlarıncanını sıkar. Mümkünse onu hemen değiştirirler onlar isterler ki her şey temiz tertemiz kar gibi sakız gibi olsun Halbuki erkeklerden görecekleri cüzi bir lâkaydı onları rencide eder bazı genç adamlar görürsünüz ki tertemiz olduğu halde 10 günlük tıraşıyla gezer böyle bir ihmal temizlik için vesâit-i mümkineyi kullanmaya meyyâl olan kadınların kendilerine itinalarına karşı ne kadar azim bir tezat teşkil eder. Hususi ile bazı caddelerde tıraş 30 para yazan berberlerin mebzûliyeti ve gayet emin ve tehlikesiz usturaların envâı bulunduğu böyle bir zamanda on günlük tıraşı ile gezen genç adamın kadın meclisinden tard olunmamasına o kadar ciddi sebepler vardır ki…

Burada sözün hoş aynda bir intikaline sadef ediyoruz. Taharet-i bedeniyeden sonra Nezahet-i maneviye gelir. Kadın meclisinde zâhiri temizlik ne kadar lazımsa

manevi ise ondan ziyade lazımdır. Nihayet üstü başı mühmel bir adam kâbil-i afv olabildiği halde nezâfet -i maneviyeden bîbehre olan kimseyi bir meclis kabul etmez. Böyle meclislerde sarf olunacak sözler son derece temiz ve şâibesiz olmalıdır. Kirli ve melûs sözler erkekler arasında bile söylenmezken bilinmez ne gibi bir zihin sarkıklığı veya his bozuntusuyla onları mecâlis-i nisviyeye sürükleyen erkeklerin haline Son derece hacınsa yeri var bir kadın meclisinde ahz-ı mevki edecek olan erkek ağzından çıkanı kulağı duymakla mükellef olduğu gibi selâmet-i zihniyesini her dakika kontrol altında bulundurmaya da vazife vardır her yerde az çok bir mazeret teşkil eden adam sen de nin kadın meclisinde yeri yoktur . Kendilerine fazla bir pişkinlik veya nâ kâbil afv -ı ihmaller sürc-i lisanlar bahşeden erkekler adeta pek cahilane hareketlerde bulunmuş oldukları gibi kadınlarla erkeklerin ictimâını mümkün kılan kavâid-i âdâb-ı muârişerte sarih tecâvüz etmiş sayılırlar. Hatta kelimelerin kendilerine göre tannet ve renânetleri vardır. Erkekler esnâ-yı muhâverede bunların mahmûl olabilecekleri manâları vezn ederek idâre-i kelâm etmeye mecbûrdurlar. Yoksa âri olduklarına hükmolunur. Bittabi bütün bunların en kesdirme yolu kadın meclisine en sâlim gıl ve ğıştan âri hislerle girebilmektir. ve sonra bazı husûsâtta öyle incelikler vardır ki onlara adem-i riâyet kolay göründüğü derecede mûcib töhmet olur kavâid-i âdâb da bu kabildir. Onlara karşı vâki olacak tecâvüzler bir milleti ya on asır geri bırakır veya bir o kadar müddet ileri götürür.

Bekir Fahri

F. Beye Cevâb

Efendim

Dans hakkında muhterem Selim Sırrı beyden vâki olan istizâhımıza verdiğiniz cevâbı okuduk. Ve fikrimizi daha açık yazmak sizinle daha iyi anlaşmak lüzumuna kani olduk. Evvelki iztizâhımızda hülâsa efendim. Sırf eğlence ve muâşeretcilik için dâns öğreneceksek lakin bilmediğimiz bir gayesi varsa evet işte bunu rica ediyoruz demiş Ve nihayette bu meseleye dair terbiyede bir makale neşr buyurmalarını kendilerinden rica etmiştik. Siz bir âtiye-i münâsebet ve muâşerete çıkacak olan gençlerimizi olsun mümkün mertebe levâzım-ı medeniye ile teşhis ederek yetiştirmek fena olabilir mi diyerek dansın levâzım-ı medeniyeden olduğunu söylüyorsunuz. Cevabınızın can alıcı noktaları sırasında yerleşen bu kanaatinizdir ki fikrimizi vâzih yazmak için bir vesile olmuştur.

Bir Avrupalı için dans levâzım-ı medeniyeden madut olabilir. Fakat fikrî ve ictimâi vicdanları daha medeniyetin elifbasıyla süslenemeyen Türklük maşeri için dans ne kadar lazımdır acaba. Aynı zamanda muhit ve cemiyet îcablarından olarak bizden bir gencin bir Avrupa muâşeret salonunda dans etmemesine cevaz vermemek istemeyiz. Bu da bir mecburiyet altında olursa fakat onun bu hareketi mahdut ve sırf oraya münhasır kalmalıdır.

Sonra Zeybek oyunları lakin bir bundan bahsetmedik ve hiçbir Türk gencin Avrupalı bir cemiyet huzurunda davul zurnasıyla yahut bunlarsız zeybekçe oyun oynamamasını tervic etmedik. Ancak dans kabul etmeyeceğiz ; Bunun yerine ecdadımızdan kalma Zeybek oyunu isteriz. diye bir volkan çıkartıp ictimâi 31 martlar tertibine teşebbüslerimizdir ki muâşeretci Avrupa'nın nazarında bizi başka bambaşka gösterebilir. İstiyoruz ki Türk diyârında milli vatanî oyunlar oynansın varsa ıslah yoksa icat edilsin. Aynı zamanda fâideli medeniyet ve muâşeret şekillerini taklit etmeyelim demiyoruz.

İşte İsveç usûlü futbol. Masaj Avrupa; bizi hissiyât-ı cedît-i medeniyetin acemîsi olduğumuz için- her halde içinde ölümler ve şüpheler kaynaşan bir ğaya olması pek muhtemel olan levrimedir dâirelerinin ikincisi arasına idhâl ediyormuş! Peki Fatihler Kânûnîler asırlarında muhteşem ve envâr-ı medeniyet asırlarımızda hangi bir Avrupalı hemşirelerine karşı çıkmış ta vatandaşlar Türklerinbizi istilasına bizi hakir ve hiç görmesine sebep onların muâşeret Usullerini bilmediğimiz kabul etmediğimizdir diye haykırmış. Hayât-ı cedîdt-i medeniyet nâmına biz fenni fikrin sanayi Avrupa'dan başka bir âbide görmemeye mecbûruz. Muâşeretci Avrupa'ya karşı milanlarımız milli vicdanlarımızın vatani seciyyelerimizin efûlünü istemektir. Siz bize dans sınıfında olan levâzım-ı medeniyeden muarrâ fakat; fen sanat ticâret sıhhat müesseseleri mükemmelleşmiş bir vatan bir halk temin ediniz. Sonra bu vatani bu halkı son mevâdd-ı harb aletleriyle süsleyip zenginletelim. Bakınız hukuk-ı düvel denilen anikânın tırnak pençe zehirleriyle ankalardan daha sefil bir kanlı ve cinâyetlizahrın tenciri hasta elleri istinatlı olduğu halde ya vaziyet-i şaküliye veya kuudiyede bulunur. Hareket-i tenciriye parmaklarım vaziyetine göre tesiri kesb-i şiddet eder. Sath-i zahriye kaimen çarpmaları tabii en tesirlisidir. Zahrın tebhiri alelumum sırtın yukarısından başlayıp amud-ı fakrinin tavlinca aşağı doğru her el bir tarafa çarpmak üzere yapılır ve böylece 4-5 defa yukarıdan aşağı tekrar edilir Bu suretle icra edilen harekat-ı tenciriyeye kısm-ı hatiyye-i

zahriyenin tenciri (hachement linaire du dos) tesmiye olunur. Zahrın vasatındn başlayıp ve mâilen kaburga kemikleri üzerine doğru hareket-i temdît

Zahrın tencîri

Edilmek suretiyle yapılırsa tencir-i mütebâidi zahrî (Hachement divergeant du dos) deniyor. Hasta yüzüstü veya yan yatış vaziyeti aldığına göre harekete isim vermek caizdir nitekim tencîr-i cenbî denildiği gibi.

Tenbih: tencîr-i zahrî tıbbî jimnastiklerde en ziyâde müstamel olan hareketlerden biridir. Asâb ve adâlâta pek latif bir tesir icrâ eder. Atîdeki hastalıkların tedavisinde lüzumu kadar tatbiki muvafıktır. Elm şevki (rachialgie), inhirâf (courbature) iltihâb ve zaaf-ı uzlî, elâm-ı kalbiye ve rüya.

Kalbin Tencîri

Hasta yarı yatış (demi couchee) vaziyeti alır. Tabib müdâvi ekseriyâ yüz hastaya müteveccih olduğu halde hastanın solunda bulunur. Ve iki elini münâvebeten işleterek nâhiye-i kalbin ciderânına gâyet hafif darbecikler yapar. Bu darbecikler o kadar hafif olmalı ki hasta onlardan adeta bir mahzûziyet duymalıdır. Ekseriyâ kalbe tencir yerine ek açık olduğu halde bir hareket-i tabiiyeyi behmehâl bir hareket-i halfiye-i irticâci (Effleurage avec Trepidation) takib etmelidir.

Nâhiye kalbiyey yapılacak hareket-i tenciriyeve celfiyenin müddet-i devâmı hiç bir vakit dört beş dakîkayı tecâvüz etmemelidir.

Kol ve bacakların tencirinde hastaya adalâtı tamâmen gevşek bir halde bulundurucu bir vaziyet vermemelidir.

Kalbin tenciri

Mesela sağ kolun tenciri için hastayı iskemleye veya alçak pelinete oturtmalı. Tabib hastanın sağına geçüb diğer bir iskemleye kendi sağ ayağını başın tenciri basıb hastanın elini kendi dizi üzerine aldıktan sonra dalya veya sâir aksâm-ı adeliye üzerine îcab-ı hâle göre hareket-i tencîriyeyi icrâ etmelidir.

Tapotement…

El açık olduğu halde tedavisi matlûb olan mahalle yekdiğerini müteâkib hafif hafif urulan şamarlara ve kezâ yumruk hâline adalâta indirilen darbeciklere tıbtıbiye deniyor.

El açık olduğu halde yapılan tıbtıbiye'nin iki nevi vardır.

1- El gayet süratle uzva temâs edüb ayrılır. Darbe seri, hafif ve sathî olur.

2- El çarpmakla berâber birazda tazyik yapılır.

O zaman bittabi darbe daha şedît ve nâfiz olur. Her iki suretle tıbtıbiye'nin icrasında el ayası kamilen uzva temas etmelidir hareket parmaklarla yapılırsa hasta çok müteessir olur.

Kavsara-i sadriye'nin tıbtıbiyesi en mühim ve en fâide bahşâ ve en müstamel olan bir harekettir.

Hasta vaziyet-i şâküliyede devirir. Tabib hastanın bir ayağı önde olduğu halde durur ve iki elini hastanın kolları arasından geçirip hastanın evvela sırtına yani adalât-ı fevka'l-tekfiye, tahtu'l-tekfiye, merbia-i münharife meli, zahriye-i kebîreleri üzerine iki elini münâvebeten işleterek urduktan sonraın beyne'z-zaliye ve mesenneler üzerine karşılıklı iki el birlikte urur; harekete devam ile adalât-ı sadriyeler üzerinde yine ellerini münâvebeten işletmek sûretiyle harekete hitâm verir.

Darbelerin sırta biraz şiddetli olmasında beis

Budapeşte'de (buda) dârü'l-muallimin isveç jimnastikleri

Tophânede vâki mühendis mektebi talebesinin bir kısmının isveç usûlünde temrinât-ı bedeniyesi yok ise de yanlara ve husûsen göğsün kısm-ı fevkâniyesine pek ihtiyatlı urmalıdır.

Hareket arkadan başlayıp önde bitmek üzere yek diye bir müteakip 3-4 defa tekrar edilir.

Sadrın tıbbiyesini yaparken hasta icab-ı hâle görev kollarının yukarı yana uzatır veya ensesine koyar.

Eğer fiil-i teneffüsünde daha müessir bir surette harekete iştirakı arzu edilirse hareket-ı tıbtıbiye esnasında hasta kollarının yandan yukarı kaldırıp aşağı uzatarak hareket-i teneffüsiye icra eder. Tabii aynı zamanda tabip de hareket-i tıbtıbiyesini hastanın şehik ile zefirine terfik eder.

Sadrın tıbtıbiyesi bilhassa bronşitlerde ve dâü'l-bairde ve ale'l-umûm fiil-i teneffüsü tassîb eden emrâzın tedâvisinde istimâl edilir.

Cidâr-ı sadra harekât-ı tıbtıbiye ile Beraber hareket-ı irticâciye yapılırsa hem teneffüs intizama girer hem de fiil-i tekaşşu expectoration kesb-i suhûlet eder. Adalâtın kesif bulunduğu mahallere îcâbı hâlinde şedît darbeler urulabilirse de ince kısımlara kuvvetli urmak câiz değildir.

Kapalı El il tıbtıbiye

Bu hareketin hareket-i tenciriye ve açık el ile yapılan tıbtıbiye ile büyük rabıtası var çünkü Her üçü de adalât üzerine yapılır. Ancak tesirat itibarıyla 3 derece teşkil ederler el ile tıbtıbiye tenciriyeye nisbetle daha müessir. kapalı el ile tıbtıbiye ondan daha nâfiz ve daha şedittir.

Kapalı elden maksat tamamı ile yumruk demek değildir parmaklar ikinci boğumdan bükülerek fiil-i darbı ifa edecek kısım yine bir küçük satı teşkil etmelidir. Aksi halde hareket yanlıştır. Bileğinde gayet işlek bulunması elzemdir.

Bu hareket bilhassa elem-i usbiye-i ırku'n-nisâi Nevralgie Sciattique ve adalât-ı elviyenin Tedavisinde çok istimal edilir.

Hasta ya alçak pelenk üzerine yüzüstü yatırılır veya Vaziyet-i şaküliyede olduğu halde ayakları yana açtırılır. Cüzi öne mail elleri de istinatlı bulunur.

Tabii hastanın arkasında sol yanında durur sol eline hastanın karnına koyar sağ eliyle hareket-i tıbtıbiyeyi icra eder. (Bitmedi)

SELİM SIRRI

KISM-I EDEBİ

Hareket-i edebiye

Edebiyâtı kendilerine zemin tetkik ittihâz edenler pek alâ görüyorlar ki memleketi birer cefe-i âniye tehzîz eden inkilâb-ı siyâsi sâha-i edebiyatta da iki mevzu mücâdele ihdâs etti: Bunlardan biri edebiyatımızı millileştirmek diğeri lisanı ıslah eylemektir. Şüphesiz ki her fikir teceddüt mahalline masrûf ve kâbil icrâ bulunduğu müddetce şâyân-ı tebcîl ve tahsîn bir teşebbüstür. Lakin bir teessürât-i ibtidâiyeye kapılmamakla birşeyi arîz ve amîk ihâta ve mülâhaza ederek onun Kemal'e ermiş bir meyve halinde iktitaf-ı semerâtına çalışmak beynindeki fark-ı azîm ne kadar Zahirdir. işte bu yukarıda beyan ettiğimiz iki mevzu mücadelede de ittihaz olunan tarz-ı acûlâne

böyle bir ifrat ve tefrit vadisine dökülerek hakikat ortadan kaybolmak raddesinde münakaşa ve mütâşimeler baş göstermekte teahhur etmedi.

Kendilerine Bu fikr-i teceddüdün pişvâsını nazarıyla bakmak isteyenlere vaktiyle hususi bir mektup göndererek onları biraz etraftan vekâyâya gayret etmek sâfidliğinde bulunduğumuz zaman mektubu gazetelerine derc etmeden mazmûnundan mühmil bir parçayı aleniyet urarak... Bir tarize uğramıştım. Bittabi ve kâbil-i infiâl hâlet-i rûhiyede bulduğum zevâtın her geçti davalarını kaybederek kendilerinin de bihakkın dûçâr-ı tariz olacaklarını düşünmüş ve zaten elimde o zaman onlara cevap vermeye müsait bir gazete bulunmadığından sükuta mecbur olmuştum yalnız Servet-i fünunda kendilerine bîtarafâne verilen bir cevap gönlüme biraz su serpmiş bana bir şemme-i teselliyet bahşetmişti. Edebiyatımızın milli eleştirelim diyenler kâbil-i inkar olmayan bir hiss-i necîbânenin ilkaat-ı vakûrânesinden mülhim Olduklarına asla şüphe edilemez lakin bu mesele-i azîmenin halli masasına oturulduğu zaman onun öyle her türlü kuyuttan âzâde bir şey olmadığını kolaylıkla anlarlar. Siz artık ona ister milli ve ister ibdâi deyiniz. Edebiyatta lisan gibi kendi kendine büyür kendi kendine millileşir Zira zeminin bütün alâifiyle münasebettar olan bir milletin tekamül-i edebiyesini mücerret bir şey zannetmek hata ender hatadır. Zaten biz şimdiye kadar tercümeden başka yazılan eserlerde gayri milli bir şey görmedik ki hem de hangi lisan cesaret edip gayri milli bir şair diyebilir. Esberler ve târıklar başka bir kavme ait vukuat ve menakıbı ihya etmekle hamdın kalbini gayr-ı millileştirir mi ve sonra onlar bir Türk şairinin serâpa ibdâları değil midir. Anadol Frans tays yazmakla Fransız edebiyatının gayri millileştirmiş mi acaba?

Yoksa Fransız milliyetinin kâbiliyet-i ibdâiyesine arttıran fevkalade nefis bir şeyler mi Yaymıştır. Ve sonra edebiyatımızı millileştirelim demek mevzularımızı ait olduğumuz milletin seniyyesinden alalım demekse cize ihramlarının bana ilka ettiği fikr-i ebediyeti tasvir etmeyi gayri millidir diye reddetmek akla nasıl sığar zaten gayr-i şahsi yazı olamadığı gibi gayri milli edebiyatta olamaz. Bir Türk ne yazsa mutlaka onu bidâyeten milli bir ruhla yazar zaten o ruhun haricinde bir şey duyamaz bu adeta ayaklarımızı tahrik eden otar (tendom) gibidir.

Nihayet edebiyatın kendine mahsus edvâr ve safhâtı vardır ki halkın hali ruhiyesine temas ile beraber onların hüküm ve şümulünden asla kurtulamaz. Fransa'nın felasikleri bu yolda yetiştiği gibi bizdeki nefiler fuzûliler hamidler ve kemaller müdharât-ı edebiyemize bu yolda Zengin ilaveler bırakmışlardır. Acaba onların elleri

kalem tuttuğu zamanlarda şu yolda Ve şu mevzuda yazılar yazacaksınız denilseydi bu onlarca Kabil-i icra bulunur muydu?

Biz bugünkü semeresiz iddialarımızla adeta yolunu şaşırmışlara benziyoruz benziyoruz ki mazi ile irtibatımızı bütün bütün kat etmek fikr-i hâmiyle ide-i nâsa şâyân-ı tebcîl bir eser koyamıyoruz. bulunduğumuz devr-i edebi nedir; ruhumuz ne tarafa insiyâk ediyor. Bunu bir türlü gideremiyoruz da başkalarının ruhlarına ve tahassanatlarına da hükmetmeye kalkışıyoruz. Lakin bu bir istibdattır istibdattır; çünkü şair edib kendi meyelân-ı rûhiyesine tabi bir sanatkardır. Uyanacağı ibdâ edeceği eserin makbûl-ı âmme olub olmayacağı Endişesinden başka bir şeyle mukayyet olamaz hatta bazen onun bile müvacehesine gidecek kadar dik başlı bidâyiperestler vardır. Acaba mevlidi Yazan Çelebi halk eserimi beğensin diye mi yazmışç hiç inanmıyorum Zira o cihanmutâf bir kabe aşkının verdiği ilhamdan başka bir şeyin mahsul-i rakîki değildir.

Edebiyatımızı millileştirelim demekten maksat milletimizi sevelim demek ve onun itilâ-yı şanına yarar âsâr-ı edebiye ihdas edelim demekse bunun evvelki şıkkını lazım ve fakat diğerini huşu addetmekte mazur olunmalıyız Zira âsâr-ı edebiye sevâikini nerede bulursa oradan alır işte vazıh surette görülüyor ki edebiyatımızı millileştirelim demektir bir fikr-i ifrat olmasa bile bir nâbehnegamlık var; bu adeta tecerrüdi bir düşüncedir Biz her şeyden evvel zamana yakışır iktidar-ı edebiyi iktisâb edelim sonra ruh-ı milliyi tehziz edecek âsârı yetiştirmeyi pek güzel biliriz. Mevzular hayal ve fikretimizde bizce yapılacak şey vücudunu ihsas eden hareket-i edebiyeye tabi olup yürümektir. Biri hamâsi şiir yazar diğeri sevdâvi mazmunlar arar; bir öteki kaside yazar. Bunların hiçbirisine sen şu mevzuda yazacaksın gibi ısmarlama bir şey teklif edemeyiz. Yazılan eserlerin astıfâsı zaman ile efkar-ı umûmiyeye tabi bir keyfiyettir.

Gariptir ki edebiyatımızı millileştirmek hususundaki azm-i acûlâne aynıyla lisan hususunda da görülüyor bizce bu da merduttur. Bu da lisânın kendi kendine tâbi olarak yürüdüğü kavânîn-i tekâmül çırahları arasına bir cism-i ârızı koyarak icrâ-yı tesir eden hareket-i mesûdeyi ihlal etmektir. Kimse inkar edemez ki bu yazdığımız lisanın kendine mahsus şirinlikleri güzellikleri vardır onları feda etmeyince başka bir şey yapamayız. Halbuki bir güzellik bir diğer daha güzeliyle tebdil olunmak ve bu ise kisveleri idare eden moda kanunları gibi derece derece ıstıfalarla vâki olmak lâzım gelirken bugün bütün efkâr-ı muharririni muayyen bir kalpde ifâde-i merama davet etmek âdetâ pantalonu çakşırla değişmek demek olmasa bile ham bir teklif sayılır. Zira lisanda kendi kendine güzelleşe vuzuhlaşa ilerliyor. Bunun en kestirme yolu ziyâde

işlenmiş yazılmış olmasıdır. Şüphesiz ki Yeni Lisan diye yazı yazanların bugünkü eserleri kemale gelmek üzere bulunan bir şeyin cebr olunmuştur. Buna ise bir lüzum-ı mübrem yoktur. Ve sonra öyle terkipler vardır ki kalb olundukları zaman hem renk ve tarâvetlerinden kaybediyor ve hem de efkârımızın mûnis ve emin tekamülü önünde nakabil hazım bir mevki alıyorlar. Doğrusu kim ne derse desin bu yeni lisanda henüz işlenmemiş lüzumu kadar pişirilememiş bir şeyler var. Eğer bu bir fikr-i ibtidâi diye telakki olunarak atisenk Emin olduğu iddia olunacaksa sanatkar bir fikr-i ibtidâiyeden hareket eder. Fakat müstakil ve mücerret olmayan bir lisana istenilen bir mecrayı vermek mümkün değildir demekten başka şimdilik ilave edilecek bir söz bulamayız.

Bekir Fahri

SERVÎLERİN HATIRATI

Gece vaktinde ruh kabristan
Haykırır kehkaşan ümide
Mağfiret mağfiret figanıyla

Her Fidan bir şihab bî dermân
Tavr-ı yesiyle serseri dolaşır
Dolaşır asumanı ekvânı
Bulamaz nûr-i pâyi rahmânı
Bî kesiye-i elem içinde döner
Yine kabrin siyah kollarına
Insan Avare bir esir kadar
Ebediyetle hem Hayat olsa
Mevlit-i ızdırâbı: topraktır.
Yaşıyorken Sefil vicdanen
Yine yükselmek istiyorsun sen
Mevt ağuşuna alınca seni
Yine indir zemine gözlerini

Aramak istinat gönüllerde

Ilk doğrulukla kâimdir

Şu hakâretle gördüğün yerde

Sumanda hitablarda gelir

Sen eğer âsumânı dinlersen

Küş-i sâfiyetinle hem kalben

Ey beşer ey hurûc ale’s-subhân

Gibi bir cennetin giriftârı

Kaldır artık bu esfelin âri

Sözlerin hep riyâ şetm ve yalan

Sana mevûd olan behşet vâdet

Ta uzaklarda kalmaksa Murat

Ona yaklaştıran hakikattir

Seni ihlal eden tabiattır

Fikrin âsûde kalbin âsude

Olarak Bir adım atarsan eğer

Belki emniyetin olur rehber

Yoksa her hamle burkulur kırılır

Lutf-i ümit terk eder darılır

Kalır arzularında Beyhude

Dinle Her şeyi birer kelam-ı Mubin

Kuş çiçek Rüzgar taş kelebek

Hepsi Senden şikayet eyleyecek

Kim Haset ihtiras hodbini

Kemirir dişleriyle pek ebedi

Matemin Sen esirisin ne Hazin

Ne kadar melanet Los varsa

Bırakır kirli izler alnında

sil o izler kitâbe-i kabrin

Olmasın servilerle makberenin

Ruhuna hep azap çektirme

Bir Nihayet ümidi ver elime

Yine dün geldi bir Zavallı kadın

Sanki zîruh, sanki sanki bir Baygın

Solmamış renk ruyi, renk teni

Sanki en son cihazıdır kefeni

Bir tebessüm Latif bir neşe

Uçuyordu dudaklarında yere

Atacaklar mı merhametsizler

Ecelin zulmüne Cihan titrer

Attılar hem de kimse ağlamadan

Bir taş olsun bırakmadan Eyvah

Bu kadın kim niçin bu istikrâh

Bir dua bir temenni gufrân

Ne olurdu derîğ etmeseler

Bu kadından da kalmasın mı eser

Bu kadın anne öldüren evlat

Katil Eller gömer cinayetini

Ninniler beslemiş birer kini

Fakat oğlum yaşarsa olsun şad

Diye son an ihtizârında

Yine bir Anne Kalbi anne dili

Oğluna lanet etmemiş asla

Bu tebessüm bu zıll-ı nûrâni

İşte afvın hayâli ve neşesidir

Kimsesiz kabre Nurlar getirir

Osman Fahri

MUSİKİMİZ

Hacı Arif Bey Merhum

İnsan sevdiği ve anladığı bir adamı ne kadar etrâya meyyaldir. İşte ben de Hacı Arif Bey merhum namını işitince kalbimde böyle coşkun bir hiss-i etrâ ve mübâliğa duyarım. Evet belki biraz mübalağa edeceğim fakat ben merhumun Tesir-i istâdânesiyle o derece meshur ve müptelayım ki kendisine şark musikimizin cazibedar bir timsal-i ahenkdarı nazarıyla bakarım zira ekremler hamitler düz teceddüt-i ebediyesini yaşayan merhum hemzamanları meyânında ne Aşık Şeyda Şevki gibi işi bütün bütün şahsi nağmeserâlığa dökmüş ve ne de Hacı Faik bey gibi bir derece eskilik

tesirine mağlup olup kalmıştır. Hacı Arif Bey kendi kendine bir Alim Bir alim teremmüm olduğu halde eskilikten eskilik tarz-ı bedîinden o kadar ahenkdâr ve dilsûz üstatlıkla ayrılmıştır ki külliyât-ı âsârı bir yere cem ve tekrar edilse ne bir şarkı ne bir bestesinde soğuk bir nağmeye tesadüf olunmayacağına eminim. Zira o aşık derûnîden her şey son derece terâşidelikle müzden ve âhenkdâr çıkmıştır. Halbuki şu kayda Rıfat Bey de Hacı Faik bey ile Tanburi Ali Efendi de adeta tulûiyle sönmüş merdeşiler pek çoktur.

Yazık değil midir ki o müstesna ve mebzûl devr-i musikiğimizin eşher-i âsârı olan bütün bu şeyler ötekinin bereketinin elinde perakende kalsın da bir gün tarih-i musikimizle tevağğul edecek olan zat ortada istişhat edecek bir şey bulamasın. Olabilir ki onları çok dinlemiş olan kulaklar onlardan istiğna hasıl edebilirler Lakin bir meraklı bir ehli fen nazarında onların kıymetinden acaba zerre eksilir mi Fuzuli ve nefî divanları nasıl bir mahiyet-i musannefeyi haizseler Hacı Arif ve şevki beyler devr-i musikisi de öyledir. Ve sonra Fuzuli ile edebiyat-ı hazıramız meyânında hiçbir münasebet kalmadığı halde Alem-i Musiki de Hacı Arif Beyler Devri el ân bütün zindekisiyle yaşıyor. Zira onlar âtiye-i mûsikimizin adeta mayası hamurudur. Hatta buna kâil olamayan bazı pek tarz-ı kadim taraftarları vardır ki onlar Hacı Arif Bey devr-i mûsikîsinin bütün şaşaa-i kemâlini unutup daha evvelkileri iltizam ederler. Bittabi biz buna hiç bir vecihle taraftar değiliz. Dedenin zaharya ve sâirenin besteleri birer Şah-ı eser olmağla beraber bugünkü halet-i ruhiyemize tevafuk etmezler. Mamafîh onların da bir tek notasına varıncaya kadar kaybolmaması kıymetşinâsân fence son derece mültezimdir.

İşte Hacı Arif Bey merhumun mahiyet-i bestekârîsi hakkında şimdiye kadar belki pek az ve ehemmiyetsiz bir şey yazılmış olmasıdır ki bugün iâzım-ı musikimiz meyânında namını Kemal-i tekrîm ile yad etmeye mecbur olduğumuz o zatın kadir ve kıymetini ilan için şu satırları kendisine vakfediyor. Ve ol kadar sevdiğim tarz-ı dilneşin musikiyesinin cihât-ı tenkîdiyesinden hayır takdiriyesinden bahsetmek istiyorum. Zira hacı Arif beyde atılacak bir şey yoktur o her manasıyla bir şart artistidir. Tab-ı rakîk lâhûtiyesiyle dahl olduğu makâmât-ı mûsikiyenin kimini yeniden ihya etmiş kimine başka bir renk ve yenilik vermiştir. Bir fincan kahveyi yudum yudum içinceye kadar bir müddette şarkı bestelediği müteârif olan bu dehâyı mûsikî Şüphesiz ki Zarif ve gürültüsüz bir müceddittir. Mamafîh aleyhtarları da yok değildir. Bilhassa zekâi dedekolu bu meyanda zikredilebilir.

Sırının tetkîk-i mâhiyetiyle ünsiyet edildiği takdirde şiirin ifade ettiği ruh -ı manaya intikal hususunda yine bestekarân arasında en Bülent mevki muhafaza eder. Zira güftelerle besteleri arasındaki münasebet o derece yek diğerine girift olmuş birbirini kavramıştır ki insan onları tegani ederken şair mi daha yüksek bestekar mı daha âli olduğunu tefrikte aciz kalır. Filhakîka şâir bestekârı bir terennüm-i lâhûtiye davet etmişse bestekarda şâirin âhenk-i hissiyesine ruh ve edâ vererek onu canlandırmış İlan etmiştir mesela meyhane mi bu bizim darbhâne-i cemmi? Peymâne mi bu efser dârât ve hışımmı? Diye başlayan meşhur şarkı Şüphesiz bestekarın hayat-ı maneviyesi imtidâdınca yaşayacak ve ebedi kalacaktır. Bir bahar zamanında şarkın semâ-yı tarâ ve tebârı altındaki bir çimenlikte bir meşcerede oturup coşan rebîiye terk-i nefes eden ehl-i keyf hangi zamanda hangi meyl ve meşrebde olursa olsun bu şarkının vereceği tesir mest-i âvâre temayül etmeden yapamaz bir zaman yapılan şarkılara of ilavesi adeta moda olmuştu. Şüphesiz ki bu o zamanın bedbin hâlât-ı rûhiyesini güzel tasvir ediyordu. Lakin Hacı Arif Bey'in oflarında bile öyle şirinlik öyle mibalasızlık nihayet bir mahalline masrûfluk vardı ki onlar adeta güfte ve bestinin en lazım bir devamı en huşusuz bir ilavesi idi.

Evvelki ve 1 dereceye kadar ilahi denilebilecek Devr-i Musiki ile müteakibini ayıran bu oflar adeta zamanın şiiriyet ve ilâhâne ve nevîdânesini temsil ve terennüm ediyorlardı. Millimusikiğimizin daha ziyade teceddüdü taraftar olanlar bu dakikayı nazar-ı itibari almalı ve musikinin şiir ile teveeüm yürüdüğünü düşünmelidir daha açıkçası musikimizde meyl-i rûhiyemizi takip ederek teceddüt ve Terakki etmelidir. Nihayet şarkıların modası geçmişse onların yerine ikame edeceğimiz şeyleri yine tehavvülât-ı ruhiyemizin safhâtında arayarak bulmalıdır. Mesela hamâsi yolda yapılan bir kaç beste marş pek güzel muvaffak olmuştur.

Lakin bu marşların haricinde doğrudan doğruya ruhumuzun meyelân-ı şâirânesine cevap verecek bazı Beste olabilir ki onları bir vecd ve istiğrâk ile dinleyebilmek için güfteli veya güftesiz olduğu halde bile bu bizim yeni musikiğimizdir diyebilelim isterse armonili olsun.

SÖZDİL

ŞEHABEDDİN SÜLEYMAN BEYE

Azizim

Geçen haftaki rubabda nefi hakkında devr ve derâz mütâliâta daldığınızı kemal-i teessüfle okudum dersem inanınız zira şüphesiz ki bir meziyet-i mahsusa'yı haiz olan kaleminizi böyle bir zaman mücadelede birkaç asır evvel gelmiş edebânın âsârına methiye veya tenkit yazmaya hasret edebilmek için hakikaten insanın gamsız olması lazım gelir diyeceğim geliyor ve sonra asıl mücadeleye davet olunduğunuz noktada Selanik'tekilere sudan bir cevap vererek geçmişsiniz. Hayır edebiyatımıza Ruh ve hayat vermek mücahedesinde bulunduğumuz böyle bir anda nefinin şahsiyetiyle uğraşmaya lüzum yoktur. Hatta bunu sizden edebiyat muallimi olmana sıfatıyla selb etmek taraftarıyım. Hiç olmazsa bu kadar Asar-ı edebiye-i cedîde üzerine mütala yürütseniz o güzel kaleminizi daha müsemmir bir yolda kullanmış olursunuz. bir defa saha-i cedit matbuata ininiz. Orada şâyân-ı tenkid o kadar çok eser bulacaksınız ki evvela küçük hikayeler demet demet her biri birer şemme enfiye gibi manzumelerin kuyusu açığı Türkçesi Osmanlıcası ağlayan gülen ve güldüren'i ve daha bir sürü adapte olmuş tiyatrolar kapatmalar Romanlar ve Masallar. Bilirim siz diyeceksiniz ki ben bunlarda hiçbir şahsiyet göremiyorum dostum. İşte bunun için zevk Esasiye-i sanatı ta Nefi Fuzuli ve Rûhiye-i Bağdâdilerde aramaya mecbur oluyorum. Lakin ne veyis var. İnsan tatsızlığını bilmekle beraber bazen leblebi ve yalancı dolma yemek arzusunu da duyar nihayet bu herc u merciye-i efkâr içinde bir gün yaşadım dersiniz . Onun için bırakınız o asâr her medîdeyi. çünkü önümüzde yeni lisan yeni felsefe filozoflar elhasıl ucu bucağı bulunmaz bu göz kamaştırıcı yenilikler arasında nefinin ruhunu yaşatmaya çalışmanızla Altay dağlarına hicret-i lisaniyeyi tavsiye edenler arasında ciddi bir münasebet görüyorum. Müsaadenizle söyleyeyim bana öyle geliyor ki artık Avrupa ulûm ve meârifine karşı karşı bu millete gına geldi. Düne kadar hatve bi hatve takip etmek sevdasında bulunduğumuz Avrupa'nın yanında bugün bizim de o derece milli şairler hekimler edipler filozoflarımız tiyatro ve hikaye nevîsâtımız çoğaldı ki insan bu mebzûliyet-i âsâr içinde ne okuyacağını hangi bir şah esere el uzatacağını şaşırıyor. O kadar çok. Hem de yeni. Zavallı yenilik senin de bu derece kepaze edileceğini bilemiyordum. Meğerher ikisinin başına bir yeni ilavesi ile her şey tazeleşiyor yeni yepyeni oluyor şaiya'nın dikkattir ki bu yenilik taraftarı olanlar ne Avrupa'dan ne de eskilerden hiçbir şey çalmıyorlar. Onlar münhasıran şark ile garp hududu üzerine oturmuş mütemadiyen kendi sünûhât ve tulûât-ı fikriye ve hissiyelerini ortaya koyarlar.

Denilebilir ki onlar adeta bade mücerritte yaşayarak bize doğrudan doğruya mülhimâtlarını ibzâl ediyorlar. Ediyorlar da lisanımız edebiyatımız günden güne güzelleşiyor ve millileşiyor. Azizim Şehabettin Bey hasbihalime dûçâr oluşunuz bittai mansıf bir edib olmanız sıfatı iledir. Onun için itizar ve meveddetimi kabul ediniz.

B. F

Numara 22,23,24- Birinci sene Pençşenbe, 1Ağustos, 1328

Sahib-i İmtiyaz ve müdürü

Selim Sırrı

Ser Muhariri

Bekir Fahri

İdarehane: Babıali civarında Cağaloğlu yokuşunda

İdarehane, Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri açıktır.

Abone şartları:

İstanbul ve vilâyât için

(Posta ücretiyle beraber)

Senelik: 30 kuruşAltı aylık: 15 kuruş

Eyâlât-ı mümtâze ve memâlik-i ecnebiyyeye

(Posta ücretiyle beraber)

Seneliği 8 franktır.

Talebeye, idareden alınmak şartıyla,

Seneliği 20 kuruştur.

TERBİYE VE OYUN

Gençlerin terbiye-i fikriye ve bedeniyesine hâdimOn beş günde bir neşrolunur mecmuadır.

Mündercâtı: Acaba Meyus olalım mı? Selim Sırrı- Terbiye-yi Dimâğiye'ye Dâir, m. Şemseddin- Yuva, A. Fahri- (şiir) a. f., Odesa Vapurunda, Selim Sırrı- Saadet ve İnsanlar, a. f.- Hanımlarda Can Sıkıntısı ve sâire

OLİMPİYAT OYUNLARI

Acaba meyus olalım mı?

Aşinalarımdan bir çoğu serlevha'nın cevap miktarını belki ahvâl-i hâzırada arayarak beni Politikadan bahsedecek zehâbında bulunacaklardır. Fi'l-hakika en esaslı derdimiz geçirmekte olduğumuz buhranlardır fakat biz çoktan beri o kaygıları Milletin mukadderâtıyla meşgul olmaya nefsinde salahiyet bulanlara terk ile mütevekkilane zuhurata tabi olmayı daha muvafık bulduk. Bizim derdimiz büsbütün başka belki bu sırada kimsenin hatırına bile gelmeyen fakat bizi her dakika müteezzi eden bir dert o derdimizi bu defa yine İstokholmde icra edilen olimpiyat müsabakaları tazeledi. Meşhûdât ve mahsûsâtımı şuracıkta muhtasaran karilerime arz edeceğim. Biliyorum evliya-yı umur hazerâtı tarafından yazıların belki okunmak saadetine bile nail olmayacak Fakat ben vazifemi yapmakla eslâf nazarında teberrüe-i nefs etmiş olurum.

İSTOKHOLM'DA OLİMPİYAT OYUNLARI

Daha erkenden şehrin her tarafında büyük bir hareket büyük faaliyet meşhud idi. Zaten bir haftadan beri İstokholm dünyanın her tarafından gelen misafirlerine bütün güzelliklerini teşhir için pek itinalı süslenmiş idi. belediye geceli gündüzlü çalışmış barakalar caddeler her taraf temiz tertemiz şirin bir hal kesp etmişti. 50 metre arzında geniş caddelerin yaya kaldırımlarında halk bir meşi seri ile akın akın yürüyor. Tramvaylar otomobiller İsveç kralının huzurunda müsâbakaya dâhil olanların geçit resmi her milletin güzîde efradı kendi sancağı altında ahz-ı mevki eyledi.

Yığınlarla insanları taşıyor büyük küçük kadın erkek bir terbiye-i dindârâne ile istadyona gidiyordu.

İstadyon takribi ben 2 milyon Frank'a vücuda getirilen bu meşhur âbidân Atina'nın istadyonundan daha mükemmel çünkü Atina'daki Yunan-ı kadîmedekişekl-i asliyesini muhafaza etmek suretiyle inşa edilmiş halbuki İstokholm'da bütün ihtiyaçat-ı hazıra nazarı dikkate alınmış hatta Atina'daki bina-yı muazzamın mimarıyla veliahtın ziyafetinde görüştüğümüz sırada mösyö metaksaİstokholm'dakiistadyonun bütün şerâit-i lâzimeyi haiz olmakla Atina'dakinin fevkinde olduğunu itiraf etti. Fi'l-hakîkaher şey iyi düşünülmüş okustik gayet güzel tribünler pek rahat duş daireleri soyunacak mahalleler itima eden 20-30 bin kişi muhtelif kapılardan yerli yerine yarım saatte girip çıkıyor hiçbir itişip kakışma olmuyor. Herkes yerini kolayca buluyor en küçük bir şikayet bile işitilmiyordu. Saat ona doğru tribünler kamilen dolmuştu. Kral

kraliçe prensler prensler kendilerine mahsus levhalara geldiler kralın sağ tarafında Olimpiyat komitesi azasına bir mahal tahsis edilmiş onların yanında matbuat levhası kırıklık solunda ülkeler ve mebusan azaları ilerisinde sefaretler erkanı tribünlerin bir cihetinde darülfünun talebeleri boy İskot Cemiyetleri kıyafet-ı mahsusaları göze çarpıyor her taraf kamilen dolu yürekleri spor zevki ile çarpan 40.000 kişi müsabakaya intirâk eden milletlerin vürudunu bekliyor.İstadyon'un 2 başında bulunan kulelerden birinde bir Nuri sesi işitildi müteakiben müzika bir marş çalmaya başladı. İstadyon'un büyük dehlizlerinden birinden muntazam bir yürüyüşle meydana dahil olan müsabakacılar herkesin inzâr-ı takdirini celp etti. Al yeşil beyaz mavi bayraklar temuc ediyor, mütenasip zarif vücutlar mütemadiyen alkışlanıyordu. İngilizler, Amerikalılar, Almanlar, Fransızlar, İtalyanlar, Avusturyalılar, Belçikalılar, Japonyalılar, Ruslar Avustralyalılar, Danimarkalılar, Felemenkler hep kısım kısım kız ve erkekleriyle kralın huzurunda geçit resmini icra ettiler ve sonra takriben 4000 kadar erkek bin kadar kadın o meydanda muntazaman ahz-ı mevzi ettiler. manzara pek latif ve pek dilferib idi. 26 Muhtelif milletin en güzide evlatları orada idi yalnız bizden eser yok. Teessürümden gözlerim doldu. Vakti ile Türkler kadar kuvvetli sözünü avrupalılaradarb-ı mesel gibi kabul ettiren koca Osmanlı İmparatorluğu'nun bugün kuvvet namına ortada varlığından eser yoktu. Ne elim Sükut! Biz senelerden biri her şeyi hükümetten beklemeye alıştığımızdan bu büyük meşhur âbidâne birkaç Türk götürmek için tabii hükümete müracaat ettim fakat derdimi kimseye dinletmek mümkün olmadı hele en acıklısı Harbiye nezaretinin cevabı oldu. Gerek hususi ve gerek resmi vuku bulan müracaatına nezaret-i Celil ile müsteşarı Fuat Paşa'nın verdikleri cevap askerlik nokta-i nazarından Şayan-ı ehemmiyet olmadığına mebni zabıt izâmınalüzum yoktur insan bu cevabın karşısında nasıl meyus olmaz! Halbuki olimpiyat oyunlarının 1 derecedeki ehemmiyeti askerlik nokta-i nazarından idi. Ve bunu anlamak için Almanya bir general altı zabıt Fransa bir miralay 5 zabıt, Rusya bir general 30 zabıt, spor merakıyla çarpan kalplerİsveç dârü'l-muallimini gençlerinden bir kısmı kralı selamlarken.

Kral huzurunda İsveç jimnastikleri

İtalya, Danimarka, Belçika, Yunanistan sırbiye muhtelif rütbelerden birçok zabıt gönderdiklerini söylemek kafidir. Muhâribât-ı müstakbile'ninadeta bir spor müsabakasından başka bir şey olmadığını takdir eden milletler için olimpiyat oyunlarının mahiyetini anlamak güç olmaz. Endâhet müsabakalarında birinciliği ihraç

eden Amerikalıların tüfekleri ve yayılım ateşte kullandıkları pirkar pek ziyade câlib-i nazar-ı dikkat oldu. Almanya Süvari Mektebi müdürü ismini unuttuğum bir General ile Japonyalı Miralay Hayaşhi birçok notlar aldılar. Mamafi ben bu hususta kendilerini mazur görürüm bu gibi şeyleri takdir etmek için görmek lazımdır yeşil örtülü masa başından verilen hükümler ekseria doğru olmuyor birdenbire o Biraz evvel kaynaşmakta bağrışmakta olan halk sustu. Nazarlar meydana teveccüh etti Veliaht ortaya çıktı. 25 26 yaşlarında uzun boylu muntazam ve sağlam vücutlu güzel Ve yanık yüzlü kahraman tavırlı kahraman bakışlı varis-i saltanat bir sportmen. Pederinin locasının karşısında durdu. Tribünleri dolduran halka ve arkasında safbeste-i ihtirâm olan müsabakacılara bir nazar-ı takdir fırlattıktan sonra babasına hitaben söze başladı. Lakırdıları her taraftan tane tane işitiliyor. Sadası bir ihtiraz-ı latif ile kulaklarda çınlıyor fevkalade bir belâgatla ifade-i meram ediyordu. Tarihten maziden Yunan-ı kadimden başladı zamanımıza kadar sporun edvâr ve safhât-ı muhtelifesinitekemmülât-ı hâzırasınısöyledi, söyle orada herkes meshur ve hayran bıraktı. İsveçlilerinTerbiye-i Bedeniyeye verdikleri ehemmiyeti bir lisan-ı takdir ile yad etti.Ve nihayet peder-i muhteremine terbiye-i bedeniyenin lüzum ve ehemmiyetini takdir eden milletler yaşar müebbeden yaşar. Dedikten sonra sözlerine nihayet verdi.

Müteâkiben Kral o milletin nûr-i dîdesi melek haslet hükümdar söze başladı evlatları kadar bir muhabbet-i pederâne ile milletini seven bu muhterem adamın ağzından çıkan sözleri herkes can kulağıyla dinledi. Bu merasim bittikten sonra müsabakalar başladı. Her millet mesaisinin semeratını orada gösterdi. Futbol tenis oynadılar yarıştılar atladılar. Bir adımda 7,5 metre bir sıçrayışta solapreş 4,5 metre atlayanlar oldu. Kuvvet ve çevikliğin yüzmek ve endâhet hususundaki kabiliyet-i beşeriyenin vasıl olabildiği tekamül orada o imtihan meydanında orada tezahür etti. Umum notlar cem olunduğu zaman âtîdeki sıra vücuda geldi.

Bir isveçli 4,30 metreden atlarken

Bir nesl-i âtinin müstakbel valideleri

Kızlar MuvâzeneHareketlerini talim ederken

Kıymet-i maneviyesiCihandegir bir bakır kapıyı veliaht birinciliği ihraz eden bir İngiliz’e tevdi ederken

Kral oğlunun nutkuna cevap verirken

Amerika 1.

İsveç 2.

İngiltere 3.

Finlandiya 4.

Almanya 5.

Fransa 6.

Rusya 7.

İtalya 8.

Danirmarka 9.

Belçika 10.

Veyl o milletlerdeki şu müsabakacılarmeyânında dümenci olmak saadetine bile nail olmadılar. Kan ağlasın o insanlar ki ecdadlarınınkuvâ-yıbahadırânesi meşhur alim iken bugün mevcudiyetlerinden bile kimse haberdar olmuyor.

SELİM SIRRI

TERBİYE-Yİ DİMAĞİYEYE DAİR

Verâset ve terbiye- talim ve terbiyenin hayat-ı ictimâı beşeriyete icra ettiği tesir pek mühim pek esaslıdır. Terbiyehutût-ı esasiyesini bizzat sahneyi tabiattan alır.

Nevzat beşer sâha-i vücuda düştüğü zaman başlı başına gıdasını tedarik edebilecek kudretten mahrum bulunur. Müessirât-ı hâriciyeden kendini korumak iktidarını gösteremez. Mini mini yavrucuk her türlü sıyânetten mahrum olarak bir mahalle terk edilirse açlık susuzluk sıcak veya soğuk yağmur veya kar gibi müessirata karşı tâb-ı âver mukavemet olmayarak Az zamanda telef olur.

Veyahayvanat-ı müfterese'nin taama-i ihtirâsı olmak tehlikesine maruz kalır. Ağuş tabiata pek cılız ve her türlü kudret-i mukâveme ve azâ-yımüdâfaadan mahrum olarak sükut eden yavrucuk yaşamak yaşayabilmek için behmehâl ebeveyninin muavenet ve sıyanetine Arz-ı iftikâr eder.

Peder ve mâderitarafından tarihe ve himaye edilmezse esaslı ihtiyaçlar altında zebun ve bîtab kalır ve nihâyet mahv olur.

Ebeveyni çocuğun ihtiyacâtını tesviyeye ve idâme-i hayatı içün elzem olan muâveneti temine sevk eden kuvvet şefkat-i nesliyeden başka bir şey değildir. Ebeveynin fıtrî olarak evlâda karşı perverde ettikleri hiss-i şevkat ve muhabbettir ki âciz ve her türlü kuvvet ve kudretten mahrum bulunduğu devrelerde çocuğun idâme-i hayâtını temin eder.

Kantın dediği gibi terbiye (education) ilk numûnelerini ebeveynin mevlûdhiss-i meveddetleri olan ihtimâmâta medyundur.

Terbiye'nin temeli bu ihtimamlarla atılıyor çocukta tefekkür ve irâde melekeleri tezâhür etmeğe başladığı andan itibâren şefkat-ı mâdırâne çocuğun harekâtını muayyen istikâmetlere sevk etmeye çalışıyor.

Terbiye dâima zekâ-yı beşerin inkişâfınıtakib etmiştir. İnkişâf-ı zekâ ise terbiyenin en mühim bir âmiliicrâ-yı tesir eder.

Mamafih insanın hayât-ı rûhiyesiüzerine esaslı bir tesir icra eden sevki tabianınilcaat-ı mezkûra bize insâl-ı mukaddime'ninyaşadıkları vasat, taht-ı tesirinde bulundukları muhit ile ne suretle uyuşmuş olduklarını pek güzel göstermektedir.

Maziye tevafuk yani verasetle icabat-ı hâle onları gittikten sonra uyumak yani terbiye arasında daha ilk tesadüfte mücadele başlar ve insan evleninceye kadar bu mücadele devam eder gider.

Verâset ve terbiye'nin ahvâl-i rûhiyeye olan tesirât-ı mukâbeleleriyakından tetkik edilirse dûçâr-ı hayret olmamak mümkün olamaz.

Verasetin bıraktığı izler o kadar mühim ve o derece derindir ki en muktedir merbilerinmesâiye-i taabnâpezirleri bile terbiye veraset mücadelesinde galebe-i tâmmeyi her zaman terbiyeye temin edemezler. Şâyân-ı teessüftür ki ekserî pedagoji erbâbıverâsetintesirâtını layık olduğu derecede tetkike şayan görmemişlerdir.

Kant gibi iâzım bile: Insan aldığı terbiyenin îcâbâtından başka bir şey izhar edemez. Hükmünü vermekte bir beis görmemiştir bugün Kant'ın bu fikrini kanun-ı kati gibi kabul edebilmek biraz müşkildir. Çünkü şerhular tekamülde en mühim ve en kuvvetli tesiratı terbiye ve muhite tevafuk esaslarına hasr ederek şahsın fiâl-ı Prenslerine ehemmiyetsiz bir mevki bırakmak pek de doğru olamaz verasetin şekil ve surete olan tesiratı inkâr olunamayacak derecede aşikardır. Ebeveyn ve ecdadın hatut-ı şekliyelerine ait izler ekseriya evlat ve ahfadın simalarında pek bariz bir surette

müşahede edilebilir. Halbuki terbiyenin tesiratı bilhassa hayat-ı ruhiyede tecelli eder cismani tesisat bir ihtiyat bir meleke mahsülüdür. Bir uzv-ı beden herhangi bir hareket ve faaliyeti ancak uzun müddet temin etmek sayesinde alışabilir. Tevârüs şekli nazariyâtserdine muhtaç olmayacak derecede ede bariz ve umumi bir hakikattir. Ziraatta çiçekçilikte bahçıvanlıkta bu hakikati müspet müteahhit numuneler bulmak her vakit için mümkün bir keyfiyet olduğunda tereddüt edilemez.

Acaba veraset-i Ruhiye (hereditepsychologique) verâset-i şekliye'nin (here morphologique) nazar-ı tetkikimizden gizlenmiş bir neticesi gibi telakki olunamaz mı?

Birçok vakalar bu tarz telakkinin hakikate mutabık olduğunu zannettirecek kadar kuvvetli delilleri Cami gibi görünüyorlar.

Herhangi bir ırk nazar-ı itibaren alınmışsa o ırka has olan secâyâ-yıcismâniye'nininsâl-i müstakbeleye intikal etmiş olduğunu ve etmekte bulunduğunu kabul ve itiraf etmemek mümkün olamaz. Esasen veraset uzviyetin haiz bulunduğu evsafın ecdat'tan ahlâfa intikalinden ibarettir. Veraset hayat-ı maddi ve manevide pek ziyade müessir bir amil olmakla beraber henüz layık olduğu derecede tezkik edilememesi şâyân-ı teessüf ve istiğrabdır.

Pedagoji erbabınca uzviyetin teşekkülü ve evladın bazı hususta ebeveyne müşabeheti gayet tabii iyi bir keyfiyet gibi telakki olunarak bu hususta uzun uzadıya tetkikate girişilmeye lüzum bile görülmemiştir. Veraset meselesi bir şahıssa ilk defa tezahür ederek bilahare insâl-ı atiyesine intikal eden ahval'e ve mesela bazı hastalıkların sirayet ve intişarı hususunda etibbânın nazar-ı dikkatini celb eylemiş idi. Bu zamandan itibaren Erbap-ı tababet bu mesele ile de iştigal lüzumunu hissetmişlerdir.

Fakat verasetin tesirat-ı amîkası yalnız hastalıklara münhasırdır?

Bazı garâbetuzviyelerin bile ırsî olarak tevâliettikleri muhakkak değil midir?

Saçların ve cildin renk ve bünyelerinde verâsetintesiratı pek âşikar görülüyor mu?

Fenn-i tıb, ersen intikâl edebilen bir takım hastalıklar saymaktadır. İmrâz-ı mezkûra arasında cihâz-ı teneffüse âit hastalıklarla dâi'l-hınzir (scropule) ve imrâz-ı asabiye'nin ersen icdattanahfâdaintikâl edebildikleri fennen tahakkuk etmiştir.

Rum, frengi ve dimâğhastalıkları'nın pençe-i kahhârendetebâh olmuş binlerce âileler sayılabilir. Acaba verâset yalnız şekil ve maddiyettemi müessirdir?

Ahvâl-i rûhiyeyeverâsetin hiç bir tesiri yokmudur?

Bazı hâlât-ı rûhiyenin ersen ahfâdaintikâl edebildiğine müşahede olunan birçok alaimden istidlâl â edebiliriz.

Kibirle gurur ihtiras haffet-i mizâc gibi cdada ait secâyâ'nın bazı hâlât-ı husûsiyesine evladın ersen malik olduğu tahakkuk etmiş bir keyfiyettir.

Faaliyet-i zihniye ile alakadar gayr-ı tabii bazı tezâhürâtın ersen evlâda intikal etmekte olduğu tecrübedîd ve hâzik hekimlerin beyânâtından anlaşılıyor. Mâlihulya, zafiyet-i ruh, fikr-i nâbit ve daha birçokimrâz-ı dimâğiye'nin ersen evlâda intikal edebildiği katiyü'l-sübut bir hakikattir.

Secaya-yıdimâğiye'nin tevârüsünümüeyyid tarihi birçok misaller gösterebilmekte mümkündür. Fi'l-hakîka tarih, münhasıran bazı evsafta temâyüz etmiş birçok hânedanlar, âilelertadât etmektedir.

Zâdegânlıkimtiyâzâtı sıfat-ı necîbe'nin ecdattan ahfâdaintikâli hakkındaki kanaat-ı umûmiyeden tevellüt etmiş değilmidir? Fakat tevârüs edilen evsâfın yalnız müzâyâ-yıâliyeye münhasır olduğuna inanmak safdurunluk olur.

Birçokkabâyih-i ahlâkiye ve cismâniyedemea't-teessüf ersen ahfâda kadar intikal edebilir. Ahvâl-i husûsiye ve umûmiyeleritarihen mazbut olan hânedânlaramensûbzevâtın tarihçe-i hayatları derinden tetkik edilirse verasetin insâl-i mütevâliye üzerindeki tahakküm-i azimi pek güzel anlaşılabilir. Bilhassa melekât ve istidâdât-ı dimâğiye'nin tevârünükeyfiyetini binlerce misallerle ispat kabildir. Menşur (Medicis) sülalesinin ulûm ve sanâyia ettikleri hadamat-ı mühimmetarih-i fende zerrin kalemlerle hak edilecek kadar parlak muvaffakiyetlerle tetevvüc etmiştir.

Sen ve sanatın terakkiyesi uğrunda ecdat'tanahfâdamüntakilateşin bir temayül ve İstidat ile fevkalade ibraz-ı mesai etmiş daha pek çok aileler gösterilebilir.

Tarih silahşörlükte şecaatte itisâf ve huneriziliktehânedân-ı saltanat efradı tadat etmiyor mu?

Bazı hususta ersi bir meleke-i dimâğiyeyemazhar mesela edebiyata musikiye sanata tarih-i tabiii veya felsefeye fevkalade müstait bir takım sülaleler gelip geçmiş olduğunu yine tarih-i ulum gösteriyor.

Veraset keyfiyeti başlıca 2 grupta cem olunabilir.

1 Secâyâ-yıersiye'ninintikâli

2 Secâyâ-yımeskûbe'nintevârüsü

Secâyâ-yıırkiye'nin tevârüsü keyfiyeti verâset-i muhafaza (he conservatie) ve secâyâ-yımeksûbe'ninintikâli keyfiyeti de verâset-i müterakkibe (he progressive) namları altında ya da edilmektedir. Bir nebat veya bir hayvan ahlâfına yalnız ecdadındantevârüs ettiği evsâfıdevr etmekle aynı zamanda evsâf-ı meksûbe-i şahsiyesini de onlar devr ve terk eder.

Birinci kısma ait olan evsâf ve secâyâ nesilden nesilemüntakil olduklarından (secâya-yıdâime) ve ikinci kısma ait olanlar bir şahsın evsaf-ı meksûbesi bulundukları cihetle şahs-ı mezkûrun evladına intikalleri bir nevi terakki sayılacağından (secaya-yı müterakkiye) isimleri altında cem edilmeleri pek münasiptir.

Veraset muhafazada vehle-i evvelîde nazar-ı dikkati celb eden keyfiyet tevârüsün gayr-ı munkatı ve mütemâdi olması kanunidir. Hayvanat ve nebatat-ı aliyedebu kanun-ı umumi ve pek aşikardır.

Silsile-i hayvanat ve nebahat'tainsal-ı müteâkibe arasındaki hatût-ı iştirâkiye ve nikât-ı müşâbehet bu kanun mukteziyyâtındandır.

Her ferdahfâdına ne kadar müşâbih ise ecdâdıyla da o derecede nikât-ı müşâbehetemâliktir. Ebeveynin evsâf ve secâyâsı evlâda intikal ederse bu nevi tevârüse (verâset-i müteâkibe) namı verilir. Bazen evlat ebeveynin seceyâsını izhar etmediği halde seceya-yı mezkûra ahfadda aynen tecelli edebilir.

Bu tarzda olan tevarüse de veraset-i mütebâdile (H. alternante) namı verilmektedir. Veraset-i müteâkibe Kanunu ile veraset-i mütebâdile kanunu arasında mühim bir fark vardır.

Veraset-i mütebâdile Kanunu en ziyade uzviyât-ı süfliyedehükümrandır. Mamafih insanlar arasında da bu nevi verasete pek çok tesadüf edilir. bir çocuk bazı evsafta ebeveyninden ziyâdeecdâdına müşâbih görünüyor ki bu hal verâsetmütebâdileden neşet eder.

Müşâbehet-i mezkûra cismâni olabileceği gibi ahlâki ve manevî de olabilir.

Tafsîlât-ı sâbıka ile bütün uzviyâtın kanun-ı verâsetine mahkum oldukları izah edilmek istemiştir. Pedagojinin verasetine lüzumu derecesinde ehemmiyet atfetmesi pek büyük bir hata olur.Ç ünkü terbiye ile veraset ferdin hayatına mütekabil 2. gibi tesir ederler. Terbiye ve verasetin tesirât-ı mütezâifeleri bir milletin heyet-i umumiyesinde daha aşikar bir surette müşahede olunur.

Efkar ve hissiyatın menşe-i senâiyeti artık burada karışmış olarak görülmez. Terbiye sırf zekâi ersi gibi tecelli eder ve verasetin de Talim ve Terbiye ile tadil edilmekte olduğu görülür.

Talim ve Terbiye ile bir ırk üzerine icra-yı tesir etmek istenilirse halkın zihniyeti nazarı dikkatten devr tutmak icab eder.

Çünkü Efkar-ı umumiye yeniliğe karşı daima bir mukavemet gösterir. Maddiyata hakim olan kanun-ı adalet efkârı da esir etmiş olduğundan alan gayrı ihtarı bir his sevkiyle her nevi necittedüşman kesilmekten zevkiyat olur. Hatta bunu bir vazife-i mühimme gibi telakki eder. Talim ve terbiyenin izale ettiğini veraset iade etmek ister halk da görülen irtica fikrinin en mühiminden birinin bu keyfiyet olduğunda şüphe yoktur.tadir için sarf edilen mesai ne kadar şehit ve ani olursa her aksi tesir tesire müsavi olacağından irtica fikri de o nispette şedit ve ani olur .Talim ve Terbiye Ahval-i ruhiye'ye gayrı muntazam ve fasılığı bir surette icraya tesir eder halbuki veraset her an tesirden hali kalmaz.

Talim ve Terbiye ile şekl-i tadil olunabilirse de esas payidar kalır. Hayatı sevk ve idare eden şey ise bu esastır.

Bir milletin Talim ve Terbiye ile ıslahı pek medit ve faal-i mesaiye mütevakkıftır.

Birmillette ani bir inkılap fikri usulünü istemek ve buna çalışmak beyhude ve tehlikeli bir harekettir.

Milletler kanun-ı tekamülle tevfiken cüzi ve fakat amik ıslahat ve tadilatladır ki ihya olunabilirler. Ve ancak bu sayede teâli ve tekamül ederler. Hadd-i zâtında pek ziyade faidedâr olan tadilat ve teceddüdât pedagojiyenin âniyen tatbikine kalkışılırsa esastaki fenalıkları izale etmek sizin yalnız şeklen bir tahabülfusule getirilmekten başka bir şey yapılmamış olur.

Bu halim bilahare şeâmetamizne tâyice meydan vermesi muhakkaktır.

Yerine daha iyi ve daha faydasını ikame etmeksizin bir şeyi bozmak pek kolaydır.

Fakat hiçbir zaman unutmamalıdır ki Yapmak yırtmaktan pek ziyade müşkil ve mutab bir fiildir.

Midilli: M. Şemseddin

Profösör Müller

Benim usulüm sâyede iktisâb edilen kuvâ-yı bedeniye

YUVADA YAVRU

Yavru'ya intizâr: büsbütün latif, büsbütün münci bir resm-i istikbaldir. Umumiyetle bu hayat-ı kalbiye'nin ekser hâdisâtı gibi görünmeden geçer. Bu aradım Anneleri düşünmek mecburiyeti var lakin unutmayalım kim birisi için söylenen sözlerin kısm-ı azamı mutlaka diğerlerinin de hadd-i kabulü dahilindedir ki ehemmiyeti: ümit zî ruh, o yeni mahbubâmâl bir sahne-i hafâde his olunmaya başladığı zaman daha ziyade takdir olunur .Fakat her halde bu hususta validenin imtiyazı mütevazçünkü cenab-ı hak ona hamiye-i ümit vasf-ı celilini ihsan buyurmuş.

Acaba bütün kucağınızı kendisine ihtar ettiğiniz mini mini muazziz misafirle sizin aranızda Katre Katre süzülen rakikderûnitahassüsâtı tarif edebilir misiniz? Nerede karşınızda noksansız beşiği, ne muhabbetlerle meserretlerle dikilmiş gömlekleri mintanları. Elinizde sevimli takiyyesini evirip çevirirken gözleriniz ona kim bilir ne dilrubâ ne mütebessim bir melek başı ilave eder. Hele küçücük beyaz Pamuk çoraplarına baktıkça Biraz sonra içinde oynamak isteyen ayakların hararetini duyar gibi olursunuz insanların insaniyetsizliği sizi ne kadar evsize kederlendirse yavrularınızla baş başa geleceğinizi düşünerek acıyı unutur yarına o ferdâ-yışâika kalplerinizi açarsınız.

Bu dünyada şu henüz taşınan henüz görünmeyen hayat kadar müessir hiçbir şey yoktur şüphe yok bir gonca şekfetef bir gülden daha cazibedar. Bir seher vakti bize ateşin ve muharrik öğleden elbette daha ziyade isâr-ı hülya eder. Bu mezâlim âlem içinde hüsn-ü hakîkihüsn-ü müstetirden ibarettir. Emin olunuz sizi tanımayan kitle-i beşeriyet arasında sizin tanıdığınız ancak bir ocakbaşı bir muhterem valide vardır. Siz ona daima hürmet eder onu daima minnetlerle selamlarsınız. Bir de bir de çırılçıplak

doğan yavrusunu muhafaza edecek ufak tefek bile bulamayarak kendi plâsepâresinden yırtan annelerin gözlerine bakalım. Ah bütün mesele-i insaniyet bütün ızdırabıyla bütün zaruretiyle oraya toplanmış ümit orada büyük bir eleme münkalib olmuş değil midir? Canına ne giydirecek onu ne ile örtecek nasıl karşılayacak acaba göz aydın'a kimse gelecek mi Ya Rabbi o zaman hayat ne haşin ne zalim. Parasız sıhhatsiz saadetsiz soğuk bir odada. Ayrılmış kalpler arasında istikbal ne kadar karanlık deminden nuru gördük fakat işte zulmet-i halkatte bu kadar camid ve müthiş ne var.

Öyleyse Nur ve Ziya içinde yaşayanlar şu zulmeti gözden kaybetmesinler annelik ne kadar mukaddes ise bizim cebin sâfimize ne kadar semavi buseler nakş eğiliyorsa aynı zamanda insanın insana ihtiyacını da ruhların tesirini de o kadar aşikar icmâl eyler ki... Kendi heyecanlarımız arasında başkalarınınkini keşfe çalışalım. Mesut valideler bedbaht anneleri derhâtır etsinler. Babalar anneler cihanın bir ucundan diğerine kadar yekdiğerini işitir yekdiğerine bağlanır. Kardeşlenir. Babalar anneler beyninde öyle bir şey var ki o hudutların bütün mevâniine galebe ediyor. Bütün muhâlefetleri çiğniyor, geçiyor. Demek ki çocuğu âlem-i merîyekable'd-duhûl bir muhit teâvün çerçeveliyor. O bizi ictimâi bir terbiyeye mecbur ediyor. Bize yavru başını koyacak yer bulamayan kendi gibilerini düşündürtüyor. eğer biz kendi amk-ı mevcudiyetimizi yükselen bu muharrem sesi dinlemeyi bilirsek o bize muhakkak en saf şefkatleri öğretecek o vakit necip ve biçare yavrularda doğar doğmaz kendilerini örten ısıtan eller bulacaklar. Denizlerin sahillerden kopardığı parçalar gibi dalgalara karışıp gitmeyecekler dikkat ediniz her gün birçok ebeveyn diğer ebeveyn ile kabristanlarda tanışırlar ufacık bir tevedde-i hak üstünde beraberce ağlarlar. İşte bu gözyaşları ve ölümler içinde birleşen uhuvvettir. Lakin asıl uhuvvet hayatta hayat önünde tezahür etmeli yavrunun aşkı nevâzişkârbir zemin-i pak ve nezih bir ahlak halim ve selim gönüller ihzarına vesile olmalı onun için yollar manialardan kurtarılmalı yokuşlar düzeltilmeli hiddetler sükûnet bulmalı. Zannedersem bu kadar meşru bir temenni kafidir .Haydi artık bu temenniyatıefale tahlil edelim aile-i insaniyeninrevâbıt-ı mukaddesesini teyit eyleyelim. Gözyaşları içinde bekleyen validelere bir dest-i muâvenetkâr uzatalım. Yeni gelenlere iyi bir yol ancak bu suretle gösterilebilir. Onları yekdiğerine bizden ziyade ancak bu suretle sevdirebiliriz. İsterseniz bu fikre biraz biraz daha üst at verilebilir ki o da bizim yavrumuzla bütün insaniyeti hatta cenabı Allah'a yaklaştığımızı düşünmektir. Çünkü insanları Hakk'a yalnız iyilik takrib eder. Bizi tahkir edenleri affederim bize kaşlarını çatanlara tebessümlerle mukabele eyledi

gözlerimizde Nur Merhamet hocamızda Şule-i atıfet pırıldasın. Allah'ım bize gönderdiği büyük nimeti parçalamayalım onu figanlarla feryatlarla boğmayalım ona yumruklar göstermeyelim.

Of işte an an vürud. Çar-ı çeşmle çırpındığımız yavruyu kucağımıza kapamak ona sarılmak onu kollarımızla kalbimizin üzerinde sıkmak sıkmak için son bir gayret göstermek büyük bir mübarize-i ızdırapta başa çıkmak lazım. Neden bu elemler bu feryatlar bu mehlin... fâcia-i halkatin sebebi ne? Hayır hayır insan buna tahammül edemez eğer biz mukadderatın hakimi olsaydık mutlaka hayata bu kadar acılarla zahmetlerle girmeye razı olmazdık. Kim bilir belki şu esnada bile semalara açılmış inâyet diye haykıran binlerce figan var.

Mamafi bizim en güzel servetimiz bu dert ve muhannette… Bu baha'ya alınmış mevcudiyetin kıymeti tasavvurların fevkinde. Malımızı sarf ettiğimiz emek evladımızı çektiğimiz acı mukabilinde severiz o bizden ızdıraplarla ayrılmış bir cefapâre olmamış olsaydı hiç bu kadar mürettibet bulunur muyduk? Bizim saadetimiz kıymeti elemler diken bir hazine-i gevherindir.

Fakat biliyor musunuz daima korkularla karşılanan bu meşakkat biraz sonra o kadar hafif bir yağ bırakır ki artık çekilen zahmet acı his olunan muhabbet nispetinde unutulur hiç şikayet edilmeyecek kadar erir saniyen bütün ser râbıtada kendisine hayatı medyum bulunduğumuz bu elemlerdedir erkek zevcesini bu saatlerde bugünlerde daha ziyade sever çünkü ızdırap çekiyor. Genç kadın kurtulur kurtulmaz annelik fedakarlığını bi't-tecrübe anladığı için kendi validesinin kucağına düşerek anneciğim diye yeni büsbütün yeni bir muhabbet bir hürmet duyar.

Erkek dünyaya gelince kadın elemlerini unutur. Evet zira erkek doğdu bu üç kelime içinde bütün bir felsefe bütün bir mündemic. Demek ki erkek doğunca hayat kesb-i hüsn ediyor hayatı yeni bir vücut tazeliyor. Ne olursa olsun bu şevk bütün bedbinliklere bütün kuruntulara mukavemet eder. Şu eski söz her gün yerini bulur. Toprak ihtiyar insaniyet. Bar bir düşün, fenalık: Bir devam fakat yine her gün her yerde bir neşe-i nâz ki! Sanki her çocukla beşeriyetin asuman seyyâhında bir sitare-i Dilruba uyanıyor. Sanki bize haydi biraz daha şecaat sefaletler hitam bulacak diyor.

Eyvah ki bu mini mini Yıldız da solgun.

O da titriyor o da zulmetler içinde bir beyaz nokta. Çabuk sönecek. Bunun için onun bize meserretten sonra verdiği his merhamettir.

Hayatın ilk lahzalarında insan ne elin bir levhadır. Çıplak bir çare bi mecal, hiçbir şey bilmez, hiçbir şey görmez, hiçbir şeye muktedir değil. Ancak yumuşak parmaklarla dokunulabilecek kadar! Lakin korkma senin sesin kim bilir hangi yol üstünde istirham-ı sıdka eyleyen fakir gibi gaib olmaz. Sen o üryan vücudunla muzaffer olur zaafınla kuvvetlenirsin. Gerçi senin sefaletin bir girdap fakat onu annenin şefkati örter. Sen onun kollarında onun dizleri üstünde bir kral kadar rahat edersin. Onun sütü sana dinç bazular gülen dudaklar en mağmum gönülleri aydınlatan bahar güneşi gibi parlak gözler verir. Şefkat seni annenin muhabbeti kadar güzel şair omirus 'un tabiri vecihle bir güzel Yıldız kadar latif bir şekle kor. Çocuğun güzelliği resim ve şiirde nasıl bir renk-i nur alıyor hiç dikkat ettiniz mi? Çocuk sanatın en saf en müessir bir parçasıdır.

Yarabbi ne Hari ve Münevver bir mukarrer muhabbettir. onun beşiği şu hay huy alem arasında ne Pak bir nişane-i sükunettir. Acaba dünyada pamuk ellerinin parmaklarını yummuş uyuyan bir çocuk kadar derin bir sükut hiss olunur mu? Ona baktıkça şair Hebel'in

Mavi atlas beşik içinde çocuk

Uyuyor gökte bir melek sanki

Beytini hatırlamaz mısınız?

Yavrunun letafeti tasvirlere sığmaz yavru bir kebuter can, bir timsal-i ümit, bir hediye-i ilahidir. Her kıvırcık saçlar üstünde kainatın mana-yıhalkati kainatın hülya'yıâmâli çiçeklenir. Bu çiçeklerle tezyin-i hayat edenler mesut'tur. Ancak onlar için yaşarlar hayrı adaleti hakikati onlar için isterler. Bir gün bi tab düşseler de ellerinde yavrulara delalet için tuttukları livâ-yı hidayeti kaldırır yeniden hücuma davranırlar. Kaybedilmiş muharebelerden hezimetlerden yeislerden istemeyenlerden sonra, yine, yine, derin ufuklardan bahr-i muhitlerin dalgaları gibi payansız kuvvetler, istinatlar gelir.

İşte çocuklarımız için endişelerle düşündüğümüz bu istikbaldir. Hiç şüphe yok ki annemiz bizi de hayattan güleryüzle geçirmek istedi bizi de nurani emellerle sardı ve daima bu nurani emellerle donatır. Ah eğer muktedir olsalar bizi ebediyen genç olarak muhafaza ederler ebediyen bir çocuk gibi avuturlar fakat hayatın cereyan-ı methûlüne mani olamadıkları için bizi biz hayallerini hiç değişmeyen bir kalple seviyorlar. Okşuyorlar. Annenize sorunuz. Siz onlar nazarında daima genç daima çocuksunuz.

Valide hatta en nankör oğlunda yine masum zamanların nişanelerini bulur yad eder de müteselliği olur küçüklük aşkı uğruna büyük kabahatleri affeder. Biz büyürüz ihtiyar oluruz çirkinleşir saçlarımız dökülür neşemiz solar da annemiz hala bizi hayalen kucağında görür hayalinde kıvranan sarı saçlarımızı öper öper geçenlerde 83 yaşında bir ihtiyara tesadüf ettim. 65 yaşındaki oğluna hala mini mini diye sesleniyor o da ona anneciğim cevabını veriyor onda hala çocukluk kalbi çarpıyordu görüyorsunuz ya hayat-ı dünya bu küçük sahnelerde en büyük hisleri ihtiva ediyor. İşte biz rah-ı ömür üzerinde böyle annemizin şefkatiyle kucaklanmış olarak büyürüz. Oavuş daima bizi bekler bize yer yapar bize âtileri açar. Ve bizi hiç terk etmek istemez. Onun nazarında biz her zaman bir kalırız bakıp giden yaşlar o muhabbeti helaldar etmez, zaman hatta ölüm hiçbir hissi parçalamaz annenin gözlerinde yavrusu asla ölmez. Validenin pederin muhabbeti şu fani dünyada ebediyet kader baki.

Simâ-yı ebeveyn yeryüzünde bize nikahtan olan ilk hayal Allah'tır. Yaşamak için onların mazilere doğru teselsül eden kudsiyetine itikat edelim.

Osman Fahri

ŞİİR

Temenni

-PolVerlen-

Hangi şiirim acaba hatme-i feryâdım

Ah bilsem bunu bilsem mi? Hayır hiç yazamam

Bitmesin ruhumu tesrir eden âvâze-i ğam

O zaman ağlamayanlar gibi hissiz kalırım

Ağlamak bence büyük bir elemin neşesidir

Gözyaşı facia-i ömrüme rikkat serper

Matem-i Leyl arasından süzülen şebnemler

Şüphesiz her çiçeğe başka taravet getirir.

Ah Kalbim seni ağlar oluyor görmekten

Neyse alet duyacak ruh münacatın ben

Bî günahım beni affet niye zanubesmâyalvarırken

Beni ey gözyaşı terk etme sakın

Bir gün avare düşersem der irâfe yakın

Çünkü sensin ebedi hüznüme tufan reha

Osman Fahri

Roma İmparatorluğu'nun sükûtu hengâmında kana susamış bir müsâri

RUSYA MEKTUPLARI

Odesa Vapurunda - Haziran 328

Sabah'ın zevâlisaat 10.00'da vapur kalkacağına alamet olan kalın sesli düdüğünü 3 defa öttürdü. Vinç iskeleyi yukarı aldı. Gürültüsüzce palamarla çözüldü. İki römörker bir yarım ada gibi rıhtıma yaslanmış olan o koca cesim sacı çekmeye başladı. İstikâmet-i matlûbeyi Verdikten sonra ayrıldılar. Vapurumuz Karadeniz'e doğru yol aldı cihanda bir misli daha bulunmayan Boğaziçi kıyılarını bir müddet güverteden seyrettim frankler dürbünlerini ellerinden bir dakika bırakmıyor. Kah Balta Limanı koyuna kah bey sırtlarına tevcih ediyorlar. Onlar da bu manzaranın karşısında hayran kalıyorlardı. Bir saat sonra boğaz dantık şimdi karşımızda ucu bucağı görünmeyen Karadeniz var. Sahiller yavaş yavaş gözden kaybolmaya başladı birçokları gibi ben de salona girdim vapur da çok yolculuk yoktu. 4-5 Rus Ailesi 2 İngiliz bir de Romanyalı ben salona girdiğimde herkes konuşuyordu. Bir genç Rus kadını ile görüşmekte olan Romanyalının biraz ötesine oturdum İstanbul'dan bahsediyorlardı. Fransızca konuştuklarından hep söylediklerini anlıyordum kadın pek hararetli anlatıyordu kocasıyla İstanbul'da iki ay kalmışlar. Birkaç Türk ailesi tanımışlar şehrimizi o kadar beğenmiş ki kocasının işleri olmasa 2 ay daha temdit-i ikâmet etmek istermiş. Benim kulak misafiri olduğumun farkına varınca teklifsizce tabii mösyö siz Türksünüz değil

mi? dedi. Evet madam Rusya'ya mı gidiyorsunuz? Evet madam ticaret için mi hayır tetkik ve tetebu için. O halde gazetecisiniz? pek gazeteci diyemem fakat küçük bir risalenin muharririyim. Öyle ise size müfid olabileceğimi zannediyorum. Ben Moskovadârü'l-fününu mezunlarındanım kocamla tahsili birlikte ikmâl ettik, sonra sizi onunla da görüştüreyim Rusya hakkında o da pek çok malumat verebilir. Fakat bir şartla siz de bizim İstanbul'da görüp anlayamadığımız şeyleri izah ederseniz. Gözlerinde Ateş-i zeka parıldayan bu genç Rus kadının serbestçe hiç tanımadığı bir Türk'le hemen ahbap oluşunu pek tabii gördüm zaten ben de görüşmek için bir vesile arayacaktım. Vapur yolculuğunda hamdolsun takdim olunmak külfeti yoktur. Üsküdar vapurunda yek diğerini ilk defa gören bazı hanımların keyif soruşmaları hatta muharrem olmaları bu kaideye riayet kar olduklarını göstermek için olsa gerektir.

Madam dirseklerini masaya dayadı ve bana buyurunuz sorunuz neler bilmek istiyorsunuz dedi. Her şeyden evvel madamın bizim hakkımızdaki fikrini anlamak için kendisine evvela ben size arz-ı hizmet etmek isterim İstanbul'u nasıl buldunuz. Neler gördünüz nereleri gezdiniz hangi aileleri tanıdığınız merak edip anlamadığınız ne gibi şeylerdir dedim.

Bilmem hissiyatımı doğru söylemekle canınızı sıkacak mıyım, fakat olabilir ki bize garip görünen şeyler sizin nazarınızda pek tabiidir. Diye bir küçük mukaddime yaptıktan sonra dedi ki Piyer lutiyikoludfareri daha birkaç edip ve romancının eserlerini okuduktan sonra İstanbul'a gitmek münazaralarını kafesli evlerini çarşaflı kadınlarını görmek hususuyla Kasımpaşa'ya gidip cinan, melek, azyâde, zâhide Hanımlardan birine rast gelmek eyübü, Üsküdar'ın pençşen betekyesini ziyaret etmek bendegilmez bir arzu, önüne geçilmez bir iştiyak uyandırmıştı. Zevcimle her sene nise gidiyorduk. Bu defa benim ısrarım üzerine İstanbul'a geldik. Boğaziçi'ni Kâğıthane'yi Göksu'yu Büyük Adayı o kadar beğendim ki kendi kendime Türkler bu bedâyi-i latîfenin karşısında mutlak şair doğar dedim. Fakat İstanbul ve Üsküdar'ın hali manzarası hiç hoşuma gitmedi evdar ve kirli sokaklar

Dârü'l-fünun danmezûn Madam Balin

O tahta parçasından evler hiçbirinde bir istil yok. Ya o kahvehaneler efendim Sultanahmet'ten Beyazıt'tan hangi saatte geçtik ise hep o meydanları adamlarla dolu gördük. Hatta kocamla o küçük hasır iskemlilerden birine biz de oturduk ve bir kahve ısmarladık az çok şekil ve kıyafeti birbirine benzeyen o adamların hiçbirinin gözlerinde

bir eser-i hayat görülmüyordu. Bir kısmı dalgın bî hareket nargilesini öttürüyor. Bir kısmı yuvarlak fincanlarla gözlerini süzerek kahvesini iştahlı iştahlı içiyor hemen hepsinin elinde Sigara vardı içlerinde zabıtalar benzer adamlar da gördük. Yangın günü Galata Kulesine çıktık . Dürbünle göklere yükselen Dumanları seyrettik ama ne acıklı manzaraydı. Rusya'da tahta ev yapmak katiyen men edilmiştir. Hatta sayfiyelerde Bahçe ortasındaki köşklere bile müşkilatla izin verilir. Bu yangınlar bir ders-i ibret olmuyor mu kadın birdenbire tavır etti. Evet anlamadığı şeyler var demiştim kadınlarınızı kimseye göstermek istemiyorsunuz elbiselerinin üstüne bir ikinci örtü geçiriyorsunuz yüzlerini gözlerini hatta ağızlarını da kapıyorsunuz bu garip kıyafetle sokağa çıkarıyorsunuz İstanbul'da tanımak bahtiyarlığına nail olduğun Nezihe hanım bana anlattı ki Kur'an yüzünü açmaya müsaade ediyormuş fakat sizin kıskançlığınız mani oluyormuş. Bir şey pikmalyon da, beygirde hatta çarşı içinde tesadüf ettiğim Türk hanımları hem yüzünü açıp hem alışveriş ediyorlardı vapurların arkasında küçücük bir bölmeye üst üste yığdığımız bu zavallıların yanında birkaç kere oturdum ihtiyarların yüzlerine bakılmayacak kadar çirkinlerin peçeleri açıktı doğrusu bu şekil tesettürünüzden hiçbir şey anlamadım. Pençşenbetekyesi! Madam bu sırada elleri ile yüzünü kapadı oh aman yarabbi bir iki gece o manzarayı düşündükçe uykularım kaçtı.

Seyretmek için bir mecidiye verdik. Sıçraya sıçraya Kantara batan ve hırıltıdan başka bir ses çıkmayan dervişlerin hali! Burada madamın sözünü kestim fakat Affedersiniz Madam bu bir ibadettir. O halde seyircilerden neden bir Mecidiye alıyorlar ve bu gibi şeyleri ecnebilerin seyretmesi sizin hakkınızda pek fena bir fikir hasıl ettiriyor bilir misiniz ki bütün İstanbul'u ziyaret edenlerce Pençşenbe Tekkesi pek maruftur. Herhalde ibadet de olsa iyi bir ticaret değil dedi. İrfan Bey'in haremi Behice hanımı Tarabya'da tanıdım halinden pek şikayet ediyordu ve Müsadenizle burada o hanımın sözlerini aynen tekrar edeceğim bana dedi ki bilmez misiniz madam bu erkeklerden çektiğimizi tasavvur edemezsiniz yalnız kendi kadınlarını değil kendilerine ait olmayanları da kıskanırlar. Zevciyle kardeşiyle giden namuslu bir kadına söz atmak Hatta arkaları sıra takip edip izâcatta bulunmak bizde vukuat-ı tabiadandır. Temiz bir lokantada yemek yemek Tepebaşı ve Taksim bahçesi gibi aile gezintilerine mahsus olan yerlere gitmek, zevciyle kardeşiyle yüzü kapalı olduğu halde bile tiyatroya gitmek katiyen memnudur.

Türk kadınlarının nasıl gezdiğini size kısaca tarif edeyim çiçek veya yapraktan Eser bulunmayan kırlarda bazı haşeratın tecavüzat-ı perdebir ve nânesine maruz

kalmak şartıyla avare avare dolaşmaya müsaade vardır. İşte kadınların gezip eğlenmesi bundan ibarettir. Behice hanıma sordum. Ya Hürriyet Madam sizin şerâit-i ictimâiyenizi hiç değiştirmedi mi?

Acı acı güldü hürriyeti beyler kendileri için aldılar dedi.

Madamın bu harâretli muâhizâtı bana adeta bir sıcak duş gibi tesir etti. Bütün asabım uyuşmuştu. Bu sırada yemek kampanası çaldı.

SELİM SIRRI

Şehzâde-i Muhterem İbrahim Tevfik Efendi'ye

SAADET'İN TELAKKİYE-İ MADDİYESİ

Zekâ-yı

Saadetin telakkiye-i maddiyesi: Mekâsid-ı hasîseyi kuvveden fiile etirecekesbâbı yahut bir kıymet-i itibâriyeyi hâiz eşyâyı elde etmekle kâimdir ki bunu servet kelimesi pek ala hülasa edebilir. Çünkü saadetin kudret, şöhret gibi kuvâ-yı mütehakkimesini insanlara bahş eden, ancak servettir. Garib şu ki: satvetli debdebeler içinde karşılarında mütemadi emirlerine amade birçok insan yığını bulan bütün meşgaleleri aleme arz edecekleri elvâh-ı sefâhati daha süslü daha aşağı kadar göstermeye uğraşmakla geçen her hallerinde güya başka bir tavr-ı Saadet görünen büyükleri isticvâb edersek onların ara sıra bir şemme-i sadâkat takınan sözleri saadetten hiçbir vakit nasip eder olmadıklarını itiraftan ibaret kalacak en sefiller en zengine en kudretliğe kadar herkes hayattan müşteki.. Amerikalı Vanderbilt bir mektubunda "milyonların beni eziyor" Onlardan hiçbir haz hiçbir hayır duymuyorum… mahrumum.. Dünyada güvenecek kimsem yok diyor. Ne kadar hazin acaba bu sözler neden Neşet ediyor? Şüphesiz kendi muhitlerinde bulunanlara emniyet sadakatlerine İtimat edemediklerinden iğfâl Olunmak paralarına göz dikilmek endişesi onları daima tazip ediyor. Mesâil-i ictimâiyeye dair tetkîkâtı sırasında mösyö Jul Hore Ruçildi ziyaretini tasavvurdan sonra şu satırları ilave ediyor: Kabul edileli Bir saat kadar olmuştu. Daha ziyade tacizden sıkıldığım halde son sualimi sormak cesaretinde bulundum.

Mösyö Baron Saadet hakkındaki mütalaanız pek çoğumuzun mucib-i merâkı oluyor. milyonlarınızla siz kainatın en mesut adamı zannedilirsiniz. Servetle Saadet kâbil olduğuna kani misiniz?

O omuzlarını silkerek gözlerini tavanda dolaştıra dolaştıra cevap verdi:

Ah hayır Saadet ne güzel şey fakat bana hiç karabeti yok

Ben Baron Ruçilde hayretlerle bakıyor ve kulaklarımın bütün kuvveti ile sözlerini zapt etmek istiyordum. Müsâhibenin şu anı tahkikatımın en canlı en en ehemmiyetli noktasıydı.

Milyoner kendi kendine söyleniyormuşçasına evet doğru bugün milyonerlerin nüfusu pek müthiş. Eğer Servet'e merbut bir faide tasavvur olunmazsa onu kazanmak için bu kadar zahmet çekilir mi. Lakin bence en büyük saadet çalışmaktır.

Bir Roçyil'din dudaklarında say kelimesinin titremesi insanı acı acı güldürür. Demek ki servetten alınacak hisse-i saadet mahdut. Bu bizzat Roçyildin bile taht-ı tesliminde bilmem bunu Bir zenginin lisanında işitmeye hacet var mı? Yalnız bu itiraf saadetin her maddi taraftarında bulunmadığı için biraz kıymetli zira onların hemen hepsi Haşmetmeab Altunun önünde hürmetlerle secde ederler. Servettenmesud etmek kuvvetini inkar ettiğimiz gibi onun mâlikâne-i ezvâk içindeki sihrini de redeyleyebiliriz. Zenginlerin kasalar mukâbilindetedârik ettikleri hazûz-ı maddiye: Ümit var bir sayimüteâkib, vâsi ufuklara karşı kemâl-i inşirahla teneffüs ederek katıksız ekmeğini yorgun elleriyle koparan bir köylünün tabii ciddi ve saf ve salim neşesi yanında ne kadar sönük kalır. Alnının teriyle sade bir hayat süren insanların sıhhat ve kuvvetini Neşatserâze dini hangi zengin hissedebilir. Hatta onlar ileride arz edeceğimiz lezâiz-i fikriyeden de bîhaberdirler.

Bari arzularının bir gayesi olsa bütün hislerini sarsan itiyadat-ı müsrifâne, akıbet elim bir rehâvetemüezzic bir can sıkıntısına müncir olur. İşte eser-i sükut! Doktor Tardiyu, servetle melal arasındaki münasebeti izah sırasında diyor ki zenginlerin mesut olamaması: servete en büyük şart-ı bahtiyâri nazarıyla baktıklarından neşet eder. Zengin bir tembeldir bir boş kafa bir boş kalptir bütün mesaiye karşı amatör sıfatını takınır. Eğlenmeye başlar başlamaz keyfinin istikametini değiştiriverir. İrâdeye münkalib olan lüzum-ı saye gülümser. Her lahza bir hiçiye-i malûlün piş istiğrâkında esner uyur. Saidtteniftirâk eden dimağın harekâtı biraz Sonra munkatı olur soğur, darlaşır.

Oh can can sıkıntısı! Ne sefil zaaf ruh ! muhkem, müheyyichissiyât perverde edememek, müfidihtiyacları takdire mecâli olmamak, Hakikat önünde gafil bulunmak bütün bunlar zenginlerin esbâb-ı melâlidir. Bir taraftan da para, bütün ihtirasıyla teşvik ve ahbâr eder. Artık derin bir şorş ahlâkı: Fikr: muvâzenesiz müterеddit nazarllar: bî his

enişte, âtıl, başkalarının harekat-ı gayûrânelerine seyirci hayran; dudaklar: akûr her ulv-i cenâbı kemirmek, yolmak istiyor. Gönül nâhoşnud. Hayatı pek Latif pek şevkâver etmek ihtimali olan Servet'e de lanetler… Bu Aralık meyl-i şehevât yine fiâl; cismin dimağın bütün tarâvetiharap olurken o hırstan kurtulmak mümkün değil. İnsan kırılıyor dökülüyor da yine o uzviyet şevhi tekmeleyemiyor. Haydi entrikalara. İstirahat ve sükûnet lütf-i tesâdüfemetrûk.. Birgün eyvah bir gün bütün rahat ve refahın adi boş hevesâta ebediyyen feda edildiği anlaşılıyor. Ne faide! Kendi elimizle parçaladığımız telleri birleştirmek çoktan kaybedilen sesi bulmak muhâl!

Zenginler tebriye-i nefs içün sanatla debdebeyi tevhid ediyorlar. Fakat ne sanat ne zevk ne debdebe aynı esastan müştak değildir. Mevzu-ı sanat bî taraf olduğu halde, sefâhet ve debdebeninki hodpesendânedir. Sanat: Fikr-i hüsne bir şekil ve üslub vermeğe sanatkarın hissiyâtına tercüman olmaya çalışır. Debdebe'nin süsün gâyesi ise: sırf gösteri, yani yalandır. Sanatkar: mükemmeliyetin, zengin: şaşaa'nın meftûnudur. Dikkat edelim, nerede sanat şaşaaya boğulmuşsa kıymeti tenezzül etmiştir. Zevk meftûru tatmine çapalayan sanat dâima kaba tesirler hâsıl eder. Sefâhet meydana kâzib, ihtiyaclar döker, ihtiyâcât-ı hakîkiyeyiifratkâr bir hâle kor, maksattan mahrûmiyetiintâc eder. Kalbi vüsatiyle sıkanhodbini yüzünden havas âdeta hastalanır. İnsan kanmaz, saadeti başkalarında tahayyülle çıldırır. Servetin ilkâ ettiği hamâli arzular, zeka ile berâber bütün hissiyâtı da oğuştururlar, zeka ile berâber bütün hissiyatı da oğuştururlar.

Ya saadet…heyhat. O daha pek evvel uzaklaşmıştır.

F.

HANIMLAR İÇÜN

Devâ-yı melâl

Muhterem hanımlar, hayâtınızın mutlaka necib bir gâyesi olsun… Selâmet-i umûmiyeyi ancak, bu temin edecek. Birçok insanları kurtarabilen bir defineyi toprağa gömmek ne ise kıymet-i şahsiyeti kendimizde boğmak da aynı şeydir. Burada bir garîbe-i ictimâiye ile karşılasacaksınız: Şahsiyetimiz, şahsiyetin fedâsıylakâimdir diyorlar. Evet bu hakîkaten bir fedâkarlıktır. Çünki gayeyi kendi benliğimizin kendi şahsiyetimizin hâricinde arayacağız; fakat sonunda da en nâfiz şahsiyet yine biz olacağız.

Melâlin menşei: Fâidesizliğimizi hissetmektir. Çalışamadığımızı anlamaktır. Saadetse hubb-i saîdedir. İnsan en asil tefâhürâtı telezzizâtısaide bulur. Kanun say, bütün kainatta istisnasız bir kanun-ı tabiidir.

Meşgul olmayı da bilmek lazım. melal: meşguliyeti tayin edememekten de ileri gelir. saniyen intihab ettiğimiz tarz-ı saye tamamıyla hasr-ı zihnetmeliyiz el ve fikir aynı noktada sebat etmezse biraz sonra yine canımız sıkılır. Halbuki İnsan hayatta daima büyüklükler yapamaz. marifet küçük şeyler de büyük hikmet bulmaktadır. Kendimizi takdir etmeli. meyelanatımıza muvafık bir hattı hareket çizmeliyiz. İse mollalık yegane devası! Nâmuskerâne yaşamak içün Hayatı vazifeleri ile kabul edelim. Tabiat-ı beşeriyeye muvafık olmayan hülyalardan vazgeçelim. Hiçbir fırtınanın söndüremeyeceği bir sitâremiz, vicdani bir gayemiz şarkımız olsun.

Cemiyet-i hâzırada canı sıkılanların iki şekli var: 1 nevmidler, 2 sinirliler. Nevmidlere: zeka, kudret, seciye, muhâkeme, teşebbüs-i şahsi, cevvali vermeli… Diğerlerine bir terbiye sıhhiye: spor, tenze, uzviyâtı takviye sükûnet ve rahat.. Her iki terbiyeyi âileler, mektebler deruhte edecek…Ah bizi bîtâb bırakan mektebler, mevmid eden âileler… Neşelerimiz şitâritlerimiz..Ta küçükten kırılıyor. Sıhhat-i ahlâkiyemiz parçalanıyor. Gençliği gençliği kurtara. Mechûlâta karşı ac dimağlar yetiştirelim. Harekâtımızdan duyacağımız bâr-ı mesûliyet: kendi kendimizi idâre ettirsin... Meyus olmayalım, cesâretsizlik göstermeyelim. Dimağımız düşünsün, kolumuz uyansın. Ve neticede yalnız biz kazanalım.. Eyvah ki dâima biz gâib ediyoruz. Çünkü düşünmüyoruz! Bir gâye-i fikri bulamazsak, bir gâye-i fikriye itikad etmezsek mevcûdiyetimiz: şemâtetihtirâs içinde bomboş kalır. Lem: keşfiyâtına sanatkar hayâline, filosofdesâtirine, müctehid:ictihâdına asker: muzafferiyâtına meftundur. Bunların canı sıkılmaz Zira mübareze ederler ve müteellimkahkaha'dan kıymetlidir. Gözlerimizin kuruluğu kalbimizi: yağmursuz ıssız, mağmum bir çöle benzetir.

Osman Fahri

Benim gibi düşünen gençlere:

Eski ve yeni devirde arkadaşlık

İyi hissetmek, sonra hissiyâtı fikre kalb ederek doğru düşünmek, bu kendimce, hayatta yanılmamak içün bir destur esâsıdır; tabii aynı zamanda iyi hissetmek içünhissiyâtımı telif-i mütâlaa edebilmek içün de fikrimi terbiyeye tedrîcenihtiyac ve mecbûriyet var, yoksa her hatvede yeni kararsızlıklara, yeni hayretlere düşmemek kâbil değil. Epeycedir, hissiyat-ı kalbiyemde derin bir tahavvülün Farkına varıyordum Bu duygu bilhassa dünyada en tabnak şart-ı saadet telakki ettiğim hüsn-ü meveddeteâitti. Bana evvelleri pek tatlı gelen Samimiyetler yavaş yavaş kırılıyor kopuyor ayrılıyordu bu iftirâkın sebebini öğrenmeden geçemezdim. Zannederim ki benim gibi daha pek çokları bu tahavvülü hissettiler hissediyorlar. Yahut yakında bir his kable'l-vukua düşecekler. Bir zamanlar Rüştiye idadiye sıralarında pek iyi görüşülen arkadaşlar da bazen saha-i meveddetten silinir. Vakit geçer artık onların lakırdılarından mevcudiyetlerinden bir haz duyulmaz ve bu duygusuzluk o kadar düz bir cereyanda hususuyla gelir ki ortada mücadele olmamış fena bir söz teati edilmemiş. Fakat ayrılınmış niçin? bunu halletmek kolay çünkü bir vakitler fikren ve hissen sizi takip eden arkadaşınız siz bir noktaya gelince durmuştur. Siz ilerlemişsiniz o geride kalmış mazide refakat-i hale erişememiş.

Ben böyle birkaç arkadaş kaybettim Hatta bazı insanın eşlik halini tamamıyla unuttum evet eskiden lezzetle konuşur anlaşırdık sonra ya ben onu ya o beni anlamamış anlamak ihtiyacından vâreste kalmış.

Emil fake'nin Mehmet tek bahçe okunursa bu hususta gayet doğru gayet vazıh fikirler alınabilir.

Gayesi: bir imtizâc-ı rûhidenIbaret olan mehmetdette İlk göze çarpan hasîseler: vahdet-i kalbiye'nindelîl-i zâhiriyesi olan emniyet, Elimde iştirak ve ihtiyacı tehvindir. Bütün bunlarda fezâyât-ı mütekâbileyiistilzâm eyler. Her iki taraftan birine sükut eden bir Katre-İ riyâ ise ilk hatve-i iftirakı teşkil eder. Yekdiğere daima layık olmak için hissiyat anbean tekamül etmelidir. Siz refikinizde Hakkınızda perverde ettiği hürmet ve muhabbeti seversiniz. Hatıratınız birçok devirlerde Yek vücut olmuş ümitleriniz birleşmiş gönülleriniz tanışmış demektir sizin ehliyetinizden o onun iktidarından siz istifadeler beklersiniz. Bukaide her sınıf halkında caridir. Veihtiyâcâtın kıymetiyle mütenasiptir.

Eski devirde hepimiz biliyoruz ki emniyet adeta madum idi. Hatta insan kendisinin dünküRoma'nın kanlı güreşlerinden hayatını emniyet edemez yatağına çekilince Acaba bugün şüpheyi dâi bir şey söyledim mi? diye düşünür uykularını çimdikler, ertesi sabah daha müteyakkız davranmaya karar verirdi. O senelerde arkadaş bulmak volterin tabirince hakikaten bir ihsan-ı ilâhi idi. Lakin ne olursa olsun rahmeti ilahi iyi kalplileri yalnız bırakmaz yine mahduh bir kısmın kendine göre Emin-i refiki dört ortağı vardı. En zalim günlerde baş başa gelinir fecâyi-i muhîte beraber ağlanırdı. Bu musibetler arasında gülümseyen bir saadetti.

Vaktâki velvele-i meşrûtiyetçınladı ben ne yalan söyleyeyim En ziyade uhuvvet esasına meclûb oldum. Diğer şerâiti hep ikinci derecede buldum. Uhuvvet tesis ederse adaleti Adalet de elbette musavatı deruhte eder. Bekledim. Yeni devirden yeni açılacak ve hiç solmayacak metin samimiyetler bekledim içimizden artık mücevher kalpler de uyanacak temayül-ü uhuvvetkârâne'nininkişâf-ı mübareki istikbali korkutamaz diyordum.

Eyvah bir müddet sonra ne oldu eski dostlarımızı o beraber ağladığımız selamet dualarımız birbirine karışan eski dostları kaybettik. Birdenbire şımarmış siyasetten muavvec mezâlim yollarına üşüşülünce arkadaşlar yekdiğerinin gözlerinden ayrıldılar. Artık eski hararet-i meveddet ellerimizi ısıtmıyordu. Ah işte benim en ziyade acıdığım teessüflerle yandığım bu bir Vedat kim hep eğri böğrü dar siyaset münakaşalarının neticesidir. Bu siyaseti herkesin karışması karışmaya kendinde bir hak bulması o kadar af bulunamayacak bir kusur ki. Sevgili muhatabımız bizi kendi tetkiksiz muhakemelerini tasdike ihbâr ettikçe, bizim muhakemelerimizin kendisine itiraz yolunu buldukça kalplerimizde karşılıklı titremeler duyuyorduk. Ben vatanımı vatanımın her şeyini faziletini ilmini ahlakını edebiyatını adetini Hatta en izbe, en ıssız yerlerini sevmeye ve bunları sarsmak ihtimali olan sebeplerle o sebepleri icat ve neşredenleri sevmemeye mecburum. Halbuki arkadaşım bilmem neden mesela bir gün bir adet-i milliyi benim karşımda pek serbest tahkire cüret ediyor. Cüretini teşmil etmek istiyor. Yahut ben onun hoşlanmadığı bir fikri alkışlıyordu bu düşünerek değil aldanarak çarpışan tezatlar ilerleyince ya alenen hakarete varıyor yahut sükut ediliyordu.

Sükut etmek hayırlıdır siseron'un itikadınca da en büyük ayt bir zaman pek samimi yaşamamış olanların bir gün mücadeleye tutuşmalarıdır. Hatta madam Dolamber: refikinizle kat-ı münasebet eder etmez sizin vazife-i namusunuz başlar. eski dostluğa daima hürmet ediniz kendi aranızda cereyan etmiş bir hadiseye güya hak

kazanmak davasıyla alemi karıştırmayınız diyor. Sükut edildi ama bu sükut bizde bizim ruhumuzda ince bir hissin bir parçasını kırdı. Sonra bu kızgınlıklar birbirini her tesadüfte her mübahesede veli etmeye başladı. Siz vatan için yalnız faziletli bir adam olmak ihtiyacını öne sürerken diğeri o en emin arkadaş hayır diyor vatanını seven bir cemiyete intisab eder. Bu mütenâkıs manasız söz, hemen hemen arkadaşlar arasına uçurumlar kazıyordu. Benim teslim ettiğim bir denâeti, denâet-i kâmileyiarkadaşım o pek sevdiğim bir başka ben telakki ettiğim arkadaşım o cerîdeye, o kitaba: en büyük Mürşit, en büyük hadi sıfatını bilâ delil bahş ediyor, firastiledemüftehar görünüyordu! İnsan-ı şahsın değil, ancak, hakkın taraftarıdır; ve kendilerine bir hak temessül eden beni nevine- ister Amerikalı ister Çinli olsun hürmete borçludur. Bâhusus benim hürmet ettiğim şahsen onun ilan ettiği hakikate arkadaşın da hürmete mecburdur. Şu mecburiyeti Red hiç şüphe yok ki alaka-i dostiyi rettir. Mademki ortada bir hak var, o hakkı O da benim gibi düşünecek benim gibi görecek sâniyenbenden iyi düşündüğünü gördüğünü ben can ve dilden kabul edeceğim. Fakat bir türlü hakkı tanıyamıyorduk ki! zâid- nâkıskararların gittikçe taraftarı çoğaldı. O halde taraftarlar beyninde sıkı bir meveddet hükümrandır. Uhuvvet iki üç elh. Kısma ayrılsa da uhuvvettir.

Hayır hayır bu meselede uhuvvet bahsit tahtında ümit menfaat müstetir taraftarlığın intâc ettiği bir şekk-i suverîden ibadet olduğu için iştirakler doğrudan doğruya uhuvvet değil vatan namına vukua geliyor ve bu da yine vatan için milli umumi bir teşevvüşe muhalefet ve münafesete sebebiyet veriyor (hayır umûmi, hayır umûmi) feryâdıdönüp dolaşarak her ferdin istirahatini sükunet-i vicdanını huzur hayatını çeliyor. Tabii iyi bir cemiyet dahilinde fert Bahtiyar olmazsa heyet nâil-i saadet olamaz. Ve dünyada en meşum alçaklık: diğerinin musibet ve Ssfaleti yeis ve hüsrânıyla mesut olmağa- beyhude yere çalışmaktır.

Arkadaşlar Vatan varsa vatana inanıyorsanız bu kanaat de ancak hissiyâtınıza terfik edeceğiniz derini tetebbuatla mümkündür. Vazife…ayrılmayınız. Ve insani vazifeler, nedir? Tetkik ediniz… Vazifesini bilen istikbalden Korkmaz vatanını sever vatanında yaşar vatanın da ölür. Hakkı tanımak bir vazifedir. Vazifem benim hakkımdır. Haktan ayrılan vazifesini tanımamış vazifesinden ayrılan hakkı çiğnemiş demektir. Bugün şu cemiyet şu fırka şu taraf fikirleri beni pek sevdiklerinden ayırdı, ayırıyor. Ben bu iftiraka ağlıyorum. Lakin beni teselli eden şey yavaş yavaş memlekette hakkın tezahür edeceği bu hakka Nihayet herkesin prestij eyleyeceği ümididir. O zaman hayfa ki eski dostlar sizin yanınızda mahçup. Siz onlara karşı

münfail bulunacaksınız. Buna acınmaz mı? Eğer memleketi seviyorsanız isterseniz biraz hotbin düşünerek kendinizi seviyorsanız diyeyim? Şemâtet-i âleme kapılmayınız; Çünkü saadetin en büyük şartlarından biri de sükunettir.

Fahri

5. SONUÇ

Osmanlı Devletinin son dönemi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında 'beden eğitimi' ve 'spor' branşlarının kurumsallaşması ile yaygınlaşmasında öncü rol üstlenen Selim Sırrı Tarcan'ın sahipliğini ve baş yazarlığını üstlendiği Terbiye ve Oyun Dergisi, ülkemizdeki ikinci spor dergisi konumundadır. Özellikle çocuk eğitimi, beden terbiyesi ve spor kültürünün yaygınlaşması için dergide önemli yazılar yer almıştır. Ülkemizde olimpik sporların öncüsü olarak kabul edilen Tarcan, İsveç'te aldığı eğitimleri Terbiye ve Oyun Dergisi'ne geniş şekilde yansıtmıştır. Çocuklar ve gençlerin gelişiminin ana amaç olarak görüldüğü dergi, 14 Ağustos 1911 (1 Ağustos 1327 Rumi) tarihinde yayınlanmıştır. Derginin ilk sayısında Selim Sırrı Tarcan'ın 'Meslek ve Maksadımız' başlığıyla yer alan yazısında, amacının terbiye ve oyunu esas alarak, çocukların ve gençlerin beden ile fikir gelişimlerine katkı sunmak olduğuna dikkat çekmiştir. Oyun ve Terbiye Dergisi'nin başyazarlığını (ser muharip) Selim Sırrı Tarcan üstlenmiş, yine dergide 16 yazar ve iki de mahlaslı yazar yer almıştır. Dergideki tek kadın yazar ise Hayriye Melik Tunç'tur. 18 sayfa olarak yayım hayatına başlayan dergi, 18. Sayıdan itibaren ise 24 sayfa olarak çıkarılmıştır. 22, 23 ve 24. Sayıları ise birleşik olarak 28 sayfa olarak basılmıştır. Derginin geneline bakıldığında Selim Sırrı Tarcan, çocukların zihinsel ve bedensel gelişimlerine katkı sunacak önemli yazıları görseller şeklinde vermiştir. 'Mektep Oyunları' başlıklı yazılarda ise söz konusu oyunların çocuk gelişimine katkılarına değinilmiştir. Beden eğitimi ve spor arasındaki farklara da değinen Selim Sırrı Tarcan, ülkedeki ilk beden eğitimi öğretmeni ünvanına de sahiptir.

Osmanlı eğitim sisteminden farklı olarak beden terbiyesini eğitimin ayrılmaz parçası olarak alan dergi, dönemin modernleşme ve batılılaşma çabalarının da bir yansıması niteliğindedir. Dergide yer alan makalelerde jimnastik, yüzme, izcilik, top oyunları ve halk oyunları gibi etkinliklerin çocukların disiplin kazanmasında ve bedensel gelişimlerinde etkili olduğuna vurgu yapılır. Bunun yanı sıra takım oyunları aracılığıyla paylaşma, iş birliği ve centilmenlik gibi sosyal değerlerin kazandırılması da makalelerde yer almıştır. Sporun bireyler üzerindeki olumlu etkilerinin yanı sıra milli birlik ve toplumsal dayanışmanın da önemine dergide sıklıkla değinilmiştir. Derginin nüshaları incelendiğinde; sadece erkeklere yönelik eğitici bilgiler değil, hemen hemen her sayıda birçok spor branşında 'hanımlar içun' alt başlıklarıyla yazılara da sıklıkla yer verilmiştir.

14 Ağustos 1911 ile 14 Ağustos 1912 tarihleri arasında ilk yayın dönemi 1 yıl süren dergi, ekonomik sıkıntılar nedeniyle yayınlarına ara vermiş, 10 yıllık aranın ardından 1922-1923 tarihleri arasında ikinci yayın dönemine başlamıştır. İlk yayın döneminde 21. Sayıya kadar 15 günde bir yayım yapan dergi, Selim Sırrı Tarcan'ın 1912 Stockholm olimpiyatlarını takip etmek için İsveç'te bulunması nedeniyle 22, 23 ve 24. Sayılarını birleşik olarak "nüsha-i fevkalade" ibaresiyle yayımlamıştır. Birleşik olarak çıkan bu üç sayı ile birlikte derginin ilk dönemi de tamamlanmıştır.

Terbiye ve Oyun'un özgün bir yanı da 1912 yılındaki Stockholm Olimpiyatlarıyla ilgili bilgilere yer vermesidir. Derginin sahibi ve baş yazarı Selim Sırrı Tarcan'ın bizzat takip ettiği olimpiyatlarda ülkelerin farklı branşlardaki başarı sıralaması da dergide yer almıştır. Olimpiyatlarda farklı ülkelerin spor disiplinlerini de yakından görme fırsatı bulan Tarcan, gözlemlerini ve olimpik branşların ülkemizde gelişimi için önemli eserlere imza atmıştır. Osmanlı Milli Olimpiyat Cemiyetinin de kurucunu olan Tarcan, 1909 yılında Berlin'de yapılan Uluslararası Olimpiyat Komitesi toplantısına Osmanlı Devleti'nin temsilcisi olarak katılmıştır. Bunları Lüksemburg (1910), Budapeşte (1911), Stockholm (1912), Lozan (1913), Paris (1914), Prag (1925) ve Monako (1927) olimpik kongreleri takip etti. 1912 Stockholm, 1924 Paris ve 1928 Amsterdam olimpiyatlarına da sporcu olarak katılmıştır.

Tarcan'ın, "Nesli inkırazdan kurtarmak istiyorsan, terbiye-yi bedeniyeye dört elle sarılın. Hasta bir vücudun dimağı da hastadır" (Çapan, 1999: 93) sözleri beden politikalarına yaklaşımını ortaya koymaktadır. Selim Sırrı'ya göre spor; alkış toplamak, mükâfat almak için değil, çok yaşamak ve sağlam olmak, bir işe yaramak, tuttuğunu koparmak için muhtaç olunan bir gıda veya devadır. İsveç Kraliyet Askeri Beden Eğitimi ve Cimnastik Akademisinde 2 yıl eğitim gören Tarcan, yurda döndükten sonra yeniden beden eğitimi öğretmeni olarak çalışmaya devam etmiştir. İsveç'te yöresel kültürlerin topluma kazandırılmasıyla ilgili folklor çalışmalarının nasıl yapıldığını gören Selim Sırrı Tarcan, Osmanlı Devleti'nde folklor çalışmalarını başlatan ilk kişi olmuştur. Ege Bölgesi'nden zeybek oyunları derleyen Tarcan, oyunları İstanbul şehir toplumuna da tanıtmaya çalıştı.

Sonuç olarak; yaşamı boyunca 58 kitap ve binlerce makalesi bulunan Selim Sırrı Tarcan, Terbiye ve Oyun Dergisi ile çocuklar ve gençler üzerinde spor branşlarının önemi, bedensel ve ruhsal gelişmeleri, olimpik sporların ülkemize gelişi ile yaygınlaşması gibi birçok konuda öncü rol üstlenmiştir. Spor kültürünün oluşması ve olimpik spor branşlarının kurumsallaşmasına katkılar sunan Tarcan, bilimsel çalışmaları

ve eserleriyle spor tarihimizin en önemli isimlerindendir. Tarcan, yurtdışı tecrübelerinden hareketle kadınlara sporu benimsetme yolunda Terbiye ve Oyun Dergisi'nde sıklıkla yazılara yer vermiştir. Erkek okullarının yanı sıra kadın okullarının da müfredatlarına Beden Eğitimi derslerini yerleştirmeyi başarmıştır. Bu sayede kadın beden eğitimi öğretmenlerinin yetişmesini sağlamıştır.

KAYNAKLAR

Acun, Fatma. (2015).*Atatürk ve Türk İnkılap Tarihi,* Ankara: Siyasal Yayınevi.

Altın, (2016). Harputlu Selim Sırrı ve Oyun Yayınladığı Terbiye ve Oyun Mcecmuası. *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi Cilt: III, Sayı:1*, Elazığ.

Ançel, F. G. (2005). *18. ve 19. Yüzyıllarda Avrupa'da Beden Eğitimi Akımlarının Türkiye'deki Görünümleri ve Selim Sırrı Tarcan'ın Çabaları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Arlı, M., Nazik, M. H. (2004). *Bilimsel Araştırmaya Giriş*. Ankara: Gazi Kitapevi.

Çapan, M. Ş. (1996). *Selim Sırrı Tarcan'ın Beden Eğitimi ve Spor Analizi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Çapan, M. Ş. (1999). *Türk Sporunda Selim Sırrı Tarcan*, Muğla: Ünyay Yayıncılık.

Çapan, M. Ş. (2021). *Selim Sırrı Tarcan (1874-1957)*. Atatürk Ansiklopedisi.

Develioğlu, F. (2017). *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat,* Ankara: Aydın Kitabevi.

Gençay, A., Acet, M., & Kılınç, F. (2002). Selim Sırrı Tarcan'ın Jimnastik ve Spor Anlayışı. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,(6)*.

Halel, J. (2013). *Selim Sırrı'nın Doğru Sözler eserinin Latin harfli Çevirisi ve Tematik Tahlili* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Kilis.

Korkmaz, V. (2013). *Bir eğitim yöneticisi olan Selim Sırrı Tarcan'ın "İbtidâi Muallimlerine Öğütlerim" adlı eseri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Mutlu, M. (2019). *II. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Spor ve Eğitimde Öncü Bir İsim: Selim Sırrı Tarcan* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Ankara.

Sezan, S. C. (2022). *Selim Sırrı Tarcan'ın "Sporcu Neler Bilmeli" adlı eseri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mardin Artuklu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mardin.

Sezan, S. C. (2023). *Selim Sırrı Tarcan'ın "Sporcu Neler Bilmeli" Adlı Eseri,* Ankara: Gece Kitaplığı.

Şemseddin Sami (1315). *"Kamus-ı Türkî ve Kamus-ı Arabî"*. Servet-i Fünun.

Şinoforoğlu, O. T. (2015). *Selim Sırrı Tarcan ve İsveç Jimnastiği: Beden Eğitiminde İsveç Modelinin II. Meşrutiyet Dönemi Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonu* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tarcan, S. S. (1946). Hatıralarım. İstanbul: Türkiye Yayınevi.

Tarcan, S. S. (1997) *Yaşamı ve Hizmetleri*. Yayına Hazırlayan: A. Ferhan Oğuzkan, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara.

Terbiye ve Oyun Dergisi

EKLER

EK-1: Selim Sırrı Tarcan

EK-2: Selim Sırrı Tarcan'ın "Terbiye ve Oyun" İsimli Derginin ilk sayısının kapağı

نومرو ۱ — سنه ۱ پازار ایرتەسی ، ۱ آغستوس، ۱۳۲۷

صاحب امتیاز ومدیری
سلیم سری
اداره خانه : استانبولده
باب عالی جاده‌سنده اورخان
بك خانده نومرو ۱۰

تربیه
واویون

Education et Jeux
Revue Bi-Mensuelle
Directeur et propriétaire
Pr . Selim Sirry

آبونه شرطلری :
استانبول وولایات ایچون
(پوسته اجرتیله برابر)
سنه‌لك آلتی آیلق
۳۰ ۱۵ غروش
ایالات ممتازه وممالك اجنبیه
(پوسته اجرتیله برابر)
سنه‌لکی ۸ فرانقدر .
طلبیه اداره‌دن آلنمق شرطیله
سنه‌لکی ۲۰ غروشدر .

هرخصوص ایچون اداره مأموری عونی نامنه مراجعت اولونمالیدر. آبونه بدلی نقداً گوندریلمه‌لیدر؛ پول قبول ایدلمز .

کنجلرك تربیهٔ فکریه و بدنیه‌سنه خادم اون‌بش گونده بر نشر اولونور مجموعه‌در .

آلمنده

مسلك ومقصدیمز

BELEDİYE KÜTÜPHANESİ No. 0.750

« لولا المربی لما عرفت ربی »

المنده‌ده استدلال اولونديغی اوزره غزته‌مز حیات اجتماعیه ومدنیه‌مزه تعلق ایدن ایکی مهم واساسلی فندن بحث ایده‌جکدر : تربیه واویون. گرك افرادك گرگسه هیئت اجتماعیه‌نك مناسبات مدنیه‌لرینه شامل اولان تربیه سوزینك دائرهٔ تعلقی غایت واسعدر . بناء علیه بزده سلسلهٔ مقالاتمزك بویله واسع بر زمینده، عمومه فائده بخش بر طرزده اوله بیلمسنی تأمین ایچون آچیق وصریح بر لسانله یازمغه غیرت ایده‌جکز. شرق وغربك باغ عرفانندن طوپلایه بیلدیکمز محصولاتی کنج، متفکر دماغلرك انظار استفاده‌سنه قویه‌جغز؛ بوگسه‌لر. تعالی ایدن ملتلرك طرز گذارش حیاتی تدقیق ایده‌جکز؛ بوصورتله انسان آتیه‌نك تربیهٔ بدنیه وروحیه‌سنه اعتنا ایده‌جکز. بوایکی تربیه‌نك رابطهٔ قویه‌سی هرگسجه معلوم اولمقله برابر، بزده دائما تربیهٔ فکریه ، تربیهٔ بدنیه‌یه ترجیح ایدلش، وجود بوسبوتون محروم النفات برافیلمشدر. اوندن بشقه بزی اصل متألم ایدن جهت قادین تربیه‌سنك اهمال اولنماسیدر. بوگون بوتون مدنی ملتلر قادینلرك تربیه‌سنه فوق‌العاده بر اهمیت عطف ایدییورلر . چونکه دنیاده هردرلو ترقیسنك مصدری کمالات مدنیه و بوگمالاتك معیار صحیحی قادینلردر . ایی بیلملیدرکه قادینلرك سویهٔ اجتماعیه‌لرینی یوکسلتمکه چالشمادقجه بزم نه کندیمزه ، نه‌ده منسوب اولدیغمز جمعیته مفید بر آدم اوله‌بلمکمز ممکندر . قادینلریمزك علی‌العموم تربیه‌دکی نقصانی دوشونمش اولمقله گندیمزی اونلرك پك فوقنده گورویور ظننده بولندیغمز فرض اولونماسین ؛ بز پك اعلا بیلیرزکه ظرف ایله مظروف آراسنده‌کی مناسبت پك صیقیدر. آنجق قناعت وجدانیه‌مز قادینلرك عالی بر تربیه‌یه ، عالی بر تحصیله احتیاجنی تقدیردن عبارتدر .

اویون قسمی، فوائد صحیه واجتماعیه‌سی تربیهٔ اطفال ایله مشغول اولانلرجه بی‌اشتباه اولان اخلاقی وتربیوی اویونلرك لزوم واهمیتندن، مکتبلرده قیزوارکك چوجوقلره صورت تعلیمندن باحث مقالاتی احتوا ایده‌جکدر.

سلیم سری

EK-3: Selim Sırrı Tarcan'ın "Terbiye ve Oyun" İsimli Derginin 14. sayısının kapağı

نومرو ١٤ — برنجی سنه

چهارشنبه ، ١٥ شباط ١٣٢٧

صاحب امتیاز ومدیری

سلیم سری

اداره خانه :

استانبولده ، باب عالی جوارنده

Education et Jeux

Revue Bi-Mensuelle

Directeur et propriétaire :

Pr. Selim Sirry

Constantinople

تربیه

و اویونه

آبونه شرطلری :

استانبول و ولایات ایچین

(پوسته اجرتیله برابر)

سنه‌لك ٣٠

آلتی آیلق ١٥ غروش

ایالات ممتازه وممالك اجنبیه یه

(پوسته اجرتیله برابر)

سنه‌لکی ٨ فرانقدر .

هرخصوص ایچون اداره مدیری عزیز بك نامنه مراجعت اولونمالیدر . آبونه بدلی نقداً ویا پول اوله‌رق کوندریله‌بیلیر.

کنجلرك تربیهٔ فکریه و بدنیه‌سنه خادم اون بش کونده بر نشر اولونور مجموعه‌در .

اولمپیاد اویونلری

١٩١٦ سنه‌سنده آتنه‌ده انکلتره قرالنك حضورنده اجرا ایدیلن یکی اولمپیادلر

EK-4: Selim Sırrı Tarcan'ın "Terbiye ve Oyun" İsimli Derginin 15. sayısının kapağında Tarcan'ın, Ser muharrir olarak yazdığı makale

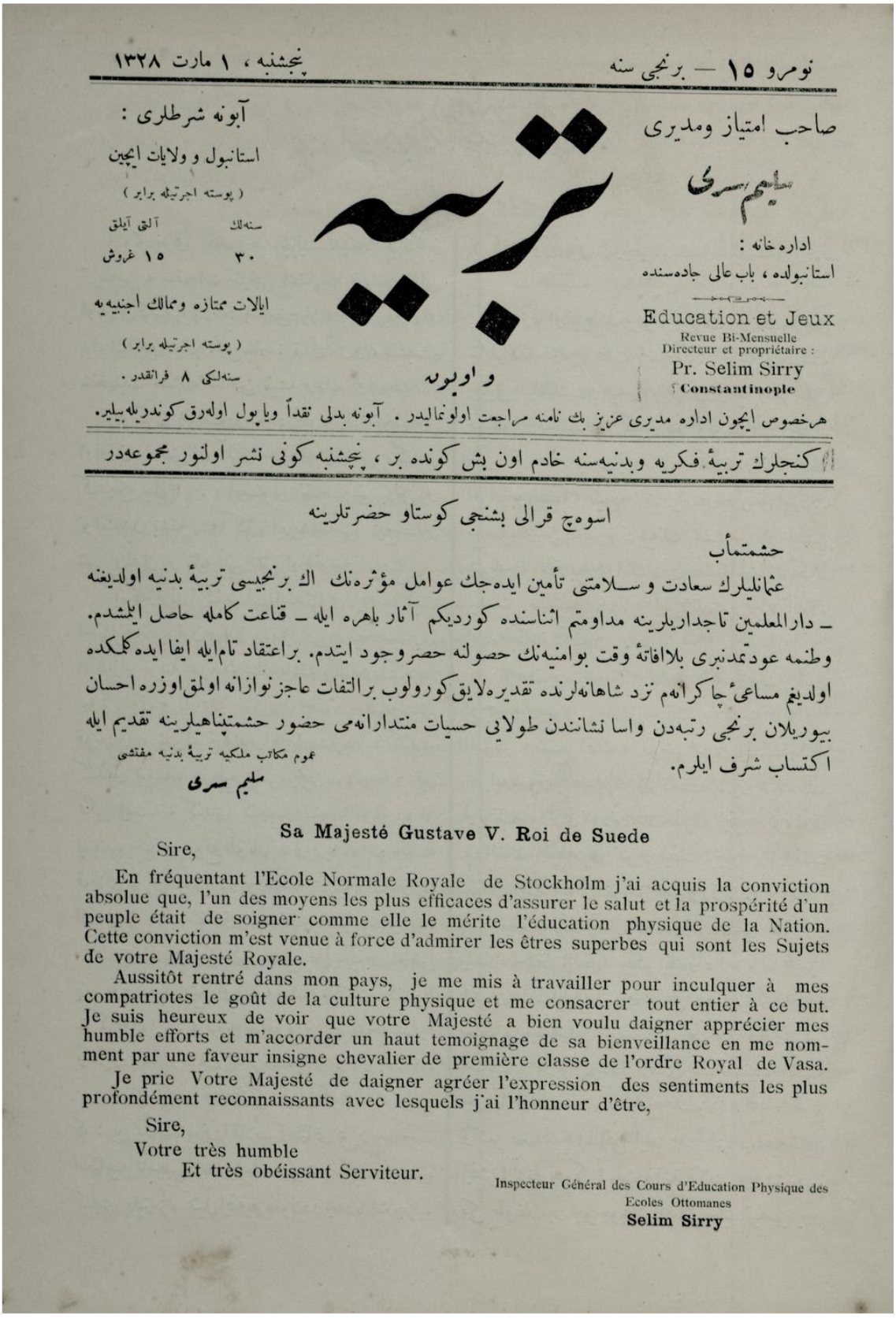

نومرو ۱۵ — برنجی سنه — پنجشنبه ، ۱ مارت ۱۳۲۸

صاحب امتیاز ومدیری
سلیم سری

اداره خانه :
استانبولده ، باب عالی جاده‌سنده

Education et Jeux
Revue Bi-Mensuelle
Directeur et propriétaire :
Pr. Selim Sirry
Constantinople

تربیه

و اویونه

آبونه شرطلری :
استانبول و ولایات ایچین
(پوسته اجرتیله برابر)
سنه‌لك ۳۰ — آلتی آیلق ۱۵ غروش
ایالات ممتازه وممالك اجنبیه یه
(پوسته اجرتیله برابر)
سنه‌لکی ۸ فرانقدر .

هرخصوص ایچون اداره مدیری عزیز بك نامنه مراجعت اولونمالیدر . آبونه بدلی نقداً ویاپول اوله‌رق کوندریله‌بیلیر.

کنجلرك تربیهٔ فکریه وبدنیه‌سنه خادم اون بش کونده بر ، پنجشنبه کونی نشر اولنور مجموعه‌در

اسوه‌چ قرالی بشنجی کوستاو حضرتلرینه

حشمتمآب

عثمانیلرك سعادت و سلامتی تأمین ایده‌جك عوامل مؤثره‌نك الك برنجیسی تربیهٔ بدنیه اولدیغنه ـ دارالمعلمین تاجداریلرینه مداومتم اثناسنده کوردیکم آثار باهره ایله ـ قناعت کامله حاصل ایلمشدم. وطنمه عودتمدنبری بلافاصله وقت بوامنیه‌نك حصولنه حصروجود ایتدم. براعتقاد تام‌ایله ایفا ایده‌کلمکده اولدیغم مساعیٔ چاکرانه‌م نزد شاهانه‌لرنده تقدیره‌لایق کورولوب برالتفات عاجزنوازانه اولمق‌اوزره احسان بیوریلان برنجی رتبه‌دن واسا نشانندن طولایی حسیات منتدارانه‌می حضور حشمتپناهیلرینه تقدیم ایله اکتساب شرف ایلرم.

عموم مکاتب ملکیه تربیهٔ بدنیه مفتشی
سلیم سری

Sa Majesté Gustave V. Roi de Suede

Sire,

En fréquentant l'Ecole Normale Royale de Stockholm j'ai acquis la conviction absolue que, l'un des moyens les plus efficaces d'assurer le salut et la prospérité d'un peuple était de soigner comme elle le mérite l'éducation physique de la Nation. Cette conviction m'est venue à force d'admirer les êtres superbes qui sont les Sujets de votre Majesté Royale.

Aussitôt rentré dans mon pays, je me mis à travailler pour inculquer à mes compatriotes le goût de la culture physique et me consacrer tout entier à ce but. Je suis heureux de voir que votre Majesté a bien voulu daigner apprécier mes humble efforts et m'accorder un haut temoignage de sa bienveillance en me nommant par une faveur insigne chevalier de première classe de l'ordre Royal de Vasa.

Je prie Votre Majesté de daigner agréer l'expression des sentiments les plus profondément reconnaissants avec lesquels j'ai l'honneur d'être,

Sire,
Votre très humble
Et très obéissant Serviteur.

Inspecteur Général des Cours d'Education Physique des Ecoles Ottomanes
Selim Sirry